A. 25
426/1092

THE LIBRARIES
COLUMBIA UNIVERSITY

GENERAL LIBRARY

Prof. Dr. Franz Taeschner
... Westf.
... Straße 6

مرآت استانبول

Prof. Dr. Franz Taeschner
21a Münster/Westf.
Eichendorff-Straße 6

مرآت استانبول

محرری :
مکتب اعدادیٔ حربیٔ شاهانه معلملرندن
قول اغاسی
محمد رائف

ستانبول مردم چشم جهانست
مقر پادشاه انس و جانست

ستانبول جمله عالمدن عبارت بشقه عالمدر
عجم نصف جهان تعبیر ایدرسه‌ده صفاهانه

معارف نظارت جلیله‌سنک ۲۲۰ نومرولی و ۱ محرم سنه ۳۱۶ تاریخلی رخصتنامه‌سنی حائزدر

استانبول
عالم مطبعه‌سی ــ احمد احسان وشرکاسی
۱۳۱٤

DR
719
.R33

قطعه

« حامئ علم وهنر ، شاه جهان عبدالحميد »
« سايه‌سنده اولدی هر یر مکتب فيض‌عميد »
« يكزبان اولمش دعا ايلر برايا روز وشب »
« عمرينی ، اقبالنی ايتسون جناب حق مزيد »

مقدمه

بر انسـان یاشـامقده اولدیغی مملکتك حالنه ولو بر درجه‌یه‌قدر اولسون مطلع اولمق مجبوریتنده بولنمسی طبیعیدر. ایشته بومجبوریت ایجاباتندندرکه : شمدی‌یه‌قدر برچوق ارباب قلم منسوب اولدقلری مملکتك ازمنهٔ تاریخیه‌سندن طوتدیره‌رق حال حاضرده بولندیغی شکل وصورتنی معرف کتابلر ورسـاله‌لر تحریریله ابنای نوعنه بوصورتله‌ده برخدمت کوسـترمکدن کیرو طورمامشـلردر . عصر حاضرده عالم اسلامیتك مرکز عالیٔ مدنیتی وصف جلیلنه شـایان اولان شهر شهیر استانبول که [لتفتحن القسطنطینیه فلنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلك الجیش] حدیث حکمت تحدیثیله مظهر تقدیر پیغمبر جلیل العنوان برسواد اعظمدر .

شمدی‌یه‌قدر بوشهر شهیرك حاوی اولدیغی محـلاتی وآثار قدیمه وتأسیسـات خیریه‌سندن هرمحله‌سنك محتوی بولندیغی اماکن وسائره‌یی کوستریر مکمل براثره تصادف اولنه‌مامسی کرچکدن غیرت مخصوصهٔ عاجزانه‌مه تأثیردن کری قالمازایدی. شوسائقهٔ تأثردرکه : عاجزلرینی سنین عدیده تشکیل ایدن برمدت مدیده ظرفنده [استانبول] کلمه‌سی تحتنده داخل اولان هرمحـله‌یی برقاچ دفعه‌لر تکرار دور ایله شاهد مقصوده موافق کشفیات و تحقیقات اجراسـنه سوق ایدر ایدی . ایشـته کشفیات وتحقیقات اثری اولمق اوزره عاجزانه شوکتابمك میدانه چیقمه‌سنه موفقیت حاصل اولدی .

مقصد استانبولی بیلنلره صورتنی احضار وبیلمیانلره تعریف واخبار دیمك اولمغـله تعریف بلدانی حاوی بویولده قلمه آلنمش اولان بواثره دخی تعریفنـده بولندیغی شهر شهیره اضافتله [مرأت استانبول] تسـمیه‌سنی استحسان ایتدم . شواثر ناچیز دلالتیـله اسـتانبولده یاشـایوب بیـومش اولان بر ذاتك کندی محله‌سـنه دائر هنوز واقف اولمـدیغی احوال تاریخیه و سـائره‌یه آکـاه اولدیغی تقدیرده اثر مذکورك بو اسمله تسمیه‌سنی اسـتکثار ایتمز ظن ایدرم . خصوصیـله اثر مذکوری میدانه کتیرنجه‌یه قدر صرف ایتـدیکم امکلری نظر تقـدیره آلان ذواتك تصـادف ایده‌بیلمه‌لری ممکن اوله‌جق خطیـأته نظر عفو واحسـان ایله باقه‌جقلرنده اعتقادم برکالدر .

5-23-73
MB

كمال فخر ومنتدارى ايله شوراسنى دخى عرض واعتراف ايدرم كه : كرك شو اثر ناچيز مملوكانه‌م وكرك شمدى‌يه قدر تحريرينه خامه‌زن جسارت اولديغم وبعدما يازه‌جغم آثار كمترانه‌م عصر سعادت شهريارانه‌سى بازار رواج علم وعرفان اولان پادشاه اسلام ظل اله على الانام افندمز حضرتلرينك خيرات جليلهٔ عسكر پرورانه‌سنك جزء لايتجزاسى مثابه‌سنده برطاقم شيلردركه : او سايهٔ همايونده سائر نيجه اقران وامثال چاكرانه‌م كبى بوعبد عاجزده عسكر زاده اوله‌رق قدم زن عالم شهود اولوب او سايهٔ احسانده پرورشياب مكتب فيوضات اولمش والحالة هذه اوسايه‌ده ياشامقده بولنمشدر .

همان جناب الله متبوع اعظم ولى النعم عالم افندمز حضرتلرينك دور دلاراى همايونلرينى احسن ادوار علم وعرفان وسانحات حيدرانهٔ ملوكانه‌سنى مدار امن وامان عالميان بيورسون آمين !

مكتب اعدادئ حربئ شاهانه معلملرندن
قول اغاسى
محمد رائف

بوغازلر

جهان مدنيتك چشمان اشتياقى ... انظار غبطه فرماسى قارشيسنده بر عروس بهشتى كبى نورلر ، نشوه‌لر ، صافيلكلر ايچنده تجلى ايدن « استانبول » شهرشهيرى ، ربع مسكونك اك ممتاز ، اك روحنواز برموقعنده كائندر. نظرحكمت ، هرنقطه‌سنده فطرتك قدرت ذى كمالنى ... هر كوشه‌سنده طبيعتك بدايع رقت مثالنى كورر . كوش انتباه هر جهتندن تمدنك غلغلهٔ عبرت مآلنى ... هرطرفندن مكمليتك الحان خارقه نشانى ايشيدير ... فكر ، مناظر علويه‌نك تأثيرات غشى آورانه‌سيله حيرتلر ايچنده قالير . انسان كنديني ، ملكلرك آرامكاهى ... پريلرك سيرانكاهى اولان برفردوس برينده ظن ايدر .

استانبول معارف وصنايعك بازار رواجى اولان «اوروپا» نك منتهاى شرقيسنده تجارت وثروتك واسطهٔ نقلياتى بولنان «آق » و « قره » دڭزلرك قلبكاهنى تشكيل ايدن « مرمره » نك شمال ساحلنده‌در .

مرمره دڭزى ، وضعيت موقعيه‌سندن طولايى صوڭ درجه‌ده اهميتى حائزدر . (صناعتك اڭ مشهور دكانى بولنان) اوروپا ايله (زراعتك اڭ معمور بستانى اولان) آسيانك آره‌سنده صيقيشوب قالمش برحوض بهشتيدر .

بو ايكى مبارك قطعه‌نك هم آغوش وصال اولمغه خواهشكر بولندقلرى نقطهٔ محشرالبدايعى ، ايكى مشتاق وصالى برى برندن ، فقط يكديكرينك ديدار آبدارينى قولايلقله كوره‌جك ، احوال عمران پرستانه‌لرى منظور اوله‌بيله‌جك صورتده آييره‌رق آره‌لرنده غايت لطيف دلفريب برر دڭزى حصوله كتيرمشدر .

قدرت بالغهٔ صمدانيه‌نك انموذج لطافت اولمق اوزره خلق بيورديغى مواقع مذكوره (بوغازلرى) تشكيل ايتمكده‌دركه نظيرلرينى كائناتده بولمق دكل ، خيالخانهٔ ابداعده بيله تصور ايتمك احتمالى يوقدر .

دنیانك اڭ مهم، اڭ اساسلی معبرسیاسی وتجـاریسی بولنان بوغازلر، عمومیت اعتباریله «بحرسیاه» ایله «بحرسـفید»ی بری برینه ربط والحاق ایتمکده‌در. بونلردن بری شمالده ودیگری جنـوبده اولوب برنجیسی «قره‌دکز» ایله مرمره آره‌سنده‌کی مناسبتی تأسیس؛ ایکنجیسی‌ده «مرمره» ایله «آق دکز» میاننده بولنان ارتباطی حاصل ایتمشدر.

مناسبتی تأسیس ایدن بوغاز [استانبول بوغازی—قره‌دکز بوغازی]، ارتباطی حاصل ایلین بوغاز دخی [چنـاق قلعـه بوغازی — آق دکز بوغازی] نامیله یاد اولنمقده‌در.

چناق قلعه بوغازی

چناق قلعه بوغازی، اهمیت تجاریه‌دن زیاده اهمیت عسکریه‌یی حائزدر. بونقطهٔ نظردن ترقیات عسـکریه ایله متنـاسب اولمق اوزره بر چوق استحکامات جدیده ومتینه ایله تحکیم ایدلمشدر. قابلیت عمرانیه‌سی بالنسبه دون بولندیغندن ایکی طرف ساحلی چیپلاق اوله‌رق سرت قایالرله دکزه طوغری ایلرله‌مشدر. یالکز آناطولی ساحلنده وبوغازك‌همان وسط واولدقجه طار محلنده، اجانبك داردانل [Dardanelle] تسمیه ایتدکاری، [قلعهٔ سلطانیه — چناق قلعه] قصبه‌سی کائندر. بوندن باشقه کرك آناطولی وکرك روم ایلی سـاحللرنده بعض کویلر وارایسه‌ده جمله‌سی ذکره شایان اهمیتدن محرومدر.

بوغازك مرمره ایله التصـاق پیدا ایتدیکی نقطه‌ده وآناطولی ساحلنده بولنان «لاپسکی» و «چارداق» موقعلری، بوحوالینك مواقع مشهوره‌سندندر. حضرت خداوندگار غازی روم ایلی‌یه تجـاوز ایده‌رك ادرنه ایله حوالیسنی قبضـهٔ تسخیره کچیردیکی زمان عسکرینی «چارداق» دن صاللره بیندیرمشـلردر. جهانك قوای بحریه‌سنه قارشی برسدمتین اولان چناق قلعه بوغازینه دائر ویردیکمز معلوماتی کافی عد ایدیورز.

استانبول بوغازى

جناب صانع حقيقينك فيوضات ازليه‌سنه ، قدرت فاطره‌سنه نمونه نماى احتشام اولان استانبول بوغازى ، اوروپا و آسيا قطعه‌لرينى برى برندن تفريق ايتمكده‌در . ايكى طرف ساحلى برنسبت خارقهٔ انحنا ايله امتداد ايده‌رك خيركى بخش چشم امعان اولمشدر . ساحللرك لطافت بى مثالنى حصوله كتيرن تلال سبزجامه‌نك مناظر روحپرورانه‌سى ، جنتدن نشان ويره‌جك درجه‌ده بدايع اتمادر. خيالات شاعرانه‌يه بخش علويت ايده‌جك درجه‌لرده حائز لطافت اولان بو جويبار بهشتى‌يى درآغوش ايلمكه چاليشان طاغلرك سطوح مائله‌سى اكثريتله ديك اولديغندن وسراپا آغاجلر واورمانجقلرله مستور بولنديغندن حصوله كتيردكلرى الواح شاعرانه، فكرى علويتلره ... روحى صفالره ... قلبى رقيق حسلره غرق ايدر . هر قبضهٔ خاكنده نيجه نيجه فيض وبركت مشهود اولان استانبولك باشلوجه مدار زينتى بوغازدر .

كوكل ، مناظر علويه قارشيسنده انشراحلره كشايشلره مظهر اولور. صفالره ، نشوه‌لره مستغرق بولنور. طاغلرى، طاشلرى سراپا زينتساز طبيعت اولان بو اقليم دلارانك الڭ لطيف، الڭ روحپرور اولان بوموقعنه نكران اولمه‌دن استغنا كوستره‌جك برنظر تصور اولنه‌ماز .

حال ومنظره بك فوق العاده‌در . تمدن ومعموريتك فيض وكمالنه شاهد زيبا اولان قريه‌لر ، سرايلر ، قوناقلر ، كوشكلر ساحللرك لطافت ومكمليتنى بر قاندها تزييد ايتمشدر . مصنع ، مزين كوشكلرك يشيللكلر آره‌سنده عرض ايلديكى منظره اوقدر شاعرانه‌دركه انسان اوكاشانه‌لرى پرى يووالرى ، حورى حجله‌كاهلرى ظن ايدر .

لطيف روزكارلر ، مختلف جهتلردن وزان ايله ،اغاجلرده ، دكزده خفيف خفيف اهتزازلرك، موجه‌لرك حصولنه سبب اولور. نفخهٔ سماوى كبى اطرافه نثار حيات ايدر . وياخود حياته نشاط عاشقانه ايله برحيات ديكر ويرر .

بوغازك اناطولى ساحلى قاضى كويندن باشلايوب قره دكز ساحلنده بولنان آناطولى فنارنده نهايت بولور. مذكور موقعلر آره‌سنده‌كى قريه وكويلرك مهملرى «حيدر پاشا — اسكدار — قوزغنجق — بكلربكى — چنكل كويى — وانى كويى —

قندیللی — اناطولی حصاری — قاکلیجه — چبوقلی — پاشا باغچه‌سی — بکقوز — آناطولی قواغی » در .

روم ایلی ساحلی ایسه استانبول شهرغطبه فرماسندن بدأ ایله «روم‌ایلی فناری» نه‌قدر امتداد ایدرکه بوساحل اوزرنده بولنان مواقع «غلطه‌وبك اوغلی — بشکطاش — قوری چشمه — ارناوود کویی — ببك — روم ایلی حصاری — میرکون — ینی کوی — طرابیه — بیوك دره — روم ایلی‌قواغی» ندن عبارتدر .

هرقریه وموقعك وضعیت طبیعیه‌سنه کوره اهمیت وقیمتی تبدل ایدر. بناءً علیه بوغازك هرنقطه‌سی باشقه باشقه لطافت فوق‌العاده‌یی حائزدر .

استانبولی جیادت وصافیلکی ایله احیا ایدن شمال وشمال شرقی روزکارلری بوغازك ایکی ساحل سطح مائللری استقامتنجه هبوب ایتدیکندن هرموقعده هوانك تأثیرات صحیحه‌سی بردکلدر . بونك ایچون بوغاز ایچنده اوطورانلرك بنیه ومزاجلریله متناسب برهوا آرامغه وبوصورتله اومناسبتی‌تأمین ایده‌جك محل‌انتخابنه احتیاج ومجبوریتلری واردر . بونقطه صوك درجه‌ده شایان دقت وسزاوار مطالعه‌در .

قره دکزك استانبول بوغازندن باشقه مجراسی بولنمدیغی جهتله میاه زائده‌سی استانبول‌بوغازندن‌سیلان‌ایتمکده‌در . قره کزه « سقاریه — قیزیل ایرماق — یشیل ایرماق — دون — دینیپر — دینیستر — طونه » کبی غایت بیوك نهرلر ایله بعض کوچوك نهرلر وایرماقلر آقدیغندن صولری دائمی صورتده آرتمقده‌در .

حوضه ، صولرك تجمعنه مساعد اولمدیغی ایچون موازنت حصولی ضمننده میاه متراکمه‌نك برجریان تشکیل ایده‌جکی طبیعیدر . آق دکز وآق دکزك تشعب ایتدیکی « بحر محیط کبیر » صولرینك اقلیم وهوا تأثیراتندن طولایی واقع اولان نقصانی بالنسبه زیاده اولدیغندن قره دکزدن آق دکزه طوغری دائمی برجریان موجوددر . بوجریان ، بوغازده‌کی آثاریله وجودینی اثبات ایتمکده‌در .

بوغازك آقندیلری ، بحریون نقطهٔ نظرندن شایان دقتدر . زیرا ، بوغازك تشکلات طبیعیه‌سنه کوره جریانك شدتی تزاید ویاتناقص ایدر . بونکله برابر برونلرك‌جریانه مخالفتلری ، جریان استقامتلرینی‌ده تبدیله سببیت ویرمکده‌در .

جریان ، شمالدن جنوبه طوغری‌در . « قندیللی برونی » استقامت طبیعیه‌سنه قارشی کلدیکندن بوراده‌استقامتنی تبدیل ، شدتنی تزیید ایده‌رك «ارناوودکویی» نك

شمال ساحلیله مصادمه ایلر . قندیللی آقندیسی شدتلی ومخاطره‌لیدر . « آقندی برونی » تسمیه اولنان ارناوود کویی اوکنده‌کی محلك ریختمنه ، استقامت صولتنه مانع بولندیغی ایچون ، دائمی هجوملر کوسترن جریان ، بالمجبوریه جهت جریانی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه تحویل ایدر . بوایکی اقندی‌یی مراکب صغیرهٔ بحریه همان اکثریتله ، یدك ایله کچمکده‌در .

آقندی برونندن قورتیلان صولر « وانی کویی » نك جنوبنده‌کی برونه تصادمله ارائهٔ شدت ایدوب « مسقره آقندیسی » نامیله یاد اولنور .

مسقره آقندیسنی حصوله کتیرن جریان ، استقامتنی شمالدن جنوبه تحویل ایده‌رك بکلربکی سرای همایونی اوکنه قدر آچیقدن کیدر . بورادن اعتباراً ساحلی تعقیب ایده‌رك « قوزغنجق » و « اسکدار » اوکارندن و « قیز قله‌سی » نك شمالندن کچر . « سرای برونی » اوکنده تبدیل استقامت ایده‌رك مرمره دکزینه داخل اولور . سرای برونی اوکنده‌کی شدت جریان شایان اهمیت اولدیغندن « سرای برونی آقندیسی » نامیله یاد اولنمقده‌در .

نهرلرده اولدیغی کبی بوغازده دخی جریانك استقامتنه مقابل « آنافور » تسمیه اولنان برجریان واردر .

بوغازك آنافور صولری ، مراکب صفیرهٔ بحریه‌نك تأمین وتسهیل سیرینی موجب اولدیغندن ، شایان اهمیتدر . بناءً علیه مراکب کبیره دخی آنافورلردن استفاده ایتمکده‌در .

آنافور ، هم اناطولی وهمده روم ایلی ساحلنده موجوددر . روم ایلی ساحلنی تعقیب ایدن آنافورك الک‌مهمی « خلیج » دن بدأ ایده‌رك آقیندی برونه قدر دوام ایدنیدر .

اناطولی ساحلنی تعقیب ایدن آنافور ایسه بکلربکی سرای همایوننك شمالندن بدأ ایده‌رك مسقره آقندیسنه قدر امتداد ایدر .

بونقطه‌نك براز شمالندن تکرار بدأ ایله قندیللی برونه قدر قسماً سریع وقسماً بطی اوله‌رق جریان ایدوب وانی کوی قوینك صاف برحالده بولنمسنه سببیت ویرمکده‌در . بکقوز « وبیوك دره » اوکارنده سطح بحرك توسع ایتمسی جریان وآنافورك کسب بطائت ایلمه‌سنه سبب اولمقده‌در . مع‌مافیه « چبوقلی » اسکله‌سنك قربندن اعتباراً قاکلیجه اوکارینه طوغری برجریانك وجودی کورولمکده‌در .

آقینتی و آنافورلرك شدتی هر زمان عین حالده بولونمیوب صولرك کثرت وندرتنه، روزکارلرك جهت وصورت وزانلرینه کوره تبدل ایدر . شو حال نظر مطالعه‌یه آلنمیه‌رق آقینتی عین سرعتده فرض اولنسه بیله شدتی حوضه‌لرده تناقص وبرونلرده تزاید ایتمکده‌در . بونك ایچون سرعت جریان قطعی اوله‌رق تعیین ایده‌مامشدر . بناءً علیه ایدیلن تجاریب وتحقیقات نتیجه‌سنده سرعت جریانك ساعتده [٣ : ٨] کیلو متره آره‌سنده متبدل بولندیغی تحقق ایتمشدر . آنافورلرك شدتی ایسه بومقدارك نصفی راده‌سنده‌در . بوحسابات سایه‌سنده قره دکزك بوغازدن کچوب مرمره‌یه قاریشان صولرینك هرثانیه‌ده‌کی مقداری آکلاشلمشدرکه اوده [٣٠٠٠٠] اوتوز بیك متره مکعبیدر .

بوغازك ایکی طرف ساحلی یکدیکرینه موازی کبی کورونمکده ایسه‌ده حقیقت بویله دکلدر . بعض یرلرده ساحللر بری برینه تقرب ایتمکده ، بعض یرلرده دخی تباعد ایلمکده‌در . بوکا بناءً ساحلین استقامتلرنجه‌ده مباینت کلیه وقوعه کلمشدر .

غروب شمسه طوغری آقیندی شدتی تسکین ایدر . طلوع شمسده دها زیاده ازالوب وقت ظهره طوغری ایسه الك زیاده شدت کسب ایدر .

بوغاز شمالاً روم ایلی واناطولی فنارلرندن بدأ ایده‌رك شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اولوب بیوکدره اوکنده تبدیل استقامت ایلر . بوقسم [٥ , ٥] بش بچق میل امتدادنده‌در . بیوکدره اوکندن انجیر کویی اوکنه قدر [٢,٥] ایکی بچق میل امتدادنده اولان استقامت ، شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری متوجهدر . مرکزی آسیا قطعه‌سنده بولنان دائره‌نك انجیر کویی ایله کوك صو آره‌سنده واقع قوسی همان برنجی خط استقامتنده‌در ؛ طولی [٢,٥] ایکی بچق میلدر .

مرکزی قندیللیده اولان و [١] برمیل طولنده بولنان اوفاق برقوس استقامتی کلیاً تبدیل ایدر . بورادن بدأایله چنکل کویی اوکارینه طوغری امتداد ایدن استقامت [١] برمیل طولنده اولوب نصف‌النهاره همان منطبقدر. چنکل کویی اوکندن سرای برونه قدر ممتد اولان استقامت شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه متوجهدر . [٢,٥] ایکی بچق میل طولنده بولنان بواستقامت بوغازك الك مهم قسمنی تشکیل ایتمکده‌در .

بوغاز ، طرفین ساحللرینك عدم‌موازات وانتظامی حسبیله باشلیجه اوچ حوضه وجوده کتیرمشدر .

برنجی حوضه — شمالده وپویراز طابیه ، غریبجه ، فیل برونلری ایله روم ایلی واناطولی فنارلری آره‌سنده‌در که سائر حوضه‌لره نسبتاً غایت آچیقدر . بوغازك اڭ مهم قسمنی تشکیل ایتدیکندن استحکامات متینه وجسیمه ایله تحت تأمینه آلنمشدر .

ایکنجی حوضه — فیل برونی ایله روم ایلی واناطولی قواقلری میاننده‌در . برنجی حوضه نسبتنده اهمیتی حائز بولنمقده‌در .

اوچنجی حوضه — مزار برونی ، امویری ، سروی برونی ، طرابیه میاننده واقع اولوب لطافت موقعیه ، نفاست طبیعیه ، جیادت هواسیله شهرتشعاردر . بونقطه‌دن اشاغی اولان قسمی ، یکدیکرینه غایت یقین ایکی دیك یماجلی ساحلك آره‌سنده جریان ایتمکده‌در .

بوغازك طرفین ساحللری هرنه‌قدر بری برینه یقین وطاغلق ایسه‌ده شایان تذکار وادیلری دخی واردر . ازجمله بیوك‌دره ، بکقوز ، چایرلری ایله سلطانیه ، کوك‌صو ، بالطه لیمانی ، استنیه ، صاری یار کبی لطیف وادیلر جالب انظارسه‌ده سنه‌نك هرموسمنده باشقه برلطافت اعجازکارانه ایله تجلی ایتمکده‌درلر که نظر امعانه عرض ایلدکاری مناظر وجد آورانه برچوق فیرچه و قلم اربابنه سرمایهٔ اشتغال ومقال اولمشدر . لطافتنی جنت‌المأوادن استعاره ایتمش دینله‌جك قدر رنکین اولان بو بوغاز حقنده نه‌سویلنسه آزدر .

بوغازك طولی [١٥] میل یاخود [٢٧٧٨٠] متروددر . بومقدار ، اناطولی وروم ایلی فنارلری آره‌سنه موصول خطك وسطندن ابتدا ایله بوغازك ینه‌وسطندن کچه‌رك سرای برونده نهایت بولان استقامتك مقدار مساحه‌سیدر . لکن اناطولی وروم ایلی ساحللری مساحه ایدلدیکی تقدیرده بومقدار تحول ایدر . روم ایلی ساحلنك طولی [٣١٠٠٠] واناطولی ساحلنك طولی دخی [٣٨٠٠٠] متروددر .

بحریون نقطهٔ نظرندن بوغازك طولی ، وسطدن مروری تصور اولنان خطك مقدار طولندن عبارتدر . خط متصور مستقیم اولمیوب منکسردر ؛ هر قسمك طولی‌ده بر دکلدر . استقامتك عین جهتده بولنمامسی ، روزکارلرك تأثیر وجهت وزانلرنجه‌ده اختلاف حصولنه سببیت ویرمکده‌در .

بوغازك وسطنی تعقیب ایدن خط منکسر یدی قسمدر . هر قسمك اهمیت

بوینوزه مشابه اولدیغی جهتله کثرت تجارتندن کنایه اوله‌رق خلیج مذکوره فرانسزلر طرفندن [التون بوینوز — Corne d'Or] نامی ویرلمشدر . اسم قدیمی [خریسون کراس] در .

اشبو خلیج سرای برونندن جسر جدیده قدر [٠,٦] میل وجسرین میانی [٠,٥] میل وبورادن قره اغاجه قدر [٣] میل ایدر . بورادن کاغدخانه وعلی بك دره‌لرینك محل اجتماعی اولان سلحدار اغایه قدر [١] میل طولنده‌کی قسمی برنهر حالنده‌در . بناءً علی ذلك سرای برونندن سلحدار اغایه قدر تام [٤] میل‌در .

بویی تقریباً [٦] کیلو متره واکی مدخلنده [١٠١٠] بیك اون مترو قدر اولوب کوپری‌یه قدر طارلاشه‌رق صکره ایکی کوپری آره‌سنده [٩٠٠] طقوز یوز مترویه قدر توسع ایدر . وبعده کاغدخانه دره‌سنك منصبنه قدر کیتدکجه طارلاشیر وایوب اسکله‌سنك ایلریسنده صویی پك صیغلاشیر .

بو خلیجك شمال شرقی‌یه طوغری دونن منتهاسنه مذکور کاغدخانه دره‌سی دوکیلور .

کاغدخانه دره‌سی

اشبو دره‌نك ایکی طرفنده استانبولك اك کوزل مسیره‌سی اولان وعلی‌الخصوص ایلك بهارده جنتدن نشان ویرن کاغدخانه دره‌سی [استرانجه] طاغلرینك قره دکز سطح مائلی اوزرنده کائن [آق پکارك] جنوب غربیسنده بولنان [چتال اغاج] ك جنوب شرقیسندن بدأ ایله شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه وتا [جندره] بوغازینه قدر جریان ایدر . مذکور دره صولطرفندن [قیوطوزلق] موقعنده شمالدن جنوبه جاری اولان [قصر دره] یی اخذ ایدر . بعده ینه صولدن وقصر دره‌یه موازی بولنان [قواقلی کول] دن چیقان قواقلی دره‌یی اخذ ایدر . بعده بو نقطه‌دن اعتباراً اثنای جریانده ینه صولطرفدن شمالدن جنوبه طوغری جاری بر چوق خط اجتماع میاهلردن متشکل بر صویی اخذ ایتدکدنصکره [پتنخور] کوینك غربندن کچر . پتنخورك جنوبنده شمالدن کلان [کوی دره] یی الدقدن

صوکره [پیرغوس یاخود کمر بورغازینك] شمالنده [داود پاشا] دره‌سنی اخذ ایدر . اشبو دره [قورد کمر ، التی قوزی ، اورته ، آیواد ، التی پارمق] نامل‌ریله یاد اولنان بش دره ایله سائر اوفاق شعباتدن حاصل اولمشدر .

داود پاشا دره‌سنك جنوبنده کمر بورغازینك شمالنده ینه صولدن بر اوفاق قولی آلدقدنصکره کمر بورغازینی صولنده وشرقنده براقه‌رق جنوبه طوغری بعده شرقه طوغری جریان ایله صولندن [پاشا] دره‌سنی اخذ ایدر .

اشبو دره [قراکاق یاخود طوپوز] بندن کلان دره ایله دیکر اوچ بیوجك شعبه‌دن متشکلدرکه : بوشعبه‌لرك صولده‌کی قولی کوچك بندن کلور .

پاشا دره‌سنی الدقدنصکره مجراسنده دوام ایده‌رك بورالرده [کوك صو] نامنی اخذ ایدر .

بوموقعده دخی شمالدن جنوبه جاری بر قولی الدقدنصکره ینه صولدن شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه جاری طابیه صرتندن کلان برخط اجتماع میاهی آلور . بعده جنوبه طوغری برمدت جریان ایتدکدن‌صوکره صاغه وصوله طوغری انحنالر تشکیلیله جندره بوغازینه واصل اولور .

جندره بوغازنده آیاز آغا طرفندن کلان بر قولی آلورکه بوقول بریسی [باغچه کوی] نك جنوبندن و کمرلردن بدأ ایله شمالدن جنوبه جاری [شیطان دره] سیله آیاز آغانك شمال غربی‌سندن کلان آیاز آغا صوینی الەرق آیاز آغا کوینده برلشورلر .

آیاز آغادن صوکره بو ایکی قول برلشه‌رك جندره بوغازنده کاغدخانه صوییله برلشور . کاغدخانه دره‌سی جندره بوغازندن بدأ ایله غربه طوغری برقوس تشکیل ایده‌رك صاغدن [اوزونجه اووه] دره‌سنی اخذ ایتدیکی نقطه‌ده غربه طوغری بر دیرسك تشکیل ایدر . بونقطه‌دن بدأ ایله مذکور دره محدب طرفی شرقه متوجه اولمق اوزره کاغدخانه کوینه قدر برقوس تشکیل ایده‌رك کاغدخانه کوینه واصل اولور . بو کویدن بدأ ایله جنوب شرقی‌یه طوغری جریان ایده‌رك [سلاحدار اغا] ده [علی بك] دره‌سیله اجتماع ایده‌رك هرایکیسی خلیج درسعادته منصب اولور . منصبنه قریب محلنده یتاغندن طوغله وکرمیت اعماله الویریشلی چامور چیقاریلوب اطرافنده برطاقم طوغله وکرمیت فابریقه‌لری یاپیلمشدر .

استانبول خلیجنك کوزللکی مشهور اولوب آوروپانك بعض رساملریله برچوق شعرایه سرمایه اوله‌کلمشدر .

§

بوغاز ایچنده مقیم اهالینك بر قسمی اغنیای ،أمور ین ایله اصحاب تجارتك ایلرو کلنلری اولوب یرلی اهالینك برقسمی بالقجی وقایقجیلردن عبارتدر . چونکه بوغاز ایچنك صولری مواسم مختلفه‌ده انواع اسماکی حاوی اولوب محال متعدده‌ده دالیانلر واردر .

بالقلر مواسم مختلفه‌ده آولانورلر ایسه‌ده بولندقلری محلی تعیین ایلمك خصوصنده بالقجیلر بیله بررأی قطعی ویره‌مزلر. چونکه بوحیوانلر سیاردرلر.

بالقلرك انواعی چوق ایسه‌ده معلوم اولانلری بروجه آتی اولوب بونلردن بری اولدقجه معلوم اولنلر ذکر اولنمشدر .

[کلیوسده] توریك ، پالاموط ، وپلاموط نوعندن اولان سیوری برون ، التی پارمق ، وفوچوته و [قوری چشمه] ده استردیه و [بکلر بکنده] میدیه کذلك کلیوسده ساردالیه و [آقینتی برونده] کفال کثرتله بولنور .

تکر ، پسی ، باربونیه ، استه‌خوز ، تکه ، اسقومری ، لوفر ، ازماریت ، استاورید ، قلنج بالغی ، خمسی ، قیرلنغج ، مس بالغی ، واتوس ، کوپك بالغی نوعندن اولان [رن ، روکن] و [آیی بالغی] ، ارسلان بالغی ، ارکینوس استاوریت ازمانی ، یونس ، [فولیانوس] دنیلان الا جنوار پاموق بالغی ، اسقوریت بالغی ، جامکوز ، مرقچی ، لورك بالغی ، دولکر بالغی ، طاش بالغی ، قیا ، تراخونیا ، استرونکیلوس ، زارغنا ، مرجان ، ییلان بالغی قولیوس ، قولسز ایاقسز اولان بوجك ، قوفانه ، لاپین ، چورچور ، کموش ، خروزبینا ، قالقان ، قره کوز ، ایلاریا بالقلری بوغازك همان هرطرفنده بولنه‌بیلورلر .

قره دکز بوغازنده دالیانلر

قره دکز بوغازنده بولنان دالیانلر شونلردر. کلیوش ، اوزونیه ، باغلر آلتی ، بیوك لیمان ، صره طاش ، کره‌میدلی دالیان ، اوتوز بر صویی ، تللی طابیه، پازار باشی ، مزار برونی ، چایر دالیانی ، کفه‌لی کوی ، استنیه ، فیل برونی ، اموریری ،

بکقوز ، [کل اصدی ، چکمه] نامیله ایکی دانه بیکده و [سلستره] نامیله برده فنارده واردرکه من حیث المجموع اون طقوز عدد دالیان موجوددر .

فنار باغچه‌سی

فنارباغچه‌سی نامنده‌کی محل شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری ممتد برشبه جزیره اولوب مرمره دکزینه ناظر برمسیره‌در . اشبو محلك قاضی کوینه قربیتی واستانبوله مجاورتی وباخصوص استانبول ومقری کوی و آطه‌لر جهتنه اولان نظارتی واسع ولطیف اولدیغندن وخصوصیله اناطولی شمندوفرینك بوجهته برده شعبه‌سی اوله‌رق آمدوشدی تسهیل ایلدیکندن ایام صیفده خلقك تفرجگاهی اولمق اوزره لطیف برمشجره‌در .

آق دکز جهتی آچیق اولدیغی وپویراز روزکارلرندن [آرقه‌سنده‌کی اراضینك حالنه نظراً منحط قالدیغی جهتله] بردرجه‌یه قدر امین بولندیغی وباخصوص شمس آباد سواحلی اینجه مسافه‌لره قدر صیغ و قومسال اوله‌رق امتداد ایتدیکی ایچون بورالرده‌کی دکز صولری عادتا صیجاق دینیله‌جك درجه‌ده‌در . بناءً علیه بورانك دکزی بانیو موسمنده پك چوق کسانی جلب ایتمکده‌در .

اشبو جزیره‌جكك منتهاسنده مرمره‌دن استانبوله متوجهاً کلان سفائنك تسهیل حرکتی ایچون بردوار [فنار] بولندیغندن «فنارباغچه‌سی» نامی بوندن نشئت ایتمشدر . اشبو جزیره‌نك فنار بولنان منتهاسی ایله [موده برونی] آره‌سی [٠,٨٥] میل بحری بولنوب خطك شمال غربی قسمی [٠,٧٥] میل طولنده برقوی تشکیل ایدرکه [قلامش] کورفزی نامنده‌در . فقط لدوس هوالرده امواج بحر بورالری قارما قاریشیق ایلدیکی جهتله شدتلی جنوب روزکارلرنده بوکورفز ، لطافت طبیعیه‌سنی غایت شماتت ودهشته تحویل ایدر .

بوکورفزه [قوربغه‌لی دره] نامنده برصو منصب اولورسه‌ده منصبنه امواجك ییغدیغی قوملرله مذکور دره دائما طولمقده اولدیغندن درونده قایق وصندالارك مروری قابل اوله‌مامقده‌در . بوقسه اشبو دره تطهیر اولنوبده اوزون چاره

طوغری توسیع وتعمیق ایدیله جك اولورسه اطرافنه دیكیله جك آغاجلرك ویره جكی لطافت [كوك صو] وبلكه [كاغد خانه] دره لری كبی مسیره لره برنمونه اولوردی .

فنار برونی سرای برونندن [٣,١٨] واستانبول سورینك نارلی قپو جهتنده بحره منتهی اولدیغی نقطه دن [٤,٧٥] میل مسافه ده كائندر .

فنارباغچه سنك قیزیل طوپراق جهتنده لطیف خانه لر، كوشكلر، ظریف ومزین باغچه لر واردر . باخصوص هواسنك اعتدالی سببیله موسم شتاده دخی بوحوالیده ساكنلر پك چوقدر .

آطه لر

اطه لر دنیاده مثلی مشهود اولمیان استانبولك برحوض لطافتی حكمنده بولنان مرمره نك بركوشه سنده زینتساز انظار طبیعت اولمشدر . جیادت هوا ولطافت موقعیه سنه نسبتله جهان آشنا اولان اصحاب طبیعت طرفندن نظیرهٔ جنت عنوانی ویرلمشدر .

اطه لر شهر امانتنه ملحق برقضا اولوب استانبولك جنوب شرقیسنده كائندر . [قنالی، بورغاس ، هكبه لی ، بیوك اطه] نامیله دردی بیوك و مسكون وبشی كوچك غیر مسكون اولمق اوزره طقوز آطه دن عبارتدر .

قنالی آطه

قنالی آطه سرای برونندن [١٢٦٠٠] مترودر . جزیرهٔ مذكوره نك شمال غربیسندن جنوب شرقیه طوغری طولی [١٧٠٠] مترودر . جنوب غربیدن

شمال شرقی‌یه طوغری الك عریض محلی [١٤٠٠] متروددر . قنالی اسکله‌سندن مالتپه اسکله‌سی ایسه تقریباً [٦٣٠٠] متروددر .

بورغاس آطه‌سی

بورغاس آطه‌سنك شمال شمال‌غربیدن جنوب جنوب شرقی‌یه اولان طولی ایله شرقدن غربه اولان عرضی بری برینه مساوی وبهری [١٧٥٠] متروددر .

هکبه‌لی آطه

هکبه‌لی آطه‌نك شمال شرقیدن جنوب‌غربی‌یه اولان‌طولی [٢٤٥٠] متروددر . شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه اولان‌عرضی ایسه [١٣٦٠] متروددر . اشبو اطه‌ده سلطنت سنیه‌نك بحریه مکتبی ایله روملرك بری تجارته ودیکری پاپاس یتشدیرمکه مخصوص ایکی مکتبی واردر . بحریه مکتبنك وقت انشاسنی مبین تاریخ بروجه آتیدر :

بحر دلدن بولدی عینی کوهر تاریخنی
یاپدی ملاحینه عالی قشله باق محمودخان
١٢٤٤

بیوك آطه

اشبو آطه پك معموراولوب کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در . شرق وشمال‌شرقیدن

غرب وجنوب غربی‌یه اولان طولی [٢٩٠٠] مترودر . آطه‌لرك الڭ بیوك والڭ معموری اولوب طوغریدن طوغری‌یه شهر امانتنه ملحق آطه‌لر قائممقاملغنك مرکزیدر . قصبه آطه‌نك شمال شرقیسنده اولوب کوزل ابنیه‌یی ومفرح کوشکلری ومتعدد مسافرخانه وغازینویی حاویدر . آطه‌نك اطرافنده کوزل برآرابه یولی یاپیلمشدر . اوتی چاملرله مستور اولوب هواسی پك لطیف وصاغلامدر . ایکی تپه‌سی اولوب الڭ مرتفعنك اوستنده [آیا یانی] اسمیله برروم مناستری بولنیورکه نظارتنك کوزللکیله مشهوردر .

کوچك آطه‌لردن [سیوری] و [یاصی] اطه‌لره خیرسز اطه‌لرده دینلور سیوری آطه آخور قپو فنارندن [١٣٣٥٠] مترو مسافه‌ده اولوب طولی وعرضی همان بری برینه مساوی وبهری [٤٠٠] مترو اولان برجزیره‌در .

یاصی آطه ایسه سیوری آطه‌نك [١٧٠٠] مترو جنوب شرقیسنده کائن اولوب طولی [٥٥٠] وعرضی [٣٥٠] مترو اولان برجزیره‌در . بو اطه‌یه انکلیز اطه‌سی دخی دیرلر .

اوچنجیسی [پیتا] جزیره‌سی اولوب بورغاس ایله هکبه‌لی اطه آره‌سنده کائندر . بو جزیره‌نك طولی [٣٥٠] مترو وعرض اعظمیسی دخی [٢٠٠] متروقدردر .

دردنجیسی بیوك آطه‌نك شرقنده بولنان وقارناله قارشو واصابت ایدن [صدف] و بشنجیسی بیوك اطه‌نك جنوبنده کائن [نیاندروس] اطه‌سیدر . قنالیدن بورغاس اسکله‌سی [٣٣٥٠] مترودر . سیوری اطه‌دن قنالی اطه‌ایسه [٨٠٠٠] مترودر .

بو اطه‌لرك مسکون اولانلریله درسعادت آره‌سنده صباح و اقشام برقاچ دفعه واپور ایشلر . بو اطه‌لرك هواسی معتدل وغایت صاغلام ولطیف اولوب ضعیف البنیه اولانلره پك ای کلیر .

قارتال اسکله‌سندن هکبه‌لی اطه [٧٣٠٠] مترو اولوب بیوك آطه ایسه [٤٩٠٠] مترودر .

	سیوری اطه	قنالی اطه	بورغاس	هکبه‌لی	بیوك اطه
اخور قپو فناری	١٣٣٥٠	١٢٢٥٠	١٥٥٠٠	١٧١٥٠	١٨٨٥٠
فنار باغچه‌سی	١٠٨٥٠	٦٩٠٠	١٠١٥٠	١١٦٥٠	١٣٢٠٠
ایاستفانوس فناری	١٣٧٠٠	١٩١٠٠	٢٠٠٠٠	٢٣٨٠٠	٢٦٠٠٠
بوستانجی	١٣٠٠٠	٥٦٥٠	٨١٠٠	٨٣٠٠	٩٠٠٠
مال تپه برونی	١٣٨٥٠	٦٢٥٠	٦٥٠٠	٥٢٠٠	٤٨٠٠

قاضی کوی

قاضی کوی — استانبولك جهت جنوب شرقیسنده کائن برقریه اولوب سرای برونندن تقریباً [٢,٢٥] میل بحری مسافه‌ده‌در . قریهٔ مذکوره وقتیله کوچوك برکوی ایکن فی‌زماننا برجهتدن قوش دیلی وقلامش کورفزینه قدر ایلروله‌مش ومؤخراً شمال شرقیده کائن وحیدر پاشا قربنده واقع یل دکرمنی نام محل ایله برطاقم اراضئ خالیه دخی محله حالنه انتقال ایده‌رك برشهر حالنی آلمشدر .

جنوب شرقیده کائن [قزیل طوپراق] نامنده‌کی محل ایله فنار باغچه‌سی جهتلری استملاك ایدیله‌رك انشا ایدیلان کوشکلر ایله اهالینك کثافتی تزاید ایده ایده ایلروده بورالرك دخی [قاضی قریه] سنه ملحق برر اراضئ مسکونه حالنه کیره‌جکی رونما اولمقده‌در .

قاضی قریه‌سی ، شمالدن حیدرپاشا وشمال شرقیدن « چاملیجه » تپه‌لری اتکلری شرقدن « اوزون چایر » وجنوب شرقیدن « قیزیل طوپراق » و فنار حوالیسی ایله محدود اولوب جنوبدن قلامش کورفزی وجنوب غربی ، غرب وشمال غربیدن کاملاً « مرمره » دکزی ایله محاطدر .

قریهٔ مذکوره هواسی معتدل وملایم ونحیف المزاج بولنانلره مساعد اولدیغندن شهرمزك تبدیل هوا محلی اولوب عادتا بیوك برخسته‌خانه‌سی کبیدر . استانبول جهتندن و باخصوص اسکدارك باغلر باشی طرفلرندن منظره‌سی اطه‌لر ایله برابر اولدیغی حالده اولقدر لطیفدرکه همان امثالی نادر بر [پانوراما] تشکیل ایدر .

قاضی کویی غایتله شمس آباد اولوب باخصوص دکزه شمسك سمادن ورود ایدن شعاعات مستقیمه‌سی ایله دکزدن انوار منعکسه‌سی اجتماع ایده‌رك کوز یورمقده وکوز قپاقلرینی بری برینه تقریب ایتمکده وبوصورتله کوز اوغشدیرمغه انسانی مجبور قیلمقده‌در . ایچ صقندیسنی موجب اولدیغی ناقابل انکار بولنان شو حال قریهٔ مذکوره‌نك تعمیر قبول ایتمز برمحذوریدر . بوحال قبل الزوال باشلایوب غروبه قدر امتداد ایلر . فقط بعدالغروب بدایت شفقده وقبل الطلوع نهایت فجر ایله وقت ضحاده‌کی مناظر لطیفه‌سی غیر منکردر .

قریهٔ مذکوره‌نك پك چوق کبرا ومتمولین سکناسی اولمق وباخصوص اطراف وجوارنده پك چوق مسیره بولنوب هرجهتده اراضی واسع وسیر وتماشایه

كافی وصالح اولمقله برابر ومرضا ایچـون هواسی ودكز حماملری مسـاعد بولنمق خصوصی شهری یوماً فیوماً توسیع وتزیینه سبب اولمقده‌در .

قریهٔ مذكوره‌نك استانبول ایله مواصله‌سنی ادارهٔ مخصوصه واپورلری تأمین ایلمكده ایسه‌ده اسكدار ایله ارتباطی همان یوق دینیله‌جك درجه‌ده مشـكلات تولید ایلمكده ومنتظم وسـائط نقلیه‌نك فقدانی ایله طرق اتصالیه‌نك غیر منتظم اولمسی وباخصوص سلیمیه قشلهٔ همایونی وقره‌جه احمد قبرستانی وحیدر پاشا خسته خانه‌سی میاننده‌كی چپلاق قطعه‌نك مارین وعابرینی صیقه‌جق درجه‌ده روحسز ومدید بولنمه‌سی اسكدار وقاضی قریه‌سی شهرلرینی تجارتجه پك كیرو براقمقده اولدیغی جهتله هرایكیسیده الآن تجارتك عدم ترقیسی نقطهٔ نظرندن بر كوی دیمكدر . واقعا اناطولی شمندوفر خطنك مبدئی قاضی كوی و اسكدار آره‌سنده ایسه‌ده تجارتی منحصراً اسـتانبوله عائد اولدیغندن بونلر بیطرف قالمقده درلر .

« قاضی كوی » (مه‌غاره) نامنده قوم شجیع طرفـدن ٦٧٦ سنه‌سـنده‌ـكه استانبولك تاریخ تأسیسندن ١٧ سنه اقدم — تأسیس وبنا اولنه‌رق (خالكدونیا ویاخود (پروكراستی)) نامی ویرلمشدر .

قریهٔ مذكوره‌نك قاضی كویی نامیله یاد اولنمسنه سبب سلطان احمد خان اول حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده باب السعاده آغاسی اولان عثمان اغانك بنا وانشـا ایتدیرمش اولدیغی جامع شریفك یرنده ابتدادن قاضی محمد افندی نامنده برصاحب خیرك بر مسجدی بولنمسیدر .

قریهٔ مذكوره بری [چاریقجی] ودیكری [عثمان اغا] وآخری دخی [جعفر اغا] ناملریله اوچ محله‌یه تقسیم اولنمشدر .

جعفر آغا محله‌سی

بو محله‌ده دارالسـعاده آغالرندن جعفر اغانك بنا ایتدیردیكی مسجد شریف كائندر . مسجد مذكور بوندن اون بش سنه مقدم وقوعبولان بر حریقده یانمشدر . بانیسی دخی اوراده مدفوندر . اغابكنك وقفندن بر مسجد دها اولوب بوده

برحریقده یانمش و مؤخراً تجدیداً الیوم عدلیه نظارت جلیلهسی وزنهداری سعادتلو حسین افندی طرفندن انشا اولنمشدر .

بونلردن باشقه اسکله جامع شریفی کائندرکه جنتمکان سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن [۱۱۷٤] تاریخ هجریسنده بنا و انشا اولنمشدر . جامع مذکور جنتمکان عبدالمجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده تعمیر وتجدید اولنمش وطاق درکاهنه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

اولدی قاضی قریهسی محسود شهراسکدار
سوبسو احیا بیوردی حکم خان عبدالمجید
اشته ازجمله بنا ایتدیردی محکم کارکیر
بو عبادتخانهیی یاقمشدی احراق شدید
هر جهتله دینسه لایقدر امام المسلمین
ذاتی اولمش جامع مجموع اخلاق حمید
چونکه یاپدیرمش مقدمجه بو والامعبدی
جد اعلاسی اوچنجی مصطفی خان سعید
موج اورر آب کهر آسا دروننده صفا
ویردی زینت ساحل بحره بوبنیاد جدید
نور رحمتلهدر ودیواری پردر کعبهوش
حج ثواب لطف ایدر زوارینه رب وحید
ای جماعت بش وقتده ایلیك بویله دعا
اولسون اول محراب عدلك عمر واقبالی مزید
خطبهٔ نام بنامی دمبدم نصرت ایله
رونق اولسون منبر ملکه الی یوم الوعید
سجدهٔ شکر ایلیوب صفوت دیدی تاریخنی
جامع زیبنده یاپدی امر خان عبد المجید

۱۲۷۵

جامع مذکور جوارنده وساحل بحره قریب بر محلهده باب السعاده آغاسی محمد آغانك اثر خیری اولان چشمه کائندرکه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر :

عين الطاف وهمم باب السعاده آغاسی
اول محمد نام وعالی رتبه وخیر انتساب
فی سبیل الله قیلدی نیت اجر جزیل
تشنکانی ایلدی بوخیر نوله فیضیاب
دیر زبان لوله تاریخن عطاشه عارفا
عافیت اولسون ایچ بوچشمه‌دن کل پاك آب

اشبو چشمه الیوم معطلدر .

عثمان آغا محله‌سی

محلهٔ مذکورده عصر سلطان احمد خان اولده باب السعاده آغاسی عثمان آغانك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر. هرسنه حرمین محترمینه بخور وسائره ارسال اولنمق دأبی موما الیهك اختراعکرده‌سیدر . جامع مذکورك قپوسی اوزرنده منقوش اولان تاریخ حسین وهبی افندینکدر .

دور عدل حضرت سلطان احمد خانده
بندکان خاصنه الطافی بی پایاندر
کیم جنانده قپو آغاسی اول عثمان آغا
صاحب الخیرات عالی جامع الاحساندر
امر سلطان جهانله یاپدی اول بوجامعی
حضرت حقدن اکه بو باعث غفراندر
کعبه وش یاپدی حیاتنده‌او مرحوم سعید
حق قبول ایده بو برطاعتکه رحماندر
باعث و بادیسنه الله رحمت ایلسون
یرلری فضل خدادن جنت رضواندر
نام پاکی بانئ خیراتی آثاری تمام
دیدیلر تاریخنی بیل جامع عثماندر
١٠٢١

جامع مذکور [١٢٢٨] سنه‌سی جنتمکان سلطان محمود خان عدلیده مجدداً بنا وانشا اولنمش ومرور زمان ایله ینه خراب اوله‌رق محترق دخی اولمشدر . نهایت [١٢٩٦] سنه‌سی ینه مجدداً بنا وانشا اولنمشدر . قپوسی اوزرنده الیوم تاریخدن اثر یوقدر . یالکز بسمله‌یی حاوی برلوحه تعلیق اولنمشدر .

آبدست آلمغه مخصوص اولان موصلقلر باب السعاده اغالرندن مصرلی دیکر عثمان آغا طرفندن انشا واجرا قلنمشدر. یقیننده برچشمه دها بنا ایلمش ایسه‌ده الیوم چشمه موجود دکلدر . شوقدر وارکه چشمه اوزرینه موضوع طاشده شوابیات محرردر :

مصرلی عثمان آغا خیره مائل
چویاپدی حق ایچون بوچشمه‌ساری
ایچوب نوش ایلیان هرتشنه جانه
جنانده آب کوثر ویره باری
١٠٣٠

درون جامعده‌کی چنار اغاجنی [١٢٩٨] ده امام وخطیبی بولنان السید محمد عاصم افندینك غرس ایتمش اولدیغی، دیواره موضوع تاریخلی طاشدن اکلاشیلیور.

جامعك جوارنده وجاده اوزرنده معطل برچشمه کائندرکه صدر اسبق سورمه‌لی علی پاشا طرفندن خیرات ایدلمشدر. اوزرنده منقوش اولان ابیات بروجه آتیدر :

آصف جم شیم علی پاشا
یاوری اوله حضرت باری
بویله برآب سیمکون بولدی
ایلیوب کشت دشت وکهساری
رونق افزا اولوب بونو چشمه
ایلدی شسته دلدن اکداری
چونکه قورومشدی چشمه‌لر اخر
طاسلرین طوتوب ایلردی زاری
ایلدی استفاضه هرچشمه

حصه‌دار اولدی وسعی مقداری
کویده جوش ایتدی یریر آب زلال
کیم چکر شورهٔ مأ آباری
بو اثرك اجرینی آخرتده خدا
ایده ضیف نعیم دیداری
دیدی عطشان خطاب ایدوب تاریخ
ایلدك عین کوثری جاری
١١٣٥

چاریقجی محله‌سی

بو محله‌ده شایان تذکار برشی یوقدر . یالکز ١٢٦١ تاریخنده رضا پاشا حضرتلرینك کاتبی بولنان عباس افندی طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه واردرکه اوزرنده [بسملهٔ شریف ایله وجعلنا من الماء کل شیٔ حی] آیت کریمه‌سی محکوکدر .

قریهٔ مذکوره‌ده [١٣٠٤] سنهٔ هجریه‌سنده موره خاندانندن جلال بکك کریمه‌سی واسبق بحریه ناظری موره‌لی ابراهیم پاشانك کلینی علیه خانمك آثار خیریه‌سندن اولان ذکور ملکیه رشدیه‌سی ایله یوغورتجیدن موده‌یه کیدن جاده اوزرنده [وندیك میختاریست] نامنده‌کی ارمنی مکتبی و [سن ژوزف] عنوانلی فرانسز مکتبی کائندر .

قزیل طوپراغه کیدن طریق اوزرنده [محمود بابا] نامنده بر زیارتکاه واردر . سنك مزارنده یازیلی اولان تاریخ شودر . [واصل سرمنزل جذبهٔ الهی قاضی قریه‌سی عثمان اغا جامع شریفی امامی السید محمود افندی قدس سره‌نك قبریدر ١٢٦٦] . یوغورتجی چشمه‌سنده [١٣٠٤] ده حاصرجی باشینك حرمی طرفندن بنا وانشا اولنمش [حمیدیه] تکیه‌سی ایله طریقت رفاعیه‌یه منسوب عبدالباقی درکاهی کائندر .

قریهٔ مذکوره‌ده برباب عسکری قره‌غولخانه‌سی و [حلیلهٔ محمودیه] مکتبی ایله

روملرك [آيا فتحيه] وارمنيلرك جعفر اغا محله سنده [سرپ طغادر] نامندكی معبدلريله ينه ارمنيلرك قتوليك معبدی كائندر .

قيزيل طوپراق

قزيل طوپراق قاضی قريه سنك شرق و جنوب شرقيسنده برصيفيه اولوب منتظم كوشكلر ومزين باغچه‌لرله مستور در . فلوقسرا علت مدهشه‌سی باغلرينی محوايلمش اولديغندن باغلر ترلا وباغچه حالنه تبدل ايتمشدر .

موقع مذكورده اناطولی شمندوفر خطنك [ستاسيونی] بولنديغندن بوواسطه‌ايله حيدر پاشا واستانبوله متصلدر .

صيفيه‌لر شو صوك زمانلرده پك تزايد ايلديكندن برمحله حالنه كلمك زمانی همان تقرب ايتمش كبيدر . محل مذكورده اولدقجه منتظم وواسع برجامع شريف موجود اولوب اليوم معارف عموميه ناظری دولتلو احمد زهدی پاشا حضرتلری طرفندن بنا وانشا ايتديرلمش وقپوسی اوزرينه تاريخ آتی نقش ايدلمشدر .

امام المسلمين عبدالحميد خان جهانبانك
اولندی سايهٔ شاهانه‌سنده بو اثر اتمام
سمی فخر عالم حضرت زهدی افندينك
عماد دينه ويرمشدر اساس زهدی استحكام
ايدردی آرزو بر جامعك انشاسنی دائم
موفق ايلدی اولذات پاكی قادر علام
چيقاردم چاريارك همتيله حقيا تاريخ
بوجامعده نماز قلسون گلوب چق حشره دك اسلام

۱۳۰۱

يقيننده برده مكتب ابتدائيسی واردركه قپوسی اوزرنده كی لوحه‌ده يازيلی اولان ابيات شودر .

ظل حق عبدالحمید خان خلافت پرورك
ملکی فیض آباد عرفان ایلمکدر مطلبی
پیرو اولدی اول سلیمان زمانك عزمنه
آصفی قیلدی بنا بودار عرفان مکتبی
باش اکر تاریخ مختاره بلیغان زمان
مطلب علم وادبدر زهدی پاشا مکتبی
١٣٠٦

قزیل طوپراق ایکی محله‌یه منقسمدر بری «طوغلاجی حاجی مصطفی افندی» ودیکری دخی «زهدی پاشا» محله‌سیدر .

ارن کویی

ارن کویی قاضی کویندن [برچیق] ساعت قدر مسافه‌ده وشرق طرفنده کائن برقریه‌در. اشبو قریه‌نك هواسی لطیف اولوب اراضیسی اولقدر منبت ومحصولدار دکل ایسه‌ده باغلقدر . مرمره ، چاملیجه واسکدار جهتنه نظارت کامله‌سی واردر .

اشبو قریه‌نك هواجه اولان لطافتی اشتهارینی موجب اولمش ولطیف کوشکلر انشاسنه بدأ اولنمغه باشلانلمشدر . حیدر پاشا — ازمید شمندوفر خطك انشاسی مناسبتیله «ارن کوی» نامی ، جادی بوستانی ایله [نردبان کوی] میاننده کائن انشا ایدیلان [ستاسیونه] بالاستراق اعطا قلنمش والآن محل مذکور ارن کوی نامنی آله‌رق قریهٔ مذکوره‌نك شهرتی اسقاط ایدلمشدر . اصل ارن کوینك شمندوفر ستاسیونی بوستانجی باشی نامنده‌کی موقف اولوب بوراسی ساحل بحرده کائندر .

بوستانجی باشنده برایکی خراب اولمش خانه ایله بر کارکیر قره‌غول وجاری برچشمه وقره‌غوله متصل برنمازکاه موجود اولدیغی کبی قایش طاغی جهتندن کلان یعنی شمالدن جنوبه طوغری ممتد وموسم بارانده جاری اولان بردره اوزرنده اوفاق کارکیر بر کوپری واردر . اشبو کوپری اسکداردن بغداده قدر کیدن الك بیوك اناطولی جاده‌سی ایچون انشا اولنمش ووقتیله اشبو موقعده یولجیلرك تذکره‌سی

صوريلوب يوقلانور ايمش. فی زمانناضبطیه قره‌غولیدر. مذکور کوپری‌یه بوستانجی باشی کوپریسی وجاده‌یه دخی بغداد جاده‌سی دینلور .

ارن کوینك اسکداره قربیتی جهتله اهالی محصولاتی باخصوص اوزوم محصولنی قره‌دن نقل ایدرلر . ارن کوینك باشلیجه حاصلاتی اوزوم ایسه‌ده فقط اهالیسندن بعضلری بوستانجی باشی جهتنده‌کی سبزه باغچه‌لرنده باغچوانلق ایدرلر . هله زراعت یوق حکمنده‌در .

ارن کوینك صولری قایش طاغی اتکلرندن کلدیکی جهتله استانبول وجوارنده‌کی قرالك هیچ برینه بوقریه چشمه وحماملری صولری کبی کوزل صولر جاری دکلدر . فقط اصل قایش طاغی صوبی دینلان صو قریه‌یه کلمیوب محلنده فوچیلره املا ایله اطرافه وعلی الخصوص قاضی کوینه نقل ایدیلور .

ارن کوی باغلری وخصوصیله قایش طاغی سمتلری ریاح شدیده‌یه معروض بولندیغندن میوه حاصل اولماز ومراق ایدوبده غرس اشجار ایدنلر اولسه‌ده ینه روزکار میوه‌لری کماله ایرمدن یرلره دوکر . باشلوجه میوه‌سی کراز ، ویشنه و اوزومدر . زیتون یتیشمك احتمالی وار ایسه‌ده مراق اولنمدیغندن بومحصول مفقوددر .

ارن کوینده مدفون ذوات مشهوره

خواجه تحسین افندی — متأخرین علمای عثمانیه‌دن اولوب علوم عقلیه ونقلیه‌یی جامع وشرق وغرب لسانلریله اکثر فنون جدیده‌یه واقف ایدی . ارناوود اولوب چاملق خطه‌سنده فیلات قضاسی قراسندن برنده طوغمش وپدری نیابتده کزدیککندن کوچکلکنده معیتده بولنوب ابتدا آندن تحصیل علم ایتمش وبعده درسعادتده مدرسه نشین استفاضه اولوب مأذون اولدقدنصکره صدر اسبق مرحوم رشید پاشا طرفندن دیکر برقاچ ذات ایله برابر اذکیای علمانك ایچنده انتخاب اولنه‌رق اوروپا السنه وفنونی تحصیل ایچون پارسه کوندرلمش ایدی. برمدت اوراده فنون جدیده‌یی تحصیل ایتدکدنصکره پارس سفارت سنیه‌سی امامتی مأموریتیله اوراده قالوب معلومات فنیه‌سنی دها زیاده توسیع وعلی الخصوص حکمت طبیعیه ،

كيميا ، هيئت ، علم الارض وسائر فنون ايله توغل ايلمش ايدى . باب عالى قارشوسنده بولنان معطل بر كوچك مكتبى مدرسه ومأوى اتخاذ ايده‌رك بقيهٔ عمرينى تدارك ايتمش اولديغى كتب كثيره ايله آلات فنيه آره‌سنده مطالعه وتدريس ايله كچيرمشدر . تأهل دخى ايتميوب دنياده علمدن باشقه بر شى ايله مشغول اولمامش و [۱۲۹۷] تاريخنده [۷۰] ياشلرنده ايكن [سل الرئه] دن وفات ايدوب ارن كويى قبرستاننه دفن اولنمشدر .

علوم وفنونه دائر برطاقم ترجمه‌لرى حكمت وفلسفه‌يه دائر تأليفاتى وبرطاقم اشعارى وار ايسه‌ده كيمسه جمع ونشرينه همت ايده‌مامشدر . تكلمده افاده‌سى عسرتلى ايديسه‌ده انشا وكتابتى واشعارى پك سليس وفصيحدر . شوقطعه جملهٔ اشعارندندر .

كتاب عالمك اوراقيدر ابعاد نامحدود
سطور حادثات دهردر اعصار نامعدود
يازلمش دستگاه لوح محفوظ طبيعتده
مجسم لفظ معنيدار درعالمده هر موجود

علی پاشا عرفی پاشا زاده‌در . مكتوبئ صدرعالى‌يه دخول ايله قپودان محمدعلى پاشايه ديوان كاتبى اولدى . بعده آمدى خلفالغنه تعيين بيوريلوب ۱۲۸۵ محرمنده التنجى دائره رئيس وكيلى اوله‌رق شوراى دولته اعضا اولدى . ۱۲۸۶ ده نافعه مستشارى و ۸۸ جماذى الاخرنده ضبطيه مستشارى واوسنه رجبنده روم ايلى پايه‌سيله ارضروم ورمضاننده طربزون واليسى اولوب ۸۹ ربيع الاولنده عزل ايدلدى . بعده قدس متصرفى اولدى ۸۹ جماذى الاخرى اواخرنده شهرامينى و ۹۰ جماذى الاولنده پارس سفيرى اولوب ۹۲ رمضاننده عزل ايدلدى . اوسنه‌نك ذى القعده‌سنده شوراى دولت اعضاسى ومتعاقباً اجراآت اعضاسى و ۱۲۹٤ ذى الحجه‌سنده بارتبهٔ وزارت هرسك واليسى وبعدالعودة ۹۵ اوائلنده شوراى دولت رئيسى و ۹۷ رجبنده عزل ايله ۱۲۹۹ ده ازمير واليسى اولوب ۱۳۰۱ ده انفصال ايتمشدر . [۱۳۰٦] اوائلنده بيروت واليسى اولوب ۱۳۰٦ رجبى غره‌سنده اوراده فوت اولدى . نعشى كتيريلوب ارن كويه دفن ايدلدى . لسان آشنا ، فطين ومدبر ايدى .

حسيب پاشا — مكتب طبيه يه ١٢٦٦ ده دخول ايله اكمال تحصيل ايدوب آز مدتده بيكباشى و ميرالاى اولمش و بعده ميرلوالقله اردو سرطبيبى اولوب پلونه ده بولنمش و بعد العوده خاصه اردوسى سرطبابتنده و ١٣٠٣ ده فريق اولهرق صحيه دائره‌سى رياست ثانيه‌سنده بولنمش و ١٣١١ جماذى الاولنك يكرمى سكزنده وفات ايدوب ارن كوينده صحراى كبيرده طبيب عاكف پاشايه قبر رفيقى اولمشدر .

طبيب عاكف پاشا — مكتب طبيه‌دن ايلك چيقانلردن اولوب ١٢٥٩ ده ميرالاى بعده لوا وصكره فريق اولهرق صحيه دائره‌سى رئيس ثانيسى اولدى ١٣٠٥ ده يتمش يدى ياشنده اولديغى حالده وفات ايدوب ارن كوينه دفن ايدلمشدر . اصفراللون اولوب فن طبده مهارت كامله‌سى وار ايدى .

مال تپه

مال تپه قريه‌سى استانبولك جنوب شرقيسنده كائن اولوب لب درياده واناطولى شمندوفر خطنك كذركاهنده‌در . موقع مذكورك ايلك بهارده هواسى لطيف اولوب قيرلرى پك ذوقليدر . قريهٔ مذكوره‌يه استانبول صولرينك ايولرندن معدود اولان قايش طاغى صويى آقيدلمشدر . بوستانلرى كثرتلى اولديغندن طورفانده سبزه‌سيله اهاليسى استفاده ايدر .

قريهٔ مذكوره‌يه شمندوفردن ماعدا ادارهٔ مخصوصه‌نك واپورلرى دخى اوغرار . قريهٔ مذكوره بحراً فنار بروننده‌ن [٤,٧٥] ميل اولوب سراى برونندن [٨,٥] ميل بحرى مسافه‌ده‌در .

مال تپه جامع شريفى [١١٤١] تاريخنده قاضيعسكر فيض الله افندى طرفندن بنا وانشا ايتديرلمش وطاق دركاهنه تاريخ آتى تسطير قلنمشدر .

جناب صاحب الخيرات فيض الله افندى كيم
اودر بو جامع پرنورى بنياد ايليان الله

او قاضیعسکر ابن قاضیعسکر ایلدی ایجاد
رجای مغفرت امید اجر ایله عبادتگاه
هرآیندکان اولسون اکر بوقریه اسکانی
بو خیراتی ایدرلردی تمنی هردم وهرگاه
امید اولدرکه اوله مقبول درگاه جناب حق
هرآن محتاج ایدی برمعبده زیرا عبادالله
بحق کعبهٔ علیا ایده بابیسنه مولی
ایکی عالمده لطفنده کرم بروفق خاطرخواه
آنك شاکر بومصرعدن چیقاریکپاره تاریخی
صلادر جامع عالی یاپیلدی حسبةً لله
١١٤١

اشبو قریه‌ده بولنان چشمه‌ یه مرحوم مشارالیهك خیراتندن اولوب اوزرنده‌کی تاریخ بروجه آتیدر .

جناب قاضیعسکر یعنی فیض‌الله افندینك
همیشه مصدر خیر ایده ذاتن حضرت الله
ایدوب بو آب نابی درت طرفدن بی ریا اجرا
که اولدی شو بو لطفی ایله سیراب عباداه
لبیبا تشنکانه بویله اشراب ایتدی تاریخن
بووالا چشمه‌دن آب حیات ایچ فی سبیل‌اه
١١٤١

حیدر پاشا

حیدر پاشا قاضی کوینه منسوب یل دکرمنی دنیلان بایر اوزرینه مبنی جدید محله ایله قره‌جه احمد وسلیمیه جهتندن کلان بایرك برلشدیکی محلده کائن بر چایر ایله برخط اجتماع میاهدن عبارت برمسیره‌در .

اشبو دره چایراڭ ختامی بولدیغی محلده ایکی قوله تقسیم اولونوب قوللردن بری سید احمد دره‌سی جهتندن، آخری ایسه بو قوله موازی اولمق اوزره بوقولڭ جنوبندن وهر ایکیسیده چاملیجه تپه‌لری اتکلرندن کله‌رك حیدر پاشا دره‌سنی تشکیل ایدرلر . اشبو دره‌لرڭ میاننده شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد صاغری حیدر پاشا چایری نهایتنده کائن ابراهیم آغا محله‌سنه قدر خفیف بر میل ایله کلوزکه بواستقامتده منتظم برشوسه حیدر پاشایی طوپخانه‌لی اوغلنه ربط ایدر.

حیدر پاشا استانبول خلقنڭ من‌القدیم روز حضرده وقاضی کوی اهالیسنڭ هر موسمده مسیره‌سیدر . اناطولی شمندوفر ستاسیونی دخی بوراده اولدیغندن حیدر پاشا اسکله‌سی نامیله ادارۂ مخصوصه‌نڭ برده واپور اسکله‌سی واردر .

حیدر پاشا سلطان سلیم خان ثالث دوری وزراسندن اولوب سلیمیه قربنده کائن حیدر پاشا قشله‌سنڭ بانیسیدر . بو قشله‌نڭ موقع وهواسی غایتله کوزل وباغچه‌لری واسع اولمغله خسته‌خانه اتخاذ اولنمشدر. مکتب طبیۂ شاهانه‌دن چیقان اطبا بوخسته‌خانه‌ده برمدت معینه‌ده اجرای عملیات ایدرلر .

مزین بر باغچه درونده بولنان اشبو خسته‌خانه‌نڭ قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا شودر .

اکر عبدالمجید خانڭ کوریدی رأی شافیسین
خم شرمه بنوب البت قاچردی عقل افلاطون
اوشاهه‌لاعلاج عسکراولوردی‌صاغ‌اولوب‌کورسه
رضا پاشانڭ داراتی دارا وافریدون
غبار خاکپائی کیمیای ملك وملتدر
ابقراط دواجونڭ دکلدر بیلدیکی معجون
اوکراغزا یاپدردی خسته خانه حیدرده
اولوردی رسم ونقش کورسه‌هنٔ هنر مفتون
بناسی دلکشا غایت زمینی روح بخشادر
هواسی صحتی جلب ایلر امراضی ایدوب بیرون
مرامی خاطر اهل جهادی ایتمه‌در تطییب
ایده فتح وظفرله رب ناصر عمرینی افزون
بری ساده بری جوهرله ترتیب ایلیوب‌صفوت
ایکی تاریخه‌درج‌ایتدم شفای‌صدر اولورمضمون

بوفاخر خستەخانە اولدی سیرایت سرتسر صاغلم
جیوشن قیلدی خان عبدالمجید اجلال ایلە ممنون

بوراده اناطولی شمندوفرینك مبدأ ستاسیونی واردر. موقف مذکور [١٣١٢] سنەسندە وقوعبولان حرکت ارضدن برچوق محللری قابل تعمیر اولەمیەجق برحالە کلمسنە مبنی بودفعە برطرز حسنەدە تجدیداً انشا قلنمش وبالای طاقنە عبارۂ آتیە حك وتحریر قلنمشدر . [زینت افزای مقام معلای خلافت اسلامیە واریکە پیرای سلطنت سنیۂ عثمانیە السلطان ابن السلطان الغازی عبدالحمید خان ثانی حضرتلرینك عهد همایون معالی مشحون جناب خلافتپناهیلرندە ساحۂ آرای وجود اولان مؤسسات نافعۂ مشکورەیە برضمیمۂ جلیلە اولمق اوزرە اشبو موقف بیك اوچیوز اون ایکی سنە هجریەسندە تجدیداً انشا قلنمشدر]

شمندوفر ستاسیونی قارشوسندە سلطان سلیم خان حضرتلرینك دارالسعادە آغاسی خالد آغانك بنا ایتمش اولدیغی چشمە ایلە برقاچ یوز کشی استیعابنە کافی واطرافی تیمورپارماقلق ایلەمحاط برنمازگاه موجوددر . اشبوچشمە زمان عبدالمجید خانیدە مجدداً بنا وانشا اولنمش واوزرینە تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

چشمە سار معدلت عبدالمجید خانك خدا
فیض ذاتك قیلدی بادئ حیات کائنات
خان سلیم ثالثك دار السعادە آغاسی
خالد اغا نام دریا مکرمت بر پاك ذات
یاپدیروب بوچشمەیی صکرەخراب اولمش ایدی
کروبی اول شاه جهان احیایە قیلدی التفات
جویبار شوکت واجلالن اول شاهنشهك
حشرەدك قلسون خدا رشك آور شط وفرات
جوهر تاریخ زیور صوینی بولسە سزا
قلدی خان عبدالمجید اجرا کوزل عین حیات
١٢٥٥

حیدرپاشا اسکلەسی قربندە کائن کوپرینك اوزرندە محکوك اولان تاریخ رعنابودر .

اشبو نوجسر حمیدی سرتسر ویران ایکن
بولدی الطاف شهنشاهیدن عمران جدید

جسر وكردون پايدار اولدقجه مولا ايلسون
بويله مشفق پادشاهك عمرواقبالك مزيد
يازدى فيضى قوللرى بر قطعه تاريخ تمام
قيلدى عالى كپرى‌يى اعمار شاه عبد الحميد

١٣٠٤

حيدر پاشا ايله قاضى كوى آره‌سنده ساحله قريب معطل چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

شاه عالم حضرت سلطان سليم الثالثك
طبع پاكى خيره مائل اولديغيچون دائما
ايليوب خلقى سيراب بندكان خاصه‌سى
بويله جاى دلكشالر اولمه‌ده ير ير بنا
صاحب الخيرات ازانجمله بوزيبا چشمه‌يى
سرو دلجولرله ايتمش جنت آسا جانفزا
چوقدار آغاى شاهنشاه ايكن اولدى چراغ
يعنى لادكالى او ذات بركزيده احمد اغا
اولدى مالك بومقام دلكشه قيلدى نظر
كيم هواسى راحت افزا آب پاك غمز دا
صفه ياپدى سرويلر ديكلدى هم صرف ايلدى
كيم تفرج ايلينلر ايده‌لر خير دعا
كلدى بر مصرعله پرتو جوهرين تاريخ سال
سرولى بو چشمه‌نك حوضى بر دريا كويا

١٢٠٨

چشمه‌يه متصل اولان نمازكاهده مركوز طاشك اوزرنده بولنان محكوكات شودر .

هو الباقى

كلما دخل عليها زكريا المحراب

سابقاً چوقدار آغای حضرت شهر یاری صاحب الخیرات والحسنات لادکلی احمد اغا .

١٢٠٨

حیدر پاشا نمازکاهی

دور سلطان مصطفی خان ثالث رجالندن جبه خانه اوجاغی مأموری عمر افندینك روحی ایچون مخدومی محمدافندی طرفندن بنا اولنمشدر . فی الاصل بومحل حدائق سلطانیه‌دن اولوب حیدر پاشانك عهدهٔ تصرفنه کچمش اولمغله الیوم پاشای مشارالیهك اسمیله مشهوردر . یاخود حیدر پاشا نامنك اوراده مدفون بولنان وسنك مزارنده (حیدر بابا) نامی محرر اولان ذاته نسبتله ویرلدیکی‌ده مرویدر .

ابراهیم آغا چایری مسجدی

بو مسجدك بانیسی ، جنتمکان سلطان مراد خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده باب‌السعاده اغاسی اولان ابراهیم اغادر . مسجدك تاریخ رقمیسی (٩٨٨) در . موما الیهك قبری دخی آنده‌در . جامعك حولیسنده پك رعنا برصورتده ایشلنمش طاشدن معمول وابدست المغه مخصوص برصو خزینه‌سی واردرکه اوزرنده (صاحب‌الخیرات والحسنات شوخی اوسته) عباره‌سی محکوکدر. تاریخی (١١٨٦) در .

جامعك باغچه‌سنده سابقاً باب‌السعاده اغاسی چولاق احمدده ایله (١١٣٤) تاریخنده وفات ایدن مشایخ قادریه‌دن شیخ مصطفی افندی مدفوندرلر . جامع مذکورك منبرینی دارالسعادة الشریفه اغاسی الحاج بشیر اغانك یدکجیسی اولان الحاج ولی‌الدین اغا وضع ایلمشدر .

آیریلق چشمه‌سی

بوچشمه‌نك بونام ایله یاد اولنمسنه سبب هرسنه بومحلده صرهٔ همایون قالقه‌جغی زمان دعا اولنوب هرکس احبا ومتعلقاتلرینه وداع ایتدکارندن ایلری کلمشدر . مذکور چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

خان محمودك جناب کبریا
ذاتك ایتسون منبع لطف عطا
چشمهٔ پاکی غضنفر اغانك
بولیجق دهرك مروریله فنا
قپو اغاسی کریم خیر خلف
عهد لطفنده کوزل قیلدی بنا
کلدی برخیر اهلی تاریخن دیدی
پاك احیا ایلدی احمد اغا

۱۱۵٤

مسجدك جوارنده بولنان قره‌غول زمان عبدالمجید خانیده بنا وانشا اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

بو موقعده قراغولخانه بنیاد ایلدی زیبا
شه عسکر نواز عبدالمجید خان کرم آیین
درونده جنود خاص اسکان قیلدقجه
مکین تخت شوکت اوله شاه جهان آمین
مجوهر قیلدی زیور طاق بالاسنه اشبو تاریخك
جنودیچون زهی یاپدی قره‌غولخانه شاه دین

۱۲٦۰

چاره ناظر وبغداد جاده‌سی اوزرنده (۱۱۹۰) تاریخنده اهل خیردن سراج احمد افندینك اولوقت جندیلکده اولان مهارتی وحیواناته اولان زیاده محبتی مناسبتیله ممر ناس بولنان شوجاده‌ده حیواناتی صوارمغه مخصوص بیوجك برچشمه

بنا ایتمش واطرافنه‌دخی برچوق چنار اغاجلری غرس ایلمشدرکه الیوم موجوددر . مذکور چشمه سراجلر چشمه‌سی نامیله بنامدر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

صاحب‌الخیر ایتدی اجرا ایکی مأمستقا
نوش ایدن بر کاسه‌سین بولور حیات جاودان
استراحت ایتمکه بی‌تاب اولان ذوار ایچون
طوغریسی محتاج ایدی بربویله طرحه بومکان
ایسته‌ین آلسون وضوء قیلسون نماز ایتسون دعا
ایلسون تحصیل غفران خدای مستعان
سرمدا تاریخین اشراب ایت عطاسن ا.ة
صفهٔ نادیده عینان فیها تجریان
١١٩٠

حیدرپاشا ایله آیریلق چشمه‌سنده مدفون اولان ذوات مشهوره

ابراهیم منیب افندی

مهردار — دفتردار اسبق یوسف افندی کوله‌سی اولان ارضروم کمرکجیسی حاجی یوسف مخدومیدر . پدری کاورکن غرق اولوب اوچ درت یاشنده یتیم قالدی . پدرینك قپو یولداشی عوض محمد پاشا دائره‌سنده تربیت کوروب صدارتنده خزینه کاتبی اولدی . بعده مکتوبی صدارت قلمنه کیروب انك دامادی بکر پاشانك ادرنه بستانجی باشی اولمسنده کاتبی وصکره سلیمان وراغب پاشالرك کتخدا وکاتبی اولدی . بو سببله خواجکاندن اولوب جبه‌جیلر کاتبی و ١١٨١ جمادی‌الاولنده صدارت مکتوبجیسی و ١١٧٥ محرمنده تذکرهٔ ثانی اولدی . ٧٦ جمادی الاخرنده تذکرهٔ اول اوله‌مامسندن تمارضله عزل

ایدلدی. ۷۹ ده مالیه تذکره‌جیسی ۸۲ ده تذکرهٔ اول و۸۵ ربیع‌الاولنده علاوةً باش محاسبه وکیلی ۸۶ ده اردوده رئیس وکیلی و ۸۷ ده روزنامهٔ اول و ۸۸ ده رئیس الکتاب اولدی. ۸۸ ده روسیه حربنه مرخص اولدقده منفرداً عزیمتدن اباء ایله مرخص ثانی اولدی. عقد صلحاله عودتده کوچك چکمجه‌ده عزل ایدلدی. ۱۱۸۹ ده دفتر امینی بعده شهر امینی وباش محاسبه‌جی اولمشدر ۹۲ ده روسیه ایله مکالمه‌یه مأمور ایدیلوب نهایت ۱۱۹۷ ده ینه شهر امینی اولدیسه‌ده نزول اصابتله مفلوج اولدی. درت سنه یاتاقده قالوب ۱۲۰۰ رمضاننك اوچنده وفات ایتمش وآیریلق چشمه‌سنه دفن ایدلمشدر. هنر ومعرفت صاحبی ومنشی ایدی.

الیاس پاشا — قولچاق — خوتین صول قول اغاسی اولوب ۱۱۴۵ ده میر میرانلق ایله یانیه‌سنجاغی خوتین محافظه‌سی شرطیله توجیه اولندی. ۱۱۴۹ ده رتبهٔ وزارت ویرلدی. ۱۱۵۲ ده حرب هنگامنده خوتین مستحفظلرینك قلتندن ناشی اورایی دشمنه تسلیم ایلدی وکندوسیده کمنام اولدی. حیدر پاشاده مدفوندر.

ابراهیم پاشا — ۱۲۳۲ ده تولد ایله اندرون همایونه آلنمش و بو صورتله بالتفیض سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینه یاور اولمشدر. بعده موسیقهٔ همایونه ضابط اولدی. ۱۲۸۳ ده میرالای وموسیقهٔ همایون قوماندانی وبعده میرلوا اولدی. ۱۲۹۶ ربیع‌الاخرنده التمش یاشنده اولدیغی حالده ارتحال ایلمشدر. حیدر پاشاده مدفوندر. فن موسقیده ماهر، متواضع وخلوق ایدی.

احمد توفیق پاشا — عسکرلکدن یتیشوب میرالای ومیرلوا وفریق اولدی. ۱۲۷۶ ده التنجی اردورئیسی اولمغله اوسنه‌نك رجبنده وزارتله التنجی اردومشیری وبغداد والیسی اولمشدر. ۱۲۷۸ رمضاننده انفصال ایلمش و ۱۲۸۰ شعباننده انقره والیسی و ۸٤ صفرنده قونیه و ۸۸ جمادی الاخرنده سوریه والیسی اولوب هفته‌سنده عزل ایدلدی. ۱۲۹۲ صفرنده دیار بکر والیسی اولدی و ۹۳ ده ینه عزل اولنه‌رق ۱۲۹۵ ربیع‌الاولنك اون اوچنده ارتحال دار بقا ایلدی. حیدر پاشاده مدفوندر. سوء حالی ایشیدلمامشدر.

حافظ احمد کاملی افندی — عن اصل قریملی اولوب صغر سننده اندرون همایونه دخول ایله چاوش اولدی . صداسی کوزل اولمق حسبیله خواننده واصول بند اولەرق مهارتندن کمانی خضر آغا واعمی جورجی زاده ایله دمساز اولدی . بوصورتله مؤذن وبراز مدت مرورندەده مؤذن باشی اولەرق تلطیف ایدلدی . دور سلطان عبدالحمید خان اولده امام ثانی ومدرس اولمشدر . ١٢١٠ ده ادرنه پایەسی ویرلمش وجماذی‌الاولانک یدیسنده امام اول سلطانی اولمش ومکهٔ مکرمه واستانبول پایەلرینی دخی بوسنەلر اچنده آلمشدر . ١٢٢٤ ده صدر اناطولی اولوب ایکی‌سنه صکره امامتدن عزل ایدلمشدر . اوسنه ربیع‌الاخرنده روم‌ایلی قاضیعسکری اولدی . ١٢٢٨ ده عزل ایدلدی . ١٢٣٣ ده صدر روم ایلی اولدی . ١٢٣٦ده وفات ایدوب حیدر پاشایه دفن‌ایدلمشدر . امتداد عمرایله رئیس‌العلما دخی‌اولمشدر . ایام صدارتی شدید برطاعونه تصادف ایتمشدر . غایت صافدل ولطائفه مائل سکسانلك برپیر ایدی .

الحاج امین محمد افندی — کورجی الاصل اولوب اخسخەلیدر . اندرون همایونده مفین اولوب اوراده ایکن خزینهٔ همایون کاتبی اولمش ومدرسلکله چراغ بیورلمشدر . ١١٩٨ ده غلطه وبعده مدینهٔ منوره منلاسی اولوب ١٢١٣ ده مکه وبعده استانبول واناطولی پایەلریله تلطیف بیورلمشدر . ١٢٢٤ تاریخنده اناطولی قاضیعسکری اولمش و ١٢٢٦ شعباننك اون اوچنده ارتحال ایلەیوب آیریاق چشمەسنه دفن ایدلمشدر .

لیلا قادین — سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرینك باش قادینی‌در . ١٢٠٩ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب آیریلق چشمەسنه دفن ایدلمشدر .

رفعت قادین — سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك دردنجی قادینی‌در ١٢١٨ تاریخ هجریسنك رمضاننده وفات ایتمشدر . حیدر پاشاده مدفوندر .

عثمان پاشا — کمرکجی — عربکیرلیدر . درسعادتده کلوب قپوجی باشی وقصاب باشی وصکره کمرکجی اولدی . آرپه امینی وایکی سنه صکره مطبخ امینی دخی اولەرق

قدری بالا ایدلدی . برچوق سنه‌لر قالوب بعده طوپخانه ناظری اولدی . ۱۲۳۵ ده مهمات ناظری اولوب برسنه صکره عزل ایله عربکیره کوندرلدی . متعاقباً وزارتله قارص محافظی و ۱۲۳۹ ده یوز اویوق وقیصریه متصرفی اولوب ایکی سنه صکره انفصال ایلدی . بعده قارصه کیدوب دها صکره قره‌حصارده مقیم اولدی . ۱۲۴٤ ده درسعادته کلدکده بوغاز محافظی اولدی . ۱۲٤۵ ده علاوةً تکه سنجاغی ویرلدی . برسنه صکره ساحلخانه‌سنده مقیم اولدی . ۱۲۵۵ رجبنک سکزنده وفات ایله حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر . مدبر ، صاحب ثروت ایدی .

یاور پاشا — مکتب حربیه‌نک ایلک چیقان ضابطلرندندر . چرکسی‌الاصلدر . قول اغاسی رتبه‌سنه قدر خاصه‌یه منسوب نظامیه طابورلرنده ترفیع ایدوب ۱۲۷۰ سنه‌سی محرمنده خاصه پیاده بشنجی الاینک برنجی طابورینه بیکباشی وبوصره‌ده ششخانه طابورلرینک تشکیلنه مأمور اولوب بعدالتشکیل ایکنجی ششخانه‌جی طابورینک بیکباشیلغنه نقل ایدلدی . ازمیر حوالیسنده ظهور ایدن اشقیا تعقیبنه مأمور اولمش و ۱۲۷۸ ده بشنجی اردو پیاده برنجی الاینه قائممقام اوله‌رق سنهٔ مذکوره ربیع‌الاولنده ایکنجی اردوی همایون ارکانلغنه تعیین قلنمشدر. مأموراً یکیشهر جوارنده بولندیغی اثناده ۱۲۸۵ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده عهده‌سنه فریقلق رتبه‌سی توجیهله اوچنجی اردوی همایون ارکانلغنه و ۱۲۸۷ سنه‌سنده‌ده خاصه اردوی همایونی ارکانلغیله فرقه قوماندانلغنه نقل وتعیین قلنه‌رق طوپخانهٔ عامره فریقلکنه مظهر اولمشدر . ینه اوسنه ایچنده رتبهٔ سامیهٔ وزارت ومشیری توجیه واحسان بیورلمش وبالعموم عساکر خاصه ونظامیهٔ شاهانه سرعسکرلکی عهدهٔ حمیت و استیهالنه حواله قلنمشدر . بعدالانفصال ۱۲۸۹ ده طوپخانهٔ عامره مشیریتنه وبرقاچ آی صکره بشنجی اردوی همایون مشیرلکنه و ۱۲۹۰ ده اطنه ولایتنه والی تعیین بیورلمشدر . بعده مجلس تنظیمات عسکری اعضالغنه مأمور اولمش ومؤخراً مجلس مذکور ریاستنه و ۱۲۹۱ ده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق بشنجی اردوی همایون مشیریتنه وبعده دردنجی اردو مشیرلکنه تحویل مأموریت ایتمشدر . عهده‌سنده ارضروم والیلکی‌ده منضم ایکن خسته‌لنه‌رق درسعادته عودتنده اثنای راهده ارتحال ایدوب نقشی حیدر پاشا قبرستاننه نقل ودفن ایدلمشدر . مرحوم مشار الیه محاربات عتیقه مدالیه‌لریله مرصع عثمانی نشانی حائزدر . شهرت عسکریه‌ی حقیقیهٔ بالاتر ایدی .

حسن افندی ــ کامل پاشا دامادیدر. قلمدن یتیشوب خواجه‌لك ویرلدی. بر آرالق بندلر بنا امینی و ۲۰۰ شوالنده تشریفاتجی و ۲۰۲ ده وکالةً وقعه نویس وتشریفاتی اولدی ۱۲٤۰ سالندن صکره مطبخ امینی اوله‌رق ۱۲۱۲ صفری غره‌سنده وفات ایله‌مش وحیدر پاشایه دفن ایدلمشدر .

ابراهیم صارم پاشا ــ سلطان عبدالمجید خان دوری صدر اعظملرندندر . ایاصوفیه تربه‌دارلرندن حافظ موسی افندینك اوغلی اولوب ۱۲۱٦ ده تولد ایتمش ودیوان همایون قلمنه دوام ایله رئیس‌الکتاب نجیب افندی‌یه داماد اولمشدر . صکره خواجه‌لك رتبه‌سنه وآمدی خلفالغنه نائل اولدی . ۱۲٤۳ شوالنده باش مقاطعه‌جی اولمش و ٤٥ ده خلیل پاشا سفارتنده سر کاتبی خدماتیله روسیه‌یه کیدوب کلمشدر . ٤٦ ده کوچك اوقاف محاسبه‌جیسی و ٤۸ ده تکرار باش مقاطعه‌جی وآمدیٔ دیوان همایون وکیلی اولدی . ٤۹ ده اقلام سبعه خواجه‌سی ۵۰ شعبانده بکلکجی وکیلی ۵۳ ده اصالةً بکلکجی وجماذی‌الاخرنده خارجیه مستشارلغی پایه‌سیله لونده‌ره سفیری و ۵٤ شوالنده مجلس والا اعضاسی وداخلیه مستشاری و ۵۵ ربیع‌الاخرنده صدارت مستشاری اولوب رجبنك ایکیسنده عزل ایدلدی. مؤخراً ایران سفیری وعودتده صیدا دفترداری اولوب بر سنه صکره عزل ایدلدی . ۲۵۷ ربیع الاولنده مجلس والا اعضاسی وربیع الاخرنده تجارت ناظری وذی القعده‌سنده خارجیه ناظری اولوب ۲۵۹ ده عزل اولنمشدر . ۵۹ رمضاننده مجلس والا اعضاسی و ٦۰ ذی‌القعده‌سنده ثانیاً لونده‌ره و ٦۱ شوالنده پارس سفیری و ٦۲ صفرنده ثانیاً تجارت ناظری وجماذی‌الاولنده علاوةً زراعت ناظری وشعبانده کمرك امینی و ٦۲ ده رتبهٔ بالا ایله ثانیاً صدارت مستشاری و ٦۳ ده بارتبهٔ وزارت مالیه ناظری و ٦٤ ربیع الاولنك اوچنده مجلس والا رئیسی وجماذی‌الاخرنده صدر اعظم اولدی . بعده عزل ایدلدی . اوسنه ذی‌القعده‌سنده بروسه والیسی اولوب ۲٦۸ ذی الحجه‌سنده عزل اولندی . ۲٦۹ ده طربزون والیسی اولوب اوسنه ذی‌الحجه‌سنده عزل اولندی . ۱۲۷۰ ذی‌الحجه‌سنك التیسنده وفات ایتمشدر . حیدر پاشاده مدفوندر . کاتب ، امور سیاسته واقف وهر بر ایشه عقلی ایرر حدید وصادق وعفیف برذات ایدی .

تحسين پاشا — مكتب حربيه‌دن نشأت ايلمش وياور حرب حضرت پادشاهی سلك جليلنه داخل وسرعسكر اسبق ياور پاشايه داماد اولمشدر . ميرالای وبعده ميرلوا اوله‌رق ١٣٠٠ صفرينك اون طقوزنده كنج ايكن فوت اولوب حيدر پاشايه دفن ايدلمشدر . سنك مزارنده اولان تاريخ بروجه آتيدر :

دريغا قيلدی چرخ كينه‌ور تحسين پاشايه
بويكتا كوهری حيفا كه قيلدی خاك ايله يكسان
دوشوب بر درد دار ودشمن درمان فرسايه
طقوز ييل اولدی بورنج عمان سوز ايله نالان
هنوز قرق ياشنی طولديرمامشدی ايلدی رحلت
غم هجريله قيلدی جمله خويشاوندی كريان
شهيدان ايله حشر اولسون لواء الحمد التنده
حبيبی عشقنه حق ذاتنی ايتسون مظهر غفران
خدايا حضرت سبطين اكرمه مرحمت قيل
اوله تحسين پاشانك مقامی روضهٔ رضوان

١٣٠٣

پرتو محمد بك — مابينجی عزت پاشانك برادری اولوب برچوق وقتلر طشره مأموريتلرنده بولندی ١٢٦٩ تاريخ هجريسنده ارتحال دار بقا ايدوب قاضی كوينه دفن ايدلمشدر .

جمال الدين محمد افندی — زنی زاده ؛ امام سلطانی زين العابدين افنديك مخدوم ثانيسيدر . مدرسيندن اولوب ١٢٥٧ ده ازمير وبرمدت صكره بروسه منلاسی اولوب متعاقباً مكه پايه‌سی و ٦٤ شوالنده استانبول پايه‌سی ايله تلطيف بيورلدی . ٦٦ ده ضبطيه مفتيسی و ٦٨ ده مجلس والا اعضاسی اولوب ٦٩ ده طبيه ناظری اولدی . ٧٠ رمضاننده اناطولی پايه‌سيله بكام بيورلمشدر . ٧٣ ذی القعده‌سنده اناطولی قاضيعسكری اولوب ٧٤ ربيع الاخرنده روم ايلی پايه‌سنه نائل و ٧٥ ده رئيس الاطبا اولمشدر . ٧٨ ده انفصال ايلدی . ٧٩ ده اولاً و ٨٥ محرمنده ثانياً و ٩١ محرمنده ثالثاً و ٩٦ ده رابعاً صدر روم ايلی

اولوب رئيس‌العلما ايكن ١٣٠١ رجبنك اون سكزنده ارتحال ايده‌رك حيدر پاشايه دفن ايدلمشدر .

حاكم محمد افندی — استانبوللیدر. قلمدن بالتفيض خواجكاندن اولدی ١١٧٣ ده جبه‌جيلر وبرسنه صكره سپاه كاتبی اولوب بعده روزنامۀ ثانی اولمش و ٧٩ ده انفصال ايتمشدر . براز صكره ماليه تذكره‌جيسی ووقعه نويس وايكی سنه صكره ثانيا جبه‌جيلر كاتبی اولدی . ٨٥ ده ارتحال دارىقا ايدوب آيرىلق چشمه‌سنده‌كی مقبره‌يه دفن ايدلمشدر. تاريخی واردر . عربی وفارسی‌يه آشنا اولوب شاعر ايدی . ١١٨٩ ده سودليجه وايوب آراسی طوكدیغی زمان سويلدیكی تاريخدر :

بوز اوستندن بر كيمسه كلدی ديدی تاريخك
دكز التمش سكزده طوكدی بنده‌كز كچدم .

حسام‌الدين عمر افندی — عاطف زاده — صدوردن جلال افنديك حفيديدر . ١٢١٤ ده تولد ايله ٤٦ ده تحرير مأموری اولدی . ٦٤ ده سلانيك منلاسی اولوب متعاقباً بلاد خمسه ومكه و ٦٦ صفرنده استانبول پايه‌لرينی احراز ايلمشدر. بعده اناطولی پايه‌سيله تلطيف بيوريلوب مجلس معارف اعضاسی اوله‌رق ٢٧٤ صفرنده مجلس معارف رئيسی اولدی . ٧٦ ده اناطولی قاضيعسكرلكی و ٧٨ ده روم ايلی پايه‌سی ويرلدی ١٢٨٠ ده شيخ‌الاسلام اولدی . اوچ سنه صكره انفصال ايده‌رك ٢٨٥ ده مجلس عالی‌يه مأمور اولدی . ٨٨ ده ارتحال دارىقا ايدوب حيدر پاشايه دفن ايدلمشدر . عالم ، خلوق ، حليم ، ظريف ، تاريخشناس ايدی . مدت حياتی عالم تجردده كچيرمشدر .

حسن افندی — كامل احمد پاشا داماديدر . قلمدن يتيشوب خواجه‌لك ويرلدی . برآرالق بنا امينی و ١٢٠٠ شوالنده تشريفاتجی و ٢٠٢ ده وكالةً وقعه‌نويس وتشريفاتی اولدی . ايكی سنه صكره مطبخ امينی اوله‌رق ١٢١٢ صفری غره‌سنده وفات ايتمشدر . حيدر پاشايه دفن ايدلدی . پك عاقل وذكی ايدی .

حسن توفيق پاشا — اركان حرب اولەرق مكتب فنون حربيۂ شاهانەدن نشأت ايلمشدر . خاصه اركان حرب رئيسى ايكن ١٣٠٤ رجبندە وفات ايلمش و آيريلق چشمەسنە دفن ايدلمشدر .

خليل حميد پاشا — بوردورليدر . پدرى پولاد پاشا كولەسى وخزينەدارى وچلك محمد پاشا قپو كتخداسى كورجى حاجى مصطفى اغادر . كنجلكندە استانبولە كلوب ديوان قلمنە كيرەرك افلاق قپو كتخداسنە كاتب اولدى . رائف اسماعيل پاشا همتيلە آمدى قلمنە داخل اولوب مؤخراً آمدجى اولەرق بكلكجى مصطفى رأفت افندى‌يە وكالت ايلدى . صدق واستقامتى حسبيلە ٩٣ دە بيوك تذكرەجى وبراز صكرە رئيس الكتاب و ٩٤ دە صدارت كتخداسى اولوب ٩٥ دە عزل اولندى . برمدت صكرە ترسانە امينى و ٩٦ دە ثانيا كتخداى صدر عالى و ٩٧ دە مع‌الوزارە صدر اعظم اولەرق ١١٩٩ دە بالانفصال جدە واليسى اولمش ايسەدە برمدت صكرە عزل ايدلمش وعزلنك يكرمى يدنجى كونى وفات ايلمشدر . حيدر پاشادە مدفوندر . خندەرو ، لطيفەكو ، سخى ، اديب اولوب فنون اقلامدە ماهر ايدى . داوود پاشا اسكلەسندە برتكيەسى وباب عالى قربندە برسبيلى واردر .

راسخ محمد افندى — نقشبندى محمد خان افندى خلفاسندندر . ١٢٥٩ دە وفات ايدەرك آيريلق چشمەسنە دفن ايدلمشدر . بر خطاط ماهر ايدى .

حاجى طاهر احمد افندى — استانبولليدر . منجم اولوب علوم رياضيەدە شهرت كاملەسى وار ايدى . ١٢٨٠ دە منجم ثانى و ٨٤ محرمندە ازمير پايەسى توجهيلە منجم اول اولدى . ١٢٨٨ رجبندە مجلس معارف رئيس ثانيسى اولوب براز صكرە رئيس اول اولدى . مجلسك لغوينى متعاقب ١٢٩٤ دە مكە واستانبول واناطولى پايەلرينى دخى اخذ ايلمشدر . ١٢٩٧ شعبانندە وفات ايدوب آيريلق چشمەسنە دفن ايدلمشدر . علوم عقليە ونقليە وباخصوص رياضيەدە متبحر ايدى . ادارۂ امورى دخى يولندە اولوب حليم ، وقور ايدى .

اسماعيل رحمی پاشا — تپه دلنلی زاده ولی پاشانك مخدومیدر . تپه دلنلی علی پاشانك وفاتنده برادری سلیم پاشا ایله استانبوله کتورلدی . ١٢٤٤ محرمنده قپوجی باشی اولوب حربه مأمور اولدی . بعده میراخور ثانی اولدیسه‌ده اومسندك لغویله باشـباقی قولی اولدی . ٦٤ ده ترحاله متصرفی واوسـنه وزارتله طربزون وبراز صکره ادرنه و ٦٤ محرمنده یانیه و ٦٨ ذی‌الحجه‌سنده جزائر بحر سفید و ٧١ ده حلب والیسی اولوب بعدالعزل ٧٣ ربیع‌الاخرنده ادرنه و ٧٤ ده سلستره والیسی اولمش و ٧٥ ده عزل ایدلمشـدر . ٧٦ محرمنـده سـلانیك وبعده کرید و ٧٨ ذی‌الحجه‌سنده ترحاله وبعدالعزل ٨٣ صفرنده قسطمونی وربیع الاولنده بروسـه والیسی اولوب بعدالانفصال ٨٦ ده پرزرین والیسی و ٨٨ نهایتنده شورای دولت اعضاسی ومتعاقباً محاکمات جزائیه رئیسی اولمشدر . سنهٔ مذکوره ذی الحجه‌سـنك ابتداسنده اصلاحات قومیسیونی اعضاسی و ٨٩ ده تکرار شورای دولت اعضاسی اولدی . ١٢٩٢ ربیع الاخرینك یکرمی اوچنـده وفات ایدوب حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر . ظریف ، معتدل ، سخی هرجهتله ذوقنه مائل برذات ایدی .

عزت احمد پاشا — حقی محمد پاشانك صلبندن ١٢١٣ ده تولد ایلدی . قپوجی باشی ویکی ایل‌ویوده‌س اولوب سـلیم پاشا ایله روسـیه حربنده بولنه‌رق میرمیران اولدی . ٥٣ جماذی‌الاولنـده فریق وانقره‌یه مأمور اولوب اوراد بغداد فریقی وعلی رضا پاشـایه داماد اولدی . بعده ازمید و ٥٦ ده اطنه انضمامیله جده والی قائممقامی و ٥٨ محرمنده‌صیدا والیسی اولوب اوسنه قبریس محافظی و ٥٩ ده ینه آطنه و ٦٠ محرمنده بولی و ٦١ ده وزارتله دیاربکر و ٦٢ ذی‌القعده‌سنده ارضروم وبعده سیواس والیسی اوله‌رق ٦٣ ذی‌الحجه‌سنده عزل ایدلدی . ٦٤ ربیع‌الاخرنده یانیه وبر مدت صکره طرابلس غرب والیسی اولدی . ٦٨ شوالنده عزل ایله ٦٩ ده بلغرا ٧١ ده ثانیاً یانیه و ٧٢ صفرنده طربزون وجماذی‌الاخرنده شام والیسی و ٧٤ ربیع‌الاخرنده مجلس والا اعضاسی و ٧٥ ده علاوة طربزون والیسی اولوب ٧٧ صفرنده عزل ایدلدی . ٧٨ ربیع‌الاخرنده قونیه والیسی اولوب ٨٤ صـفرنده انفصال ایلمش و ٨٥ ده خداوندکار والیسی اوله‌رق ٨٧ محرمنك اواخرنده عزل وتقاعد ایدلمشدر . ١٢٩٣ محرمنك یکرمی دردنده وفات ایدوب حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر . امور اداره‌یه واقف ، متقی ، صالح ، سخی ، مکرم برذات ایدی .

عبداه کامل پاشا — عساکر شاهانه‌دن بالتفیض ۱۲۹۶ شوالنك دردنده میرلوا ایکن وفات ایله‌مش وحیدر پاشایه دفن ایدلمشدر . طریقت نقشبندی‌یه منتسب متقی برذات ایدی .

علی پاشا — عرفی پاشا زاده‌در . مکتوبیٔ صدر عالی‌یه دخول ایله قپودان محمد علی پاشایه دیوان کاتبی اولدی . بعده آمدی خلفاسندن اولوب ۱۲۸۵ محرمنده التنجی دائره رئیس وکیلی اوله‌رق شورای دولة اعضا اولدی . ۸۶ ده نافعه مستشاری ۸۵ جمادی الاخرنده ضبطیه مستشاری واوسنه رجبنده روم ایلی پایه‌سیله ارضروم ورمضاننده طربزون والیسی اولوب ۸۹ ربیع الاولنده عزل ایدلدی . بعده قدس متصرفی و ۸۹ ده شهر امینی و ۹۰ ده پارس سفیری اولوب ۸۲ رمضاننده عزل ایدلدی . اوسنه ذی القعده‌سنده شورای دولت اعضاسی و ۱۲۹۴ ده بارتبهٔ وزارت هرسك والیسی وبعدالعودة ۹۵ ده شورای دولت رئیسی و ۹۷ رجبنده عزل ایله ۹۹ ده ازمیر والیسی اولوب ۱۳۰۱ ده انفصال ایتمشدر ۱۳۰۶ ده بیروت والیسی اولوب رجبی غره‌سنده اوراده وفات ایله‌مش ونعشی درسعادته نقل ایله ارن کوینه دفن ایدلمشدر . لسان آشنا ، فطین ، ومدبر ایدی .

اسکدار

اسکدار بلده‌سی شهر امانتنه تابع برمتصرفلق اولوب مرمره ساحلنده کائندر . سلیمیه قشلهٔ همایونی قربنده‌کی حرم اسکله‌سندن بدأ ایله جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه وکذا جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه ممتد برساحل ایله محدوددر .

برنجی ساحل حرم اسکله‌سندن شمسی پاشا عرصه‌سنه قدردر . ایکنجیسی بوعرصه‌دن پاشا لیمانه قدر امتداد ایدر .

بلدهٔ مذکوره داخلاً باغلر باشندن قره‌جه احمده کلان جاده وقره‌جه احمد مزارلغی وسلیمیه قشلهٔ همایونی ایله محدوددر .

اسکدار شمال شرقیسنده بولنان قوزغنجق قریه‌سیله کرك ساحلا وکرك داخلا

اتصال پیدا ایلمشدر . چاملیجه ، بولغورلی وعلم طاغنه کیدن طریقك مبدئیده اسکداردر .

بلدهٔ مذکوره اساساً ایکی صاغری اوزرینه مبنیدرکه وسطندن کچن خط اجتماع میاه قره‌جه احمددن کلوب احمدیه ایله چارشو بویندن مرور ایدر. استقامتی جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغریدر . اشبو خط اجتماعك صول طرفنده‌کی صاغرینك ایکی سطح مائلی بولنوب بری شماله ، دیکری جنوب غربی‌یه متوجهدر. بناءً علیه برنجی سطح مائلك هواسی معتدل وبعض یرلری سرت ایسه‌ده ایکنجی سطح مائلك هواسی لدوسه قارشو بولندیغندن حاردر . فقط استانبول ومرمره‌یه اولان نظارتی امثالسز درجه‌ده لطیفدر . خط اجتماع مذکورك صول طرفی ، بر طاقم خط اجتماعلر آره‌سنده محصور کوچك صاغریلردن تشکل ایتمشدر ؛ هواسی عمومیتله ایو دکلدر . اصلا پویراز آلماز . لکن بو صاغرینك ساحله موازی اولان قسمنك هواسی هم سرت هم‌ده لطیفدر . اولرینك اکثریسی باغچه‌لر واغاجلرله محاطدر . اهالیسی [٥٠٠٠٠] اللی بیك راده‌لرنده اولوب (٣٨) محله‌یه منقسمدر [٧٤] جامع شریفیله [٤٧] تکیه‌یی ، بر چارشی‌یی ، بر دارالشفایی وبر رشدیهٔ عسکری ایله رشدیهٔ ملکی واعدادی‌یی وروضهٔ ترقی نامنده برده خصوصی مکتبی واردر .

جوامع شریفه‌سنك الڭ بیوکاری اسکله ، چینیلی جامع ، والدهٔ کبیر ، آیازمه ، والدهٔ عتیق جامع شریفلریله سلیمیه‌ده‌کی سلطان سلیم ثالث جامع شریفیدر . « اسکدار چاتمه‌سی » نامیله ایپکدن غایت کوزل برنوع دوشمه‌لك قماش یاپیلدیغی کبی سائر ایپك قماشلرله یرلی بزلر دخی نسج اولنور .

وقتیله اسکدار [اسکدار لفظی منزلخانه معناسنی مفید بر لفظ فارسیدر] اناطولی ، ایران وعربستانه آمد شد ایدن کاروانلرك سرمنزلی اولمغله خیلی اهمیت تجاریه‌سی وار ایدیسه‌ده بوکون بوتجارتلر بحراً اجرا اولندیغندن اسکدارك تجارتجه اهمیتی قالمیوب او اهمیت استانبوله انتقال ایتمشدر .

چارشیسی یالکز نفس اسکدار ایله جوارینك احتیاجاتنه مخصوصدر . یالکز حیوانات بازاری خیلی ایشلکدر .

اناطولی تیمور یولنك بغداده واورادن هندستانه قدر تمدیدی بو شهرك اسکی اهمیت تجاریه‌سنی یکیدن احیا ایده‌جکی مأمولدر . اسکدارك اوستنده چاملیجه وبولغورلی کبی باغ ، باغچه ، کوشك وصیفیه‌لری حاوی بر طاقم قریه‌لر بولنور .

جنوب غربی جهتنده بر بیوك مزارستان بولنورکه سروی اغاجلریله مملو اولوب ارباب تماشایه اوزاقدن واسع براورمان کبی کورینور .

اسکدار پك اسکی برشهر اولوب اسم قدیمی [خریسوپولیس] یعنی التون شهرایدی . وجه تسمیه‌سنده اختلاف اولوب بر روایتده [اغاممنون] ك اوغلو [خریس] طرفندن تأسیس اولنمسی ودیکر بر روایتده ایرانیلر غالبیتلری اثناسنده بو شهرده بر خزینه تأسیسیله بو جوارلرك ویرکولرندن حاصل اولان التونلری اوراده حفظ ایتملری سبب تسمیه اولمشدر .

کونشك غروب اثناسنده بوشهره ویردیکی صاری رنکدن بویله تسمیه ایدلمش اولمسی دخی احتمالدن بعید دکلدر .

بوشهر زمان قدیمده [بیزانس] یعنی اسکی استانبولدن دها بیوك ودها مهم اولوب بعده [بیزانس « قسطنطنیه »] نك بیومسیله [خریسو پولیس] بالطبع ایکنجی درجه‌ده قالمش وکیت کیده بوشهرك محلاتندن عد اولنمغه باشلانمشدر . بعده خریسو پولیس اسمی [اسکوتاری] یعنی اسکداره تحول ایتمشدر . بوایکنجی اسم ایله یاد ایدلمسنك سببی آکلاشیله‌مامشدر . فقط اوراده [سکودار] اسمنده برایمپراطور سرایی بولنمسندن ویاخود عجملرك [اسکی‌دار] دیملرندن نشأت ایلدیکی و بوحال بلدهٔ مذکوره‌نك بونام ایله یاد اولنمه‌سنه سببیت ویردیکی سویلنمکده‌در .

آناطولی طریقی

اسکدارده کائن باغلر باشندن بدأ ایله شرقه طوغری برجاده واردرکه بوجاده قسیقلی ایله بولغورلی کوینه واصل اولور . بورادن یول ایکی‌یه آیریلیر ؛ برقسمی جنوبدن و [لباده] دن کچر ؛ دیکر قسمی ایسه شمالدن کچه‌رك برآز ایلروده برنجی یول ایله برلشور . نقطهٔ التحاقدن بدأ ایله شرقه طوغری دوام ایدر . مؤخراً شماله برقول آیریلورکه آیرلدیغی نقطه‌نك راقمی [١٣٤] متر ودر . بوقول حکیم باشی چفتلکندن بالمرور کوچك صویه واصل اولور . نهایت کوچك صو شعبه‌سنی صولده براقه‌رق [١٣٥] مترو راقمنده[*] بولنان [دودوللو] قریه‌سنه واورادن ینه

[*] راقم ، طوپوغرافیا اصطلاحاتندن ارتفاع ، یوکسکلك دیمکدر .

شرقه دوام ایله سواری قره‌غوله قدر کیدر . بعده سلطان چفتلك طریقیله ارمنی کوینه واصل اولورکه مذکور کویك سطح بحردن ارتفاعی [١٥٦] متر ودر .

دودوللونك راقمی ١٣٥ مترو اولدیغنه کوره کوك صو قولی آیرلدقدنصکره طریق همان افقی دیمکدر .

چاملیجه

جنت عالم وصفیله تبجیله شایان اولان چاملیجه موقعی ایلك بهار ، صوك بهار کبی جهانی زیب وزینته مستغرق ایدن ایکی موسم لطیفده کسب ایلدیکی حالت روحپرورانه ایله بدایع طراوته دنیانك هیچ برنقطه‌سنده مشهود اوله‌میه‌جق صورتده جلوه‌کاه اولور . چاملیجه اومرآت لطافتنمادرکه نظر هانکی جهته معطوف اولسه اورادە صناعی طبیعی نیجه آثار بدایعی کوریر . برطرفدن مرمره کبی بردریای لطافته طوغری نور نظر اوزانور کیدر . برطرفدن قویلریله ، کورفزلریله هرایکی ساحلنده‌کی نظر ربا یالیلریله زوارینی حیران ایدن بوغاز ایچی کورینور . دیکر جهتدن ایسه لطیف لطیف اغاجلقلره برزمین فیض ونمودار اولان وارتفاعجه بری برندن پك آز فرقلی بولنان طاغلره تصادف اولنور . ایشته انسان او موقع مرتفعدن اطرافنه احالهٔ نظر ایدرسه بدایع طبیعتدن برسرکی قورلمش ظن ایدر .

چیقمسون آدم اولان طشره‌یه اصلا آندن
بیله‌لم قدرینی جنت کبیدر استانبول

چاملیجه اسکدارك شرق وشمال شرقیسنده برسلسله اولوب کوچك وبیوك نامیله ایکی‌یه آیرلمشدر . وسطنده قسیقلی دینیلن محل فرحفزا بولنور . بیوك چاملیجه تپه‌سی استانبول جوارنده واقع تپه‌لرك الڭ یوکسکی اولوب راقمی [٢٦٨] متر ودر . بکلر بکنك جنوب شرقیسنه دوشدیکندن بوغازه ، مرمره‌یه واستانبوله نظارت کامله‌سی واردر . کوچك چاملیجه‌نك راقمی [١٨٥] متر ودر . چاملیجه تپه‌سنك اوزرنده کائن آغاج ایله سلیمیه قشلهٔ همایوننك غرب طرفنده‌کی قله‌دن مرور ایدن خط قوم قپو و یکی‌قپو اوکنده‌کی صیغ محلی تحدیدایلدیکندن اشبوخطك

جنوبندن كچن سفائن ايچون اصلا تهلكه يوقدر . فقط مذكور تپه‌نك نظارتی افقه قدر ممتد اولديغی جهتله كوزلری يورديغندن وناظرينی اوصاندرمق وصيقمغده بولنديغندن اوزرينه چيقوبده اطرافی سيره شتاب اولانلرك چكه‌جكی اذيتی اونوتديره‌من .

بيوك چامليجه‌ده فردوس آشيان ابوالفتح غازی سلطان محمدخان حضرتلری طرفندن ٨٨٧ تاريخنده بنا وانشا ايدلمش بر چشمه موجوددر . مذكور چشمه ١٠٧١ تاريخنده سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك هممات شاهانه‌لريله تعمير ايدلمش وصويی دخی تزييد اولنمشدر . تعميرينه اوزمان شعراسندن نالی افندی تاريخ آتيی سويلمشدر .

حضرت سلطان محمد جم شكوه
ناصر شرع نبی ظل خدا
غنجه وش طبع شريفی بر سحر
آچدی دولتله بو جای دلكشا
اولدی جاری ، امر عالی يايديلر
بر مفرح چشمه كيم شاهه سزا
كوثر آسا آبی رشك سلسبيل
حوض فردوس ارم عين شفا
شهرياره نوش جام اولسون مدام
حفظ ايده ذاتن جناب كبريا
اوله جاری تا قيامت آب وش
امر وفرمانی جهانه دائما
ناليدن صوردم ديدی تاريخدر
چشمهٔ عين الحيات جانفزا

١٠٧١

مذكور چشمه جنتمكان سلطان محمود خان عدلی زماننده دخی تعمير قيلنمش واوزرينه تاريخ آتی نقش ايدلمشدر .

قلزم رشد وفطانت داور دريا نوال
منبع جود وعنايت حضرت محمود خان

هر خرابه زاری جود شفقتی معمور ایدر
هر دلی محزونی ایلر التفاتی کامران
تشنکانی قاندرر آب زلال لطفنه
آقیدوب صولر کبی احسانی اولشاه زمان
ایشته ازجمله خراب اولمش کوروب بوچشمه‌یی
نصرت و توفیق حقله ایلدی انشا همان
ایتدیروب مجراسنی تطهیر صوین بولدیروب
ایلدکجه حکمن اجرا مهر وماه آسمان
غل وغشدن ایلیوب تطهیر دهری سرتسر
تا بمحشر ایده حق فرق انامه سایبان

اشبو موقع لطیفده ۱۲۱۵ تاریخنده یعنی دور سلیم خان ثالثده حرمین رتبه‌سنی احراز ایدن بکلی زاده احمد راشد افندی طرفندن دخی برچشمه بنا اولنمشدر . کوچك چاملیجه‌ده سلطان محمد خان رابع حضرتلری طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه موجوددر . بناسنه اوزمان شعراسندن جوری افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

حضرت سلطان محمد خان اسکندر سریر
کیم اودر خورشید اوج سلطنت ظل خدا
اول شهنشاهك بهار عدلی باغ عالمه
ویردی رونق خاطری اولسون کشاده دائما
اولدی حالا چاملیجه مقبول طبع خرمی
بولدی فیض التفاتن بوفضای خوش هوا
لطفنه لایق کوروب بو بی معادل منزلی
ایلدی احیا اولندی صفه وچشمه بنا
یریوزنده کلشن جنت کبی زینت بولوب
اولدی شاهانه مسیره دلکشا جای صفا
بومقام چشمه‌نك جوری دیدی تاریخنی
جنت آباد مفرح عین آب جان فزا
١٠٦٤

مذکور چشمه زمان محمود خان عدلیده تعمیر اولنمش واوزرینه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

بنده‌سی راسخ دیدی تجدیدینه تاریخ تام
ایلدی اجرا بوعین زمزمی محمود خان

١٢٥١

بولغورلی

اسکدارڭ شرقنده وکوچك چاملیجه طاغنك ارقه جهتنده کائن برقریه‌در . اشبو قریه موقعاً مرتفع بولندیغی ایچون هوداردر . سطح بحردن اولان ارتفاعی یعنی راقمی [١٠٠] متره‌دور قریه‌نك برمسجدی برمکتبی ، شادروانی وبرچشمه‌سی واردر . مسجد زمرهٔ تبردارندن محمد آغا نامنده‌کی ذات طرفندن انشا ایدلمش ومنبری دخی وزرادن بیرام پاشا طرفندن وضع اولنمشدر . جوارنده بولنان مکتب سلطان محمود خان اولك سلحدارلرندن سلیمان اغا نامنده‌کی صاحب الخیر اثریدرکه ١١٦٤ تاریخ هجریسنده بنا اولنمشدر . قربنده واقع حمام وبولغورلینك اکثر مواقعی عزیز محمود افندی تکیه‌سنك وقفی مسقفاتندندر . اشبو قریه‌نك وسطنده اولدقجه واسع برمیدانجق ایله برقاچ چنار آغاجی واردر . بومیدانجقده اوزری تاریخدن عاری جسیم برچشمه موجوددر . جامعنك درونده مدفون اولان ذاتك سنك مزارنده ابیات آتیه یازیلیدر .

الامل طویل والعمر قصیر
بنی بونده دعا ایله اکانی
یارینکی کون یارلغاسن حق آنی

٨٩٥

حمام جوارنده بولنان چشمه اوزنده محکوك اولان آیت شودر .

قال الله تعالی
وسقیهم ربهم شراباً طهورا

١٢٩٢

شادروانك دیوارنده ۱۲۶۹ تاریخی مسطوردر . مذکور شادروان ۱۲۸۹ تاریخنده مجدداً تعمیر اولنمش وبرطرفنه‌بیك ایکیوز سکسان طقوز تاریخی نقش ایدلمشدر .

قسیقلی

اسکدار وعلم طاغی جاده‌سنك چنکل کویی وحوض باشندن‌کلان یول ایله برلشمش اولدیغی محل اولوب همان بولغورلی‌یه قریبدر .

بوراده‌موجود اولان مسجدشریفك بانیسی سلطان مرادخان ثالث‌حضرتلرینك بوستانجی باشیلرندن بولنان عبدالله آغادر .

مومااليه ۱۰۰۰ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب بومسجدك حظیره‌سنه دفن اولنمشدر . استاوروزده ولنغه‌ده برر جامع شریفی دها واردر .

لباده صوینه کیدن یول اوزرنده برچشمه واردرکه اوزرنده [ومن‌المأکل شی حی] آیت کریمه‌سیله الت طرفنده [قرنای حضرت شهریاریدن مرحوم محمد بسیم بکك زوجه‌سی فاطمه نظیره خانم طرفندن ثوابی روح مشارالیهه هدیه اولمق اوزره رضاءلله مجدداً انشا ایتدلمشدر] عباره‌سی محکوکدر .

چشمه‌نك اوست طرفنده برنمازکاه واردر . محرابیه طاشی اوزرنده [انه‌من سلیمان وانه بسم الله‌الرحمن الرحیم] [کلما دخل علیها زکریاالمحراب] آیات کریمه‌لریله الت طرفنده [صاحب‌الخیرات‌والحسنات‌سلیمان اغا سر سراجیان حضرت‌شهریاری] عباره‌سی محکوکدر .

لباده صوبی منبعنده مرکوز اولان ستونلردن بریسی اوزرنده محکوك اولان عباره شودر .

[اسکدارده والدهٔ عتیق جوارنده عرقیه‌جی محله‌سنده باب‌السعاده اغاسی اسبق مرحوم جدید یعقوب اغانك بنا وانشا ایتمش اولدیغی لباده صویی ۱۱۸۰] ویانی باشنده‌کی دیکر ستون اوزرنده‌ده عبارهٔ آتیه یازیلیدر .

[دار السعادة الشریفه اغاسی عبدالله اغا طرفندن ایکی ماصوره صو دخی علاوه ایدیله‌رك صویك مقداری تزیید ایدلمشدر .]

آلتونی زاده

بکلربکی سرایی آرقه‌سندن بدأ ایله طوپخانه‌لی اوغلنه واوران حیدرپاشایه اینن جاده‌نك اسکداردن بولغورلی‌یه کلان جاده ایله برلشمش اولدیغی الك مرتفع محلك اسمیدر .

اشبو محله‌ده شایان تذکار یالکز ۱۲۸۸ تاریخ هجریسنده آلتونی زاده اسماعیل پاشا طرفندن بنا اولنمش بر جامع شریف کائندر . جامعك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

راه حقده خیر ایدوب آلتونی زاده ایلدی
معدن جود سخاسندن نثار سیم وزر
یاپدی بر جامع که اولدی جامع نور مبین
قطعهٔ الماسدن رسمی لطیف وخوبتر
سنك تاریخی مجوهر اولسه شایاندر سنیح
اولدی اسماعیل افندی معبدی خیر الاثر

شمسی پاشا

اسکدارك منتهای غربنده بولنوب برجهتدن بوغازه ودیکر جهتدن مرمره‌یه آخر جهتدن خلیج درسعادت جهتنه نظارت کامله‌سی اولمغله غایت لطیف وهوادار برموقعدر .

بومحله‌ده بولنان جامع شریفك بانیسی جنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك ندما وقرنالرندن شمسی پاشادر . مشار الیهك سلسلهٔ نسبلری خالدبن ولید رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینه پیوسته اولدیغی مرویدر . اصحاب علم ومعارفدن برصاحب هنر اولوب نظم ونثرده قادر وسلاحشورلقده وشکاربازلقده ماننده نادر ایدی .

"کوزنده"

مشار الیه سلطان سلیمان خانه بعده سلطان سلیم بن سلیمان خانه وبعده سلطان مراد خان حضرتنه مصاحب اولمشدر . کندی اسمیله مسمی اولان قصر مشهوری خداوندکار مشار الیه حضرتلری ایچون بنا ایتدرمشدر . اومناسبتله قربنده بر جامع وبرمدرسه بناسنه دخی موفق اولمشدر . جامعك قپوسی اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

شمسی پاشا ایلدی بوجامعی بنیاد چون
اومه‌رزکیم اوله مرحومك یری دارالسلام
علویا هاتف کورنجه دیدیکم تاریخنی
سجده گاه اولسون حبیبك امتنه بومقام
٩٨٨

جامع مذکور بنا اولندیغی اثناده ارتحال دار بقا ایلمش وجوارنده تهیه ایدیلان تربهٔ مخصوصه‌ده دفن ایدلمشدر . تربه‌ده اولان تاریخ بروجه آتیدر :

تربه‌سنی کنار دریاده
شمسی انك ایچون ایلدی بنیاد
کچرکن بو کنار دریادن
آشنالر دعایله ایده یاد
یاالهی بحق نور نبی
ناردن ایله اول قولك آزاد

وفاتنه { بوکون کوزدن طولاندی شمسی پاشا =٩٨٨ / کسوف شمس المعارف = ٩٨٨ } مصراعلری تاریخ واقع اولمشدر
ابیات آتیه مشار الیهك اشعارندندر .

قپوکده قوللر کدن کیمدرر دیرسه‌ك سخن پرور
بریسی شمسی بنده‌کدر بری شاهم جنابیدر

ابیات آتیه‌یی امرای عجمدن القاص میرزانك درعلیه‌یه التجاسنده بالبداهه سویلمشدر .

شها قپوكده بندهك اولدی القـاص
قره‌باغك قزل قان ایتدی طمـاس
سـعادت خاتمك كوروب الكده
سلیمانسون سـكا رام اولدی خناس
كونش باش اكدوكیچون طپوكه
كسلمز كردننده تیغ المـاس
صـفالر كلدی غملر كیتدی شمسی
كوكل آیینه سـنده قالمدی پاس

بوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده یازیلی اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع الخیرات سـلطان احمد عادل كاودر
تاج بخش خسروان سرمایهٔ امن وامـان
مفخر شهنشهـان اسـكندر نصرت سزا
عالمـه مأ الحیـات لطفـن اروا ایلیوب
ایتدی ارواحی سیراب اول شاهنشه كشور كشا
خـیریله مألوفدر اول خسرو ذیشـان كی
اهل بیت عز واقبـالی دخی صبح ومسـا
ایشته سیرایت بو مصفا چشمه‌یی ایتدی روان
مادر عبـدالحمید شهزادهٔ جـود آزما
سال تاریخن كلوب هاتف دیدی رحمی آنك
مادر عبـدالحمید شهزاده‌یه قیـلدی رداء
١١٣١

سـاحل بحره قریب برخراب چشمه‌نك اوزرنده عبـارهٔ آتیه محكوكدر .
[صاحب الخیرات والحسنات مهرشاه سلطان ولد سلطان مصطفی خان]

عدلیه جامع شریفی

ساحل بحره قریب اولان اشبو جامع شریفك بانیسی خلد آشیان سلطان محمود خان عدلی حضرتلریدر ۱۲۳۲ سنه‌سی شمسی پاشا اسمیله مسمی اولان قصر، امر شاهانه‌لریله تجدید اولندیغی صیره‌ده بو جامعك بناسنی فرمان بیورمشلردر. برشرفه‌لی تك مناره‌سی اولوب محفل همایونی واردر. قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

جامع الاحسان وهمت زیب دست سلطنت
غازی سلطان محمود عدلی شان امام المسلمین
اعتبار ایدوب شرف آباده اول شاه جهان
قیلدی بونومعبد عالی ایله اشرفترین
کرچه سلطان مصطفای ثالثك برمسجدی
وار ایدی بوجاده‌ده اول لیك بی وقف متین
خسرو عالم بنا قیلدقده خدامین دخی
ایلدی وقف همایوندن وظیفه ایله مکین
یازدم اتمامنده واصف مصرع تاریخ تام
قیلدی حقا معبدی تجدید شاه کامبین
۱۲۳۰

جامعك یاننده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر.

شاه اسکندر سلوك ومابه الفخر ملوك
قطب بی ظن وشکوك اکاه خاقان جلیل
یعنی خان غازیء محموده کمال فیض ایله
جمله کارنده اولوب توفیق یزدانی دلیل
نیچه آثاره موفق ایلدی ذاتن خدا
ایشته ازجمله بری بوچشمه ساربی عدیل
رسمی دلجو طرح رعناسی کوزل آبی لذید
اوله‌مز عالمده بو نو خیره مانند ومثیل

سنده تحریر ایله بر تاریخ اعلا واصفا
قیلدی آب زمزمی محمود خان ناسه سلسبیل

۱۲۲۹

جامعك اوست طرفنده‌کی قره‌غولخانه جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بنا وانشا اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

حامیٔ عالم امیر المؤمنین عبد المجید
پادشاه مشرق مغرب پناه مسلمین
شمسی پاشاده قره‌غولخانه‌نك ایجادینی
ایلدی الهام اول خاقانه رب العالمین
سویلدم بوطرز نو انشاسنی بنده لبیب
ایکی جوهر دار تاریخ ایله بربیت بهین
پادشاه دادبخش پرکرم صاحب نعم
بوقره غولخانه‌یی یاپدیردی پك بالا متین

۱۲۵۸

روم محمد پاشا

بومحله‌ده فاتح سلطان محمدخان وزراسندن اولان روم محمد پاشانك بنا کرده‌سی برجامع شریف کائندر . مشارالیه ۸۷۵ سنه‌سنده وفات ایتمش و جامعك اتصالنده‌کی اوفاق برمزارستانه دفن ایدلمشدر . اشبوجامعده هدایی حضرتلرینك برشعبه‌سی پازار کیجه‌لری اجرای آیین ایتمکده‌در .

۱۱٤۱ تاریخنده سلطان احمدخان حضرتلری طرفندن برچشمه بنا اولنه‌رق اوزرینه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

حضرت سلطان احمد خان اسکندر ظفر
پادشاه بحر وبر دار احشم اقلیم سخا

عدل وانصاف ومروت سود لطف ومرحمت
ذاتنه خصیصه‌در باعون وتأیید خدا
اسكداری آب روح افزا ایله احیا ایدوب
ایلدی سكانی مستغرق بحر عطا
بو محلی دختر سعد اختر ذیشانه
قیلدی تعیین اولمه رخشندهٔ اوج علا
نامداش ام كلثوم نور چشم ظل حق
حضرت سلطان والاشان عصمت انتما
بومعلا چشمه ساری یاپدیروب اخلاصله
قیلدی عطشاندن دوام عمرینه جلب دعا
شاكرا دیدم ستایش برله تاریخن انك
آقدی ایچ بوچشمه‌دن مأحیات جان فزا
١١٤١

آیازمه

آیازمه جامعی طوغانجیلردن اسكله‌یه اینن وتقریباً جنوبدن شماله متوجه اولان امیراخور جاده‌سنك صولنده ونظارتی بوغازه ، مرمره‌یه اولمق اوزره لطیف وهوادار برموقعده مبنیدر .

جامع مذكور ١١٤٥ تاریخنده جنتمكان سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن بنا وانشا بیورلمشدر . قپوسی بالاسنده محكوك اولان تاریخ شودر . [قد وقع الفراغ من بناء هذا الاثرالجليل لسنة اربعين وسبعين ومأة والف من هجرة من هو جامع كل خلق جميل]

جامعك قارشوسنده‌كی چشمه ینه مشارالیه حضرتلرینكدر . مناره‌سی اوچ دفعه صاعقه‌دن منهدم اولمشدر . اورته قپوسی بالاسنده‌كی تاریخ ، صدراعظم راغب محمد پاشانكدر .

مقتدای اهل سنت جامع مجموع خیر
قیلدی چون بو معبد زیبایی انشا بی ریا
صدر عصری بنده‌سی راغب دیدی تاریخنی
جامع رعنا بناء شاه سلطان مصطفی

۱۱۷٤

جامع شریفك آلتنده بولنان چشمه پادشاه مشارالیه حضرتلرینك خیراتیدر اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع جود همم سلطان ممدوح الشیم
عین الطاف وکرم شاهنشه ظل خدا
شاه دوران مصطفی خان ابن احمد خان که
آب جودین دهره اجرا ایلدی سرتاپا
ایتدی از جمله بو دلجو چشمه سار خرمی
همتیله جامع پاکی جوارنده بنا
مازرین ایله ذهبی ثبت تاریخه سزا
چشمهٔ آب روان وقف سلطان مصطفی

جامعك حولیسنده براوفاق قبرستان موجوددر .

قپودان پاشا

بو محله ده حمزه فقیه نامنده بر ذاتك بنا کرده‌سی اولان جامع شریف کائندر . موما الیه ۹۰۵ تاریخنده وفات ایتمش وجامعك محرابی اوکنه دفن ایدلمشدر . مرور زمان ایله جامع مشرف خراب اولمغله سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك داماد اکرملری ابراهیم پاشانك‌دامادی قیمق مصطفی‌پاشا ۱۱٤۰ تاریخنده اساسندن مجدداً بنا ایله برمنبر دخی علاوه ایلمشدر . جامع مذکور ۱۳۰٦ سنه‌سی وقوعبولان بر حریقده محترق اولمغله حلواجی قیزی نامیله مشهور شریفه خانم نامنده برصاحبة‌الخیرات یکیدن بنا واحیا ایلمشدر . قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه‌آتیدر .

بو والا معبدك بانیٔ اول صاحب الخیرات
اولوب حمزه فقیه قطب زمان اول ذات بی همتا
ولکن صکره قیمق مصطفی پاشای دریاجود
کلوب طرز بهین اوزره مکمل ایلدی احیا
حریق خانمانسوز آفت ناکه ظهورندن
دل عاشق کبی یانوب خراب اولمشدی واحیفا
عقبنده جناب ذوالجلال اعمار وترمیمن
شریفه خانمك قیلدی ضمیر پاکنه القا
کمال شفقتندن سعی وهمت ایلدی درحال
خلوص قلب ایله تعمیر ایدوب چون جنت المأوی
خدا نائل ایده هر برینی اجر ومثوباته
بحق بیت معمور وبنور کعبة العلیا
مبارك بدئنه برتام واکماله کهر برله
بو وجهله ایکی تاریخی رأفت ایلدی املا
خدا وندا ید درکاه پاکنده قیله مقبول
رضای باریچون یاپدی شریفه جامع زیبا

١٣٠٨

جامعك آلتنده واوستنده ایکی مزارلق واردر . آلت طرفده‌کی معطل اولان چشمه سلطان احمد خان حضرتلری طرفندن انشا بیورلمش وموجود اولان دیکر بر چشمه دخی سلطان مصطفی خان طرفندن بنا واحیا اولنمشدر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع جود سخا شهزاده سلطان مصطفی
کیم اودر نجل نجیب خسرو کشور ستان
حسبةً لله بو دلجو چشمه‌یی بنیاد ایدوب
ایتدی اجرا عالمه آب زلالی رایکان
ازبر ایتسون صو کبی اوراد دین شهزاده‌نك
بو مصفا چشمه‌دن نوش ایلین دلتشنکان

بر کوزل مصرع دیدم رحمی اکا تاریخ ایچون
ایچ بو آب نابی سلطان مصطفی ایتدی روان

١١٤١

چشمه‌نك یانی باشنده بربیوك صو ترازوسی واردر .

احمد چلبی — آچیق تربه

بو محله‌ده الحاج احمد چلبینك ٩٧٥ تاریخنده بنا ایتدیکی مسجد کائندر . کندوسی دخی مسجدك محرابی اوکنده مدفوندر . اخشابدن اوفاق بر مناره‌سی واردر . مقابلنده سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده شیخ الاسلام بولنان منقاری زاده یحیی افندینك تربه‌سی موجوددر . مشار الیه ١٠٧٣ ده شیخ الاسلام اولمش واون بر سنه قدر مسند مشیختده بولنوب ١٠٨٨ سنه‌سنده ارتحال دار بقا ایتمشدر .

بیت آتی مرحومك اشعارندندر :

کاشکه سوسیدی سودیکمی جمله جهان
هر زمان صحبتمز قصهٔ جانان اولسه

جامعك جوارنده برخانه آلتنده معطل برچشمه واردر .

هدایی درکاهی

اشبو تکیه هدایی عزیز محمود افندینك اثر خیریدر که ١٠٠٧ تاریخنده بنا وانشا اولنمشدر . مشار الیه افتاده افندیدن اخذ نسبت بیورمشلردر سن سعادتلری طقسان ایکی‌یه بالغ اولمشدر . مراد رابع حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده دأب دیرین آل عثمان اوزره تقلید سیف ، تربهٔ حضرت خالد رضی الله عنهده حضرت شیخك دست شریفلریله واقع اولمشدر .

مناره‌سنده چفته مؤذن اذان اوقور وفاتنه سویلنان تاریخ بروجه آتیدر .

زینت جنت عدن وقصور
ریاض وحیا من مورود

سـأل الخاطر عن صـاحبها
هاتف قال الشـيخ محمود
١٠٣٧

[شيخ محمود هدايى = ١٠٣٨] تركيبى دخى تاريخ واقع اولمشدر . اوندن زياده اولان رسائلى ايچنده « جامع الفضائل » اڭ زياده شهرت بولمشدر .

شو بيت اوائل حالنده نظم ايتديكى اشعاردندر :

اللدن كوكلم اول شوخ جهانم
كوكلسز طورر اولدى تنده جانم

تكيه‌يه متصل وملحق قپوجى تكيه‌سى شيخڭ درويشلرندن خليل پاشانڭ اثر خيريدر . مستقل تربه‌سى وآلتنده سبيلى واتصالنده مخدومى خليل بكڭ تربه‌سى كائندر . تكيه‌نڭ آلتنده‌كى چشمه ١٠٣٢ ده بنا اولنمش وزمان عبدالمجيد خانيده مجدداً تعمير ايديله‌رك اوزرينه شو تاريخ يازلمشدر .

ايلمش عبدالمجيد خان ازل رب مجيد
فيض انوار هدايى ذاتنه بخش كرم
نزد دركاه هداييده بوزيبا چشمه‌يى
يايدى اولكندن اعلا قيلدى اجراى همم
خانقاه ايله برابر يايديروب بوچشمه‌يى
ايكى خيرى قيلدى ابقا اول خداوند نعم
اوليا ارواحى شاد اولدقجه بوخير ايله
سلطنتله كامران اولسون او شاه محترم
همت اوتادو اقطاب ايله زيور صفحه‌يه
مثلى ناموجود ايكى تاريخ چيقوب يازسون قلم
قطب عالم لطفيدر بوچشمه‌دن ايچ صاف صو
چار جوى فيض اوله شاه جهانه چاريم
١٢٧٢

بو چشمه‌نك قارشوسنده جنت بابا تربه‌سی واردر كه رابعه خانم نامنده بر صاحبهٔ الخيرات طرفندن انشا ايدلمش واوزرينه ابيات آتيه تسطير قلنمشدر .

رابعه خانم اولوب صاحبهٔ خير وكرم
ايلدی حق يولنه جود سماحت اجرا
يعنی بوجنت افنديك ايدوب تربه‌سنی
صرف نقديله بنا قيلدی مزارين احيا
شمهٔ خاك عطرناكی ويرر قلبه صفا
مولوی نذری ايله شمسی ديدم تاريخنی
رابعه جنتده ياپديردی مقام عليا

١٢٨٧

درون تربه‌ده مدفون بولنان ذوات هدايی افنديك خلفاسيدر. تربه‌نك طيش قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

دلا تحصيل ايدم درسهك اكر ذوق الهيدن
نصيبك آلور البته كيرن باب هدايدن

ديكر

بومشهر مجمع ارواح اجساد خدايدر
ادبله كير عزيزم تربهٔ پاك هدايدر

سماعخانه قپوسی اوزرنده اولان تاريخ شودر .

• شه غازی ولايت عبد المجيد خانه
ظهير اولمش فتوح مملكت ايچره نصرت اقطاب
رصانتله عزيز محمود افندی دركهين انشا
• ايدنجه قيلدی فيض روحانيت اقطاب
دعای شوكتيله زيور ايكی جوهرين تاريخ
سزادر اولسه باب خانقاهده زينت اقطاب

ایکنجی قادین حضرتی چشمه یاپدی بی مثال
بوطرز طرح دلپذیر کورمش دکل خیال
حق سینه پرور قادینی شاه شرف عنوانی
شهزاده وسلطانی صحتده قیلسون برکمال

صول جهه‌ده

اولسون اوشاه ملك اولدقده تختنده مکین
شهزاد کانیله همین محفوظ حی لایزال
عطشانه اشراب ایلدك تاریخ اتمامن صبیح
مرحوم سلطان احمدك نوچشمه‌سندن مأزلال

١١٩٤

ینه بوجوارده دیکر برچشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

پیری زاده حضرت عثمان افندی حق بوکیم
صاحب علم وحیادر صاحب ذیل عطا
تشنه دللر آب جودندن اولور سیراب فیض
ایتدی مأ الحیات اجرا بوسمتده دائما
یاپدی بو سوده معلا چشمه‌یی الله ایچون
اجرین مبرور وموفو ایلسون باری خدا
آب لطفن ایتدی ابنای سبیله سلسبیل
روح پاك والدك شاد ایلیوب صبح و مسا
دریکتا کبی بو ابیاتی احیا بنده‌سی
کلك جوهر دار برله یازدی تاریخك بنا
آب جودین ایلدی اجرا بو دلجو چشمه‌دن
پیری زاده منبع جود وسخا عین عبا

١١٨٧

وینه بوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

جنـاب علی پاشـایه رحمت ایده خدا
روحیچون تشنکانه ایتدی چون مأ فدا
تاریخی پك رعنـا اولمش بوچشـمه نك
نوش ایدن عطشان آنك خیرایله ایتسون دعا
تعمیرینه همت ایتدی جدی حافظه نائله
جنـاب حق مقامن ایلیه کلزار مأوی

۱۲۸۸

اسفندیار مسجدی اتصالنده واسکی حمامده کائن اولوب ۱۱۳۱ ده بنـا اولنمش ابراهیم پاشانك اثر خیری بولنان چشمه اوزرنده محکوك تاریخ شودر .

وزیر اعظم داماد ابراهیم پاشـا کیم
کف جودی آنك بخشنده تردرکان ودریادن
وکیل سـلطنت غیرتکش ناموس دولتـدر
همان دور ایتمیه حق سـایهٔ سـلطان والادن
اوحیدر اکرمك خیراته مجبول اولدیغنـدندر
اوله هر امرده توفیقه مصدر صوب مولادن
مراد ایتـدیکه اهل اسـکداری ایلیه اروا
دعایه مظهر اوله حشرهدك اعـلا وادنادن
خدا سـلطان دورانی خطالردن امین ایتسـون
جهان آسـودهدر دورنده مکر وکیل اعدادن
وزیر اعظمیده صدر دولتـده اولوب برجا
دعا الدرسـول اول شـاه جهانه پیر وبرنادن
بو زیبـا چشـمهیی برموقعنده ایلدی بنیـاد
که اولماز نظـاره طرح مرغوبن تماشـادن
آقنجه لولهسـندن آب اسـعد دیدی تاریخن
ایچـك صـو داماد ابراهیم پاشـادن

۱۱۳۱

جوارنده تاریخدن عاری معطل برچشمه دها واردر .

کلفم خاتون

بو محله‌نك بو نام ایله یاد اولنمسنه سبب جنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك حرم همایونلری جواریلرندن [کلفم] خاتونك اثر خیری اولان جامع شریفك بولنمسندن عبارتدر . جامعه قریب و شهراهه ناظر تربه‌سی ایله اتصالنده برمکتبی واردر . سنك مزارنده [صاحبة الخیرات سعیده شهیده کلفم خاتون فی سنة تسع وستین و تسعمائه ٩٦٩] تاریخی منقوشدر .

مذکور جامع ١١١٧ تاریخنده اوجوارده وقوعبولان برحریقده خراب اولمش ومؤخراً اهالئ حمیتمنداندن طرفندن طوپلانیلان اعانه ایله تعمیر وترمیم قلنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

بحمد الله ینه معمور اولدی بو عبادتگاه
بو کلفم جامعی یانمش ایدی برخیلی سال اقدم
نیجه اصحاب خیر همت عرض اشتراك ایتدی
نقود وافره صرف ایلیوب انشا برچوق آدم
سنحا کل کبی تاریخ آچیلدی باغ طبعمده
گلستانه شبیه اولدی یاپیلدی جامع کلفم

١١٢٨

بو محله‌ده موجود اولان چشمه سلطان مصطفی خان حضرتلرینك اثر خیریدر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

منبع جود سخا شهزاده سلطان مصطفی
کیم اودر نخل نجیب خسرو کشور کشا
حسبةً لله بودلجو چشمه‌یی بنیاد ایدوب
ایتدی اجرا عالمه آب زلال رایگان
ازبرایتسون صو کبی اورادین اول شهزاده‌نك
بو مصفا چشمه‌دن نوش ایلیه دل تشنگان

بر كوزل مصراع ديدم رحمی اكا تاريخ ايچون
ايچ بو آب ثانی سلطان مصطفی ايتدی روان

١١٣١

بوجوارده بر باب اناث رشديه‌سی واردر .

صلە‌جق

اسكدار اسكله‌سندن بدأ ايله مرمره‌يه طوغری حرم اسكله‌سنه قدر ممتد نصف دائره شكلنده‌كی ساحل قوسنك قيز قله‌سی حذاسنه اصابت ايدن محليدر . بو محل ايله قيز قله‌سی بينی وصل اولنورسه مرسوم خط طوپخانه‌دن كچر . محل مذكورده تشريفاتچی عاكف بكك بنا ايتمش اولديغی اتمك يمز تكيه‌سی مسجدی كائندر . مشار اليهك وفاتنه (ختام عمل = ١١٨١) تركيبی تاريخ واقع اولمشدر . قسيقلی قربنده هدايی محمود افندی درويشلری ياننده مدفوندر .
تكيه‌نك قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

شهير اتمك يمز ديمك ايله عارف بالله
كيم اسميدی حسين اول ذات ايدوب بو دركهی احيا
مؤخر محترق اولمشده قالمشدی يری ايواه
كچوب دملر اسحاری خاطره كلمزدی حتی
بو كره شيخ سيد مصطفی عاكف افنديك
علو همتی قيلدی مجدد وكاركير انشا
فيوضات الهی‌يه تجليكاه اولوب دائم
همان آيين اهل الله اولسون موقع اجرا
شيخ اوچلردن استمداد ايدوب نظم ايلدی تاريخ
شو دركاه بلند اعمار اولندی يمن ايله اعلا

١٢٧٦

كذلك ۱۰۹٤ تاريخنده جنتمكان سلطان مصطفى خان حضرتلرينك سلحدارلرى طرفندن بنا اولنمش برچشمه كائندر . اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

اول سلحدارشه خورشيد فر
يعنى كيم صاحب كمال ونيك خو
قودى شهر اسكداره بر اثر
ايلدى بويله ثوابه جستجو
عينى صافى رمز ايدوب كوياكه در
آب صافى نوش ايدرسهك كل برو
تشنكان كربلانك يادينه
خاك روح حسين عشقينه صو
درخميرى حاليله تاريخ ايچون
چشمهٔ ماء مصفادن آقدى صو
۱۰۹٤

صله‌جقله طوغانجيلر آره‌سنده جنتمكان عاتكه سلطان حضرتلرينك بنا بيورمش اولدقلرى چشمهٔ كائندركه اوزرنده مسطور اولان تاريخ شودر .

حضرت سلطان احمد خان غازى كم اودر
جمله اهل حاجتك هپ دستكير وهمدمى
اسكدارى ايلدى احيا آب التفات
فيض احسانيله سيراب ايتدى اوجاى خرمى
نور عينى رونق كلشنسراى دولتى
دختر پاكيزه‌سى نسوان دهرك كرمى
ايلدى احيا بو زيبا چشمه‌يى الله ايچون
اولدى خيرى جاريه قيلدى دعاجى عالمى
صو كبى ازبرلدى سعدى كورن تاريخنى
قيلدى اجرا عاتكه سلطان مأزمزمى
۱۱۳۱

احسانيه

سليميه قشلهٔ همايونيله قره‌جه احمد بيننده برمحله اولوب مجدد يوللری ومنتظم شوسه‌لری بری‌برينه عموددر . وقتيله بوراده برسرای بولنوب مؤخراً عرصه‌سی اوزرينه ابنيه انشاسی ايچون طرف پادشاهيدن اهاليه احسان اولنمش اولمغله احسانيه نامنی آلمشدر . محلهٔ مذكوره‌ده‌كی جامع شريفك بانيسی جنتمكان سلطان عثمان خان ثالث حضرتلريدر . ختامنه سويلنان تاريخ بروجه آتيدر .

حضرت سلطان دريا دل رسوم عثمانيان
قيلدی چون تشريف بخت تحت عثمانيه‌يی
قبله‌يه ايتدی توجه ارض قدسه ابتدا
ايلدی اظهار بو اسرار انسانيه‌يی
يايدی برنو بلدهٔ معمور احسان ايليوب
قابی اولدی رشحه پاش آثار ربانيه‌يی
براثردر تاقيامت خيرجاری بونده كيم
هيچ قپاتمز دفتر اعمال رحمانيه‌يی
اولدی جمعيت دكاكين ايله كونا كون رنك
قيلدی جمله غبطه كار اسواق مزجانيه‌يی
حق تعالی ظاهر وباطنده معمور ايلسون
آكديرر بوخيری هپ شاهان عثمانيه‌يی
رسم عثمانی ايله تاريخ يازدی كلك دل
حق ايچون سلطان عثمن يايدی احسانيه‌يی

١١٦٩

جامع مذكور اوجوارده وقوعبولان برحريقده محترق اولمش ومؤخراً اوقاف طرفندن مجدداً بنا قيلنمشدر . قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

قيلوب عثمان خان ثالث ابتدا انشا
بوجامع اولدی برخيلی زمان ياهو عبادتگاه

تماميله اولوب اون ييل مقدم محترق ناكاه
جماعاتی كتيرردی آرايوب هرسو عبادتگاه
بو كره اقچه‌لر صرفيله اوقاف همايوندن
مجدد كاركير انشا اولندی شو عبادتگاه
شيخ احياسنه تكبير ايله تاريخ ايدر انشاد
متين اولدی ينه اعلا ياپيلدی بو عبادتگاه

١٢٨٧

ديكر قپوسی اوزرنده بر طغرا ايله ١٢٨٧ رقمی منقوشدر . آبدست آلمغه مخصوص اولان صو خزينه‌سنك موصلقلری ١٣٠١ تاريخنده جميل پاشا حضرتلری طرفندن خيرات ايدلمشدر .

جامعك شادروانی اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

حاليا دارالسعاده اغاسی
نامی حافظ نفع جهان
ايلدی بوچشمه‌نك بنيادينی
حسبةً لله ايچون ره روان
هركورن دير بارك الله كورمدك
بويله زيبا چشمهٔ كوثر نشان

١٢٤٠

جامع شريفك قربنده اولان مسجد ينه جنتمكان سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرينك آثار خيريه‌سيدر . جامع مذكور ايله برابر بنا اولنمشدر ، دور مصطفی خانيده مسجد مجدداً بنا اولنمش وطاق دركاهنه تاريخ آتی تسطير قيلنمشدر .

صاحب الخيرات عثمان خانك آثاری اولوب
ياپدی احسانيه ناميله محلات جديد
مسجد ايله جامعه بئر مخصوص ياپديلر
فی سبيل الله جاری ماء لذات بديد

چون مرور ازمان ایله تعمیره محتاج اولمغین
بیلدی سلطان مصطفی خان ایتدی احیأ جدید
بو محلده صاحب الخیره دعا تاریخدر
جامعڭ تعمیری اولدی جمله یه احسن مسجید

١١٧٩

مسجد مذکور ١٣٠٨ تاریخنده مجدداً تعمیر ایله برده مناره علاوه ایدلمشدر .
اورته زقاقده بولنان چشمه اوزرنده [وجعلنا من الماء کل شیٔ حی ١٢٤٠] آیتی مسطوردر .

ساحل بحره قریب اولان چشمه صاحبة الخیرات والحسنات مرحومه ومغفورلها جنتمکان فردوس آشیان خدیجه سلطان حضرتلری طرفندن بنا بیورلمشدر .
چشمه ١٢٨٦ ده مجدداً تعمیر اولنمش واوزرینه ابیات آتیه تسطیر قیلنمشدر .

سلطان خدیجه اول بنیاد ایدوب عزیزم
بوچشمهٔ مزین اولمشیدی خیره میزاب
امرار ازمانیله قالمشیدی خرابه
صالح افندی اهلی یاپدی بعون وهاب
جمعی یازلسه لایقدر وکوهرله تاریخ
ایتدی امینه خانم بو عین صافی پرآب

١٢٨٦

ینه بوجوارده بولنان برچشمه اوزره محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمود عدلی دادین کمتری
یعنی عیسی اغا که اول ذات پاکی اسخیا
حالیا دارالسعاده اغاسی عالیجناب
خازن رب کریم معدن جود وعطا
نفع ایچون بوچشمه‌یی یاپدی عمومه بیغرض
حال وشانی مرحمتدر جمله ناسه دائما
کمال صرف همت ایلیوب تکمیل خیر ایتدی
اوله شلیان درکاه قبول حضرت مولا

غضنفر آغا ایچون ایدوب بوچشمه‌یی انشا
ویره لطف عمیمندن اکا اجر لایحصی
بحمدلله وجود مصدر آثار خیر اولدی
کیمه توفیق اولور بویله اثر بوچشمهٔ زیبا
الهی دولت واقبال وعمرین بر دوام ایله
یازلسون دفتر خیری مدام اولدقجه بودنیا
دال حمله هاتف غیب سویلدی تاریخنی
چشمهٔ عین‌الحیاتدن ایچ صویی ایله دعا
١٢٣٨

جاده اوزرنده تاریخدن عاری ومعطل برچشمه دها موجوددر .

اوست زقاقده‌کی چشمه ١٢٠٦ تاریخنده جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری طرفندن اجرا وخیرات ایدلمشدر . اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

حضرت والده سلطان همم مشرب کیم
جوشش رأفتیدر منبع عین حیات
یعنی اول والدهٔ حضرت سلطان سلیم
تشنکان همه ایتمه‌دەدر لطفی روان
ایشته از جمله بوسنر چشمهٔ الطافی ایله
سوبسو ایتدی عطا جوی جهانی ریان
هبةاللهه قیلدی هدیه هم اجرنی کیم
مأ جاریسن ایله تا اوله روحی شادان
چون او دوشیزهٔ پاکیزه‌سی بو عالمدن
طفل ایکن اولمشیدی غنچهٔ کلزار جهان
کل کبی آبکه شاداب روان پاکن
کوثر شفقتی ایلدی بویله جویان
روحنه رحمت انك کندوسی هم خان سلیم
طوره‌لر دولت واقبال ایله طوردقجه جهان

وهبیـا بنده اکا سـویلدم ایکی تاریخ
لیك بر تعمیه وار مصراع ثانیده عیـان
چشـمهٔ والده سـلطانده کی جوشش جود
اولدی شـادابیٔ روح هبّاه سـلطان
١٢٠٦

احسانیه‌نك اوست زقاقنده‌کی معطل بر چشـمه اورزنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

[سلطان سلیم خان افندمزك جاریه‌لرندن صـاحبة‌الخیرات مرحومه طفلی کل خانمك روح شریفی ایچون واه رضاسیچون فاتحه ١٢٢٣]

پادشاهه قیل دعا بوچشمه‌دن آب ایچ روان
جویبـار همت اجرا ایلدی سـلطان سـلیم
١٢١٧

سلیمیه

بومحله‌ده کائن جامع شریفك بانیسی جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلریدر. جامع شریفك حین انشاسنده اوزون حسن افندی امین بنا نصب اولنمش انشا آت ودرت سنه‌ده ختام برلمشدر ١٢٢٠ ده صلات مفروضه اداسنه مباشرت اولنمشدر . جامعك محفل همایونی وبرر شرفه‌لی چفته مناره‌سی ایله وشادروانی، موقتخانه‌سی وقارشوسنده بر حمام ویقیننده مکتب صبیانی دخی واردر . ختامندن صکره مناره‌لری قالین اولدیغی جهتله طیش طرفندن طراش اولنه‌رق اینجلتلمش واوصره‌ده هبوب ایدن شـدتلی بر لدوس روزکـارندن ١٢٣٨ ده بری نصـفندن ودیکری دخی دیبندن شـکست اولمش وجامع شریفی دخی رخنه‌دار ایلمشـدر . بوروزکار ایله استانبولده وخارجنده اون اوچ جامعك مناره‌سی دها دوریلمشدر . بعده رخنه‌دار اولان یرلری اولـکندن اعلا تعمیر وتجدید اولنمش وقپوسی بالاسـنه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

زیور تاج خلافت شاه عالی منقبت
مقتدای اهل سنت سایهٔ رب رحیم
جامع الخیرات شاهنشاه کروبی نهاد
ایلدی بو معبدی آباد چون قصر نعیم
اسکداری قیلدی احیا چونکه حسن همتی
ایکی تاریخله تزیین اولدی بو معبد نظیم
پایه‌سی اعلا طرح ایله جامع امام المتقین
بر مجسم نوردر بو معبد سلطان سلیم

تکیه **١٢٥١** تاریخنده ینه پادشاه مشار الیه حضرتلری طرفندن بنا بیورلمش وعهد محمود خانیده‌ده مجدداً تعمیر اولنمشدر . اوك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

ایدوب بو خانقاهی ابتدا سلطان انشا
بناسی مختصر مبناسی غایتله مفید اولدی
علی بهجت افندی شیخ ارشاد اولدیلر بونده
مرید فیض اوللر حضرتندن مستفید اولدی
جمال مولوی مجلایی سرندن اولوب ظاهر
کمال نقشبند اجمال حالندن بدید اولدی
کوچوب انلر بچوب خراب اولمشدی بویرلر
عمارتدن صانیرسك ساکنانی نا امید اولدی
بوکره قیلدی احیا حضرت سلطان محمود خان
یاپیلدی وسعت اوزره هر یری طرز جدید اولدی
زهی قطب خلافت شمس قدرت آسمان رفعت
سراپا جهانه سایهٔ لطفی هوید اولدی
زهی اسکندر معجز اثردر طوردیغی یردن
بر ادنی همتی بیك فتنه‌یه سد سدید اولدی
طوته آفاقی صیت شوکتی تا که بو معبدده
خدایی ذکر حق پیوستهٔ عرض مجید اولدی

بیوردی خدمت انشـایه پرتو بنده‌سن مأمور
نه‌دولت بویله کمتر اویله سـلطانه عبید اولدی
بری بداء وبری اتمـامنه تاریخـدر الحق
ایکی مصرع که یازدم دلکشا بیت‌القصید اولدی
بو درکاهی مجـدد یاپدی قطب دین محمود خان
بو زیبـا تکیهٔ بهجت فزا طرح جدید اولدی

١٢٥١

تکیه‌نك آرقه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

ای اولان منتظر فتح کلیـد اسرار
چشم بیدارینی قیل حلقهٔ باب بهجت
سرمهٔ دیدهٔ حق بین اولیجق خاك دری
کوره‌سین نتدوکنی فیض جناب بهجت

شیخ بهجت افندی تربه‌سی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

تربهٔ پاك حضرت بهجت
شد نمونه‌ز روضهٔ جنت
در زیارت شود دل اکاه
واقف فیض عالم وحدت

١٢٣٨

درون تربه‌ده رجال دولت علیـه‌دن ١٢٤٦ ده وفات ایدن خمبره خانهٔ عامره ناظری الحاج احمد افندی مدفوندر .

تکیه‌نك ایچ قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

یاپلدقده بو جامع خوابده او ذات ظـاهر
یعنی حضرت بهجت ایمش اول قطب ربانی
دیمش صاچلی افندی‌یه قپویه یاز بو تاریخی
بوجامعده اولان طاعت اولور مقبول سبحانی

١٢٥١

تربه اوزرنده مسطور اولان عباره شودر .

[صاحب كرامت الزينيه واللدنيه جامع كمالات المولويه والنقشيه حجة السلوك والارشاد بهجة الاقطاب والاوتاد المرحوم المبرور الشيخ على بهجت افندى قدس سره العالى روح شريفيچون رضاءً لله تعالى الفاتحه]

اوقوای فاتحه خوان خاتمهٔ تاريخك
كوچدى دعوتكه اين جناب بهجت
١٢٣٨

تكيه نك صاغ جناحنده كائن اولان چشمه يى جنتمكان حضرتلرينك آثار خيريه سيدر . اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

شهريار جم شكوه سلطان اسكندر حشم
تاجداريم همم خاقان غازى شه سليم
يابدى همتله بو دلجو چشمه سار خرمى
عالمى جوديله سيراب ايتدى اول شاه كريم
ايليوب شويده آب حيات اسمن عديم
يازدى احيا بويله بر بيت دلارا ايچره مقام
ايكى تاريخ نشاط افزاى طبع مستقيم
پادشاهه قيل دعا بوچشمه دن آب ايچ روان
جويبار همت اجرا ايلدى سلطان سليم
١٢١٧

سليميه قشلهٔ همايونى

اشبو قشله فردوس آشيان سلطان سليم خان ثالث حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده اخشاب اوله رق بنا وانشا قلنمش ودرت قپو كشاده ايدلمشدر . دور محمود خان عدليده برجهه سى كاركير اوله رق ياپيلمش وديكر اوچ جهه سى سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده اكمال اولنمشدر . اشبو قشله مربع

شکلنده اولوب درت کوشه‌سنده درت قله‌سی واردر . دکز جهه‌سی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه ممتددر . مقابل جهه‌سی قره‌جه احمده ناظردر . قپولری اوزرنده وقت انشاسنی مبین اولان تواریخ بروجه آتیدر .

جایکاه اولدی سلیمیه ینه نو عسکره
ایلمشدی خان سلیم اولجه مأوی جندینه
عرض و شان دولتی اکمال قیلدی پادشاه
آنده انشا ایتدیروب نوقشله حالا جندینه
اولدی اولکندن ایکی قات متین وهم وسیع
ایلدی لطفك او شاهنشه دو بالا جندینه
حضرت حقدن امید اولدرکه شاه عالمك
سیف نصرتله مسخر اوله دنیا جندینه
عسکر شاهانه دیمك بونلره شایسته‌در
کندیسی تعلیم جنك ایتمکده زیرا جندینه
عسکریدن کورمه‌ده اعلی وادنی احترام
ایتمه‌ده دائم دعا ادنی واعلی جندینه
پادشاهان ذره‌سی اولمز او مهر شوکتك
عسکر منصورینك بابنده اعدا جندینه
عمری اولسون عسکر انجم شمارندن فزون
جند غیبیله ایدوب امداد مولی جندینه
اولمسون هیچ لرزهٔ قهرندن اعداسی مصون
که مصیف اولدقجه عالم کاه مشتا جندینه
بنده‌سی عزت دیدی تاریخ جوهر دارینی
ایلدی محمود خان نوقشله احیا جندینه

١٢٤٣

جبخانه جهتنه ناظر اولان قپونك اوزرنده‌کی تاریخ رعنا شودر .

شاه عالم حضرت عبد المجید خانك خدا

عمرینی اقبالنی اجلالنی ایتسون زیاد
کائناته سایه‌سیدر ساحهٔ دار الامان
درکه لطف وعطایی عالمه باب مراد
بندکان آسوده دنیا راحت عالم شادمان
کونی جنت کبی بولدی عهد عدلنده عباد
زیور انکشت تدبیری مکین داد حق
اول سلیمان زمانه عالم ایلر انقیاد
طرز نو دلکشله تعمیر ایلیوب بوقشله‌یی
جند خاصك ایلدی تکرار مسرور الفؤاد
باخصوص آچدی بوباب فیض سمت نصرته
آیت انا فتحنادن ایدنجه اجتهاد
دیر لسانی حالی طبتم فادخلوها خالدین
هرکشاد اولدقجه اشبو باب والامداد
درفشان اولدم لبیبابنده بوتاریخ ایله
مژده‌باب فوز ونصرت قشله‌ده اولدی کشاد

۱۲۵۸

نظامیه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس شودر .

شاه عسکر پرور شاهنشه عالم زهی
جملهٔ اجدادینی احسان ایله قیلدی عبید
سلك شوکتده اوشهدر عالمك بردانه‌سی
باقی یکا نه خلق ایتمش ذاتنی رب وحید
نور عهدی روشن ایتدکجه جهانی کون کبی
وقت اجلالی صباح الخیروش اولدی بدید
کان شوکتده نظیرین کورمدی خلق جهان
جوهر ذات همایونك خدا قیلمش فرید
محترق اولمشدی اقدم یاپدیروب بوقشله‌یی
ایلدی بنیانی ماندهٔ قصر مشید

انده اسکان ایلدکجه عسکر شاهانه‌سی
مالك حصن ظفر قیلسون اوخاقان مجید
جوهرین تاریخله تزین ایله زیور بانی
یاپدی بالا قشله‌یی خاقان دین عبد المجید

١٢٦٩

حرم اسکله‌سی جهتنه ناظر اولان قپوسی بالاسنده‌کی تاریخ رعنا شودر .

شهریار مشرق ومغرب شهنشاه زمان
ظل مولی آفتاب داد خان عبد المجید
ساحهٔ اقبالنك چاغروب دیر ترحماً
درکه احسانه جود کرم کمتر عبید
عدلنه انعامنه عرفانه اول داورك
قول اولوردی صاغ اولمش اولسه هارون رشید
عسکر خاص همایونك بووالا قشله‌سن
قیلدی پك اعلادن اعلا رسم دلجوسین مزید
اسکیدن بالا ایدی اما دوبالا ایلدی
اشبو جای دلکش ورعنایی اعمار جدید
سمت فتح ونصرته آچلدی الحق برقپو
پادشاه الهام ایله قیلدی بونو بابی بدید
دائما صحتله عمر سرمد واجلال ایله
سایهٔ شاهانه‌سی تاحشره‌دك اولسون مدید
یازدی بوتاریخ جوهر داری کلك لبیب
قشلهٔ دلجویی رعنا قیلدی خان عبدالمجید

١٢٦٩

حرم اسکله‌سنه کیدن جاده‌اوزرنده بکلك حیوانلری صولامغه مخصوص اولان چشمه اوزرنده محکوك تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

چشمۀ ماء الحیات سلطنت شاه جهان
عبد المجید خان غازی آبروی کائنات
سایۀ عدلنده اول ینبوع شان وشوکتك
مستفیض اولمقده هردم مؤمنین ومؤمنات
عسکر شاهانه‌سیله هم بوسمتن خلقنك
ایتدی احیاسین مراداول شاه کروبی صفات
یاپدیروب بوچشمه‌یی قشله جوارنده اوشه
ایلدی بو جایی الحق روضۀ جنت سمات
جویبار لطفنی اول رتبه اجرا قیلدی کم
اولدی بوعین عنایت باعث رشك فرات
عسکر شاهانه‌سی ایله اهالی حقنه
شبهه‌سز بوچشمه‌در برکونه فیض التفات
حق ایده جاری‌یدی اقلیمه حکمك اولشهك
بودعادن زمزمه صالدقجه دهره شش جهات
بولدی صویك جوهر تاریخ زیور خامه‌دن
ایتدی جاری پادشه بوسوره نوعین الحیات

۱۲۵۷

طازیلر آخوری قارشوسنده مجدداً انشا اولنان قشله‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

[زینت افزای مقام معلای خلافت اسلامیه واریکه پیرای سلطنت سنیۀ عثمانیه سلطان غازی عبد الحمید خان ثانی حضرتلری طرف اشرفندن اشبو قشله مؤسسات ملوکانه‌لرینه علاوةً بنا وانشا اولنمشدر ۱۳۱۱]

حرم اسکله‌سی

اسکدارك جنوبنده ومرمره دکزینه ناظر برمحله‌در . اسکدار سراینك حرم دائره‌سی اسکله‌سی اولمغله بواسمی آلمشدر . وقتیله بومحلده شرف آباد وقواق

نامیله ایکی سرای موجود ایدی. عرصه‌لری اهالی‌یه احسان ایدلمش وبرچوق ابنیه انشا اولونمه‌سندن طولانی محله حالنی آلمشدر .

بوراده بولنان جامع شریف جنتمکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك اثر خیریدر . دکز جهتنه ناظر اولان قپوسی اوزرنده جلی خط ایله [بسم الله السمیع العلیم] ایله ۱۲۴۲ رقمی محکوکدر .

حرم اسکله‌سنده ایکی عدد چشمه موجوددر . بریسی عهد محمود خانیده دفتردار بولنان طاهر افندینك اثر خیریدرکه اوزرنده [ومن الماء کل شی حی] آیت کریمه‌سی ایله الت طرفنده [۱۲۴۲] رقمی محکوکدر . دیکری اوزرنده دخی [وسقیهم ربهم شراباً طهوراً] آیت جلیله‌سی یازیلیدر . محله‌سی مکتب زقاغی نامیله یاد اولنور .

بلبل دره‌سی

سلامسزدن اسکداره ایتن یولك یوقوش قسمی بتنجه بدأ ایدن محلاتك باش طرفنده برقبرستانك بولندیغی موقعدر .

بومحله‌ده مناره‌سی اخشاب وکندیسی کارکیر اولمق اوزره اهالینك اعانه‌سیله یاپیلمش برمسجد کائندر. قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

جبذا کیم وادیٔ بلبلده اصحاب کرم
یاپدیروب بومعبدی الحق لطیف ودلنواز
منزوی بر زاهد حق بینه بکزر کویا
حقه ال آچمش بو قبرستان ایچون ایلر نیاز
شاهراه اوزره دیکلمش عشق ایله ایلر ندا
الصلا یامؤمنین کل بنله ایله کشف راز
رأفتا اتمامنه یازدم زهی تاریخ تام
عابدا کل جامع فیضیه‌ده ایله نماز

۱۳۰۰

بوراده بولنان مکتب قابله حفیظه خانم نامنده برخاتونك اثرخیریدر . مکتبك آلتنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

قابله حفیظه خانمدر سبب
بر وصیتله یاپلدی حالیا
صاغلغنده ترك ایدوب نقد حلال
اشبو دار علمیه‌یی عجیب دریا
ایلدکجه طفل کودك بسمله
شاد اوله روح شریفی دائما
چار حرف امداد ایله تاریخ نبیل
سویلدم جوهر کبی بنده اکا
قیل صلا اطفاله بو مصراعله
مکتب پرفیضه کل صبح ومسا

١٣٠٠

مکتبك دیکر جهتنده‌کی بیوك چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه اتیدر .

اسمان مرتبه سلطان احمد
هفت اقلیمده اولدر خاقان
اسکداری ایدوب احیا لطفی
آب شیرین ایله قیلدی ریان
قرق چشمه کبی بوشهری هله
ایلدی چشمه‌لری آبادان
اولشهك دختر والا اکبری
قیلدی بو عین دلارایی روان
ایلیه حضرت باری مزداد
اولشهك شوکت و شانن هرآن
بی بدل دیدی بو تاریخی ندیم
چشمهٔ پاك خدیجه سلطان

١١٣١

مكتبك قارشوسنده‌كی خراب برچشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

كتخدای والده سلطان كيم اول
مفخر الاقران ممدوح الخصال
اسكداری ايلدی شادان دل
چشمه سارايله ايدوب سيراب مال
بومحله آبه پك محتاج ايدی
قيلدی اروا ويره اجرين لايزال
ديدی تاريخين ضميری نوش ايدن
آقدی كل مانند كوثر بوزلال
١١١٣

بومحله‌ده عصادار بابا نامنده اولياءاللهدن برذات مدفوندر . بلبل دره‌سنده‌كی جيقماز بوستان زقاقنده‌كی معطل چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

جناب حضرت سلطان احمد خان كيم اودر
كزين آل عثمان افتخار دودۀ اجداد
شرف آباده ايتدی اجرا عين مصفادن
بوشهری قيلدی سيراب اول خديو مكرمت معتاد
جناب بانوی عصمت سرای خاصنه ديدی
بوموقعده معلی چشمه سار پاك ايده ايجاد
ولی نعمتك بويله خيره امر وتبشيری
اوچنجی قادين اول جواری شن ايلدی شاد
الهی آب روی سلطنت خاقان ذيشانك
اوله شهزدكانيله حيات دولتی مزداد
تمام اولدقده مأموراً ديدی تاريخنی شاكر
اوچنجی قادين ايتدی چشمۀ مأزلال ايجاد

١١٣١

چاوش دره‌سی

محلهٔ مذکوره عتیق والده ایله آت پازاری آره‌سنده کائن طولانی برجاده اولوب برجهتی کاملاً بوستاندر . بوراده قالیونلر کاتبی مصطفی افندی طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه موجوددر . اوزرنده یازیلی اولان عباره شودر .
[صاحب الخیرات والحسنات قالیونلر کاتبی دره‌لی مرحوم مصطفی روحی ایچون رضاءلله فاتحه ۱۱۹۳]
اوج یول آغزنده سلطان محمود خان ثانی زماننده صدر اعظم بولنان ابراهیم پاشانك والده‌سی طرفندن بنا واحیا ایدلمش یکدیگرینه متصل اوچ چشمه موجوددرکه آجی چشمه نامیله یاد اولنمقده‌در چشمه‌نك اوزرنده برطغرا ایله [بسم الله الشافی] ودها آلت طرفنده [عیناً یشرب بها عباد الله یفجرونها تفجیرا] آیت کریمه‌سیله دها آلت طرفنده تاریخ آتی مسطوردر .

صدر اسبق ابراهیم پاشا والده‌سی اهل خیر
ام کلثوم خانمك مقصدی رضا ایدی همان
سایهٔ شهنشاهده بنیاد ایلدی بو چشمه‌یی
خیر ایله یاد ایلسونلر صو ایچوب لب تشنکان
ده دوشوب دقتله بنده سویلدم تاریخنی
قیلدی ناسه ام کلثوم آب حیوانی روان

۱۲۳۳

چاوش دره‌سنده‌کی تکیه وجامعك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

شکر دون همت حضرت عبدالمجید خانك
مکرم والده‌سی بزم وسری شاد ایدر هرآن
جهانه سرتسر انجو کبی خیراتلری واردر
بریده ایشته بو جامع اولوبن سجدهٔ رحمان
زهی طاعتکه اهل ولایتکم بیت آسا
مطاف اولیادر بی ریا شك ایتمه ای جان

همان خمس اوقاتده اداى امر حق ايله
قعود ايله تحياتن اوقو بويله در فرمان
مؤذنين نعرهٔ الله چاغيرر هردم
اذانلر اوقونور صوت نوادن ايليوب دوران
شب روز مفتوح جمع اهل عبادت كيم
اولور اجرا دمادم بونده بيل احكام چاراركان
عطا ولطف نعمتله بتون عالم ميسر اولدى
او نور چشم امت سايه‌سنده جمله‌مز شادان
نقود همت ماليسنى خيراته صرف ايلر
رضا الله ايچوندر بى نهايت ايتديكى احسان
خدا هم ذاتى هم نجل خان عبد المجيدين
قيله هر حالده محفوظ وستر از ديدهٔ عدوان
اوشاهك سايه‌سنده همين دورانوب فرق عبادندن
سرير سلطنتده مستدام عمر ايده سبحان
اداى فرض ايدوب تامدى صلا تاريخ ايله مختار
ذيشان ايتدى بزم عالى حقا والده سلطان

١٢٥٧

چنارلى تكيه‌ى يقينده صالح افندى مسجدى واردر . بانيسى ، والدهٔ عتيق جامعى بنا اولوركن امين بنا اولان كيمسه‌نك خدمت كتابتنده بولنان صالح افنديدر. وفاتنده مسجدينه دفن اولنمشدر . تاريخ وفاتى ١٠٠٠ در. بومسجد اليوم ناموجود اولوب يالكز مسجدك بولنديغى يرده برقاچ مزار كورولمكده‌در .

چنارلى تكيه‌سنده شيخ محمدافندى مدفوندر. تربه‌نك اوزرنده‌كى تاريخ بروجه آتيدر . [خانقاه قطب العارفين غوث الواصلين چامليجه‌لى حضرت شيخ محمد افندى قدس سره ١٠٨٤]

قيمقجى تكيه‌سى مسجدى

بوتكيه طريقت حلويتيه‌يه منسوبدر . بانيسى سلطان سليمان خان حضرتلرينك

زمان سلطنتلرنده یکیچری افندیلکنده مستخدم محمد افندیدر . وفاتنه [عزالموت ۹۵۵] ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر . قربنده مشایخ صوفیه‌دن اسکندر بابا نامنده‌کی ذات مدفوندر . مسجد الیوم موجود دکلدر . یرنده یالکز اوفاق برتربه کورولمکده‌در .

مسکینلر مسجدی ـ تکیه‌سی

اشبو تکیه‌نك بانیسی فاتح مصر سلطان سلیم خان حضرتلریدر . تاریخ اتمامی ۹۲۰ در منبرینی صهریت شرفنه مظهر اولان محمد امین پاشا وضع ایلمشدر . مسجدك اتمامنه [فضل ربانی ـ ۱۱۷۲] ترکیبی تاریخ دوشمشدر . بعدالتعمیر طاقنه حك اولنان تاریخ شودر .

شاه همتکار داور کرامت اشتهار
حضرت سلطان محمود ابن سلطان حمید
زهدشاه ملك عرفان داور اقلیم شان
نخبهٔ دوران خدیو کامران شاه مزید
بویله کان مرحمت دارای شفقت کستری
برکتورمشدر جهانه حضرت رب مجید
دست معمار عنایاتیله اول شاهنشهك
قاب عالم اولسه آبادان دکل امر بعید
همتی معمور ایدوب صحن جهانی سوبسو
نیجه خیراته موفق اولدی اول شاه رشید
بندکانی دخی دأب وعادتن درپیش ایدوب
هربری برخیرایله عهدنده اولدی مستفید
ایشته از جمله وکیل کنجی کیم علی اغا
اول شهه جلب دعا ایچون قیلوب سعی اکید
ایتدی آبادان بوویران مسکن مسکینلری
قیلدی حقا عاجز وبیکسلره لطف مزید

بونجه دملر در خرابه زار اولوب هرجانی
زیر وبالاسنده اولمشدی عمارت نابدید
شدت باد ایله باب وروزنی ایدوب مدید
بربریله کویا ایلر ایدی کفت وشنید
خم اولوب بتون جوانب سالخورده مثال
قورویوب چوکمشدی سقف وبابی مانندقدید
ایتمیوب برکیمسه تعمیره نکاه التفات
قالمشیدی اویله ویران خراب عهد مدید
مظهر توفیق مولا اولوب اول ذات کزین
یاپدی برمحکم بنا مکین که چون کوه جدید
ایلیوب خیر مبراتن جناب حق قبول
سایهٔ شاهیده مسرور ایده بر وفق امید
هیچ سوز اولماز واصفا بوخیره یاز تاریخنی
اولدی دار مسکن مسکینلره انشأ جدید

١٢٢٥

مسکینلر جوارنده‌کی موصلقلرك وقیونك مع طلومبه تاریخی‌شودر .

مرغ کوثر خانمك روحی ایچون الفاتحه

١٣٠٥

کندوسی دخی یاننده موفوندر .

مسکینلر چشمه‌سی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

منبع جود عنایت مقسم آب کرم
حضرت سلطان محمود خان اسکندر وقار
آبروی شان دولت درسپهر سلطنت
قلزم اقطار همت داور کوهر نثار
جود طبعی کشور جانه بحر بی کنار
عالمه برآب فیض جویبار خیر ایدوب
کلشن ملکه صو ویردی اول شه عالیتبار

سوبسو معمور ایدوب دنیانی اول شاه جهان
یادی عالمده نیجه آثار خیر ایلیوب
اولدیغیچون نائل خیرات اوشاه کامکار
مسلك شاهانه سنه ایلیوب عالم سلوك
خیره میل ایتدی جهانك مشربی بی اختیار
باق وکیل کنز شاهی حافظ سالم اغا
قیلدی بو خیرات دلجوبی بنایه ابتدار
جلب ایدوب وقف سلیمیه دن آب دلکش
ایلدی بو چشمه یی ابنای سبیله یادکار
هیچ سوز اولماز طرحنه بو چشمه سارهمتك
نقش زیبا رسمی دلجو آب صافی خوشکوار
شربت قند ایله همطعم اولدیغن کوش ایلیوب
تشنه در حالا بو شیرین جویباره قندهار
وارسه بو دعوامی انکار ایلیان کلسون بری
ایشته خمار شربتی ایشته بو شیرین جویبار
برمیدر بو ماء شیرین ایله هیچ آب حیات
بونده هم صفوت نمایان هم لطافت آشکار
حق بوکیم خیر وآثار ایله شاه عالمه
ایلدی جلب دعا عطشاندن لیل ونهار
طول عمر ایله معمر ایدوب اول شاهنشهی
مظهر توفیق ایده ذاتن جناب کردکار
سایهٔ شاهده حق اول صاحب الخیراتیده
ایلیه دلخواهش اوزره فیضیاب وبهره دار
اوقو واصف صوکبی تاریخ جوهر مایه سن
کل صوایچ قیل حقه حمد ایشته معلا چشمه سار

۱۲۲۶

دیوار دیبنده کی سبیل اوزرنده [امام حسن وامام حسین افندیلرمز حضراتی

ومرحومه شريفه خديجه خاتون وكافهٔ اهل ايمان ارواحيچون والله تعالى رضاسيچون سبيل] عبارەسى محكوكدر اشبو سبيل اليوم خرابدر .

طاشجيلر جامعى

جامع مذكورك بانيسى اسكدار اسكلەسنده كائن مهر ماه سلطان جامعنك حين انشاسنده امين بنا تعيين اولنان محمد اغادر . موما اليه ٩٥٥ تاريخنده وفات ايدوب جامعنك محرابى اوكنه دفن ايدلمشدر .

بو جامعك يقيننده ايكى دفعه صدارته كچن رستم پاشانك بر چشمەسى واردر . اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

صاحب الخير آصف روشن نهاد
حضرت رستم علم خاتم سخا
فى سبيل الله بونى ايتدى بنا
سلسبيل ايده خدا اكه جزا
تشنه دللر ديديلر تاريخنى
چشمهٔ مأ حيات جانفزا
٩٥٢

بو جامعك مقابلنده همت دده ديمكله معروف برذات مدفوندر . مرحوم قبرينى وفاتندن اول حاضر ايلمشدر . والدهٔ عتيقده حجره نشين ايكن وفاتنه هاشمى شو تاريخى سويلمشدر .

قدوهٔ اهل صفا حضرت همت دده كيم
ايتديروب حال حياتنده مزارينى بنا
هاشمى داعى ديدى مرقدينك تاريخن
جان ايله مشهد همت ددەيه ايله دعا
١٠٤١

سليم زاده امتى چلبى دخى بوتاريخى سويلمشدر .

همت افندى اولدى داربقايه عازم

آنك مرقدى قارشوسنده كوشه‌يه قريب يرده كذلك ١٠٤١ ده وفات ايدن خواجه ميكائيل بن محمود شيروانى نامنده‌كى ذات مدفوندر .

قوصره مسجدى

اشبو مسجدك بانيسى قوصره زاده مصطفى دده‌در . [قوصره = سپد] معناسنه‌در . بعد زمان حفيدى متولى اولدقده مسجدى مكمل صورتده تعمير ايليوب بومنظومه‌يى دخى برلوحه ايله ديواره تعليق ايلامشدر .

صانميكز خالى مصطفى دده‌يى
قبرى انوار صدقيله طولودر
بونده مدفون اولان اول اللهك
قوصره شهرتيله بنام برقوليدر
بيك هم التمش يديده كيتمشدر
داربقايه صانميكز اولودر
بيك يوز يكرمى بشده بر ولدى
ايتدى تعمير جدى پك اولودر
نظر لطفله اميد ايدوب
فاتحه كيم بكنلرك يولودر

الاجه مناره مسجدى

بومسجدك بانيسى خواجه مراد نامنده‌كى قپودان اولوب مرقدى وتاريخ وفاتى معلوم دكلدر . مرور ايام ايله مناره‌سى خراب اولدقده سلطان محمود خان اول

حضرتلرينك والده‌لری صالحه سلطان حضرتلری مسجد مذكوری مجدداً بنا واحيا بيورمشلردر . اشبو مسجدك اليوم يالكز خراب برمناره‌سی قالمشدر .

مسجدك مقابلنده برنقشی تكيه‌سی ايله ١٢٦٧ ده بنا اولنمش برچشمه كائندر . اشبو چشمه اليوم معطلدر .

تكيه‌نك اتصالنده‌كی چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

منبع احسان حسام‌الدين اغا
يعنی سرشاهنجیٔ عالی سمات
خيره ساعی لطف جاری پركرم
ايلدی بوچشمه‌يی اجرا او ذات
جويبار فيضی اسقا ايليوب
خانقاه نقشبندی دوجهات
فكر ايدركن تاريخنی رشديا
طولدی طبعمه همان بوواردات
كلدی اون ايكی امام تاريخ ديدی
اولدی جاری چشمهٔ عين‌الحيات

قره‌غول اتصالنده‌كی چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

والده سلطان شه عبدالمجيد خانه مدام
عمر نوح احسان ايده نجل شهيله كردكار
كيم سرآغای اثر جويی آنك عبدالغنی
صدق واخلاص ايله اجرای عطايايه بجار
جوش ايدوب نوچشمهٔ رعنا اول كامكار
نائل اجر ومثوبات ايليوب ذات خدا
برايچون دفع عطش ايدوب قالهٔ بو يادكار
حرف منقوطيله فائق سويلدم تاريخ تام
جمله دهره كوثر جنت بو ماء چشمه سار
١٢٦١

يك بيوك ميزاب احسانَدر اوسلطان وحيد
ايليوب انس وملك هر كوشه‌سنده اعتكاف
قيلسون اول شاه فلكجاهه ثنايای عديد
سويلدم تاريخنی بالای طاقندن همـا
بو معزز جامعی ياپديردی خان عبدالحميد

يول اوزرنده مزارلغك اتصالنده‌برده چشمه واردر.

﴿ سرچه مسجدی ﴾

طوپخانه‌لی زاده‌لر

بلبل دره‌سی جوارنده وشيخ محله‌سنده كائن اولان اشبو مسجد سرچه حافظ محمد افندی طرفندن بنا اولنمشدر مومااليهك قبری معلوم دكلدر . جامع شريفك يانند‌ه‌طوپخانه‌لی زاده‌لرك ١١٤٠ ده ياپديرمش اولدقلری چشمه كائندر .

﴿ صالح افندی مسجدی ﴾

بومسجد چاوش دره‌سی نامنده‌كی محله‌دچنارلی تكيه‌سی يقيننده اولوب بانيسی والدهٔ عتيق جامعی بنا اولنوركن امين بنا اولان ذاتك خدمت كتابتنده بولنان صالح افنديدر . وفاتنده اورايه دفن‌ايدلمشدر. وفاتی ١٠٠٠ تاريخ هجريسنده وقوعبولمشدر. بومسجداليوم نا موجود اولوب يالكز مسجدك بولنديغی يرده بر قاچ مزار كورولمكده‌در.

﴿ بات پازاری ﴾

اللی قدر دكاندن عبارت اولان اشبو محل روم محمد پاشا وقفيدر. اسكله جوارنده‌كی سليمان اغا جامعی بانيسنك مزارنده تاريخ آتی محكوكدر [درالسعاده اغاسی صاحب‌الخيرات والحسنات المرحوم والمغفور سليمان اغاروحيچون وكافهٔ اهل ايمان ارواحيچون رضاءً لله فاتحه : ٩١٤]

چاقرجی حسن پاشا

اشبو محله‌ده ٩٩٦ سنه‌سنده بنا اولنمش حسن پاشا جامع شریفی کائندر. جامعك مقابلنده برحمام ویقیننده برچشمه ایله برمکتب ابتدائی واردر.

جامعك محرابی اوکنده سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك وزراسندن اکری غزاسنده براز بولنان قوجه محمد پاشا مدفوندر.

جامعك احسانیه طرفنه آچیلمش اولان قپوسی قربنده ازمیرلی اولوب مدت مدیده مصر والیلکنده بولنان علی پاشا مدفوندر. سنك مزارنده مسطور اولان تاریخ شودر.

شهید اولدی علی پاشا محلن عدن ایده مولا

١١٢٢

چنارلی تکیه مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی عتیق والده سلطان جامعی بنا اولنورکن امین بنا اولان ذاتك خدمتنده بولنان صالح افندی‌در. فوقانی اوله‌رق بنا اولنمش ووفاتنده کندیسی دخی اورایه‌دفن ایدلمشدر. وفاتی ١٠٠٠ تاریخ هجریه‌سنده‌در. اشبوتکیه‌ده شیخ محمد افندی نامنده‌کی‌ذات مدفوندر. تربه‌نك تاریخی‌شودر.

[خانقاه قطب العارفین غوث الواصلین چاملیجه‌لی حضرت‌شیخ محمد افندی قدس سره] : ١٠٨٤

طوغانجیلر

بوجامع شریفك بانیسی سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك کریمهٔ محترمه‌لری خدیجه سلطانك زوجی داماد حسن پاشادر. مشار الیه سلطان سلیمان خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده‌داماداق شرفنه مظهر اولمشدر.

طوغانجیلر میدانده حضرت نصوحینك مدفون بولندیغی صومعهٔ دلنشین کائندر. قپوسی بالاسنده منقوش اولان تاریخ شودر.

درکه شیخ نصوحیدر ارنلر بومقام

شاه دوران سایه سنده یاپدی رستم بنده سی

اشبو تکیه ۱۲۸۰ سنه سنده و سلطان عبد العزیز خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده مجدداً تعمیر ایدلمشدر .

درکاهك اتصالنده کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر :

آصف اعظم حسن پاشا جناب ذوالکرم
یاپدی بو عینی اولوب توفیق حق اکا رفیق
دیدی تاریخن ضمیری دل دوکوب آب روان
همچو زمزم آقدی بیت حقه بو آب رحیق

بو میدانده یقین وقته قدر پازار قورولمقده ایکن مؤخراً اونجیلر زقاقنه نقل ایدلمشدر . شمدی یالکز بوراده کمور صاتلمقده در . ینه جاده ده دارالسعاده اغاسی بشیر اغانك احیا کرده سی اولان چشمه کائندر . اشبو چشمه ۱۲۸۵ سنه سنده مکمل صورتده تعمیر اولنمشدر .

طوغانجیلر میدانده سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك زوجهٔ عصمتپروری اوچنجی اقبال خانم حضرتلرینك مجدداً تعمیر ایلدیکی طوغانجیلر جامع شریفی کائندرکه قپوسی اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر .

ذات عصمت سیرتی اوچنجی اقبال خانمك
اسمی وش شایسته درخیره بولوب عز و رفاه
یاپدیروب بو جامعی اولکندن اعلا رصین
ایلدی شادان بوسمتك خلقنی بی اشتباه
اوله اعمالی حواس خمسهٔ خیرات جود
مؤمنین تابونده قیلدقجه نماز نجگاه
سویلنادی بوایکی تاریخ بر بیت ایچره باق
ایلدکده خامهٔ زیب نظمنی زیور پناه
یاپدی باق اوچنجی اقبال خانم اعلا معبدی
سعینی شایستهٔ اجر جزیل ایده آله

۱۲۷۵

جامع مذکور یاننده حاجی پاشا تربه سی کائندر . جامعك یاننده بر مکتب ابتدائی و آلتنده برچشمه موجوددر . اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه

آتیدر .

حضرت ذیشان علی اغاکه حق
ذاتن ایتمش بزم لطفك زیوری
حسبةللّه ایدوب زمزم سبیل
کعبه‌وش معمور قیلدی بو یری
سیرایدرکن اولدی طبعی حافظك
ایکی تاریخی صوکبی ازبری
رمزایله ویرلوله عطشانه‌ماء
کل ایچك عین علیدن کوثری

ینه محلهٔ مذکورچارشیسی میداننده منشور مثمنی شکلنده داماد ابراهیم پاشا طرفندن دور احمد خانیده بنا اولنمش ظریف برچشمه موجود اولوب جهاتنده ابیات آتیه محکوکدر .

شه‌داراحشم شوکتلو احمد خان غازی
که‌دست لطفی همچو ابرنیسان فیض نشاندر
جهانبان مظفر شهریار معدلتپرور
که‌دائم همتی مصروف ترفیه برایادر
قیله اول شهریارك دولت واقبالنی تأیید
وزیرا عظمی داماد ابراهیم پاشادر .
کمال جودواحسانیله‌اول صدرکرمکارك
دلیل روشن مقبول بوآب مصفادر
شرف آباداچوندراصلی اماکیم بونعمتدن
بوشهر اسکداره کلی حصه پیدادر
هله حقاشهنشاها جهان وصدر ذیشانه
بوجاری خیرپاکوبی بدل توفیق مولادر
خدا ایکیسنکده عمرواقبالك قیله افزون
که‌دست رأفت واحسانلری الطافه مجرادر
ندیما آب جاریسك کورنجه سویلدی تاریخ
برمقیم وایه‌مند جود ابراهیم پاشادر
١١٣١

حاجی پاشا حمامنك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر.

شاد اولوب ارکان دولت دیدیلر تاریخنی
حاجی پاشا حسبةً لله یاپدی بوکوزل حمامی

٩٩٣

اشبو حمامده حضرت هدایینك یقاندیغی قورنه موجوددرکه انجق خستکانه کشاد اولنور. قورنه‌نك بالاسنده شو مصراع یازیلیدر.

ادبله کیر عزیزم خلوت پاك هداییدر

میراخور

بومحله‌ده صدر اعظم جغاله زاده سنان پاشانك میراخوری الحاج محمد اغانك بنا کرده‌سی اولان جامع شریف کائندر. بانیسنك قبری معلوم دکلدر. جامعك موصلقلری اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر:

[صاحب الخیرات والحسنات مرحوم ومغفور خواجکان دیوان همایوندن جنتمکان احمد رضا افندینك ووزیر همایون قلمی خلفاسندن ناجی افندینك حلیله‌سی جنتمکان عایشه صدیقه خانم واقربای تعلقاتلرینك روحلری ایچون الفاتحه ـ ١٢٢٨]

مقابلنده عایشه سلطان حضرتلرینك دارالقراسی واردر. ینه عایشه سلطان حضرتلری نامنه بنا ایدلمش برچشمه موجود اولوب الیوم خراب وصوسزدر. قارشوسنده مهرماه سلطانك کارکیر اوله‌رق بنا بیورمش اولدقلری مکتب کائندر. محلهٔ مذکوره‌ده سقالر چشمه‌سی دینمکله معروف سلطان احمد خان حضرتلرینك ١١٤١ ده بنا وانشا ایتدیردیکی برچشمه ایله ١٢٩٩ ده رستم پاشا طرفندن یاپدیرلمش برمکتب ابتدائی واردر.

دها اشاغیسنده برباب مولوی زاویه‌سی موجود اولوب متعدد حجره‌لری وبر سماعخانه‌سی واردر. الت طرفنده برقاچ مزاری حاوی برتربه ایله بوتربه‌ده مدفون اولان ذواتدن تکیه‌ده ایلك پوست نشین اولان خلیل نعمان دده افندی مدفوندر.

بوراده بولنان چشمه سلطان احمد خان حضرتلری طرفندن بنا واحیا اولنمش و ١٢٢٤ سنه‌سی باش قادین حضرتلری طرفندن تعمیر وتجدید اولنه‌ق اوزرینه

ابيات آتيه نقش ايدلمشدر .

حضرت سلطان احمد خان كردون مايه كيم
عالمی الطاف واحسانيله احيا ايلدی
فاتح ايران وشروانكه جواد طبع ايله
اسكداری آب شيرين ايله اسقا ايلدی
صويی باشندن ايدوب اوخان خاقان كيم
اهل دولت اول صودن چوق چشمه پيدا ايلدی
باش قادين حضرتلری دخی بوزيبا چشمه‌يی
كندی اليله ياپوب بو خير والا ايلدی
بو محله آب صافيه قتی محتاج ايدی
حقه شكر اولسون بوير عطشانی اروا ايلدی
زر وش جاری اولوب بو آب صاف ودلپذير
تشنه‌كانك دللرين اشواقله اسقا ايلدی
حق تعالی اوشهك اقبالنی افزون ايده
كنديسك لطف جهان خلقنه مأوی ايلدی
چشمه‌نك بانيسنك دخی قيلدی عمرين فزون
كيم خلوص قلب ايله بوخيری انشا ايلدی
سويلدی تاريخ اتمامن انك كلك نديم
باش قادين بوچشمهٔ والايی اجرا ايلدی

١٢٢٤

طويغار حمزه

اشبو محله‌ده، بولنان مسجدك بانيسی طويغار لقبيله مشهور حمزه چلبيدر . مرحوم، مسجدينك محرابی اوكنده مدفوندر. منبرينی دور سلطان محمود خان اولده مطبخ امينی الحاج حافظ خليل افندی وضع ايلمشدر.

بو محله‌ده هدايی عزيز محمود افندی مشايخندن ابراهيم افندی تربه‌سی واردر .

وينه بو محله‌ده بولنان برچشمه اوزرنده يازيلی اولان تاريخ شودر.

[بوچشمه حالا مطبخ عامره امينی الحاج خليل افندی احيا ايليوب فی

سبیل‌الله برماصوره صو وقف ایدوب دعا ونیاز ایدر : ۱۳۱]

مهر ماه سلطان جامعی

اشبو جامع شریفك بانیه‌سی سلطان سلیمان خان حضرتلرینك کریمهٔ محترمه‌لری ورستم پاشانك حلیلهٔ مکرمه‌لری اولان مهرماه سلطان حضرتلریدر.

جامع مذکور ۹٥٤ تاریخ هجریسنده ورستم پاشانك ایللك صدارتنده انشا اولنمشدر. مدرسه‌سی، مکتب وعمارتی وبرر شرفه‌لی ایکی مناره‌سی واردر.

طاق درکاهنده تاریخ آتی محکوکدر

[اسس بنیان هذالمسجد الجامع المشید الارکان صاحب‌الخیرات والحسنات عصمة الملك والدنیا خانم سلطان خصها الله تعالی بمزیدالاحسان بنت خاقان الخواقین فی‌الخافقین سلطان السلاطین فی‌المشرقین عامر معمورة الارض بالعدل والاحسان مؤسس بنیان الامن والامان لاهل‌الایمان السلطان‌ابن‌السلطان‌السلطان سلیمان خان ابن‌السلطان سلیم خان خلد خلافته‌خلودالزمان قدتم بمن‌المنان فی شهر ذی الحجة الحرام من شهور سنة اربع وخمسین وتسعمائة]

مشار الیهانك برجامع شریفی دخی ادرنه قپوسی داخلنده‌در . مشار الیها ۹۹٤ تاریخنده عالم قدسه ارتحال ایدوب سلیمانیه‌ده پدر والالری تربه‌سنده دفین خاك پاك اولمشلردر.

وفاتنه [حدوث موت] ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر. زوجی مشار الیه پاشا حضرتلری دخی دوت سنه صوکره وفات ایتمش وشهزاده جامعی تربه‌سنده دفن ایدلمشدر. پاشانك دیکر زوجه‌سندن تولد ایدن عثمان بك جامعك صاغ مناره‌سی دیبنده مدفوندر. حکمی نامنده‌کی شاعر وفاتنه‌شو تاریخی سویلمشدر :

میر پاکیزه نسب حضرت عثمان بکك
مرغ روحی ایدیجك باغ جنانه طیران
ایلیوب روحنه صدقیله دعالر حکمی
دیدی تاریخ جنان اولا مقام عثمان

۹۸٤

جامعك ارقه جهتنده طوبخانه‌لی زاده‌لرك ۱۱٤۰ ده بنا ایتمش اولدقلری چشمه کائندر. جامعك محرابی اوکنده قپودان مشهور سنان پاشای غازی

مدفوندر. مشار اليهك وفاتنه [طالدی رحمت دكزينه قپودان: ٩٦١]مصراعی تاريخ دوشمشدر. طريقت بيراميه‌دن اولوب ابازه شيخی ديمكله معروف اولان صاری بابا زاده السيد عبدالرحيم قيصری دخی بوراده مدفوندر. تاريخ وفاتی ١٠٤٧ در

جامع مذكورك قربنده كائن بغدای انبارلری دور سليم خان ثالثده بنا اولنمشدر. مكتبك طاقنده [من علمنی حرفاً فقد صيرنی عبداً] كلام حكمت بيانی مسطوردر. مكتبك التنده تاريخدن عاری برده چشمه واردر

والدهٔ جديد — كره‌ده

والدهٔ جديد جامع شريفنك بانيسی جنتمكان سلطان احمد خان ثالث حضرتلريدركه والده‌لری كلثوم امة‌الله سلطان ايچون بنا بيورمشلردر. ايكی مناره‌سی ومحفل همايون، سبيل، چشمه، عمارت ومكتب صبيانی ولوازمات سائره‌سی مكملدر اتمامنه شعرادن پك چوغی تاريخلر سويلمشلر ايسه‌ده انلر ميانده امير بخاری شيخی قرمانی زاده الشيخ احمد افندی اون وجهله تاريخ چيقار اشبو مصنع تاريخی سويلمشدر.

جامع والده سلطان عجب بالا اثر
داراهل اقتدار ومنزل اهل رجا

١١٢٠

مشاراليها والده سلطان ١١٢٧ تاريخنده ادرنه‌ده وفات ايده‌رك نعش شريفلری استانبوله نقل ايله جامع شريفك قربنده وشاهراهه ناظر محل مخصوصه دفن اولندقدن صوكره اطرافی اعلاشيكه‌لرله تزيين اولنمشدر. مشاراليها زوج معظملری سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك واولاد مكرملری سلطان مصطفی خان ثالث وسلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك سلطنتلرينی كورمشدر مشاراليهانك تربه‌سی خارجنده كندی كدخداالغندن نائل وزارت اولوب قائممقام اولان قيصريه‌لی محمد پاشا مدفوندر تاريخ وفاتی ١١٣٥ در.

اشبو جامعك قربنده [قزل مسجد] ديمكله معروف اولان كره‌ده‌لی چلبی مسجدی كائندر. مومااليهك وفاتنه [سكوت اتقيا : ٩٩٨] تركيبی تاريخ واقع

اولمشدر اسکدار قبرستاننده مدفوندر .

داود پاشا

بومحله‌ده قره نشانجی دینمکله معروف اولان داود پاشانك بنا کرده‌سی بولنان جامع شریف کائندر . مشار الیهك وفاتنه [فاضل : ۹۱۱] ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر . محله طرفنه کشاده اولان قپو قربنده‌کی مکتب (وارداین) محاربهٔ مشهوره‌سنده شهید اولان ترك احمدپاشانك اثرخیریدر . جامعمز کور برحریقده یانمش و ۱۲۸۵ سنه‌سی یکیدن تعمیر اولنمش وطاق درکاهنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

یانوب بوجامع داود پاشا امر تعمیری
نیجه‌مدتلر اولمشدی دوچار عقدهٔ تأخیر
ایدوب الحاج عزیز اغا بوییل اعمارینه همت
قلوب اهل ایمانی بوصورتله ایلدی تسریر
سنیحا ایله بوتاریخی تبلیغ اهل ایمانه
اولندی معبد داود پاشا یك بجا تعمیر

۱۲۸۵

اشبو جامعك اصل بانیسی حسن اغا نامنده بر ذات اولدیغی قپونك اوزرنده‌کی تاریخدن اکلاشیلیور .

جامع جمله فضائل خان محمودك خدا
درکه اقبالك ایتمش قبلهٔ شاه وکدا
اول امام المسلمینك چون خطیب همتی
منبر دینه شرف ویردی بحق مصطفی
بندکاندن حسن اغا که یاپمش معبده
جود شاه بایزید وزیری داود پاشا
واقف شانیدر الحق همده صاحب بویته

اوله‌سی همتی مقبول درگاه خدا
حق هم تاریخ اتمامن شاذایت حامدا
بومعلا جامعی قیلدی حسن اغابنا

بومحله‌ده پولیس وژندارمه اقامه‌سنه مخصوص برباب قره‌غولخانه ایله برده اتصالنده تاریخدن عاری ودوه‌جی اوغلی نامیله‌یاداولنور برخراب چشمه کائندر. بوراده بیوك حمام نامنده برده حمام واردر .

﴿ احمدیه ﴾

طوغانجیلر قرب وجوارنده بولنان اشبو محله‌ده جنتمکان سلطان احمد خان ثالث زماننده اصحاب خیردن ترسانه امینی احمد اغانك بنا ایتمش اولدیغی جامع شریف ایله مدرسه ، سبیل وکتبخانه وچشمه‌سی کائندر . بوجامعك یاننده بدایتده جوارنده مدفون بولنان [کفجه محمد دده] نام ذاتك برمسجدی وار ایمش . مؤخراً احمد افندی طرفندن کارکیر اوله‌رق یانی باشنه جامع مذکور ایله مدرسه، سبیل ، مکتب ، چشمه ، موقتخانه بنا ایتدیرمش اولدیغندن احمدیه جامعی وجاده‌سی دینلمکده وبورادن طوغانجیلره کیدن جاده‌ده کفجه زقاغی نامیله یاد اولنمقده‌در . موماالیه ۱۱٤٦ سنه‌سی‌که دور سلطان محمود خان اولده وفات ایتمش وجامع مذکوره دفن ایدلمشدر .

جامعك طاق درکاهنده اولان عربی‌العباره تاریخك تاریخ بیتی بروجه آتیدر.

فلله حسنی احمدابن الامین
قدبنی جامعاللهاکفین مجددا
۱۱۳٤

احمدیه مدرسه‌سی قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

جناب صاحب‌الخیرات یعنی الحاج احمد کیم
انك نقش نکین اشتهاریدر امین زاده
هزار احسنت اومرد عاقبت اندیش وکاهه
که اولماز زندده روزه دنیایه دلداده
بیلوب دهرك بی‌بقاسن دائما فکربقا ایلر

بوكوندن حاضر ايلر دخى زادين يوم ميعاده
بو بيتى علم وفضلى حسبةً لله ايدوب تعمير
علمه‌سى ايدن طالبلر ايچون ايتدى آماده
سليماذيل اتمامنده نقش ايتدم بوتاريخى
بودارالزين علمى ايلدى تكميل امين زاده

١١٣٣

اشبو مدرسه‌نك ديوارنده چيقمش اولان سروى اغاجى حيرت بخش عقولدر . چشمه مرور زمان ايله خراب اولديغندن ١٢٨٠ سنه‌سى مجدداً تعمير اولنمش واوزرينه عبارهٔ آتيه تسطير قيلنمشدر .

[جنتمكان غازى سلطان محمود خان ثانى عليه رحمة البارى حضرتلرينك حرم عصمتپاهيلرندن اوچنجى اقبال دولتلو تريال خانم حضرتلرينك اشبو ماالحياتك منبعندن بدأ ايله مجراسنك مجددحكمنده تعمير واحياسنه همت وبوبابده نائل موفقيت اولمشلردر] مكتبك قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

احمديه جامعى بانيسى قيلمشدى بنا
بومحله‌ده ايتديروب پاك ورعنا مكتبى
چوق زمانلر قائم اولمشكن نچنده برحريق
هائله ايلدى احراق وامحا مكتبى
بانئ ثانى اولوب عثمان افندى خيرايله
ياپدى بوكره اساسندن يك اعلا مكتبى
جوهرين تاريخنى صبيان اوقوراز برسينچ
بومجدد ايتدى انشا بووالا مكتبى

١٢٨٩

جامع شريفك اتصالنده طريقت رفاعيه‌يه منسوب برخانقاه واردر . چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

زهى دلجوى زيبا چشمه‌سار روحپرور كيم
عطاش امتى ماالحياتى ايلدى اجرا
زهى خاطركشا عين الحيات خوب منظر كيم
آقوب رشك ايلر اكا چشمهٔ شهر جهان آرا

هلال عيداكبر زنجير راه كهكشان برله
آصلسه كفجه آساطاقنه شايسته‌در حقا
بودلكش چشمه‌سارك آب‌وش بانيسنك دائم
زلال طبعنى كرب كدردن پاك ايليه مولا
بومصرعله ديدى هاتف اكا بربى بدل تاريخ
امين زاده بوعين چشمه سارى ايلدى اجرا

١٢٢٤

احمديه‌ده‌كى سعدى تكيه‌سى قزلراغاسى اسماعيل اغاطرفندن بنا وانشا اولنمشدر درون تكيه‌ده فتح افندى نامنده بر ذات مدفوندر .

تكيه‌نك آلتنده دخى برچشمه موجود اولوب اوزرنده [ومن المأ كل شئ حى] آيت كريمه‌سى محكوكدر . تاريخ بناسى ١١١٨ در .

احمديه‌ده‌كى رفاعى تكيه‌سى — بوتكيه‌ده شيخ عطا افندى نامنده برذات مدفوندر تكيه‌نك التنده برچشمه موجود اولوب اوزرنده تاريخ آتى منقوشدر. [صاحب الخيرات والحسنات مرحوم چاوش باشى اسبق خطيب زاده احمد اغا روحى ايچون رضاءً لله تعالى] تاريخ بناسى ١١٩٤ در . اشبو تكيه بودفعه مجدداً تعمير وترميم اولنمشدر .

بوراده موجود اولان سبيلك اوزرنده محكوك تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

عجبمى تشنه دللر اول شيرين كام دعوى
ضيافت ايلدى عطشانه شهد وشير ايله كذا
ايدوب خيراتنى مبرور ايده حق سعينى مشكور
معين اوله هميشه اكا لطف حضرت مولا
كلن دلتشنه‌يه بركوزه‌سى سالم ديدى تاريخ
زلال پاكى نوش ايت بوسبيل امين زاده

١١٣٣

سليمان پاشا جامعى

طوغانجيلر ايله احمديه آره‌سنده بولنان اشبو جامع شريفك بانيسى وزير

مشار الیهدرکه سلطان محمدخان رابع حضرتلرینك وزراسندندر. ١٠٩٨ سنه‌سنده وفات ایدوب بو جامع شریفه دفن ایدلمشدر .

سلطان محمود جامعی

احمدیه قربنده اولان اشبو جامع شریفك ابتدا بانیسی هدایی آستانه‌سی مشایخ عظامندن دواتجی زاده محمد افندیدر . پدریله برابر بلبل دره‌سنده کائن شیخ جامعی دینمکله معروف پدری مصطفی افندینك آثار خیریه‌سندن اولان جامعك خارجنده مدفوندرلر. تاریخ وفاتی ١٠٩٠ در. جامع مذکور مرور زمان ایله خرابه مشرف اولدقده جنتمکان سلطان محمود خان اول حضرتلری طرفندن مجدداً بنا اولنمشدر . بناسنه نعمت افندی شو تاریخی سویلمشدرکه طاق درکاهنده محکوکدر :

شهریار ذی‌همم خاقان فرخنده شیم
پادشاه پرکرم سلطان دین محمود خان
کوش ایدنجه بو معلا معبد فیض آورك
انهدامه میلنی اول داور چرخ آستان
بی بدل تجدید و اعمارینه فرمان ایلیوب
ایلدی شیخ دواتی روح پاکن شادمان
اول مقام لامع الانوار زیبا طرحله
اولدی برنو جامع پاکیزه فیض آشیان
اول شهنشاه کرامتکاری بویله نوبنو
نیجه آثاره موفق ایده حی و مستعان
یك قلمله یازدی نعمت بنده‌سی تاریخنی
قیلدی احیا بو مزین جامعی محمود خان
١١٦٣

کفجه دده

محله مذکوره احمدیه ایله طوغانجیلر میدانی آره‌سنده طولانی برصوقاقدر. بو محله‌ده بولنان جامع شریفك بانیسی احمدیه جامع شریفنده مدفون اولان صاحب الخیرات کفجه دده نامنده‌کی ذاتدر. موما الیهك تاریخ وفاتی ٩٤٧ در .

جامع مذكور ١٣٠١ تاريخنده پك رعنا برصورتده تعمير وتجديد اولنمش وقپوسی بالاسنه تاريخ آتی نقش ايدلمشدر.

امام المسلمين سلطان دين عبدالحميد خانیء
خدا ذوالمن تخت همايوننده قيلسون پير
جهان آبادان اولمه‌ده عهدنده از جمله
بوجامع دخی اولدی سايه‌سنده حسن صورتكير
بنای آسمان طوردقجه اول مهر جهانتابك
فروغ رائينی تأييد واستصواب ايده تقدير
دوشوردی بركوزل مصراعله بی بدل تاريخ
بواعلا معبدی سلطان عالم ايلدی تعمير

١٣٠١

اشبو جامع شريفده طريقت رفاعيه آيينی اجرا اولنور. جامعك اتصالنده بيوجك برچشمه واوزرنده اناث رشديه مكتبی كائندر.

آغا حمامی

سلطان سليمان وسلطان احمد خان حضراتنك زمان سلطنتلرنده آق آغالردن دارالسعادة الشريفه اغاسی اولان ملاطيه‌لی اسماعيل اغا كندی نامنه بر چشمه وبرجامع شريف بنا ايتديرمشدر. قربنده چفته حمامی وباب همايونه قريب برعمارت وتكيه‌سی دخی واردركه بوخيره اندرون همايون ايچ كيلار اغاسی ايكن موفق اولمشدر،

جامعك تاريخ بناسی [العارف يكفيه الارشاد : ١٠٤٥] تركيبی كوسترمكده‌در. قبری ملاطيه‌ده‌در.

بوجوارده اسكندر دركاهی كائندركه بونی صفايی زاده حاجی محمد افندی نامنده بر اهل خير تجديداً بنا ايلمشدر. تربه اتصالنده‌كی چشمه اوزرنده يازيلی اولان تاريخ بروجه آتيدر.

خديو بحر وبر سلطان احمد خان غازينك
غريق لجهٔ خيراتيدر دنيا وما فيها

حق اکا بربویله صد خیرخواهی ایلدی اعطا
مکارم پیشه اول ابراهیم پاشای کرمپرور کیم
صو ایچمك کیدر یانده بذل ماملك حقـا
عجبمی چوق شیرین لطفی جاری اولسه دنیایه
درد لجوی حقه مقسم ارزاقیدر کویا
بوشهرك داخی آبه احتیاجك ایلیوب ادراك
زلال مرحمتـله ایلدی سکـانی اروا
خدا سعینی مشکور ایلیوب اول صدر ذیشانی
صفای مشربك کرب کدردن حفظ ایده مولا
عطاسین دهره اشراب ایلدم تاریخین ای رحمی
بوعینی آصـفا ابراهیم پاشـا ایلدی اجرا

١١٣١

محله‌یه نسبتله یاد اولنان حمامك ایلروسنده چاوش باشی خطیب زاده احمد افندی نامنه بنـا ایدیلان چشمه اوزرنده یوجك برسعدی درکاهی واردر.

عنادیه — طواشی حسن اغا

مزارستان جوارنده برتکیه موجوددرکه بانیسی حضرت هدایی خلفا ـ سندن باندرمه‌لی هاشم افندیدر. برمناره‌سی وایکی محرابی ومنبری واردر. اتصالنده شیخ یوسف نظام‌الدین الجلوتی حضرتلری مدفوندر. تاریخ وفاتی ١١٦٥ ده‌در

تکیه‌نك التنده ١١٩٧ ده وفات ایدن سلیم دده نام ذات مدفوندر. اشبو تکیه حکیم زاده علی پاشانك صدارت اولاسنده مجدداً یاپیلمش وتاریخ بناسی بحرینك بوبیتی ایله ضبط ایدلمشدر.

دوکس ازیك دهان آید بکوید بحریا تاریخ
مقام جلوتی یی ایلدی احـیا علی پاشـا

١١٤٥

اشبو تکیه‌یی ١١٦٩ ده چاوش باشیلقدن قائممقام اولان شهلا احمد پاشانك تعمیر وترمیم ایلدیکنه شیخ موما الیهك بوتاریخی مضبوطدر.

طبعمه ملهمدر بوتاریخ ای نظیف
خانقاه دلکشای اولیا

۱۱۶۹

تکیهٔ مذکوری فراری حسن پاشا زاده عبدالله پاشا دخی تعمیر وتجدید ایلدکده شعرادن نورس افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

کعبهٔ عشاق قیلدی بومقامی صدقله
صدر والا عدل عبدالله پاشای کریم

تکیه‌نك دها ایلروسنده یعنی منزلخانه یقوشنده طریقت رفاعیه‌دن بردرگاه دها واردرکه قپوسی اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر .

آستانهٔ رفاعی این مقام
سیداحمد پیرهم قطب انام

۱۱٤٥

بوجوارده بر چشمه اوزرنده یازیلی اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع جود وعطا ابن الامین احمد اغا
ایتدی بونو چشمه‌یی بنیادهم‌چو عین نور
اولدی غایتده محلینه مصادف بواثر
کیم اهالی‌یه صوسزلق ویرمشیدی چوق کدر
انتفاع ایتدکجه آب خوش کوارندن بونك
یاد ایدرلر خیر ایله جمله اناث وذکور
نقش ایدوب آب صفابخشی کلدی طبعمه
تابیان سال بنیا دین ایدهم زیب سطور
لوله‌یی کوردم ندابرله دیدی تاریخنی
آل حسن ایله حسین عشقنه ایچ ماء طهور

۱۱۳۳

تکیه‌نك قارشوسنده ۹۸۹ ده بنا اولنمش طواشی حسن اغانك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر . موما الیهك وفاتنه [خلد آشیان : ۹۹٥] ترکیبی تاریخ دوشمشدر . کندوسی جامعك محرابی اوکنده مدفوندر .

اشبو جامع شریف ۱۳۱۰ سنه‌سی خدیجه خانم طرفندن تعمیر وتجدید اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

طواشی اول حسن اغای صاحب جود وخیراندیش
مقدم ایلمشیدی بومبارك معبدی انشا
خدیجه خانم اول زاهده وصاحبة الخیرات
خرابه حکمنی کیمش ایکن یتشدی خضر آسا
خلوص قلب وخالص نیت ایله نقد جودندن
ایکنجی دفعه‌ده مانند جنت ایلدی احیا
خدا نائل ایده هر برینی اجر ومثوباته
بحق بیت معمور وبنور کعبة العلیا
کهروش رأفتا نظم ایلدم اتمامنه تاریخ
خدیجه خانم احیا ایلدی بوجامعی بالا

۱۳۱۰

رفاعی درکاهنك قارشوسنده‌کی خراب بر چشمه اوزرنده [وسقیهم ربهم شرابا طهورا] آیتی ایله التنده [ومن الماء کل شئ حی] آیت کریمه‌سی مسطوردر

آشجی باشی

محلهٔ مذکوره‌ده دور سلطان محمود خان رابعده رئیس الطباخین اولان محمد اغانك بنا واحیا کرده‌سی اولان مسجد کائندر . کندوسی مسجد مذکور حظیره‌سنده مدفوندر .

وفاتنه [ساعت سلامت : ۱۰۶۲] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

منبرینی زمان احمد خان ثالثده ینه‌سر اشجیان اولان سلیم اغا وضع ایلمشدر . بونك دخی قبری هند ایلچیسی مزارستانده‌در . محل مذکورده ۱۲۶۳ ده بنا اولنمش برسبیل ایله بری ۱۲۰۶ ودیکری ۱۲۰۹ ده بنا اولنمش ایکی عدد چشمه واردرکه بانیلری جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك بانوی سرای خلوتلری اولان فاطمه سلطان حضرتلریدر .

سبیلك اوزرنده محکوك اولان عباره بروجه آتیدر .

[اشجی باشی محلەسی ساکنەلرندن حاجی ذلیخا قادین کندو مالندن اولان وجامع شریف قارشوسنده بولنان طولمبه ایله سبیله بیك بشیوز غروش وقف ایلدم . اوزرینه تراکم ایدن ماهیەدن بهرسنه جامع شریف مذکورده ایکی مولدالنبی قرائت اولنه وتعمیر وترمیمنه صرف اولنه بعده بااعلام شرعی متولی نصب ایلدم یعدما محلەده ساکن دین قرنداشلرم رضاءالله رؤیت ایده جمله کچمشلریمزك روحلری شاد اوله ۱۲۶۳]

فاطمه سلطان حضرتلرینك احیا کردەلری اولان چشمەنك تاریخی بروجه آتیدر .

جناب والده سلطان خیر اثار نشان کیم
رضا جوی خدا مستغرق احسانیدر اکوان
عنایت منبعی سلطان سلیم مهد علیادر
عمیم جویبار لطفی اولسه بویله بی پایان
فیوضات همدر مقتضای مشرب صافی
خلوصیله ایدر اجرای شکر نعمت یزدان
سبیل حقنده ازجمله ایدوب بوچشمەیی بنیاد
زلال جودی قیلدی تشنکان تمنیٔ ریان
بوجای بهجت افزایی قیلوب جنت کبی شادان
صانورسك سلسبیلك عینن ایتدی سو بسو جویان
ثوابن فاطمه سلطانه اهدا ایلدی تاکیم
کنار آب کوثرده اوله اطرافه فیض افشان
اوحورعینه همدم دختر پاکیزەسی زیرا
هنوز معصوم ایکن ایتمشدی عزم روضهٔ رضوان
روان ایتدی اکا شیروشکروش ایشته آب صاف
که جوش شفقتیله روح پاکن ایلیه شادان
صوین آب وحیات آسا ایچن اول چشمهٔ فیضك
اولور بویله دعاسی خیری اجرا ایلیوب شکران
اوجنتده صفاسن بودولتده اوله باقی
خدا سلطان سلیمه ایلیه هم عمر خضر احسان

ایکی تاریخ یازدم دوبسیار بیت دلجوده
صفا ایله آقار صوکبی ازبر ایتمکه شایان
روادر فاطمه سلطان روحنه آب وصاف
بوعینی ایتدی جاری بحرجود والده سلطان

١٢٠٦

دیکر چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

زیرجامعدن خدایه نقل ایله بوچشمه سار
طرزنو اوزره بنا اولدی نفیس وبی‌مثال
آچیلوب لولهٔ زرین کلدی تاریخ شوکتا
حمدلله تشنکانه آقدی مانند زلال

١٢٧٢

بومحله‌ده اناثه مخصوص برباب مکتب موجوددر . بوسمت بین العوام قیو باشی نامیله یاد اولنمقده‌در .

قره‌جه احمد

حیدر پاشادن اسکداره کلان ازمید جاده‌سی قسمنك الڭ مرتفع بر محلنده بولنوب بوجاده‌دن صاغه کیدن باغلر باشی ونوح قیوسی جاده‌سیله اسکداره ایتن قسمی بیننده وقبرستان ایچنده برتربهٔ شریفه‌در .

بوذات شریف دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اثنای تأسسنده ظهور ایدن اولیاالله زمره‌سندن بولندیغی وایرانده برحکمدار خاندانته منسوب اولدیغی حالده جذبه‌یه مظهر اولنجه ترك دار ودیارله اناطولی‌یه کله‌رك آق حصار قربنده بر محله‌ده توطن ایتمشدر . مناقب وکراماتی مشهور حاجی بکتاشی ولی ایله معاصر ایدی قبری محل مذکورده زیارتکاه انامدر ١٠٢٤ ده وفات ایتمشدر تربه‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

روضهٔ فیض فتوح قره‌جه احمددر
کل ارنلر اوقو برفاتحه قیل استمداد
ایلدی زوجه‌سی فهیمه خانم روحی ایچون
مطبخ عامره مأموری ضیا بك بنیاد

١٢٨٣

تربه‌نك قارشوسنده فتحی احمد پاشا جامع شریفی كائندر . قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

امام اهل قبله حضرت عبدالمجید خانك
شعاع شمع اقبالن فزونتر ایلیه مولا
شهنشاه جهان آرا خدیو عدل پیراكیم
انك درگاه احسان پروردن بندۀ ادنا
ردوسی حاجی حافظ احمد اغا یعنی بانیسی
ركابدار جناب شهریاری ایدی اسبق یا
موفق اولدیغی وقف جلیله ماتقدمدن
ضمیمه ایلیوب بوموقعی یاپمش ایدی اعلا
بناسی ذاتی اخشاب اولدیغندن خیلی مدتدر
خرابه یوزطوتوب تجلی تجیلی صهر ثالث تا
اساسندن ییقوب یایدی حجردن نقد همتله
نه بالا جامع النور اولدی الحق هم زهی زیبا
كلوب بش وقتی قیلنجه دیدی تاریخنی شوكت
جناب فتحی پاشا قیلدی باق بوجامعی احیا

۱۲۷۲

زاویه‌یه متصل سبیل اوزرنده محكوك اولان تاریخ شودر .

امین مطبخ عالی بوخیری ایلیوب اجرا
زبان تشنكانی منبع ذكر جمیل ایتدی
سزادر آب جوهرله یازلسه عاصما تاریخ
بومأزمزمی كل ایچ ضیابك سلسبیل ایتدی

۱۲۸۳

جوارنده بولنان سبیل ایله چشمه شیخ الاسلام خواجه سعدالدین افندینكدر . سبیله متصل مقبره‌ده [۱۲۸۳] ده وفات ایدن سعدالدین افندی ایله مخدومی اجرا جمعیتی شعبه‌سی رئیسی وخلفای مولویه‌دن السید محمد علاألدین رشاد بك و ۱۱۷۳ ده استانبول قاضیسی بولنان فیض الله افندی زاده سعدالدین افندی مدفوندر . چشمه اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صاحب الخيرات سعدالدين افندیکم اودر
نجل فيض الله افندی نخبهٔ انساب وآل
خاندان زاده اصالت کیم علوهمتی
چشمه‌سنده تشنکانی ایلدی آسوده حال
حسبةلله بودلجو چشمه‌نك بنیادینه
صویرینه صدق واخلاص ایله قیلدی بذل مال
موقعنده قیلدی برعالی اثرکیم شبهه‌سز
تا بمحشر خیر ایله مذکور اولور بی قیل وقال
قرةالعینی زبیده خانمك شاداب ایدوب
روح پاکن روضهٔ جنتده حی لایزال
عمر جد ووالد ذیشانینی ممدود ایدوب
ویرمیه دنیا وعقباده خدا رنج وملال
شاکر اعطشان اوقورلر صوکبی تاریخنی
کوثر ایله ایچ زبیده روحنه آب زلال

١١٥٤

سبیل اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جناب قاضیعسکر ابن قاضیعسکر ذیشان
خجسته منقبت ذات کرمکار بیهمتا
مفیض صاف طینت یعنی فیض الله افندیکم
انکله فخر ایدر برجاه وصدارت مسند والا
همیشه مستفیض اولمغله هرکس جوی لطفندن
بواثره قیلدی نجل پاکی دخی زینتساحا
انك مخدوم عالیقدری سعدالدین افندیدر
ره حقده بو آب زمزم آسایی ایلدی اجرا
مخادیم کرامك پاك وممتازی ایدیکم اول
موالیٔ عظامك سرفرازی کامل امرخدا
کلوب بربر اوقورلر شاکرا تاریخ اتمامن
سبیلی یاپدی سعدالدین افندی ایچ شفادرما

بلغورلی مسجد

بومحله‌ده بلغورلی مسجد نامنده برمسجد کائندرکه بانیسنك اسمیله مدفنی معلوم دکلدر . مسجدك طاقنده یازیلی اولان تاریخك تاریخ بیتی بودر

قلندی بو سنه تجدید بوزیبا عبادتکاه

۱۲۶۸

مسجد مذکور راغب محمد پاشا طرفندن دخی فوقانی اوله‌رق مجدداً بنا اولنمشدر قربنده بولنان مکتبی محمد آغا نامنده‌کی صاحب الخیر بنا وانشا ایلمشدر . قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حمد بی آورمستعان
ایلدی توفیقنی اکا عطا
یعنی اول دار السعاده آغاسی
صاحب الخیر اسکی محمد آغا
حسبةً لله تعمیر ایلیوب
بو معلم خانه‌یی قیلدی بنا
فی سبیل الله هم یاپدی سبیل
تاکه رحمت بوله او روز جزا
عون باری ایله اولدی کم تمام
حذف نقطه ایله دیدم تاریخنی
مکتب عرفان سبیل بئرما

۱۰۹۰

بومحله‌ده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

بکجاشاهان سلطان احمد عالیجناب
کیم اودر سرمایهٔ محسود سلاطین جهان
ایتدی اول شاهنشه‌دن یانوال وخیرخواه
آبیاریٔ عنایتله عطاشی کامران
قاعدات البیت اقبالی دخی کندی کبی
کوشش بسیار ایله ایتمکده خیر بیکران

اول فرشته خصلتی ایتسون همیشه برقرار
سایه‌سنده خسرو دهرك خدای مستعان
دوشدی یکپاره اکا رحمی بو تاریخ لطیف
چشمه‌سار ما سلطان بایزید اولدی روان

١١٣١

اولیا خواجه

محلهٔ مذکوره قوش اوغلی یقوشنك الت باشنده اولوب اولیا خواجه محمد افندینك بنا واحیا کرده‌سی اولان مسجدی حاویدر . مسجد مذکور ١٣٠٣ سنه‌سنده محله‌لی طرفندن مجدداً تعمیر وترمیم اولنمشدر . مومااليه مسجدینك باغچه‌سنده مدفوندر . باغچه‌درونده وبرپارمقلق ایچنده علمدار احمد بابانامنده دخی برذات شریف واردر . بوراده قسام چشمه‌سی نامیله بنام برچشمه ایله برده اناث ابتدائی مکتبی موجوددر . بومحله‌ده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

خدای بحروبرسلطان احمد خان عادل کیم
صو یك بولدی زمان دولتنده کلریاض دین
سرور شوق شهر ایدوب ایام عدلنده
صودیباسیله کویا اسکداری ایلدی تزیین
زلال چشمهٔ شهزاده سیف الدین حقا
حیات تازه بولدی شمدی بومأجورهٔ دیرین
هم اوشهزاده‌نك هم‌ده اوشاه عالمك مولی
صفای مشربك حفظ ایلسون اکداردن آمین
عطاش ناسه اشراب ایلدم تاریخین ای رحمی
نه اعلی چشمه آباد ایلدی شهزاده سیف الدین

١١٣١

طابوتجیلر — قیزلر اغاسی

بومحله برپازاردن وابنیه‌سنك قسم اعظمی دکاندن عبارتدر شیخ ادهم

صندوقی نامنده‌کی ذات طرفندن ١٢٧٤ سنه‌سنده بنا اولنوب الیوم صندقجی درکاهی دیه معروف اولان وطریقت رفاعیه‌یه‌منسوب بولنان تکیه موجوددر .
و ١٣٠٦ سنه‌سنده بنا اولنمش برطریقت حسینیه درکاهی‌ده کائندر . اشبو درکاهـده الیوم سنبلی آیینی اجرا اولنمقده‌در . قپوسی اوزرنده یازیلی اولان بیت شودر .

مقـام اولیـادر منبع فیض الهیدر
ادبله داخل اول عاشق بودرکاه حسینیدر

بوندن باشقه طریقت سعدیه‌یه‌منسوب حلاج درکاهی کائندر . اشبو تکیه‌نك بانیسی عبدالحلیم زاده عبدالحی افندی اولوب کندوسی عزیز محمود افنـدی درویشانندندر . آچیق تربه‌ده‌کی خلیل پاشانك یاپدرمش اولدیغی خراب تربه‌ده مدفوندر .

خیرالدین چاوش

بومحله‌ده [١٢٦٢] سنهٔ هجریه‌سنده محترق اولمش خیرالدین چاوشك جامع شریفی عرصه‌سـیله دارالسعاده آغالرندن عباس اغانك ١٠٨٠ ده خیراتی اولان چشمه کائندرکه الیوم معطلدر . مرحوم خیرالدین چاوش برتربه درونـنده مدفون اولوب تربه‌‌سی اوزرنده یازیلی اولان عباره شودر .
[صاحب الخیرات مرحوم خیرالدین چاوش روحیچون الفاتحه: ٩٦٤] بوراده برانات مکتبی واردرکه حاجی بدل مکتبی نامیله معروفدر اتصـالنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

لطف حق شوکتلو سلطان احمدك افزون ایده
آب روی دولتن اجلال بخت محکمن
هر یری صدکونه آثارینه مستغرق ایدوب
خیره تشـویق ایلدی شهزادکان اکرمن
یاپدیروب بوعینی هرشاربه مصفـا مشربی
ایدیجك شهره روان آب حلاوت مقدمن
تشنـکان عالمـه رحمی دیدی تاریخنی
چشمهٔ شهزاده نعمانك آل ایچ کل زمزمن
١١٣١

دباغلر

محلهٔ مذکوره‌ده اوفاق برمیدانده طریقت رفاعیه‌دن جهارشنبه تکیه‌سی ایله دباغلر مسجدی کائندر .

مسجدك بانیسی حاجی فرهاد وبرادری حاجی محمد نامنده‌کی ذواتدر . بونلر عن اصل قونیه‌لی اولوب والدهٔ عتیق جامعنك بناسنده بك چوق خدمتلرده بولنمشلر وجامعك ختامنده بقیهٔ انقاضنی مشار الیها والده سلطاندن استدعا ایدرك بومسجدی بنا ایتدرمشلردر .

۹۹۵ ده وفات ایدوب سیداحمد دره‌سنده دفن ایدلمشدر .

طوپطاشی مکتب رشدیهٔ عسکریسی

مکتب مذکور مقدما تابخانه ایکن صوکره‌لری سواری قشله‌سی اولمش و ۱۲۹۲ ده رشدیه‌یه تحویل اولنمشدر . قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت عبدالعزیز خان معارف پیشه‌نك
ملکك استقبالنی تأمیندر امینه‌سی
آچدی آنکچون سراپا منتظم رشدیه‌لر
نه استانبول ونه‌بغداد قالدی نه سوریه‌سی
نقدووقتی صرف ایدب کل جمع زادی دانش ایت
خرج عالمدر اوجوزدر شمدی وزنی قیه‌سی
خامهٔ ناز وطن حسنی دیدی تاریخنی
فیض سعیك منبعیدر عسکری رشدیه‌سی
۱۲۹۲

بوندن باشقه بربدوی تکیه‌سیله مقابلنده والدهٔ عتیق وقفندن اوله‌رق برچشمه موجوددر اوزرنده عبارهٔ آتیه منقوشدر .

[صاحب الخیرات دارالسعاده آغاسی مرحوم ومغفور محمد آغانك آثار جلیله‌سیدر ۹۹۵]

ینه بوجوارده طریقت شعبانیه‌دن نعلچه‌جی خلیل افندی درکاهی کائندر .

درکاه شریفك بانیسی شیخ خلیل افندیدر . بوذات انطالیه‌ده ساکن وهاب

امی نام عزیزك خلیفه‌سیدر . موما الیه صلاح حال ایله‌معروف ویومیه ایکیشر جزؤ تلاوت قرآن ودلائل الخیرات قرائتنه مداوم وحسن خطـه مالك بر ذات ستوده صفـات ایمش تکیه درونده‌کی مسجدك منبرینی ۱۱۶۹ ده وفات ایدن عبدالله پاشـا وضع ایلمشـدر . شیخ خلیل افندینك وفاتنه [ختم : ۱۰٤۰] لفظی تاریخ واقع اولمشدر . میدانجق جوارنده بولنان چشمـه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

شهنشـاه عالی نسب خاقان پرمجدد حسب
سلطـان احمد خان که هب عالم درندن مستفید
اولمشدی چوقدن اسکدارلب تشنلکله بیقرار
اول شه بولوب برجویبار یابدی اکا راه مدید
شـاهنشه جودازما اول صودن ایتدکده عطا
بوچشمـه‌یی قیلدی بنـا شهزاده‌سی عبدالحمید
اول داور غازی لقب اولاد وارکانیـله هب
دائم‌سوروب‌شوق‌وطرب‌اقبالی اولسون پرمزید
کلك ندیم پرهنر تاریخنی بورسمـه‌در
بوچشمـهٔ شهزاده‌یی والاپدر عبدالحمید

۱۱۳۱

چهارشنبه تکیه‌سنده کائن برتربه درونده مدفون بولنان نوری افنـدینك باشی اوجنده‌کی لوحه‌ده مسطور اولان ابیات‌شودر .

عارف بالله داناىرشـد اکاه دل
مظهر سررفاعی شیخ نوری کامران
اولا بودرکه والایی بنیـاد ایلدی
آنده اوتوزسنه اولمشدی‌مقیم وسالکان
مظهر سرخدا آشنـای معرفت
پوست‌نشین‌اهل‌وحدت واقف سرنهان
منبع فیض‌عمیم قیلمشدی مولا ذاتنی
نیجه‌ییل‌ارشادله اولدی سرافراز جهان
پیشوای‌راه‌حق‌هم رهنمای عاشـقین
تکیه‌کاه همتك بکلر انلك افتـادکان

خانقاه عالم فانیدن ایتدی رحلتی
ایلیوب تسلیم روحن فردوس آشیان
نقطهٔ توحید حق تاریخ کریمی فوتنه
شیخ محمد نوری بوله قصر عقباده مکان

۱۲۷٤

آت پازاری

آت پازاری دینلان محلك بو نام ایله یاد اولنمسی اوفاق بر میدانده حیوان پازاری قورولمه سندن ایلری کلمشدر . بوراده اوفاق بر اخشاب مسجد کائندر . اتصالنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

منبع جود وکرم قلزم بحر همم
مالك حسن شیم زیورسلك وزرا
صدر رسم کوکبهٔ همنام خلیل الرحمن
که اودر فائده بخشای کروه فقرا
مقسم آب کبی نشر کرمدر کاری
نوله دورنده صویك بولسه جهان سرتاپا
نه عجب اوغلی دخی نائل خیرات اولسه
چونکه اولادده درسر وجود ابا
والدماجدینه پیرو اولوب الحاصل
یاپدی بو چشمهٔ دلجویی مصاحب پاشا
استرزحقدن او دستور جمیل الشیمی
ایلسون صحت جاویده موفق مولی
دیدی بو مصرع بالا ایله رحمی تاریخ
زمزم سبیل ایتدی جهانه محمد پاشا

۱۱۳۱

وینه لمر التی جامعی دیمکله معروف جامعك التنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر .

جناب حضرت سلطان احمد خان غازيكم
اودر ظل آلهى آب روى سلطنت حقا
محب خير الحاج بشير آغاى ذيشانك
ايدوب دارالسعاده خدمتيله قدرنى اعلا
دعاى خيرى استجلاب ايچون شاه جهانتابه
نيجه آثار عظمايه موفق ايلدى مولا
ياپوب بوچشمهٔ پرتوپاكى فى سبيل‌الله
زلال رأفتيله تشنكانى ايلدى اروا
آلهى خيراتنى حسن قبوله ايليوب شايان
اكا بادئ غفران اوله بوخيرات بى همتا
ايچوب بر جامنى شاكر ديدى عطشانه تاريخن
بودلجو چشمه‌سار صافدن كل زمزم ايچ صحا

١١٣١

قارشوسنده محمد آغا نامنده‌بر صاحب خيرك صره ايله ياپمش اولديغى اوچ بيوك چشمه كائندركه آجى چشمه‌لر ناميله ياد اولنمقده‌در .

بوجوارده كائن بر چشمه اوزرنده محكوك اولان ابيات شودر .

محمد آغا اول كان مروت
بر كيجه بزه سلطان كشور
بناى چشمه‌سنه ديدى تاريخ
سبيل اولدى جهانه‌ماٌ كوثر

بومحله‌يه قريب عثمان افندى جامعى واردر . بانيسى آستانه‌نك مشايخندن بولنان هدايى محمود افنديدر . بوراسى هم تكيه وهم‌ده جامعدر اخشابدن اوفاق برمناره‌سى واردر . وفاتنه [شيخ دركاه : ١١٤٠] تركيبى تاريخ دوشمشدر . مسجدك بناسنه بهشتى نامنده‌كى شاعر بوتاريخى سويلمشدر .

جناب مرشد آكاه دل عثمان افندى كيم
اودر اسرار كنت كنزه مظهر عارف باالله
ياپوب بودلكشاعالى مقامى‌سعى ايدوب خيره
ايروب توفيق‌ربانى اولوبدر اكه لطف‌الله

یاپلدی حمدلله قدسیانك كعبه كاهی هم
مقر اهل تقوی عاشقان حقه منزل كاه
زهی خالت ویرو برجامع پرفیض رعنادر
اولورواقف لدن علمینه بوندن سالكان راه
كلوب بوتكیه نك طاقنده قندیل وش شب وروزان
طوروب دوردوامی بوندن كورسه انجم ایله ماه
همیشه بونده طاعتكیر اولان اهل قلوبی حق
وجودین فیضه مستغرق ایده هم سرینه آكاه
بهشتی اختامینه دیدی براهل دل تاریخ
محل طاعة الابرار رجای اولیاالله

۱۱۳۳

قاضیعسكر احمد افندی — دواتجیلر

محلۀ مذكوره ده قاضی عسكر احمد افندینك ۹۷۰ تاریخنده بنا ایتمش اولدیغی مسجد كائندر. كندیسی بروسه ده پدرلری نزدنده مدفوندر وفاتنه شو مصراع تاریخ دوشمشدر. [مقر اولسون اكا فردوس اعلا] منبرینی احمدیه جامعنك بانیسی اولان احمد آغا وضع ایلمشدر.

مسجدك باغچه سنده ۱۲۴۵ ده وفات ایدن طریقت قادریه مشایخندن محمد افندی نامنده كی ذات مدفوندر. ینه بو محله ده [۱۲۶۸] تاریخنده طریقت قادریه مشایخندن احمد كشفی افندینك بنا ایتدیكی تكیه موجوددر. بوندن باشقه ۱۱۱۰ ده بنا اولنمش بر بیرامی تكیه سیله مصرلی فاطمه خانم حضرتلرینك آثار جلیله لرندن اولان نسا خسته خانه سی موجوددر. قپوسی اوزرنده معلق اولان لوحه ده [فیه شفاء للناس] آیت كریمه سی یازیلیدر. مرحومۀ مشار الیها، اثر خیری اولان خسته خانه نك باغچه سنده مدفونه در.

كذلك خدیجه سلطان كتخدالرندن محمد آغانك اثر خیری اولان و ۱۱۳۲ ده بنا وانشا ایدلمش بولنان چشمه كائندر. بوچشمه ۱۳۰۷ ده پك رعنا بر

صورتده تعمیر ایدلمش واوزرینه [وسقیهم ربهم شراباً طهورا] آیت کریمه‌سی حك اولنمشدر.

عراقیه‌جی حاجی محمد آغا — قپوآغاسی

بومحله‌ده عراقیه‌جی حاجی محمداغانك ٩٥٠ ده بنا ایتمش اولدیغی مسجد شریف کائندر. مومااليه مسجدینك باغچه‌سنده مدفوندر.

مسجدك منبرینی صدر اعظم داماد ابراهیم پاشانك مهرداری رئیس عبدالله افندی نامنده‌کی ذات وضع ایلمشدر.

ینه بوراده قپو اغاسی یعقوب اغانك وقفـندن و ١٠٨٩ ده یاپلمش بر چشمه ایله اوستنده برکتبخانه وارقه‌سنده برباب اناث مکتبی کائندر. کندوسی‌ده مکتبك باغچه‌سنده مدفوندر. سنك مزارنده شوعباره محکوکدر. [جامع شریف بانیسی عراقیه‌جی الحاج محمد آغانك وکافۀ اهل ایمانك ارواحنه الفاتحه : ٩٥٠]

عراقیه‌جی جعفرآغا

اشبو محله‌ده عراقیه‌جی حاجی جعفر آغانك آزادکرده‌سی اولان جعفر آغا وقفندن ١٠٠٧ تاریخنده بنا اولنمش برمسجدکائندر. کندیسی‌ده ١٠١٢ ده وفات ایدوب مسجدك باغچه‌سنه دفن ایدلمشدر.

بوراده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر.

حالیا دارالسعاده اغاسی
نام عالیسی سخی نفع جهان
ایلدی بو چشمه‌نك بنیادینی
حسبةلله ایچون راه روان
هرکورن دیربارك‌الله کوردك
بویله‌زیبا چشمۀ کوثرفشان
هاتف غیبی دیدی تاریخنی
چشمۀ آب‌حیات‌اولدی‌روان
١٠٨٠

بومحله‌یه بین‌العوام [کور بقـال] نامی ویرلمکده‌در . بوراده عتیق والده سلطان وقف کاتبی مصطفی افنـدینك خانه‌سی آلتنده کندی اثر خیری اولان چشمه موجوددر . اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

عتیق والده سلطان وقفی کاتبی مرحوم
ایدوب اجرا بوخیری خانه‌سی بابنده چون سیلاب
ایدوب رحلت بومصرعله اشراب ایلدم تاریخ
کل ایچ مصطفی‌نك روحی مسعود اوله شاداب

۱۱٤۸

والدهٔ عتیق جامع شریفی

اسکدار بیوك جاده‌سنك احمدیه وارمه‌دن شرق طرفندن آیریلان قسمنك یوقاری طرفنده ومرتفع محلده مبنیدر .

بانیسی صاری سلطـان سلیم خان ثانی حضرتلرینـك بانوی سرای حلوتی وسلطان مراد خان ثالثك والده‌سی نور بانو عتیق والده سلطان حضرتلریدر . تاریخ بناسی ۹۹۱ در .

مذکور جامع بدایتده برقبه اوزرینه بنـا اولنمش ایسه‌ده مؤخراً پیرعلی نامنده برذات متولی اولدقده ایکی طرفنه ایکیشر قبه دها ضم وعلاوه ایلمشدر مدرسـه ودارالحدیثی که الیوم [شعبـانیه] تکیه‌سی اتخاذ قلنمشـدر . عمـارت ودارالشفا ومکتب ، موقتخانه‌سی وبرخراب کتبخانه‌سیله برشرفه‌لی ایکی مناره‌سی وشادروانی وحولیسنده حجره‌لری واردر .

جامعك طاق درکاهنده اولان تاریخ نفیس شودر .

نور بانو اوذات پرعصمت
طرف خیره ایلیوب نیت
ایتدی بومعبد لطیفی بنـا
جدا رأی حسن وزیبـا
اثر خاصیدر بوخیر گزین
اولدی تاریخ زهی بهشت برین

۹۹۱

صاحبة الخيرات مرحومه ، سلطان سليم ثانينك اياصوفيهٔ كبير قربنده واقع تربه‌ده مدفونه‌در . جامعك محرابی اوكنده [١١٥١] ده وفات ايدن وعبدالقادر كيلانی نسلندن بولنان الشيخ عبدالقادر الحسينی النقشبندی حضرتلريله ١١٨٢ ده وفات ايدن كحال محمد افنـدی ايله ١١٧٩ ده وفات ايدن ادرنه مولويتنـدن معزول كليسلی حسين افندی مدفوندر. شيخ عبدالقادر افندی صوكك جماعت يرينك صاغ طرفنده محراب ايله مؤذن محفلی قپوسی اتصالنده خضر عليه السلامی مشاهده‌يه نائل اولمش اولديغندن برلوحه اوزرينه آتيده‌كی ابياتی تحرير ايله اول محله تعليق ايلمشدر .

حضرت خضرك مقامی اولدی بوعالی مقـام
مستجـاب الدعوه درايله دعايه اهتمام
حق ارنلر قطب الاقطـابيله بونده جمع اولوب
هم دخی قرقلريديلرله كلوب ايكی امام
اشـبو جای پرصفـاده قيل توجه صـدقله
حق مرادين ويره عالمـده بوله‌سين احترام
ال دعايه قالديرنجـه جان ودلدن ابتـدا
روح پاك مصطفـايه ويرصـلاتيله سلام
بحريا كل يوز سوروب‌ده بونده قيل عرض نياز
برمراد ايده سنی دارينده اول رب الانام

مذكور محله‌ده [١٣٠١] ده بنا اولنمش برباب قره غولخانه ايله ٩٩٩ ده بنا اولنمش قاسم آغا چشمه‌سی واردر . مذكور چشمه عتيق والده سلطانك ارغاد باشيسنك وقفندندر .

كندی اسمنه منسوب عباجی دده زقاغنده [١١١٦] تاريخنده وفات ايدوب تربه‌سی برباغچه داخلنده بولنان عباجی دده نامنده‌كی ذات مدفوندر. بوندن باشقه سلطان حميد اول حضرتلرينك والده‌سی طرفندن بنا ايدلمش برخانقـاه نقشيه موجوددركه تاريخ بناسی ١١٥٧ در .

مراد رئيس

اشبو محله‌ده امرای دريادن غازیٔ مشهور مراد رئيسك ٩٩٧ تاريخنده بنا ايتديرمش اولديغی مسجد كائندر . كنديسی عن اصل مغربلی اولوب

١٠١٢ ده وفات ایلمش ورودوس جزیره‌سنه دفن ایدلمشدر شعرادن شاملی محمد افندی وفاتنه شو تاریخی سویلمشدر. [مراد رئیس توفی ١٠١٢]

چنیلی جامع

جامع مذکور سلطان احمد خان اولك زوجهٔ محترمه‌سی اولان [کوسم والده] دینمکله شهیره [ماه پیکر] سلطانك ١٠٥٠ تاریخنده بنا ایتمش اولدیغی آثار خیریه دندر. جامعك طاق درکاهنده‌کی تاریخ اوزمان شعراسندن همت نامنده‌کی شاعرکیدر:

همیشه حضرت والاجناب والده سلطان
خلوص اوزره لوجه الله خیرات ایتمه درشانی
یاپوب بو جامعی آکه نیجه املاك وقف ایتدی
موفق ایتدی خیراته انی توفیق ربانی
تمام اولنجه دیدی همتا تاریخنی هاتف
بو جامعده اولان طاعت اوله مقبول سبحانی
١٠٥٠

جامعك حولی قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ فوزی نامنده‌کی شاعرکدر.

مادر سلطان ابراهیم خان
حضرت سلطان اکرم والده
بو بناء حقی یاپدی خیر ایچون
تا اوله بیت عبادت عابده
دعوت اوله بش وقتده رحمته
منزل اوله عابده وزاهده
یاپدی مکتب چشمه حمام وسبیل
کیم اکا حق لطف هم احسان ایده
اهل خیری بونده طاعت ایده‌نی
داخل ایت یارب جنان خالده
فوز یالفظاً ومعناً تاریخنی
اولدی بیك اللیده خیر الوالده
١٠٥٠

استانبولده کائن والده خانی بوجامعك وقفندندر . بوجوارده تاریخدن عاری برچشمه ایله ۱۱۳۲ ده بنا اولنمش دیکر برچشمه وچفته حمام واناث مکتبی کائندر . کذلك ۱۱۵۱ ده بنا اولنمش امی احمد افندینك تکیه‌سی ایله ۱۲۰۷ ده بنا اولنمش افغان تکیه‌سی و ۱۳۰۱ ده انشا اولنمش بر باب قره‌غولخانه موجوددر یالدیزلی تکیه جامعنك قارشوسنده بولنان طاش مکتب شهید احمد پاشانك اثر خیریدر قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

بانئ اولی مرحوم شهید احمد پاشا
ایلمش ایدی بوطاش مکتبی محکم احیا
یوره‌کی طاش اولسه جور چرخ کردون
دل عاشق کبی قیلمش ایدی حیفا ویران
پك کوزل ایلدی تعمیراتی بومرد سعید
قیلدی بونو اثری خیره قرین رب مجید
رأفتا تاریخنی یازجود علیٔ خیر خواه
یاپدی بومکتبی صبیانه رضاءً لله

١٢٩٨

مکتبك التنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

[صاحب الخیرات سابقاً دولت علیه‌ده چاوش باشی اولوب ۱۱۲۰ تاریخنده ورداین محاربه‌سنده شهیداً وفات ایدن اناطولی والیسی مرحوم الحاج احمد پاشا خیراتیدر ۱۱۱۶] تکیه‌نك جامعنده اسبق مصر والیسنك حرم عصمتپرورلری شمع نور خانم افندی مدفونه‌در .

ینه بوجوارده برچشمه اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .

[بوماء جاری وچشمه سابقاً مطبخ عامره امینی وحالا خزینه محاسبه‌جیسی الحاج خالد افندینك فی سبیل الله خیراتیدر انتفاع ایدن ذواتدن وسائره‌دن دعا رجا ایدر ۱۱۳۲]

عزیز محمود افندی یقوشنده برخانه‌یه متصل [کیزلیجه اولیا] نامیله بنام برذات مدفوندر . حضرت هدایی حیاتنده بومحلدن کچرکن بوذاته تعظیم ایتدیکندن اطرافنه برپارماقلق چویرلمشدر . اتصالنده‌یکی چشمه مزارلغی بولنور . بومحله‌ده ارمنیلرك [سورپ قره‌بت] وروملرك « پیرو فیدایلیا » نامنده‌کی معبدلری کائندر .

نوح قیوسی — پازار باشی

اسکدار جاده‌سنده یکی چشمه‌ده آیریلان بیوك جاده‌نك الك نهایتنده واسکدارك همان الك مرتفع برنقطه‌سنده قره‌جه احمددن باغلر باشنه کیدن جاده اوزرنده کائن برمحلدر . بوموقعك اوك طرفی سیداحمد دره‌سی اولوب قاضی کوینه طوغری نظارت کامله‌سی واردر.

بومحله‌ده «۱۱۰۹» ده پازار باشی احمد آغا طرفندن کارکیر ومناره‌سی اخشاب اوله‌رق بنا اولنمش بر مسجد موجوددر . موما الیه ۱۱۲۱ ده وفات ایدوب مسجدینه‌دفن ایدلمشدر. بوراده «۱۱۱۶» ده خیرات ایدلمش برچشمه ایله شهید ترك احمدپاشانك اثرخیری اولان مکتب کائن اولوب ۱۲۹۸ سنه‌سی مجدداً تعمیر اولنمشدر . بوجوارده طریقت جلوتیه‌یه منسوب فنایی تکیه‌سی جامعی کائندر . مذکور تکیه کوتاهیه‌لی الشیخ السید علی افندینکدر . موما الیه ۱۱۲۶ ده وفات ایدوب محل مذکورده واقع تربهٔ مخصوصه‌سنده مدفوندر . وفاتنه کلیسلی حسین افندی تاریخ آتی‌یی انشاد وبرلوحه اوزرینه تسطیر ایله تربه‌یه تعلیق ایلمشدر .

مرشد کامل فنایی شیخ علیٔ جلوتی
سالك‌راه حقیقت پیشوای خاص وعام
بوجهان فانینك اصلا نقشنه میل ایتمیوب
ذکرحق ایله کذارایلردی وقتی صبح وشام
ماسوادن عزلت ایله ترك الفت ایلیوب
ویرمش ایدی ذاتنه‌زیب وصلاحیله نظام
بزم کثرتدن چکوب ال اولمش ایدی منزوی
سر «موتوا» ایله‌عامل ایدی وحدتده مدام
صرف ایدوب انواع مبروراته‌عمرین روزوشب
نقدو وقتن ایتمدی تضییع بولنجه اختتام
کوشنه کلدکده امرارجعی جانك ویروب
عالم قدسی حظیره اولدی معطی المدام
جمله طاعاتی اولوب درکاه عزتده قبول
خوابکاهن ایلیه حق روضهٔ دارالسلام

غیبدن هاتف ایدوب تبشیر تاریخن دیدی
قیلدی السید فنائی دار فردوسی مقـام
۱۱۵۸

شیخ موما الیه ۱۱۲۹ سـنه‌سی بالطه محمد پاشـانك دفعهٔ ثانیه صدارتنده وقوعبولان روسیه محاربه‌سنده سفره عازم اولمغله اثنای محاربه‌ده برابرنده کتوردیکی سنجاق حالا تربه‌سنده باشی اوجنده موضوعدر . « ۱۱۸۰ » سـنه‌سی جامعك منـاره‌سی یلدیرمدن رخنه‌دار اولمش وسلطـان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن مجدداً بنا اولنمشدر .

جامعك باغچه‌سـنده مصرلی زینب خانم ایله والده‌سی خانم مدفونه‌درلر . تکیه‌نك قارشوسـنده وکوشه باشـنده برتربه درونده « عمردده » نامنده برذات مدفوندر سنك مزارنده شوبیت یازیلیدر .

علامتدن مراد بر دعار
بوکون بکا ایسه یارین سکادر
۹۱۰

۱۱۴۳ ده حاجی دده طرفـندن بنا اولنمش برنقشی تکیه‌سی موجوددر . موماالیه ۱۱۷۳ تاریخنده ارتحال داربقا ایدوب تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر . مذکور تکیه ۱۳۰۲ ده مجدداً تعمیر اولنمش وقپوسی اوزرینـه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

ظل حق عبدالحمیده شـومحال
مسجد نقشی فلك اولدی بودم
صـاحب العصمت کریم المنقبت
اول خزینـه‌دار سلطـان امم
بویله برمعبدکه مثلی یوق انك
لوح منقوشـاتی غایت منتظم
سیروطواف ایلیور انس وملك
دائمـا بونده عبـادت ملتزم
نوح قیوسـنده اهالی بالعموم
اولدیلر مستغرق لطف وکرم

پادشاهم چوق یشا آوازه‌سین
آسمانه رفع ایدرلر صبحدم
ام دنیا جملهٔ تبریك ایدر
بندهٔ آل عبایی لاجرم
بورده‌کی اولرقطبدن کشف اولوب
شانه لایق رعایت بولدی هم
شبهه‌یی قطع ایله شان وصدقله
فیضی‌نك اولدی بنامی محترم
باب مسجددن دخوالده قیل نیاز
هربری برفیضه مظهر پرهمم
برج اهل‌اللهه قارشو باش کسوب
حاجتك حقدن دیله هیچ چکمه‌غم
صاحب‌الخیراته یارب قیل عطا
دوجهانده چوق سعادت هم‌حشم
لوحه‌یه تاریخ یازار ثابت قلم
بونه اعلامة بیت الحرم

١٣٠٢

وینه بوجوارده طریقت قادریه‌یه منسوب [قارنال بابا] درکاهی واردر . مذکور درکاه ١٢٩٦ سنه‌سنده محمد علی پاشا طرفندن مکمل صورتده تعمیر اولنمشدر .

بوراده موجود قره‌غولخانه‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

جناب حق شهنشاه جهان عبدالمجید خانه
ایدوب نوح عمرین احسان ایلسون تاحشره‌دك ابقا
غریق جاه حیرت اوله‌رق دشمنلری یکسر
دل شاهانه سن بحر مسرت ایلیه مولا
مدام آسایش عالمدر افکار همایونی

ازان جمله بو عالی بنایی قیلدی تمنیٔ انشا
لبیب ابنده بر نایاب مصرعله دیدم تاریخ
بنا اولدی پك اعلا بوقره‌غولخانهٔ زیبا

١٢٥٨

نوح قیوسی جامعی شریفی ١٣٠٢ سنه‌سنده خزینه‌دار اوسته‌نك همهات عالیه سیله تعمیر واحیا اولنمشدر. جامعك درونده بكتاشی شیخلرندن علی بابا ایله فتحی دده نامنده‌كی ذاتلر مدفوندرلر. فتحی دده‌نك سنك مزارنده ابیات آتیه یازیلیدر.

برچراغ داخی واردی عالمه ویردی ضیا
كل مزارك بونده بول بو منزل آل عبا
بر اثر قودی جهانده پیر فیض الله بابا
حیدر سیف درمدن نیاز چیقدی فتحی بابا

١٢٢٨

بر پار مقلق ایچنده مدفونه خانمك سنك مزارنده عبارهٔ آتیه یازیلیدر.

[دولتلو عصمتلو خزینه‌دار اوسته حضرتلرینك والدهٔ محترمه‌لری اسبق جریده ناظری سعادتلو محمد سعید افندینك قلفه‌لرندن مرحومه خدیجه خانمك روحیچون فاتحه ١٢٧٤] بو محله‌ده برخانه‌نك التنده حسام الدین آغانك اثر خیری اولان چشمه اوزرنده محكوك اولان تاریخ شودر.

منبع احسان حسام الدین آغا
یعنی سرشاهنجیٔ عالی جناب
خیره ساعی لطفی جاری پر كرم
ایلدی بو چشمه‌یی اجرا اوذات
جویبار فیض استاد ایلیوب
خانقاه نقشبند دوجهان
فكر ایدركن تاریخنی رشدیا
طولدی طبعمه همان بو واردات
كلدی اون ایكی امام تاریخ دیدی
اولدی جاری چشمهٔ عین الحیات

چشمه‌نك اتصالنده‌كی نقشبندی تكیه‌سنك قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شیخ حسین نقشبندی مقتدای اصفیا
نیجه مدت كوشهٔ وحدتده عزلت ایلدی
مرشد كامل ایدی خیلی معارف اهلنی
همتیله محرم سر حقیقت ایلدی
دعوت اولنجه خطاب ارجعیٔ حضرته
روح پاكی عالم لاهوته رحلت ایلدی
دیدی تاریخ ناسه هاتف فوتنك تاریخنی
نقشبندی حاجی دده عزم جنت ایلدی

١١٧٣

درون تربه‌ده [١١٩٢] ده‌وفات ا ن‌شیخ محمدفخری‌افندی‌ایله ١١٧٣ده وفات ایدن شیخ فوزی افندی مدفوندر . ینه‌تربه‌ده پیرثانی شیخ محمدصادق ارزنجانی خلفاسندن مستخلف قرق اغاجلی محمدامین‌افندینك خلیفه‌سی برغمه‌وی شیخ حاجی حافظ افندینك وفات تاریخی بروجه آتیدر .

پیشوای سالكان راه تحقیق هدی
پوست پیرای تجلی خانهٔ رشد وكال
شیخ كامل هادیٔ راه قدیم نقشبند
حضرت حافظ محمدحیدرایتدی ارتحال
سر بجیب انزوا مشغول ذكرالله ایكن
روحنه بوجایگاه اولدی كذرگاه وصال
قرق آغاجلی شیخ محمدنام‌ذات‌عارفك
جانشین دركه فیضی ایدی برنیجه سال
ذكر زنبوری قولندن نشئه‌یاب عشق اولوب
نوشكام‌شهدوحداولمشدی‌اول‌شیرین‌حصال
فیض روحانیسی‌اولسون‌جلوه‌پیرای‌وجود
جملهٔ اصحابی حقنده الی یوم الزوال
ارتحالنده دیدم تاریخ جوهرداریني
هودیوب حافظ افندی اولدی حقین جمال

١٣٠٧

تنبل حاجی محمد افندی — اتلامه طاشی

اشبو محله‌ده [١١٣٢] ده بنا اولنمش ومؤخراً یانمش حاجی محمد افندی نامنه منسوب برجامع شریف عرصه‌سی موجودر.

بومحله‌ده مطبخ امینی حاجی سلیم اغانك اثر خیری اولان کتبخانه ایله مکتب موجوددرکه کتبخانه‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

جناب عمدهٔ ارکان دولت مفخرالاشباه
ستوده منبع لطف ومروت ذات عالیجاه
امین مطبخ شاهنشهی حاجی سلیم اغا
که اوصاف جمیلی تا اولمش زیور افواه
ایدوب علم شریفه عزت اربابنه اکرام
مکمل بر کتبخانه بنا ایلدی لوجه الله
صغارامته مکتب کبارینه کتبخانه
بناسنه موفق اولدی اول صاحب دل اکاه
ایدوب هرحرفی اوراق کتابنجه ثواب احسان
دو عالمده مرادین ویره حق صورت دلخواه
دعاکوسی دیدی اتمامنك تاریخنی توفیق
زهی دارالکتب آچدی مکمل ایلیه الله

١١٩٦

مکتب مذکور ملکیه رشدیه‌سی ایکن ١٣١١ سنه‌سنده اناث رشدیه‌سنه تحویل اولنمشدر. قپوسی اوزرنده ﴿ خیرکم من تعلم القرآن وعلمه ﴾ حدیث شریفی محکوکدر. قپونك طرفیننده ایکی اوفاق چشمه واردر. صول طرفده‌کینك اوزرنده ﴿ وسقیهم ربهم شراباً طهورا ﴾ آیت کریمه‌سیله صاغده‌کینك اوزرنده ﴿ عیناً یشرب بها تسمی سلسبیلا ﴾ آیتی محکوکدر. بومحله‌ده بولنان معطل برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

فخر سلاطین جهان آب برج عثمانیان
شاهنشه کشورستان خان احمد والا جناب
اول مرد روشن مهرمنیر دنیایه ویردی زیب وفر

ایتدی جهانی سرتسر خیرات ایله پرآب ناب
اولاد وانسابیله هپ سعی خیرات ایلیوب
اولمقده جاری صو کبی دورنده هر کار ثواب
سلطان سلیمانك ام مکارم پروری
آباد ایدوب بوچشمه‌یی قیلدی عطاشن کامیاب
یارب بودلجو چشمه‌سار اولدقجه بویله خوشگوار
دولتله اولسون برقرار اول بانوی عفت مآل
بومصرع بالا ایله رحمی دیدی تاریخنی
سلطان سلیمان والده‌سی ایتدی اجرا آب ناب

۱۱۳۱

جامعك بانیسنك سنك مزارنده یازیلی اولان عباره شودر . [مرحوم حلمی محمد افندی روحی ایچون فاتحه : ۱۱۳۹]

سلیمان آغا

اشبو محله‌ده دواتدار شیخ مصطفی افندینك بنا کرده‌سی اولان جامع شریف کائندر . موما الیهك تربه‌سی جامعك درونده اولوب اوزرنده ابیات آتیه مسطوردر .

عالم قدسه کیدوب شیخ مصطفی
ذاکر مولا اولان مرد لاجرم
روح روحانیت ذکری انك
سر حقدن بیخبر بیلمز آنی
مرقدنده اولدی انوار لایحه
گلشن جنتدن آلور رایحه
اولمیامی مسك عنبر فایحه
صور آنی سن عالمه وصالحه

تربه‌نك پنجره‌سی اوزرنده مسطور اولان ابیات بروجه آتیدر .

اغلامقدن یازه‌مز حسن قلم
آه یاشیخ مصطفی هو دیه‌رك

دوشدی یأس وماتمی هر نائحه
ایلدی اشعار تاریخ نایحه
روح پاك مصطفی رافاتحه
١١٦٧

قپوسی اوزرنده [هوالخلاق الباقی] عباره‌سی یازیلیدر . جامعك مزارلغنه متصل قپوسی یاننده‌کی چشمه اوزرنده [ومن الماء کل شیٔ حی] آیت کریمه‌سی محکوکدر .

بومحله‌ده طوپخانه‌لی زاده‌لرك برچشمه‌سی کائندرکه اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر [طوپخانه‌لی زاده‌لرك روحلری ایچون الفاتحه : ١١٤٠]

حاجه حسنا خاتون

بومحله‌ده حاجه خدیجه حسنا خاتونك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر . جامع مذکور ١٣٠٧ سنه‌سی وقوعبولان قپودان پاشا وسلطان تپه‌سی حریقنده کاملاً محترق اولمشدر . مرحومه‌نك تربه‌سی دخی یانمش ایسه‌ده بودفعه اطرافی کارکیر واوستی آچیق اوله‌رق بنا اولنمشدر . تربه‌سنده یازیلی اولان تاریخ بروجه آتیدر .

نبی قیل مغفرت ای رب یزدان
کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان
روحمه برفاتحهٔ شریف ایده احسان

سلطان تپه‌سی

سلطان تپه‌سی دینلان محل ، برتپه اوزرینه مبنی ابنیه‌لردن متشکل برقطعه اولوب اسکدارك شمال جهتنده بولنور . اشبو تپه‌نك قسم شمالیسی بوغازه وپویراز جهتنه ناظر اولدیغندن هواسی غایت سرت ونظارتی فوق العاده‌در . بوراده ارسلان آغا چشمه‌سی ایله برنظامیه قره‌غولخانه‌سی برمسجد شریف واتصالنده تاریخدن عاری برنمازکاه موجوددر .

ارسلان آغانك چشمه‌سی اوزرنده [صاحب الخیرات اولان ارسلان آغانك روحیچون ١٠٥٦] عباره‌سی یازیلیدر .

بومحلەدە بانیسی عبدالباقی افندی اولان برصاحب الخیرك جامع شریفی واردرکه قپوسی اوزرندە محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

شویردە وارایدی اول زماندن برعبادتگاه
خراب اولمشدی صکرە قورقولوردی اندراسندن
اوتوز ییلدر درونندە ادای فرض اولنمازدی
جماعت کیرمز اولمشدی اکا خوف وهراسندن
بوکرە لطف ایدوب برصاحب خیر همم پیرا
یاپیلدی نوبنو اولدی متین اسکی بناسندن
کوزل انشا ایدلدی رسمی چوق دلنشین اولدی
بواعلا براثردر حسن همت مقتضاسندن
ینە تعمیر اولندی مژدە بومعبد اساسندن

۱۲۹۲

بوتاریخك الت طرفندە دخی ایلك بناسندە جوری افندینك سویلمش اولدیغی تاریخ منقوشدر .

نیت اخلاص ایلە براهل خیر
ایلدی امر رسولە اقتدا
سعی ایدوب بومعبدك بنیادینە
یاپدی یمن ایلە قبول ایتسون خدا
خیرباقی اولدی بوجامع دیوب
ایلسونلر قدسیان دائم ندا
حق ویرە بانیسنە اجر عظیم
فرضی بش وقتك اولندقجە ادا
فکر ایدوب تاریخنی جوری دیدی
بیت طاعت معبد اهل هدا

۱۰٥٤

یقیننده برده مکتبی واردر .

ینە حاجە حسنا خاتون محلەسندە شیخ الاسلام میرزازادە الشیخ محمد افندی نامندەکی ذاتك اثرخیری اولان جامع شریف کائندر . وفاتنە کندی اسمی اولان

[شیخ محمد افندی : ١١٤٧] عبارەسی تاریخ واقع اولمشدر .

جامع شریفده جمعه نمازی ادا اولنمسی ایچون رکاب همایونه تقدیم ایله بالاسنه «اذن همایونم اولمشدر» دیو خط همایون کشیده اولنان عرضحالك صورتیـله جمعه نمازی ادا اولنمسنه‌مأ ذونیت شاهانه اولدیغنی مشعر برمنظومه بررلوحه ایله دیواره تعلیق اولنمشدر .

صورت عرضحال

[معرض داعئ خاصلری بودرکه محمیهٔ اسکدار حمیت عن الاکدار محلاتنـدن حاجه خاتون محله‌سـنده بوداعیلری دولت علیه‌لرنده برمسجد شریف بنـاسنه موفق اولوب مسـجد مزبورك صلاة جمعه وصلاة عیدین اقامتنه مسـاعده‌سی اولمغین مسـجد مزبورده منبر وضع اولنوب خطبه وصلاة جمعه‌وصلاة عیدین اقامتنه اذن همایونلرینی مفید خط همایون سعادتمقرونلریله بالای عرضحالمی تزیین وتشریف اجلال بیورملری مسـتدعای داعئ خاصلریدر باقی فرمان کرامتلو شجاعتلو دیانتلو مهابتلو افندیمکدر .]

الداعی شیخ محمد
عفی عنه

صـورت منظومـه

میرزا زاده فاضل رحـله
مفتی دهر عالم مله
کوروب برکیجـه برمبشره کیم
خبردارین اندەدر جمـله
یعنی بوبقعـهٔ مبـارکه‌ده
سـید الخلق صـاحب الحـله
اولدی بردمده جلوه کراما
نورایله طولدی اولدی پرشـعله
اول لسـان فصیح حق کودن
جریان ایتـدی مبحث خـله
معنئ خلتی سـؤال ایتمش
حالن آلمش اوصـاحب الوصله

اولدی خیلی زمان پورۋیا
حالت انكیز اوهادی سبله
عاقبت اولدی اكا اول حالت
وضع مسجد بوبقعه‌یه عله
ایشیدنجه بومعنایی علمی
اول فقیر وحقیر ذوقله
ایلیوب اشبو قصه‌یه ایما
قافیه‌تنك ایكن بلامهله
فیض والهامله دیدی تاریخ
جامع نور مسجد الجله

١١٤٣

ینه سلطان تپه‌سنده ضربخانه امینی ایكن ١١٦٧ سنه‌سنده صدر اعظم كتخدالغندن میرمیراناق ایله مرعش والیسی اولان عبدالله پاشانك اثر خیری اولان مسجد شریف كائندر. مشار الیه مرعشده مدفوندر.

اشبومسجدی ١١٦٦ سنه‌سی مجدداً بنا واحیا ایده‌رك طریق نقشبندیه‌دن حاجی خواجه دینمكله معروف الشیخ السید عبدالله افندی نامنده‌كی ذاته تملیك ایلمشلردر.

بوندن باشقه سلطان تپه قرب وجوارنده موجی باشی محمد اغا طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا واحیا اولنمش برمسجد شریف دها واردر. بانیسنك قبری معلوم دكلدر.

چنكانه فرونی

بومحله‌ده قاضی علاالدین افندینك اثر خیری اولان مسجد شریف كائندر. موما الیه ١٠٠٠ تاریخنده وفات ایدوب مسجدینه دفن ایدلمشدر. منبرینی امام زاده دینمكله معروف مصطفی افندی نامنده‌كی ذات وضع ایلمشدر. قربنده‌كی مكتبی اربه‌جیلر كتخداسی الحاج اسماعیل اغا بنا ایلمشدر. بعد زمان دیاربكرلی سیدفیض الله افندی مسجد مذكوری زاویه اتخاذ ایلمشدر. موما الیه ١٠٥٠ تاریخنده وفات ایدوب اورایه دفن ایدلمشدر.

چنار

چناریقوشنده حاجی خلیل اغانك ١١٩٠ تاریخنده بنا ایتمش اولدیغی چشمه کائندر. مذکور چشمه ١٢٦٠ سنه‌سی چاشنکیر اوسته‌سی نازنین قلفه طرفندن مکمل صورتده تعمیر اولنمش واوزرینه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر.

بانیسی اولدی مقدم چشمه‌نك حاجی خلیل
نیجه دم نوش ایلدی عطشان بو آب زمزمی
بر وقت اولدی خراب اول قالمدی صودن اثر
حزنله یاد اولمشیکن اولمدی چوقدنبری
چاشنکیر اوسته‌یی یاد ایتمك ایچون اهل زمین
مهد علیای عدالت ایلدی تعمیرنی
کل بیور ایچ اوقو بر فاتحه اوچ اخلاص ایله
قیله‌سك فردوس علیاده مناسب مسکنی
سویلدی تعمیرینه تاریخنی غایت نظیف
قیلدی جاری نازنین اوسته بو عین زمزمی
١٢٦٠

چشمه‌نك اتصالنده برمکتب ابتدائی ایله [طویغار] لقبیله مشهور حمزه چلبینك بنا ایتمش اولدیغی مسجد شریف کائندر. مومااليه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر. مسجدك منبرینی دور سلطان محمود خان اولده مطبخ امینی الحاج حافظ خلیل افندی وضع ایلمشدر.

بوراده هدایی عزیز محمود افندی مشایخندن شیخ ابراهیم افندینك تربه‌سی واردر.

طویغار تپه‌سی یکی محله‌نك غربنده وسلامسزك جنوب غربیسنده بر صرت اولوب میلی شمالدن جنوبه طوغری واسکدارك بیوك جاده‌سی جهتنه متوجهدر.

طویغار حمزه‌نك سنك مزارنده بیت آتی یازیلیدر.

همتی جاری قافدن قافه   حضرت طویغار حمزه بابا

٨٥٧

اشبو مسجدده ايين نقشبنديه اجرا اولنور. قپوسی اوزرنده اولان تاريخ بروجه آتيدر .

سليم افندی اكهدل ياپوب بودركه فيضی
دكل دركه همان ياپدی قلوب نقشبندانی
عزيزم قلبكی صاف ايت بو بربيت آلهيدر
توجه قيل اكر كورمك ديلرسك روی عرفانی

سلامسز

بو محلهده تاريخدن عاری ومنشورمثمنی شكلنده برچشمه واردركه اوكنده آثار عتيقهدن دينهجك درجهده جسيم ايكی ديبك طاشی موجوددر . بوراده بولنان قرهغولك قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

شهنشاه جهان عبدالمجيد خان فلك پايه
ينه قيلدی جنودك نائل الطاف شاهانه
ايدوب ازجمله فرمان بوقرهغولخانه انشاسن
مشيرعسكر خاص رضا پاشای ذيشانه
ديدی حسنی قولك عاجزانه ايكی تام تاريخ
كورنجه چون بناسی همت ايله ايردی پايانه
جنود خاصنه ياپدی بووالاموقعی سلطان
سلاميده ياپيلدی زيب والاقرهغو لخانه
١٢٥٨

سلامی علی افندی

محلهٔ مذكورهده هدايی محمود افندی آستانهسی مشايخندن سلامی الشيخ علی افندينك بنا كردهسی اولان مسجد شريف كائندر . كنديسی دخی ١١٠٤ سنهسنده ترك عالم فانی ايدهرك بومسجد شريف وزاويهٔ منيفنده دفن ايدلمشدر. مسجدك منبرينی داماد محمد پاشا زاده عزت علی پاشا وضع ايلمشدر . محلهنك وسطنی تشكيل ايدن واوفاق برميداندن عبارت بولنان تكيه ايچی ودكان حجرهلری مرور زمان ايله خراب اولهرق يرلرينه علی التوالی خانهلر بنا وانشا ايديلهرك شمديكی حالی بولمشدر . بوتأسيساتندن انجق برجامع شريف ايله شادروان وسلامی حمامی دينمكله معروف بربيوجك حمام وجاده اوزرنده برده چشمه واردر .

صولاق سنان

اشبو محلەدە [٩٥٥] تاریخندە صولاق باشی سنان اغا طرفندن اخشاب اولەرق بنااولنمش برمسجدشریف کائندر . موما الیهك قبری دخی مسجدندەدر . منبرینی دورسلطان محمود خان اولدە احتساب اغالرندن محمداغا وضع ایلمشدر .

مسجد ١٣٠٠ تاریخندە صاعقەدن زدەلنمش وحاجی احمد افندی نامندە برصاحب خیر طرفندن یکیدن تعمیر اولنمشدر . اتصالندە سرووی ابتدائی مکتبی واردر . [١٢٦٩] دە شکرجی زادە حسن بك طرفندن خیرات ایدلمش برچشمە کائن اولوب الیوم خرابدر .

صولاق سنان وطویغار تپە چشمەلرینك اوزرندە محکوك اولان تواریخ بروجە آتیدر [بوچشمەیی حالا مطبخ عامرە امینی الحاج خلیل افندی احیا ایلیوب فی سبیل الله برماصورە صووقف ایدوب دعا نیاز ایدر ١١٣١]

طوپخانەلی اوغلی جادەسنك نهایتندە بولنان چشمە اوزرندە محکوك اولان تاریخ شودر . [بوچشمە حالا مطبخ عامرە امینی الحاج خلیل افندی حالا استانبول آغاسی حاجی مصطفی آغانك مرحوم پدری حافظ افندی روحیچون احیا ایلیوب مجدداً اجرا ایتدیردیکی صودن برماصورە صوتعیین ایدوب دعادە مشترك اولمق نیاز ایدر ١١٣١]

حبذا حاجی خلیل اهل خیر
ایتدی بوعینی خلوصیلە بنا
شاد اولە روح حسینیلە حسن
نوش ایدنجە تشنگان پر صفا
فوزیا دیرلولەسن تاریخنی
آب حیوان ایشتە بومجرای ما

١١٠٦

تکیەقپوسندەکی چشمە اوزرندە محکوك اولان تاریخ شودر .

آب روی اولیا غوث زمان
قطب دوران صاحب علم لدن
اولدی حقا یاپدیروب بوچشمەیی
دیدی تاریخن شوری شوق ایلە

زبدهٔ حلال رمز مشكلات
شيخ سلامى حضرت اول پاك ذات
فيض بخش تشنكانه كائنات
آقدى حالاً چشمهٔ عين‌الحيات

١٠٨٨

مذكور چشمه‌نك التنده عبارهٔ آتيه محكوكدر . [بوچشمه‌يى تعميره سبب سراى همايونده مرحوم [روى‌دل]خاتونك روحيچون فاتحه ١١٩٨] چشمه‌نك اتصالنده‌كى مسجدك قپوسى اوزرنده‌كى تاريخ بروجه آتيدر .

بودلجو مسجد رعنا خراب اولمشدى سرتاپا
نه‌وقفنده نماقالمش نه‌كيمسه ايلمش احيا
موفق اولدى حاجى مصطفى‌اغا ايدوب همت
ياپيلدى حمدالله اولدى هم اولكندن اعلا
على اغا وصى استقامتدر بناسنده
كوزل‌سعى‌ايلدى بومسجد كاهى‌ياپدى بى‌همتا
جماعت هر وقتده جمع‌اولوب‌كلدكجه لايقدر
ايده تعمير ايدن ذاته دعاى بى رياهدا
بوبيتك مصرع ثانيسنك بردانه‌سى اولدى
سزادر مصرع اولايه هم اولسه اولور زيبا
لبيب آسا دعا كويان اوقورلرازدل اخلاص
نه‌اولور پيدا بووجهله ايكى تاريخ فيض افزا
زعم همتى پاك ايدى حاجى مصطفى مرحوم
بوعالى مسجدى تجديد وتعمير ايلدى حقا

١١٧٦

ايجاديه

ايجاديه سمتى قوزغنجق دره‌سنك قسم علياسى صولنده برتپه اوزرنده بولنوب‌سلامسزك شرقنده ويكى محله‌نك شمالنده‌در .

بوموقعده بكلر اوغلى باغچه‌سى‌مسيره‌سى ايله اسكدارصو شركتى حوضلرى واردر . تپه اوزرنده‌مبنى‌اولان‌قره‌غولك‌قپوسى‌اوزرنده‌كى تاريخ بروجه آتيدر .

پادشاه داد پرور حضرت عبدالمجید
حافظ دین وشریعت حارس کون ومکان
اسکدارك سوبسو هر سمتین احیا ایتمکه
ملهم اولدی چونکه اول ظل جناب مستعان
سمت ایجادیه ده محتاج ایدی بو همته
یك کرامت ایتدی بونده شاه اسکندر توان
درفشان اولدی لبیبا خامه بوتاریخ ایله
قیلدی ایجادیه ده قره غولخانه یی شاه جهان

١٢٥٨

پاشا لیمانی

اشبو موقع اسکدارك شمال شرقی جهتنده وقوزغنجق ایله اسکدار میاننده پویرازه قارشی هوادار برمحل اولوب کندیسنه مخصوص برقایق لیمانی واردر. بورادہ « ١١٨٠ » تاریخ هجریسنده سلطان مصطفی خان حضرتلرینك سلحدارلغندن مخرج عبدالرحمن اغانك بنا ایتدیکی جامع شریف کائندر . بیت آتی درون جامعده دیواره تعلیق اولنمش برلوحه ده یازیلیدر .

فهمی هاتفدن دینلدی بی بدل تاریخکم
سجده گاه اولسون رسولك امتنه بومکان

١١٨٠

بانیٔ مشار الیه اسکدارده ده‌دہ‌لر قربنده مدفوندر وفاتنه « عزت بهشت : ١١٨٤ » ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر .

جامعه قریب برمحلده پك رعنا برصورتده بنا اولنمش برچشمه ایله سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری زماننده بری ١٢١٣ ودیکری ١٢٢٣ ده انشا اولنمش ایکی باب حبوبات انباری موجوددر . قپولری اوزرنده محکوك اولان تواریخ بروجه آتیدر .

داری انعم حضرت سلطان سلیم خان   یاپدی یکیدن بویله چوق اثر قیلوب جود
ستر ایتدی نوال کرم خلق جهانی   بالجمله نننك مایه لری ایلدی خوشنود
تبریك ایدوب اتمامنی غالب دیدی تاریخ   کنز وبرکات اولدی بو انبار جنود

١٢١٣

دیگرینك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

قوت بخشندهٔ عالم قبله دلسیر مرام　خان سلیمی که اودر خسرو فرخنده صفات
ساحل یمده بنه ایلدی انبار بنا　که اوله جملهٔ اوقاتده موجود اقوات
طاق عالیسنه ثبت ایله سروری تاریخ　حق بو انبار بلندی ایده کنز البرکات

۱۲۱۷

قربنده [۲٤] طاشلی براون دکرمانی ایله ۱۲۵۸ سنهٔ هجریسنده بنا اولنمش برعسکری قره‌غولخانه‌سی موجوددرکه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

یم جود کرم بحر همم عبدالمجید خانك
غریق لجهٔ احسانیدر دنیا ومافیها
سزا عماندن برترد یسه‌م احسانی آفاقه
عطا وجودینك اوجی یوق اویله بردریا
خداحفظ ایلسون ذات همایونك او خاقانك
بونك امثالنی یاپدرسون نیجه بیك جای مستثنا
یاقیشدیردم لبیبا بنده برمصرعله تاریخن
بولیمانی قره‌غولخانه احیا ایلدی حالا

۱۲۵۸

سنان پاشا

سنان پاشا صلهجق اسکله‌سنك قربنده کائن برمحله اولوب سلیمیه‌نك شمال غربیسنه دوشر . بومحله‌ده موجود اولان جامع شریف فاتح یمن مشهور سنان پاشانك اثر خیریدر ۱۰۰٤ سنه‌سی زمان سلطان محمد خان ثالثده وفات ایتمش ودیوان یولنده کائن تربهٔ مخصوصه‌سنه دفن ایدلمشدر . جامعك قپوسی اوکنده آثار عتیقه‌دن عد اولنمغه شایسته بربیوك دیبك واردر .

قواق اسکله‌سی مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی سلطان محمد خان رابع عصرنده خزینه دار اولان لالا بشیر اغادر . بناسنه [الخاتمه : ۱۰۷۷] ترکیبی تاریخ دوشمشدر منبرینی دارالسعاده اغاسی وشیخ الحرم حاجی بشیر آغا وضع ایلمشدرکه [عزتخانه : ۱۱۳۳] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

اسكدارده مدفون ذوات مشهوره

شيخ حمدالله
مصطفى دده
دلى عثمان
اسماعيل زهدى
محمد بن عبدالرحمن
مصطفى منيف
احمد نديم
احمد نيلى
عارف حكمت بك
ارناؤد على علوى
كبه‌جى زاده محمد وصفى
لاز عمر
يعقوب هندى
قيصريه‌لى خليل پاشا
درى زاده السيد محمد عارف
حسام‌الدين ـ جلال افندى حفيدى
حسن پاشا ـــ يمشجى
بيقلى على پاشا
رسام عمر

سيد فيض‌الله افندى
امام دوريش على
على بن يحيى الصوفى
شيخ عبدالله
حسين حبلى
مولانا حسين اسكدارى
نابى يوسف
احمد صائب پاشا ـ بلبل
ادريس پاشا
ابراهيم پاشا
اسلام پاشا
اسماعيل پاشا ـــ باشى دومانلى
اسماعيل صفا پاشا
اسماعيل رائف پاشا
اسماعيل پاشا ـــ سيد
اسماعيل پاشا ـــ التونى زاده
اسماعيل حقى پاشا
بحرى محمد پاشا
على راتب پاشا
حقى بك

سلامی علی افندی
عاصم — مترجم قاموس
احمد پاشا — داماد
الحاج احمد پاشا
حامد افندی — خواجه
بسیم محمد پاشا
بشیر اغا
بکتاش اغا
تحسین پاشا
جلال الدین محمد افندی
حافظ احمد پاشا
حسن تحسین پاشا
حمدی محمد پاشا
خلیل پاشا
رجب پاشا
سید محمد پاشا
سلیمان پاشا — قوجه
طاهر پاشا
عبدالکریم پاشا
عثمان پاشا
علی پاشا — دلاك

علی پاشا — علو
بهجت مصطفی افندی
توفیق پاشا — رسام
جمیل حسین پاشا
حافظ احمد پاشا
حسن افندی
شریف حسن پاشا
حسنی حسین پاشا
حسین خیری پاشا
حسین خاکی افندی
حمدی محمد پاشا
حسن اغا
حسین سعید افندی
خدیجه اوسته
خلیل پاشا
حافظ خیرالله محمد افندی
خلیل پاشا — رشید پاشا مخدومی
دوریش محمد پاشا
دلاور پاشا
السید دوریش محمد افندی

رستم ابوبکر پاشا
الحاج رشید محمد پاشا
رشدی محمد پاشا
رائف علی افندی
راسخ پاشا
سلیم ساطع پاشا
الحاج احمد پاشا
سری محمد پاشا
سلیم محمد پاشا
سلیمان پاشا — صاری
سلیمان پاشا — عربکیرلی
سلیمان پاشا — ارکان حرب
سیاوش پاشا
ظریف مصطفی پاشا
الیاس افندی ـ حافظ
ادیب محمد امین افندی
شریف پاشا ـ حمال
بشیر اغا کوچك
سنان الدین یوسف پاشا
ابراهیم بابا

تاکف محمد بك
غالب عبدالحلیم پاشا
خانم قادین
کلنوش امة الله سلطان
زیب فر قادین
حاجه عائشه خانم سلطان
امین محمد افندی
عثمان پاشا ـ داماد
عثمان پاشا
احمد افندی ـ بیاض زاده
الحاج عثمان افندی ـ بوسنه لی
عثمان افندی ـ چوروملی
محمود هدائی
شمعی
راغب محمد پاشا
روح الله محمد افندی
شکری پاشا
صادق محمد افندی
ابراهیم عفت افندی
ابراهیم پاشا ـ چورابسز

ابراهیم حقی پاشا
علی منصوری افندی
موس کاظم پاشا
روم محمد پاشا
سلطان زاده محمد پاشا
احمد مختارافندی ـ ترشیجی زاده
صنعی زاده سید محمد افندی
یوسف کامل پاشا
حاجی عثمان نوری پاشا

میرزا زاده شیخ محمد افندی
محمد سعید افندی
دری الشیخ محمد افندی
حسام الدبن عمرافندی
سعدالدین افندی
سعدالدین محمد افندی
شیخ ابراهیم افندی
غازی یوسف پاشا
شیخ نصوحی

اسکدارده مدفون ذوات مشهوره

شیخ حمد الله — پدرینك اسمی مصطفی در. قبلة الکتاب لقبیله ملقبدر. کندوسی اماسیه‌لی وپدری بخاراليدر. سلطان بایزید خان ولی اماسیه‌ده میر میران ایکن کندولرندن تعلم ایدوب ایام سلطنتلرنده استانبوله دعوت ایتمشلردر. واوق میدانی زاویه‌سنه شیخ نصب بیوردیلر. سلطان بایزید خان حضرتلرینك ارتحالندن صکره برمدت علم طاغی جوارنده اقامت وجلوس سلیمان خانیده ینه استانبوله کلمکله محترم طوتلدی وفاتی ۹۲۶ در.

شیخ مرحوم کمانکش وشناوریده فوق الغایه مشهوراولوب اسکداردن دکزه کیروب باغداش قوردیغی حالده یوزه‌رك طوپقپو سرای همایونه کلور وپادشاهه تعلیم خط ایلر ایمش. آثارندن ٤٧ عدد کبیر وصغیر مصحف وبرمشارق و۱۰۰۰ عدده بالغ سورهٔ انعام وکهف شریف وسورهٔ نباء جزئی ایله بك چوق طومار وقطعات ومرقعاتی واردر. سلطان بایزید جامعنك محرابی اوزرنده وقبه‌سنده و ادرنه قپوسنده اولان تاریخلر وینه ادرنه قپوسنده‌کی کلمهٔ توحید انك اثریدر. وات میدانی باشنده خزینه‌دار فیروز اغا جامعنك تاریخی وداؤد پاشا تاریخی بونك یادکاریدر. وایاصوفیه کتبخانه‌سنده ۹۰۱ تاریخلی مصطفی موقوفدر.

شیخ مرحوم کتبه‌سنده اکثریا بوعباره‌یی یازار ایمش [النصف حق الانصاف وانظر کیف کتب ولم کتب وبم کتب کاتب السلطان بن سلطان بایزیدخان بارتعاش یده مع اشتعال رأسه فی اوان شیبه وهوابن بسنع وثمانیه من عمره] بعضکره‌ده [کتبه حمد الله المبتلی با نواع البلا] وبعضاً ده [کتبه حمدالله قلیل الجرم وکثیرالجرم یازارمش.

مصطفی دده — ابن الشیخ حمد الله موما الیهك وفاتی ۹٤٦ ده‌در. سلیمانیه جامع شریفنده برمصحفی واردر. بونی‌ده چوق کیمسه تقلیده قالقشمشلر. سه‌ده موفق اوله‌مامشلردر.

دلی عثمان — برخطاط خوشنویسدر. عظیم الهیکل برذات ایمش. ۱۲۱۰ تاریخنده وفات ایتمش واسکدارده شیخ حمدالله جوارینه دفن ایدلمشدر.

اسماعیل زهدی — برخطاط خوشنویسدر. چلبی زاده عاصم افندینك بو تاریخی عطارد یازدی تاکه صفحهٔ چرخه

اوله خطاط اسماعیل زهدی‌یه جنان منزل

تاریخندن اکلاشیلان ١١٤٤ ده وفات ایتمشدر، اسکدارده مسکینلر قربنده مدفوندر.

محمد بن عبدالرحمن — شکرجی‌زاده برخطاط خوشنویسدر. مغنیسالی اولان پدری شکرجی‌در سلطان احمد ثالث حضرتلرینك امریله مدینهٔ منوره‌یه کیده‌رك اوراده بولنان شیخ مصحفلرندن برینی بالتقلید استنساخ ایله عودت ایتدکده نسخه‌یی سلطان محمود اوله تقدیم ایلمش ایدی. بومصحف جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان دورنده معارف نظارتی طرفندن طبع ایتدیرلدی. شکرجی زاده ١١٦٦ ده وفات ایتمشدر. شیخ حمدالله مرقدی جوارنده مدفوندر.

مصطفی منیف — انطاکیه‌لیدر. عثمانلی شاعرلرینك مقتدرلرندندر. ١١٥٦ ده مالیه تذکره‌جیسی ایکن وفات ایتمشدر. حیدر پاشایه کیدن دیکر جهتده‌کی جاده اوزرنده مدفوندر. حلیم، صابر، سبکروح، درویش مشرب بر ظریف ایدی.

احمد ندیم — تقلیددن عاری اشعار شوخانه‌سیله عثمانلی شاعرلری اره‌سنده برموقع مخصوص طوتمش اولان برنادرهٔ طبیعتدر. محمود پاشا محکمه‌سنده حاکملك ایتمشدر. مشهور داماد ابراهیم پاشانك کتابجیسی وندیمی اولمشدر. ١١٤٣ ده ارتحال ایلمشدر. قره‌جه احمد قبرستاننده مدفوندر. دیوانی معروفدر. صحایف اخبار ترجمه‌سی اولان [منجم باشی تاریخی] دخی جملهٔ آثارندندر.

احمد نیلی — نیلی دانشوران شعرادندر. استانبول قاضیسی اولان میرزا زاده محمد افندینك مخدومیدر. روم ایلی صدری ایکن ١١٥١ ده وفات ایتمشدر. اسکدار قبرستاننده مدفوندر. سنك مزارنده

میرزا زاده احمد نیلی — صحن فردوسی ایلدی مسکن

تاریخی منقوشدر. شو مصراعلری ضروب امثالدن معدوددر.

[کل اولماز باغ عالمده دیکنسز] [انجامه ایرر موسم کل خارده قالمز]

[دوری دونمش ساغرك صهباده حالت قالمامش]

[نه دلر بوده اولیدق نه دلربامز اولیدی]

عارف حکمت بك — احمد — سلطان سلیم ثالث دورنده صدوردن بولنان ابراهیم عصمت بکك مخدومیدر. مسند آرای مشیخت اولمشدر. ١٢٧٥ سنه‌سی ارتحال داربقا ایده‌رك نوح قیوسی جوارنده جاده اوزرنده مدفوندر. مشایخ اسلام ایچنده نادرالوجود ایدی السنهٔ ثلاثه‌ده اشعاری واردر.

ارناؤد علی علوی — چنبرلی طاشده سلطان مجید خان والده‌سی سلطان مکتبنك یازی خواجه‌سی ایدی . وفاتی ١٢٧٠ مدفنی اسکدارده‌در.

کبه‌جی زاده محمد وصفی — سلطان محمود خان حضرتلرینك خدمت خطلرنده اولا او، بعده راقم افندی بولنمشدر. وفا ١٢٤٨ مدفنی قره‌جه‌احمد جوارنده‌در.

لاز عمرو صفی — جزایرلی حسن پاشا امریله یازدیغی مصحف شریف بی نظیر حالا مصر قاهره خزینه‌سنده بولندیغی مرویدر. قاسم پاشاده حسن پاشا قشله‌سی درونده‌کی جامعك یازیلری ایله قشله قپولرنده واوجوارده حسن پاشا چشمه‌سنك واناطولی فنارنده سلطان محمود خان حضرتلرینك بنا کرده‌سی اولان چشمه‌نك خطوطی موما الیهکدر. وفاتی ١٢٤٠ مدفنی اسکدارده قره‌چه احمدده‌در.

١٢١٠ ده وفات ایدن عبدالقادر نام خطاط ایله ١٢٢٠ ده وفات ایدن حلمی — عبدالرحمن شیخ حمدالله مرحومك باشی اوجنده مدفوندرلر.

یعقوب هندی — بولقب اکا سلطان احمد خان ثالث حضرتلری طرفندن ویرلمشدر. حافظ عثمان مأذونلرندندر اورته‌ده‌کی قله‌یی جرید ایله آشیروب پسندیدهٔ پهلوانان اولمشدر. ابی ایوب انصاری‌ده یازیلی مدرسه قپوسی داخلنده بر[هو] رسم ایلمشدرکه‌پك کوزلدر وفاتی ١١٩٦ مدفنی اسکدارده خرمنلکده‌در.

قیصریه‌لی خلیل پاشا — دولت عثمانیه صدورعظامندندر. ١٠٤٠ ده‌وفات ایدوب حضرت هدایی قربنده تهیه ایتدیکی تربه‌سنده دفن ایدلمشدر. درویش‌نهاد برذات اولوب فاتح جوارنده جامعی وسائر خیراتی واردر. بکلر بکی شهید محمد پاشا بونك برادریدر.

دری زاده — السید محمد عارف افندی — دری زاده مصطفی افندینك اوغلیدر. ١١٩٩ ده شیخ الاسلام اولمش وسلطان سلیم خان ثالث دورنده ١٢٠٦ ده ثانیا شیخ الاسلام اولمش ایدی . ١٢١٥ ده وفات ایدوب مسکینلر قربنده پدر وجدینك یاننده مدفوندر.

حسام الدین — جلال افندی حفیدی — دور سلطان عبدالعزیز خانیده مشیخت اسلامیه مسندینه نائل اولان متأخرین علمای عثمانیه‌دن اولوب رئیس الکتاب بولنمش اولان عاطف زاده جلال افندینك طورونیدر. ١٢٨٨ ده وفات ایتمش واسکدارده دفن اولنمشدر. عالم وکاتب برذات اولوب امور عدلیه وسیاسیه‌یه دخی وقوفی وار ایدی .

حسن پاشا — یمشجی — سلطان محمد خان ثالث دورنده مسند صدارته

كچن وزرادن اولوب ارناؤددر. ١٠١٢ تاريخنده وفات ايده‌رك اسكدارده مسكينلرده دفن ايدلمشدر.

بييقلى على پاشا — عصر سلطان عثمان خان ثالثده مسند صدارته نائل اولمش وزرادن اولوب استانبوليدر. حسن صوته مالك اولمغله دارالسعاده اغاسى بشير اغايه مؤذن اولمش وبعده سلطان محمود خان اولك خدمتنه كيدوب چوخه‌دار وركابدار اولدقدن صكره ١١٦٤ تاريخنده سلحدار شهريارى اولمشدى. ١١٦٨ ده حكيم زاده على پاشانك عزلنده صدارته كچمسنه صقالسزلغى مانع اولوب وزارت رتبه‌سيله توقيعئ ديوان همايون اولمش واوچ آى صكره نائلى عبدالله پاشا يرينه مسند صدارته نصب اولنمشدر. ايكى آى اوچ كون مقام صدارتده قالدقدن صوكره عزل اولنمش و ١١٦٨ تاريخنده وفات ايدوب اسكدارده سيد احمد دره‌سنه دفن ايدلمشدر.

رسام عمر — سكهٔ همايون خدمتيله مستخدم سراى همايونده تعليم خط غلمان اندرون ايله محترم اولدى. يازديغى برمصحف شريفى احمد خان ثانى‌يه هديه قيلوب بيك التون عطيه ايله مصحف كندوسنه تسليم وروضهٔ مطهرده نهادهٔ رحلهٔ تعظيم اوزره تكريم اولندى اون التى مصحف يازمشدر. ١١٣٠ ده وفات ايدوب اسكدار مزارستانى وراسنده مدفون اولوب سنك مزارى اولمديغندن محلى معلوم دكلدر.

سيد فيض الله افندى سرمد — شكرجى زاده — وفاتى ١٢٠٢ مدفنى اسكدارده پدرى يانده‌در.

امام درويش علي — انبارى زاده — وفاتى ١١٢٨ مدفنى اسكدارده مسكينلر جوارنده‌در.

على بن يحيى الصوفى — ابوالفتح سلطان محمد خان عصرينى كنديسنه حصر ايدن استادلردندر. بوكاباب همايونك عتبهٔ علياسنده رسم ايلديكى [خلدالله عز صاحبه] تاريخى كواهدر. ابوالفتح جامع شريفنك اواسطنده تاريخى وطرفين كتابه‌لرى دخى بونك خطى اولوب صول كتابه‌ده على بن يحيى ديوكندى اسمنى تصريح ايلمشدر. شيخ حمدالله قبر شريفى دائره‌سنده مدفون اولديغى مرويدر.

شيخ عبدالله — رجال بيراميه‌دن همت زاده — وفاتى ١١٢٢ مدفنى اسكدارده پدرى يانده‌در.

شكرالله خليفه — شيخ حمدالله‌ك داماديدر. اوائلده چوبانى ايدى. وفاتى ٩٥٠ مدفنى استادى دائره‌سنده‌در.

حسین جبلی — کاتب سرای سلطانی اولمش ۱۱۵۲ ده وفات ایدوب اسکدارده استادلری درویش علی وشریکلری زهدی واسماعیل اغا قبری یاننده دفن ایدلمشدر.

مولانا حسین اسکداری — اسکی والده جامعنك جلی خطلری انکدر ۱۰۲۳ ده وفات ایدوب قره‌جه احمد مقابلنده واقع سدك کوشه‌سنده مدفوندر.

نابی — یوسف — عثمانلی شاعرلرینك اك مشهورلرندندر. رهاوی یعنی اورفه‌لیدر. سلطان محمد خان رابع دورنده استانبوله کله‌رك مصاحب شهریاری مصطفی پاشا دائره‌سنه انتساب ایله انك دیوان کاتبی اولمش ایدی. کندیسنه مرفهاً حج ایتدیرلمسی امر اولنه‌رق پاشا طرفندن مصر والیسنه خطاباً استحصال اولنان خط همایون سایه‌سنده کمال رفاه ایله زیارت حرمین شریفه موفق اولدقدن صوکره درسعادته عودتنده پاشایه کتخدا اولمشدر. بر زمان صوکره حلب الشهبایه چکیله‌رك مدت مدیده اقامت ایلمشدر.

بالطه‌جی محمد پاشا حلب والیسی بولندیغی صره‌ده مشار الیهه زیاده‌سیله متوجه اولدیغندن ایکنجی دفعه اوله‌رق صدارته مدعواً استانبوله کلیرکن انی‌ده برابرکده کتیروب باش محاسبه‌جیلك ایله تلطیف ایتمشدر. حال احتضارده ایکن کندی لساندن صدور ایتدیکی مروی اولان [نابی بحضور آمد عباره‌سنك کوستردیکی ۱۱۲٤ ده پیر اولدیغی حالده ارتحال ایلمشدر. اسکدارده قره‌جه احمد جوارنده مدفوندر. مشار الیهك ذکر اولنان عباره‌یی صورت آتیه‌ده ایراد ایلدیکی دخی روایت اولنور.

چون روح کمین نابی درلجهٔ نور آمد
او تنکیٔ تن وراست درصحن سرور آمد
تحقیق شناسان معنای شهود الغیب
کفتندبی تاریخ [نابی بحضور آمد]

بوقطعه مرحومك سنك مزارینه نه‌اولدیغی آکلاشلمیه‌جق برصورتده یازلمشدر. مشار الیه زماننده مقتدای سخنوران روم ایدی. حتی بالطه‌جی ایله درسعادته ورودنده شاعر مشهور ثابت طرفندن.

یوکلدوب تازه قماش حلب معنایی
کلدی استانبوله شهبندر ملك عرفان

دینلمشدر . نابی کبی مثلی کندیسنك درجهٔ شهرتنی کوسترمکده‌در . طبیعتنده‌کی قوت اشعارنده‌کی سلاستدن استدلال اولنور . سلاست ادا جهتیله دورنده حقیقةً تفرد ایتمشدر . مع مافیه زمانمزده ممنونیتله مطالعه اولنه‌میه‌جق پك چوق سوزلری‌ده واردر . آثاری شونلردر . مرتب دیوان ، خیریه ، خیرآباد ، تحفهٔ دلکش نابی، ذیل سیرویسی ، تحفة الحرمین ، منشآت .

ادریس پاشا — ١٢٣٧ سنه‌سی طوپجی اوجاغنه کیروب بالتدریج میرلوا اولمشدر . برآرالق بلغراده مأمور اولدی ٧٧ ده مهمات حربیه لواسی و ٧٩ ده فریق اولمشدر . ١٢٥٣ سنه‌سی محرمك اون برنجی کونی وفات ایده‌رك اسکداره دفن ایدلمشدر .

ابراهیم پاشا — بالتفیض باب سرعسکریده طوپجی دائره‌سی رئیس ثانیسی اولدی ١٢٩٢ محرمنك یکرمی طقوزنجی کونی عازم دار عقبا اولدی لسان آشنا مدبر برذات ایدی اسکدارده مدفوندر .

اسلام پاشا — ازاق محافظه‌سنده ایکن اوطرفلرده برقاچ پاره قلعه آلوب اظهار حمیت ایتدی کفه‌ده اوغلی چرکس اغانك ظلمی خبری ویرلمکله بوکا عطف اولنه‌رق عزل ایدلدی ١٠٥٣ سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده وفات ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر . شجیع ، غیور ، متدین ایدی .

اسماعیل پاشا — باشی دومانلی کورد ابراهیم پاشا مخدومیدر . پدری سایه‌سنده قپوجی باشی ومیرمیرانلقله قره حصار متصرفی اولدی ١١١٠ ده وزارتله اینه بختی بعده کفه و ١١١٥ ده قارص وطرابلس شام متصرفی اولوب برمدت صوکره عزل اولندی ١١٢٠ ده وفات ایدوب اسکدارده تونس باغنه دفن ایدلدی .

اسماعیل صفا پاشا — سلحدار علی پاشانك اوکی باباسیدر . اوغللغی سایه‌سنده پاشالقله قبریس متصرفی اولوب ١١٢٨ ده عزل اولنه‌رق برآز صوکره ارتحال داربقا ایلمشدر . اسکدارده مدفون بولنان حاجی اسماعیل اغا بوذات اولملیدر .

اسماعیل رائف پاشا — ملاطیه‌لی ابراهیم پاشانك مخدومی اولوب ١١٣٨ ده تولد ایلمشدر . پدرینه کتخدا اولوب وفاتنده درسعادته کله‌رك رتبهٔ خواجکان ایله بکام اولدی ١١٧٢ ده سپاهیلر کاتبی وایکی سنه صوکره سلحدار کاتبی اولدی ١١٧٦ ده ضربخانه امینی و ١١٧٩ ده انفصال ایدوب برمدت صوکره روزنامهٔ اول اولمش و ٨٢ ده روسیه محاربه‌سنده رئیس اول اوله‌رق درسعادتده

قالمشدر ١١٨٨ ده اصالةً رئيس الكتاب وايكى سنه صوكره عزل اولنمش و ١١٩٢ ده وزارتله مصر واليسى و ٩٨ ده بلغراد محافظى وبورادن اغريبوز محافظى اولدى ١١٩٩ سنه‌سى وفات ايدوب نوح قپوسنه دفن ايدلمشدر . عفيف ، عادل ، كاتب ، منشى ايدى .

اسماعيل پاشا — سيد] اياش مفتى سنك مخدوميدر . بالتفيض قپوجى باشى وميرميران اوله‌رق ١٢٣٦ رمضاننده بولى وويران شهر سنجاقلريله ميسورى محافظى اولمغله رتبهٔ وزارت احسان بيورلمش ورعايانك تفتيشنه مأمور اولمشدر . ١٢٣٩ ده عزل اولنمش و ١٢٤٤ ده ارتحال داربقا ايله اسكداره دفن ايدلمشدر . مخدومى سلحشور وقپوجى باشى على بكدر .

التونى زاده اسماعيل پاشا — پدرى التونجى اصنافندن اولوب كنديسى دخى نقاش اولمش ايدى ابنيه ايشلرنده بولنه‌رق بالتفيض ابنيهٔ ميريه‌ده بولنديرلمش وخصوصاً طوله باغچه ساحلسراى همايوننك اثناى انشاسنده بنا امينى اولمش ومكافاةً اولى ثانيسى ايله دار شوراى عسكرى اعضالغنه مأمور بيورلمشدر ١٢٧٧ تاريخنده خدمتندن عفو اولنه‌رق تجارت ايله تزييد ثروت وسامان ايلمش وغناسيله زاد آخرتنى جمعه بالتشبث اطعام مساكين وانشاى خيرات ايله كسب شهرت ايتمش واخلاق حسنه‌سى سايه‌سنده ٩٤ سنه‌سنده رتبهٔ بالا و ٩٥ ده وزارت احسان بيورلمش ١٣٠٥ جمادى الاولنك ايكيسنده ارتحال دار نعيم ايلمشدر . نعشى طوپخانه‌لى اوغلنده كائن كندى جامع شريفنه دفن ايدلمشدر . اولدقجه جسيم برجامع شريفى ، مكتب وحمامى وسائر محلده آثار خيريه‌سى واردر . روسيه محاربه‌سنده برايكى طابورى آكسا واطعام ايله اظهار حميت ايلمشدر . مرحوم ومغفور صالح ، متقى ، معين فقرا برذات ستوده صفات ايدى .

اسماعيل حقى پاشا — عسكريدن اولوب لوا وفريق وصامسون رديف قوماندانى وصوكره ديوان حرب اعضاسى اولمشدر . ١٣٠٧ ذى الحجه‌سنك اون يديسنده وفات ايده‌رك نعشى قره‌جه احمده دفن ايدلمشدر .

بحرى محمد پاشا — كليبوليليدر اندرون همايونده بالتربيه پيشكير غلامى وصوكره سركاتبى اولدى ١٠٩٨ رمضاننده بارتبهٔ ميرميرانى قسطمونى واليسى اولدى ١٠٩٩ ده وان واليسى اولوب برمدت صوكره عزل وبنه اوسنه قره حصار شرقى متصرفى و ١١٠٠ ده چارداق محافظى اولدى ١١٠٥ ده توقيعى اولدى بعدالعزل جزيه محاسبه‌جيسى اولوب اعتبارى متنزل اولمشدر . ١١١٢ ده وفات ايدوب اسكداره دفن ايدلمشدر . شاعر ومنشى ايدى .

علی راتب پاشا ــ مشار الیه میرالای بوشناق ابراهیم بکك صلبندن اولوب ١٢٥١ تاریخنده آستانه‌ده تولد ایتمش ومکتب عرفانی‌ده تحصیل علوم وفنون ایده‌رك ١٢٦٥ ده الیوم سواری قوماندانلغنده بولنان برادرلری میرلوا محمود پاشا ایله برابر سلك عسکری‌یه سلوك ایله والدماجد تاجداری فردوس آشیان عبدالمجید خان وبعده سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك معیت سنیه‌لرنده یاورلك خدمت مفتخره‌سیله بکام اوله‌رق قطع مراتب عسکریه ایلمش وبرمدتده خاقان مرحومك ماینجیلك خدمت مفتخره‌سنده بولنمشدر ٨١ ده بیکباشیلق رتبه‌سیله باب سرعسکری‌یه لحم قومیسیونی ریاستنه تعیین و٨٣ ده خاصه اردوی همایوننك برنجی طلیعه طابورینك بیکباشیلغنه یرلشه‌رك اثبات اهلیت ایدوب رتبه‌سی قائمقاملغه ترفیع ایله درسعادته کلوب تحصیل اموال ایله بشنجی اردوی همایونه سوق اولنه‌رق ٨٤ ده میرالای رتبه‌سیله اوچنجی اردوی همایونه و ٨٨ ده پرزرین موقعی قوماندانلغنه واندن دبره‌سنجاغی قوماندانلغی ایله متصرفلغنه مؤخراً ثانیه فرقهٔ عسکریه‌سی قوماندانلغنه واورادن نارده موقعی قوماندانلغنه بعده متروویچه ویکی پازار فرقهٔ عسکریه‌سی قوماندانلغنه واورادن پرشتنه عموم قوماندانلغنه وصربیه‌وقره طاغ محاربانه مأمور بیوریله‌رق ٩٥ سنه‌سی درسعادته جلب اولنه‌رق ژاندارمه تشکیلاتی ریاستنه تعیین بیورلمشدر ١٣٠٣ سنه‌سی حلول اجل موعودیله اللی ایکی یاشنده اولدیغی حالده ارتحال دار بقا ایتمش واسکدارده عزیز محمود هدایی افندی تربه‌سی جوارنده مرحوم جنت افندینك تربه‌سی درونه دفن ایدلمشدر .

حقی بك ــ بقیة السلف شعرای عصردن اولوب قصیده‌پردازلقده ثانیٔ نفعی دینمکه سزا ایدی ١٢٣٨ ده میسوری محافظی اسبق اسماعیل پاشا صلبندن تولد ایلمشدر ١٢٥٩ ده اوقاف محاسبه قلمنه چراغ اولنمشدر ١٢٦٧ ده اوقاف مکتوبی قلمنه نقل ایدلمشدر انجق قلمی ترکله جزئی معاشله کچنمش وعسیر فتحنده‌کی قصیده‌سی حسبیله معاشی تزیید اولنمشدر صوکره‌لری کوزلرینه عماطاری اوله‌رق ١٣١٢ سنه‌سی صفرینك یکرمیسنده ارتحال دار بقا ایلدی چاملیجه‌ده سلامی افندی مرقدی جوارنده دفن اولنمشدر . عربی وفارسی وترکی نظم ونثره مقتدر وشعرده نفعی‌یه تقلیده موفق ایدی دیوان اشعاری وبعض آثار تألیفیه‌سی واردر .

سلامی علی افندی ــ ابتدا بالتحصیل مدرس اولوب بعده خلوتی طریقنه انتساب ایله بروسه‌ده برزاویه بنا ایلمشدر ١٠٩٠ ده هدایی محمود افندی تکیه‌سی شیخی اولدی صوکره مشیختی رفع اولنه‌رق شیخ خلیله ویرلمشدر ازمدت ظرفنده

باخط همايون تكرار نصب ايدلدى ١١٠٣ صفرنده ارتحال ايلدى مجذوب نقش ، صاحب شعور ، شديد ، مهيب ايدى باغلر باشنده بر تكيه وجامع وبلبل دره‌سى ايله اجى بادمده بر جامع وبولغورلى وفستقليده برر زاويه‌سى واردر . هر برينه وظيفه‌لر تعيين ايلمشدر چاملیجه‌ده برمحلهٔ جديده بنا ايلدى كه آلان نامنه منسوبدر .

عاصم — احمد عينتابى] قاموسى ايله برهان قاطعى ترجمه ايده‌رك عثمانلى اصحاب تحصيلنه ايكى بيوك خدمت ابراز ايلين ذات عاليدر كه [مترجم عاصم] عنوانيله ياد اولنور . [مرح المعالى فى شرح الامالى] دخى جملهٔ آثارندندر . استادانه اشعارى‌ده واردر . وقعه‌نويس اولمش ايدى . يازديغى تاريخ مطبوعدر . ١٢٣٥ ده وفات ايتمشدر اسكدارده نوح قپوسى جوارنده‌كى قبرستانده مدفوندر كمالى فقر ايله عمر كچيرمشدر . بوراسى اخلافه داغ درون اولدى .

داماد شهريارى احمد پاشا — ميراخور ابازادر . بالتفيض كوچوك ميراخور وبعده ٦١ ذى‌الحجه‌سنده بيوك ميراخور اولمشدر ٦٤ سنه‌سى عزل اولندى ايسه‌ده درعقب وزارتله ام‌كلثوم سلطانى تزويج ايلمشدر ١٦٥ ده بوزجه اطه محافظه‌سنه كوندرلمشدر ١٠٦٦ ده اوراسنى ترك ايله درسعادته كلمش وبراز وقت صوكره ارتحال داربقا ايلمشدر نعشى سليميه‌يه دفن ايدلمشدر .

الحاج احمد پاشا — طشره‌ليدر قپوجى باشى بعده ميرميران اولوب قضا . اربعه متصرفى اولدى مدت قليله‌ده انفصال ايتديرلدى ١٢٧٤ سنه‌سى رمضان شريفنك اون دردنده ارتحال داربقا ايدوب هدايى دركاهنه دفن ايدلمشدر .

حامد افندى — خواجه] مترجم قاموس مشهور عاصم افندينك اوغلى اولوب متأخرين شعرادن معدوددر . عينتابدن درسعادته كله‌رك ادبيات عربيه وفارسيه‌ده‌كى مهارتى حسبيله برمدت باب على قارشوسنده واقع بشير اغا جامع شريفنده كتبه‌دن ايستينلره درس ويرمكله مشغول اولدقدن صوكره اسكدارده كوشهٔ عزلتى اختيار ايتمش اولديغى حالده رعشه‌علتنه دوچار اولوب ١٢٥٨ سنه‌سنده وفات ايتمشدر پدرى نزدينه دفن اولنمشدر شوبيت جملهٔ اشعارندندر .

شوق كل صدبرك عذارك ايله حامد
اولمش هله بربلبل كوياى محبت

بسيم محمد پاشا — فتحى پاشانك بيوك مخدوميدر كنجلكنده ميرلوا اولوب مكتب سر عسكريده تحصيلده ايكن ١٢٦٨ سنه‌سى ارتحال دار بقا ايدوب قره‌جه احمده دفن ايدلمشدر.

بشير اغا — موره محصلى احمد پاشانك كوله‌سيدر. دائرهٔ همايونه چراغ اولدقده شهزادكاندن سلطان محمود خانه خدمت ايتدى. جلوس همايوننده ١١٤٣ده مصاحب وبرسنه صوكر خزينه‌دار شهريارى اولدى. ١١٥٩ جماذى الاولنك اون اوچنده دارالسعاده اغاسى اولمشدر. ١١٦٥ شعباننده عزل ايله فوت اولمشدر. اسكدارده طوغانجيلره دفن ايدلدى. قلندرخانه جامعنى تجديداً انشا ايلمشدر. خطاط ايدي.

بكتاش اغا — سلطان سليم خان ثالث حضرتلرينك مصاحبلرندن اولوب ١٢٠٤ ده وفات ايلمش واسكدارده آيازمه جامعنه دفن ايدلمشدر.

تحسين پاشا — مكتب فنون حربيه‌دن نشأت ايله ياور حرب حضرت پادشاهى وميرالاى وياور پاشايه داماد اولمشدر. بعده ميرلوا اوله‌رق ١٣٠٠ صفرينك اون طقوزنده كنج ايكن وفات ايلمشدر. اسكدارده مدفوندر.

جلالالدين محمد افندى — عاطف زاده] عمر وحيد افنديك مخدوميدر. مدرس اولوب ١٢١١ جماذى الاولنده غلطه منلاسى اولمشدر. ٢٢٢ ده مكه پايه‌سى واو سنه ذى القعده‌سنده استانبول پايه‌سى اولدى. ٢٢٩ شوالنك بشنده اناطولى پايه‌سى اولدى بعده مفلوج اوله‌رق چوق زمان خانه‌سنده قالمش و١٢٣٧ ده وفات ايدوب قره‌جه احمدده عائله‌سى مزارلغنه دفن ايدلمشدر.

حافظ احمد پاشا — مؤذن زاده] قلبه‌ليدر. سراى همايونده طوغانجى باشى اولوب نديم پادشاهى اولدى ١٠١٦ شوالنك اون سكزنده وزارتله قپودان دريا اولدى. ١٠١٨ ده شام واليسى اولوب ايكى سنه صوكره عزل ايدلدى. بعده عائشه سلطان تزويج اولندى براز صوكره بغداد واليسى اولوب بعدالعزل ١٠٣٢ ده ديار بكر واليسى اولدى ١٠٣٤ ده صدر اعظم اولمشدر. ١٠٣٦ ده عزل ايله وزير ثانى اولدى ١٠٥١ ده ثانياً صدر اعظم اولوب اوچ آى صوكره ارتحال ايلمشدر. قره‌جه احمدده مدفوندر. مدبر، مقتدر، برشاعر ايدى.

حسن تحسين پاشا — قونيه‌ده حافظ محمد افندى مخدوميدر. ١٢٣١ ده تولد ايتمش و ٣٥ ده درسعادته كلوب ٤٣ ده فسلى الابنه كوكلى نفر قيد اولنمشدر. ٤٤ ده محاربه‌ده بولندى ٤٧ ده مكتب حربيه كشادنده داخل اولدى ٤٨ ده

يوز باشى ٥٢ ده قول اغاسى ٥٦ ده بيكباشى ٦٠ ده قائممقام ٦٤ ده ميرالاى ٧١ ده لوا اولدى شمنى، بكرش صخوم محاربه‌لرنده بولندى. صوكرخاصه‌اردوسنه مأمور اولدى ٧٨ ده فريقلكله حلب قوماندانى وصوكره كريده مأمور اولدى وبعده دار شورى اعضاسى وصوكره درسعادت قوماندانى اولوب ٩٤ ده بالا - نفصال بعده وزارتله باطوم قوماندانى ٩٩ ده سلانيك والى قائممقامى اولوب ٩٧ ده انفصال ايتدى ١٣٠٧ ده وفات ايدوب اسكداره دفن ايدلدى .

حمدى محمد پاشا — قپودان سيدى على پاشا زاده‌در • صدر اسبق درويش پاشايه داماد ومدرس اولمشدر. ١٢٤٠ ده رتبه‌سى حك اولنمش وبر آرالق بغداد واليسى على رضا پاشايه خزينه‌دار اولمشدر. ٢٥٠ ده خواجكاندن اولوب بعده ازمير محصلى اولمش و ٢٦٠ ده وزارتله قونيه واليسى اولوب ٦٢ ده دياربكر واليسى وبعده ارضروم واليسى اولوب ازمدنده انفصال ايتمشدر. ٦٧ ده سيواس ٦٩ ده ثانياً ديار بكر ٧١ ده بروسه واليسى اولوب ٧٢ ده عزل ٧٤ ده حلب واليسى اولوب ٧٥ ده عزل ايله سنه‌لرجه معزول قالدى ١٢٨٣ ده ارتحال ايدوب قره‌جه احمده دفن اولنمشدر.

خليل پاشا — قره] چورليليدر. بستانجى وخاصكى اوله‌رق ٧٢ محرمنده بستانجى باشى و ٧٤ صفرنده عزل ورجبنده صره امينى بعدالعودة قپوجيلر كتخداسى ٨١ ده ميراخور اول ٨٢ ده وزارت ايله بوزاوق ويانيه انضماميله خوتين محافظى وبلغراد واليسى اولوب بعده قره‌دكز سرعسكرلكى ايله حربده بولندى ٨٥ ده طوترقان محافظى ٨٧ ده مصر واليسى ٨٨ جده واليسى اولوب عزلنى متعاقب ١١٨٩ ده وفات ايدوب اسكدارده تونس باغنده مدفوندر.

رجب پاشا — بستان] هرسكده مايدوناتليدر. ١٠٨٠ استانبوله كله‌رك چاوشباشى صارى سليمان پاشايه انتساب ايلدى وانك ميراخورلغنده شاطرى وصوكره كتخداسى اولدى ١٠٩٥ ده قپوجيلر كتخداسى وينه اوسنه جمازى‌ـ الاولنده ميراخور اول اولوب ١٠٩٧ ده افنديسى صدراعظم اولمغله بارتبهٔ وزارت ركاب قائممقامى اولدى ١٠٩٩ محرمنده وفات ايدوب اسكدارده افنديسنك يانىنه دفن اولندى .

رفعت محمد پاشا — مأمورين ملكيه‌دن اولوب برخيلى مدت قائممقاملقده

بولنمش ومير ميران اولەدق حلب والى قائممقاملغندن منفصلاً ١٠٩٦ دە جمادى الاخرەسنك يكرمى دردندە وفات ايتمشدر. اسكداردە مدفوندر.

داماد شهريارى سعيد محمد پاشا — بروسەليدر. چاوش باشى ال يناق على افنديـنك همشيرە زادەسى اولمغلە ١٢٣٥ دە غلطە سراينە ٣٨ دە اندرون همايونە داخل اولمشدر. صوكرە خزينە كتخداسى قبريسلى على افندىيە امام بعدە چوقدار اولدى ٤٢ دە مابينجى اولوب ٤٣ دە باش چوقدار پادشـاهى اولدى ٤٧ دە سلحدارلق مقامنك لغوندە اومقامە عائد مطالح باش مابينجيلك عنوانيلە توديع ايدلدى ٤٨ دە استعفا ايلدى بر قاچ آى داييسنك خانەسـندە اقامت ايدوب صوكرە سوارى لوالنى احسـان بيوريلوب اناطولىيە سـوق ايدلدى ٥٠ دە فريقلق ايلە بوغاز محـافظى اولدى ٥١ دە وزارتلە مهر ماه سـلطان نامزدى ومنصورە مشيرى اولدى . متعاقبا جمعيت وليمە اجرا اولندى ٥٢ دە خاصە ومنصورە مشيرلكلريلە اناطولى سرعسكرلكى عنوانى احسان بيورلمشدر. ٥٥ دە تجارت ناظرى ٥٦ دە قپودان دريا ٥٧ دە ثانياً تجارت ناظرى بعـدە ايدين واليسى و ٥٨ دە ادرنە وصوكرە انقرە واليسى اولوب براز زمان صوكرە عزل ايدلدى . ٦٢ رمضاننده مجالس عاليەيە مأمورا اولوب ٦٣ دە ثانياً سرعسكر اولوب ٦٤ دە سينوبە كوندرلدى . ٦٦ شوالندە ادرنە وبعدە شـام واليسى اولوب ٦٧ دە استعفا ايلمشدر. ٧٨ دە صدارت تكليفنە عفوينى نيازدە معاشى اللى بيكە ابلاغ ايديلەرك تلطيف بيورلدى. ١٢٨٥ سنەسى اخرندە وفات ايدوب اسكداردە نصوحى تكيەسنە دفن ايدلمشدر. حسن ادارە صاحبى، اديب، صالح عابد ايدى . يكرمى سـنەيە قريب كـسوۀ درويشـانە ايلە تارك دنيـا اولمش معاشنى ارباب احتياجە صرف ايلمشدر .

سليمان پاشا — قوجە] ملاطيەلى اسماعيل اغا اقرباسـندن اولمغلە سراى همايوندە بالتربيە ركابدار اولوب ١٠٦٢ ذى‌الحجەسندە وزارتلە يكيچرى اغاسى اولدى . ٦٣ دە عزل وبرمدت صوكرە ملاطيە سنجاغيلە كريدە كوندرلدى . ٦٤ دە عزل ٦٥ صدر اعظم اولمشدر. ٦٦ دە عزل بعدە بوسنەواليسى اولوب ٦٩ دە استانبول قائممقامى اولوب بعـدە عزل وبراز صوكرە ارضرم واليسى ٨٤ دە ينە قائممقام آستانە اولوب ١٠٨٦ دە عزل ايدلدى . ١٠٩٨ دە وفات ايدوب اسكدارده خانەسى قربنە دفن اولنمشدر. حليم، سليم، متقى اولوب طالعى معكوس ايدى .

طاهر پاشا — عساكر شاهانه‌دن بالتفيض ميرالاى ولوا اولدى . ١٢٦١ ده شامده خسته‌لنمغله درسعادته كتورلدى . وبرمدت خسته قالدى صكره‌ايولشوب فريق اوله‌رق بيروت قوماندانى اولمشدر» ١٢٨٢ ده تقاعد ايدلدى . ١٢٩٥ شعباننك يكرمى آلتيسنده فوت اولدى. اسكدارده هدائى تكيه‌سنه‌دفن ايدلمشدر.

عبدالكريم پاشا — اناطوليلدر. عسكردن بالتفيض‌لواوفريق وحلب‌فرقه‌سى قوماندانى اولدى . صوكره قارص اردوسنه مأمور اولوب محاصره‌ده اظهار فداكارى ايله غلبه چالمغله ٧٢ ربيع‌الاولنده وزارت احسان بيورلدى . بعده عودتله مظهر التفات سنيه‌اولوب ٧٣ ده عربستان‌مشيرى واوسنه‌نك‌ذى‌القعده‌سنده اناطولى مشيرى اولوب ٧٨ صفرنده عزل ايدلدى‌ايسه‌ده جماذى‌الاولنده ضبطيه مشيرى اولدى ٧٩ شعباننده عزل ومتقاعد اولدى . اسكدارده ساحلخانه‌لرنده ساكن ايكن ١٢٨٠ رجبنده وفات ايتمكله قره‌جه احمده دفن اولندى . شجيع ايدى. مخدومى خاصه‌ده طابوركاتبى عزيز بكدر. ديكر مخدومى محمود بكدركه اليوم غائبدر.

عبدى پاشا — چركسدر. خسرو پاشانك كوله‌لرندن اولوب‌عسكره‌دخول ايدوب ٢٤٧ تاريخنه قدر سراى همايونده بيكباشى و٤٨ ده ميرالاى و ٥٤ ده ميرلوا اولدى . ٥٥ انقره ميرلواسى وصوكره فريق اولدى اوچنجى اردويه مأمور اولدى . ويونان محاربآتنده بولندى. ٧٤جماذى‌الاخرنده‌اشقودره‌متصرفى ٧٨ ده وزارت احشان اولنوب بعده اوچنجى اردو مشيرى اولدى . ٢٨٢ ده ايكنجى اردو مشيرى و ٨٦ ده‌ينه اوچنجى اردو مشيرى اولدى . ايكى سنه صوكره انفصال ايلدى . اوسنه شوراى دولت اعضاسى و٨٩ ده شوراى دولت محاكمات دائره‌سى عدليه‌يه نقل‌ايله‌اورايه اعضا اولدى . و ٩٠ ده شوراى‌دولت اعضاسى براز صوكره تنظيمات عسكريه اعضاسى ٩٢ ده ضبطيه‌مشيرى ٩٤ ده عزل ايله اوچنجى اردو مشيرى ومناستر واليسى قائممقامى ٩٤ ده يانيه واليسى اولوب از مدتده هپسندن عزل ايدلدى ١٢٩٥ ده دارشورى اعضاسى اولدى. ١٢٩٧ رجبنك التيسده وفات ايدوب قره‌جه احمده دفن ايدلمشدر. محاربات واقعه‌ده اظهار لياقت ايتمش غيورمستقيم ايدى . مخدوملرى رؤف پاشا ايله خسرو پاشا حضراتيدر.

عثمان پاشا — كرددر عساكر خاصه‌دن بالتفيض ميرلوا و ١٢٦٢ ده‌فريق

اولوب خاصه رئیسی دخی اولدی صوکره ٧١ ده مکهٔ مکرمه‌یه سوق اولنان عسکره قوماندان اولدی . بعده عودتله خاصه ارکانندن اولوب ١٢٩٠ ده متقاعد اولدی ١٢٨٦ ربیع‌الاولك اون بشنده ارتحال دار بقا ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر. شجعاندن ایدی .

علی پاشا — عمر پاشانك کتخداسی اولوب ١١١٤ ده سپاهیلر اغاسی ومتعاقباً صدارت کتخداسی وذی‌الحجه‌ده وزارتله یکیچری اغاسی اولوب ١٥ ده بلغراد بعده طمشوار و ١٧ ده روم ایلی والیسی اولوب ١٨ ده کلدکده اوچ کون صدارت قائممقامی اولوب طمشوار والیسی وجماذی‌الاولنده مصر والیسی وبعده‌العزل ٢١ ده ارضروم والیسی ٢٢ ده ازاغه مأمور اولدی ٢٥ ده طربزونه اعزام اولنوب ٢٦ ده قندیه و ٢٩ ده تکرار مصر والیسی ر ٣٢ ده عزل اولنمش ٣٣ ذی‌الحجه‌سنده وفات ایدوب طوغانجیلرده مدفوندر . مدبر، مقتدر ایدی .

علی پاشا — علو] جزایرلی حسن پاشانك آدملرندندر، میرمیران بعده وزارتله اناطولی والیسی اولدی . اسماعیل حربنده چرخه‌جی اولوب ١٢٠٤ ده اطه قلعه‌سنه معاونته مأمور اولدی . وصوکره ودین والیسی و ١٢٠٨ ده عزل اولنوب چرمن سنجاغی ایله طاغلر اشقیاسنی تأدیبه مأمور اولدی جماذی‌الاخره‌سنده قونیه ایالتی ضمیمةً احسان اولندی ١٢٠٩ جماذی‌الاولنده اناطولی والیسی اولدی ١٢١٠ ده دیاربکر والیسی ١٢١٢ ده پاسبان‌اوغلی اوزرینه کیدن اردوی همایونه مأمور اولدی ١٢١٣ جماذی‌اولنك اوچنده ارتحال داربقا ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر.

علی پاشا — سید] اسپارته‌لیدر. وزرا وخصوصا علی پاشا دائره‌سنده بولندقدن صوکره قپوجی باشی اولدی . ١٢٣١ ده با رتبهٔ وزارت موره والیسی و ٣٤ شوالنده خداوندکار والیسی و ٣٦ ده صدر اعظم اولوب ٣٦ ده عزل اولندی برقاچ کون مرورنده قره دکز سرعسکری وقره‌برون محافظی وصوکره تکرار موره والیسی اولوب ٣٧ ده عزل ایله اردو معیتنه ویرلدی . انقره سنجاقلری اعطا ایدلدی ٣٨ محرمنده عزل ایدلدی ٢٤٠ ده قونیه والیسی و ١٢٤٢ ده وفات ایتدی . قره‌جه احمدده مدفوندر. صادق ایدی . مخدومی صدوردن عزیز بکدر مصطفی رشید پاشانك انشته‌سیدر.

بهجت مصطفى افندى — صدوردن خيرالله افنديك خفيدى وخواجكاندن محمد امين افنديك مخدومى اولوب ١١٨٨ ده يولد ايلدى . ٢٠٦ ده مدرس ٢١٨ صفرنده رئيس اطباء سلطانى اولدى . ١٢٢١ ده ازمير منلاسى ٢٢٢ ده جماذى الاولنده سرطبابتدن عزل ايدلدى . ٢٢٦ده مصر منلاسى و ٢٢٧ ده مكه پايه‌سى‌و ٢٣١ ده استانبول پايه‌سى و ٢٣٢ شوالنده ثانياً سر اطبا و ٢٣٥ رمضاننده‌اناطولى پايه‌سى اولدى ٢٣٦ ذالقعده‌سنك غره‌سنده‌اناطولى‌قاضيعسكرى اولدى ٢٣٧ شوالنده ثالثاً سر اطبا اولدى ٢٣٩ ده روم‌ايلى‌پايه‌سى و ٩٤٠ ده اولا و ٤٧ ده ثانياً روم ايلى قاضيعسكرى اولوب ١٢٤٧ ده وفات ايلدى . اسكدارده نصوحى تكيه‌سنه دفن ايدلدى شاعر، متكلم عاقل ايدى . فن طبه دائر بررساله‌سى واردر.

توفيق پاشا رسام — اندرون همايون‌وصكره هندسه‌خانه‌دن يتشدى بالتفيض ١٢٥٤ ده ميرلوا اولدى. ١٢٧٤ ربيع‌الاولنده لوالقله اركان‌حربيه‌رئيسى اولدى بعده خاصه فريقى ونهايت دار شوراى عسكرى اعضاسى اولدى ١٢٨٢ ده وفات ايدوب اسكدارده مؤذن باشى محمد شاكر افندى ياننده مدفون اولمغله پدرى اولمسى محتملدر. هنرمند وصبيح الوجه ايدى .

جميل حسين پاشا — محمد نامق پاشانك مخدوميدر سن صغرنده مكتب حربيه‌ده بالتحصيل خروجنده ضابط اولمشدر. سلطان عبدالعزيز خان حضر- تلرينك بدايت جلوس همايونلرنده ياور حرب وسلحشور بلوكى قائمقاملغنه مأمور وصكره اوبلوكك ميرالايى اولوب وسر ياور و ١٢٩٣ ده سر قرنا اولدى . و ١٢٨٥ شوالنده سر عسكر بولنان پدريله برلكده عزل ايدلمش ودار شوراى عسكرى‌يه مأمور ايدلمش ايسه‌ده اندن دخى عزل ايدلمش‌وبرمدت قالوب صوكره فريق اوله‌رق اردوى همايونلرده بولندى ١٢٩٤ ده ادرنه واليسى اولوب ١٢٩٥ ده عزل ايله بشنجى اردويه كيتدى ١٢٩٧ ده حلبه والى اولوب ١٣٠٠ ذى‌الحجه‌سنده وزات ويرلدى ١٣٠٤ ده حجاز واليسى اولوب ١٣٠٥ ده عزل ايله ياور اكرم عنوانى ايله سلاملق رسم عاليسنده بولنمشدر. ١٣٠٧ شوالنك يكرمى التيسنده سنى التمشه قريب ايكن ارتحال ايلمشدر . قره‌جه احمده دفن اولندى عاقل ومدبر اولوب زياده‌ثروته مالك‌ايدى.

حافظ احمد پاشا — مؤذن زاده قلبه‌ليدر. سراى همايونده طوغانجى باشى

اولوب ندیم پادشاهی اولدی ١٠١٦ شوالنك اون سكزنده وزارتله قپودان دریا اولدی ١٠١٨ ده شام والیسی اولوب بعدالعزل ١٠٣٢ ده دیار بكر والیسی اولدی ١٠٣٤ ده صدر اعظم اولمشدر. ١٠٣٦ ده عزل ایله وزیر ثانی ایدلدی . ١٠٤١ ربیع اولنده ثانیاً صدر اعظم اولوب اوچ ای صوكره شهیداً ارتحال ایلمشدر. قره‌جه احمدده مدفوندر. مدبر، مقتدر، شاعر ایدی .

حسن افندی — اسكداریدر. شیخ حمدالله زاده پیر ودرویش افندیلرك شاكردی اولوب ١٠٢٣ تاریخ هجریسنده وفات ایلدی . قره‌جه‌احمدده مدفوندر. برخطاط خوش نویس ایدی .

شریف حسن پاشا — چلبی زاده — روسجق اعیانندن چلبی سلیمان اغا مخدومیدر. سردنكچدی اغاسی اولوب قریم كرای ایله چاپوله كیده‌رك خیلیجه شجاعت كوستردی . پدری وفاتنده میراخوراری اولوب قپوجی باشی اوله‌رق اثنای مضایقه‌ده محسن زاده‌یه جائزه‌سنی بكندیروب ١١٨٧ جماذی‌الاخره‌سنده وزارتله روسجق محافظی اولدی ٨٨ ده مصالحه‌یی متعاقب وزارتی رفع اولندی كوملجنه وروسجق محافظی اولدی وسنه‌لرجه‌اوتوردی. سلحدار چلیك مصطفی پاشا رجاسیله ١٢٠٢ سفری بدایتنده وزارتی ابقا اولنه‌رق میسوری محافظی بعده ودین وراحوه محافظی اولدی ١٠٢٤ ده صدر اعظم اولوب ١٠٢٥ ده وفات ایدوب هدائی دركاهنه دفن ایدلمشدر. ذكی، هوشمند، درایتلی ایدی هدائی دركاهنده خیرات كثیره‌سی واردر.

حسنی حسین پاشا — عساكر شاهانه‌دن یتیشوت فریق رتبه‌سنه نائل اولمش واناطولی دیوان حربنه اعضا اولمشیدی ١٣٠٧ ربیع‌الاخرنده ارتحال دار بقا ایلدی قره‌جه احمدده مدفوندر.

حسین خیری پاشا — ١٢٧٠ ده وفات ایدن شمینلی حاجی حسن اغا مخدومیدر. عساكر شاهانه‌دن لوالغه قدر چیقمش وصكره متقاعد اولمشدر . ١٢٩٨ صفرینك اون برنده متقاعداً وفات ایتمشدر. اسكدارده دیوار دیبنده مدفوندر.

حسین خاكی افندی — قندیه‌لی محمد امین افندینك مخدومیدر. مصره عزیمتله محمد علی پاشانك خدمتنده وبعده كریمه‌سی زینب خانمه انتساب ایله كتخدالق خدمتنده بولنمش وشركت خیریه‌نك بدایت تشكلندن اعتباراً قرق سنه

قدر اداره مجلسی ریاستنده و بعضاً مدیرلکنده استخدام اولنه‌رق ١٣٠٥ تاریخنده رتبهٔ بالایی احراز ایتمش و ١٣١٢ شعبانـنك بشنجی کونی ارتحال ایلمشدر. سنی طقسانی متجاوز اولوب ثروت وفیره صاحبی وامور حسابیه‌یه آشنا ایدی. اسکدارده فنائی درکاهنه دفن ایدلمشدر.

حمدی محمد پاشا — قپودان سیدی پاشا زاده‌در. صدر اسبق درویش پاشایه داماد ومدرس اولمشدر. ١٢٤٠ ده رتبه‌سی حك اولنمش و برادرلق بغداد والیسی علی رضا پاشایه خزینه‌دار اولمشدر. ١٢٥٠ ده خواجکاندن اولوب بعده ازمیر محصلی اولمش و ١٢٦٠ ذی‌الحجه‌سنده وزارتله قونیه والیسی اولوب ٦١ شوالنده عزل و ٦٢ ذی‌القعده‌سنده دیاربکر والیسی وذی‌الحجه‌سنده ارضروم والیسی اولوب ازمدتده انفصال ایتمشدر. ٦٧ رجبنده سیواس و ٦٩ ده ثانیاً دیار بکر و ٧١ بروسه والیسی اولوب و ٧٢ محرمنده عزل ایدلمشدر. ٧٤ ده حلب اولوب ٧٥ ده عزل ایله سنه‌لرجه معزول قالدی. ١٢٨٣ ربیع‌الاولنك غره‌سنده وفات ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر. شیشمان اولوب اقتداری محدود ایسه‌ده ثروت صاحبی اولدی مخدومی محمد پاشادر.

حسن اغا — مهردار بوسنه‌لیدر. عموجه زاده حسین پاشایه مهردارلق ایتمشدر. بعده بالتفیض ١١٢١ ده چاوش باشی اولوب ١١٢٢ ده عزل ایدلمش ١١٢٩ ده رکاب چاوش باشیسی اولوب ١١٣٠ ده صدارت کتخداسی اولمش بعده طوپخانه ناظری اوله‌رق میرآخور اول وکیلی اولوب ١١٣٨ ذی‌الحجه‌سنده عرفه کونی وفات ایتدی. مسکینلرده مدفوندر.

حسین سعید افندی — فتاح زاده ازمیرلیدر. یکیچری اوجاغی امامی وشیخ‌القرا اولوب ١١٥٩ جمادی‌الاخرنده امام ثانی سلطانی و ١١٦١ صفرینك التیسنده امام اول اولمشدر. ١١٦٨ ده انفصال ایدوب بعده دیاربکر منلاسی اولدی. ١١٦٨ رجبنك بشنده ارتحال دار بقا ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر.

خدیجه اوسته — دارالسعاده اغاسی کنج بشیر اغانك اوسته‌لرندن اولوب سرای همایونده کتخدا قادین اولدی یحیی قپان جامعنی تجدیداً بنا ایلدی. ١١٧٩ ده وفات ایله اسکدارده آیازمه جامعنه دفن ایدلمشدر.

خلیل پاشا — مرعشلیدر. مقتول بکلر بکی محمد پاشانك برادری اولمغله

حرم همایونده بالتربیه طوغانجی باشی اولدی. صکره چاقرجی باشی اولدی. ١٠١٦ ربیع الاولنده یکیچری اغاسی اولدی ١٠١٨ ده قپودان دریا اولوب طرابلس غرب طرفنه مأمور اولدی ومتغلب سفردائی‌یی دفع ایلدی ١٠٢٦ محرمنده صدر اعظم اولدی ١٠٢٨ صفرنده ایران اوزرینه سردارلغنی حسن اداره ایده‌مدیکندن عزل ایدلدی ١٠٢٩ محرمنك اون یدیسنده ثالثاً قپودان اولمش و ١٠٣٠ اوائلنده عزل ایدلمش والتی ماه مرورنده رابعاً قپودان اولمش و١٠٣٢ انفصال ایلمشدر ١٠٣٦ ربیع‌الاولنده ثانیاً صدر اعظم اولوب ١٠٣٧ رجبنده عزل ایدلمش وهدائی درکاهنده منزوی قالمشدر. ١٠٣٩ ده ارتحال دار بقا ایدوب اوراده تربه‌ده مدفوندر. معتدل، ملایم ایدی. مخدوملری محمود بك ایله ابوبکر بکدر.

حافظ خیرالله محمد افندی — حکیمباشی سعید افندی دائره‌سنده تربیه اولنوب ١١٧٣ ده مدرس وعصر سلطان مصطفی خان ثالثده جراح باشی اوله‌رق صکره سرای همایون اطباسندن و ١١٧٩ جماذی‌الاخره‌سنده رئیس اطبا اولدی متعاقباً سلانیك منلاسی اولوب ١١٩٩ ده مکه ٢٠٠ ده استانبول پایه‌سی اولوب ٢٠٦ ده اناطولی قاضیعسکری اوله‌رق ٢٠٧ ده عزل ایدلدی. ٢٠٩ رجبنده صدر روم ایلی اولوب بعدالعزل ١٢١٠ رمضاننك یکرمی بشنده خانه‌سندن بندیکی ات کوچك بازار قربنده اورکوب افندی دیزکینی طارتدیغی کبی شاخلانوب یاننده بولنان اون بش قدر چوقدار ضبط ایده‌مامش وارقه‌سی اوستنه دوشوب اکرك اوك قاشی قارننه باتمغله فنا حالده مجروح اولمش وسلخ رمضانده وفات ایلمشد. طبده ماهر ایدی سنی یتمش اوچ اولوب اسکدارده نصوحی تکیه‌سنده مدفوندر.

خلیل پاشا — کوله رشید پاشانك مخدومی وصدر اسبق ابراهیم حلمی پاشانك حفیدی اولمغله کنجلکنده عسکر ومیرلای اولمش وصکره ملکیه وبر مدت بلا خدمت قالمش وبرادرلقی حاجی راشد پاشایه داماد اولوب انشته‌سی جمیل پاشا یاننده پارسده بولنمش ونهایت ١٢٩٠ تاریخلرنده ینه میرالایلقله یاور وسر یاور جهانبانی اوله‌رق لوا وفریق اولمش و ١٣٠٠ ده متقاعد اوله‌رق سنه‌لرجه باندرمه‌ده چفتلکنده مقیم اولمش وبرایکی سنه اول درسعادته کلوب ١٣١٣ سنه‌سی رمضاننك اون سکزنجی کیجه‌سی ارتحال دار بقا ایدوب جدی ابرهیم پاشا یاننه دفن ایدلمشدر. نطوق بهادر وکریم ایدی.

درویش محمد پاشا — بوسنه‌لیدر. سرای همایونده بستانجی‌باشی و ۱۰۱٤ رمضانننك طقوزنجی كونی وزارتله قپودان دریا و ۱۰۱۵ محرمنده صدر اعظم اوله‌رق شعبانده وفات ایدوب اسكداره دفن ایدلمشدر. عنود وغیر مقتدر ایدی.

دلاور پاشا — خرواتدر. اندروندن نشأتله چاشنكیر باشی صكره قبریس وبعده وزارتله بغداد والیسی و ۱۰۲٤ ده دیار بكر و ۱۰۲۷ ده روم ایلی و ۱۰۲۸ ده ثانیاً دیاربكر والیسی و ۱۰۳۰ رمضاننده صدر اعظم اولوب ۱۰۳۱ رجبنده ارتحال دار بقا ایدوب اسكدارده مسكینلرده مدفوندر.

السید درویش محمد افندی — فیض‌الله زاده‌لردن عبدالله افندی مخدومی اولوب ابو اسحق زاده اسعد افندی دامادی ایدی. مدرس، ازمیر ۱۱۸٦ رجبنده ادرنه منلاسی وبعده مكه پایه‌سی ۱۱۹۹ شوالنك اون یدیسنده نقیب الاشراف رمضاننك یكرمی یدیسنده استانبول قاضیسی اوله‌رق ۱۲۰۰ شعباننك اون طقوزنده عزل ایدیلوب ۱۲۰۲ جماذی الاولنك یكرمی یدیسنده ثانیاً نقیب الاشراف وصدر روم ایلی اولوب ۱۲۰٤ جماذی الاولنك یكرمی یدیسنده وفات ایدوب اسكداره دفن ایدلمشدر. زوجه‌سی شاعره وادیبه وعلماً كندوسنه فائقه [فطنت] خانمدر.

رستم ابو بكر پاشا — یكیچری اوجاغندن یتیشوب عساكر نظامیه‌نك احداثنده سواری، اولمش واز وقتده میرالای و ۱۲۵٦ ده سواری لواسی اولمشدر. ۱۲۵۸ ده فریق اولوب ذی‌القعده‌سنده انقره والیسی وبعده خاصه اردوسی اركانندن اولدی. ۱۲۵۹ ده خاصه مجلس رئیسی واوسنه‌نك ذالقعده‌سنده وزارتله اناطولی اردوسی مشیری اولدی ۱۲٦۲ ده انفصال یدوب ٦٦ ده ادرنه والیسی بعده انفصال ایدوب ٦۹ ده سلانیك و ۷۰ ده ینه والیسی اولوب ۷۲ رجبنده عزل ایدلمش و ۷٦ محرمنده اسكوب والیسی اولوب ۱۲٤۹ رمضاننده عزل ایدلدی و ۱۲۸۲ رجبنده ارتحال دار بقا ایدوب نصوحی تكیه‌سی‌سنه دفن ایدلمشدر.

الحاج محمد رشید پاشا — ترسانه امراسندن اولوقت قریم جهتنده طونه قوماندانی اولوب ریاله وپطرونه وبعده لواالقله لیمان رئیسی اولدی. صكره متقاعد اولوب ۱۲۹۷ ربیع‌اولنك سكزنده وفات ایلدی قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر.

رشدی محمد پاشا — طوراق پاشانك یكنی عبدالكریم بكزاده مصطفی كامل

بكك مخدوميدر. ١٢٢٨ ده تولد ايلمشدر. مكتوبیٔ خارجيه‌يه دوام ايله سر خليفه اولدی . وشيخ‌الاسلام مرحوم سعدالدين افندی‌يه داماد اولوب ٨٨ شوالنده معارف تحريرات مديدی و ٨٩ رجبنك اون التيسنده مجلس معارفه اعضا اولدی . ١٢٩٥ ذی‌القعده سنك اون طقوزنده وفات ايلمش وقره‌جه احمده دفن ايدلمشدر.

رائف علی افندی — سكهٔ همايون رسامی ايدی . ١١١٩ صفرينك دردنده وفات ايله اسكدارده دفن ايدلدی . خوش نويس برخطاط وهنرور ايدی .

راسخ پاشا — راسخ مصطفی افندی « بازركان باشی زاده مكتوبیٔ صدر عالیٔ خلفاسندن اولوب خواجه‌لك رتبه‌سی ويرلدی . وعاطف زاده عمروحيد افنديه داماد اولدی . بعده بالترقی طوبجيلر كاتبی وسرعتجی ناظری ١٢٠٦ ده تذكرهٔ ثانی ٩ ده تذكرهٔ اول ١١ ده ركاب همايون كتخداسی اولوب ١٢ ده اردوی همايون عودتنده منفصل اولدی ١٣ ده روم ايلی پايه‌سيله روسيه سفيری اولوب عودتده ينه افنديلكله دفتر امينی اولدی ١٦ ده روم ايلی تيمار وزعامت ناظری ١٧ ده رئيس‌الكتاب اوله‌رق مصر اردوسيله بالعزيمه ١٢١٩ ده رخصتله استانبوله عودت ايدوب توقيعی وبرسنه صكرهٔ دفتر امينی ٢٠ شوالنده روزنامهٔ اول اولوب ١٢٢٨ جماذی الاولنك اون درنده وفات ايدوب اسكدارده خرمنلكده مدفوندر . ٦٠ ياشنده ايدی . نطوق احتشامه مالك ، عاقل ، مؤمن ومستقيم ايدی . مخدومی صدوردن ابراهيم ادهم افنديدر.

سليم ساطع پاشا — عن اصل مناسترليدر. مصره كيدوب امرادن اولدی . بعده سلطنت سنيه خدمتنه عودت ايليوب ميرالای و ١٢٤٩ ده ميرلوا ومتعاقباً فريق و ١٢٥٤ ده مكتب حربيه ناظری اولوب دارشوری نظاماتی تنظيم وتسويد ايلدی ١٢٥٦ ذی‌الحجه‌سنده آيدين واليسی اولوب ١٢٥٧ ربيع‌اولنده انفصال ايلدی برمدت صكره وفات ايدوب اسكداره دفن ايدلدی .

الحاج احمد پاشا — طوغانجی « قزل احمد پاشا احفادندن واسفنديار سلاله‌سندن اندرونده بالتفيض چاقرجی باشی اولمشدر. ٩٦٢ رمضاننده بيوك ميراخور و ٦٥ ربيع‌الاخرنده قونيه وبعده روم ايلی بكلر بكی

و ٧١ ده شام و ٧٩ ده ثانياً قونيه وبعده سلطان سليم ثانى ومراد ثالث حضراتنه نديم اولدى . ٩٩٦ ده ارتحال ايلمشدر . سنى يوزى متجاوز ايكن پادشاه حضرتلريله صيد شكاره كيدر طوغانجيليقده غايت ماهر بر ذات ايدى . ٩٤٠ تاريخنده تربه‌سى جوارنده بولنان طوغانجيلر ميدانى يانينده‌كى حمامى بنا ايلمشدر .

سرى محمد پاشا — حلبلى سلاك احمد پاشا مخدوميدر . ١٢٢٩ ده قپوجى باشى اولوب برمدت صكره عزل ايدلدى ١٢٦٠ ده ميرالامرالق ايله وان وبعده قارص ومتصرفى وبعدالعزل يمن دفتردارى اولوب ٦٧ ده وزارتله يمن واليسى اولدى ٦٨ ده عزل و ٧٠ ده ارضروم اردوى همايونى معيتنه مأمور اولدى بعده عودت ايلدى ١٢٧٤ ده وفات ايدوب اسكدارده عتيق والده سلطان جامعنه دفن ايدلدى .

سليم محمد پاشا — حاصكى » سرويليدر . سراى همايونده يول خاصكيسى اولوب ١٢٤٢ ده عساكر خاصه‌يه داخل اولمشدر . ١٢٥٣ ده بالتدريج ميرالاى و ٥٤ ده ميرلوا و ٥٦ ده فريق اولوب برالشامده بولنديغى صيره‌ده ٢٥٧ ده عزت پاشا مجروح اولمغله عكا محافظلغيله سرعسكر قائممقامى اولدى ٤٧ ده وزارتله صيدا واليسى ٣٩ ده عزل ٦١ اسكوب واليسى و ٦٤ ده ينه عزل بعده قسمونى واليسى اولوب سنه‌سنده ينه عزل ٦٥ ده قونيه وبعده شهروز ٦٧ ده ثالثاً قونيه و ٦٨ ده اناطولى مشيرى وشوالنده خاصه مشيرى ٧٠ ده باطوم قومندانى اولدى وشكوتينى فتح ايلدى بعده عزل ايدلدى ٧١ ده ثانياً خاصه مشيرى ٧٢ ده ارضروم موقع قوماندانلغى علاوه ايدلدى بعدالمصالحه عودت ايتدى . ٧٣ ده انفصال و ٧٤ ده ثالثاً خاصه مشيرى بعده عزل ٧٨ ده ثالثاً قونيه واليسى اولوب ٨٠ ده عزل ٨١ رجبنده مجلس موقت عسكرى‌يه مأمور اولدى . ٨٢ ده دردنجى اردو مشيرلكى ايله اوچنجى اردو قائممقامى اولدى ٨٥ ده عزل ودرسعادته كلدى ١٢٨٩ رجبنده وفات ايتدى . اسكدارده مدفوندر . جسور مقتدر ، مستقيم ايدى .

شكوتينى آلمش وعكايه حرباً دخول ايلمش مسعودالقدم واداره ولايتده وسط برحالده ايدى . [نسته] كلمه‌سى دل پرسنكى اولمغله [نسته سليم پاشا] ديه شهرت بولمشدر .

سليمان پاشا — صاری ه‌سكده پره‌پوليدر. سرای حلواجيسی اولوب مصاحب دلسز طوشان اغايه كتخدا اولدی . بعده قپوجی‌باشی اولوب ١٠٨٠ ربيع‌الاخرنده‌چاوش باشی و ١٠٨٣ ده صدارت كتخداسی و ٨٧ ده ميراخور اول اولوب مكهٔ مكرمه‌يه‌تعميره كوندرلدی . ١٠٩٥ ده وزير ثانی واردو سرعسكری اولدی . ١٠٩٧ ده صدر اعظم وسردار اكرم اولدی . ١٠٩٨ ذی‌الحجه‌سنده درسعادتده وفات ايتمش‌در. صله‌جقده‌جامعی واردر. اورايه دفن ايدلدی .

سليمان پاشا — عربكيرليدر. ميرالای وميرلوا اوله‌رق تقاعد ايدلمشيدی ١٢٨٤ ذی‌القعدسنده وفات ايدوب سليميه‌ده مدفوندر.

سليمان پاشا — ١٢٤٣ ده تولد ايدوب اركان حرب اوله‌رق يتيشمش ودار شوری‌يه اعضا وبعده خاصه اردوسنه ميرلوا اولوب ١٢٨٥ ده وفات ايتدی . اسكدارده طوغانجيلرده مدفوندر.

سياوش پاشا — ابازه‌در. كوپريلی محمد پاشا كوله‌سيدر. مفتاح غلامی وصكره اوغلی فاضل احمد پاشايه قپوجيلر كتخداسی وبعده ركاب همايونده قپوجيلر كتخداسی اولوب محمد پاشانك كريمه‌سی عائشه خانمی تزوج ايله دامادی اولدی . ١٠٩٤ ده سلحدار اغاسی واوسنه جبه‌جی باشی و ١٠٩٥ ده سپاهيلر اغاسی اولدی . وحجه عزيمت ايلدی . ١٠٩٦ ده ديار بكر واليسی ١٠٩٧ ده بوسنه وبعده حلب واليسی اولوب ١٠٩٨ ده اردوی همايونده بولنمغله صدراعظم‌سليمان پاشايه سردار وكيلی اولدی. بعده مع‌الوزاره صدر اعظم نصب بيورلدی . ١٠٩٩ ده حريقده محترقاً وفات ايلمشدر. اسكدارده مدفوندر.

ظريف مصطفی‌پاشا — خاصه سواری الای كاتبلرندن اولوب ازمدتده ميرلوا وفريق اولدی . ١٢٦١ محرمنده دارشوری رئيسی اولوب ٦٢ ده انفصال ايلدی . ٦٣ ده بارتبهٔ مير ميرانی قدس متصرفی اولدی . ٦٤ ده فريقلقله عسكره اعاده‌ايدلدی ٦٥ ده وزارتله قونيه‌وبعده‌حلب‌واليسی اولدی ٦٦ ده ارضروم واليسی و ٧٠ ده اناطولی اردوسی مشيری اولوب بعدالعزل ٢٧٤ ربيع‌الاولنده ثانياً دار شوری رئيسی اولدی . ٢٧٦ ده مجلس والااعضاسی اولوب ٧٧ نهايتلرنده انفصال ايلدی . ١٢٧٩ شعبانندە

وفات ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلدی . ثروت وافره‌یه مالك وكاتب ایدی .

الیاس افندی حافظ — حكیم باشی بهجت افندینك برادریدر. اندرون همایوندن بالتفیض مدرسلكله چراغ اولمشدر . ١٢٥٦ ده دوریه منلاسی اولوب ٢٦١ رجبنده مخرج پایه‌سیله صوفیه منلاسی اولمشدر. بعده بلاد خمسه و ٦٦ ذی‌القعده سنده مكه پایه‌سی اولدی . ٢٧٤ ربیع‌الاخرنده استانبول پایه‌سی وخاصه مفتیسی اولدی ١٢٨١ محرمنك اون‌بشنده وفات ایتدی. نصوحی تكیه‌سنده مدفوندر. حسن خطه مالك وكتابته آشنا بر ذات ایدی . اندرون همایونده بولندیغی مدتك وقایعنی قلمه آلمشدر .

ادیب محمد امین افندی — علی بك مخدومیدر. بالتفیض خواجكاندن اولوب تشریفاتجی وكیلی اولدی . ١٢٠٢ ده ركاب همایونده وقعه نویس اولوب ١٢٠٦ده تشریفاتجی وتكرار وقعه نویس اولمشدر . ١٢٠٩ ده وقعه نویسلك آخره ویرلدی . ١٢١٦ شباطنده ارتحال ایلدی . نوح قیوسنده مدفوندر. برقاچ سنه‌لك تاریخ یازدی .

شریف پاشا — حمال « بدایت عسكرده حماللقدن نفر اولدی. ٢٤٦ ده میرالای و ٤٩ ده سواری لواسی و ٥٣ ده فریق‌اوله‌رق‌رقه قائممقامی و ٥٦ رجبنده ازمید متصرفی و ٢٦٠ ربیع‌الاخرنده‌وزارتله‌موصل‌والیسی وذی‌القعده‌سنده قونیه وذی‌الحجه‌سنده سیواس والیسی‌اولوب ٦١ شوالنده عزل اولنمش ١٢٦٣ ده وفات ایلمشدر. اسكدارده حضرت هدائی‌دركاهنده مدفوندر. محارب وغایت شجیع ایدی .

بشیر اغا ، كوچك — سرای همایونده بالتفیض مصاحب و ١٢٣٤ ده خزینهٔ همایون وكیلی و ١٢٤١ ده خزینه‌دارشهریاری اولدی. بعدالانفصال ١٢٥٨ رمضاننك اون التیسنده وفات ایلدی . اسكدارده ایازمه جامعنده مدفوندر.

سنان‌الدین یوسف پاشا ـ صدر اسبق رستم پاشا برادریدر. اندرون همایونده بالتفیض هرسك سنجاغیله چیقدی ٩٥٥ ده‌قپودان‌دریا اولوب ٩٦١ ده وفات ایلدی . اسكدارده مهرماه سلطان جامعنده مدفوندر . بشكطاشده برجامع ومدرسه انشاسنه باشلاتدیسه‌ده اتمامی ٩٦٣ سالنده‌اولدی‌لطفی پاشاده

دخی برمسجدی واردر. طرابلس غرب بونك زماننده فتح اولندی وفاتنه :

طالدی رحمت دكزینه قپودان

مصراعی تاریخ دوشمشدر.

ابراهیم بابا — بولیلیدر. قیغوسز مشایخندن شیخ عمروصفی مخدومیدر. مظنه‌دن اولوب ١٢٨١ ده وفات ایتدی دیوار دیبنده مدفوندر.

عاكف محمد بك — میر میراندن ابو بكر پاشانك مخدومیدر . سنك مزارنده [ابوبكر زاده] محكوكدر. باب عالیدن بالتفیض تشریفاتجی اولدی ١١٥٦ ده عزل ایله طشره‌یه كوندرلدی ٥٨ شوالنده كوچك اوقاف محاسبه‌جیسی ودور مناصبله ثانیاً تشریفاتجی اولدی ٧٦ ده علاوةً چاوش باشی اولوب ٧٨ ده سواری مقابله‌جیسی اولدی ١١٨٠ جماذی‌الاولنده تشریفاتجیلقدن دخی عزل ایدلدی . ١١٨١ ده وفات ایدوب اسكداره دفن ایدلمشدر. صله‌جق مسجدینك بانیسیدر . بر قاچ سنه‌لك بر تاریخ یازدی انشا وكتابتی پارلاق ایدی . حسن حالی واردر.

غالب عبد الحلیم پاشا ، ترك — درسعادتلیدر . طوپال عزت واغاحسین ومابینجی حمدی پاشالرله حسین بكه دیوان كاتبی ومهردار اولوب صوكره اقشهر قائمقامی وانقره دفترداری اولدی بعده دور الویه ایله میر میران وطرنوی متصرفلغندن معزول اولمش و ١٢٩٣ شعبانك یكرمیسنده ارتحال ایدوب اسكدارده مدفوندر . اتراكك شیوه واصطلاحاتنه هوس ایله انشا واشعارینی اكثریا اویولده قوللانوب [قبا تركجه] بر دیوان یادكار براقمشدر.

خانم قادین — سلطان محمود خان اول حضرتلرینك باش قادینی اولوب ١١٨٣ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب اسكدارده ایازمه جامعنه دفن ایدلمشدر.

کلنوش امةالله والده سلطان — سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك باش خاصکیسی وسلطان مصطفی خان ثانی وسلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك والدهٔ محترمه‌لری اولمغله ۱۱۰۶ تاریخنده مهد علیا اولمشلردر ۱۱۲۷ ذی‌القعده‌سنك طقوزنجی کونی ادرنه‌ده ارتحال ایله نعش مبارکی عربه ایله درسعادته نقل اولنه‌رق اسکدارده جامعنه دفن اولنمشدر. سنی یتمش بشه قریب ایدی. خیرات مبراته راغبه واقچه‌لرینی بویولده صارفه اولوب مکهٔ مکرمه‌ده خاصکیه عمارت وخیراتی باش قادینلغنده وجوده کتورمشدر. مخدوم کبیری عهدنده غلطه یکی جامعنی انشا وعرب جامعی حوالیسنده‌کی ذمیلری اخراج ایده‌رك اورایی احیا ومخدوم صغیری سلطنتنده اسکدارده‌کی جامعنی بنا ایتمش وحج یولنده وسائره‌ده چشمه‌لر وکوپریلر وسبیللر یاپمشدر.

زیب فر قادین — سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك ایکنجی قادینیدر. ۱۲۳۲ تاریخنده ارتحال ایدوب سلیمیه جامعنه دفن ایدلدی.

حاجه عائشه خانم سلطان — مهره ماه سلطان بن سلطان سلیمان اولك کریمه‌سیدر. صدر اسبق احمد پاشایه تزوج ایدلدی ۱۰۰۳ ده اوغلی ایله حجه کیدوب بعدالعوده وفات ایتدی هدائی تربه‌سنه دفن ایدلدی. مخدوملری واردر.

امین محمد افندی — صدرالدین زاده «پدری کبی هرفنده امام ودرسعام اولدی. رفقاسی اولان اهل سنت ایله حلبه ودیاربکره کلدی. و نصوح پاشا کندوسنه معلم نصب ایلدی مدرس اولوب شافعی ایکن تحنف ایلدی بعده صحن پایه‌سیله افتایه مأذون اولدی نصوح پاشانك صدارتنده درسعادته کلوب صحن مدرس وصکره حلب منلاسی ومکه پایه‌سی اولدی ۱۰۲۷ ده دارالحدیث سلطان احمد خانی ختامنده استانبول پایه‌سیله ایلك مدرس اولمشدر ۱۰۳۶ ده وفات ایتدی. اسکدارده مدفوندر. قدوهٔ علمای عرب وعجم اولوب فنون عقلیه‌ده وعلوم نقلیه‌ده فرید ایدی. تفسیر شریفه حاشیه‌سی وهرفندن آثاری واردر. مخدوملری روح‌الله افندیله نعمةالله وفیض‌الله افندیلردر.

داماد شهریاری عثمان پاشا — سرکه» قنیزه‌لیدر. اندرون همایونده بالتفیض ۱۱۰۶ ده سلحدار شهریاری اولوب اوسنه شعبانده وزارتله شام والیسی اولوب ۱۱۰۸ ربیع‌الاولنده حلب وبرسنه صکره وان والیسی اولوب بعده کورجستان اوزرینه سردار اولدی وصکره درسعادته کلوب ۱۱۱۰ ده قونیه و ۱۱ ده‌ثانیاً

وان و ١٣ ده قبریس و بعده اغریبوز و ١٤ ده علائیه والیسی اولوب صکره ١١١٥ ده وزیر ثالث اولوب ١٦ ده اغریبوز و ١٧ ده بوسنه والیسی اولوب ٢٠ ده عزل ایدلدی ورقیه خانم بنت فاطمه سلطان تزویج ایدلدی بعده قونیه و ٢٥ ده سلانیك ٢٦ ده بوزجه اطه بعده وان والیسی و ٢٧ ده نشانجی و ٢٨ ده اینه بختی و ٣٠ ده موصل و ٣٢ ده بصره والیسی اولوب زوجه سنك ارتحالیله امة الله سلطان عقد ایدلمشدر ٣٣ ده سد البحر ٣٤ ده شهرزور ٣٦ ده قونیه والیسی اولوب ٣٧ ده وفات ایتمش واسکداره دفن ایدلمشدر. عاقل، غیور ایدی. مخدوملری احمد و محمد بکاردر. سلیم بك نامنده کی مخدومی ١١٢١ ده وفات ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر. رقیه خانم سلطاندن حفیده سی [کعبة الله شمسه خانم] ١١٢٤ رجبنده ارتحال دار بقا ایتمشدر.

عثمان پاشا — عساکر شاهانه دن بالتفیض موستارده قوماندان ومیرلوا ایکن متقاعد اولمشدر. ١٢٨٩ ربیع الاخرنده ارتحال دار بقا ایدوب نوح قیوسنه دفن ایدلمشدر.

احمد افندی — بیاض زاده] حسن افندی مخدومیدر ١٠٤٢ ده تولد ایلدی مدرس، منلا اولوب ١٠٨٦ جماذی الاخرنده استانبول قاضیسی اولدی. ١٠٩١ صفرنده صدر روم ایلی اولدی ١٠٩٤ ربیع الاولنده عزل ایدلدی. ١٠٩٨ جماذی الاخره سنك دردنده قاکلیجه ده یالیسنده وفات ایتدی. اسکدارده دیوتجی زاویه سنه دفن ایدلمشدر. فن کلامده ماهر برفاضل ایدی. تألیفاتی اشارات المرام من عبارت الامام سواغ العلوم فقه اکبره شرح کتاب الوصیه سائل تعلیقاتی واردر.

الحاج عثمان افندی — بوسنه لیدر. سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك حسن خط خواجه سی ایدی کندوسی مدرس اولوب ١١٨١ ده وفات ایدوب ایازمه جامعنه دفن ایدلمشدر.

عثمان افندی — چورومليدر ١٢٢٣ ده تولد ایله مکتب اعدادیء عسکری معلمی اولوب موالیدن اولمشدر ١٢٩٦ ربیع الاولنك یکرمی اوچنده وفات ایدوب قره جه احمده دفن ایدلدی. علم صرف ونحوه دائر برکتاب یازمشدر فضلادن معدود ایدی. سنك مزارنده شو وجهله یازیلیدر.

[مکتب اعدادیء شاهانه ده اوتوز بش سنه تدریس ایده رك متقاعد

اولان علمای اعلام وقدماء اساتیذهٔ کرامدن چوروملی السید الحاج خواجه عثمان افندی]

محمود هدائی — شیخ سید) مسقط رأسی سیوری حصاردر . حضرت افتاده‌نك کبار خلفاسندندر. خیلی زمان بروسه‌ده بولندقدن صکره اسکداره کلدی ١٠٠٢ ده سلطان محمد جامعنه واعظ ومحدث ومفسر اولدی ١٠٣٢ ده ارتحال ایلدی . تربه‌سی اسکدارده زیارتکاهدر. اوندن زیاده اولان رسائلی ایچنده [جامع الفضائل] اك زیاده شهرت بولمشدر . اشعار متصوفانه‌سی دخی واردر.

وفاتنه دائر سویلنان تاریخ شودر.

[ترك دنیا ایلدی محمود افندی کوچدی آه]

١٠٣٢

شمعی — تدریس ایله تعیش ایدر متصوف برذات ایدی . علمادن معدوددر. مثنوی شریفه، دیوان حافظه، کلستانه، بوستانه شرحلر یازمشدر. ١٠٠٠ ده وفات ایدوب روم محمد پاشا جامعی قپوسی خارجنده مدفوندر.

راغب محمد پاشا — قباطاشلیدر. پدری چلبی افندینك وکیلخرجی اولوب اندرون همایوندن مفیض اوله‌رق عساکر شاهانه‌یه داخل اولمش وبالتفیض ١٢٥٩ ده روم ایلی اردوسنه میرلوا اولوب ٦١ شعبانده میر میرانلقله روم ایلی متصرفی اولمش و ٦٢ صفرنده وزارتله طربزون والیسی اولوب ربیع‌الاولنده طرابلس غرب والیسی اولوب ذی‌القعده‌نك ایکیسنده انفصال ایلمشدر ٦٥ رجبنك سلخنده بصره والیسی اولوب ٦٦ شوالنده جزایر بحر سفید و ٦٧ شعباننده آیدین وشوالنده خربوت ٦٨ شوالنده کردستان و ٧٠ ذالقعده‌سنده اشقودره و ٧٢ محرمنده قسطمونی ٧٣ جماذی‌الاولنده طربزون والیسی اولوب ٧٧ محر-منده عزل اولندی ١٢٨١ ذالقعده‌سی اواسطنده وفات ایدوب اسکدارده هدائی تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر.

روح‌الله محمد افندی — صدرالدین زاده محمد امین افندی مخدومیدر. مدرس منلا اولوب ١١٦٩ ذالقعده‌سنده استانبول قاضیسی اولدی ١٠٧٠ ذالقعده‌سنده عزل ایدلدی . منجمله هوس ایتمسندن ناشی بوفنه واقف بکلکجی وجدی افندی وقونیه ابازه‌سی محمد اغا ایله مراسلاتده بولندی ١٠٧١ ده ارتحال

ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر. التمش یاشند ایدی [روحی] مخلصیله شاعردر
دیوانی واردر. فندقلی جامعنه اجزاء شریفه وقف ایلمشدر.

شکری پاشا — ترسانه‌لیدر. بالتفیض قپودان وصکره عزلله قپوجی باشی
بعده ردوس متصرفی و ۱۲٤۹ ده ازمید متصرفلغیله کرسته مأموری وصکره
میرلوا وبحریه فریقی اولدی ۱۲۵۸ شوالنك یدیسنده وفات ایدوب سید احمد
دره‌سنه دفن ایدلدی.

صادق محمد افندی — پدری بلاطه‌جامجی عبدی اولوب ۱۱۵۱ ده تولدایلدی
دایسی طبیب قنبور عباسدن طبابتی بالتحصیل ۱۱۹٤ ده یکیشهر منلاسی مسعود
زاده‌یه کتخدا اولدی ۱۱۹۷ ده مدرس ۲۰۳ ده رئیس اطبا ایکی سنه صکره ازمیر
منلاسی و ۲۰۷ ده ادرنه منلاسی وایکی سنه صکره مکه پایه‌سی اولدی ۱۲۱۱ ده
سرطبابتدن عزل ایدلدی ۱۲۱٤ ده استانبول قضاسی توجیهنده استعفا ایتمکله
مالخولیا علتنه اوغرامش وبرمدت صکره کندوسنه سکونت کله‌رك منزول اولمشدر.
۱۲۱۵ شعبانك اوننجی کونی وفات ایلمشدر. نصوحی تکیه‌سنده مدفوندر.

ابراهیم عفت افندی — نصوحی زاده « باب فتواده مستخدم اوله‌رق وقایع
کاتبی اولمش و ۱۲۲۷ جمادی الاخرنده ماغوسه‌یه کوندرلمشدر. بعده محمل شرعیات
کاتبی وبعده مخرج وبلاد خمسه منلاسی اولوب ۱۲٤۱ ده روسیه متارکه‌سنده مرخص
ثانی اولدی ۱۲٤۷ ده مکه پایه‌سی اولمشدر. ۱۲۵۱ شوالنك یکرمیسنده ارتحال
ایدوب نصوحی تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر. مستقیم وامور سیاسته اکاه برمردفاضل
ایدی.

ابراهیم پاشا — چورابسز » قرق سنه قدر طشره‌لرده خدمات عسکریه‌ده
بولنه‌رق میرلوالقدن متقاعد اولمشدر. ۱۳۰٤ ده یوزدرت یاشنده اولدیغی حالده
ارتحال دار بقا ایدوب قره‌جه‌احمده دفن اولنمشدر.

ابراهیم حقی پاشا — امرای عسکریه‌دن اولوب یاور حرب پادشاهی اولدی
صکره سر یاور اولوب میر لوا وفریق اولدی ۱۲۸٤ ده دار شوری اعضاسی
اوله‌رق بعده متقاعد اولمشدر. ۱۲۹٤ محرمنك دردنجی کونی ارتحال ایدوب
اسکدارده دیوار دیبنده مدفوندر. آلایدن یتشمه امی وصادق ایدی.

علی منصوری افندی — مصرلیدر. کوپریلی زاده مصطفی پاشایه تخلکنده
انتسابله صدارتنده امامی اولدی وکتبخانه‌ده حافظ کتب ومحدث اولو ۱۱۰۲ ده

سلطان سليمان ثانى حضرتلرينك والدهسى صالحه سلطان ايچون سليمانيه تربهسنده قراشيخلكى بوكا احسان بيورلدى ١١٢٨ دهشيخ القرا اولدى ١١٣٤ ده وفات ايتدى اسكدارده خرمنلكده مدفوندر . محدث ، نحوى ايدى . تأليفى بيك بيتلى [الفيه] در.

موسى كاظم پاشا — متأخرين شعراى عثمانيهنك سر افرازى اولوب هله مرثيه وهجوده بيماننددر. ارناؤدلقادهقوينجه قصبهسنده ١٢٣٧ تاريخنده دنيايه كلوب پدرى حسين بكله برمقدار تحصيلدن صكره ديوان همايون قلمنه بعدهمهمه اوطهسنه وماليه مكتوبى قلمنه مداومت ايتمش وبعده كتابتله عساكر خاصه سلكنه داخل اولوب استعداد طبيعيسى حسبيله ازمدتده لوا كتابتنه نائل وبعده صنف حربه داخل اولهرق تدريجاً فريقلك رتبهٔ رفيعهسنى احرازايتمش وآتش زبانلكى شدتنك بعض تأثيراتنه اوغرامش ايدى اهل بيت جناب نبويه وفرت محبتى وطريقته انتسابى اولوب اشعارينك برقسم مهمى نعت ومرثيه ومناجاته متعلقدر. قرن حاضر اوائلنده درسعادتده ارتحال ايتمشدر. اسكدارده حضرت هدايىده مدفوندر شو قطعه جملهٔ اشعارندر.

جوش ايدوب باد محبت ايله دريای ازل
اولدى برجوهر شهدنه دورنك اوزرهجلى
ديدى صرف هويت كوروب اول رنكلرى
برينه نور محمد برينه نور على

روم محمد پاشا — ابوالفتح سلطان محمد خان ثانى حضرتلرى وزراسندن اولوب محمود پاشانك صدارتى زماننده وزير ثانى ايدى وصدرمشار اليهه زياده كين وغرضى اولوب نهايت قرهمان سفرى اثناسنده نزد پادشاهيده حقنده سعايت ايدوب ٨٧٢ ده عزلنه سبب اولمش ويرينه كنديسى نصب اولنمش ايدى مدت سدارتى اوچ سنه سوروب زمانى قرهمان اوغللرينك تنكيليله كچيرمش واوچ سنهلك صدارتدن صكره ٨٧٥ ده عزل اولنهرق برمدت صكره وفات ايتمش واسكدارده بنا كردهسى اولان جامع شريف حوليسنده دفن اولنمشدر. رومدن دونمه ايدى.

سلطان زاد محمد پاشا — عصر سلطان ابراهيم خانيده مسند صدارت عظمايه كچن وزرادن اولوب نسبى رستم پاشايه وجغاله زاده سنان پاشايه منتهى اولور.

سلطان زاده اولمغله سرای همایونده تربیه اولنه‌رق ۱۰۳۰ تاریخنده سلطان عثمان خان خوتین سفرینه عزیمت ایتدکلرنده قپوجی باشیلق ایله طشره‌یه چیقوب شباتی جهتیله [جوان قپوجی باشی] دینمکله شهرت بولمشیدی. استعدی فطریسی وشرف نسبی سائقه‌سیله ازمدت ظرفنده وزیر قبه‌نشین اولوب ۱۰۴۷ ده مصر ایالتنه نصب اولنمشدی اوچ سنه خطهٔ مصریه‌یی اداره ایتدکدن صکره درسعادته عودتله ۱۰۵۱ ده سردارلقله ازاق استخلاصنه مأمور اولوب وصولندن اول دشمن اوراسنی تخلیه ایله چکلمش اولدیغندن بلا حرب داخل اولوب اعادهٔ اسایش ایتمشدی بوموفقیتندن طولایی حسن تدبیرله شهرت بولمسی وزیر اعظم بولنان قره مصطفی پاشانك موجب اندیشه‌سی اولمغله اوزیده قالمسی ایچون فرمان همایون استحصال ایتمشدی ۱۰۵۳ ده مأذوناً درسعادته کلوب همان شام ایالتی توجیهیله اعزام اولنمش ومحل مأموریتنه وصولنی متعاقب قره مصطفی پاشا عزل ایدیله‌رك مهر صدارت کندیسنه ارسال بیورلدی ۱۰۵٤ ده درسعادته وصول ایله مسند صدارته قعود ایتمشدی . اوصره‌ده مشهور جینجی خواجه صاحب نفوذ اولوب سلفی قره مصطفی پاشاکبی بر وزیر عاقل دسایسنه افتاده اولمغله صاحب ترجمه بونك دسایسندن احترازاً مماشات کارانه حرکتده بولنمغه مجبور اولمش ویالکز کریدده بولنان عسکره وقت وزمانیله ارزاق ومهمات یتشدیرمك خصوصنده حسن خدمتله اکتفا ایتمشدی . مع هذا ۱۰۵۵ تاریخنده دفتردار صالح پاشانك سعایتیله عزل وسردارلق نامیله کریده اعزام اولنه‌رق نازك طبع وسفر دریایه غیر متحمل اولمغله کریده وصولنده خسته‌لنوب ۱۰۵٦ ده وفات ایتمش ونعشی درسعادته نقل اولنه‌رق هدایی محمود افندی تربه‌سی جوارینه دفن اولنمشدر. مدت صدارتی ۲۲ آی اولوب وفاتنده قرق یاشلرنده ایدی .

ترشیجی زاده احمد مختار افندی — دور سلطان عبدالعزیز خانیده مقام مشیخت اسلامیه‌یه کچن علمادن اولوب ۱۲۸۹ ده مقام مشارالیهه اصعاد اولنمش ویکرمی آیه قریب مدت بومقامده قالدقدن صکره [۱۲۹۱] تاریخنده وفات ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر.

صنعی زاده سید محمد امین افندی — سلطان محمد خان رابع دورنده مشیخت اسلامیه‌یه کچن علمادن اولوب قضاتدن قره صنع الله افندینك اوغلیدر. ۱۰۵٦ ده ادرنه ۵۷ ده بروسه پایه‌سیله حلب ومتعاقباً مصر ۵۹ ده استانبول

قاضیسی ۱۰٦٤ اناطولی و ٦٥ ده روم ایلی قاضیعسکری اولمش و۱۰۷۲ ده مسند فتوایه کچوب اون بر آی قدر بومقامده قالدقدن صکره ۷۳ ده عزل اولنمش و۱۰۸۳ ده وفات ایدوب اسکدارده هدایی محمود افندی درکاهی جوارنده دفن اولنمشدر. متشرع ومتقی برذات اولوب انجق امور خارجیه یه وقوفی ووقاری یوغیدی .

یوسف کامل پاشا — عصر جنتمکان سلطان عبدالعزیز خانیده مسند صدارت عظمایه کچن وزرای دولت علیه دن اولوب عن اصلی عربکیرلی اولدیغی حالده عمی کمرکجی عثمان پاشانك دائره سنده تربیه اولنه رق مشار الیهك معیتنده کزدیکی یرلرده علمای عصرندن تحصیل علوم ایله السنۀ ثلاثه ادبیاتنده وشعر وانشاده کسب مهارت ایتمش وبرمدت دیوان همایون قلمنه دوامدن صکره ۱۲٤۹ تاریخنده جانب مصره عزیمتله خزینۀ مصریه کتابتنه وبعده محمد علی پاشا مرحومك معیت دیوانه نصب اولنه رق مشار الیهك توجهنی قزانمش ومتعاقباً یکدن قائمقاملقله سلك عسکری یه دخول ایله بش سنه ظرفنده میر لوالق رتبه سنه نائل اولمش ۱۲٦۰ ده مأموراً درسعادته وروده عهده سنه میرمیرانلق رتبه سی توجیه اولنه رق مصره عودتنده زینب خانم مرحومه ایله عقد ازدواجی اجرا اولنه رق مشار الیه محمد علی پاشایه داماد اولمش وبراز وقت صعید مصرك اصوان مدیریتنده بولندقدن صکره ۱۲٦٥ تاریخنده درسعادته انتقال ایدوب ازمدت ظرفنده روم ایلی بکلر بکیلکی پایه سیله مجلس والای احکام عدلیه ومجلس معارف اعضالغنه نصب اولنمش و ۱۲٦۷ ده عهده سنه وزارت رتبه سی توجیهیله ٦۸ ده تجارت نظارتنه ٦۹ ده مجلس والا اعضالغنه ۱۲۷۰ ده ثانیاً تجارت نظارتنه ۷۱ ده مجلس عالئ تنظیمات ریاستنه وینه اوسنه مجلس والا ریاستنه تعیین اولندقدن صکره ینه سنۀ مذکوره ده عزل ایله مجالس عالیه یه مأمور اولمش و ۷۳ ده ثانیا مجلس والا ریاستنه نصب اولنه رق ۷٦ ده بالانفصال برمدت استراحت ومأذوناً مصره سیاحت ایتمش وعودتنده ۷۷ ده ینه مجالس عالیه یه مأمور اولوب ۷۸ ده مجدداً تشکیل اولنان مجلس والای احکام عدلیه ریاستنه نصب اولنان ومأموراً شامده بولنان فؤاد پاشانک یرینه وکالته وبعده ریاست مذکوره یه اصالةً نصب اولنمش ۱۲۷۹ ده مسند جلیل صدارت عظمایه کچوب بش ای امور دولتی حسن اداره ایتدکدن صکره انفصال ایدوب رابعاً مجلس والای

احكام عدليه رياستنه نصب اولنمش و ١٢٨٢ ده مجالس عاليه‌يه مأمور بولنان محمد رشدى پاشا ايله بجايش اولنه‌رق برخيلى وقت بوحالده قالمش و ١٢٩٢ تاريخنده ارتحال ايدوب اسكدارده رفيقهٔ محترمه‌سيله مشتركاً احيا كرده‌لرى اولان غربا خسته‌خانه‌سى اتصالنده دفن اولنمشدر. بعض اشعارى ومنشآتى اولوب وفنلونك مشهور تلماق سركذشتى ترجمه‌سنى دخى برطرز منشيانه‌ده قلمه‌المشدر. كرم واحسانى چوق مدبر ودور انديش برذات ايدى .

محمد سعيد افندى — صدوردن وشيخ نصوحى احفادندن اولوب اسكدارده مدفوندر. بيت آتى منتخب اشعارندندر.

رستم رزم جفايم دردِ جوشندر بكا
داغ آتشتاب سينه‌م زينت تندر بكا

حاجى عثمان نورى پاشا — نظاميه‌سوارى ميرالايلرندن احمدشكرى بكك مخدومى اولوب ١٢٥٦ سنهٔ هجريه‌سنده درسعادتده‌تولد ايتمش و١٢٧٤ ده مكتب فنون حربيهٔ شاهانه‌يه داخل اولمشدر ١٢٧٩ سنه‌سنده اركان حربيه يوز باشيلغى رتبه‌سنه نائليتله مكتبدن خروج ايلمشدر. ١٢٨٨ سنه‌سنده‌اركان‌حربيه‌بيكباشيلغى رتبه‌سنه نائليتله اردو دائره‌سنده بولنان مواقعى كشت وكذارله ١٢٨٩ ده مدانيه — بروسه شمندوفر خطى كشفياتنده بولنمش و ١٢٩١ سنه‌سنده صربستان اوزرينه سوق اولنان فرقهٔ همايون اركان حربيه رياستيله ودينه كوندرلمش و ١٢٩٢ سنه‌سنده اركان حربيه قائمقاملغى رتبه‌سنه‌نائليتله صربستان حدودى تجاوز ايديله‌رك زايچر جوارنده وقوعه كلان محاربتده حاضر بولنمشدر. مصالحه‌دن صكره شمنى‌يه عودتى متعاقب روسيه ايله اعلان حرب ايدلديكندن طونه شرق قول اردوسى سوارى فرقه‌سى اركان حربيه رياستنه تعيين اولنه‌رق هزار غراده كيتمش و ١٢٩٤ ده بالفعل قوماندا ايتمك ارزوسيله پياده صنفنه نقل ايله خاصه اردوى همايونى پياده ايكنجى الاينه ميرالاى تعيين بيورلمشدر . حربك ختامنه قدر لوا خدمتنى ايفا وبيوك وكوچك اون اوچ دفعه محاربه‌ده حاضر بولنمشدر. رسمو وقنديه قوماندانلغنده دخى بولنمشدر. ٩٦ ده خاصه برنجى ميرآلايلغنه تعيين ايديله‌رك سنهٔ مذكوره ظرفنده اولكون مسئله‌سنه مأموراً كيتمش وتكرار استانبوله عودتله ٩٨ ده كوملجنه‌درديف لوالغنه وينه سنهٔ مذكوره‌ده فريقلق رتبه‌سيله حجاز فرقهٔ همايونى قوماندانلغنه ٩٩ ده

قوماندناق انضماميله واليلكنه تعيين بيورلمش و ١٣٠١ ده رتبهٔ ساميهٔ مشيرى‌يى احراز ايلمشدر ٣٠٤ ده حلب ولايتى واليلكنه تعيين ايدلمش ايسه‌ده وجودينه عارض اولان روماتيزمه خسته‌لغندن طولايى سكز آى صكره بالاستعفا تداوى ايچون بيروتده برمدت اقامتدن صكره ١٣٠٥ ده يدنجى اردوى همايون مشيريتى انضماميله يمن واليلكنه تعيين بيورلمش وعارضهٔ وجوديه‌سنك اشتدادى حسبيله بالاستعفاينه بيروته واورادن درسعادته عزيمت ايلمش ٣٠٨ ده التنجى اردوى همايون مشيريتنه تعيين بيورلمش ايسه‌ده عارضهٔ وجوديه‌سنه مبنى بالاستعفا بشنجى اردوى همايون مشيريتنه ٣٠٩ ده سوريه ولايتنه وسنهٔ مذكوره‌ده حجازده ظهور ايدن اغتشاشك رفعى مأموريتيله وياور اكرملك عنواننك احسانيله ايكنجى دفعه حجاز ولايتنه ٣١٠ ده ايكنجى دفعه اوله‌رق حلب ولايتنه تعيين بيولمش واورادن سوريه ولايتنه تعيين ايدلمشدر ١٣١٥ سنه‌سى ارتحال دار بقا ايله اسكدارده قره‌جه احمده دفن ايدلمشدر.

ميرزا زاده شيخ محمد افندى — سلطان محمودخان اول دورنده مشيخت اسلاميه‌مسند جليلنه كچن علمادن اولوب ١١٢٦ ده شيخ الاسلام اولان ميرزا مصطفى افنديك اوغليدر. تحصيل علوم ايله رؤسه نائل اولدقدن صكره فيض الله افندى‌يه داماد اولوب انك سوقيله ازمير، ادرنه وچوق كچمه‌دن استانبول قاضيسى و ١١٢٥ ده اناطولى قاضيعسكرى اولمش ايدى ١١٢٨ ده نقض عهد ايدن اوستريايه قارشى سفر همايون اقتضاسنه دائر انعقاد ايدن مجلسده صدر اعظم شهيد على پاشايه قارشى معارضه ايتديكندن طولايى اربه‌لى اولان پراوادى‌يه تبعيد اولنه‌رق برمدت صكره ميراخور اغانك شفاعتيله عفو ودرسعادته جلب اولنه‌رق روم ايلى پايه‌سيله تلطيف بيوريلوب بعده ايكى دفعه بالفعل روم ايلى قاضى عسكرى و ١٢٤٢ ده مفتىء انام اولمش ايسه‌ده ضعف وهرمه دوچار اولديغندن انجق يدى بچق آى كمال استغنا ايله بومقام عاليده قالدقدن صكره ١١٤٣ ده استعفاسى قبول اولنه‌رق قوناغنه چكيلوب ١١٤٦ ده ارتحال ايتمش واسكدارده قره‌جه احمده دفن ايدلمشدر. عالم وعفيف ومتقى برذات ايدى.

ميرزا زاده محمد سعيد افندى — سلطان مصطفى خان دورى مشايخ اسلامندن اولوب ميرزا زاده شيخ محمد افنديك اوغليدر ١١٢٢ ده تولدايدوب ١١٣٣ ده طريق تدريسه داخل اوله‌رق ١١٤٥ تاريخنده ازمير وبعده بروسه

مکه و ۱۱٦۱ ده استانبول قاضیسی ۷۱ ده اناطولی و ۷۳ ده روم ایلی قاضیعسکری ۷۵ ده نقیب الاشراف ومکرراً صدر روم ایلی اولوب ۱۱۸۳ ده مقام مشیخته نصب ایله اوچ بچق سنه امور فتوایی بعد الاداره ضعف ونحافتنه وهرمنه بناءً استعفایه مجبور اولوب ۱۱۸۷ ده استعفاسی قبول اولنه رق برسنه صکره وفات ایتمشدر. قره جه احمدده مدفوندر. عفیف، محق برذات ایدی.

دری الشیخ محمد افندی — انقره لیدر. مدرس وصدوردن عبدالقادر افندی یه داماد اولدی ۱۲٦ ده مصر منلاسی ۱۲۹ ده مکهٔ مکرمه قاضیسی ۱۳۳ محرمنده استانبول قاضیسی ۱۳٤ ده بعد العزل ۱۳۹ ده اناطولی قاضیعسکری اوله رق ۱٤۰ ده انفصال ایلدی ۱٤۳ ربیع الاولنده صدر روم ایلی اوله رق سنه سنده عزل ایلدی ۱٤۷ جماذی الاولنده ثانیاً صدر روم ایلی جماذی الاخره نك اوچنده شیخ الاسلام اولوب ۱۱٤۸ ذی الحجه سنده خسته اولمغله انفصال ایده رك ۱۱٤۹ ده وفات ایتدی مسکینلرده مدفوندر. عالم، فاضل، منصف، محق، لطف طبع صاحبی ایدی. مخدومی مصطفی افندیدر. [دری زاده لر] بوکا منسوبدر.

حسام الدین عمر افندی — عاطف زاده صدوردن جلال افندینك حفیدیدر ۱۲۱٤ ده تولد ایلدی ۱۲٤٦ ده تحریر مأموری اولدی ٦٤ ده سلانیك منلاسی اولوب متعاقباً بلاد خمسه ومکه و ٦٦ ده استانبول پایه لرینی احراز ایلمشدر. صکره اناطولی پایه سی ومجلس معارف اعضاسی اولوب ۷٤ صفرنده مجلس معارف رئیسی ۷٦ ذی القعده سنده اناطولی قاضیعسکری اولدی ۱۲۷۸ محرمنده روم ایلی پایه سی اولدی ۲۸۰ جماذی الاولنك اون برنده شیخ الاسلام اولدی ۱۲۸۳ ربیع الاولنك یکرمی بدیسنده انفصال ایلدی ۱۲۸۵ جماذی الاولنك التیسنده مجالس عالیه یه مأمور اولدی. ۱۲۸۸ صفرینك یکرمی بشنده وفات ایدوب حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر. عالم، خلوق، حلیم، ظریف، متواضع وتاریخشناس ایدی مدت حیاتنی عالم تجردده امرار ایلمشدر.

سعدالدین افندی — فیض الله افندی زاده مدرس مصر منلاسی ۱۱٦۰ محرمنده مکه قاضیسی ۱۱٦۷ ده استانبول قاضیسی اولدی ۱۱٦۸ ده عزل اولنوب ۱۱۷۳ ده وفات ایدوب قره جه احمد تربه سی یاننده مدفوندر.

سعدالدین محمد افندی — مدرسیندن عبدالحمید افندی مخدومیدر ۱۲۱۳

ده تولد ایلدی مدرس، میری کاتبی ۲٦۰ ذالحجه‌سنده اوقاف مفتشی ٦۳ ده مخرج پایه‌سی بعده مالیه مفتیسی صکره مکه و ۷۰ رمضاننده استانبول و ۷۲ شعباننده اناطولی پایه‌سی ۷۵ صفرنده مجلس والا مفتیسی اولوب ۷۵ جماذی الا ولنك یکرمی برنده شیخ‌الاسلام اولدی ۸۰ ده عزل ایلدی ۲۸۳ ده وفات ایدوب قره‌جه احمد تربه‌سی یاننده فیض‌الله زاده سعدالدین افندینك قربنه دفن ایدلدی . نطوق ، مدبر، مقتدر، عارف، محق ایدی مخدومی رشاد ودامادلری نجیب افندیله رشدی بکدر.

شیخ ابراهیم افندی — ۱۰۵۱ تاریخنده‌استانبولده دنیایه کلوب، بعدالتحصیل طریقته انتسابله بعض جوامع شریفه وعظیه‌سی عهده‌سنه احاله‌وبعده اسکدارده عتیق والده سطان مشیختنه نصب اولنمشیدی ۱۱۱٤ ده وفات ایدوب اسکدار مقبره‌سنه دفن ایدلمشدر. برچوق الهیاتی وسائر اشعاری واردر . شو بیت او جمله‌دندر.

داغ یاقش شرحه چکمش سینه‌سن چاك ایلمش
بویله در عالمده نقش حال مشتاقان عشق

غازی یوسف پاشا — ۱۰۵٤ دن ۱۰۵۵ تاریخنه قدر قپودان پاشالق ایتمشدر. بیك اللی بش حزیرانی اواخرنده ۲۰۰ دن متجاوز سفینه‌دن مرکب بردونما ایله کرید اوزرینه کیدوب وقره‌یه عسکری چیقاروب اطه‌نك مقر اداره‌سی اولان حانیه قلعه‌سنی ۵۰ کون قدر بعدالمحاصره ضبطنه موفق اولمشدر. سلیمیه جامعشریفی جوارنده مدفوندر.

حانیه قلعه‌سنك قپوسی اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر.

شرحه چکدم داغ اوردم کوز کوز ایتدم سینه‌می
داغمی سیر ایلین بیلسون بنم تاریخمی
۱۰۵۵

نصوحی

مشار الیه الحاج محمد افندی ۹۷۷ سنه‌سی قسطمونیده وفات ایدن قسطمونیلی الشیخ شعبان افندی نسلندندر. وامی سنان حضرتلرندن مستخلفدر. وفاتی ۹۷٦ سنه‌سی واقع اولمشدر.

درسعادتده ایلك دفعه اوله‌رق دارالطباعه اسكدارده سلیمیه جوارنده تأسیس اولنمشدر. حتی تاریخ تأسیسنی مبین اوزمان شعراسندن عینی نام ذات تاریخ آتی‌یی سویلمشدر.

مصحح بنده‌سی عینی دیدی تاریخ مطبوعك
اوچنجی شه سلیم دارالطباعه ایلدی انشا
١٢١٧

قیزقله‌سی

سرای برونی ایله اسكدار بیننده واقع اولوب اوروپالیلرجه [طورده لئاندر] نامیله مشهور قیزقله‌سی [لئون عراقیل] نام روم قیصری طرفندن انشا ایتدیرلمشدر. بوقله‌نك بوغازلردن كلان سفائنك مرورینی منع ایچون ایمپراطور [مانوئل]طرفندن انشاایتدیرلدیكی دخی مرویدر. مذكور قله محترق اولدقدن صكره جنتمكان سلطان محمود خان ثانی حضرتلری جانبندن تكرار وكوریلان هیئتده بنا وانشا ایتدیرلمشدر.

قوزغنجق

قریهٔ مذكوره‌نك بواسمله تسمیه‌سنه سبب حضرت فاتحك عصرنده قوزغون بابا نام عزیزك اوراده ساكن اولدیغندن ایلری كلمشدر. اشبو قریه بوغاز ایچنك اناطولی ساحلنده واسكدارك شمال شرقیسنده‌در.

بوغاز ایچی قرای سائره‌سی كبی بونك دخی قسم ساحلیسی یالیلردن متشكل اولوب قسم كلیسی برعمیق خط اجتماع میاه‌ایله بوخطك جناحیننده‌كی مواقع مرتفعه‌ده بولنور. اشبو خط اجتماع میاه منحنی‌الشكل ایسه‌ده فقط استقامت عمومیه‌سی جنوب شرقیدن شمال غربیه‌در.

قریهٔ مذكوره‌نك واپور اسكله‌سی سرای برونندن ٩و١ میل مسافه‌ده اولوب خط اجتماع میاهك طولیده تقریباً [١٠٠٠] بیك متره‌در.

قریهٔ مذكوره‌ده پك چوق اهل اسلام اسكان ایتمدیكندن مسجدوجامع اولمیوب طائفهٔ یهوده منحصر اولدیغندن ایكی عدد حاوره خانه‌ایله رومل‌رك [ایه پانده‌لمنوس] نامیله یاد اولنور بركلیساسی موجوددر. بوندن باشقه ژاندارمه وپولیس اقامه‌سنه

مخصوص برباب قره‌غولخانه ایله بری ١٢٤٧ ودیکری ١٢٢٧ ده بنا اولنمش ایکی عدد چشمه وبرده بری ذکور دیکری اناثه مخصوص ایکی عدد مکتب ابتدائیسی واردر. وارمنیلرك [سرپ کرقور] نامنده برکلیسالری موجوددر.

اسکله قربنده وساحل بحرده کائن چشمه ١٢٤٧ تاریخنده انشا وخیرات ایدلمشدر. اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

هوالشافی

آب ناب ایچ نوش اوله صبح ومسا
صاحب الخیراته قیل خیر دعا

نقاش

قوزغنجقك شمال غربیسنده اولان اشبو موقعده طوپچی وپیاده عسکری اقامه‌سنه مخصوص بر قره‌غول اولوب بربطاریه طوپ واردر. بوطوپلر جلوس همایون ایله بیراملرده اوقات خمسه‌ده انداخت ایدیلور. بونام ایله تسمیه‌سنه سبب اوست طرفنده‌کی مقبره‌ده [نقاش بابا] نامنده برذاتك تربه‌سی بولندیغندن ایلرو کلمشدر.

مشار الیه جنتمکان سلطان سلیم خان قدیمك چالدیرن مظفریتنی متعاقب تبریز شهرینی فتح واستیلا ایله درسعادته‌عودت بیوردقلری اثناده تبریزاهالیسندن درسعادته کتیردکلری ارباب صنایع ومعارف میانده شیخ مذکور دخی موجود ایدی . اوعصرده مشهور ومتارف بولنان حبیب قرمانیدن انابت برله کسب کمالات ایده‌رك اسمنه منسوب قریه‌ده زراعتله امرار اوقات ایدردی . وفاتنده مذکور قریه‌ده‌کی زاویه‌سی خطیره‌سنه دفن ایدلمشدر.مقامنه کچن مخدومی درویش چلبی عصر قانونی رجالندن اولوب سلطان مشار الیه صید وشکار بهانه‌سیله‌مذکور قریه‌یه کلدکجه حضورلرینه بابا طعامی نامیله‌ماحضر تقدیم ایدرمش حضرت پادشاه کندوسنده کیاست وقابلیت کورمکله معیت سنیه‌لرینه آلمشلر نهایت کوندن کونه ترقی برله دفتردارلق رتبهٔ جلیله‌سنه نائل اولمشدر. بوده پدری وبرادری حیدر چلبی نزدینه‌دفن ایدلمشدر.

قره‌غولك قارشیسنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

نامداش فخر عالم زائر بیت حرم
عین اخلاصیله‌اولدی خیر وجودك مظهری

فی سبیل الله بوچشمه‌یی بنیاد ایدوب
سو بسو سیراب ومسرور ایتدی تشنه دللری
عینیا عطشانه بر بر سویلدم تاریخ تام
ال ایچ اجرا ایلدی احمد افندی کوثری
۱۲۳۹

بکلر بکی سرای همایونی قربنده وساحل بحره قریب برمحلده مبنی چشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

« جنتمکان فردوس آشیان غازی سلطان محمود خان ثانی افندمز حضرتلرینك قادینلرندن دردنجی نوری تاب قادین افندی حضرتلرینك خیراتیدر ۱۲۶۲ »

اشبو چشمه الیوم معطلدر.

نقاش مقبره‌سنده مدفون ذوات مشهوره

احمد پاشا — ظریف مصطفی پاشا منسوباتندندر. ملکیه خدماتنه کیروب میر میران و ۱۲۹۹ ده بکلر بکی پایه‌سنی الدی شهر امانتنده اعضا وصکره اسکدار دائرهٔ بلدیه‌سی رئیسی ورمزی افندینك وفاتنده شهر امانتی رئیسی اولدی. ۱۳۰۸ جمادی الاخرینك یکرمیسنده ارتحال ایدوب نقاشه‌دفن ایدلمشدر. اهل خیر فقط قلیل العلم برذات ایدی.

. سرای همایون ارقه‌سنده‌کی دهلیزده کائن چشمه‌نك تاریخی بروجه آتیدر.

آب روی سلطنت خاقان محمود الشیم یاپدی بونو چشمهٔ زمزم نهادا طهری
بسمله‌یله نوش ایدن آب شفابخشاسنی عمری اولدقجه اولور انواع علتدن بری
حلمیا تاریخنی جوهرله تحریر ایلدم خان محمود ایلدی اجرا بو عین کوثری
۱۲۴۵ یساری مصطفی عزت

براز دها ایلروده کائن چشمه اوزرنده‌کی تاریخ بروجه آتیدر.

پادشاه پرهمم سلطان محمود الخصال یاپدی زیبا چشمهٔ دلجو ترلذت رسان
منبعی فردوس اعلادر مثال سلسبیل جزؤ اکسیر حیات اولمش مزاجنده نهان
کوهر تاریخی مرویدر خضردن علمیا جدول آب حیاتی قیلدی محمود خان روان
۱۲۴۵ یساری مصطفی عزت

بوچشمه جوارنده بولنان اوفاق ومعطل برچشمه اوزرنده محکوك اولان عباره شودر. [الحاج یوسف اغا روحینه الفاتحه] ۱۱۷۷

بكلر بكى

استانبول بوغازينك اناطولى ساحلنده وقوزغنجق ايله چنكل كويى اره‌سنده بيوك برقريه اولوب اسكدار متصرفلغنه وطقوزنجى دائرهٔ بلديه‌يه ملحقدر.

ساحل بوينجه كوزل ياليلرى وچامليجه تپه‌لرينه طوغرى برسطح مائل تشكيل ايدن طاغ اتكنده متعدد كوشكلرى اولوب ساحلده غايت كوزل بر سراى همايونى وايكى مناره‌لى دلبر برجامع شريفى، عسكرى خسته‌خانه‌سى ورشديه مكتبى واردر. اهاليسى كاملاً اسلامدر. هواسى صاغلام وسرينددر. جامع شريف جوارنده برعمارتخانه، مدرسه، مكتب، كتبخانه، بر تربه ايكى عدد چشمه وبر عسكرى قره‌غولخانه‌سى واردر.

جامع شريفك بانيسى جنتمكان عبدالحميدخان اول حضرتلريدركه برمناره‌لى اوله‌رق بنا بيورمشلردر. جنتمكان سلطان محمود خان عدلى حضرتلرى برمناره دها ضم ايله جامع شريف مذكورى تعمير وتوسيع ايده‌رك برده موقتخانه علاوه بيورمشلردر.

جامع شريفك اورته قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

رونق كرسئ شاهى زيور محراب دين
جامع جمله محامد يعنى خان عبدالحميد
اول سهنشاه زمان كيم داوران دهر اولور
پيشكاه محفل دولتمآبنده عبيد
زير والا قبهٔ حفظنده دنيا مستريح
باب دركاه معلاسندن عالم مستفيد
بحر جودندن كنار عالمه چيقدى ينه
بر دلارا بى معادل دريكتاى مزيد
يعنى ياپدى ساحل دريادە بونو جامعى
كيم بوطرح دلكشايله جهان ايچره وحيد
اختران عين قناديل ضيا افشانيدر
سيم وزردن مهر ومه آويزه‌در سرخ وسفيد
شمع محرابندن ايلر ماه انوار اقتباس

کحل ایدر هب دودۀ قندیلنی نجم سعید
صبح صادق کبی آچلدقجه باب وروزنی
پادشاه عالمی خندان ایده رب مجید
حق تعالی نیجه بویله خیره توفیق ایلیوب
تختگاه سلطنتده ایلسون عمرین مزید
باغ الهام الهیدن مشام طبعمه
بوی بخش اولدی ایکی مصرع مثال مشکبید
هر بری اولدی حساب اولنجه تاریخ تام
اولدیلر الحق عفیفا حسنله بیت القصید
کعبه‌یی یاد ایتدیرر دلجومکان اولدی هله

۱۱۹۲

معبد مطبوع ونو بنیاد خان عبدالحمید

۱۱۹۲

پادشاه مشار الیه حضرتلری جامع مذکوری والده‌لری جنتمکان شرمی رابعه سلطان حضرتلرینک روح پاکی ایچون بنا بیورمش اولدقلری جامعک باب خارجیسی بالاسنده محکوک اولان تاریخدن اکلاشیلیور.

روح عالی گهر والده سلطان ایچون
قصر فردوس کبی حضرت عبدالحمید
یاپدی بو جامع پاکی ایده اجرین ایصال
اوشهک والده‌سی رابعه سلطانه مجید

محفل همایون قپوسی اوزرنده محکوک اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر.

عبادتگاه والا محفل سلطان عالیشان
بو طرح پاکله حسن ختامه اولیجق واصل
یازلدی جوهری تاریخ توفیقا بو درگاهه
سعادتله شهنشاهه همایون اوله محفل

جامع شریفک جاده‌یه ناظر اولان قپوسی اوزرنده محکوک تاریخ نامق افندینکدر.

پادشاه هفت کشور مائل آثار خیر
یعنی ظل الله عدل آرای خان عبدالحمید
عصر پر نصرتده اول شاه مکارم کسترك
عالمك الآن لیلی قدر و یومی صبح عید
تخت عالی بخت عثمانی یه جالس اوله لی
خیر و بری نو بنو اولمقده صدقیله مزید
اولدی احیا همت شاهانه ایله بو محل
وادیٔ هیهات ایکن شهر اولدی معمور و جدید
ایلدی بنیاد بر جامع که انوار خدا
خارجندن اولمده مشهود احرار و عبید
چونکه ضبط سال بر شیٔ مهمدر لاجرم
ایلدی مکتوبی نامق بنده سی فکر سدید
کلدی بر هاتف بو طرزه اوزره دیدی تاریخنی
معبد اسلام نو بنیاد خان عبدالحمید

۱۱۹۲

دکزه ناظر اولان قپونك اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر.

جنتمکان حضرت عبدالحمید خان
ایتسون بقاده دولت بخلیله افتخار
بر پادشاهه ایتمدی خیرالخلف خدا
مخدوم اعظمی کبی شوکتلو شهریار
خیراتنی مکمل ایدوب نور دیده سی
اولدی حیات ثانی یه مظهر او تاجدار
چیقدقجه عرشه یارب اذان محمدی
اولسون منار شوکتی دنیاده برقرار
رفع ایلیوب عتیقنی تاریخنی دیدم
محمود خان بو معبده یاپدی ایکی منار

۱۲۲۶

مکتبك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

شه‌شاهان دهر عبدالحمیدك حسن الطافی
شوقله ختم ایدنجه بو تعلمگاه قرآنی
طلوع ایتدی درونه مهروش تاریخ جوهردار
منور مکتب نور مشرق انوار فرقانی

مکتبك باب خارجیسنك اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

مقتدای اهل سنت دادگر
شاه صاحب جود خان عبدالحمید
شهریار فیض بخشا کیم اولور
بر واحسانندن عالم مستفید
اشته ازجمله مثال لطیفدر
بودلارا جامع خوب وجدید
طرح تقریب سرور ایلردله
قطعهٔ جنت دیسم اولماز بعید
عکس قندیل منارین دیرکورن
آبه دوشمش بردیزی عقد الفرید
مؤمنینه سجده کاه اولدقجه بو
سایهٔ اقبالك ایت یارب مزید
درج اولوب بر بیت جوهرداره
ایکی تاریخ اولدی ای سرمد بدید
راه حقه خیر نیت ایلیوب

۱۱۹۲

معبد احیا ایتدی حقاخان حمید

۱۱۹۲

جامعك موقتی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جناب خان محمود ایتدی احیا والدی روحی
ایدوب تجدید خیراتن بونو طرز بهین اوزره
موقتخانه‌نك ده کلدی وقت وساعتی شمدی
مرجح ایلدی میقات چرخ پرطنین اوزره

النجه ارتفاعی مهجهٔ طاق بلندندن
دوزلتدی ساعتن خورشید چرخ چارمین اوزره
مرور ازمنیله محور عالم بوزلمشدی
مجدد ایلدی انشا اساس آهنین اوزره
اوخاقان مرکزین بولدردی الحق رشتهٔ عرش
اوله ممدود یارب ظلی فرق مؤمنین اوزره
کواکبله مزین ایتدی عزت برج تاریخن
موقتخانه همرسم سپهر اولدی زمین اوزره
١٢٣٦

ساحل بحرده اولان درت یوزلی چشمه جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلرینک زمان سلطنتلرنده بنا اولنمشدر . دکزه ناظر اولان جبهه اوزرنده یازیلی اولان ابیات شودر .

ایدوب فرمان اجرا آب شمشیریله خان محمود
حریم بیتنی تطهیر قیلدی حی معبودك
کتوردی زمزمی امر ایلینجه فاتح کعبه
بویولده سعی مشکور اولدی الحق ابر پر جودك

بوجبهه‌نك متناظری اولان جبهه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

اوبحر لطفله اسکندر لب تشنه طار تلسون
ترازوی خرده یوقسه فرقی قلزم ورودك
الهی والدشاه جهانه صحن جنتده
نشیمنکاه اوله سوی کناری حوض موردودك

جامعه متوجه اولان جبهه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

روان والدیچون ایلدی بوچشمه‌یی ایجاد
اوشاهنشاهك اولدی اکثری بوخیر موجودك

بوجبهه‌نك متناظری اولان جبهه اوزرنده محکوك تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

بحق مروه یوقدر برسوزم عزت بوتاریخه
صفای بال اوله ایچ زمزمندن خان محمودك
١٢٢٦

استاوروز جامعی

جامع مذکورك بانیسی سربوستیاندن عبدالله اغانام صاحب الخیردر. لنغه‌ده وفستقلی نام محلده دخی بر مسجدی واردر. مومی‌الیه ١٠٠٠ تاریخنده وفات ایتمش وفستقلیده‌کی مسجدینه دفن ایدلمشدر. جامع مذکور جنتمکان سلطان محمود خان اول عصرنده مکمل صورتده تعمیر اولنمش وبر محفل همایون دخی احداث وانشا ایدلمشدر ودور عبدالحمید خان اولده کذلك تعمیر وترمیم اولنه‌رق وقفی دخی اولجه یکی جامع شریف وقفنه ملحق ایکن والده جامعی وقفنه الحاق ایدیله‌رك وقفی تزیید ایدلمشدر. جامعك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

امام اهل سنت درقیلان بوجامعی احیا
ایده‌الله تعالی شوکت ودارائی ممدود
قیلمدن ایلمشدی آنی صلاة راه انقیاد
خراب اولدی ولی وقفنده نقدی یوغیدی موجود
قیلوب اموال اوقاف همایونیله آبادان
علاوه‌ایلدی خیراتنه اول شاه صاحب جود
اولنسون بابنه آویزه رفعت جوهر تاریخ
بوزیبا جامعی تجدید قیلدی عدل خان محمود

١٢٤٨

یساری زاده مصطفی عزت

مذکور جامع دلی عبدالله پاشا دیمکله شهرتکیر حمدالله پاشا طرفندن دخی تعمیر وتوسیع اولنمشدر.

کوزل برمناره‌سی واردر ١٣١٦ سنه‌سی یکیدن تعمیر ایله‌یك رعنا برصورتده تلوین ایدلمشدر.

اسکله باشنده‌کی نمازکاه ایله طرفینی موصلقلی چشمه‌یی رجال دولت سلطان مصطفی خان ثالثدن رتبهٔ وزارتی احراز ایدن یکیشهرلی عثمان افندی بناوانشا ایلمشدر مرحوم زیرکده مدفوندر.

جامع شریف جوارنده بولنان چشمه اوزرنده تاریخ آتی مسطوردر.

پادشاه بحر فیض آب جود ملهمی
قیلدی ارواسو بسو دلتشنکان علی
دالدر تاریخم احیای همایون مشربه
خان محمود ایلدی اجرا بو مأ زمزمی

١١٦٧

بکلربکی ایله چنکل کویی آره‌سنده کائن حوض باشی مسیره‌سی

اشبو محل فرحفزاده تقریبا اون مترو طولنده‌ویدی‌مترو عرضنده برحوض کائن اولوب اطرافی برچوق اشجار سایه‌دار ایله محاط اولدیغندن بوراسیده موسم صیفده زواردن خالی دکلدر.

اشبو موقعده طریقت قادریه‌یه منسوب بردرکاه شریف ایله ١٢٤٧ ده حاجی خانم طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه‌کائن اولوب اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر.

نامداش ماه کنعان صدر اسبق کیم اوذات
زوجه‌سی خانم افندی نقد جودین صرف ایدوب
طیبه‌ده ایچدی اجل جامن خدایه‌ویردی جان
چشمه بنیاد ایلدی نوش ایلسون دلتشنکان
فی سبیل الله ایتدی بوآب کوثری
جنت فردوسه دوندی ایشته بوو الامکان
ضایع ایتمه قطره‌سن عینی دیدم تاریخنی
حاجی خانم زمزمن ایتدی محلندن روان

١٢٤٧

اشبو جاده اوزرنده درت عدد چشمه موجوداولوب جمله‌سی تاریخدن عاری ومعطلدر یالکز بریسنك اوزرنده [الحمدالله علی نعمائه] عباره‌سی محکوکدر.

چنکل کویی

استانبول بوغازینك اناطولی ساحلنده بولنان قریه‌لرندن اولوب بکلربکی ایله قله‌لی آره‌سنده واقع برقویك ایچنده کائندر. ساحل بحرده ودره بویجه برطاقم تپه‌لر واتکلرنده برچوق یالی وکوشکلری حاوی اولوب هواسی معتدلدر. باغ وباغچه‌لری

دخی چوق اولوب ایواسی پك مشهوردر . اسکدار متصرفلغنه ملحق وقا کلیجه دائرۀ بلدیه‌سنه تابعدر . سبب تسمیه‌سی قریۀ مذکوره‌ده ایلك دفعه‌اوله‌رق چنکل اوغلی طاهر پاشانك برمسجد شریف بنا ایلمسندن ایلری کلمشدر . نفس چنکل کویی ، یکی محله ، یوقاری محله یعنی سد اوستی نامملریله اوچ محله‌یه تقسیم اولنمشدر .

نفس چنکل کویی

بومحله‌ده حاجی عمرافندی نامنده برذات برمسجد بنا ایتمش ومؤخراً سلطان محمودخان اول حضرتلرینك والده‌لری صالحه سلطان اشبو مسجده برمنبر ایله برطوغله مناره علاوه ایده‌رك تعمیر وتوسیع ایلمشدر .

جامع مذکور بیك ایکیوز طقسان سنه‌سی اوجوارده وقوعبولان برحریقده محترق اولمش و ۱۳۱۲ سنه‌سی قریۀ مذکوره اهالیٔ حمیتمندانی طرفندن پك دلنشین برصورتده تجدید اولنمشدر . قپوسی یاننده‌کی طاش اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جامع الحاج عمرایکی یوزطقسانده یانوب
قالمش ایدی عرصه حالنده همان اون ییل تمام
وقفی بی حاصل بویوزدن چاره ناقابل ایدی
حاصلی بکاری‌ده برهمت بوخدمت والسلام
بالاعانه قریه‌جه انشاسنی تصمیم ایدوب
جملةً بوامرخیره ایلدك اقدام تام
ایتمیوب لکن کفایت الده‌کی موجودمز
چاره‌سز قالمشکن انشاآت قسما ناتمام
سایۀ لطفنده سلطان حمید الشیمك
امراتمامی میسر اولدی بروفق مرام
نام پاکی خطبه زیب منبر دوران اوله
جامع نه‌قبه اولدقجه آلهی بردوام
سویلدی سعدی مع التبشیر تاریخ کهر
لطف حقله بولدی مژده جامع قریه ختام

۱۳۱۲

اتصالنده الحاج عمرافندی مکتب ابتدائیسی واردر . مقابلنده عصر سلطان

محمود خانیده انشا اولنمش برچشمه واردر. اوزرنده [ومن الماء کل شیٔ حی] آیت کریمه‌سی محکوکدر . اشبو چشمه الیوم معطلدر.

جامع شریف مذکور جوارنده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان عباره بروجه آتیدر. [صدر اسبق محمد خسرو پاشا حضرتلرینك سرقواصانی صاحب الخیرات والحسنات احمد اغا ۱۲۷۰]

بوقاریکی محله‌ده بولنان جامع قپو اغاسی احمد اغانك آثار خیریه‌سیدر . جامعك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخك تاریخ بیتی بروجه آتیدر.

بیك التمش سکز ذی القعده‌ده
بولدی تمام کلدی هاتفدن ندا

۱۰۶۸

چنکل کوینده بولنان بدوی درکاهی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر

دختر محصنه اوصاف ابراهیم ادهم
ثانیٔ رابعه یعنی عدویه آکاه
اویله بر صاحبهٔ جود وسخا درویشه
که همه ما ملکن حق یولنه ایتدی تباه
کا یتدی انشا بدوی سلکنه بو خانقهی
ایلدی زوجنی هم پوست نشین لله
اولدی برزاویهٔ زمرهٔ اهل توحید
ذکر ایدوب کل دیه‌لم عشقله یاهو الله
نفی اثباتله دوشدی اکا تاریخ ای شمسی
زوجی شیخ احمده یاپدی عدویه درکاه

۱۲۸۳

درکاهك انشاسی حقنده سویلنمش اولان تاریخ دیکر برلوحه‌یه یازلمش وتکیه‌نك حجرلرندن برینك دیوارینه تعلیق اولنمشدر.

درکاه بدوی نائل درلب
ز کشادی تاریخن صوردارسن [فارغب]
کیره‌لم عشقیله کل سلکنه اول شاه نبینك
کوره‌لم خدمتنی قرة العینین جلینك
طوت حلقهٔ زنجیرینی فی الجمله ولینك

اورەلم نعرۂ کل خاصەسی چوق ذکر جلینك
کیەلم کسوتنی خواجۂ احمدیسوینك
قنالم شربتنه سید احمد بدوینك
ینالم عشقیله نائل اولەلم شان خلیله
ایرەلم منزله نوش ایلیەلم جامی جمیله
عبد مملوك اولەلم صدقله بوراه جلیله
رحمی غالبدر ایدر رأفت چوق عبد ذلیله
الەلم همتنی سید احمد بدوینك
بولەلم رفعتنی خواجۂ احمد یسوینك
صوفی انکاره دوشوب حیدره طاش اتمه
تیغ توحید ایله اور نفسکه اصلا یواش اتمه
یوق اولان وار اولور البتده بو یولده تلاش اتمه
ینالم عشقله حمدی ورعی بو یوله قائمه
قنالم شربتنه سید احمد بدوینك
الەلم همتنی خواجۂ احمد یسوینك
سنه بیك ایکیوز سکسان اوچنده
کشادی درکاه عالی بدوی
الطریقة النقشبندیة والقادریة
خلیفۂ حضرت قدوس قدس سره العالیه
١٢٨٣

درون تکیەده بولنان ابدست موصلقلری صوخزینەسی اوزرنده عبارۂ آتیه یازیلیدر. [شوکتلو مهابتلو سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك جاریەلرندن مرحومه فلك صو قلفانك خیراتی ١٢٨٦]

تکیەنك سماع خانەسی محرابی اوزرنده بولنان ایکی عدد لوحه خطاط شهیر سامی بك افندینکدر. بریسنك اوزرنده [الا بذکر الله تطمئن القلوب] ودیکری اوزرنده [یاحضرت پیر سیداحمدالبدوی] یازیلیدر تکیەنك باغچەسنده بولنان برقبرك طاشی اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

موت وحيات امر خدا آشكار ، آلنسه كرك بندهسنى كرد كار
الدى بنم دختر پاكيزه‌مى ، نو جوانم اولدى حقبه دلفكار
بر ورم مهلك ايدى ظاهرى ، ايردى ازنلردن اكا بر كزار
حضرت سيد بدوى پيرمز ، اولسه كرك روز جزاده مدار
بويله اولور اهل عبا بندهسى ، همت پيرانله در هم اعتبار
حقه نياز ايلديه‌لم روحيچون ، حضرت زهرايه اولسون همجوار
كيتدى افاقت خانم باقى جنته ، عاشق اولوب هو ديه‌رك آشكار

١٢٨٩

تكيهٔ مذكورك وقفنه غازى سلطان عبدالحميد خان ثانى افندمز حضرتلرى شهريه ايكيوز اللى غروش ضم واحسان بيورمشلردر.

ساحل بحره قريب اولان جامع شريف ١٢٣٤ ده قپودان دريا حمدالله پاشا طرفندن بنا وانشا ايدلمشدر. جامعك ديوارنده اصيلى برلوحه‌ده يازيلى اولان تاريخ شودر.

كلوب برقطب تابان مهر ايله امداد تاريخى
قپودان صدر حمدالله پاشا امن ربانى

١٢٣٤

ساحل بحرده كائن قره غولخانه ١٢٥٨ تاريخنده جنتمكان سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده كاركير اوله‌رق طرز دلنشينده انشا اولنمش وقپوسى اوزينه تاريخ آتيه حك ايدلمشدر.

شاهنشه صاحب كرم عبدالمجيد خانك خدا
هركيجه سن قدرايلسون هر روزينى عيدسعيد
لطف وعطا پيرايه‌سى جنت كيدر سايه‌سى
البتده ارتار پايه‌سى اول شاهه كيم اولسه عبيد
كورهمت شاهانه‌يى بوقوت فر زانه‌يى
يابدى قره‌غولخانه‌يى چنكل كوينده پك سديد
جوهر كبى تبشير ايدر تاريخنى كلك لبيب
دلجو قره غولخانه‌يى شاه جهان قيلدى بديد

١٢٥٨

فره غولك يقيننده اولان چشمه اوزرنده عبارۀ آتیه یازیلیدر.

[محمد خسرو پاشا حضرتلرینك قواص باشیسی احمد نام صاحب الخیرك چنكل قریه‌سنده چقال طاغی نام محلده متصرف اولدقلری ملك باغی درونده مجدد حفر ایلدیكی یدی عدد بئرمادن حاصل اولان ماء لذیذ حسبة لله وطلباً لمرضاة الله قریۀ مزبوره‌ده انشاسنه موفق اولدقلری ایكی عدد چشمه وبر موصلق وبر صواغه جریان ایتدیرمش ومتولیسی یدنده اولان وقفیۀ معمول بهاسی منطوقنجه وضع اولنان یوزبیك غروشك وقایه‌سیله نماسندن محتاج تعمیر وترمیم اوله‌جقلری صو یوللری مصارفنه صرف ومرور ازمنه ایله مأ لذیذ مزبورك منبعندن ویاخود فضله‌سی واردر دینله‌رك برطمله‌سی محل آخره نقل وسرقت اولنمامق اگر اجتسار ایدن اولورسه دو جهانده مقهور ودوچار ذل وخسار اولسون آمین بدمنڈال محرر قریۀ مزبوره‌ده كائن بالجمله كبیر وصغیر اسلام ورعایا طرفلرندن نظارت ودقتله متولیسی طرفندن شاید وقفیۀ مزبورك خلاف حركت ظهورنده متولیسی مومی الیهك اولوجهله واقع اولان سوء حركتده ممانعت اولنمامق اوزره جمله‌نك منظور ومعلومی اولمق ایچون اشبو طاشه حك واملا وبو محله وضع اولنمشدر ۱۲۷۰]

حمام قربنده بولنان چشمه اوزنده محكوك تاریخ بروجه آتیدر.

یوسف پاشا مكر ایتمش بو موقعدن گذر
قالسون دیو برنوائر صرف ایلمش نقد روان
منكوحه‌سی مرحومه‌یی یاد ایله اول معصومه‌یی
بو چشمۀ معلومه‌یی ایتمش بنا اول نكته‌دان
برنجه مدتدن بری غیره گچوب مجرالری
وارلقدن اولمشدی بری مانند بیت شاعران
غباد زاده پرسخا قیلدی یكی باشدن بنا
مجرای دیگردن اكا اسكی صوین ایتدی روان
بونده صغار ایله كبار ایچدكچه صو لیل ونهار
ایتسون دعای بی شمار اصحاب خیره آن بآن
ایچولی نظم ایلدم تاریخ دلجوسین فطین
محمود پاشا خیریدر بو چشمۀ آب روان
۱۲۷۹

سد اوستی

سد اوستی نام دیکر حسین پاشا محله‌سی نام محلده قپودان دریا حسین پاشا ۱۲۰۹ تاریخنده برچشمه ایله یانی باشنده بربیوجك سد انشا ایلمشدر. چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

اول قپودان کرم انشا حسین پاشاکه حق
بویله برخیراتی موقوف ایلمشدر نطقنه
بومحرمده بوکه فاضل ز تاریخ حسین
چشمه‌دن ماء زلالی ایچ حسینك عشقنه
۱۲۰۹

یکی محله

بومحله‌ده شایان تذکار یالکز برچشمه واردر. اوزرنده آبیات آتیه محکوکدر.

بوچشمه‌یی اخلاص ایله بنیاد ایدن خانم الی یوم القیامه یاد اوله
نوش ایلدکجه تشنه‌لر بوکوثری جنتده قدر ورتبه‌سی مزداد اوله
ایچدم صوین عینی دیدم تاریخ تام بو آبدن روح خدیجه شاد اوله

قله‌لی قشلهٔ همایونی

اشبو قشله‌نك موقعی بدایتده بوستانجی باشی اوطه‌لری نامیله یاد اولنورکن جنتمکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلری اخشاب اوله‌رق ۱۲۴٤ ده سواریلره مخصوص اولمق اوزره برقشله یاپدیردیغی کبی قربنده وساحل بحرده قایماق مصطفی پاشانك بنا کرده‌سی اولان مسجدی یکیدن تعمیر ایده‌رك برمناره ایله محفل همایون دخی ضم وعلاوه بیورمشلردر.

جنتمکان بعضاً جمعه نمازینی اوراده اداایتدکدن صکره قشلهٔ همایونده کندیلرینه مخصوص اولان دائره‌ده براز اقامت وضابطان ونفراتك تعلیم وتعلملرندن بالذات استفساره رغبت بیوریرلر ایمش بعض کره‌ده قشله‌یه یارم ساعت مسافه‌سی اولان تعلیمخانه موقعنه عزیمتله اوراده‌کی کوشکده جلیسه بیوره‌رق عساکر منصوره‌لرینك

تعليملرينه نظارت واكثريا بالذات قوماندا ويره‌رك ترقيات عسكريه‌يه اهميت ويررلرايمش بعده ايجاديه‌ده بولنان كوشكده اوكيجه بيتوتت بيوررلر ايمش .

مذكور قشله دور عبدالمجيد خانيده محترق اولمش وتكرار نصفى كاركير ونصف ديكرى اخشاب اوله‌رق يكيدن ياپيلمش ودول متفقه محاربه‌سنده ينه محترق اولمشدر. بعده جنتمكان سلطان عبدالعزيز خان حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده كاركير اوله‌رق برطرز دلنشينده بنا وانشا ايدلمش ودكزه ناظر اولان قپوسى اوزرنده ينه تاريخ آتى نقش ايدلمشدر.

قوله‌لي‌ده قلعه آسا ايتدى انشا بر دها
شاه دوران ياپمش ايدى چون معلا قشله‌يى
صدر وسر عسكر ايكن تاريخنى يازدى فؤاد
قيلدى خان عبدالعزيز بنياد والا قشله‌يى

۱۲۷۷

مذكور قشله‌نك ارقه طرفنده حيوانى صوارمق ايچون غايت جسيم خزينه‌لى پك رعنا برصورتده انشا اولنمش ودرت طرفى قورنه‌لى برچشمه كائندر.

قشله‌نك جبهه‌سى استقامتنده سوارى حيواناتنك بارنمسنه مخصوص برمانژى واردركه قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر.

شه سوار داور عبدالمجيد عادلك
رؤيت ايتسه عدلنى كسرى اولوردى چاكرى
آت سوروب فرزانه‌يايدى بركوزل تعليمگاه
اول شهنشاهك رضاجويى اولان سرعسكرى
عمرينى اقبالنى اجنادينى موفور ايدوب
اول مجاهد داورك يزدانم اولسون ياورى
ايتدى رفتار اسب طبعم وادئ سخنده باق
بوايكى تاريخن اولدى كلك صفوت رهبرى
پادشه عبدالمجيد آتلى‌يه ياپدردى مانژ
حق ايده مقبول اول سلطان عسكرپرورى

۱۲٦۱

مذكور قشله ۱۲۸۹ سنهٔ هجريسنده مكتب اعداديه اتخاذ قلنمش ومحاربهٔ

زائلده خسته‌خانه و ۱۲۹۵ ده ینه مکتبه تحویل اولنمشدر ۱۳۰٦ سنه‌سی اعدادی وطبی شاکردانک موجودی چوغالدیغندن ازدحامی موجب اولمقده ایکن شوکتلو پادشاهمز الغازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلری مذکور قشله خسته‌خانه‌سنک بکلربکنه نقلنی فرمان بیورمشلر وطبیٔ شاهانه طلبه‌سنک اورایه نقللرینی ارزو بیورمشلردر.

اشبو خسته‌خانه‌نك موقعی بدایتده بوغاز ایچی سفائننت مرور وعبورینی تسهیله مخصوص اولمق اوزره انشا اولنمش برقنار قله‌سی ایکن زمان عبدالمجید خانیده اسکی تملی توسیع قلنه‌رق جسیم برخسته خانه انشاقلنمشدر. قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر.

طبیب چاره ساز همتی عبدالمجید خانك
وجود ملك واجناده ویرر بیك درلو استحکام
اکر کورسیدی سرعسکر رضا پاشایی
حکیم اوغلی اولوردی علت حیرت ایله سرسام
بوخسته‌خانه‌یی اول شهسوار لطف ایدوب بنیاد
سواری قوللرین احیا بیوردی ایلدی انعام
بنانك رفعتندن یا هوانك خاصه‌سندندر
درونی چاره‌سز ایتمز قبول علت واسقام
بری مهمل بری معجم ایکی تاریخ نو بولدی
بوترکیب مقرر خلد ایدوب حق صفوته الهام
بو بالا خسته‌خانه عسکره قصر سرور اولدی
سواری جیشنه عبدالمجیدخان قیلدی چوق اکرام

۱۲٦۱

محل مذکور هرنقدر مکتب اتخاذ قلنمش ایسه‌ده طلابك کوندن کونه تکثری حسبیله ینه استیعابه غیر کافی بولندیغندن مکتب مذکوره برضمیمه ایله برده قربنده برخسته‌خانه انشا قیلنمشدر. ضمیمه اوله‌رق یاپیلان درسخانه‌لرك دکزه ناظر جبهه‌سی اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر.

[زینت افزای مقام معلای خلافت اسلامیه واریکه پیرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه السلطان ابن السلطان الغازی عبدالحمید خان حضرتلری طرف

اشرفلرندن اشبو مکتب طبیٔ شاهانه مؤسسات جلیلهٔ شهریاریلرینه علاوةً بیك اوچیوز اونبر سنهٔ هجریه‌سی شوالنده بنا وانشا ایدلمشدر.]

ساحل بحرده اولان جامع شریفك قپوسی اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

سلطان جهان قطب زمان محمود خان
بر متلی نه کلدی نه کلور دورانه
یاپدردی بومعبدی چون قصر بهشت
دوندی بو فضا ساحهٔ رضوانه
بر بیت ایله یازدم ایکی تاریخ کزین
بر تو ایده‌رك حمد وثنا یزدانه
قیلدی قله‌لی سمتنی جای فردوس
نو جامع زیبا اثر شاهانه

قربنده واقع جنتمکان سلطان محمود خان اولك امریله قایق مصطفی پاشا بر چشمه خیرات ایلمش ومذکور چشمه ایچون ۱۱۳۲ سنه‌سی شیخ الاسلام بولنان چلبی زاده اسماعیل عاصم افندی بیت آتی‌یی سویلمشدر.

دعا کوی کمینه بنده عاصم دیدی تاریخن
بووالا چشمه‌یی یاپدی قپودان مصطفی پاشا
۱۱۳۷

چشمه الیوم موجود اولمیوب انك یرینه شمدیکی حالده احتیاجه کافی طلومبه و وموصلقلر قونلمشدر.

وانی کویی

وانی کویی بوغاز ایچنك اناطولی ساحلنده وارنبود کوی نام قریه‌نك قارشو سنده کائن [مسقره] افندیسی نام محلده‌کی برون ایله قندیللی برونی اره‌سنده‌کی ساحل مقعرك قسم جنوبیسی بویجه امتداد ایلمش یالیلر ایله بش اون یاپ خانه‌یی شامل وتقریباً [۶۰۰] متره طولنده وفاق برمحله‌در.

قریهٔ مذکوره‌نك ارقه‌سی غایت دیك شیوده اولان ایجادیه تپه‌سنك اته‌کی ایله محاط اولدیغندن عرضی غایت کوچکدر. ومذکور اتکده‌کی قوری قریهٔ مذکوره‌نك موجب زینتی‌در. مذکور تپه‌نك قله‌لی قشله‌سنه طوغری امتداد

ایدن صاغریسی منتهاسنده حریقی معلن براشارت اولدیغی کبی بر بطاریه‌ده طوپ واردر. مذکور بطاریه‌نك بولندیغی محله حاکم اولان محترق ایجادیه قصر همایوننك بولندیغی سطح بحردن تقریباً [١٣٠] مترو مرتفع مربع الشکل سدك اطرافی فستق آغاجلریله مزین اولدیغی کبی بوغاز اوزرینه اولان نظارتی امثالی بولنماز بر نظارت شوق افزا وجوده کتوریر. هله یکی کویدن بدء ایله میرکون وحصارلر اوکی وببك قویی ایله دفتردار برونی وچنکل کویی میاننده‌کی بوغاز قسمی عظمتلو بر نهر راکد صورتنده رونمای حیرت اوله‌رق چنکل کویندن استانبول خلیجنه قدر اولان قسمك منتهای جنوبیسی نفس استانبولك اك کوزل قسمی ایله محاط اولدیغی بوغازك بوقسمده‌کی عرض خیلوجه توسع ایلدیکی جهتله بورالری متوسط ولطیف بر بحیره صورتنده نظر ربادر.

ایجادیه تپه‌سنك جنوب شرقیسی قایش طاغنك شماله طوغری بولنان غایت وسیع اراضی‌یه ناظر اولمغله نظرك اوزاقلره قدر امتدادندن حصوله کلان کوز یورغونلغنی اراضیٔ مذکوره‌نك قابل انکار اولمیان لطافت طبیعیه‌سی تعدیل ایدرسه‌ده فقط شمال شرقی یعنی پویراز جهتی کوز تپه وبوکا مجاور تپه‌لر ایله نظرنی بالنسبه مسافهٔ قلیله‌ده تمدید ایتدیکی جهتله عیونه راحت وفکره وسعت ویرر.

وانی کوی قریه‌سی بوغازك خط وسطیسی اوزرنده مصادف اولدیغی نقطه‌یه نظراً سرای بروننده تقریباً [٧٠٥] کیلو مترو مسافه‌ده کائندر. قریهٔ مذکوره ایله آقندی برونی میاننده‌کی عرض دریا ایسه انجق [٨٠٠] مترو قدردر.

وانی کوینه فی الاصل [پاپاس باغچه‌سی] اطلاق اولنورمش بعده دور محمد خان رابعده شیخ سلطانی اولان السید محمد وانی‌یه طرف شهنشاهیدن محل مذکور تملیك اولنمغله موما الیه کندوسی ایچون بر ساحلسرا وبعض خانه‌لر ایله ساحل دریاده حالا موجود اولان جامع شریفی بنا وانشا ایلمشدر. جامع مذکوره سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری کندی خط شریفلریله وجوده کلمش برلوحهٔ عالیه تبرکاً تعلیق ایلمشدر. لوحهٔ مذکوره‌ده [والله علی کل شئ قدیر] آیتی یازیلیدر. تاریخی ١١٠١ در. امضاسیده [مشقه الفقیر درویش مصطفی] ودها الت طرفنده [هذ خط سلطاق مصطفی خان بن سلطان محمد خان ایداللّه

ملكه وسلطنته] عبارەسی یازیلیدر.

جامعك محفل همایونی سلطان محمود خان اول حضرتلرینك هممات شاهانه‌لریله علاوه اولنه‌رق برقاتدها شرف ویرلمشدر.

١١٦٦ سنه‌سی كوچك صو قصری تجدید ایدلدیكی صیره‌ده دواتدار محمد پاشا طرفندن اشبو جامع شریفده تعمیر وتجدید اولنمشدر.

وانی افندی دور سلطان محمد خان رابعده وزیر اعظم بولنان كوپریلی محمد پاشا زاده یحیی افندی‌یه‌ده تعلق پیدا ایتمكله رفته رفته اشتهار ایده‌رك حضور همایونده سفرده وحضرده درس اوقوتمغه تعیین اولنمشدر.

شیخ موما الیه نافذ الكلم برذات اولمغله (١٠٧٦) سنه‌سی مولویلرك سماعلرینی وخلوتیلرك تحته تپه‌لرینی منع ایتمش وادرنه قربنده بابا اسكی نام قریه‌ده واقع بكتاش تكیه‌سنی هدم ایتدیرمش و(١٠٨١) تاریخ هجریسنده بلاد اسلامیه‌ده شراب فروخت اولنمامسنه دائر اقتضا ایدن محللره اوامر عالیه اصدار ایتدیرتمشدر.

(١٠٩٤) سنه‌سنده نمچه اوزرینه آچیلان سفرده شیخ موما الیه اردو شیخی تعیین اولنمشدو. (١٠٩٦) سنه‌سی كستل نام قریه‌ده وفات ایتمشدر. وفاتی حقنده سویلنان تاریخ وانی كویی جامع شریفنده دیواره تعلیق اولنمش برلوحه اوزرینه تسطیر قیلنمشدر.

كلمدی اول ذات عالی همته
بر سر مو دكلو دنیا قیمته
دامتن پوس ایتدی دنیا المدی
منتن دهری دنی نك ذمته
رحمته مركز وجودی نقطه‌سی
محو ایدوب ایردی زلال رحمته
نه مبارك ذات ایدی معلومدر
لاولا نصنده اهل حكمته
آل عثمان پادشاه شوكتی
راه ویرمز هركسه بورفعته
مجلسنده فیلسوف عالمك
طفل ابجد خوان ایدی لاشبهته

ای دریغا شمس علمك غيبتی
بسبتون دنيايی صالدی ظلمته
وانی فاضل رضايی جمعه‌ده
كيتمه‌سی تاریخ رحلت جنته
اوعاليجاه افضالك ملكلر فوتی تاريخن
ديديلر كرسی يه وانی افندی چيقدی جنتده
۱۰۹۶

مرحوم مشار اليهك [عرايس قرأن] وخلاصةالتفاسير] وسائر آثاری موجوددر.

وانی كوينده درت عدد چشمه اولوب بونلرك هپسی‌ده معطلدر. بريسنك اوزرنده محكوك اولان عباره شودر. [جدم مرحوم وانی افندی واقفنك غله‌سندن بنا وانشاسنه موفق اولديغم چشمهٔ لطيفدر. متوليه‌سی شريفه غزاله خانم ۱۲۲۴] اشبو چشمه‌نك جوارنده ژاندارمه اقامه‌سنه مخصوص برقره‌غولخانه واردر. ديكر برچشمه‌ده محكوك اولان عباره شودر. [صاحب الخيرات سابقاً اناطولی قاضيعسكری حياتی زاده مرحوم محمد سعيد افندی ۱۱۶۹]
جامع مذكورك ساحلنده شركت خيريه واپورلرينه مخصوص برده واپور اسكله‌سی واردركه وانی كوی اسكله‌سی دينور.

قنديللی

اشبو قريه‌نك ساحلی بيوك قويه مقابل برخط محدب اولوب اك چيقنديلی محلی قنديللی برونی دنيلان محلدركه بورادهكی افندی حقيقةً جالب انظار دقت اوله‌جق درجه‌ده سريع وچاغلتيليدر. فقط قريه‌نك قسم اعظمی وبلكه‌ده كافه‌سی خط محدبك شرق شمال شرقی‌يه ممتد قسمی اوزرنده وروم ايلی طرفنده كائن قيالر نام قبرستانه متوجهلردر. نظارتی روم ايلی حصاری شهيدلك تپه‌سی وقسماً ميركون يكی كوی ايله قاكليجه‌نك برقسمی واناطولی حصاری وكوكصو آره‌سنه اولديغندن قريهٔ مذكوره نظارتجه امثالی نادر مواقعدندر. وشماله طوغری متوجه بولنديغندن هواسی غايت صاغلام ايسه‌ده پك زياده سرتدر. نحيف الوجود اولنلرله خسته مزاج بولنانلر اسنديدن بيزار اولورلر فقط دموی وقوی الوجود اولنلر ايچون مناسب برقريه اولديغی اصلا منكر دكلدر.

قريهٔ مذكوره برطرفدن كوچك صودره‌سنه‌ديكرطرفدن وانى كوينه قدر ممتد ياليلرله وسط خطده متشكل طولانى برهيئت مجتمعهٔ مسا كندن عبارت اولديغندن خريطه‌اوزرنده‌كى شكل عموميسى‌قنادلرينى آچمش برسينك‌شكلنده‌در.

قنديللى برونى نام محلك اوزرنده بوغازك شمال وجنوبنه ناظرمحلده برفنارى واردر.

قنديللى باغچه ناميله شهرتنه سبب بودركه سلطان مرادخان رابع حضرتلرى روان فتحنه عزيمت ايده‌جكارى اثناده‌محل مذكورده‌برسراى‌عالى‌بنا اولنمسنى امر بيورمشلر وغزاى مزبوردن ١٠٤٢ سنه‌سى عودت شاهانه‌لرى وقوعبولدقده اوراده بنا قلنمش اولان سراى جديده نقل عقيبنده محمد نام‌شهزادهٔ‌جوانبختلرى دنيايه‌كلديكندن يدى كيجه‌قنديل‌دونماسى اولمشدر. ايشته بومناسبتله‌محل‌مذكور قنديللى ديمكله شهرتكيردر.

دور محمد خان رابعده سراى تجديد اولنديغى صيره‌ده برحمام ايله برده چشمه بناسيله محل مذكوره [نو آباد] تسميه اولنمشدر. ساحل بحرده اولان فوقانى جامع‌شريف‌سلطان‌محمود خان اول‌حضرتلرينك آثار خيريه‌سندندر. چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس شاعر مشهور نعمت افنديتكدر.

حضرت سلطان محمودالشيم آثار ايله
ايلدى قنديللى جايكاهن پر ضيا
نعمتا سكانى اروايه زيبا طرحله
يايدى‌دلكش‌چشمه‌اجراايلدى‌آب‌صفا

١١٦٥

حمام قربنده اولان مكتبك بانيسى انا طولى قلمى باش خليفه‌سى بولنان محمد افنديتكدر.

مكتبك ميداننده‌كى قيونك بانيه‌سى خديجه خاتوندر. شعرادن‌جورى‌افندى مرحومك قيو حقنده سويلمش اولديغى تاريخ بروجه آتيدر.

آب‌پاكك‌وصف‌ايدوب‌جورى‌ديدى تاريخنى
چاه زمزم منبع آب حيات ودلكشا

١٠٤٨

دكزه ناظر اولان چشمه‌يى دواتدر محمد پاشا بنا ايلمشدر. مذكور سراى

سلطان محمود خان حضرتلرینك زمان سطنتلرنده تجدید اولندیغی صیره‌ده تاریخ صاحبی عزت افندی مرحوم تاریخ آتی‌یی سویلمشدر.

یتر برمصرع برجسته عزت ضبط تاریخه
یکیدن شعله بار ساحل اولدی کهنه قندیللی

مذکور سرای مرور زمان ایله خراب اولمغله اوائل دورعبدالحمید خان اول ده محلی بالمساحه طالبینه فروخت اولنه‌رق وقف همایونلرینه الحاق بیورمشلردر.

کوچك صوجاده‌سی اوزرنده صدراسبق مرحوم قبریسلی محمدپاشاحضرتلرینك ساحلخانه‌لری قربنده اولان چشمه‌اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

دفتری شق اول فخر ارباب کرم
یعنی فیض الله افندی منبع جود وعطا
عزت و اقبال عمر و دولتی اولسون مزید
حشره دك باقی ایده خیراتنی رب خدا
مژدهٔ فیض اولدی اتمامنده تاریخی وحید
وارسه عطشانه صلا بوعین زمزم اقدی ما

١١٧٩

مذکور چشمه خراب اولوب یالکز تاریخی حاوی اولان طاش دیواره موضوعدر. ینه ساحل بحرده وآقندی قربنده کائن چشمه معطل اولوب اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر.

[صاحب الخیرات والحسنات صدر اسبق مرحوم دواتدار محمد پاشا ابن مرحوم اشجی محمد پاشا غفرالله ذنوبهما ولوالدیهما ١١٧٩]

قندیللی‌ده ایکی سلطان سرایی وخیلوجه بیوك‌وکوزل‌صیفیه‌لر ویالیلر واردر. درت عدد کلیسا موجود اولوب اوچی ارمنیلرك وبری روملرکدر [سرب عره کلوس] قتولکلرك [مریم انا] ویکی انشا قلنان [اراکه‌لوص] ارمنیلرك و [خرستوس] نامیله یاد اولنان کلیسا ایسه روملرکدر.

قریهٔ مذکوره یرلی اهالیسنك قسم اعظمنك مدار تعیشی یازمه‌جیلیقدر.

کچوك صو وکوك صو

کوك صو نامیله مشتهر مسیره کوچك صو وکوك‌صو نامنده‌کی دره‌لرك میاننده

افقی ودره‌لرك سوروب كتوردیكی شیلردن متشكل اولان كوچك صو چایری ایله بوستانلردن وكوك صوینك بحردن تقریباً بر كیلو متره ایچروسنه قدر اولان ساحلینده‌كی لطیف مشجره‌لر وچایرلردن عبارتدر.

بو وادی‌یی محاط اولان اغاجلرك غایتله دیك شیوده اولدقلری كبی بری برلرینه غایت قریب اولدقلرندن مذكور ایكی دره باخصوص اصل مسیره اولان كوك صو وادیسی روزكاردن مصون اولدیغندن ایام بهارده حاصل ایلدیكی لطافت وخضارت ارباب ذوق وصفایی جالب بر درجه‌ده اولدیغی وموسم صیفده وبالخاصه لدوس اسدیكی زمانلر حصوله كلان تعدیلات ینه بو محلی زواردن خالی براقامقده وعلی‌الخصوص موسم صیفده‌كی سیرجیلرك عددی پك چوغه وارمقده‌در.

مذكور درلره‌دن جنوبده كائن كوچك صو جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه جاری اولوب طولی تقریباً [٦،٥] كیلو متره راده‌سنده‌در. بو دره‌یه صولدن ایكی صو دها قاریشورکه بو صورتده باشلوجه اوچ قولدن متشكل بر دره دیمكدر.

كوچك صو وكرك كوك صو شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد اولان عالم طاغنك منسوب اولدیغی سلسلهٔ تلالك شمال غربی‌یه متوجه اولان سطح مائللرندن نبعان ایدرلر.

حكیم باشی چفتلكنه منتهی اولوب ایكی طرفی منتظم اغاجلرله مزین و[٢،٥] كیلو مترو قدری دره بوغجه‌كیدن شوسه بوصویه بیوك بر لطافت ویرمكده و اغاجلرك تشكیل ایلدیكی منظره كوك صو دره‌سنده برچوق محللره نظیره یاپار وبعضاً ده تفوق ایدر درجه‌ده ایسه‌ده فقط صوینك ندرتی ومجراسنك قوملرله مستوریتی قایقلرك سیرینه مانع اولدیغندن ساحلینده‌كی اراضیٔ منبته، بستان وباغچه‌لره منحصر وحاصل ایلدیكی لطافت انظار عمومیه‌دن مستوردر. فقط ارباب مراق ایچون شایان تماشا محللردن تشكل ایتمكده‌در.

اشبو نهرك مجراسی تطهیره وسیر مراكبه قابل اولدیغندن آز همتله بورالری دخی استفاده كاه انام اوله بیلور. كوچك صو دره‌سی كوك صودن بر پایهٔ جبل ایله تفریق اولنمشدركه طولی قصر همایونك ارقه‌سنده‌كی چایرك منتهاسندن باشلایان بایردن اعتباراً عالم طاغی سلسله‌سی تپه‌لرینه قدر [٦] كیلو متره‌در. كوچك صو چایری دنیلان محلك ساحل بحر قسمنده بر قصر همایون واردركه جسامتی قصور سائره‌یه نسبةً اوفاق ایسه‌ده فقط تزیینات معماریه‌سی وبوغاز ایچنك‌ طار محللرینه مصادف اولدیغی جهتله روم ایلی واناطولی یقاسنك حاصل ایلدیكی لطافة مركز انظار اولمسی اهمیتنی پك بالایه چیقارمقده‌در.

قصر همایونك ارقه‌سنده برجامع شریف ایله برده قره‌غولخانه موجود اولوب بونلر اوفاق برقوری حالنه تقلب ایلمش برمشجره ایچروسنده اولمغله اغاجلر داخلنده مناره‌سنك رؤیتی کوچك صو وادیسندن پك نظر ربادر . قصرهمایون مذکورك شمالنده‌کی چشمه اجانبك بیله نظر دقتنی جالب اولدیغی کبی فطوغرافیالری النوب استانبول آثار معماریه‌سنی ارائه ایدن مجموعه‌لره زینت ویرمکده‌در .

قندیللی طرفندن کلان یول کوچك صودره‌سنی اغاج برکوپری ایله قطع ایدرکه اشبو کوپری ایله جوارنده‌کی بوستانلرك عدم نظافتی وباخصوص چیلاقلغی لطافت محلیه‌یه‌ایراث خلل ایلدیکی کبی چایرکده پك‌ضیق اولمه‌سنی ایجاب ایلمشدر بوبوستانلرك چایر وباغچه ومشجره‌یه تحویلی ایله مذکور کوپرینك طاشدن ومزین اولمه‌سنی ذوق سلیم اصحابی هرآن وزمان آرزو ایلمکده‌در .

کوکصو دره‌سی کوچك صوکبی همان برخط مستقیم حالنده اولمیوب متابعندن بدأ ایله برثلثندن زیاده قسمی جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه ووسطی تقریباً برربعی شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه وقسم سفلاسی ایسه قسم علیاسنه موازاتاً بحره جاری اولور . [منصبی جهتنده برقاچ یوز متره‌لك قسمی قسم وسطیسنه موازیدر .] بناءً علیه کوکصودره‌سی اوچ دفعه قیریلورکه قسم سفلاسی قسم وسطیسنه عمود درلر .

مذکور دره‌نك علیاسی اوچ خط اجتماعدن متشکل اولوب صاغطرفدن وعموداً قیرلدیغی نقطه‌دن قسم وسطینه موازاتاً جاری برده آلورکه بودره‌نك طولی [٢,٥] کیلومترو اولوب کوزتپه جهتنده‌کی سلسله‌یه منسوب التی‌عددخط اجتماع میاهدن متشکلدر .

قسم وسطیسی ایسه [٢] کیلومترومقدارنده اولوب صولدن ایکی قولی واردر . قسم سفلاسنك انجق صاغطرفدن برقولی واردرکه بوقول دستی اعمالاتخانه‌سنك بولندیغی چایرك بوینجه‌جاریدر

بودره‌نك قوللرندن اکثری، ایام یبوستده قوری ایسه‌لرده ایام مطرده دره‌یی برصورت مدهشه‌ده جاری قیله‌جق درجه‌ده اهمیتلی والحاصل کوکصو دره‌سی وادیسنك منسوب اولدیغی حوضه سطح مائللری سطحاً ایچه کثرتلیدر . بناءً علیه کوکصوایکی شعبه‌یه منقسم واون ایکی خط اجتماعدن متشکلدر .

کوچك صویی برکوپری ایله قطع ایدن طریق کوکصویی دخی منصبی قربنده

بر آغاج كوپری ايله قطع ايده‌رك اناطولی حصاری قريه‌سنه واصل اولور . ساحل بحره موازاتاً امتداد ايدر . اشبو دره‌نك قسم سفلاسی اصل مسيره‌يی تشكيل ايدركه صولده‌كی قسمنده باروتخانه‌چايری بولنديغی كبی برقره‌غولخانه وبرده جامع شريف ايله بردكرمن واردر .

صاغنده‌كی قسمی ايسه دها واسع برچاير ايله واسعجه برمشجره‌دن عبارت اولوب دستی فابريقه‌لری بوراده‌در . هرنقدر ظريف دكلسه‌ده كوكصو دستيسنك شهرتی واردر . دستيدن باشقه‌ساقصی‌دخی اعمال اولنور . دره‌نك صاغ وصولنده‌كی مسيره‌لر يكديكرينه اخشاب بركوپری ايله مربوطدر .

بوموقعك اطاقتنی ده‌قاچيران دستی كارخانه‌لرينك پيسلكی ايله بوستانلرك نظافتسزلكی وچپلاقلغيدر .

بوراسی دخی كوچك صوواديسی كبی تطهير واعماره غايت مساعد اولوب بعدالاعمار امثالی بولنماز برموقع فرحفزا وبی نظيراوله‌جغی بی‌اشتباهدر .

درنك كتيرديكی چامور وانقاضدن دكز جهتی طولمقده اولديغندن اناطولی حصارينك دره‌جهتنده‌كی دكز سير مراكبه غير قابل برحاله كلمش وتطهيرايدلمديكی تقديرده غايتله صيغ اولان بومحللرك ايلروده بر [دلتا] حالنی آله‌جغی كورلمكده‌در .

كوچك صو مسيره‌سنده ذاتاً قديمه‌دن اخشاب برايكی قصر موجود ايكن جنتمكان سلطان محمود خان اول حضرتلری بونزهتكاهه رغبت بيوردقلرندن صدر اعظم وقت اولان دواتدار محمد پاشا محل مزبورك تجديدينه همت ايدرك ينه اخشاب اولمق اوزره سكز بوزقرق زراعلق برعرصه اوزرينه برقصربنا قيلمش وبناسنه اوزمان شعراسندن محمد راسخ افندی تاريخ آتی‌يی سويلمشدر .

شنشهاه معظم پادشاه امجد واكرم
درجودنده عالم مظهر لطف وعطا اولدی
اساس معدلت سلطان محمود خان مه‌طلعت
خلافت سلطنت ذاتی ايله رونق فزا اولدی
بتون دنيايی معمور ايلدی معمار اقبالی
نيجه خير وحسناتی هرطرفده رونما اولدی
صفای طبع پاك شهرياری مقتضاسيله
مفرح چوق محل يمن اثرله برصفا اولدی

ازان جمله کوچك صویه بیوك رغبت اولوب ظاهر
بودفعه اولدخی ملحوظ عین اعتنا اولدی
فرحده مثلی یوق آب وهواده بی نظیر الحق
ندکلو التفات اولسه سزا اندرسزا اولدی
عکوس سبزه زاری بحری برهٔ ایلمش هم حال
اوررموج لطافت یم یشل دریا فضا اولدی
ایدر آرام کلبوی چمن هر بر نشیمنده
کشایشکار روزنلر کذرکاه صبا اولدی
خصوصا بویله بنیان معلا قصر بی همتا
عدیلن کورممش دنیا عجب ساحلسرا اولدی
بوغاز ایچره نیچه نزهتکه شاهانه وار اما
بونوطرح مجسم جمله‌دن روح آشنا اولدی
زهی ترتیب زیبا منتظم آرامکه رعنا
که نقشی دلکشی برکاشن بهجت فزا اولدی
نکارشده زراندر زر مذهب لوحه‌لر یکسر
رسومی جلوه ایلر عشوه آرا دلربا اولدی
قالورمی زنك غم آیینهٔ دلده تماشا ایت
چوراح پرصفا بوجای خرم غمسزا اولدی
کیرلدن دست نقاش خیاله خامهٔ فکرت
بورسم تازه انجق بردوشوب عبرتنما اولدی
همایون ایده مولی یمنیله شاه جهانبانه
محلنده یاپیلدی بواثر حقا بجا اولدی
بوبیتك مستقلاً مصرعین دلپسندندن
ایکی تاریخ غرا راسخا فیض خدا اولدی
چون احیاسی اولوب سلطان محمود خان جمجاهك

١١٦٥

کوچك صو بر بیوك نزهتکه کان صفا اولدی

١١٦٥

قصر همایون مذکور اره‌صیره تعمیر اولندیغی کبی جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث وسلطان محمود خان عدلی زمان سلطنتلرنده دخی تجدیداً تعمیر اولنمشدر .

قصر همایون مذکور ١٢٧٣ سنه‌سی یعنی اواخر سلطنت عبدالمجید خانیده مزین برصورتده یکیدن انشا اولنمش وزمان عبدالعزیز خانیده‌دخی مکمل صورتده تعمیر ایدلمشدر .

قصرك شمالنده بولنان چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

کوشکه متوجه اولان جبهه اوزرنده‌کی ابیات شودر .

شهنشاه جهان سلطان سلیم خان همایون فر
شعاع پرتو اجلالنه بیك ظفر یاور
فضای سینه‌سی کلزار مضمون معانیدر
جهانه کلامشدر بویله برشاه سخن پرور
نکاهی مایهٔ اکسیر جانبخش سعادتدر
کنوز جوهر الطافنك حسرتکشی قیصر
یدتسخیره آل شمدنکیروسن هفت اقالیمی
اولنجه رایت اقبالنه عون خدا رهبر

دکز جهتنه متوجه اولان جبهه اوزرنده‌کی ابیات شودر .

طلوع مهرشاندن کون کبی اول‌ماه غرانك
سپهر طالع مسعودینی رمز ایتدی شیخ اکبر
بوعالمده حباب آب لطفی اولسه کز اوزان
نه‌ممکندر دراهیم اوله اکا بحر ایله هم بر
بوجای دلکشاده یادکار اولمق ایچون هربار
درون انورنده خیلی مدتدر اولوب مضمر
یاپیلدی فی سبیل الله بو آثار جمیل الحق
اوله‌خوشنود وراضی خدمتندن روح پیغمبر

کوشکك مقابل جهتنده یازیلی اولان ابیات‌شودر .

مثوبات جزیلك والده سلطان ذیشانه

هدایا ایتدی روح پاکینه شاه بلند اختر
تماشا ایلین زوار دعا وصاحب الخیره
همان الغاز ومعناسن صو کبی ایلسون ازبر
فراموش ایتدی دلدن چشمهٔ خورشید ایله ماهی
بودلجو منبعی سیر ایلیوب چرخ ستم پرور
شهیدان غزاسن کربلایه ایلیوب تبشیر
دیدی رضوان جنت اشته مانوش ایله کل کوثر
۳۸۳

چارطرفنه متوجه اولان جبهه اوزرنده‌کی ابیات شودر .
نکات لفظ شیرینی چکرکن سطر املایه
چکلدی صوطونجه لذت وصفنده قندوتر
چیقوب کسدیرمه یولدن رغبت ایتمزکن براردویه
نه نام قیراط ایله بولمش صویك نومنبعن کوهر
صونجه وارمق ایسترماجرامز بونده‌درشمدی
اولوب صحن چمنده سروقد نازنین بردلبر
بودلجو چشمه‌یه شایسته هاتف بویله بر تاریخ
کوچك صو ویردی زیر قطعهٔ الماسه زیب وفر
۱۲۲۱

کوکصوده دستی فابریقه‌سی جوارنده بولنان چشمه اوزرنده یازیلی اولان عباره بروجه آتیدر .

[ماشاءالله تعالی صاحب الخیرات والحسنات بکی زاده احمد راشد افندی : ۱۱۹۵]

دکرمانك یقیننده بولنان چشمه اوزرنده محکوك عباره شودر .

صاحب الخیرات والحسنات ابوالفتح سلطان محمد خان غازی علیه الرحمة والغفران حضرتلریله غزایه کلان مجاهدین کرامدن صالح دده حضرتلرینه الفاتحه]

کوکصوده کائن جامع شریف جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلرینك همم شاهانه‌لریله تجدیداً انشا بیورلمشدر . طاق درکاهنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

مقتدای دین ودولت مبتنای سلطنت
پادشاه ملك وملت رکن دین احمدی
اول امیر المؤمنینك نیت خیریه‌سی
بندکانی سوقدر صوب صوابه مقصدی
ذکر حقه وارمغی کوکصوده‌ده تشویق ایچون
لطف ایدوب بو جامعی تجدیده فرمان ایلدی
حق مؤید ایلیوب توفیقنی ایتسون رفیق
امر نصرت توأم تدبیری اولسون سرمدی
سویلدم اتمامنه تاریخ تحسین تمام
خان محمود الفعال احیا قیلدی معبدی

١٢٥١

ینه اوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده [صاحب الخیرات والحسنات بکلی زاده احمد راشد افندی ١٢٠١] عباره‌سی محکوکدر .

قره غولك قپوسی اوزرنده برطغرای عثمانی الت طرفنده وقت انشاسنی مبین [١٢٥١] تاریخ رقیمی منقوشدر .

بوراده بولنان برتربه درونده مدفون اولان ذوات شونلردر

[طریقت علیهٔ رفاعیه مشایخ کرامندن صالح دده حضرتلرینك تربه داری مرحوم ومغفور الشیخ السید چناری مصطفی افندی ١٣٠١]

[فاتح ایله کلوب شهید اولانلردن صالح دده]

[طریقت نقشبندیه‌دن ملا احمد اغا ١٢٣١]

[طریقت نقشبندیه فقراسندن سفیان اغا ١٢٢٨]

کوچك صوقرغولنك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

شهنشاه کرمور حضرت عبد المجید خانك
جهانی ایلدی لطف وعطاسی سرتسر احیا
بتون دنیایی ایتدی سایهٔ شاهانه‌سی اعمار
خصوصا بوآثرله اولدی کوکصو ناحیه‌سی بالا
سزادر چشمهٔ خورشیده نار ایلر ایسه سنکی

کوچك صویه بیوك برفخراولور بوجای مستثنا
حسـاب ایتدم لیبابی بدل تاریخ دلجوسن
یاپیلدی کوکصوده والا قره‌غولخانۀ زیبـا

١٢٥٨

کوچك صو مزارلغی وارد خاطر اولنجه شـاعر نزاهت بیما عطوفتلو اکرم بك افندی حضرتلرینك اوراده افول ایتمش اولان ثمرۀ فؤادلریله اونیر عصمت حقنده‌کی تأثرات پدرانه‌لرینی مصور اثرجهان قیمت رقت کسترانه‌لری درحال اولانجه لطافت واحتشامیله، لوحۀ مفکرده تجلی ایدر. رقیق برقلبك آجی کوز یاشلرندن عبارت بولنان بوقیمتدار اثری، مؤثرینك نام شاعرانه‌سنی تذکیر اتحاف اولنان روحی برفاتحه ایلو تطییب ایچون بروجه آتی درج ایدییورز.

پیرایه

زواللی پیرایه‌جکم !.. سنی اونوتدم می ظن ایدرسك ؟..
چشم جانم کورمه‌ده شمدی یتشمش برنهال
کیم قار التنده قالان برکلبن نورس مثال
محتجب برسترۀ بیضاده قد و یال وبال
دیده‌نملنمش !.. نظر محزون !.. اوچق رنك جمال
آه ! پیرایه‌م مکرکه سن‌سك اول نازك خیال

کویاکه بوشعری بوکون اوقومق ایچون سویلمشم !.. آه ایشته ینه اوشکل شهیدانۀ غریبانه‌کله کوزیمك اوکنه کلیویردك .

هیئتیله شالله‌ره صارلمش باش طرفی برقرمزی دیوار ایله عروسـانه بزنمش اولان برمجوهر چکمجه‌سی قدر تابوتك بیوك پدرینك اوپیر سـفید ریش قد حمیده‌نك قولتوغی التنده خیلی شاعرانه، خیلی مؤثر برمنظره حاصل ایتمش ایدی کوزلریکزك نوری برکره‌جك اولسون یکدیکرینه مقابل کلمدن کوزلرندن ابدیاً نهان اولمغـله کیتدیککك کنج بابانك یورکنده‌کی بارکران کدر کندیسـنده مجال حرکت براقمامش ایدی‌که تابوتینیده طاشیسـون !.. خیربوده دکل ! اویله یاقشدیغی ایچون اویله اولور !... آه !... هیچ اونوتمام: اوکون فصل حریفك اك کوزل اك لطیف کونلرندن بری ایدی. سنی برقایغه‌قویدق. کزمکه کوتورور کبی کوچك صو کوشکنك یانه چیقاردق .. اورادن یورویه‌رك دره‌نك صـاغ جهتنه کچدك .. اوفاق قبرستانه داخل اولدق نیرعالمك جوشاچوش اولان ضیاسی

هرشیئه غلبه ایتمش طبیعی هیئتیله برسکوت وسکون عمیق ایچنه دوشورمش .. هوا، جریاندن دریا تلاطمدن،یاپراقلر حرکتدن قالمش .. قوشلر بیله زمزمه‌دن کسیلمش ایدی . لکن قبرستانك داخلنده‌کی حال ینه بشقه ایدی . جهان نه‌قدر نورانبساط ایچنده خندان ایسه اورامی اودرجه اغبرار التنده‌نمایان ایدی. ظن‌اولنیوردی‌که آخرتدن برپارچه روی ارضه دوشمش .. عالم حیاتی بر بهر متأثرانه ایله تماشایه طالمش ایدی . موقعه‌حاکم مطلق اولان سکونی‌وجودلریمزك حرکتی .. ایاقلریمزك سسی ایله اخلال ایتدیکمزدن طولایی طبیعتی بی حضور ایدییورز صانردم .

برتپه‌جك‌اوزرنده‌قازلمش‌اولان مزارك ایچنه‌تابوتنی‌وضع ایتدك .. ارزرینه آتیلان‌ایکی‌اوچ کورك طپراق واهمه‌مده بیودی‌بیودی برطاغ‌شکلنی آلدی‌اوطاغ یوکسلدی منتهاسنه کوز ایرشمز درجه‌ده کسب جسامت ایتدی.سنکله آره‌مزده پیدا اولان بوسد حائلی صاندم‌که تجسم ایتمش ابدیتدر .

ایش بتدکدن صکره برر آغاجك آلتنده مکث اولندی . بابام بر طور دندرانه .. برادای آخر تیننانه ایله جهراً تلاوت‌قرأنه باشلادی . اوکلام سماوینك اولحن اخروینك تأثیرغریبیله‌غشی اولدم . هفته‌لرجه بنم‌او‌یوشوق‌قالدی‌جریحهٔ قلبمدن هیچ برآغری حس ایتمدم .

عطوفتلو اکرم بك افندی حضرتلرینك مذکور قبرستانده برمخدومی دها مدفوندرکه مرحوم مومی الیهك سنك مزارینه پدرکدردیده‌لری طرفندن‌یازیلان منظومهٔ غرا ، دها طوغریسی واویلای آتشین بروجه آتیدر .

زائر اوقو کتابهٔ سنك مزارمی
کور صورت تجلیٔ نابختیارمی
«امجد» بونامی بیلملیسین‌ایلدکسه کر
تحقیق واطلاع فحاویٔ هراثر
زیرا « تفکر »نده اب درد پرورم
چکمشدی بحثه حالت عمر مکدرم
برکودك سه ماهه ایکن خالق قضا
برداء بی دوایه بنی قیلدی مبتلا
برداء بی دواکه کیدردی حضورمی

محو ایتدی قابلیت فکرو شعورمی
برداء بی دواکه آلوب ناطقیتم
الامی براقـدی تقریره قـدرتم
بی مشیٔ و نطق بی حرکت خوار و بی مدار
بی کریهٔ تأثر و بی خندهٔ مسـار
عشرین سنه اسیر فراش اولدم ایکلدم
بر بهت ایچنده هپ کلهٔ روحی دیکله دم
درك ایتمدن حیاتمی چکدم نیجه عذاب
قورتاردی اول عذابدن آخر بنی تراب
راحت هنوز بولمدی جسمم بوخوابدن
حالا عظامم اغریمه ده اضطرابدن
تشریح ذی حیات اوبندم اوبن دریغ
براستخوان ییغنتیسی قالمشدی تن دریغ
تشخیص ایدردی شکل هیولانی صورتم
برحال دهشت آوره کیرمشدی هیئتم
غسالدن بنم ایچون عار ایتدی والدین
تقدیر حقدن آدمه لازم کلیرمی شین
ایتدم نه برثواب دخی نه بر کناه
حیران کلوب جهانه سراسیمه کیتدم آه
یارب ندر ندر بکا بیلدیر قباحتم
بادیٔ علتم سبب ذل خلقتم
بربی کناهه بونجه عذاب واذیتك
البته اجرینی ویره جکدر عدالتك
دستمله ایلمیوب کفنم شویله چاك چاك
درکاهنه یتشمك ایچون زار و کریه ناك
کوسترمك اوزره بن دخی برکره قامتم
موقوف انتظـار قیـام قیامتم

صنع الله امجد بن محمود اکرم رجائی زاده

اناطولی حصاری

قره‌دکز بوغازینك الك طار محلنده واناطولی ساحلنده اسکی برحصاردرکه قسطنطینیه‌نك محاصره وضبطنی تسهیل مقصدیله ٧٩٨ تاریخ هجریسنده جنتمکان یلدیرم بایزید خان حضرتلری طرفندن بنااولنمشدر. اصل اسمی [کوزلجه حصار] در بوتقدیرجه اناطولی حصاری استانبولدن [٥٩] سنه اول فتح اولنمش دیمك اولور.

اناطولی حصاری قاکلیجه‌نك جنوبنده کائن کورفزدن بدأ ایله شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولان ساحل اوزرنده برصیره یالیلرله کوکصودره‌سنك بوغازه منصب اولدیغی محلده کائن لطیف المنظر برکویدر.

قریهٔ مذکوره [کوزتپه] و [قواجق] دن کلان صاغرینك شرق یماجی اوزرینه مبنی اولدیغندن برقسمی بایر اوزرنده‌در. قربنده وشرق طرفنده بولنان کوکصو وجنوبنده بولنان کوچك صوبوغاز ایچنك لطیف برمسیره‌سیدر.

کوچك صودره‌سیله کوکصودره‌سنك آره‌سنده بولنان مقوس برصاغرینك شمال غربی قسمی یعنی کوچك صوچایرینه منتهی اولان جهتی صاحبی طرفندن بالتقسیم فروخت ایدلمکله بوراره یاپیلان ابنیه‌لر اناطولی حصارینك توسعنه خدمت ایلمش وبوجهتله دها زیاده ترقی ایده‌جکی مظنون بولنمشدر.

بوراده‌کی حصار ایله روم ایلی ساحلنده‌کی حصار [اشبو حصار جنتمکان ابوالفتح محمدخان ثانی حضرتلری طرفندن بنا اولنمشدر] اره‌سی بوغازك الك طارمحلی اولوب تقریباً [٧٠٠] مترویی متجاوزدر اناطولی حصارینك ارقه‌طرفی طاغ بولندیغی جهتله پوبرازه معروض اولمدیغندن ولدوسه ناظر اوله‌رق شمس آباد وهواسی معتدل برقریه ایسه‌ده منحط وساحل جهتلری باخصوص موسم شتاده زیاده رطوبتلیدر.

اناطولی حصاری برمحله‌دن عبارتدر. قلعه‌نك اوکنده‌دریایه ناظر برجامع شریفی ایله برمسجدی ویدی عدد چشمه‌سی ورومی محمد افندینك اثرخیری اولان نقشی تکیه‌سی موجوددر.

جامع شریف مذکور فوقانی اوله‌رق جنتمکان سلطان محمدخان ثانی حضرتلری طرفندن بنا بیورلمشدر. وقوعبولان برحریقده خراب اولمش و ١٣٠١ سنه‌سی شوکتلو غازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلری طرفندن تجدید اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر.

بوجامع قدسی اساس نارقضادن ناکهان
یانوب بولنجه اندراس خاطر حزین اولدی جهان
شوکوی جناب فاتحه اولمغله فتحه فاتحه
بوجایکاه راجحه ویرمشدی بوجامعله شان
چونکه یانوب اولدی خراب احیاسنه قیلدی شتاب
سلطان فاروقی جناب عبدالحمید خان زمان
قیلدقجه مؤمنلر نماز ایتدکجه عاشقلر نیاز
عمر همایونن دراز قیلسون خدای مستعان
مختار تسعید ایلدی تاریخ معجم سویلدی
لطف ایتدی تجدید ایلدی بوجامعی شاه جهان

۱۳۰۱

جامعك مقابلنده کائن مکتبی (یاسمین) اسمنده صاحبة الخیرات برخاتون بنا ایلمشدر . کندیسی دخی انده مدفونه در. چارشو ایچنده واقع چفته حمام الیوم معطلدر وقاکلیجه ده کائن تك حمام وحصارك پازار قاپیغی بوخاتونك وقفیدر.

موقته متصل درت موصلغی حاوی اولان صوخزینه سی ۱۳۱۲ سنه سی زاغره لی مصطفی اغا طرفندن خیرات ایدلمشدر.

یوقاروکی مسجد قاضی بیضاوی تفسیر شریفنه حاشیه سی اولان اماسیه لی سنان الدین یوسف افندینك بنا کرده سیدر . موماالیه (۹۳) یاشنده وفات ایدوب یایلا جامعی دینمکله معروف کندی اثر خیری اولان جامع شریفی خطیره سنده دفین خاك اولمشدر.

مسجد مزبور عادله سلطان حضرتلرینك دختر پاکیزه سی مرحومه سلطان طرفندن مجدداً تعمیر ایدلمشدر .

قلعه نك میداننده برنمازکاه واردر . قاکلیجه ایله حصار آره سنده وبهائی کورفزی قربنده کذلك مرحوم سنان الدین افندی حضرتلری طرفندن بناوانشا ایدلمش برمسجد کائندر . اشبو مسجدك الیوم یالکز خرابه سی کورولمکده در.

بوكورفزده [مير آباد] اسمنده برنزهتكاه واردركه دورمحمودخان اولده برمحل معتبر اولمغله تشريف شاهانه‌لرى ومشار اليهدن صوكره دخى زيور افزاى سلطنت عظمى اولان پادشاهان ذيشانك دخى جابجا تشريفلرى وقوعبولمشدر . ومحل مزبورك ارقه‌سى اولان طاغك ذروه‌سى [قواجق] ناميله ياد اولنور بر مسيره‌در. آيازمه‌ده‌كى چشمه [١١٢٣] ده‌خيرات ايدلمشدر اوزرنده بر بسمله شريف مسطوردر.

[بوقريه‌ده مدفون ذوات مشهوره]

مصطفى بن يوسف — بر خطاط خوشنويسدر ١٠٨٥ تاريخ هجريسنده وفات ايتمش وحصار مقبره‌سنه دفن ايدلمشدر.

امين محمد افندى — بروسه‌لى موسى افنديك مخدوميدر . مدرس ، منلا اولدى بعده اختيار تقاعد ايله اناطولى حصارنده ساكن اولمشدر ١٠٧٦ ده ارتحال ايلدى سنى يتمشى متجاوز اولوب برشاعر آتش زبان ايدى .

قاكليجه

قاكليجه قريه‌سى سراى برونندن [٥,٨] ميل مسافه‌ده و اناطولى ساحلنده برقريه اولوب روم ايلى ساحلنده كائن. بوياجى كوى وميركونك قارشوسنده در . قاكليجه ايله بوياجى كوى آره‌سنده‌كى بوغازك عرضى [٩٠٠] مترو قدردر .

اشبوقريه جنوبدن شماله طوغرى ممتد برمحدب ساحل ايله محدوداولديغى كبى جنوبنده قاكليجه كورفزى ويا كورفز نامنده برقوى بولنوركه اشبو قريه بلبل دره‌سى نامنده و [١٩٠٠] متره طولنده برخط اجتماع مياه منتهى اولور .

قريۀ مذكوره‌يى محيط اولان اتكلر طبقى اناطولى حصارى تپه‌لرينك اتكلرى كبى اغاجلق ومنظره‌سى پك شرينندر .

كورفزدن بدأ ايله تاچبوقلى قريه‌سنه قدر سواحل اك معتنا وظريف ياليلرله مستور ومزين اولوب جنوبدن شماله ممتد اولان ساحل قاكليجه برونندن صوكره برزاويۀ قائمه تشكيل ايده‌رك غربدن شرقه امتداد ايدر وبواستقامتده چبوقلى ناحيه‌سنه منتهى اولور .

قريۀ مذكوره‌ده برجامع شريف ايله برحمام وبرمدرسه وقربنده برباب

مکتب ابتدائی وملکیه رشدیه‌سی واردر . جامع‌شریف جنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بغداد والیسی بولنان اسکندر پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر .

طاق بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

قال رضوان العلی تاریخه

قلنا بسم الله الرحمن الرحیم

۹۸۷

جامع شریفك حولیسنده اوچ طرفی پنجره‌لی بر تربهٔ مخصوصه درونـنده جامعك بانیسی اولان اسکندر پاشا ایله اوغلی احمد پاشا مدفوندر سنك مزاری تاریخدن عاریدر . یالکز غازی اسکندر پاشا عباره‌سی یازیلیدر .

جامعك صاغ طرفنده شیخ الاسلام یکی شهرلی عبد الله افندیله اسکدار قضاسندن معزول بروسه‌لی محمد امین افندی مدفوندر . بوقریه‌نك پازار قاینی جامع شریفك وقفیدر .

قریهٔ مذکوره ایله چبوقلی آره‌سنده اسبق مالیه ناظری محمود پاشانك ساحلخانه‌لری اتصالنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

کوثر کتوردی همنام حیدر
خوشنودی اولسون آل پیمبر
سربر بریدر شاه جهانك
سلمان صداقت اول پاك کوهر
یاپدی چبوقلی راهنده چشمه
بارآور اولوی سرخشك وهرتر
احسانی آقدی شمدی بوصویه
دولتله باری قیلسون معمر
دلجو دکلمی تاریخ عزت
عین علیدر ایچ همچو کوثر

۱۲۳۸

قریهٔ مذکوره‌ده طریقت نقشیه‌دن شیخ عطاءالله افندی درکاهی کائندر .

بوقریه‌ده مدفون ذوات مشهوره

اسکندر پاشا — بستانجی باشی وبعدالعزل قپوجی باشی اولدی ۹۶۲ ده یکیچری اغاسی اولوب بعده وزیر اولدی ۹۶۳ ده مصر والیسی اولوب ۹۶۶ ده عزل بعده بودین والیسی اولوب ۷۲ ده ینه عزل ایله آناطولی والیسی اولدی ۹۷۴ ده پادشاه حضرتلری [سکتواره] عزیمت همایونلرنده استانبول قائممقامی اولدی واردوی همایونك عودتنده قبریسده ماغوسه فتحنه مأمور اولدی فتحدن ایکی کون صکره کوکس خسته‌لغندن ارتحال ایلدی قاکلیجه جامعنه دفن ایدلدی . مخدومی محمد پاشادر .

اسکندر پاشا — چرکس اولوب قبارطای نسلندندر دیاربکر والیسی خسرو پاشا کوله‌سیدر . بالتفیض قپوجی باشی وصوکره چاوشباشی وبعد العزل حلب دفترداری بعده اناطولی دفترداری اولدی ۹۵۵ ده وان قلعه‌سنده قالمق غایت احترازلی اولمغله کیمسه طالب اولمامشیکن اوخدمتی رضاسیله درعهده ایتمشدر . وبکلربکیلك پایه‌سیله قالوب ایرانیلره عظیم خسار ویرمشدر . بورادن ارضروم بکلربکیسی اولوب ایران شاهنك مخدومنی منهزم ایلمشدر ۹۵۸ ده دیاربکروالیسی اولوب ۹۷۲ ده عزل و ۹۷٤ ده بغداد والیسی اوله‌رق عربانی اطاعت ایتدیرمشدر ۹۷۷ ده ارتحال داربقا ایدوب قاکلیجه جامعنه دفن‌ایدلمشدر جامع اتصالنده مدرسه ، مکتب ، حمام انشا ایلمشدر. عاقل، کامل، صالح، محق، عادل ؛ شجیع ایدی مخدومی احمد پاشادر مشارالیهك بغدادده‌دخی برجامعی واردر.

عبدالله افندی — یکیشهرلیدر چتالجه‌لی علی افندی منسوبانندن اولوب مدرس و ۱۱۱۷ شوالنده حلب و ۲۳ ذی القعده‌سنده بروسه و ۲۶ ده موره اردوسنه قاضی اولوب ۲۸ ده قاضیعسکری اولدی بعده روم ایلی پایه‌سی ویریلوب ۳۰ ده شیخ الاسلام اولدی ٤۳ ده حجه کیدوب ٥٥ ده عودت ایله قاکلیجه‌ده ساحلخانه‌لرنده اقامت ایتدی ٥٦ ده وفات ایدوب قاکلیجه جامعنه دفن ایدلدی کتب فقهیه‌دن باشقه کتبك طبعنه رخصت ویرن بوذاتدر بهجة الفتاوی‌یی تألیف ایتمشدر زوجه‌سی عفیفه خانم حسین پاشا مسجدینه منبر وضع ایتمشدر .

محمد امین افندی — عن اصل بروسه‌لی اولوب ۱۱۷٦ ده وفات ایده‌رك قاکلیجه جامعنه دفن ایدلمشدر وفاتنه [عرض دعا] لفظی تاریخ دوشمشدر

مرحومك بعض آثاری ومرتب دیوان واشعاری واردر انعارندن نمونه اوله‌رق تبركاً شو بیتی یازیلمشدر.

هر طفل نوآموزه كوكل باغلمه زنهار
عشق اوغلان اویونجاغی دكلدر صقین ای یار

موماالیه مظنه‌دن برذات ستوده صفات اولوب قبرشریفلری دخی مستجاب الدعوه دیو شهرت بولمشدر .

چبوقلی

چبوقلی قریه‌سی قاكلیجه ایله پاشا باغچه‌سی آره‌سنده وچبوقلی نامنده‌كی برمسیره‌نك قربنده‌در . مسیرهٔ مذكوره قربنده رفعت پاشا مرحومك عائله‌سنه منسوب وبوغاز ایچنك اك دلنشین یالیلری موجوددر . چبوقلی مسیره‌سی ایله مذكور یالیلر آره‌سنده برایر اوزرنده مرحوم مشارالیهك محضا اوراك اعماری مقصدیله مجاناً اعطا ایلدیكی اراضی‌یه منسوباتندن برطاقم كسان خانه‌لر انشا ایتدیرمشلر ایسه‌ده پویرازه قارشی بولنمسی وبناءً علیه موسم شتاده اقامتك مشكل اولمسی اشبو قریه‌نی توسعدن منع ایلمشدر .

ایشته قریهٔ مذكوره‌یه بوسببدن رفعت پاشا محله‌سی دنیلمش ایسه‌ده شمدیكی حالده ینه نام قدیمی اولان چبوقلی اسمنی آلمشدر .

چبوقلی جوارنده قدیم برزماندن برو ایشلر بیوك كیرج اوجاقلری واردر . اشبو قریه‌نك قاكلیجه جهتنده وبیوك دره‌یه طوغری مدافعه‌یه پك مساعد اولان [چقال برونی] نامنده‌كی محلده چقال برونی قره‌غولخانه‌سی واردر قریهٔ مذكوره‌ده بولنان حوض ایله ستون وچشمه سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك داماد اكرمی اولان ابراهیم پاشانك اثر خیریدر .

حوض تقریباً اون بش متره قدر عرضنده در یانی باشنده مركوز اولان ستون وهبی السید حسین افندینك سویلمش اولدیغی تاریخ رعنا ایله مزیندر .

حضرت شهریار هفت اقلیم
قطب عالم خد یوكسری داد
یعنی سلطان احمد ثالث
یاور اولسون اكا جهار اوتاد
اویله بر پادشاه غازی كیم

بازید اندن ایلر استرشاد
اولدی دعوات دولت وجاهی
قد سیانه ضمیمهٔ اوراد
بروزیره موفق ایتدی انی
کرمی بی دریغ رب عباد
مرحمتکار مکرمت پیشه
جود اندیشه آصف استعداد
صهر اعظم یکانهٔ عالم
منبع علم وحلم ورشد وسداد
صدر خاتم نهاد ابراهیم
بحر کف آصف کرم معتاد
چونکه ابربهار لطفندن
باغ عالمده بنده وآزاد
قیلدی همت چبوقلیده یعنی
یاپدردی عین پاك وصاف نهاد
حبذا جلوه کاه بی همتا
غبط فرمای خلخ ونوشاد
ایتدی برحوض ایله‌ینه‌شمدی
رونقین اول مسیره‌نك مزداد
حوض اما که بحیرهٔ قلزم
حوض اما که حوض جوی نژاد
برکون اول کوهسار والایه
کلدی دولتله هزبر جهاد
سیره اقبال ایدوب سعادتله
سرحوضه اولنجه پای نهاد
دیدی اول صدر بیقراجا کر
فیض اقدسدن ایدوب استسعاد

بعدازين بومسيرهٔ خاصك
نامی اولسون جهانده فيض اباد
بيقرا تاجن آتدی شوقندن
سال تاريخن ايلدم تعداد
اولدی حقاكه بی بدل تاريخ
جای دلجو مقام فيض اباد
١١٣٤

مذكور حوضه قريب ديكر برچشمه دها واردركه ينه صدر مشار اليهك آثار خيريه‌سندندر . تاريخی ينه موماليه وهبی افنديكدر .

خديوجم حشم سلطان احمد غازی كيم
نظيری كلمدی دهره ملوك كشور آراده
وزير اعظم صدر الصدوره عمدة الملكی
مكرم ضهر خاصی محرمی صورتده معناده
كرمكار اولمدقسه چوق كريم وكامران كوردك
عديلك كورمدك ظاهرده دوشده ماخولياده
خراب آباد كونی همتيله ايلدی معمور
نجه آثار ياپدی هر مفرح جای زيباده
اولوب كويا وزيری قطعه برمجموعه بوموقع
نظير اولدی بومفرد شاه بيت خسرو آباده
زياده بركوزل تاريخ تحرير ايله ای وهبی
صوين بولدی چبقلی دور ابراهيم پاشاده
١١٣٣

قريهٔ مذكوره‌ده بولنان مسجد شريف وقتيله مسيره كاهده بولنان قشله‌نك جامعيدر منبرينی بوستانجی باشيلردن اغاباباسی خليل اغانامنده برذات وضع ايلمشدر .

پاشا باغچه‌سی — و — انجير كويی

استانبول بوغازينك اناطولی ياقه‌سنده‌كی قريه‌لردن برجفت قريه اولوب چبوقلی ايله بكقوز قريه‌لری آره‌سنده وروم ايلی ساحلنده كی ينی كويك قارشوسنده برقويك ايچنده كائندر .

صيفيه‌دن معدود يالی وكوشكلری وبعض كويلی خانه‌لرينی ورده مكمل برشيشه فابريقه‌سنی جامعدر .

قریهٔ مذکوره قربنده وچبوقلی جهتنده مسا کندن عاری وساحل دریاده غازی یاغلرینه مخصوص اون اوچ قدر کار کیر دپولر واردر .

قره یه‌تپن مذکوره تپه‌دن انجیر کویی اسلام وپاشا باغچه‌سی خرستیان اهالی ایله مسکوندر . پاشا باغچه‌سنده‌کی جامع شریف ١١١٧ سنه‌سی سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر .

بوقریه‌نك برحمامی وبرچشمه‌سی وبرمکتب ابتدائیسی ایله چارشوسی وچارشونك نهایتنده لطیف برحوض ویاننده چقور برچشمه‌سی واردر . مذکور جامع شریف الیوم نماز قیلنمیه‌جق درجه‌ده خرابدر .

سلطانیه قرب وجوارنده اولان انجیر کویی جامع شریفی فوقانی اوله‌رق سربوستانیاندن سنان اغانام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مذکور اغانك قبری جامعك مقابلنده اولان مزارستانده‌در . جامع شریف مرور زمان ایله خرابه یوز طوتدیغندن ینه بوستانجی باشی اغالرندن ایکن کتخدای صدر اعظمی اولان حسین اغا ١١٧٩ سنه‌سی تجدیداً تعمیر ایله التنه دخی برمکتب علاوه ایتمشدر موما الیهك وفاتنه [کوثرجنت : ١١٧٩] ترکیبی تاریخ دوشمشدر اسکدارده قره‌جه احمد جوارنده مدفوندر . قریهٔ مذکوره‌ده [آیه قسطنطین] نامنده رومك برکلیساسی واردر .

پاشا باغچه‌سیله بکقوز آره‌سنده مریم زاده مسجدی کائندر که بانیسی حج یولنده وفات ایدن محمد افندیدر .

بکقوز

بکقوز قصبه‌سی بوغازك صول ساحلنده شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه ممتد ساحلك وسطنده بولنوب مرکز قضادر . قصبهٔ مذکوره بکقوز ویالی کوی نامیله ایکی قسمه آیریلور .

شمال طرفنده واقع بکقوز چایری دینمکله شهر تشعار اولان چایر باخصوص بهار موسمنده استانبول مسیره‌لرینك اك کوزلیدر

ارنبودکویی ، دره‌سکی و آق بابا طرفلرندن کلن صو ایله توقاد قصر همایونی دره‌سندن کلان توقادصویی برلشه‌رك مذکور چایر داخلندن شمالدن جنوبه بردره‌که اقار اشبودره دکزه منصب اولمدن برزاویهٔ قائمه تشکیلیله خنکار اسکله‌سنه قدر غربدن شرقه جاری اولوب بوراده بوغازه منصب اولور .

اشبو قسمده دره‌نك صاغ طرفنده جسيم واك صوك اصولده بركاغد فابريقه‌سى اعمال اولنوب بوخصوصده انشا ايديلان جسيم حوضلر مذكور دره‌نك صويله اداره ايدلدكدن صوكره صويك قسم كليسى بحره منصب اولور .

قصبهٔ مذكوره جوارنده‌كى صولرك كثرتى سببيله محل مذكور بالجمله مراكب بحريه ايچون صومحلى در . درون قصبه‌ده اسحق اغا چشمه‌سى دنيلان چشمه غايت مشهور وكثرت مائى سببيله مشتهردر هواسى جنوب روزكارلرينه قارشو بولنمسندن ايام صيفده تحمل فرسا ايسه‌ده موسم شتاده لطيفدر . فقط يالى كوينك ارقه‌سنده‌كى صرتده بنا اولنان ابنيه هم دكز همده بكقوز چايرى جهتنه ناظر اولمغله موسم صيفده هواسى لطيف اولوب قيشك سرتدر . متعدد يالى وكوشكلريله خيلى كويلى خانه‌لرينى جامع اولوب ايكى عدد قصر همايونى برعسكرى دباغخانه‌سى وبرده قشله‌سى واردر . بكقوزده اوچ تكيه اوچ جامع شريف وبرده مسجد وبر موقتخانه والتى عدد بيوك چشمه واردر .

بكقوز جامع شريفنك بانيسى سربوستانيان خاصه‌دن مصطفى اغادر . اتصالنده اولان مكتب بوستانجى باشيلردن احمد اغا نام صاحب خير طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . بكقوزك بازار قايغى دخى موما اليهك وقفندندر . محل مذكورده بولنان بيوك چشمه استانبولده اوطه باشى چارشوسنده جامعى اولان بهروز اغانك اثر خيريدر . جوارنده كى حمام چشمه‌نك مسقفاتندندر مرور زمان ايله چشمه خرابه يوزطوتديغندن سلطان محمود خان اول حضرتلرينك امرى اوزره اوزمان كمرك امينى بولنان السيد اسحق اغانك نظارتى التنده پك رعنا برصورتده تجديداً بنا قيلنمشدر .

تجديدينه نورس افندى تاريخ آتى يى سويلمشدر .

چشمه سار معدلت درياى جود مكرمت
آبروى سلطنت دهرك خديو اعدلى
حضرت سلطان محمود همايون فالكيم
جبهه‌سنده برق اورر فيض خفى نورجلى

طبعی بر آینهٔ کیتینمادر کیم مدام
خانهٔ آینهٔ خورشیدی ایلر منجلی
داور عدل آزما داد آور ممدوح کیم
ذاتینه خصیصه‌در عدل عمر جود علی
برق وباران کبی ویردی لطف وقهرك حکمتی
بر الی شمشیرده هردم کرمده بر الی
خادم درکاهنه شهلر کمر خنجر ویرر
قوت الظهر خلافتدر اوزور آور بلی
بری بحر بیکنار ایلر خروش لطفله
بحری برایلر خدا حفظ ایلیه قهری ولی
قلزم تبار اولوب عهدنده امواج سراب
طوتدی دنیایی سراسر عین جود اشملی
برکون ازجمله چکلمشدی صویی بوچشمه‌نك
اولمشیدی خشك لب دلتشنه‌لر مستثقلی
شویله محو اولمشیدی آبی کیم بیلنمزدی انك
نه ایاغی نه باشی نه اخری نه اولی
بوله مزدی کوزلرین عین حیات آسا اکر
اولسه اسکندر النده آفتابك مشعلی
آزقالمشدیکه نامن قوری چشمه قویه‌لر
برمصور قبه‌لی برقاچ مجسم لوله‌لی
حق تعالی پادشاهك عمرین افزون ایلیوب
دشمنن هرقنده وارسه ایلسون مستأصلی
همت ایله ایلدی اولکیدن اعلا بنا
مهملی اولدی مکمل هم مفصل مجملی
شویله رعنا یاپدی کیم کوزلر نظیرین کورمدی
آسیاب تند چرخ آسمان دور ایده‌لی
مأبردی شویله کیم ایام تابستانده
بکقوز اهلی غالبادر پیش ایدرلر منقلی

چشمۀ حیوان ایدی کویا ظلام خاکده
بولدی خضر همتیله انی محمود خان ولی
کوریجك حسن ختامن دیدیلر تاریخنی
دهرك ارباب سخن عصرك رجال اکملی
بنده تحسین ایلیوب الك صوکره تحریر ایلدم
نورسا بر بیت پاکیله دو تاریخ جلی
بکقوزك بولدی صویك یاپدی بو دلکش چشمه‌یی
١١٥٩
شاه بالا منزلت سلطان محمود ولی
١١٥٩

چشمه‌لردن بریسی قنیژه بکلربکیسی ایکن ١٠١٧ تاریخنده وفات ایدن احمد پاشانك اثر خیریدر.

بکقوز قشله‌سنك متناظر اولان قپولری اوزرنده کی تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

شهنشاه جهان عبدالعزیز آسمان پایه
سراپا همتی معطوفدر اسباب عمرانه
خصوصاً عسکری ایچون برقلوره خانه انشاسی
اولنجه یمن ایله سانح فؤاد شاه دورانه
دیدی اکمالنه تاریخ تامین چاکری حالت
کزیده نورسیم بالا بنا اولدی دیکمخانه
١٢٨٠
بوقلوره خانه‌یی یاپدی شهنشاه جهان
عسکر شاهانه‌سی هر بوزدن ایتسون افتخار
عرض ایدر اتمامنه اشرف قولی بو بیتی کیم
مصرعینك هر بری تاریخدر کوهر نثار
پك متین یاپدی بوقلوره خانه‌یی عبدالعزیز
شاه دوران قیلدی هر صورتله کمال استوار
١٢٨٠

ساحل بحرده‌کی سرای معلانك طاقنده اولان تاریخ رعنا شودر .

اوج علای سلطنت اوزره شه عالم پناه
عبدالمجید خانی خدا قیلمش کونش کبی بدید
بیت الشرف اولسه سزا اول آفتاب شوکته
ایتدکجه نور معتدی بو قصر وکاخ مستفید
اقلیم مصرك آصفی مرحوم علی پاشا کاوب
وضع اساس قصر ایچون ایتمشدی تنبیه اکید
بجل سعیدی والیء مصر اول سعید پاشازهی
اتمامنه همت ایدوب بنیانن ایتدی بی ندید
اول پادشاهك شوکتی آفاقه ویردی شهرتی
قیلدی او آصف خدمتی یاپلدی بو قصر جدید
بنیانی غایتله نفیس اولدیغنی هر بر کورن
تحسین ایدوب اول شاه ایچون ایلر ثنای بی عدید
بو قصر والایه شرف ویردکجه خیر مقدمی
اولسون الهی اول شهك اقبال ایله عمری مزید
جوهر پری پریسی تام زیور ایکی تاریخ ایله
تبریك قیلسون مقدم شاهانه‌سین مانند عید
بو کاخ بالا دائما عبد المجیـد خانه ابد
یارب باجلال وفرح اولسون سعید اندر سعید

١٢٧١

خنکار اسکله‌سی مسجدی

اشبو محل فرحفزاده قره‌غول افرادینك بش وقتده نماز قیلملری ایچون منارەسز اولەرق برمسجد شریف بنا اولنمشدر وینه یقیننده صو دکرمانلری یاننده برمنارەسز مسجد دها واردر .

یالی کویی مسجدی

خنکار اسکله‌سی قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریفك بانیسی

سربوستانیان خاصه‌دن مصطفی اغادرکه بکقوز جامعی دخی موما الیهـك اثر خیریدر. منبرینی عزت پاشـا وضع ایلمشدر . قربنده کائن حمام ایله دکرمان مسجدك وقفیدر. محل مذکور مقبره‌سنده مدفون [غازی یونس] نام ذات استانبول فتحنده بولنان غازیلردندر.

دره‌سکی قریه‌سی

دره‌سکی قریه‌سی قره قولاق صرتلرندن بدأ ایله غربه طوغری جریان ایدن بردره‌نك منبعی جهتنده ایکی صیره اولردن عبارت اوفاق برقریه‌در. قریهٔ مذکوره‌نك غرب طرفنده وشمالدن جنوبه طوغری کلان خط اجتماع میاهك قره قولاقدن کلان دره ایله برلشدیکی نقطه‌دن شماله طوغری ایکی صیره اولردن مرکب و آق‌بابا نامنده‌کی کوی اراضیسی طاغلق واورمانلق ودیك بایرلردن عبارت اولوب زراعة قابلیتلی ترلالر یوق ایسه‌ده فقط میوه‌سیله صولریله ، اشتهار ایتمشدر.

بوقریه‌ده بولنان مسجدك بانیسی شیخ‌الاسلام ملا فناری محمد افندیدر. وفاتنه [عزت‌الموت : ٩٥٤] ترکیبی تاریخ دشمشدر. مسجدك منبرینی بورنار ابراهیم اغا نامنده برصاحب خیر وضع ایلمشدر. اشبو قریه‌نك فندق اغاجلری وبلبلی غایت چوقدر. قربنده وبرباغ ایچنده قره قولاق صویی دینمکله مشهور برماجاری واردر. حد ذاتنده براعلا صو اولدیغندن دور سلیم خان ثالثده والده سلطان کتخداسی کریدی یوسف اغا مرمر طاشلر ایله یاپدیروب وبرارسلان اغزی لوله‌دن جریان ایتدیروب ایکی طرفه دخی برر کوشك بنا وانشا ایتمشدر.

آق بابا کویی

یوشع طاغی قرب وجوارنده اولان اشبو کویده سلطان احمد خان اول حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده حرم همایونده کتخدا قادین اولان جانفدا خاتون طرفندن بنا وانشا ایدلمش برجامع شریف کائندر. استانبولده قره‌کمرکده برجامعی وسراجخانه قربنده برده سبیلی واردر. بوقریه‌نك قربنده برمرقدعظیم اولوب سنك مزاری تاریخدن عاریدر. روایت اولندیغنه نظراً موما الیه جنتمکان ابوالفتح سلطان محمدخان ثانی حضرتلریله برابر کلان غزاة مسلمیندندر. بوقریه‌نك برده حمامی واردر.

جبل يوشع

اشبو جبل بكقوزك شمالنده كائن و[١٩٥]متره ارتفاعنده برتپه اولوب اوزرنده برجامع شريف ايله حضرت يوشعك قبرى واردر. ذروهٔ جبلدن قره دكز ايله بوغاز كاملاً لطيف برپانوروما حالنده مرئيدر. مذكور جبلك شرق اتكنده آب حيات نامنده برمنبع واردر شمال غربى اتكنده وساحل بحرده مجار طابيه‌سى بولنديغى كبى اناطولى قواغيده شمالنده كائندر. بكقوزچايرندن يورويه‌رك برساعتده اوزرينه چيقيله بيلور.

بوراده بولنان مسجد جنتمكان سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرى صدر اعظملرندن محمد سعيد پاشا طرفندن بنا وانشا ايدلمشدر. طاق دركاهنده اولان تاريخ تشريفاتى محمد بك افنديسنكدر.

خداوند جهان سلطان عثمان خان ذيشانك
همايون ذاتيدر دنياده انجق شمدى ظل الله
خدادن برنفس اولمز جدا اول ظل يزدانى
اولور البته تابع سايه صاحب سايه‌يه بالله
كرامات همايونينه بوشاهد يتيشمزمى
كه صدر اعظميده خيره مائل حسبةً لله
جناب شيخ محمد بن مراد نقشبنديك
مبارك نطقى بادى اولدى بوخيره باذن الله
كلوب هپ قدسيان عاكف ديدى بومصرع تاريخ
سعيد پاشا مقام يوشعى ياپدى لوجه الله

١١٦٩

اوصيره‌ده يوشع نام ذات شريفك قبرى اطرافنه كاركير برديوار بنا ايله مستقل تربه‌دار وايقاد قناديل ايچون خدمه وحجره‌لر بنا ايدوب مخصوص برپوست نشين دخى تعيين ايلمشدر.

بوراده مدفون اولان ذات شريف يوشع عليه السلام ديه معروف ايسه‌ده يوشع پيغمبر حضرت موسى عليه السلامك همشيره زاده‌سى يوشع بن نون بن افرائيم بن يوسف بن يعقوب عليهم السلامدر. اسم سعادتلرى بشوع اولوب صوكره

يوشع تسميه اولنمشدر. مشار اليه حضرتلری بوطرفه کلمه‌رك حضرت موسی دار بقایه حين تشريفلرنده يوزياشنده ايكن يكرمی يدی سنه خلافتده بولنوب بعده ميلاددن ١٥٨٠ سنه اول وفات ايتمشدر. کرچه بويله ايسه‌ده اصل يوشع عليه السلام ايچون فاتحه اوقنوب زيارت اولنديغندن مثاب اوله‌جغی دركار وزيارتی فوائد عظيمه‌دن خالی اولميه‌جغی بديداردر.

ذات شريفك ياتديغی محلده بولنان بر لوحه اوزرنده مسطور تاريخ بروجه آتيدر.

هم مفرح هم مقدسدر بوكهسار بلند
باغ جنتدر مقام يوشع بن النوندر
ذاتی ايتمش نبوتله مبجل كبريا
قبر حضرتدر مقام يوشع بن النوندر
واصل مقصود اولور البت توسان ايليان
جای وصلتدر مقام يوشع بن النوندر
بومحل اقدسی قابلمی توصيف ايلمك
عين نعمتدر مقام يوشع بن النوندر.
سعديا تعظيم ايله ايله زيارت دائما
محض رحمتدر مقام يوشع بن النوندر

١٢١٠

جامع شريف دور عبدالعزيز خانيده يكيدن تعمير اولنمش وطاقنه تاريخ آتی تسطير قيلنمشدر.

ضيای شمع محراب خلافت جامع شوكت
امام المؤمنين عبدالعزيز خان كرم معتاد
بو والامعبدی نار حريق ايتمش ايكن سوزان
اوبانئ اساس دين ودولت ايلدی آباد
مؤذنلر صلا ايتسون نعيما بويله تاريخن
نه زيبا قيلدی خان عبدالعزيز بوجامعی بنياد

١٢٨٠

جامعك اللی اديم ايلروسنده بر طاتلی صوقويوسی ايله يانی باشنده ابدست المغه مخصوص

موصلقلری حاوی برصوخزینه‌سی واردرکه اوزرنده عباره آتیه محکوکدر. [صاحب الخیرات والحسنات سرقرنای حضرت شهریاری سابق احمد بکك بنده‌لری یوسف اغا ۱۲۷۸] جامعك یاننده بولنان قپونك طاشی اوزرنده محکوك اولان عباره شودر. [زیارت ایدنلر فی سبیل الله صولنمق اوزره خیراتدر ۱۲۸۰] بکقوزدن زیارت محلنه قدر کیتمکه مساعد برعربه یولی واردر.

طاغك التنده توقادباغچه‌سی دینمکله مشهور قصرهمایون وحوض کبیرو سلسبیل بی نظیر واردرکه برنزهتگاه عالیدر.

توقاد اسمیله مسمی اولمسنك اسبابی جنتمکان ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلری استانبولی فتح ایتدکدن بش سنه صوکره اناطولی ممالکندن توقاد شهرینك ید مخالفیندن تخلیصی مژده‌سی مشار الیه حضرتلرینه بومحلده واصل اولدیغندن بوراسنك دخی توقاد تسمیه اولنمسنه ومستقل برنزهتگاه اوله‌رق بینش محلی قیلنمسنه ارادهٔ پادشاهیلری شرف صادر اولمشدر.

مشار الیهدن صوکره بورالری هرنقدر اعتباردن ساقط اولمش ایسه‌ده سلطان محمود خان اول حضرتلری بوراسنك تکرار معمور اولمسی ارزو بیورملریله غایت تکلفلی بنا وانشا اولنمشدر. حتی اوزمان شعراسندن نورس افندی بوتاریخی سویلمشدر.

داور جد بجد اسکندر کردون مسند
خان محمود فلك بارکه پاك نهاد
اوجهان کرمك میمنت سلطنتی
ایلدی عالمی رشك ارم ذات عماد
درکه دولتنك بندهٔ جاروب کشیدر
کی اسکندر وجمشید وفریدون وقباد
فتنه امنیت ایله ایلدی صلح جاوید
واردی آسایش وآرامه زماننده فساد
چوق ییقلمش دلی معمور ایدوب اماقتی چوق
عهد عدلنده ییقلدی دل ارباب عناد
جای سیران ایکن ازجمله ملوك سلفه
بوبهین جلوه‌که پاك مفرح بنیاد

شویله ویرانکده ایتمشدی سپهر غدار
که ایده‌مز ایدی معمار تصور آباد
آبدن دیدهٔ تصویر کبی حوض تهی
خامهٔ مو کبی افسرده ایدی انده عماد
یاپدی بر کونه که تحسین ضروری ایدرك
عقل کل نام قودی اکه همایون آباد
پیشکاهی چمنستان جنانك عینی
یره کچسون بوکا بکزرمی سرای شداد
فرح آباده عجب سیر و تماشا دیر خلق
هله سیر ایله بوقنده نره‌ده سعد آباد
رسم مطبوعنه دلشیفته معمار خرد
نقش رنکین نو ایجادینه حیران بهزاد
ساده‌در سقفنه نسبتله سپهر اطلس
تنکدر صحن بسیطینه نظر دشت تناد
رشك شام ایلدی توقادی بو قصر نو ایله
خان سلیمانك ایدوب روحنی شاد آدینی یاد
سطوت کوکبهٔ دولت روز افزونن
عمر ایله دولت ایله ایلیه الله زیاد
ایریجك حسن ختامه دیدم ایکی مصرع
شویله کیم ایلیه ارباب نزاکت تعداد
مستقل هر بری تاریخ ایدوکندن بشقه
لفظ و معناسی دلاشوب نه نقصان نه زیاد
مصرعن هر بری ایتدکجه‌ده تاریخ چیقار
آخره نقل مأت وعشرات و آحاد
هشت اولور جمله‌سی تفصیله نه‌حاجت نورس
فهم ایدر ضابطهٔ حلنی ارباب رشاد
دریکم اشته بو تاریخ دلارا درکیم
ایلمز لوحه یازلسه شعرا استبعاد

بارك‌الله عجب كاخ مزين بنيـاد

١١٥٩

دلكشـا پاك سراى قصر همـايون آباد

١١٥٩

اشبو قصرك يقيننده [مأجارى] باغچه‌سى ناميله برمسيره كائندركه اليوم غلط اوله‌رق لسان عوامده [مجار باغچه‌سى] دينلمكده‌در.

سلطانيه

بكقوز قربنـده اولان اشبو نزهتگاهك منـاره‌سز برمسجدى واردر. [كموش صويى] دينلكله شهير آب لذيذ بومحله قريب طاغده‌در. وزرادن پير مصطفى پاشانك مخدوملرى محمد بك بوراده برچشمه خيرات ايلمش واوزمان شعراسندن فيضى نام شاعر تاريخ آتى‌يى سويلمشدر.

سمى فخر عالم زادهٔ پير مصطفى پاشـا
امير محـترم برنشئه درنسـلى معظمدر
مصفا آب پاكى قيلدى سلطانيه‌ده اجرا
محمد مصطفى عشقنه ايچ ماءين زمزمدر
زبان لوله‌سى عطشانه فيضى ديدى تاريخن
زلال آقدى ايچك بوچشمهٔ مير مكرمدر

١١٧٧

دور سليم خانيده نشان طاشى وضع اولنوب سدلردخى تعمير وچشمه تجديد اولنمشدر.

حضرت يوشعك بولنديغى تپه‌يه قريب [آب حيات] اسمنده برمأ جارى واردر. يانى باشنده مركوز برمرمر ستون اوزرنده محكوك اولان ابيـات بروجه آتيدر.

منبع جود وهمت برذات عاليبخت ايله
قويدى برخوش رسمه اشبو جاى والا دلكشا
سويلدم تاريخنى ايت سيره چيقوب چار گوشه‌سك
ايچ بو زيبا چشمه‌دن آب حياتى بول شفا

١٢٩١

سودلیجه وامور یری

بکقوزك اوست ساحلنده یعنی اناطولی قواغی ساحلی جهتنده وبکقوزه اوچ چاریکلك برمسافه‌ده کائن اوفاق بر قویدر. بوراده طاش وکیرچ اوجاقلرنده مستخدم عمله‌نك اقامه‌سنه مخصوص برقاچ خانه واردر. اشبو کوی یلکن کمیلرینك بارنمسنه مساعد برحالده‌در بحار طابیه‌سی ایله اناطولی قواغی اراسنده واقع سودلیجه موقعی استانبول مسیره‌لرندن بریدر. غایت لذیذ وصغوق صویی بولنان برچشمه‌سی ایله برطاقم طاش اوجاقلرینی حاویدر.

اشبو قریه‌ده طریقت سعدیه‌یه منسوب حصیری زاده تکیه‌سی واردر.

اناطولی قواغی

قره دکز بوغازینك مدخلنده یعنی طارلاشمغه باشلادیغی محلده اناطولی ساحلنده کائن برقریه‌درکه استانبولك [١٧] میل مسافه‌سنده بولنمغله صیفیه اتخاذ اولنان یالیلری وبعض کویلی خانی‌لرینی جامع اولوب روم ایلی قواغنك قارشوسنده‌در. قره دکز بوغازینی محافظه ایدن استحکامات اناطولی وروم ایلی قواغنده اولوب بحرسیاه بوغازی محافظنك اقامتکاهی روم‌ایلی قواغنده‌در.

ادارجه بکقوز قائممقاملغنه تابعدر. اناطولی قواغی میر شاه محمد افندی، طولای، ایازمه، طاشلق، چشمه نام محله‌لره تقسیم اولنمشدر.

میرشاه محمد افندی

بومحله‌ده اهالئ حمیتمندانك اعانه‌سیله ١٢٤٥ ده بنا اولنمش برمسجد ایله اتصالنده براناث مکتبی وبرده حمامی واردر.

١٠٠١ تاریخنده مدللیلی حاجی علی رئیسك اثر خیری اولان جامع شریف دخی بومحله‌ده اولوب موما الیه جامعنك باغچه‌سنده مدفوندر.

قواق قلعه‌سی روم‌ایلی قواغی قلعه‌سیله برابر ١٠٣٣ تاریخ هجریسنده بنا وانشا اولنمشدر.

آیازمه

بومحله‌ده برآیازمه بولندیغندن بونام ایله یاد اولنمقده‌در. اشبو محله‌ده یالکز تاریخدن عاری برچشمه واردر.

اناطولی قواغنك اولدقچه بیوجك برچارشوسی اولوب داخلنده جسیم بر چشمه ایله ١٢٧٨ ده وزنه‌دار علی بك طرفندن خیرات ایدلمش برزنجیرلی قیو واردر.

جنویز قلعه‌سی

جبل یوشع واناطولی قواغنك شمالنده وقواغك اوستنده جنویز قلعه‌سی نامیله شهرتشعار کار قدیم برقلعه بولنوب بوغازك قره دکز قسمیله بیوکدره اوکلرینه حاکم برموضعده غایت رصین بر استحکامدر. نام قدیمی [یوروس] در.

قواق قربنده اولان اشبو موقعده جنتمکان سلطان بایزید خان ولی حضرتلری طرفندن فوقانی اوله‌رق برمسجد شریف بنا ایدلمشدر.

وقتیله درون قلعه‌ده برچشمه ایله برحمام وار ایمش فقط الیوم بونلرك یالکز خرابه‌سی کورلمکده‌در. مذکور قلعه جوارنده [خضر طاشی] دینمکله مشهور برطاش موجوددرکه زیارتکاه انامدر. اشبو طاش تقریباً ایکی متره ارتفاعنده وقوجاقلنمیه‌جق درجه‌ده جسیم اولوب یالکز رأسلرندن بری یره مستند اولدیغی حالده طورمقده‌در.

طاشلق

اشبو محله‌ده (١٢٩٢) ده بنا وانشا اولنمش بری بیوك ودیکری کوچوك اولمق اوزره ایکی عدد چشمه واردر. بیوکنك اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر.

احمد عالی همم قیلدی بوخیری کرم
اوله همان محترم فیض احد عشقنه
والد خیر اتسام یعنی محمد مدام
جنتی ایده مقام سر محمد عشقنه
یك قلم اولدی روان اولدی بوتاریخ عیان
چشمه‌دن آب روان ایچ محمد عشقنه
١٢٩٢

چشمه

بومحله‌ده (١٢٧٠) تاریخنده بنا ایدلمش بربیوك چشمه واردر. بوراده بولنان جامع شریف کوسم والده دینمکله شهرتشعار [ماه پیکر] سلطانك اثر خیریدر. فوقانی اوله‌رق بنا قلنمشدر.

قلعه جوارنده بولنان اشبو جامع الیوم بکلك جامعی نامیله معروفدور. اتصالنده ذکوره مخصوص برمکتب ابتدائیسی واردر. جامع ۱۲٤٥ سنه‌سی جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلری طرفندن مکمل صورتده تجدیداً تعمیر اولنمشدر.

اناطولی فناری

اشبو قریه [یوم] برونی نام دیکرله [بیوك برون] پویراز طابیه‌سی آره‌سنده [شقال] لیمانی [قبا قوز] لیمانی بیننده کائن ساحلی، قسم محدبی شرقه متوجه برقوسدن متشکل برقریه دذر

اشبو قریه‌دن ساحلی تعقیباً [دیوه] یه طوغری بریول کیتدیکی کبی جنوبه طوغری ابراهام پاشا منتظم جاده‌سی باشلایه‌رق آق بابانك شرقنده‌کی مزارلق قربنده آق بابادن دره‌سکی وقره قولاغه کیدن یول ایله برلشور .

رومایلی فناری

اشبو قریه [پاپاز برونیله] رومایلی فناری قلعه‌سی آره‌سنده واناطولی فنارینك شمال غربی استقامتنده واناطولی فنارینك ۳٦۰۰ متره بعدنده کائندر. اشبو ایکی فنار بوغازك مدخلی اعتبار اولنوب قره‌دکزك امواج شدیده‌سنه معروضدر اهالیسنك قسم اعظمنك تجارتی بالقجیلقدر . هواسی غایتله سرتدره

رومایلی قواغی

روم ایلی قواغی روم ایلی ساحلنده واناطولی قواغنك شمال غربیسنده واستانبولك [۱۷] میل مسافه‌سنده کائن برقریه‌در. وضعیتی ایسه شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد برساحل اوزرنده بولندیغی جهتله پویرازه موازیدر فقط پویراز روزکاری بورالرده تماميله حکمنی اجرا ایدر.

اشبو قریه جوارنده بری شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه دیکری غربدن شرقه جاری ایکی قولدن متشکل برده واردرکه برنجی قول تقریباً [۲٤۰۰] متره طولنده وایکنجی قول ایسه [۲۰۰۰] متره امتدادنده‌در .

مذكور قريه چار محله‌سی، حمام زقاقی، دره محله‌سی، يوقاری محله نامليه
درت محله‌يه تقسيم اولنمشدر. اولدقجه بيوجك برچارشوسی واردر. يوقاری محله‌ده
١٢٩١ سنه‌سی اهالئ حميتمندانك اعانه‌سيله بنا و انشا ايدلمش برجامع شريف
كائندركه يوقاری جامع ناميله ياد اولنمقده‌در.

چارشونك اورته‌سنده بولنان جامع شريف سلطان محمد خان حضرتلرينك
والدۀ محترمه‌لری ترخان خديجه سلطان حضرتلری طرفندن بناوانشا اولنمشدر.
استانبولده واقع يكی جامع ديمكله شهرتشعار جامع كبير دخی مشار اليهانكدر.
مذكور جامع شريف جنتمكان سلطان محمود خان حضرتلرينك همم شاهانه‌لريله
مجدداً تعمير اولنمشدر.

اتصالنده ١٣٠٦ ده بنا اولنان مكتب ابتدائی خديجه والده سلطان
حضرتلرينك اثر خيريدر. وينه قربنده ١١٣٣ سنه‌سی روز نامه‌جی ابراهيم
اغا طرفندن خيرات ايدلمش برچشمه واردر.

قريۀ مذكوره‌ده نمازگاه نام محلده كائن چشمه طوپخانۀ عامره كتبه‌سندن
مرحوم ميرلوا حسين پاشا زاده حسن بك طرفندن مجدداً انشا اولنمشدر.
بو قريه يدنجی دائرۀ بلديه‌يه مربوطدر.

بوندن باشقه ژاندارمه اقامه‌سنه مخصوص برباب قره‌غولخانه ايله اماكن
ميريه‌دن برفرون، مرانغوزخانه، دميرخانه، طوپجی قشله‌سی، خسته‌خانه،
وبرده تلغرافخانه واردر.

١٣٠٧ سنه سی نهايتنده غايت جسيم ومتين اوله‌رق انشا اولنمش برطابيه‌يی
حاويدر.

صاری يار

اشبو قريه بوغاز ايچنك روم ايلی ساحلنده وسرای برونندن [١٥] كيلو
متره مسافه‌ده لطافت هواسی وصولری ايله مشهور و تقريباً [٥] كيلو
متره امتدادنده بردره‌نك منصبنده اولوب شمالنده يكی محله نام قريه واردر.

صاری يارقريه‌سنك اسكله‌سی موقعنده وقتيله واليوم اهاليسنجه معلوم برمزار
اولديغندن اشبو محله [مزار برونی] ديمكده ايمش. فقط مزارك صغوق
كورونمسندنمی وياخود بعض ادبا وظرفانك ظرافت فروشلغی آثارنديمدر.

والحاصل مزار لفظی [مسار] لفظنه بوزولمش وشایان زیارت اولان برمحلی اخلافه اونوتدره‌رق برموقع عیش وطرب حالنه قونمشدر.

صاری یار دره‌سی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه جاری‌اولوب صول طرفندن ینه عینی استقامتده جاری بر اوفاق قول آلورکه برلشدکلری محل اورته چشمه نامیله برمسیره تشکیل ایدر.

صاری یار صولریله مشهور اولوب خنکار صویی. فندق، کستانه، چیرچیر، صولری برر مسیره حالنده‌در.

قریهٔ مذکوره‌مقعر برساحل‌ایله‌محاط اولوب شمال‌جهتنده ساحل‌غربدن شرقه امتداد ایتدیکندن وباخصوص قریه‌نك شمالنده‌کی اراضی طاغلق بولندیغندن وضعیت جغرافیاسی حکمنجه قره دکز جهتی قپالو وبناءً علیه پویراز وبارد هوالره غیر معروض اولمق ایجاب ایده‌رك هواسی معتدل اولمق لازم کلورسه‌ده فقط اناطولی ساحلنده کائن جبل یوشع وسودلیجه جهتنده‌کی بایرلر واتکلرك وضعیتی بورالره هبوب ایدن پویراز وسائر شمال روزکارلرینی تبدیل استقامت ایتدیره‌رك صاری یاره دوکمکده‌وبوسببله قریهٔ‌مذکوره‌نك‌هواسی سرتلشمکده‌در.

اشبو روزکارلر سرتجه اسدکلری زمان مسار برونی اسکله‌سنه شرکت خیریه واپورلری یناشه‌مدیغندن اعلاننامه‌لرنده دائما معذرتلر بیان اولنمقده‌در.

وکذا غرب طرفنده‌کی بایرلره دخی ریاح منعکسه کلدیکی جهتله صاری یارك وضعاً محفوظیتی بر معروضیت شدیده حالنه تحول ایلمشدر. لطافت هواسنه باخصوص موسم صیفده دیه‌جك یوقدر.

صاری یار یدنجی دائرهٔ بلدیه نظارتنده‌در. بوغاز ایچنك اك لطیف واك مفرح موقعلرندن بری اولدیغندن موسم صیفده مسیره‌لرك بریسیده بوراسیدر.

صاری یارك بللی باشلی محلاتی یوقدر. دره بویی عموماً محله صاییلور. بونکله برابر عرب؛ مهاجر محله‌لرینه انقسام ایدر ١٢٩٤ سنه‌سندنبری مهاجرلر مذکور محله‌یی عادتا برکوی حالنه قویدیلر هله شمدیلرده پك توسع ایتمشدر. بومحله‌ده اهالی‌یی اداره ایدجك قدر صویه مالك برچشمه وار ایسه‌ده صاحب خیراتی معلوم دکلدر. محل مذکوره تصادف ایدن مسیره‌لردن حاجی هدایتك باغچی پك مشهوردر.

چارشو جهتنه تصادف ایدن محله‌ده [صاری بابا] و [قره‌بابا]ناملرنده ایکی ذات مدفوندر.

چارشو داخلنده حاجی صالح پاشا طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه کائندر مذکور چشمه ١٢٣٨ سنه‌سی آصف ابراهیم پاشا طرفندن تعمیر اولنمشدر. اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر.

مکرم کتخدای آصف ابراهیم پاشا کیم
عطا وجودده غالبکلوز معین ایله جعفردن
رسومی همتی ایتمش تسلم لطفی واراولسون
ولی نعمتی دستور ذیشان کرموردن
خراب ایکن صو کبی خرج ایدوب سیم وزری
کتوردی فی سبیل الله آبك چوق کمرلردن
هم اولدی مفخر عالم محمد داور امجد
که ایتمش وایه مند ایله اخلاق تمیزدن
نیجه آثاری خیرات ایلدی ازجمله بوچشمه
که شیرین تردر آب چشمه خضر سکندردن
زبان لوله تاریخین اوقو عطشانه ای رحمی
محمد اسمنی یاد ایدوب ایچ بو آب کوثردن

١٢٣٨

صاری یارده برقاچ سنه‌دنبرو ایشلدیلمکده اولان برباقر معدنی وارایدیسه‌ده شوکونلرده خال متروکیتده‌در.

طاش اسکله‌سنك وسطنده ودکزه ناظر بولنان چشمه ١٢٢٨ تاریخنده امام اول اولان وروم ایلی صدری پایه سنده بولنان حاجی حافظ احمد کاملی افندی طرفندن انشا اولنمشدر.

صاری یارده بولنان جامع شریف علی کتخدا نامنده برذات طرفندن بنا اولنمشدر. موما الیهك قبری معلوم دکلدر. داماد ابراهیم پاشانك صدارتی زماننده کتخدا بولنان محمد اغا جامعی تعمیر ایتدیردیکی صره‌ده برطوغله مناره دخی علاوه ایتمشدر. جامعك تاریخ بناسی ١١٣٣ در. جامع شریفك مقابلنده بولنان چشمه جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك مصاحبلرندن مسعود اغا طرفندن بنا اولنمش وتاریخ بناسی بومصرع ایله ضبط ایدلمشدر.

چشمهٔ جودی بیك اللی بشده احیا ایلدی

١٠٥٥

اشبو چشمه‌نك قرب وجوارنده بولنان صفه‌ده واقع موصلقلر دارالسعاده اغالرندن بشیر اغانك اثر خیریدر.

بوقریه‌نك پازار قاپىی جامعك وقفنه ملحق برخاتونك اثر خیریدر. قریهٔ مذکوره‌ده [آیه یانی] اسمنده روملرك بركلیساسی واردر.

۱۳۰۹ سنه‌سی پازار باشنده مجدداً انشا اولنان عسكری قره‌غولخانه‌سنك قپوسی بالاسنه برآرمهٔ عثمانی ایله زیرینه عطوفتلو مختار بك افندی حضرتلرینك محصول خامهٔ شاعرانه‌لری اولان تاریخ رعنا نقش ایدلمشدر.

فخر الملوك حضرت عبدالحمید خان
خاقان داد پیشه خداوند لطف وجود
معموره‌زار امن وصلاح ایتدی ملكی هب
آسایش اولدی سایهٔ عدلنده رونمود
یاپیلدی پیاده‌یه قره‌غولخانهٔ نوین
اولدی پازارباشی یولی مأوای امن وسود
تاریخن عرض ایدر قولی مختار باادب
بالا یاپیلدی نو قره‌غولخانهٔ جود

۱۳۰۹

فندق صوینده مركوز اولان ستون اوزرنده‌كی ابیات شودر

نه خنكار ونه‌ده كستانه صویی دكل بویله برما
جمله صولر تختنده بولنمشدر مجدد اشبو ما
شرب اولنجه طعامی محو ایدوب صدره شفا
اسمی پوسته شربی دوسته صاحبی الحاج مصطفی

۱۲۸۹

چیر چیر صوینده مركوز ستونده محكوك تاریخ شودر.

حبذا چیر چیر صویی رنك لطافتده كهر
صاحبی الحاج راشد اغاخیرات اول اثر
برمجسم نوردر آب حیاتك عینیدر
ایچمیان حاجتندن لذتندن بی خبر
بر ایچم صودر لطافتده یاخود روح روان

نوش ایدنلر ظن ایدر بودنیاده کوثر ایچر
ایستر ایچ ایستر وضؤایت جسم جانه‌یان زهر
لذتی کستانه‌دن خنکار صویندن معتبر
خسته‌کانك تشنه‌کانك جانه‌جانلر قاتار
اویله صافی خالصا قویمز کوکلرده کدر

١٣٠٧ سنه‌سی بردعواجیسی ظهور ایده‌رك نهایت دعوایی اسکی صاحبی قزانمش واوراده بولنان مرمره زیرده‌کی ابیاتی نقش ایتدیرمشدر.

دعوامی حق فصل ایلدی
حق حقی اظهار ایلدی
بو نطقی سعید سویلدی
اخوانی ترغیب ایلدی
کل چیرچیره ایچ صویی
شیخ راشده ایله دعا
ماء الحیاتدر قطره‌سی
هر درده بیك درلو دوا

١٣٠٨

کستانه صویده مرکوز اولان ستون اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

سید علی پاشاکه اوغازی قپوداندر
بوچشمه‌یی اطرافی ایله ایلدی انشا
برنبذه اثرقیلدی جهانده صاری یارده
دلتشنه‌لری جودی ایله ایلدی اروا
ایچ آبك آلوب چشمهٔ دلجوده وضوئی
محراب نماز کاهنی قیل طاعة
دنیاده نجه خیره اولوب ذاتی موفق
عقباده مکافاتك ایده حضرت مولی
ازبرلدی بحری صو کبی سویلدی تاریخ
کستانه صوین ایلدی دلجوی علی پاشا

١٢٢٤

نردباندن اشاغی‌یه انیلدکده ینه کستانه صویینه منسوب برچشمه‌یه تصادف اولنورکه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر.

آب فندق ماٴ کستانه دکل بر بویله‌ما
یعنی خنکار صوینه بوزصویی قاتمغه سزا
ایشته برجای مفرح دلکشادر بو
ایچ بونو آب زلالی صدرینه‌ویرسون شفا
هم صوایچ هم ابدست آل ایلیوب فرضی ادا
جانب سبحانه‌ال قالدیریوزك طوت قیل دعا
جیقدی اوچلر همتیله وصفیا تاریخ تام
ایتدی احمد بن علی بوموقعده چشمه بنا

۱۲٦۷

زکریا قریه‌سی

بیوکدره چایرینك شمالنده وروم‌ایلی قواغنك شمال غربیسنده وصاری یاردن بدأ ایله بیوکدره استقامتنجه شرقدن غربه کیدن سلسلهٔ مرتفعه‌نك شمال طرفنده کائن دیکر برسلسله‌نك قره‌دکز سطح مائلی اوزرنده مبنی برکویدر. بوکوی جوا-رنده بردره اخذ منبع ایدرك همان جنوبدن شماله جاری اوله‌رق کیلیوسك شرقنده کائن اسکی فنار برونك شرقنده برکورفزجکه منصب اولور. بودره شمال طرفندن قورشون صویی نامنی اله‌رق غربدن کلان و [اسقومیری] کویندن کچن اسقومیری دره‌سنی اخذ ایتدن‌صوکره نامی دکیشه‌رك منصبنه قدر [سیمن دره] نامیله یاد اولنور

مساربرونتدن بدأ ایله معدنلرك بولندیغی تپه‌لری تعقیب ایدرك زکریاکوینه کیدر بریول واردر.

اشبو قریه ایله قریهٔ مذکوره‌ده بولناز جامع شریفی چلبی مفتی دینمکله مشهور شیخ الاسلام خواجه زاده محمد افندی بنا واحیا ایلمشدر. صاری یارده واقع چفته اشبو جامعك وقفیدر.

بیوکدره

استانبول بوغازینك روم ایلی ساحلنده وقره‌دکز بوغازی قربنده بیوك

برقريه اولوب درسعادت ليماننڭ [١٥] كيلو متره قدر شمال شرقيسنده كيرچ برونى كورفزله صارى‌يار آره‌سنده وبكقوزك قارشوسنده واقعدر. يانندەبردره جريان ايتديكى جهتله بواسمله تسميه اولنمقده‌در. اسم قديمى [باتيرباقس] يعنى درين دره‌در. اليوم روملر عندنده اسم حاضرينك ترجمه‌سى اولان [مغاروما] اسميله معروفدر.

قريهٔ مذكوره‌نك كوزل يالى وكوشكلرى بعض سفارتلرك صيفيه‌لرينى وبرقاج مسافرخانه‌يى حاوى اولوب ابنيه‌سى كوزل ودكز بويجه اوزانان ريختمى مكملدر. قريه‌نده مسيره اتخاذ اولنان صولر واردر.

بيوكدره ايكى محله‌دن عبارت اولوب برى نفس بيوكدره وايكنجيسى ايسه كفه‌لى قريه‌سيدر. بونكله برابر فستق صويى، دره ايچى اسلام، دره ايچى خرستيان، قلفات يرى محله‌لرىناملريله‌ده دردە انقسام ايدر. قريهٔ مذكوره‌ده ايكى عدد جامع شريف اولوب برى قپودان شهير قليج على پاشا مرحومك توابعندن جراح محمود افنديننك اثر خيريدر. جامعك طاقنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر.

شرعه تعظيم ايتمك ايچون اول همام
ايتدى تعمير اولدى اعلا برمقام
قيلدى احسن احسن الله اليه
صاحب الخير حاجى محمود بنام

مرحومك قبرى شاهراهه ناظردر.

ديكرى جنتمكان سلطان مصطفى خان ثانى حضرتلرينك ايام سلطنتنده صدراعظم كتخداسى اولان وقره كتخدا ناميله معروف بولنان محمد اغا نام ذاتك اثر خيريدر. جامعك حوليسنده كاركير برباب مكتب ابتدائى واردر.

محل مذكورك بازار قاپيى ١١٧٥ تاريخنده وفات ايدن وروم‌ايلى حصارنده مدفون بولنان ماليه قلمى خلفاسندن مصطفى افنديننكدر.

قريهٔ مذكوره يدنجى دائرهٔ بلديه مركزى اولوب بوغاز قريه‌لرينك اك بيوكيدر تلغراف خانه‌سى، پوسته‌خانه‌سى ومنتظم برچارشوسى واردر. چاير جوارنده بولنان [هوتل لاپير]ك قارشوسنده‌كى چشمه اوزرنده محكوك عباره شودر.

اشبو چشمه موسیو لاپیر یاپدی بونده براثر

١٢٦٩

چایر جامعی قربنده‌کی چشمه‌نك تعمیرینه قپودان دریا حسن پاشا همت بیورمشلر وقپونك یاننده‌کی صفحهٔ دیواره معلق اولان لوحه‌یه عبارهٔ آتیه‌یی یازدیرمشلردر .

[حالا قپودان دریا جزایرلی غازی حسن پاشا حضرتلری اشبو چشمه‌نك ومأالذیذك یوللرینك تعمیر کلی ایله مجدداً تعمیر وترمیمنه موفق اولملریله نام مشیرلرینی خیر ایله تذکیر اولنمق نیازیله بومحله اشارت اولنمشدر ١١٩٧] جامعك داخلنده صویی طاتلی برقیو واردر .

جامعك داخلنده آصیلی اولان دیکر برلوحه‌ده یازیلی ابیات بروجه آتیدر .

کوثر آقدی حسین عشقنه حمد ایله ایچوب
دوندی بیوك دره بومنبع ایله مأوایه
صفوته سویلدی برتشنهٔ دل تاریخك
چشمه یاپدردی دعا قیل حسن پاشایه

١١٩٧

١٢٦٦ سنه‌سی فتحی پاشانك کتخداسی طرفندن بنا ایدیلان چشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر .

میرآخور باشیٔ عالم علی اغا که آنك
کل کبی ایکی اکرم یکی ایرماغیدر
تشنکان عالمه برسلسبیل ایتدی سبیل
کیم اکا دکلدر نسبت آب حیوان ایچملی
چوق نشان ویردی بوچشمه کوثرفردوسدن
دیدی تاریخنی عرش کوثر عین علی

١٢٦٦

اسکله قربنده بولنان چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

ایتدی بوچشمه‌یی بنا علی بك
قودی دنیاده نامکه بویله اثر
مأجاری ایله اولدی عین بشر

ثوابی روح پاك حسینه كیدر
ایچوب عطشانه دیدی بی‌بدل تاریخ
عین آب نمونهٔ كوثر

قریهٔ مذكوره‌ده اولدقچه منتظم طوغله واسپرتو فابریقه‌لری ایله یلكن كمیلرینك تعمیرینه مخصوص برده قلفات محلی واردر. بیوكدره‌چایرنده بولنان ایكی بیوك چنار اغاجنك قبل الفتح لاتینلر طرفندن دیكلدیكی تاریخاً مثبتدر

بیوكدره‌ده روملرك [ایه پراشكوی] وارمنیلرك [سرب خریسجه] وارمنی قتولیكلرینك [سرب بغوص] ناملریله‌بنام كلیسالر ایله یهودیلره مخصوص برعدد دخی [سناغوس] واردر.

كفه‌لی قریه‌سی

بیوكدره چایرینك ساحلنده واموریرینك غربنده كائن بركوی اولوب زكریا كوینك جنوب غربیسنده اخذ منبع ایده‌رك باغچه كوینك شرقنه قدر جنوب غربی‌یه جاری وبوكویك شرقندن بدأ ایله استقامتی جنوبه توجیه وبعده جنوب شرقی‌یه طوغری امتداد ایده‌رك بیوكدره چایرینك ایچندن كچن دره بوكویده بوغازه دوكیلور.

اشبو قریه‌ده بولنان مسجد قپودان دریا اولوج حسن پاشا طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر. مشارالیه ٩٩٨ تاریخنده وفات ایتمش واستانبولده كدك پاشا ایله آقار چشمه بیننده واقع ینه كندی اثر خیری اولان مكتب خطیره‌سنده دفن اولنمشدر. مشارالیهك اوق میداننده سنان پاشاجامعی قربنده برمكتبی واستانبولده قوم‌قپو خارجنده برجامع شریفی واردر. مسجدك منبری شیخ‌الاسلام داماد زاده ابوالخیر احمد افندی طرفندن وضع ایدلمشدر.

بلغراد

درسعادتك [١٩] كیلو متره شمالنده وبیوك دره‌نك [٩] كیلو متره غربنده بیوجك برقریه اولوب اطرافنده‌كی اورمانلری وجوارنده‌كی صوبندلریله مشهور وپایتختك اك شایان تماشا مسیره‌لرندن معدوددر. بلغراد صرپ لساننده [آق حصار] دیمكدر.

بندلر

کاغدخانه دره‌سی جندره بوغازنده ایکی قوله تفریق اولنوب برقولی باغچه کوی جهتلرندن کلان صولردن متشکل شیطان دره‌سی اولوب آیاز اغادن مرور ایدر . دیکر قول پیرغوس یعنی کمر بورغاز طرفندن کلان کوکصو دره‌سیدر .

شیطان دره‌سنك منبعلری جهتندن وباغچه کوینك شمالنده صولراوکنه بندلر چکیلوب قپاتیلمش وکول حالنه افراغ ایدلمشدرکه بونلردن بریسی باغچه کوی قربنده واقع اسکی سلطان محمود بندی ایله دها یوقارووده کائن یکی سلطان محمود ووالده [۱۳۷ مترو ارتفاعنده] بندلری بولنور .

جندره بوغازندن غربه آیریلان کوکصوقولی کمر بورغازك تقریباً جنوبنده شمالدن کلان پاشا درسی صولرینی اخذ ایدرکه بودره شیطان کمری نام محلده شرقی وغربی ایکی قوله آیریلوب غرب قولنك منبعنه قریب برمحلده کوچك بند واردر . شرقه آیریلان وقوری دره نامنده اولان قولك اوست طرفلرنده وبلغرادك جنوبنده بیوك بندواردر ، بیوك بنده جاری اولان خط اجتماع میاه [پاله آخوزی] دره‌سی اولوب بونك شمال جهتنده ینه بودره‌دن متشکل [قراکاق بند] بولنورکه بوکا [طوپوز بند] دخی دیرلر .

کمر بورغازك جنوبنده غربه طوغری آیریلان دره مذکور قریه‌یی کچه‌رك شمال طرفنده صولدن [آیواد ــ داود پاشا] دره‌سنی اخذ ایدرکه بودره‌نك شمال طرفنده وتسویهٔ بحردن [۱۰۲] مترو ارتفاعنده آیواد بندی واردر . والده سلطان بندینك لوحه‌سی اوزرنده یازیلی اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

ومن الماء کل شیٔ حی

مآب وملجائی کونك ملوکك مایه الفخری
صواب اندیش شاهانك جهانك ظل یزدانی
مآرب منهل آمال صوبی جودی ینبوعی
محیط معدلت سلطان سلیم خان جهانبانی
خروش بحر جوشا جوش وفیضا فیض الطافی
ایدر سرشار حوض نیلی کام ومایه جویانی

اب وجدينه رحمتلر اوقلزم شوكتك شمدى
زماننده صو بنده كيردى دولت بولدى سامانى
سراپا ذهنى خيره اولديغيچون ما كبى مائل
زهى بر آب وتاب رونق افزا اولدى ازمانى
هله حق ايلدى سرچشمه‌سى اصحاب خيراتك
جناب والده‌سى مهرشاه سلطان ذيشانى
اوام المؤمنينك هب زلال مشرب صافى
رواندر سوبسو اجراى آثاره خرامانى
سرد ست عطارزى زرميزاب رافتدر
كه انك جدول سيمينى اغنا ايتدى دورانى
بودمده جوشش سلسال ومسار هفت پاكى
عظيم بند پايدى دريا قيلدى سل وجويبارانى
صوكبى كنج مالا مال مالى دوكدى بذل ايتدى
زهى بر مجمع ماقيلدى انشا اول كرمكانى
روان آب بقا بولدى جهانه تازه جان ويردى
عزيز اولسون صومانند اول حيات روح انسانى
ضعيف زنجير موج عاجز اولنجه ضبطدن مائى
مؤسس بند چكدى ايتديكيچون بويله طغيانى
جوشار زيبنده بند دلكشا سد سديد الحق
علو طاقى بست ايتدى سمو چرخ كروانى
ايدوب هد سد اسكندرى خليج دكل صنعت
هنر بر بويله سدچكمكده پيش بحره آسانى
حلاوتده حياتمده بر ايچم صودن اعز اولدى
بوخوش بند ودلپسند قند افشانى
ايكى سنه اول اولمشدى ضعيف مايه‌دن اول
شكر آب صورتنده بربرينه يوقدى درمانى
بونك شانى حسن قويدى باشنه هب سدلرين
يكدر انفس بر آب ايدى شهرتجه مجموع بندانى

ظهورات ایسته‌مز بومابلغ‌در وارداتی چوق
طاشوب ایلر دوبنده بخش هوایی دریا بانی
یاپیلدی جیشه چون طوپخانه‌ده مشتاوسرماکاه
عساکرموج اوروب آقدی کلوب طولدردی هربانی
تکثر ایتدی رش وش ناس قسمت بولدی اول بلده
کوزل معمور اولدی لطف شهله چار ارکانی
قدیمی ما کفایت ایتمدی سکانه اما
انکچون مهد علیا اولدی بوسدی نو بانی
بو بنداروا ایدر طوپخانه واستانبولی ضائعه
قیلار تاماواری نهره‌دك ریان عطشانی
جهانده بعده ازین اولمازصدای العطش مسموعی
صوصوب هرکس صواویور کبی آسوده دل ومائی
بوسدك چاغلیان شیرین میاهی سکر آسادر
صورلسون زمزمه بونده میدر پای جولانی
عین‌الیقین عین‌الحیاتك عینیدر بوبند والا
روا حفر اولسه میدانی زهی مجرای نورانی
توکندی کیتدی آب ودانه‌سی اسکندرك یوقسه
کلوب اولوردی بوبندك صوباشیسی شتابانی
ایدوب درکاه عینی التفات شاملن رضوان
حمای بندك اولسون سرقوروجی ونکهبانی
الهی آب روی سلطنت شاه جهانبانك
بوغولسون لجهٔ غمده سراپا اهل عدوانی
خصوصا مقسم خیرات وآثار والده سلطان
اوله دلسیر عمرسرمدی بافیض ربانی
قلم بنده ایدنجه وصفی بند جدیدك کوش
خبرك الدقده صولندی اغزم اولدی حیرانی
زلالی بارده دلتشنه آسا شوق خواهشله
دو آبش مصرع تاریخ انشاد ایتدی شایانی

عجب دلجو تراولدی هر بری عارف سلاست
بوانجق فیض باریدر دکلدر زیاده سخندانی
مثالیم ویرنجه والده سلطان احسانی
بو والاسد طوتوب بند ایتدی حقا آب حیوانی

جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك انشا بیورمش اولدقلری بندك تاریخنی مبین لوحه اوزرنده مسطور اولان ابیات شودر .

موج آور بحر کرم سلطان محمود الشیم
بوخیر جاری ایله هب عطشانی دلشاد ایلدی
اولسه سیل لطفنه هادی اولوب فیضك روان
ایتدکجه راه آبدن دنیایی ارشاد ایلدی
یك قطرهٔ لطفی یدی بحر اوزره غالبدر دیو
اند ایچه رك اهل جهان دعواسن ایراد ایلدی
بو آب شیرین جلبنه صوکبی بذل ایدوب نقود
قلع جباله همتی فرهادی ارغاد ایلدی
اول شاه اسکندر همم مانند خضر زنده دم
آب حیاته سدنو مشربجه بنیاد ایلدی
لایق اوشاهك حشره دك خیراتی اولسه جاریه
بو آب جان بخشا ایله احیای اجساد ایلدی
عمان فیض جودینه نسبتله چرخ اولمش حباب
بو وصفله انس و ملك آثارینی یاد ایلدی
بوغاز ایچنده روم ایلی اطرافن احیا ایتمکه
بو بند دلجویی کوزل موقعده بنیاد ایلدی
اهل سواحل پك صوسز قالوردی وقت صیفده
اول صویی سیراب ایتمکه احسانن امداد ایلدی
بند جدیدك والده بندندن اعلا یاپدیروب
بند عطشدن عالمی لطف ایتدی آزاد ایلدی
حق والدینك روحنی کوثرله سیراب ایلسون

حوض جنان امثالنی دنیاده ایجاد ایلدی
اول پادشاهك بندینك اتمامنه جوهرکبی
باق بنده‌سی زیور ایکی تاریخ انشاد ایلدی
قیلسون بودهری حشره دك ریان جوی شوکتی
خاقان دریا مکرمت صوبندنی ایجاد ایلدی

١٢٥٤

چوبان چشمه‌سنده لوندچفتلیکنده انشا اولنان عساکر نظامیه قره‌غولخانه‌سنه تاریخ :

تمام اولدقده اول عالی اثر غالب دیدم تاریخ
بودارالعسکری سلطان سلیمدر ایلین آباد

١٢٠٩

کیرچ برونی

کیرچ برونی دینلان موقع بوغازك شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد برنجی قسمنك نهایتنده وروم ایلی ساحلنده وطرابیه ایله بیوکدره آره‌سنده تقریباً اوتوز قرق خانه‌لی برمحله‌در .

آغاچ آلتی نامیله کوزل برموقعی اولوب غایت لذیذ برآقارچشمه‌سی وبرعدد واپور اسکله‌سی واردر . قره دکزدن قوپان شدتلی پویرازلرك هدفی اولدیغندن موسم صیفده یعنی حزیران ، تموز ، اغستوس آیلرنده هواسی غایت سرت ایسه‌ده ینه قابل سکنادر . شهور سائرده باخصوص موسم شتاده اوتورلمق همان غیر قابل اولدیغندن مسکون برحاله کله‌مامشدر . وقتیله ایدیلان تشویق ثمره‌سیله برباب ابنیه یاپیله بیلمش وشرکت خیریه طرفندن دخی براسکله انشا ایدلمش ایسه‌ده شمدی ترك اولنمشدر . کیرچ برونی استحکاماتنك ساحل بوینده‌کی قره‌غولخانه اتصالنده کائن چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صاغ طرفنده [وسقیهم ربهم شراباً طهورا ١٢٣٧] وصول طرفنده دخی [عیناً فیها تسمی سلسبیلا] یازیلیدر .

داور دریا نوال مشرب شاهانه‌سی

طرابیه‌ده پیاسه جاده‌سنده جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلرینك خیرا-تندن اولوب بوکره صویوللری تعمیرایله رسم کشادی اجرا اولنان چشمهٔ رعنـا کائندر .

قریهٔ مزبوره‌ده روملرك [آیه‌یورکی] وارمنی قتولکلرینك [سرپ اندون] نامنده ایکی کلیسالری واردر. کوی ایچنـده بزم عالم والده سلطـان حضرتلرینـك خیراتنـدن اولان چشمـه‌نك بوکره صـویوللری تعمیرایله مائی اجرا ایدلمشدر .

استنیه [۱] ویکی کوی

استنیه نام قریه‌روم ایلی ساحلنده میرکون ایله یکی کوی آره‌سنده‌در . اشبو قریه ایله میرکون اراسنده استنیه قویی نامنده رقوی واردرکه جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه ممتددر . هرنه قدر شمال جهتی طاغلر ایله محـاط ایسـه‌ده قویه منصـب اولان دره‌نك مرور ایلدیکی وادی‌بی غایت شـدید روزکارلر دوکدیکندن شمـال روزکارلرنده قویك اغزلری غایت سرت روزکارلر حاصل ایدر .

قویك اغزندن اعتبـاراً ساحل جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری کوی باشی نام محله قدر دوام ایدن قریه‌لرك قسم جنوبیسی اسـتنیه نامنده‌در وشمالیسی یکی کویدر .

شرکت خیریه‌نك یکی کوی واپور اسکله‌سیده کوی باشنده‌در . اشبو ساحل لطیف وظریف یالیلرله مزین اولوب باخصوص موسم شتاده دخی قابل سکنادر .

قریهٔ مذکوره درویش رئیس ، کورکجی باشی ، محمودش چاو ، نسل شاه سلطان نامیله درت محله‌یه منقسمدر .

درویش رئیس

بو محله‌ده بولنان مسجد سفینه‌رئیسلرندن درویش رئیس نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . موما الیه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر .

---

[۱] فتح الف ایله استنیه بردیرك اسمیدرکه بانیسی اولان راهبك اسمیله تسمیه اولنمشدر .

استنيه‌یه كیدن یول اوزرنده‌كی چشمه اوزرنده عبارهٔ آتیه محكوكدر [صاحب الخیرات والحسنات دولتلو عصمتلو مهر شاه والده سلطان علیة‌الشان حضرتلرینك آثار خیریه‌سیدر ١٢٢٠]

كوركجی باشی

اشبو محله‌ده جنتمكان سلطان سلیمان خان اول حضرتلرینك كوركجی باشیسی احمد بكك بنا ایلدیكی مسجد كائندر . موما الیهك استانبولده طوپ قپوسنده دخی برجامع شریفی ایله جراح پاشا قربنده برمسجدی واردر . قبری شامده‌در .

محمود چاوش

بومحله‌ده محمود چاوش نامنده برذاتك اثرخیری اولان مسجد كائندر . موماالیهك مدفنی تاریخ وفاتی معلوم دكلدر . مسجدفوقانی اوله‌رق بنا اولنمش وعثمان نامنده بر ذات منبر وضع ایلمشدر .

نسل شاه سلطان

بومحله‌ده بولنان مسجد نسل شاه سلطان علیة‌الشان حضرتلری طرفندن بنا اولنمشدر پدری محمد بك سلطان بایزید ولی حضرتلرینه داماد اولمشدر . مسجدك طاق دركاهنده اولان ابیاتك مصراع تاریخی شودر [للّه كان خیراً : ٩٤٧] بانیهٔ مشارالیهانك برجامعی دخی استانبولده ادرنه قپوسی جامعی قربنده‌در .

یكی كوی قریه‌سی عثمان رئیس ، علی پاشا ، ملاچلبی نامیله اوچ محله‌یه منقسمدر .

عثمان رئیس

بومحله‌ده دریا رئیسلرندن الحاج عثمان اغا طرفندن بنا اولنان جامع شریف كائندر . موما الیه جامعنك جوارنده مدفوندر . سنك مزارنده اولان تاریخ ١٠٥٥ در . جامعك یاننده برده مكتبی واردر .

علی پاشا

بومحله‌ده صدور عظامدن چلبی علی پاشانك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر مشار الیه یحیی افندی تربهٔ شریفی قربنده واقع تربه‌سنده مدفوندر وفاتنه [ثقلت] لفظی تاریخ دوشمشدر .

جامع مذکور بر زمان محترق اولمش ومؤخراً اصحاب خیردن برکیمسه حسبةً لله مجدداً بنا واحیا ایلمشدر .

ملاچلبی

بومحله‌ده شیخ الاسلام زنبیللی علی افندینك مخدومی فضیل افندینك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر موما الیه ۹۹۱ سنه‌سی وفات ایدوب پدری یانه دفن اولنمشدر . آثار مشهوره‌سی شونلردر . تنویع الاصول فی علم الوصول وعین الفرائض فی علم الفرائض نام کتابلردر .

یکی کوی ایله طرابیه آره‌سنده وقلندر ضیفیه‌سی دیواری خارجنده کائن چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت محمود خان فرمان ایدوب برآب صاف
قیلدی ارواشاهراهی ایچ حسینك عشقنه
نامداش سبط اعظم بهر اولاد رسول
ایلدی اجرا میاهی ایچ حسینك عشقنه
قیل شاه جهانه‌چوق دعا حق ایده عمرین فزون
ایلیوب حمد الهی ایچ حسینك عشقنه
سویلدی عزت کلوب برتشنه‌لب تاریخنی
آقدی آب لطیف شاهی ایچ حسینك عشقنه

١٢٤١

یکی کویده طریقت خلوتیه‌یه منسوب شیخ اسماعیل افندی درکاهی واردر . اشبو درکاهك واقفی اناطولی صدرندن معزول محمد امین عاطف افندی‌در . قریهٔ مذکوره‌ده روملرك [آیه استرانی] واستنیه‌ده [آیه‌یانی] اسملرنده وارمنیلرك [استنیه‌ده سرپ قره‌بت] ویکی کویده [مریم انا] و [اوخانس قربت] نامل‌رنده‌کی کلیسالریله برده سناغوس واردر .

ملاچلبی جامعی قربنده واقع چفته حمام قاكليجه‌ده‌كندی جامعنده مدفون اولان اسكندر پاشا وقفندندر.

امیركون {١}

قاكليجه‌نك قارشوسنده بولنوب بویاجی كوی ایله برابر بالطه لیماننذن بدأ ایله استنیه قوینك جنوب اغزینه قدر دوام ایدن ساحلك شمال غربیسنده مبنی ایكی كویدر . اشبو قریه هواسنك لطافتی ومحلنك نظافتیله شهرتشعاردر .

ساحلك شمال قسمنی خدیو یالیلری تشكیل ایتدیكی كبی جنوب قسمنی كبرایه مخصوص یالیلر تزیین ایدر .

قریۀ مذكوره‌نك بواسمله اشتهارینه سبب ایران طرفنده [اریوان] والیسی اولان میركوندر مومالیه ایرانه قارشو برچوق خدمتلرده بولنمش ومؤخراً درسعادته كتیریلوب پادشاهك اخص رجالندن اولمغله بك چوق انعام واحسانلره نائل اولمشیدی بوغاز ایچنده الیوم اسمیله مسمی اولان میركون قریه‌سنده بیوك وغایت مزین بركوشك یاپدیروب اره صیره كندیسنی زیارت ایدن پادشاه مشار الیهه مخصوص برتخت دخی قورمشیدی. قصر مذكور سلطان ابراهیم خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده قره مصطفی پاشایه احسان بیورلمشدر قریۀ مذكوره‌ده وساحل بحرده بولنان جامع شریف سلطان عبدالحمید خان اول حضرتلرینك امرهمایونیله بنا وانشا قیلنمشدر . طاق معلاسنده محكوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

امام جامع امت خطیب منبر ایمان
امیرالمؤمنین عبدالحمید خان ملك عنوان
امیركون ساحه‌سن خالی كوروب آثار عمراندن
ولیكن هرمحلن التفات ورغبة شایان
هماشاه قادین اول كیم مادر سلطان محمددر
بامرالله ایدنجه هربری عزم ره رضوان

[١] اسم قدیمی [كیپارودی‌ده بیزانتین] اولوب مؤخراً فریدون پاشا باغچه‌سی نامیله مسمی ایدی

زهی شفقت مروت کیم محبت ایتدیکی ذاتی
وفات ایلرسه‌ده ایتمز فراموش اول شه ذیشان
سریر سلطنتده پادشاهی حق ایدوب دائم
ویره شهزادکان ودخترانه عمر بی پایان
دعای خیری خلقه بش وقتده فرض عین اولدی
نیجه اوقاف وخیراته موفق ایلمش یزدان
مکمل جامع وحمام ومنزلك بناسیله
بکیدن بر کوزل شهر دلارا ایلدی بنیان
ایدوب انلاره بو نوجامعی ابداع ثوابیله
ایکیسننده روح پر فتوحن ایلدی شادان
نه جامع کیم مصلیلر اولوب مستغرق انوار
ایدرلر روزنندن کلستان جنتی سیران
دیدی تاریخ اتمامن کمینه بنده‌سی توفیق
یاپیلدی معبد نو حق ایده اجر و ثواب احسان

١١٩٦

جامعك قارشیسنده بولنان چشمه ینه پادشاه مشار الیه حضرتلرینکدر .

برنجی یوزنده

عیناً فیها تسمی سلسبیلا

کزیده منبع جود وعطا سر چشمهٔ احسان
سحاب عاطفت ظل ظلیل خالق ذوالمن
شهنشاه جهان عبدالحمید خان عدالتکار
اولور وصف جمیلنده زبان ناطقه الکن

١١٧٩

ایکنجی یوزنده

ومن الماء کل شئ حی

بوزیبا چشمه‌نك هر قطره آبی حسابنجه
ویره باری خدا روز جزاده اجر مستحسن
زبان لوله‌سی عطشانه دیر تاریخنی توفیق

محمد عشقنه كل ايچ صو بو نوعين صافيدن

١١٩٧

اوچنجى يوزنده

ربنا آتنا من لدنك رحمة وهئ لنا من امرنا رشدا

دردنجى يوزنده

هبه ايتدى بوچشمه اجرينى انلاره جامع وش
اوله ارواحى شاد وجنت اوله كوشهٔ مدفن
صفاى قلب ايله حق پادشاهى ايليوب دائم
كوزدن آزاد اولهلر شهزادكان ودختران آمين

١١٩٧

بشنجى يوزنده

وسقيهم ربهم شراباً طهورا

التنجى يوزنده

فيها عين جاريه

يدنجى يوزنده

بنا ايتدى بوزيبا چشمه سار نور بخشايى
آقتدى آب نابى تا اوله كنجيدهٔ مخزن
بفرمان خدا شهزادهسى سلطان محمدله
هما شاه والده قادين چون ايتدى جنتى مسكن

جامعك موقتى اوزرنده محكوك اولان ابيات بروجه آتيدر.

دمادم مهر شوكت حضرت عبدالحميدخانك
نمايان ارتفاع نور شرف اوج اعلاده
فلكلر اولهلى الآن چرخ ساعت عالم
ايدر اعلان زمان طول عدلنى ملك دنياده
معتدلدر نهار عهدينى خورشيد اقبالى
اولوب چوق صبح روشن نور حكيمى جمله الكاده
بوموقعده موقتخانه طرحن ايديجك فرمان
اولدى اسعد سساعتده تخت وضع بنياده

جهانده تا اوله ساعت دقیقه ثانیه باری
ایده هر آنی مرهون فوز یمن واسعاده
منبهدر اذان نظمه زیور جوهرین تاریخ
یاپیلدی بوموقتخانهٔ زیبا نزد دریاده

مرحوم رشید پاشانك اثر خیری اولان چشمه اوزرنده محکوك ابیات ظریفه شودر.

ملك فانیده ایدوب صولر کبی صرف نقود
وقف صدر اسبق ایتمکده‌در اولادی شن
ایشته بو عین اولدی دلجو نومحله چشمه‌سی
اکسون اول صدر رشیدی خیرایله آبن ایچن
جلب رحمت ایلسونلر روزوشب اول آصفه
وار ایدوب جمله مخادیم کرامن ذوالمنن
یازدی صفوت قطرهٔ کوثرله تاریخن اوقو
شاد اوله روح رشید پاشا بوعالی چشمه‌دن

١٢٧٧

قورو طرفنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان عباره بروجه آتیدر.

وسقیهم ربهم شرابا طهورا
[صاحب الخیرات والحسنات فاطمه علیه خانم روحنه فاتحه]

وینه سلطان حمید اول وقفندن برچشمه ایله برده حصکی قادین سرایی نامیله معروف برخانه‌یه متصل ینه حمید اول وقفندن بر چشمه دها موجود ایسه‌ده تاریخدن عاریدر.

بوقریه‌ده بولنان برتربه درونده طریقت علیهٔ قادریه مشایخندن امین افندی ایله مخدومی مدفوندرلر. اشبو تربه مصر والئ اسبقی محمد علی پاشا حضرتلرینك مخدوم مکرملری محمد علی پاشانك والدهٔ محترمه‌لری عصمتلو زیبا قادین طرفندن بنا ایدلمشدر.

مکمل وکارکیر برات رشدیه مکتبی ایله خدیواسبق مرحوم اسماعیل پاشا حضرتلرینك انشا واحیا کرده‌سی اولان مکتب خیریه نام ابتدائی مکتبی موجوددرکه تاریخ بناسی ١٢٩١ در. خفاف حسین افندی درکاهنده فاتح حضرتلرینك یمنی جیسی مدفوندر.

بویاجی کوی

بویاجی کوی امیر کونك جنوبنده وقاکلیجه نك قارشوسنده کائن بر قریه اولوب سکنه سی خرستیاندر. هواسی ومنظره سی پك لطیفدر. بوراده شایان تذکار بر شیٔ یوقدر یالکز ژاندارمه وپولیس اقامه سنه مخصوص برباب قره غولخانه ایله قره غولك ایلروسنده غایت جسیم اوچ یوزلی برچشمه واردرکه اوك جبهه سنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

پادشاه جم شیم خاقان اسکندر علم
داور دارا حشم شاهنشه صاحبقران
حضرت سلطان محمود خان غازی کیم اودر
ملجأ جمله انام ومفخر دور وزمان
جویبار قدرتی جاری جهانه سوبسو
آفتاب رأفتی شامل بفرق انس وجان
بحر جودندن بولندی کوهر انیده کام
یمن عهدندن قیلندی معنیٔ امن وامان
سایه سنده اهل اسلام ورعایا جملة
اولدی دلسیر نعم سیراب لطفی رایکان
ایشته اجرا ایلیوب بوقریه یه مأمعین
اولدی هب ریان احسان همایون تشنکان
عمر وشان وشوکتی افزون اولوب کوندن کونه
تاابد اولسون سریر سلطنتده کامران
عاکف تاریخ انشاسن ایدرکن جستجو
نسخهٔ افکارده بافیض رب مستعان
صو کبی بر مصرع برجسته آقدی خامه دن
یاپدی بو چشمهٔ پاکیزه یی محمود خان

١٢٥٤ یساری زاده مصطفی عزت

بر آز دها ایلروده وفستقلی نام محله نك یقوشی باشنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

حضرت سلطان محمود عنـايت پرورك
قيلدی دهری كوثر لطفی جنات عاليات
اولشهـك عبدالحميد خان والد ذيشـانيدر
روحنی احيايه جاری اولدی بوعين الحيات
اولشهـك امريله اقـدام ايليوب اتمامنه
قيلدی مملوكيت اجرا آصف خسرو صفات
والدی اولدقجه غرق رحمت حق اولشهك
شوكتی سيراب قيلسون دهری مانند فرات
صو كبی ازبرله زيور كوهرين تاريخنی
ياپدی بوعين حـياتی شـاه اسكندر سمات

١٢٥٤

فستقلی نام محله‌ده دخی تاريخدن عاری درت يوزلی برچشمه‌واردر.

بالطه ليمانی [١]

بالطه‌ليمانی بوياجی كوينك قسم جنوبيسنده بوغازه منصب اولان بردره‌نك آغزی بولنديغی كبی جوانبی‌ده بالطه ليمانی ناميله ياد اولنور برسيره‌در.

روم ايلی حصارندن بوياجی كوينه كيدن وساحلی تعقيب ايليان جاده دره‌نك منصبی قربنده دره‌يی كاركير بركوپری ايله كچر. كوپری باشنده‌ودره‌نك صـاغ جهتنده برقره‌غولخانه واردر.

بالطه‌ليمانی دره‌سی وار دجناحلری صرپ صاغريلردن متشكل بردره‌اولوب بريسی غربدن شرقه‌وديكری جنوب شرقيدن شمال غربی‌يه جاری ايكی دره‌دن متشكل اولديغی كبی ايكی دره‌نك برلشديكی نقطه‌دن اعتباراً عموم دره [١٦٠٠] متره قدر مسافه‌ده ومنصبندن تقريباً [٣٠٠] متره ايچروده جنوب غربيـدن شمال شرقی‌يه جاری بردره دها آلور. اشبواوچ قولده اجتماع ايدرلر.

اشبو كوچك ليمانك اسم قديمی [فيداليا] اولوب استـانبولك اثنـای فتحنده دولت عثمانيه‌نك قپودان دريـاسی بولنان بالطه‌جی اوغلی سليمان بك‌دونمای همايونی اوراده استحضار ايتديكندن بونام‌ايله‌تسميه اولنمشدر.

[١] نام قديمی [ژنـاقون پارتوس] در

بعض مورخلر کمیلرك اورادن براً کاغدخانه خلیجنه‌سوق اولندیغنی یازمشلر ایسه‌ده بومسافه اوزون اولدیغندن بحراً بشکطاشه‌واورادن خلیج‌مذکوره سوق اولنملری روایتی صحته دها قریبدر.

سلیمان بك دولت علیهٔ عثمانیه‌نك برنجی قپودان دریاسی اولوب مدللی اطه‌سنی وبعـده قالونه قصبه‌سنی ضبط ایتمش وابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری اسـتانبولك فتحنه عزیمت بیوردقلرنده‌بالطه‌جی‌اوغلی دخی کلیبولیدن [۴۲۰] کوچك کمیدن عبارت بر عثمانلی دونماسنی الیوم بوغاز ایچنك اسمیله مسمی اولان بالطه لیمـانه‌سوق ایتمش ایدی یدی سنه قدر قپودان دریالقده بولنمشدر.

اشبو قریه‌ده فوقانی اوله‌رق بنا اولنان وپشماقجی‌شجاع‌الدین نام ذاتك اثر خیری اولان مسجد کائندر. مومااليه دخی مسجدنده مدفوندر . مسجـدك منبرینی ۱۱۴۱ ده سلطان احمد خان ثالثك امامرندن‌حاجی امام دینمکله معروف السید محمد افندی وضع ایلمشدر.

مسجد مذکور ۱۲۴۲ تاریخنده‌مجدداً تعمیر ایدلمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش اولنمشدر.

کسب ذخر آخرت قیلدی ذخیره ناظری
ایلیوب مولی حـدیث من بنی نك‌واقفی
بالطـه لیمـاننده قیلدی یعنی برجامع بنـا
اول مقامك اولسه احرا در ملائك طائفی
هـذه جـنات عـدن فادخلو ها خالدین
آیتن یازسه سزا توصیف ایدرکن واصفی
اویله پر انواردر صحن جـنان ماندی کیم
اولـسه ارواح رجال الله لایق عاکفی
اسـعدا تاریخنی قیلسون مصلیلر صـلا
معبد پاکی بنـا ایتـدی رجالك عارفی
۱۲۴۲

جامعك التنده ابدست المغه مخصوص موصلقلر واردر.

قربنده‌زمان‌عبدالمجیدخانیده‌بناوانشااولنمش‌اولان‌برباب قره‌غولخانه ایله اکا

متصل معطل چشمهٔ دلکش احمد پاشا بولنورکه یانی باشنده قره‌غول افرادینك
ابدست الملرینه مخصوص غایت رعنا برصورتده قبارتمه‌لی برصو خزینه‌سی واردر.
حصار ایله بالطه لیمانی آره‌سنده بولنان برچشمه اوزرنده عبارهٔ آتیه یازیلیدر.
[بوچشمه‌یی حالا مطبخ عامره امینی الحاج خلیل افندی احیا ایلیوب فی
سبیل الله برماصوره‌صو وقف ایدوب دعا نیاز ایدر ١١٣١]
کمر التنده کوزل برقورنه‌یی حاوی معطل برچشمه‌وشیطان اقندیسی قربنده
ینه معطل و تاریخدن بر عاری چشمه‌وار در ساحل بحرده‌وزقاغك ایچنده ١١٤٦ تاریخنده
خیرات ایدلمش برچشمه کائندرکه اوزرنده [ومن الماء کل شئ حی] آیت
کریمه‌سی محکوکدر. بوجوارده اوفاق برمقبره‌ده بر پارمقلق درونده ١١٧٦
تاریخنده ارتحال دار بقا ایلیان مرحوم ومغفور شیخ زاده درویش عبدالحلیم
افندینك قبری واردر کندوسی طریقت نقشبندیه‌یه منسوبدر. بوراده ١٠٠٣
تاریخنده خیرات ایدلمش برچشمه اوزرنده [وسقیهم ربهم شراباً طهورا] آیت
کریمه‌سی محکوکدر. اشبو چشمه الیوم معطلدر.
قریهٔ مزبوره‌ده هزار پاره احمد پاشا مرحومك اثر خیری اولان چشمه
کائندر.
جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بولیمانك
مدخلنده منتظم برکوشك وار ایدی.
مذکور لیمانده‌کی طابیه سلطان محمود خان عدلی زماننده انشا اولنمشدر.

روم ایلی حصار

روم ایلی حصاری اناطولی حصارینك قارشیسنده وروم ایلی ساحلنده کائن
برقریه اولوب ببك ایله بالطه لیمانی آره‌سنده اصل قریه ایله برساحل محدب
اوزرینه مبنی صیفیه‌لردن متشکل اولدقجه واسع برمحلدر.
اشبو قریه‌نك جنوبنده روم ایلی حصاری نام قلعه بولنور. مذکور قلعه
بوغازه کاملاً حاکم برموقعده اصول مدافعهٔ قدیمه موجبنجه انشا ایدلمش
بولندیغندن اسمنه [بوغاز کسن] حصاری دنیلمشدر.
اشبو حصار جنتمکان سلطان محمد خان ثانی حضرتلری طرفندن
استانبولك ضبطنی تهوین وتسهیل ایچون یومیه التی بیك عمله چالشمق اوزره

اللی بر کون ظرفنده وجوده کلمش برهیکل معظمدر. اشبو حصارك قویه طوغری چیقمسی وبوسببله بوغازك جنوب وشماله طوغری بولنان نظارتی پك کوزل اولوب ایجادیه تپه‌سندن صوکره بوغاز ایچنك منظره ولطافتجه برنجی موقعیدر.

حصارك شکلی فاتح مرحومك اسمی اولان محمد رسمنده‌در. وقتیله پك متین وبوغازك محافظه‌سنه کافی ایدیسه‌ده الیوم اسلحهٔ جدیده‌نك تأثیرات مخربه‌سنه نظراً اهمیتدن ساقط اولمشدر.

بیبك قوینی کچدکدن صکره ساحل اولان شمال شرقی‌یه بعده شماله وصوکره شمال غربی‌یه متوجه اوله‌رق برمنحنیٔ محدب تشکیل ایدرکه عادتا نصف دائره شکلنده‌در. شهیدلك تپه‌سی بوقوسك مرکزی کبیدر. ساحلك قسم جنوبیسی قیالر دنیلان محل اولوب قبرستان مسلمین اولمغله مشرفدر. قوس مذکورك وسطنه قریب برمحلده وشماله متوجه مناسب برنقطه‌ده برفنار واردر.

روم ایلی حصاری غایت سرت روزکارلره متوجه وهواسی غایت لطیف ایسه‌ده نحیف المزاج اولانلره مساعد دکلدر. وبرده ابنیه‌لر غایت دیك بایرلر اوزرنده بولندیغندن اراضی طار ومنتظم باغچه‌لر تشکیلنه غیر مساعددر. روم ایلی حصاری حاجی کمال الدین، علی پرتك، علی طورلاق، اربه امینی، قلعه ایچی میدان محله‌لری نامیله التی محله‌یه تقسیم اولنمشدر.

حاجی کمال الدین

بومحله‌یه اسکله محله‌سی دخی دینور بونام ایله اشتهارینه سبب حاجی کمال الدین نامنده برذاتك ١١٥٩ سنه‌سی برمسجد بنا ایتمش اولمسندن ایلری کلمشدر. بانیٔ مزبورك قبری دخی آنده‌در.

مسجد مذکور جنتمکان سلطان محمود خان اول حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده محترق اولمغله ارادهٔ شهنشاهیلری اوزره فوقانی اوله‌رق برجامع شریف بنا اولنوب محفل همایون ومنبر دخی احداث ایله محل مذکور شرف بولمشدر. جامعك ایکی قپوسی اولوب بیوك قپونك طاقنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

پادشاه یم همم سلطان بالا منزلت
صفدر وداد اور واسکندر سامی مکان

اول امام ملك وملت پادشاه عالمك
بر وجودی يمنله آفاقه ويردی زيب وشان
ايليوب احيا لوجه حق نيجه خير جزيل
سيما بری بو والا جامع قدس آستان
طرحی دلكش چون من الباب الى المحراب كيم
بركورن ساباش ايله ديديكه دلجو حسن وآن
لامع انوار هر جام ياور روزنی
روشنا افزای ماه اولدی چو مهر آسمان
اركعوا بی واسجدوا بی واعبدوا بی كلك تر
طاقنه اخلاص ايله يازدی دعا ايدوب همان
حق خطاسز ايده دائم اول جهانبانك فلك
حكمنی اجرا ايده تا كه طوره بو آسمان
نعمتا تاريخ هر مصرعی بی ريب شك
او بهين خير نو ايجاده آيا معجز بيان
زير سمده بركهر فص نكين اولدی همين
جامع والای سلطان زمان محمود خان

١١٥٩

محفل همايون ايچون نورس افنديك سويلمش اولديغی تاريخدر.

سرمايهٔ كون امان پيرايهٔ نام شهان
شاه جهان قطب زمان سلطان فريدون همم
ايتدی بو والا محفلی دلكش بوبالا جامعی
چون صفهٔ قصر سما محسود بنياد حرم
محرابی ابروی ملك منبر طباق نه فلك
ياپلمامش بو آنه دك بويله دوبالا برارم
نورس بونك تاريخی اولور هر مصرعن بك ايت حساب
اجرای اعجاز ايتدی بوالحق مسيحای قلم
ايتدی بنا بوجامع پاك وبو دلكش محفلی
داد آوز روی زمان سلطان محمود الشيم

١١٥٩

جامعك مناره‌سی ایچون سویلنان تاریخ شودر

یاپوب بو جامعی سلطان محمود
منارین ایلدی چرخه برابر
سزادر نورسـا یازلسه تاریخ
تعـالی شـانه الله اکبر

۱۱۵۹

قره‌غولك درونده کسیك باش نامنده برذات مدفوندر بوکره عباس پاشانك والده‌سی والده پاشـا طرفندن تربه‌سی تعمیر اولنمشدر. قره غولك اتصـالنده تاریخدن عاری برچشمه واردر. بوقریه‌نك پازار قاینی اسکله جامعنك وقفیدر.

علی پرتك

بومحله‌ده امرای دریادن پرتك علی بکك بنا کرده‌سی اولان مسجد شریف کائندر. اشبو مسجد شریف [حمام مسجدی] نامیله یاد اولنور. منبرینی بیرام پاشا وضع ایلمشدر. بوراده بولنـان چفته حمام سلطان بایزید خان وقفندندر. قربنده اولان کارکیر مکتب چوبان مصطفی پاشانك اثر خیریدر.

جامعك محرابی دیواری کوشه‌سنده‌کی چشمه سلطان محمودخان ثانی وزراسندن راقم پاشا پدری ابراهیم پاشانك روحی ایچون بنـا اولنمشدر. اوزرنده مصرع آتی مسطوردر.

همچو زمزم نوش قیل ماءین ابراهیمدن

۱۱۸۲

قلعه درونی

اشبو محله‌ده اسلاف مشایخ اسلامیه‌دن ملافناری حضرتلرینك بنا ایتدیکی مسجد شریف کائندر. [بومسجد الیوم خراب اولمش ویالکز انقاضندن مناره‌سی قالمشدر] بومحلده عرصه حالنده بولنان نعلبورزاده محمد افندی درکاهی کائندر کندوسیله حرمنك تربه‌سی واردر.

ارپه امینی

بو محله‌ده دفتردار مصطفی افندینك ۹٤۷ سنه‌سنده بنا واحیا ایتمش اولدیغی مسجد شریف كائندر. بوذاتك استانبولده طوپ قپو داخلنده دخی امین جو دینمكله معروف براثر خیری اولان مسجد دها واردر. قبری استانبولده قلندرخانه قپوسنده واقع طاش مكتب دینمكله شهیر مكتبك باغچه‌سی درونده‌در وفاته [وكفر عنا سیأتنا] آتی تاریخ دوشمشدر ۹٤۹

علی طورلاق

بو محله‌ده علی دده نامنده برصاحب خیر طرفندن فوقانی اوله‌رق بر مسجد بنا اولنمشدر. محلهٔ مذكوره‌ده طریقت خلوتیه‌یه منسوب وفاتح حضرتلرینك خواجه لرندن قره‌باش ولی تكیه‌سی واردركه كندوسی دخی تكیه‌نك درونده مدفوندر.

قریهٔ مذكوره‌نك برچارشوسی ودرونده بكلی زاده احمد راشد افندی طرفندن ۱۱۹۱ ده خیرات ایدلمش برچشمه واردر. اوزرنده عبارهٔ آتیه محكوكدر .

ماشاءالله

[صاحب الخیرات والحسنات بكلی زاده احمد راشد افندی ۱۱۹۱]

روم ایلی حصاری موقتی سلطان مصطفی خان ثالثك كریمهٔ عفت وسیمه‌لری بیكخان سلطان حضرتلرینك اثر خیریدر.

روم ایلی حصارنده برتلغرافخانه وطریقت خلوتیه‌یه منسوب طورمش دده دركاهی واردر. ارمنی محله‌سنده اعانه ایله یاپیلمش اولان [سرپ صانتوخر] نامنده بركلیسا ایله مزارلقده بودفعه مجدداً تعمیر اولنان طریقت خلوتیه‌دن جزمه‌جی احمد افندی دركاهی وشهیدلكده نافع بابانك زیر اداره‌سنده بولنان بربكتاشی تكیه‌سی وبونك قربنده [روبر قولج] اسمنده بر خصوصی مكتب واردر.

حصارك اوچ قپوسی واردر. بریسی كمرك قربنده‌كی دریاقپوسیدر. دیكری بیوك قلعه اتصالنده قره جانبنده كائندركه شهیدلك نام محله كیدن یوله ناظردر. اوبر قپو ایسه معطلدر .

حصارك بناسنه [بنيان محمد : ٨٥٦] تركيبى تاريخ دوشمشدر. حصارك وسطنده‌كى جامع شريف فاتح حضرتلرينك يادكاريدر. آثار عتيقهٔ عثمانيه‌نك باشليجه‌لرندن اولان ديبك طاشى روم ايلى حصارى درونده‌در.

بوقريه‌ده مدفون اولان ذوات مشهوره

طورمش دده — بوذات مجاذيب الهيه‌دن اولوب اقكرمان نام بلده‌ده ساكن ايكن بركون كميلرك بريله استانبوله كلوب روم ايلى حصارنده وقيالر مزارستانى نهايتنده‌كى زاويه‌ده همشهريلرندن على بابا نام ذات زاويه دار اولمغله بودخى يانده اسكان ايتمشدى. مروروعبورايدن سفينه صاحبلرندن بعضلرى بونى طانيدقلرندن هدايا مثللو ذخيره دائر شيلر اعطاسيله استجلاب دعاى خيرايتملرايله بالجمله اصحاب سفائنه بوعادت اوله‌رق الى الآن نذورات اكسيك دكلدر. موما اليه ١٠٢٥ تاريخنده ارتحال دار بقا ايلمشدر.

زاويه‌نك خارجنده دفين خاك اولمغله بعده محبلرندن بريسى اوزرينه برخشبى تربه بنا ايلمشدر. تربه‌سى ديوارنده مسطور اولان بيت شودر.

خاكپاى اوليايه يوزينى سورمش دده
بوحصارك قطبى اولمش حضرت طورمش دده

اشبو زاويه‌نك بانيسى حسن ظريفى افنديدر. موما اليه ابراهيم كلشنى خلفا- سندن ايمش بو مصرع وفاتنه تاريخ دوشمشدر.

ظريفك دريغا كيتدى روحى
٩٧٧

احمد وفيق پاشا — فضلاى اسلاميه وقدماى وزراى سلطنت سنيه‌دندر ١٢٣٣ ده استانبولده تولد ايده‌رك ١٦ ياشنده ايكن صدر اسبق رشيد پاشا مرحوم ايله برلكده لاجل التحصيل پارسه كيتمش واوراده [سن لوئى] مكتب عاليسندن ديپلوما الدقدن صكره عودتله باب عالى ترجمه اوطه‌سنه مأمور اولمشدر. صره‌سيله مملكتين قوميسرلكى، طهران سفارت سنيه‌سى، ملغا دعاوى نظارتى پارس سفارت سنيه‌سى، اناطولى مفتشلكى، صدر عالى مستشارلنى معارف واوقاف همايون نظارتلرى، رسومات امانتى، خدوندكار واليلكى كبى خدمات مهمه‌ده بولنه‌رق ٦٤ ده رتبهٔ ساميهٔ وزارتى وايكى دفعه مقام سامئ صدارتى احراز

ايلمشدر. اك صوك مأموريتى خداوندكار واليلكى ايدى. ۱۳۰۸ سنه‌سى شعباننك يكرمى برنجى چهارشنبه كونى ارتحال ايتمش ووصيتى موجبنجه روم ايلى حصارى مقبره‌سنه دفن ايدلمشدر.

مشار اليه معلومات شامله اصحابندن وبالخاصه علم السنه وتاريخ منتسبلرندن اولديغى كبى اوروپاده دخى برقاچ اكادميانك اعضاى فخريه‌سندن ايدى. بر جلدى تركجه ديكرى عربى وفارسى كلماتى حاوى لهجهٔ عثمانى نامنده‌كى لغاتى وفذلكهٔ تاريخ عثمانى‌سى مشهور ومتداولدر. بونلردن ماعدا تأليف وترجمه اوله‌رق مطبوع وغير مطبوع برقاچ آثارى دها واردر.

۱۲۶۳ ده ايلك دفعه اوله‌رق نشر اولنان سالنامهٔ رسمى‌يى مشار اليه ترتيب ايتمشدر. اسلوب افاده‌سى پك عجيب وهمان كنديسنه مخصوص كبى اولوب ترتيب كلامه واصول تنقيده دخى رعايتى اولمديغندن تأليفاتى هله لهجه‌يى اوقويوب معنا چيقاره بيلمك اواسلوب ايله كمال ائتلافه منوطدر.

تاريخ طبيعيدن وبالتخصيص علم حيواناتدن دخى بهره‌سى وار ايدى. ارتحالندن ايكى سنه صوكره برخيلى كتب نفيسه ونادره سنك بر دفترى تنظيم ونشر ايدلمش وتقريبا اثمانى اوچ بيك ليرايى تجاوز ايتمشدر.

مصطفى بن عبدالرحيم — خطاطين مشهوره دندر. اقسرائى كاتب زاده‌در. ۱۱۷۳ ده وفات ايتمش وقيالر مزارستاننه دفن ايدلمشدر.

عثمان راشد پاشا — مكتوبى زاده قپان نائبى ۲۵۰ ده ميرى كاتبى ومخلفات قسامى اولوب ۲۵۲ ده ازمير منلاسى اولدى بعده طريق ملكى‌يه النوب آيدين قائممقامى اولدى ٦٧ ده طربزون مفتشى ٦٩ ده لازستان متصرفى ۷۰ ده ذممات قوميسيونى رئيسى ۷۱ ده ضبطيه معاونى اولوب بعده عزل و ۷۲ ده ذخيره مديرى اولوب اوسنه ذى القعده‌سنده اولى صنف اولى اولمش ۷۳ ده شهر امينى ۷٤ مجلس والا اعضاسى اولدى ۷٦ شوالنده تنظيمات اعضاسى ۷۷ محرمنده وزارتله ازمير واليسى اولمش و ۷۸ ده عزل ايله ۱۲۷۹ رمضاننده بحر سفيد واليسى اولوب ينه عزل اولندى ۱۲۹۷ محرمنك دردنده وفات ايدوب حصارده قيالر نام قبرستاننده مدفوندر. سيماسى وكلامى مليح، قصه خوان ومجلس آرا اولوب ادارهٔ اموره حالى وسط ايدى.

محمد وفا — حصاريدر. حصارده محى الدين فنارى جامعى حواليسنده مدفوندر. برخطاط خوشنويسدر.

عثمان افندی — اناطولی قضاسندندر. وفاتی ۱۲۵۰ مدفنی روم ایلی حصاری مزارستانیدر. حسن خطیله مشهوردر.

احمد پاشا — باش اغا زاده‌در. ترسانه‌لی اولوب بالتفیض ریاله، پطرونه‌لیمان رئیسی وقپودانئ همایون اولوب بعده متقاعد اولدی ۱۲۸۲ ده ارتحال دار بقا ایلدی حصارده شهیدلکده مدفوندر.

اسماعیل افندی — اوغلان شیخ — طریقت بیرامیه‌دن پیر علی افندی صلبندن ۹۱۴ ده تولد ایلدی استانبوله کلوب جوامعده وعظ وتذکیر ایلدی عسکریدن برچوق مریدی وار ایدی خلقك سؤ توجهنی قزانمشدر روم ایلی حصارنده قیالرده مدفوندر.

عاکف خلیل پاشا — صدوردن اغریبوزلی محمد بکك مخدومیدر. روم ایلی بکلر بکی پایه‌سنه قدر ارتقا ایتمش صاحب ثروت برذات اولوب ۱۲۷۶ ذی القعده‌سی غره‌سنده وفات ایلدی روم ایلی حصارنده قیالرده مدفوندر.

جنتمکان سلطان محمود خان طاب ثراه حضرتلرینك دامادی قپودان دریا مرحوم خلیل پاشا حفیده‌سی وکبار اولیاالّلهدن قوجه مصطفی پاشاده مدفون حضرت سنبل سنان افندمزك اخفادندن عدلیه‌ناظری اسبق سرور پاشا کریمه‌سی وداماد حضرت پادشاهی دولتلو عطوفتلو محمود جلال‌الدین پاشا حضرتلرینك یکنلری عزیزه خانمك سنك مزارنده منقوش اولان تاریخ قیمتدار شاعرهٔ شهیره عفتلو نکار خانم افندی حضرتلرینکدر.

تخطرکله کوکلر غریب ونالاندر
بتون سنی طانیانلر بوکون پریشاندر
بهار خاکه سرلدی، عدم ظهور ایتدی
بوحال حکمة شمدی شباب کریاندر
ضیاع مدهشنه حیرتندن عقل قصیر
عمیق یأس ایله الان خراب نالاندر
سنك افولکه ای ماه الیشمق امر محال
کوکل بوحالتی یاد ایتمه‌دن هراساندر
عزیز موقعك اولدی جنان لکن آه
بزمده موقعمز حسرتکله نیراندر
فی ۱۱ کانون ثانی سنه ۳۱۲

مشار الیها حسن عالم بهاسیله برابر نوادر مخدرات اسلامیه‌دن اولوب فرط نزاکت، حب معالی، تمامیٔ تربیه، ذوق سلیم فکر دراك ایله تمیز ایتمشدر.

صنایع نفیسه‌یه اولان رغبت وقابلیتی نمونهٔ امتثال ومدار افتخار اوله‌جق درجه‌ده ایدی. مرحومهٔ مشار الیها دیندار، تقوی شعار، فقرا پرور، خلوق حساس، متبسم، ساده ایدی.

اجل! آه، ای نحوست مبرمه... ای وسیلهٔ سیاهپوش افتراق! بونی وبونك کبی نوادری براووج طوپراق آلتنده صاقلامقدن، او هربری بر گنجینهٔ عصمت ونزاهت اولان قیمتلی وجودلری آغوش خشیتناك ترابده بی نام ونشان ایتمکدن نه حظ آلیرسك؟

خیر! خیر! تقدیرات آلهیه‌یه گردنداده‌ٔ رضا اولمق لازمدر. فقط، بونلر اولملیمیدی؟ بونلر یوق اولمالیمیدی؟ آه! لکن، شمدی موجودیت معنویه‌لرندن برطاش، قسوتلره برونمش، یالکزلقلر ایچنده قالمش برطاش پارچه‌سی خبر ویرییور.

والی الله ترجع کل الامور

بیك نام دیکرله همایون آباد

بیك نام قریه ارنبودکوی ایله روم ایلی حصاری میاننده وشمالده‌کی محله‌یه بیك وجنوبده‌کنه بیوك بیك دینلور. ایکی محله‌یی حاویدر. نصف دائره شکلنده بولنان روم ایلی حصاری وقیالر ساحلی بردن بره شرقدن غربه طوغری امتداد ایده‌رك برساحل مستقیم تشکیل ایدرکه بوساحلده بیك قریه‌سنه منسوب ساحلخانه‌لر ایله شرکت خیریه‌نك واپور اسکله‌سی واردر.

یالیلر ساحلی خط مستقیم ایله ختام بولدقدن صوکره ساحل کوچك بیکدن بدأ ایله تاارنبود کوینده‌کی آفندی برونی جوارینه قدر برمقعرلق پیدا ایدرکه بوقسمده‌ده ساحلخانه‌لر ایله برده سرای واردر. بناء علیه بیك ساحلی بر خط مستقیم ایله برقوسدن مرکب اولوب اشبو قطعهٔ مقعره بحره طوغری اناطولی ساحلنده کائن قندیللی برونی ایپجه ایلرولمش اولمغله بیك قویی دینلان محل کوزل ولطیف المنظر وساکن وهرنوع روزکاردن محفوظ بر حوض حکمنده قالمشدر.

چونکه ییلدیز وقره‌یل روزکارلریله شهیدلك تپه‌سی سپر اولدیغی کبی پویراز روزکارینه ایسه اناطولی حصاری ارقه‌سنده‌کی طاغلر سپر اولدیغندن بوروزکارلر بوحوالیده حکمنی تمامیله اجرا ایده‌مز . فقط بوحکم دکز سطحنه اولان تأثیرلری جهتیله‌در . یوقسه آقندی بورنه طوغری جنوبه ایلرولدکجه ریاح شدیده‌نك تأثیری اولقدر تکثر ایدرکه عادتا قوتلی بر آدمی یوررکن بعضاً توقفه مجبور قیلار . هله آقندی‌یه اولان تأثیری بردرجه‌ده‌درکه شدتلی روزکارلرده واپورلرك بیله حرکتنه کلی بطائت عارض اولور . چونکه قندیللی آقندیسی کمال دهشتیله ببك قریه‌سنك ساحل جنوبیسنه چارپه‌رق باخصوص سلطان سرایلری اوکنده ساحلنه عموده قریب مصادمه ایتمکله ریختمه اولان مصادمه‌دن متحصل چرپندی کلان کچن یوججیلر ایله قایقلری آقندی بورنی نام محل قندیللی آقدیسنه اولدرجه مانع بروضعیتده بولنورکه بوبورن [۲۰ الی ۳۰] مترو قدر کیروده بولنسه قوری چشمه ساحل مستقیمی بوینجه شدید آقندیلر پیدا اولمق ایجاب ایدرکن بوبورنك خیلولتی آقندی‌یی تکرار اناطولی ساحلنه قیره‌رق وانی کوبی وقله‌لی میانده‌کی [مسقره آقندیسی] دینلان بورنده بتکرار حکم‌شدیدینی اجراایله بورادن بکاربکنه واورادن ساحلی تعقیباً سرای بورنه قدر جریان ایدر .

ایشته بوعظیم صویك تبدیل استقامتی خصوصنده اك بیوك سبب آقندی بورنیدر . وکذا آقندینك اناطولی ساحلنه تبدیل استقامت ایتمسی استانبولدن دفتردار بورننه قدر روم ایلی سواحلی صولرینك تشکیل ایتدیکی انافورلری دفتردار بورنندن آقندی بورننه قدر دوا مه‌سبب ینه آقندی بورنیدر .

ببك قوینك وسطی استقامتنده ودکزك صیغ برمحلنده اورته‌ده مخروطی الشکل بر طاش اولوب اوزرنده کیجه‌لری فنار ایقاد اولنور .

اشبو قریه‌نك همایون آباد تسمیه‌سنه سبب جامع‌شریفك‌اتصالنده بواسمده برکوشکك بنا ایدلمش اولمسندن ایلروکلمشدر . فقط الیوم السنهٔ عوامده ببك کوشکی دینمکله مشهوردر .

ببك تسمیه‌سنه سبب بوقریه‌ده ضابط اولمق اوزره سلطان محمود خان حضرتلرینك تعیین ایتدیکی بلوك باشی ببك دینمکله معروف اولدیغندن قریهٔ مزبوره دخی بونك اسمیله مشتهر اولمشدر .

بوقریه‌نك اسم قدیمی [کلائه] در . ایکی جامع شریفی بر کلیساسی ایله ایکی تکیه‌سی واردر .

جامع شریف فوقانی اوله‌رق بنا وانشا اولنمشدر بانیسی سلطان احمد خان ثالث حضرتلریدر . مناره‌سنك التنده برچشمه‌واردر اوزرنده [ومن الماء کل شیٔ حی] آیتی ایله التنده وقت انشاسنی مبین ۱۱۳۸ تاریخ رقمیسی واردر . جامعك وقفی ارناوود کوینده‌کی جامعك وقفنه مربوطدر . جامع شریف قربنده اولان قره‌غوللك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

ایلدی انشا مجدد لطف ایله بوموقعی
حضرت عبدالحمید ثانی بخم سپـاه
بابنی تاریخ جوهردار ایله زین ایلدم
بوقره‌غولخانه‌یی یاپدیردی الحق پادشاه

۱۳۰۶

قره‌غوله متصل چشمـه اوزرنده محکوك اولان ابیـات بروجه آتیدر .

کدخدابك کعبهٔ کوینده ابراهیم وش
مأزمزم آبه قاندردی عطاش عالمی
سو بسوخیر ایله تنویر ایتدی فیض مقدمی
لوله‌سندن آب جوهر آقدی تاریخن دیدم
عین جود کتخدابك قیلدی اجرا زمزمی

۱۲۱۹

قیالر مسجدی

ببك واپور اسکله‌سی قرب جوارنده اولان اشـبو مسجد دور محمد خان رابعده نشانجی باشی بولنان صدقی احمد افندی نامنده برذات طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا اولنمشـدر [شهر محرم الحرام : ۱۰۷۳] ترکیبی وفاتنـه تاریخ دوشمشدر . مسجدك التنده برایازمه‌سی واردر . قپوسی اتصالنده اوفاق برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

بولندی یوم عاشوره‌ده چرخك طبع ناشادي

زمين و آسمانك بوحزنيله در ياى نيل اولدى
سماوات اهلينك كوز ياشيدر باران ظن ايتمه
شهيد كربلانك روح پاكى ايچون سبيل اولدى
١٣١٦

التنده عبارۀ آتيه يازيليدر .

[صاحبة الخيرات والمبرات ام الحفيد مرحومه حاجه زينب خاتون روحنه الفاتحه ١٢٠٨] اشبو مسجدده آيين قادريه اجرا اولنور .

ساحل درياده اولان چشمه ١١٧٧ تاريخنده طاووقجى رئيس ديمكله مشهور رئيس الكتاب مصطفى افندى طرفندن خيرات ايدلمشدر .

مسجدك قربنده بانئ ثانيسى اولان الحاج محمد نيازى افندينك قبرى بولنوركه باشى اوجنه موضوع اولان طاش اوزرنده ابيات آتيه محكوكدر .

اولوب بر بانئ ثانى عنايت ايليوب سبحان
خرابه يوزچويرمشكن بودركاهى ايدوب انشا
اسامى شيخ الحاج محمد هم نيازيدر
بوارمردكاندر كرك ظاهر كرك باطنا
دخى هم بندۀ آل عبامحب صادقدر
اوشاهلره شاهنه اقرار ويروب جان ايلمش اهدا
امام على موسى الرضا درهم جدوالاسى
كه آل احمد مختار امام مؤمنين حقا
بوذات محترم قرق اوچ سنه هم پوست نشين اولمش
اولوب برهادئ رهى حقيقت اول دل دانا
جهان قطبنه يك اقراب اولوب اول بزم وحدتده
يدندن جام وحدت نوش ايدنلر اولديلر احيا
نهايت كوشنه چكدى خطاب ارجعى ايردى
اودم روحى ايدوب پرواز اولوبدر واصل مولا
حقيقت صاف جوهرله ديدم تاريخك اى مبنى
خدا قبرينى ايلسون سراى جنت المأوى
١٣١٤

جامعك دكزه قارشو اولان صاغ قپوسی اوزرنده محكوك تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

شمع محراب كرم حضرت محمود خانك
قیلدی نورحسناتیله جهان كسب ضیا
شرفه ایردی متاع كرمندن علم
نوراحسان ایله اولدی منور دنیا
فخرایدرسه نوله ارواح سلاطین سلف
جملهیه خیر خلفدر اوشه عدل آرا
والد امجدینك روحنی شادان ایتدی
قیلدی بوجامعی جنت كبی پرزیب وصفا
حشرهدك بحق قنادیل مه ومهر فلك
محفل شوكتنی روشن ایده صبح ومسا
كعبه آسامتوجه اوشهنشاه جهان
دركهی قبلهٔ شاهان اولسه سزا
محفل آرای سخا جامع خیروحسنات
بانئ لطف وكرم واقف حال ضعفا
والد امجدینك قرهٔ عینیدر اوشه
قیلدی چشم اشرف الدینه بخش عطا
هپ دیسون كوكده جماعتله ملائك آمین
اول امام صفا شاهانه دلا ایله دعا
دیدی زیور قولی تاریخ مجوهر كوریجك
ایتدی خاقان بدری معبدین احیا والا
١٢٥٤

دكزه ناظر اولان صول طرفدهكی قپو اوزرنده منقوش تاریخ شودر .

شاهنشاه دنیا ودین سلطان محمود الزمان
الحق امامالمسلمین اولدر سوزده یوق یالان
قندیل محراب كرم قور منادات همم

زیب عبادات امم اول پادشهدر بی کمان
بو جامعك تجدیدینه اسبابنك تمهیدینه
بنیانتك تشییدینه لطف ایتدی اول صاحبقران
اول پادشاهك نصرتن مزداد عمر وشوكتن
تابنده نورفرقتین قیلسون خدای مستعان
معبدكزین معدلت محفل نشین سلطنت
شاه خلافت منقبت فخر آور اسلامیان
احسانی مزداد ایلدی جامعلر آباد ایلدی
اسلامی دلشاد ایلدی اولشه خیریت نشان
یاپدی قدیمندن كوزل قیلدی بناسن بی خلل
اولدی بو جامع بی بدل اولسون جماعت شادمان
زیور ایدوب فكر متین تاریخم ایتدم جوهرین
بو معبدی قیلدی كزین انشا شهنشاه جهان

۱۲۵٤

ریحتیم اوزرنده بولنان چشمه جنتمكان بیجان سلطان حضرتلری طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . اوزرنده محكوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

آب روی سلطنت سلطان سلیمك ذاتی
صو كبی قیلمش عزیز ومحترم پروردكار
دولتیله ایلدی انشا بودلجو چشمه یی
حضرت بیجان سلطان كبی بر عالی تبار
مابه المقصوده شان شمشیره شاه جهان
مایه بخش بحروكان سلطان احسان اشتهار
طبع صافی روی خیره میل ایدوب جولر كبی
صو یرینه ایتدی بو خیراته سیم وزر نثار
ایلیوب بو جویی دلجو حوض كوثردن
كویا ویرمش كلوب سوی آقندیده قرار
واصفا شایسته تحریر ایلسم تاریخ تمام
یاپدی بیجان سلطان اعلا طرح دلجو چشمه سار

۱۲۱۹

دفتردار برونی جامعی

بوراده بولنان جامع شریفك بانیسی دفتردار ابراهیم پاشادر. اتصالنده بولنان ساحلسرایك دخی ابتدا بانیسی مشار الیهدر) جامعك محفل همایونی واردر. اشبو محله زمان سلطان احمد خان ثالثده برخلوت سرا بنا اولنوب اسمنه [نشاد آباد] دینلمشدر.

قوری چشمه

قوری چشمه ارنبود کوینك جنوبنده شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد ساحل اوزرنده‌کی یالیلرله قوری چشمه دنیلان کویدن متشکلدر.

اشبو ساحل آقندی برونی مناسبتیله پویراز طرفندن کلان روزکارك شدتنه معروض اولمدیغندن هواسی لطیف وموسم شتاده دخی اقامته صالح وبرطاقم خستکانه مساعددر.

قریهٔ مذکوره بولنان جامع شریف جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلرینك تذکره‌جیسی عثمان افندینك اثر خیریدر.

بوقریه‌ده صدر اعظم ابراهیم پاشانك همشیره‌سی خانمك آثار خیریه‌سندن بر چشمه کائندر اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

حضرت همشیرهٔ صدر جهان
ایلمش حق دولتیله کامیاب
ساعئ خیرات اولوب ایتمکده‌در
بذل مقدورین انك خیلی صواب
اشبو جای جوشکی احیا ایلدی
آقد قده بو چشمهٔ پاکیزهٔ آب
تشنکان هر ایچشده بو چشمه‌دن
بوله جانی مفرح آب وناب
خیرینی باری تعالی ایلسون
جاودان باحرمتی ام الکتاب
دوشدی برتاریخ رعنا بهجتی

چشمهٔ دلجو کوزل عین ثواب

۱۰۹۳

بوقریه‌ده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

حضرت یجان سلطانی خدا
صوکبی ایتسون عزیز وفیضدار
صو یولنی بولدی قوری چشمه‌نك
ابر احسانی اولنجه قطره بار
محلهٔ عطشان زبانی ایلدی
فیض لطفی میل ابر نو بهار
چیقدی خضر لوله‌دن تاریخ تام
ایچ بو زیبا چشمه‌دن خوشکوار

۱۲۳۶

بوقریه‌ده سرای همایون اغالرندن احمداغا نام ذاتك برمکتب ابتدائیسی واردر. مذکور قریه‌نك قوری چشمه نامیله اشتهارینه سبب ایلك دفعه اوله‌رق خیرات ایدیلان چشمه‌نك مدت مدیده صوسز قالمسندن ایلری کلمشدر. مؤخراً هرنقدر کوپریلی محمد پاشا کریمه‌سی صو کتورتمش وحتی ابراهیم پاشا چشمه‌سی قربنده برده چشمه انشا ایلمش ایسه‌ده بردرلو بونام ازاله ایدیله‌مامشدر.

اورته کوی

اورته کوی قریه‌سی دفتردار برونندن بدأ ایله طوله باغچه‌یه قدر ممتد ساحلك شمال طرفنه مبنی برقریه‌در. کندیسی بردره ایچنده وباخصوص شمال شرقی وشمال غربی طرفلری تپه‌لرله مستور اولوب شمال روزکارلرینه معروضدر.

اشبو تپه‌لر مناسبتیله معروض بولندیغی جنوب روزکارلرینك شدتندن دخی محفوظ قالوب موسم صیفده اوتورلمز درجه‌ده هواسی آغردر.

قریهٔ مذکوره‌ده بولنان جامع شریف بدایتده محمود اغا نامنده برصاحب خیر طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا اولنمشدر. جامع بعد زمان مشرف خراب اولمغله زمان سلطان احمد خان ثالثده داماد حضرت شهریاری اولان ابراهیم

پاشانك صدارتلرنده دولت كتخدالغى عنوانيله كسب شرف ايدن محمد اغا [كه محمد كتخدا دينمكله شهير ايدى] برمناره و محفل همايون علاوه‌سيله يكيدن انشا ايلمشدر.

جامعك طاق دركاهنده اولان تاريخ شاعر مشهور وهبى السيد حسين افنديك در

طراز حطهٔ اجلال سلطان احمد غازى
كه ايتمش قبله كاه پادشاهان دركهن مولا
او سلطان جهانك صهر خاصى صدر ممتازى
ابوالخير آصف ابراهيم پاشاى كرم پيرا
زمان شوكتنده ايليوب دنيايى خير آباد
جهان كهنه‌ده قالمادى معمور اولمدق برجا
فقط بو موقع دلكشده كيم وار ايدى برمسجد
من الباب الى المحراب اولمشدى خراب اما
ايدوب اطرافنى اول چرك كفر و شركدن تنظيف
بيوردى كيم اينده ايده‌لر برجامع پاكيزه تر آسا
مكرم كتخداسى نصب عينى صهر ذيشانى
محمد نام محمود الشمائل حضرت اغا
اوده بيك شوق ايله تكبيره بند افتتاح اولدى
خلوص نيت ايله ياپدى بويله جامع رعنا
نه جامع اورته كوى انكله ممتاز قرا اولدى
بيلندى نكتهٔ لاخير الا فى الوسط حالا
خديو عالم و صدر كريم صاحب الخيرى
بو كونه نيجه آثاره موفق ايلدى مولا
تمام اولدقده وهبى بلبل قدسى ديدى تاريخ
ياپدى اورته كويده كل كبى بر معبد زيبا
١١٣٤

مذكور جامع مرور زمان ايله مشرف خراب اولدقده جنتمكان سلطان عبدالمجيد خان طاب ثراه حضرتلرينك همم شاهانه‌لريله توسيعاً و تجديداً تعمير اولنمش و برر شرفه‌لى ايكى منارهٔ رعنا دخى علاوه قيلنمشدر جامعك قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر.

ساحل جوذین غریق لجهٔ آمال هپ
ایلمش عبدالمجید خانك مقامی بی عدیل
یاپدی اولکندن اعلا هم نفیس وهم متین
اوله‌مز بوجامعك وصفنده اصلا قال و قیل
نسخهٔ کبرایی ذاتی جامع الخیراتیدر
اول شهك عمرین فزون ایتسون خداوند جلیل
زیور اوچ تاریخ ایکی مصرع حدود نظمده
کوسترر بحر رملده عرض بیتی عرض میل
همت عبدالمجید خان واقف خیرالامور
اورته کویده جامعی آباد ایتدی بی بدیل

١٢٧٠

جامع شریفك مقابلنده درت یوزلی برچشمه واردر. اشبو چشمه‌نك یالکز جامعه قارشو متوجه بولنان وجهنده بر بیوك موصلق ایله طرفیننده ایکی عدد کوچك موصلقی واردر. بوچشمه ١١٣٦ تاریخنده صدر اعظم ابراهیم پاشا طرفندن یاپدیرلمشدر. جامعه مقابل بولنان یوزنده تاریخ آتی محکوکدر.

حضرت سلطان احمد خان صاحب معدلت
کیم اودر زیب سریر سلطنت ظل خدا
برشهنشاه معظم درکه آباد ایلدی
ملت اسلام عدل وداد ایله سرتا بپا
محرم خاص نظام الملکی صدر اعظمی
یعنی ابراهیم پاشای عنایت انتما
شهریار عالمه جلب دعای خیر ایچون
نیجه خیرات ایلدی اول منبع رشد وذکا
دختر سعد اختر عصمت سمیری کوردیکم
والد ذیشانی چشمه ساز ایلر بنا
اولدخی بر چشمه بنیادینه نیت ایلدی
سر والددن النجه فیض والطاف وعطا
شو هر سامی مکانی کتخداسی آصفی

يعنی همنام محمد صهر صدر پر سخا
ایلیوب بوقریه‌یی منظور عین‌التفات
قیلدی هم جامع بنا هم چشمه ساردلکشا
پادشاه عالم آرا ایله صدر اعظمی
بر برندن ایتمیه تا حشره دك مولا جدا
شاکرا دیدم لب آداب ایله تاریخنی
ایچ بو زیبا چشمه‌دن عین حیات جانفزا

١١٣٦

تاریخدن عاری ١٢١٢ ده خیرات ایدلمش برچشمه دها واردرکه الیوم معطلدر قریهٔ مذکوره‌ده برباب ژاندارمه اقامه‌سنه مخصوص قره غولخانه ایله ١٨٧٥ سنهٔ میلادیسنده بنا وانشا اولنمش ذکور واناث روم مکتبی وبرعدد دخی ارمنی قتولیك مکتبی واردر.

مجیدیه جامعی

اشبو مع فیوضات لامعك بانیسی جنتمکان سلطان‌عبدالمجید‌خان حضرتلریدر پك دلنشین صورتده بنا وانشا ایدلمش اولان بوجامعك منبری‌صوماکی‌طاشدندر طاق درکاهنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

صاحب زمان سلطنت خاقان عهد معدلت
یاپدی سرایی نزدینه بر جامع والا زهی
بنیاتنی تحسین ایدوب زیور دیدی تاریخنی
عبدالمجید خان جامع عالی بنا قیلدی بهی

١٢٦٥

جامع شریفك مقابلنده بولنان عسکری قره غولی ینه پادشاه مشار الیه حضرتلری طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مجیدیه قره غولی نامیله معروفدر.

یحیی افندی درکاهی

بودرکاهك بانیسی کندیسیدر. مشار الیه حضرتلری ٩٠ تاریخ هجریسنده طربزونده دنیایه کلوب سن تمیزه بالغ اولدقدن صوکره درعلیه‌یه هجرت ایلمشدر. [٩٧٧] ذی‌الحجه‌سنده عالم قدسه پروازایلیوب سلیمانیه‌جامع‌شریفنده

جنازه نمازینی عید اضحی نمازی ادا اولندقدن صوکره شیخ‌الاسلام وقت اولان ابوالسعود افندی قیله‌رق حالا زیارتگاه اولان محله دفن اولنمش وارادهٔ حضرت سلطان سلیم خان ثانی ایله اوزرینه برتربهٔ عالیه بنا قیلنمشدر. شیخ مشار الیه اکرام ضیوف واطعام فقرایه فوق‌العاده مائل برذات ستوده صفات ایمش علوم ظاهریه‌دن فنون متنوعه‌یه آشنا خصوصیله فن طب وعلم حکمت وعلم هندسه‌ده صاحب ید طولا ایمش. واقف اسرار حقیقت اولدقلرندن بعضاً عالم‌استغراقلرنده بی اختیار لسان شریفلرندن حکمت آمیز موزون سوزلر ظهور ایدر ایمش. واکثریا اشبو [یااهل‌الوادی هل لکم من‌الهادی] کلامنی تکرار ایدر ایمش مرحوم مشار الیهك مرتب دیوانی واردر.

درون تربه‌ده وصول طرفده‌کی صندوقه‌ده مخدوم مکرملری شیخ ابراهیم افندی وانکده صول طرفنده والدهٔ مکرمه‌لری عفیفه خاتون وینه صولنده‌کی صندوقه‌ده اولاد معنویه‌سی وقانونی سلطان سلیمان حضرتلرینك کریمهٔ عفت وسیمه‌لری [طاسه‌سز راضیه] سلطان وایاق‌اوجنك صولنده حرم عالیهٔ مستوره‌لری [شریفه] خاتون وانکده صولنده کوچك مخدوملری شیخ علی افندی مدفوندرلر.

وینه صول طرفده کرامات باهره‌لریله مشهور مخلص بنده‌سی اولان درویش علی افندی مدفوندر.

یحیی افندینك باش اوجنده‌کی برلوحه‌ده شو منظومه یازلیدر.

مرشده ایر مرشده سن
کوره‌سین خالق احسن
قالقسون اغیار جمله برتن
کوره‌سین خالق احسن
حقدن ایدرسن سؤال
جمله عالم ظل وخیال
خیالمه کل اولمه ملال
کوره‌سین خالق احسن
حقی کورن خلقی نیلر
وارمی برحق سوزك دکلر

نوريا كفنيم سويلر
كورهسين خالق احسن

صاغ طرفنده بولنان لوحهده يازيلى اولان بيت شودر .

چاكري را بيشمار عصيان بود
داورىرا صد هزار احسان بود

دركاه شريفك طيش قپوسى اوزرندهكى تاريخ بروجه آتيدر.

والده سلطان خان عبدالعزيز كيم ذاتي
خير ايچون خلق ايلمش خلاق بيچون وچرا
ايتدى انشا برسبيل ومكتب وجامع خلق
صو ايچه علم اوكرهنه قيله نماز ايده دعا
بردهحوض بى بدل ياپدرديكم ترسانهده
آنده ايندى بحره بر زورهلى سفينه ابتدا
روحنى خوشنود ايچون يحيي افنديك دخى
قيلدي احيا تربۀ پاك شريفن بى ريا
اويله خيرات وعمارات ايتدى او سلطان كيم
شبهه‌سز راضيدر اندن روح پاك مصطفى
يا الهى عمرني حددن فزون قيل كيم انك
همتيله عالمى معمور ايده سرتا بپا
خيرى كلديلر يديلر ديديلر تاريخنى
ايتدى بوباب شريفى والده سلطان بنا

۱۲۹۰

بورادهكى مسجدك منبرني ولى زاده احمد افندي نامنده برصاحب خير وضع ايلمشدر. مذكور تكيه جنتمكان سلطان محمود خان حضرتلرينك همت شاهانهلريله تعمير وتزيين اولنديغى صيرهده حجرات دخى ضم وعلاوه اولنهرق توسيع قيلنمشدر. شيخ حضرتلرينك پدر عاليلرى شامشريفده مدفون اولوب اسمى عمر افنديدر. مخدومينك ولادتنده طربزونده قاضى بولنمغله اوزمان والئ مملكت اولان سليم خان اول حضرتلرينك شهزادهلرى سليمان خان غازىيه بونك والدهسنك سود ويرديكى مرويدر.

مولانای مشار الیهك مخلصی مدرس اولوب ملا شیخ زاده دینمکله دخی السنهٔ خلقده مشهور ایدی . بشکطاشده خانه‌لرینك یقیننده برچشمهٔ آب حیات انشا بیوردقلرنده تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

سبیل اوزره بنام ایتدم بوعینی
اوله کیم سلسبیلك اوله عینی
طریق اوزره کمر ایچنده بو آب
جهانك کنجنه فتح ایلدی باب
کلان آرام قیلسون بوکمرده
آچوب عبرت کوزین باقسون نکه مرده
بنا تاریخی بوانشالر اولسون
قونوب ایچنلره صفالر اولسون

٩٤٥

بشکطاشده تمکین بیوردقلرینی ایما ایدر بوقطعه‌یی سویلمشدر .

جهانك زخرفینه الدانوب خلق
قزل یشلجه یپراغیله اوینار
فقیری طغله دونمشدر اراده
بشیك طاشنده طبراغیله اوینار

درون درکاهده مدفون ذوات مشهوره

یوسف سنان رحیقی — مرحوم شیخك آزاد کرده‌سی اولوب برسن صاحبی طبیب یوسف سنان رحیقی دیه مشهوردر . رحیقی تسمیه‌سنك سببی انواع مکیفاته مبتلا اولدیغندن ایلری کلمشدر . طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب پك چوق اشعاری واردر .

ابراهیم اغا — طوبجی اوجاغندن یتیشوب طوبجی باشی اولمش وبرخیلی مدت بوخدمتده بولنه‌رق ١١٣٧ جماذی‌الاخره‌سنده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر . احوال اوجاغه واقف صاحب حمیت برذات ایدی .

شکری محمد افندی — افیونی زاده در . واقسرایلیدر حافظ اولمش وسسی غایت کوزلی اولدیغندن سرای همایونه النوب ١٢٦٨ ده امام ثانئ پادشاهی

ومدرس اولدی ۱۲٦۹ جماذی‌الاولـنده امام اول اولدی ربیع‌الاخرنده ازمیر پایه‌سی ۷٤ ربیع‌الاخرنده مکه و ۷٦ ده‌استانبول‌پایه‌سی‌اولدی ۲۷۷ نها - یتلرنده امامت سلطانیدن‌عزل اولندی ۱۲۷۸ صفرنده اناطولی پایه‌سی اولوب ۱۲۸۱ رمضاننك یکرمی یدیسنده ارتحال ایدوب یحیی افـندی تکیه‌سـنه دفن ایدلمشدر.

کوزلجه علی پاشا — چلبی — تونس بکلر بکیسی استانکویلی احمد پاشانك مخدومیدر. پدرینك‌وفاتنده وکنجلکده والی اولوب بعض اشرایی‌تأدیب ایتدی اون بش سنه والی قالدقدن صوکره بالدعوة درسعادته کتوریلوب یمن بکلکی ویرلدیسه‌ده عفوینی طلبله قبریس والیسی اولدی بعدالعزل تکرار تونس‌والیسی اولوب بودفعه ایکی سنه اوتوروب برجامع دخی انشا ایتدی بعده ینه قبریسه‌والی اولدی ۱۰۲۸ ده قپودان دریا و ۱۰۲۹ محرمنك اون التیسنده صـدر اعظم اولدی لهستان سفرینه باعث اولوب عزیمت اوزره ایکن ۱۰۳۰ ربیع‌الاخرینك اون بشنده وفات ایدوب یحیی افـندی تربه‌سی جوارنده مدفوندر. قرق بش یاشنده ایدی استانبولده یکی کویده وساقزده بررمسجدی واردر. قاسم پاشـاده امیر افندی زاویه‌سنه صو کتورتدی مدبر، عاقل ایدی.

علی پاشا — حسام بك زاده — امرای بحریه‌دن حسام بکك مخدومیدر. ردوسده تولد ایلدی بوده ترسـانه‌دن تفیضـله ردوس متصرفی اولدی ۱۰٦۰ شوالنك بشنده قپودان دریا اولدی ٦۱ صفرنده وزرات ویریلوب ٦۲ شوالی اواخرنده بالعزل ۷۰ شعباننده ثانیاً قپودان دریا اولدی ۷۲ جماذی‌الاخرنده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سـنه دفن ایدلمشدر. معلومات بحریه‌سی مکمل ایدی مخدومی عبدالقادر پاشادر.

علی اغا — امرای دریادن وچکدیری بکلرندن اولوب ۱۰۷۸ ده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر.

ملك پاشا زاده علی حیدر بك — عبدالقـادر بکك مخدومیدر. مدرس ۱۲٥۹ شوالنده‌غلطه قاضیسی ۲٦۸ محرمنده فلبه منلاسی ۷۱ ده مکه و ۷۹ ده استانبول پایه‌سی و۸٤ شوالی غره‌سنده استـانبول قاضیسی اولوب ۱۲۸۷ ده وفات ایده‌رك یحیی افندی تربه‌سنه دفن‌ایدلمشدر. متواضع، حلیم، لاابالی مشرب ایدی تعلیق خطنده مهارت فوق‌العاده‌سی وار ایدی.

الحاج علی رضا افندی — یوزغادلیدر مکتب اعدادیٔ حربیه خواجه‌سی ومدرس ایدی بالترقی غلطه منلاسی وبعده مغنیا ومدینهٔ منوره نائبی ومکه‌پایه‌سی اولوب ۱۳۰٤ رجبنك سکزنده وفات ایدوب یحیی افندی‌تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر. فضلادنْ ایدی .

حسین پاشا — اوخریلیدر سپاهیلکدن بالتفیض بستانجی‌باشی‌اولوب ۱۰۲۵ده یکیچری اغاسی وبعـده وزیر اولدی ۱۰۳۰ ده صـدر اعظم اولدی ولهستان سفرینه کیتدی اوسنه رمضاننده عزل ایله وزیر ثانی نصب ایدلدی ۱۰۳۱ ده وفات ایدوب یحیی افندی درکاهنه دفن ایدلمشدر. بشکطاشده برمولویخانه یاپوب ۱۰۳۱ ده ختام بولمشدر. غیور،مدبر ایدی

السید خلیل پاشا — خاصه جر احلرندن‌اولوب میر لوالقله سرجراح‌اوله‌رق ۱۳۰۰ ربیع‌الاخرینك یکرمی ایکنجی کونی وفات ایلدی یحیی افندی تربه‌سنده مدفوندر.

شب آهنك قادین — قدیم برسرایلیدر. سلطان سلیم خان ثالث عصرینك یادکاری اولوب ۱۲۹۷ ذی‌القعده‌سی اون بشنده ارتحال ایلمشدر. طقسان بش یاشنده ایدی یحیی افندی تکیه‌سنه دفن اولنمشدر. یانـه ۱۲۹۹ ده وفات ایدن خزینه‌دار [دلبروزه] اوسته دفن ایدلمشدر .

الحاج ادریس اغا — سرای همایونده بالترقی مصـاحب پادشاهی اولدی . بعده ایفای حج ایله عودت ایلمش و ۱۲۵٤ رمضاننك یکرمی یدیسنده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر.

احمد ادیب بك — سردار عبدی پاشـا دامادیدر. میرالای اولوب آتدن دوشه‌رك ۱۳۰۲ ده وفات ایلدی یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلدی .

الحاج امین بك — چورلیلی علی پاشـانك‌احفـادندندر. مالیه‌دن یتیشوب دفتردارلقله طشره‌ده کزدی ۱۲۷٦ رجبنده سرکی محاسـبه‌جیسی اولوب ۱۸ ذی‌الحجه‌سنده دیوان‌محاسبات‌اعضاسی‌اولدی ۱۲۸٤ده وفات ایلدی یحیی افندی تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر.

علی محوی‌افندی — اون قپـانده برقوری قهوه‌جیـنك اوغلیدر. علوم عربیه وخصوصاً لسان فارسی‌یی تحصیل ایله فارسـیده اولان بضاعهٔ کلیه‌سـندن [عجم] لقبی ویرلدی اندرون همایونه فارسی خواجه اولوب صـوکره شهزادکان

حضراتی فارسی خواجه‌سی دخی اولمشیدی جلوس همایوندن صوکره حق تعلیمه مکافاةً مدرس، منلا وبعده بالترقی مکه واستانبول واناطولی وروم ایلی پایه‌لرینی احراز ایتمش و ۱۳۰۰ شعبانڭ اون دردنده ارتحال دار بقا ایلمشدر. یحیی افندی تکیه‌سنده مدفوندر. عالم، متواضع، حلیم، ظریف، شاعر ایدی.

راسم محمد اغا — سرای همایوندن مفیض اولوب خزینه وکیلی و ۱۲۷۳ جماذی‌الاخرنده دارالسعاده اغاسی اولوب ذی‌الحجه‌سی غره‌سنده بالانفصال چاملیجه‌ده کوشکنده مقیم ایکن ۱۲۹۱ شوالنڭ اون بشنده وفات ایده‌رك یحیی افندی تکیه‌سنده مدفوندر. اهل ثروت، صاحب تمکین برذات ایدی

عبدالله بك — میرالای اولوب مکتب اعدادی مدیری ایدی ۱۳۰۰ سنه‌سی وفات ایدوب یحیی افندی درگاهنه دفن ایدلمشدر برپیر محترم ایدی.

بشکطاش

بوقریهٔ دلکشا استانبول بوغازینڭ روم ایلی ساحلنده اوله‌رق طولمه باغچه ایله اورته کوی آره‌سنده کائندر. وبرقاچ پادشاه ذیشانڭ رغبت دلپذیرلرینی جالب اولمغله بی نظیر سرای معلالر ایله مزیّن اولوب استانبول شهر شهیرینڭ برقسم مهمیدر.

ابنیه‌سی یالکز دکز ساحلنجه یالیلردن عبارت اولمیوب اوستنده‌کی تپه‌لره طوغری ممتد اولور. ماچقه، حصکی ترلاسی، یکی محله، قلیج علی کبی بر چوق معمور محله‌لری واردر.

برچارشویی، اوچ حمامی، یکرمی قدر جامع ومسجدی حاوی اولوب عسکری وملکی رشدیه مکتبلری ایله حامیٔ معارف اولان پادشاهمز افندمز حضرتلرینڭ آثار خیریه‌سندن اولان حمیدیه نامیله برده مکتب ابتدائیسی واردر. بومکتبڭ درسلری یکی اصولده ترتیب اولنمش اولدیغندن اطفال اهالی اضاعهٔ وقت ایتمیه‌رك پك چوق استفاده ایتمکده‌در.

بشکطاشڭ غرب جهتنده طولمه باغچه سرای همایونی واردر ماچقه‌ده سلاحخانه نامیله غایت کوزل برقیشله ومتعدد قره‌غول خانه‌لر واردر متعدد تکایا وتربه‌لردخی بولنوب مشهور خیرالدین

بارباروسك تربه‌سی ونامیله یاد اولنان محله‌ده بنا کرده‌سی بولنان جامع شریف کائندر .

جوامع شریفه‌نك اك بیوکی قانونی سلطان سلیمان خان طاب ثراه زماننده صدر اعظم بولنمش اولان رستم پاشانك برادری سنان پاشا طرفندن بنا وانشا ایدلمش اولان بشکطاش جامع شریفی اولوب اشبو عصر جلیل حضرت عبدالحمید خان ثانیده دخی یلدیزسرای همایونی جوارنده تأسیس بیوریلان اورخانیه ، ارطغرل ، وحمیدیه جوامعی غایت لطیف ودلنشین برطرزده‌در .

قبل الفتح بشکطاش دخی بوغاز ایچنك سائر جهتلری کبی کوچك برقریه حالنده ایدی .

جنتمکان سلطان محمد خان ثانی حضرتلری استانبولك فتحنده دونماسنی بورایه یناشدیروب کمیلری اورادن براکاغدخانه‌یه نقل بیورمشلر ایدی وبرروایته کوره مرحوم خیرالدین پاشا آق دکزه عزیمت ایده‌جکی زمان کمیلری بو محله لنکرانداز ایتمك ایچون خلاطلری باغلامق اوزره ساحل بحره بش عدد طاش دیرك وضع ایلمش وبرچوق وقت کمیلر اول دیرکلره باغلنه‌رق ضبط اولندیغندن قریهٔ مذکوره [بش طاش] نامیله یاد اولنورکن مرور زمان ایله بش طاش [بشکطاشه] مبدل اولمغله محل مذکور حالا بشکطاش عنوانیله مشهوردر .

اوزونجه اووه‌ده روم علی محله‌سی

اشبو محله‌نك بونام ایله یاد اولنمسنه سبب جاده اوزرنده روم علی اغانامنده برذاتك برجامع شریف بنا وانشا ایتمش اولمسندن ایلری کلمشدر .

موما الیهك قبری معلوم دکلدر . جامعك باغچه‌سنده جنتمکان سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك طوزجی باشیسی بولنان کبار اولیاء اللهدن [طوز بابا] نام ذات مدفوندر .

محله درونده سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك ۱۲۰۵ تاریخنده بنا بیورمش اولدقلری چشمه کائندر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

آب روی شان دولت سرور دریا نوال
شه سلیم خان عدالت پیشهٔ صاحب کمال

جود لطفی اولدی جاری سوبسو بو عالمه
نجه خیرانه موفق قیلدی حی لایزال
جای بی آب ایدی عیونن اجرا ایدوب
اولدی بو اهل محله سوبسو آسوده حال
آچ دعایه دستنی ایچدکجه آبی چشمه‌دن
ایله دعوات شهنشاهی‌یی هر روز و لیال
بویله اشراب ایله ذهنی تام تاریخین انك
چشمه سار رسم دلجو آب صافیٔ زلال

۱۲۰۵

عباس اغا محله‌سی

بومحله‌ده دارالسعاده اغالرندن عباس اغانك [۱۰۶۷] تاریخ هجریسنده بنا ایلمش اولدیغی جامع شریف کائندر. بناسنه [بیت معمور جامع اقصی] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. کندوسی مصرده امام شافعی حضرتلرینك جوارنده مدفوندر. محل همایون ایله ذکور واناثه مخصوص مکتب ابتدائیسی واستانبول جهتنده اون ایکی محله واسکدارده ایکی یرده چشمه‌سی واردر. بونلردن بشقه استانبول جهتنده لاله‌لی نام محله چفته حمامی ونوبت خانه قربنده دخی برتك حمامی وقربنده مکتبی وسبیلی الیوم موجوددر.

جامعك التنده برمتین صهرنجی دخی وار ایدیسه‌ده مؤخراً پادشاهان عظام علیین مقام حضراتنك عنایات همایونلریله یکیدن بند یاپیلوب اوطرفلرده پك چوق چشمه‌لر بنا قلنمش اولدیغندن یاغمور صوینه احتیاج قالمامشدر.

جامعك اتصالنده کی چشمه اوزرنده یازیلی اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

دیدی دارالسعاده حضرت عباس اغا یارب
حسبةً لله ایچوندر هب بوسعیم روز وشب
جمله حالم سکا معلوم سن بیلورسك لایزال
جرم عصیانمه باقمه اول حبیبك حرمتی

یا الهی رحمتك اظهار ایدوب کوستر جمال
ال آچوب درکاهنه کلدم بسکادر منتم
ایله خیراتمی مقبول یا کریم ذوالجلال
رحمت اولسون جانینه هرکیم اوقورسه فاتحه
روحمی شاد ایلین هیچ اولمیه کندم ملال
سویلدم بوتاریخی دلتشنه‌لر بولسون حیات

١٠٨٠

بوندن باشقه عاشقلر میدانی اسکی قبرستان ایله اتصالنده ١٣٠٠ ده یاپیلمش ترقوس قومپانیه‌سنك برچشمه‌سی واردر. کذلك ١٨٦٨ سنهٔ میلادیسنده بارودجی باشی اراکل افندینك ذکوره مخصوص برمکتبی ایله ١٨٣٨ ده بنا اولنمش ارمنیلرك [مریم انا — جرجیس] نام کلیسا ایله ١٨٦٨ ده بنا اولنمش روملرك [پنانیه] کلیساسی واردر.

حسن پاشا دره‌سی

اشبو جوارده [١٣٠٦] سنهٔ هجریسنده طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن انشا بیورلمش برژندارمه قره‌غولی موجوددر. قپوسی اوزرنده یازیلی اولان تاریخ رعنا بودر.

لطفکله حضرت سلطان حمید غازی
ملك شاهانه‌سنی ایتمه‌ده هر آن آباد
یاپدی بوپاك اثری سویلدی عصمت تاریخ
قره‌غولخانه‌سی موقع اولدی ایجاد

١٣٠٦

وبرده [١٢٤١] ده یاپیلمش برچشمه کائندرکه یکی چشمه نامیله مشهوردر.

یکی محله

بومحله‌ده شایان تذکار [١٢٥٢] تاریخ هجریسنده محمد علی بك طرفندن

انشا ایدلمش درت یوزلی برچشمه کائندر. برنجی یوزنده برطغرای عثمانی ایله الت طرفنده :

بسم الله الرحمن الرحیم

وسقیهم ربهم شراباً طهوراً

ایکنجی یوزنده

برحدیث شریف ایله شو بیتلر واردر [١]

حضرت شاه جهانك هر مقرب بنده‌سی
سر بلند اولسه سزا در مشرب فرزانه‌ده
بری ازجمله علی بك کیم علو نام ایله
کوهر شهواره بکزر نیچهٔ شیرانه‌دن

اوچنجی یوزنده

کذا بر حدیث شریف ایله شو بیتلر محرردر

فی سبیل الله یاپدیردی بوعالی چشمه‌یی
کلسون ایچسونلر صلا حیوانه‌ده انسانه‌ده
سایهٔ شاهنشه دریا همده دائما
جویبار خیر وجود اجرا ایده هریانه‌ده

دردنجی یوزنده

ینه برحدیث شریف ایله شو بیتلر محکوکدر

صنعت تاریخه پرتو ایلر زکای هوس
کرچه یوقدر قابلیت طبع نا چیزانه‌ده
کلدی صو تاریخ دلجو اولدی طولدی طاشدی آب
چشمه یاپدردی علی بك سایهٔ شاهانه‌ده

حصکی ترلاسی

اشبو محله‌ده اوچ باب قره‌غولخانه وتشویقیه نامنده برجامعشریف ایله اجلالیه نامنده برمسجد وایکی چشمه کائندر.

[١] احادیث نبویه یاکاش قرائتدن متولد مسئولیتك ازاله‌سی ایچون نقل ایدلمامشدر

تشويقيه جامع شريفى ١٢٧٠ تاريخ هجريسنده جنتمكان سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرينك انشا كرده لريدر. دخول همايونه مخصوص بولنان قپونك بالاسنده مسطور اولان تاريخ رعنا شودر.

شه عالى همم بو سمتى احيا ايليوب قيلدى
اهاليسى ايچون بوجامع زيبايى نوبنياد
دوام شوكتى ايچون ايليوب خير دعا ايتدى
ايكى تاريخ «جوهر» مايه‌يى زيور قولى انشاد
كوزل جامع كه «تشويقيه» ناميله شرفور
اثر زيب جهان عبدالمجيد خان ايلدى ايجاد

١٢٧٠

جامع شريف مذكورك باغچه‌سنده ايكى عدد مرمر ستوندن نشان طاشلرى مركوز دركه بونلردن برى جنتمكان سلطان سليم خان ثالث وديكرى سلطان محمود خان عدلى حضراتنكدر.

سلطان سليمك نشان طاشى اوزرنده يازيلى اولان ابيات ظريفه بروجه آتيدر.

شاهنشه پاى وكدا سلطان كروبى لقا
دارندهٔ فيض خدا فرمان رواى بحرو بر
سلطان سليم كامران ظل جناب مستعان
شايسته‌در خاقانيان اولسه آكا دربان در
هم پادشاه جد بجد هم داور عالى پسند
اوصافنه يوق حد وعد خرج ايلسون دركهر
اشبو محل جانفزا تشويقنه اولدى سزا
اول داور رستم وغا هم پرتو شمس وقمر
اول پادشه بن پادشه شاهنشه انجم سپه
اشبو درختى جلوه كه ايتدكده چون نور بصر
طبع همايونى همان ميل ايتدى قويسون بر نشان
قيلدى تفنك زر نشان دست شريفك چون مقر
بيك ايكيوز التمش عدد كز منزلى بولدقده حد

ایتدی تفنکین زیب ید اقبال ایله با کرو فر
اولدی تفنك آتش فشان مانندهٔ برق جهان
اوردی سبوبی بیکمان اولدی همان زیر وزبر
شاعر لکن کلدی یری صرف ایله درو کوهری
بر تعمیه قیل کلك تری بیك بیلده اولماز بواثر
یازدی قلم غایت غرق احسانه اولدی مستحق
تاریخی یاز با فیض حق ساباش ایده اهل هنر
آتدی تفنکین ضربیله اهل هنر تا کیم بیله
اوردی سبوبی حرب ایله سلطان سلیم نامور

١٢٠٥

جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك نشان طاشی اوزرنده یازیلی اولان ابیات نفیسه بروجه آتیدر .

شهنشاه جهانیان حضرت محمود شه دوران
سزادر خسرو و دارا درنده اولسه‌لر دربان
خدا سرینه مظهر ایلمش ذات همایونك
بولدی جهان آن بآن بحق ایزد یزدان
همان هر نکته‌یی ذکر امله اولور بینا
سلم دور معارفده بولنمز وصفنه پایان
یانه‌ده‌در برجفت تفنك انداز لق فنی
که زیرا تابقاف اورر کورنجه سایهٔ مرغان
انك تفنکنه قوش قونمز اولیدی عنقاوش
صدای قورشونی قلهٔ قافی ایلیه لرزان
که از جمله بو جای دل فزایه کلدی سیر ایچون
باقوب بالای کوهدن کوردی سنك قورشون اندازان
چیقوب اوچلر مجوهرله دیدیلر علویا تاریخ
سبونك آب رویك دوكدی پنج قورشونده محمود خان

١٢٢٦

جامع شریفك قربنده برعدد چشمه موجود اولوب اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر .

جوهرين تاريخنى زيور ايدر ناسـه بيان
يابدى بالا عينى تشـويقيه‌ده شـاه زمان
١٢٧١

اجلاليه مسجدى شريفى

اشبو مسجد ١٢٩٣ تاريخ هجريسنده حماجى محمد رائف اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. جامع مذكور ١٣٠٩ سـنه‌سى شهنشـاه عدالتمندمز غازى عبدالحميد خان ثانى افندمز حضرتلرينك امر خسروانه‌لريله پك رعنا برصورتده تعمير وتوسيع قلنمشدر. وكذا نشان طاشنده [١٣١٣] سنه‌سى مجدداً بر جامع شريف انشـاسنى اراده بيورمشـلردر. جامعـك طاق دركاهنده تاريخ آتى مسطوردر.

[نام شوكت اتسام جناب جهانبانى يه انتساب ايله مزين اولان اشبو حميديه جامع شريفى بتوفيقه تعالى بيك اوچيوز اون اوچ سنه‌سى جماذى الاولى سنده شورسم بهين وطرز دلنشينده مجدداً بنابيورلمشدر : ١٣١٣]

جامعك اتصالنده بولنان چشمه‌نك اوزرنده يازيلى اولان تاريخ بروجه آتيدر.

حضرت عبدالعزيز خان خاقان اسكندرتوان
عدل ودادى دمبدم اولمشدر عالمده نشـان
سـايهٔ لطـفنده برجامع بنـاسن ايلميوب
شب قـناديل ايله هر سـو اولمـكان
داوريله والدينى روحلرى خـندان اوله
كل بوخيرات ايچره اجرا ايت صلاتى كل آن
سـنك مرمرده قازلدى تاريخ آب حـيات
تشنكانه واردى صو نيجه آقوب بولدى مكان
هم دخى صبيان ايچون مكتب دخى اولدى نصيب
دفتر اعماله رحمت يازلسون هر زمان
مسجـد اجلاليه تاريخنى سـويلر نظيف
اولدي محمد رائفينى مأجورك مولا همـان

جامع شریفه قریب اولان قره‌غول جنتمكان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بنا وانشا اولنمشدر.

جامعك اوكندن كچن نزهتیه جاده‌سی آرقه‌سنده‌كی دوتلق نامیله مشهور اولان محلده [١٣٠٤] تاریخنده غازی سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك جملهٔ مؤسساتلرندن اولان قره‌غولخانه‌نك قپوسی اوزرنده‌كی تاریخ بروجه آتیدر.

ظل حق شاه حمید الشیم عدل آرا
قیلدی اشبو قره‌غولخانه‌یی تأسیس وبنا
كاتك زرین ایله تاریخنی یازدی مختار
بارك الله قره‌غولخانهٔ مكتب بنا
١٣٠٤

مذكور جاده‌نك اوزرنده تشویقیه محله‌سنك اسمنی مشعر تقریبا بر برندن ایكیوز خطوه مسافه‌ده مرمردن درت كوشه‌لی ایكی عدد ستون مركوزدركه اوزرلرنده شو بیت منقوشدر.

اثر عواطف مجیدیه
محلهٔ جدیدهٔ تشویقیه

نزهتیه جاده‌سنك صاغ طرفنده‌كی صحراده بولنان نشان طاشنك اوزرنده مسطور اولان تاریخ شودر.

شهنشاه معارف پیشه كیم سلطان محمود خان
اولور هر بر نكاهندن نیجه یوزبیك اثر پیدا
شجاعتده سخاوتده هنرده جمله‌دن یكتادر
سزا باروت قهریله ایدرسه دشمنی افنا
فتیل آلدی عدو بی دانه سربی صداسندن
خدا بد خواهنه‌قیلسون جحیم ودوزخی مأوا
كلوب بوموضعه‌شوكتایله خاطر نشان اولدی
شترمرغ بیضه‌سین وضع ایلیوب قیرمق سبو آسا
طقوزیوز یكرمی بش كزكلدی تعدادایتدیلر بر بر
قیروب شش حمله‌ده ششخانه حقك ایلدی اجرا

شتر مرغنی معتاد ایدنلر ایلسون خشیت
که اصل ونسلنی قطع ایتمکی ایلر بوحال ایما
خدایا تخت عالیبخت مسعودنده دائم قیل
نیجه دل مرده‌لر ظل ظلیلنده اوله احیا
دعا کوبی قدیمی بنده‌سی شاکر دخی هردم
زماننده مبراته نیجه تاریخ ایده انشا
دیدی تاریخنی قلب احددن ایدوب استمداد
تفنك شاه محموده هدف جان ودل اعدا

١٢٢٦

مذکور محله یقیننده اخلامور مسیره‌سی کائندر. اشبو مسیرده پك رعنا برصورتده یاپیلمش بر کوشك ایله برده باغچه کائندر.

محل مذکورده الیوم زیارتکاه عد اولنان [نور دده] حضرتلرینك مدفن مبارکلری واردر. کذلك نشان طاشنده ارمنی قتولکلرینك [مریم انا] نامنده برده کلیسالری واردر.

ماچقه‌ده شنلك دده محله‌سی

بشکطاش جوارنده کائن شنلك دده مسجدی فوقانی اوله‌رق بنا اولنمشدر. مرقدی مسجد مزبورك اتصالنده‌در. مسجدك منبرینی صاحبهٔ خیر شریفه رابعه خاتون وضع ایلمشدر. محرابه تعلیق ایدلمش اولان برلوحه‌ده ابیات آتیه مسطوردر.

صلاتکده تکاسلدن قوسه‌ك تعدیل ارکانی
سکا اثبات ایدر اولدم محقق ضعف ایمانی
نمازده غافل اولمقلق بلادر امر مشکلدر
قوی اول طاعت ایچنده بولاسین درده درمانی

مقابلنده‌کی زاویه‌نك بانیسی قسطمونیلی شیخ شعبان افندی خلفاسندن الشیخ مصطفی افندیدر. زاویهٔ مزبوره‌ده واقع تربهٔ مخصوصه‌سنده مدفوندر. شعرادن صبری مرحوم وفاتنه بوتاریخی سویلمشدر.

مرك جامن ابجدی درویش مصطفا

١١٢٢

زاویه‌نك مقـابلنده واقع چشمه سلیمان اغانك اثر خیریدر. تاریخ بنـاسی ١١٦٤ در.

ماچقه‌ده‌كی بیوك چشـمه جنتمكان سلطـان عبدالمجید خان حضرتلری طرفندن بنا اولنمشدر. اوزرنده برطغرای غرای عثمانی ایله بسمله‌ٔ شریف نقش اولنمشدر.

عقارات سنیه قربنده‌كی صفه‌ده مدفون ذواتك مزارطاشلری اوزرنده محكوك اولان تواریخ بروجه آتیدر.

نظیفا كلدی تاریخن ، یدیلر دیدیلر كیتدی
اوله هب بزم جنت مرقد پاك محمـد میر

١٢٥٣

صفیه سلطان زاده محمد صادق بك افندی

١١٩٤

صفیه سلـطان زاده اسماعیل بك افـندی
صفیه سلطان زاده عیدالله بك

١٢١١

نخل پاك صفیه سلطـان محمـد بك دریغ
قیلدی رخلت ایلدی اولاد واحباب حزین
دوشـدی یكپاره بومصرع فوتنه تاریخ تام
اوله یارب قبر سطان زاده بك عـدن برین

§

ای زائر ! شو مركز سـكوندن اوقدر سرعتله چوب كیتمكه چالشمه زیرا هر آدیمك سنی بور ایه تقریبدن باشقه برفائده حاصل ایده‌مز. آلام عالمی ترك ایله شو حفرهٔ آرامه التجا ایدن سلطان زاده عزیزه خانمك كریمه‌سی مرحومه بسیمه خانمك روحنی برفاتحه ایله شادایله كه هپمزك قرارگاهی شمدی هیچ اهمیت ویرمیه‌رك چیكنه‌یوب كچیدیكمز شو قره طوپراقلرك التنده بویله برچقور اوله‌جقدر.

١٢٩٨

سلطان زاده محمد دانش بكك مخدومی محمود بك

۱۲۷۶

صفیه سلطان زاده محمد صادق بكك كوچوك مخدومی شاكر محمد بك

پرصفا قادین

۱۱۶۱

زینت قادین

۱۱۶٤

صفیه سلطان زاده عبدی بك

۱۲۲۷

صفیه سلطان زاده بكر بك

۱۱۶٤

صفیه سلطان زاده محمد صادق افندینك حلیله‌سی مخدوملرینك والده سرایلی فاطمه خاتون

۱۱۸۷

صفیه سلطان زاده محمد صادق افندینك كریمهٔ مكرمه‌سی فاطمه خانم

۱۱۷۶

سابقا اناطولی محاسبه‌جیسی صفیه سلطان زاده محمد صادق افندینك حلیله‌سی سرایلی نظیره خاتون

۱۱۹۲

مزارلغك قارشوسنده‌كی مكتبك قپوسی اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر.

بانئ خیره دعا ایدوب دیدم تاریخنی
قلدی احیا بو مزین مكتبی رامی قادین

۱۱۶٤

والده چشمه‌سی

اشبو محله‌ده جنتمكان والده سلطان حضرتلرینك منشور متوازی المستطیلات شكلنده پك رعنا برصورتده یاپیلمش بر چشمه كائندركه درت یوزی آتیده ذكر اولنه‌جق احادیث شریفه وابیات لطیفه وظریفه ایله تزیین قلنمشدر.

برنجی یوزنده

برطغرای غرای ایله ابیات آتیه مسطوردر.

کوردی عالم بحر غمده تشنه دل قالمشدی چون
چار جبیندن اوعالی بذل احسان ایلدی
صرف ایدوب زردین نقودین حسبةً لله همان
محض جودندن طراوتیاب عطشان ایلدی
خان مجیدك مادر سرتاج یکتا کوهری
پرفتوح روح محمود خانی شادان ایلدی
شکریا تاریخنی آل کل صدایی آبدن
لوله‌دن بوکوثر آبی کلدی جویان ایلدی

١٢٥٥

ایکنجی یوزنده

ینه بر طغرای غرا ایله ابیات آتیه یازیلیدر.

جناب والده سلطان الحق منبع الطاف
ایدر سیراب احسان سزه البت اول کرم معتاد
دعا الدیرمسیچون ایلدی بوچشمه‌یی بنیاد
الهی مادر فیض آوریله اول شهنشاهی
زلال عمر اقبال ایله سیراب ایلدم قیل شاد
مجوهر تام ایکی تاریخ بربیت ایچره باق چیقدی
اوشاهك چاکری زیور نظمنی ایدیجك انشاد
روان قیلسون شو افاقه جوی نصرتن سبحان
بوسمتی والده سلطان قیلدی آب ایله دلشاد

١٢٥٥

اوچنجی یوزنده ، برحدیث شریف

دردنجی یوزنده

قال الله تعالی وجعلنا من الماء کل شی حی

آیت کریمه‌سی محرردر.

اتمكجی باشی علی اغا محله‌سی

بومحله‌ده سلطان سراینك اغالر دائره‌سی اتصالنده كائن برچشمه ایله برباب قره‌غولخانه ویعقوب دده نامنده برذاتك تربه‌سی موجوددر.

بومحله‌ده‌كی مسجد شریف جنتمكان سلطان محمد خان حضرتلرینك اتمكجی باشیسی علی اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مرقدی معلوم دكلدر. درون جامعده ابدست المغه مخصوص اولان موصلقلر قیر شهرلی حاجی رشدی افندی ایله حلیله‌سی رفیعه خانمك خیراتیدر.

ویشنه زاده محله‌سی

بومحله‌ده شایان تذكار ویشنه زاده محمد افندینك ۱۰۷۵ تاریخنده بنا ایتمش اولدقلری مسجد كائندر. ابدست المغه مخصوص اولان موصلقلرك صویی سر بوستانجی خلیل اغا نام صاحب الخیر طرفندن اجرا ایدلمشدر. موما الیه ۱۰۹۷ تاریخنده وفات ایتمش ووفاتنه شیخ ناجی احمد دده نام ذات مصرع آتی‌یی سویلمشدر.

عزتی كیتدی جهانك حیفا

بومحله‌ده احمد طرانی نام ذات شریفك قبریله آلتنده یرده آیازمه موجوددر ترلا باشنده برنمازگاه موجود اولدیغی كبی ابدست آلمق ایچون برده قیو طلومبه‌سی واردركه اوزرنده ابیات آتیه مسطوردر.

بولدی بو یرده برآب
لطف حقك مظهری عالی جناب
صاحب الخیرات رأفت قادینك
جنة المأوی اوله مرجع مآب
۱۲۱۷

سنان پاشای عتیق

بو محلهده بشکطاش جامع کبیری کائندرکه بانیسی قپودان دریا سنان پاشادر. مشار الیه مهرماه سلطان بنت سلطان سلیمان خانك زوجی ورستم پاشانك برادریدر ۹۵۹ ده قپودان دریا اولمشدر. محل مزبورده جامع ومدرسه بناسنه صرف همت ایدوب لکن تکمیل اولمازدن ایکی سنه اول رحمت حقه واصل اولوب اسکدار اسکلهسنده واقع مهر ماه سلطان جامع شریفنك محرابی اوکنده مدفوندر. ۹۶۱ تاریخ وفاتیدر.

جامعك محفل همایونی ومدرسهٔ عالیهسی وخارجنده فوقانی مکتبی ومدرسهسی میداننده یکپاره برمرمردن چار کوشه برشادروان واردرکه اطرافنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر.

برکریم ایدی سبیل اللهده
قیلدی مالن ما جاری وش سبیل
بونجه خیره سبب اولدی بوکون
اکه رحمت ایلیه یارب جلیل
اهل جنتدر دنیلسه حقدرر
اولدی آثاری آکا چون کیم دلیل
قپودان دریا میر میران ایدی هم
قیلمش ایدی کافری غایت ذلیل
یوسف ثانی دیسم نوله اکا
که اندهدر خلق حسن حسن جلیل
مروه حقیچون دیه اهل صفا
کعبهده زمزم سبیل ایتدی خلیل
سحریا هاتف دیدی تاریخنی
چشمهٔ آب حیات سلسبیل

۹۶۳

مدرسهنك صول طرفندهکی صوفهده واقع ابدست موصلقلرینك بانیسی دارالسعاده اغاسی وشیخ الحرم حاجی بشیر اغادر.

جامعك حرم قپوسی اوزرنده [بسم الله الرحمن الرحيم سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر ولاحول ولاقوة الا بالله العلی العظيم] والت طرفندن دخی [بنی هذا الجامع الشريف المرحوم سنان پاشا ٩٦٣] محكوكدر .

جامعك صول طرفنده اولان مقبره‌ده ترسانه كتخداسی فرنك مصطفی پاشا زاده عبدالقادر پاشا مدفوندر مرحوم جانم خواجه محمد پاشايه داماد اولمشدر . ردوس محافظی وترسانه كتخداسی اولوب ١١٦٣ ده وفات ايدوب مذكور مقبره‌يه دفن ايدلمشدر مخدومی حسام الدين پاشادر .

بشكطاش اسكله‌سی مسجدی

اشبو مسجدی مكتوبی قلمی خلفاسندن محمد صادق افندی فوقانی اوله‌رق بنا ايتمشلردر موما اليه دور سلطان عبدالحميد خان اول اوائلنه يتشمشدر اسكدارده مدفوندر .

خيرالدين اسكله‌سی مسجدی

مذكور مسجدك بانيسی قپودان دريا مشهور خيرالدين پاشای غازيدر . مشار اليه دولت عليهٔ عثمانيه‌يه پك بيوك خدمتلر كورمش اولديغندن ترجمهٔ حالنك مختصراً اشبو محله تسطيری مناسب كورلمشدر .

عثمانلی بحر يوننك الك مشهوری اولوب اعاظم غزاة اسلاميه‌دن معدوددر عن اصل مدللیلی اولوب ٨٧٨ تاريخنده طوغمش وبيوك برادری اوروج ايله برابر كميجيلكله سلوك ايدوب مرور زمان ايله بوصنعتده فوق العاده مهارت واقتدار كسب ايتمكله برابر جسارت وشجاعت فطريه‌لرينك دخی انضماميله آق دكزده قورصانلقله شهرت بولمشلر ايدی اوصره‌ده دكزده الك قوتلی دولت اسپانيه ايله ونديك اولوب اسپانياليلر اندلس اهل اسلامی حقنده‌كی معاملات داخراشلريله اكتفا ايتميه‌رك آفريقاده بولنان ممالك اسلاميه‌يه مسلط اولدقلرندن بو ايكی برادر تونسده‌كی بنی حفص ملوكی طرفندن امداده دعوت اولنه‌رق اسپانيا دونماسنه برقاچ دفعه ميدان اوقومش ونهايت جزايری اسپانيانك يد غصبندن قورتاره‌رق برحكومت اسلاميه تشكيل ايتمشلر ايدی .

اوروج رئیس ۹۲۴ ده شهیداً وفات ایتمکله جزایر حکومتی خیرالدینه قالوب کندیسی یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینه عرض اطاعتله جزایری ممالک عثمانیه یه ضم والحاق ایتدیکندن پاشالق عنوانیله برابر جزایر والیلکی عهده سنده ابقا اولنمشیدی ۱۹ سنه قدر جزایر والیسی بولنوب آق دکزده اوروپا دونمالرینی لرزه ناک خوف ودهشت وبردرجه دها اکتساب صیت وشهرت ایتدکدن صکره [۹٤۱] تاریخنده قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلری طرفندن درسعادته جلب اولنه رق قپودان دریا تعیین بیورلمشدی . اون سنه بومقامده قالوب دولت علیهٔ عثمانیه یه قوهٔ بحریه ده دخی برتجیلک قزاندرمش وآق دکزده برچوق فتوحاته نائل اولوب یونان جزایرینک اکثریسیله قندیه یی ومسینایی وسائر بعض ایتالیا سواحلنی ضبط وونديك جمهوریتنك اك مشهور قپودانی اولان [اندریا دوریا] یی پروزه اوکنده کلیاً مغلوب ودونماسنی غرق ایتمش وفرانسه قرالی برنجی فرانسوانك سلطان سلیم خانه وقوعبولان مراجعتی اوزرینه دونما ایله [نیسه] کیدوب شهر مذکوری ضبط وفرانسزلره تسلیم ایله [شارل کنك] دونماسنی کلیاً منهزم وپریشان ایده رك فرانسوایی بونك اسارتندن قورتاره رق فرانسه تختنه اعاده واقعاد ایلمشدر.

عمرینی بویله شانلی موفقیات وفتوحات ایله امرار ایتدکدن صکره [۹۵۲] تاریخنده ارتحال ایدوب بشکطاشده نامیله معروف محله ده تربهٔ مخصوصه سنده مدفوندر .

اوروپالولر طرفندن بوایکی برادره ویریلان [بارباروس] اسمی صقاللرینك قرمزی اولمسی مناسبتیله تعیین ایدلمش اولدیغی مظنون ایسه ده بواسمك ایکی برادردن بیوکنه علم اولان [بابا اوروج] دن غلط اولمسی احتمالی عقله دها قریبدر.

حماست فوق العاده، مکارم اخلاق، علو جناب ، شدت عزم ومکانت ، فرط فعالیت کبی مزیات عالیه ایله متحلی برمبارز بی نظیر ایدی نه وقت دریایه چیقسه شارل کنلر، اندریالر، اسپانیولر، وندیکلیلر، جنویزلر کبی برطاقم اقوام خوف هجومندن حمای محرقه یه طوتلمش مریض نا امید کبی تترمکه باشلار ایدی . بناءً علیه بویله سنه لرجه عالم اسلامیتی بحق محروس ایتدیکیچون نام جلادت اتسامی الی الابد کمال حرمت وتبجیل ایله یاد اولنور.

(مات رئيس البحر)

تركيبى تاريخ وفاتيدر . تربه‌سنك قپوسى اوزرنده عبارهٔ آتيه محكوكدر .

(اللهم افتح له ابواب رحمتك)

[هذا تربهٔ فاتح جزاير وتونس مرحوم غازى قپودان دريا خيرالدين پاشا رحمة الله عليه ۹٤۸]

تربه قپوسى يانندهكى چشمه اوزرنده محكوك اولان ابيات بروجه آتيدر .

حضرت سلطان عثمان خان صافى مشرب
عين عدلندن طربدر چار باغ شش جهات
اول خديوك دولتنده حاجى احمد اغا
خدمت دارالسعاديله ايدوب تحصيل ذات
تشنه وش قطره‌يه محتاج ايكن بو چشمه
بسط ايدوب معمار تر دست سخاوتله قنات
كل كبى شاداب ايدوب لب تشنكانى ايلدى
سكريله رطب اللسان چون موجهٔ جوى فرصت
ويرا كا يارب شهيد كربلانك عشقنه
اول وآخرده طوفان حوادثدن نجات
لوله صو كبى اوقور تاريخ جوهر ترسا
چشمهٔ دلجودن اوله نوش جان ما الحيات

۱۱٦٥

درون تربه‌ده برلوحه اوزرنده يازيلى اولان بيت شودر .

كسدى صندك كوكنى ذكرى مجوهر تاريخ ايت
نوله خيرالدين بحر لطف حقده آلسه نام

۹٤۸

شوكتلو پادشاهمز غازى سلطان عبدالحميد خان ثانى افندمز حضرتلرينك مؤسسات خيريهٔ همايونلرندن بولنان چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان ابيات شودر .

آب روى سلطنت ينبوع جوى مرحمت
آب تاب ملك دولت شاه اسكندر حشم
حضرت عبدالحميد خان كيم زلال رأفتى

ایتدی خلق عالمی شاداب الطاف کرم
چشمه یاپدی عسکره مختار تاریخن دیدی
قیلدی شاه عبدالحمید اجرای شهداب نعم
اویله برنور چشمه ساز دلنشین ابدار
ایلدی کویا تجلی بونده تسنیم ارم
سو بسو هر لوله سندندر روان آب حیات
ایچسه اسکندر حیات بولوردی لاجرم
بی بدل تاریخم اولدی مژده بخش تشنکان
ایلدی مأ الحیات اجراسنه عالی علم
آبیاری عدالتله او خاقان کریم
قیلدی ملکن سو بسو کلزار عمران وسلم
قالمدی عهدنده بر بیچاره دار اعتساف
جام لطف و عدلنن دلتشنه سیدر روح جم
قیل نظر تاریخمه ایستر وضوء آل ایستر ایچ
زمزم اجرا ایلدی شاهنشه دارا همم
اول شهك جاری اوله هر سویه حکمی صو کبی
جیش طوفان جوسنی قیلسون دشمنن غرق الم
اولسون ایام حیاتی رحمت آسا بی حساب
تخت شوکتنده شاداب فیض دمبدم
اشبو تاریخم ایدر بر رشحهٔ لطف بیان
جندینه بوچشمه یی یاپدی شه دریا کرم

١٣٠٦

سلاحخانه نك طاقنده یازیلی اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

یاپدی دارالاسلحه عبدالحمید خان کریم
قیلدی تأیید اساس حکمت صلح و صلاح
باش اکر تاریخنه مختار اهل ابتصار
مجمع اسباب سطوتدر بونو دارالسلاح

١٣٠٦

شاذلی درکاه شریفنك محفل همایونی قپوسی اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

امیر المؤمنین عبدالحمید خان خدا آگاه
طریق حقرسان شاذلی‌یه یابدی نو درکاه
محقق روح پاك شاذلی قرب الهیده
بقا جوی کمالی شوکت و اجلالیدر هرگاه
گهر تاریخنی نظم ایلدی کمترقولی مختار
بودر که‌در تجلیگاه فیض حضرت الله

درکاهك دیگر قپوسی اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

خداوند جهان عبدالحمید خان خدا سایه
بو درکاه حقیقت اکتناهی ایلدی انشا
محقق روح پاك شاذلی قرب الهیده
اولور اول شاه ایچون توفیق نصرت مولا
گهر تاریخنی نظم ایلدی کمتر قولی مختار
بو درگهدر تجلیگاه فیض عالم اعلا
١٣٠٥

درون درگهده‌کی سبیلك اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

ینبوع جود رحمت عبدالحمید خانك
سیراب لطفیدر هپ خلق جهان سرایا
درکاه شاذلی‌یه صو ایلدی اساله
یاپدی بوسلسبیلی اول شاه عالم ارا
مختار بالبداهه تاریخن ایتدم انشاد
سلطان حمید ایتدی ماء حیات اجرا
١٣٠٥

ییلدیز سرای شوکت احتوای حضرت پادشاهی پیشگاه عالیسنده انشا اولنان جامع شریفه سویلنان تاریخدر .

شاهنشه عالی همم شوکتلو خان عبدالحمید
اولسون شکوه وشان ایله تخت خلافتده مکین
خلق ایلمش رب کریم اول پادشاهی اعظمی

هم واقف خیرالامور، هم حامئ دین مبین
آثاری شاهد تو بنو نیات خیر آیاتنه
ایتدی لوجه الله بنا بو معبد پاکی متین
اول بانئ ذی شوکتك دعواتن ایتسونلر ادا
قیلدقجه ایفای صلات آنده همیشه مؤمنین
تاریخ اتمامن جلال نظم ایلدم بالافتخار
قیلدی بو رعنا جامعی انشا امام المسلمین

١٣٠٢

عساکر منصورهلرینك اقامهسنه مخصوص انشا ایدیلان قشلهنك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

شاه سلیمان حشمتك حکم بدیع الحکمتی
معمورهزار انتظام ایتدی بو ملك ودولتی
ایتدی بونو سطوت برا تاریخیدر جوهر نما
سلطان حمید ایتدی بنا دارالجیوش نصرتی

١٣٠٦

ساعت قلهسی

جملهٔ مؤسسات دیانت غایات جناب ظل اللهیدن اولان حمیدیه جامع مبارکی باغچهسی بیوك قپوسنك اتصالندهکی قلهنك درونی اوچ کتبخانهیی حاوی اولوب خارجی مارسلیا طوپروغی دنیلان طاشدن وداخلی دخی طوغلهدن انشاقلنهرق برلون سفید رنك ایله تلوین و آلاتورقه و آلافرانغه ساعتلر ومیزان الهوا ایله میزان الحراره وبرپاراتونر وبرده مقیاس الریاح آلتی وضعیله تزیین قلنمشدر.

اشبو قلهنك الت قاتنك ارتفاعی ٥ مترو ٤٠ سانتیمترو وایکنجیسنك ٥ مترو واوچنجیسنك ٤ مترو ٨٠ سانتیمترو اولوب ساعتلرك موضوع بولندیغی محللرینك بالاسنك ارتفاعی دخی ٤ مترودر.

قلهنك بالاسنه صعود ایتمك ایچون انشا قلنان مدور نردبان دیش بوداق اغاجندن معمول اولوب الت قاتنده جویزدن معمول نفیس دولابلر جلب انظار

ایلمکده‌در. قله‌نك اطراف اربعه‌سنده آب زرین ایله نقش ایدلمش اولان درت قطعه تاریخ رعنا بروجه آتیدر.

برنجی جبهه‌ده

شهنشاه جهان عبدالحمید خان ایلدی انشا
مکمل قلهٔ ساعت بو مبنای رفیع اوزره
تماشا ایلیوب تاریخنی یازدی قولی مختار
یاپیلدی قلهٔ ساعت بو نو طرز بدیع اوزره

١٣٠٨

ایکنجی جبهه‌ده

اولور هرساعت مسعود عهدنده حمیدخانك
طنین انداز آذان جهان اوازهٔ شوکت
بومیقات بدیعك یازدی تاریخن دیدی مختار
یاپیلدی طرز عالیده مصنع قلهٔ ساعت

١٣٠٨

اوچنجی جبهه‌ده

طرح علویٔ شهنشاهی اولان بوقله‌ده
اولدی میزان هوا حکمت نمای اعتلا
نقش اولنسون طاقنه مختار بو تاریخ تام
قلهٔ ساعت نواز نکاه میزان‌الحراره

١٣٠٨

دردنجی جبهه‌ده

خاقان قوت بخش دین یابدی بوساعت قله‌سن
اعلان ایچون اسلامه هب اوقات خمس طاعتی
تاریخنه مختار ایدر اهل تماشا سر فرو
سلطان حمید ایتدی بنا بو جلوه‌ کاه ساعتی

١٣٠٨

قلینج علی پاشا

بشکطاش قربنده بولنان اشبو محله‌ده طوپخانه‌ده واقع جامع شریفك صاحبی اولان

مشهور قپودان دریا قلیلیج علی پاشانك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر . جامع مذکور سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك دامادی ابراهیم پاشانك همتیله مجدداً بنا وانشا اولنمشدر .

عرب اسکله‌سی مسجدی

بو مسجدك بانیسی تکرلاك مصطفی افندیدر. مومااليه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر. قربنده فوقانی برمکتبی واردر. سلطان احمد خان ثالث حضرتلری بردفعه علی الغفله بو مسجدده صلاة جمعه اداسی مراد همایونلری اولمغله درعقب برمنبر وضع اولنوب ومؤذن محفلنك نصفنه دخی برقفس احداثیله محفل همایون دخی علاوه قلنمشدر. برمدت صکره مسجدی تعمیر ایله یکیدن احیا بیورمشلردر. ١١٦١ ده چینیلی کوشك دخی تعمیر وتزیین اولنمش واطرافنه ابیات آتیه تسطیر قلنمشدر .

نعمتا قصر کلام ایله قصورك ظاهر
نظمك اولورسه‌ده رشك آور ابن عباد
یعنله زیور برج شرف و شوکت ایده
مهر ذاتیله بو نو قصر ابد رب عباد
سایه انداز اولوب اقبال وسعادتله مدام
اوله اول پادشهك ذوق وصفاسی مزداد
مندر جدر ایکی تاریخ بو بیت یا که
مصرعینی بری برینه ایدنجه امداد
جای نودر اوله شوق آور سلطان محمود
بی بها قصر بشکطاش همایون آباد

١١٦١

بشکطاش قصرینك انشاسنه تاریخ شودر .

نظم آسا بو قصر بی قصورك بزه تاریخن
دیدی مأوای بو الفتح جهان سلطان محمددر

١٠٩٠

سنان پاشا

اشبو محلەدە قپودان دریا سنان پاشانك بنا کردەسی اولان مسجد شریف کائندر. مسجدك منبرینی چوملکجی زادە محمد افندی وضع ایلمشدر. خوایسندە واقع مکتب کوسم والدە دینمکلە شهیرە ماه پیکر سلطان حضرتلرینك اثر خیریدر بناسنه[غنا۱۰۵۱]لفظی تاریخ واقع اولمشدر. بوندن باشقه خانم قادین نامندە بر صاحبة الخیراتك دخی بر مسجدی وار ایدی. موما الیهانك وفاتنه [وقت موت: ۹۹۲] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. الیوم مسجد موجود دکلدر. جوارندە مصر تجارندن اغریبوزلی الحاج احمد اغا طرفندن فوقانی اولەرق بنا اولنمش بر مکتب واردر.

غزالی مسجدی

بشکطاش قرب وجوارندە اولان اشبو مسجدك بانیسی زمرۀ قضاتدن دلی برادر نامیلە بنام بروسەلی محمد افندی درکە شعرا وظرفادن برکیمسە اولوب بونام ایلە شهرتنە سبب مومی الیهك سویلمش اولدیغی شو بیتدر.

مجنون کە بلا دشتنی کشت ایتدی سراسر
غمخـانەمە کلدی دیدی حالك نە برادر

مغنیسادە ایکن شهزادە سلطان قورقود ابن سلطان بایزید خان حضرتلرینك ندمای بزم آرالرندن ایمش دافع الغموم ورافع الهموم رسالەسنی شهزادۀ مشـار الیە ایچون ترتیب ایلمـشدر. کیکلو بابا درکاهنە شیخ تعیین اولندقدە اشبو بیتی سویلمشدر.

خیال چشم آهولرلە هر بار
کیکلو بابایە دوندك بی یار

سفر حصار و آق شهر نیابتندە دخی بولنمش وبعدە کف یدایدەرك عواطف پادشاهیدن شهریە بیك اقچە علوفە ایلە قناعت ایتمش و بشکطاشـدە بر زاویە ایلە بر حمام بنا ایلمشدر. او اثنادە اشبو بومطلعلی

چونکە میر مجردان اولدم

یگانه بو یر گرک امیرانه

قصیده‌سنی بالانشاد وزیر اعظم اولان ابراهیم پاشا واسطه‌سیله سلطان سلیمان خان حضرتلرندن وارباب دیوانك جمله‌سندن عطیه‌لر تحصیل ایتمش وحتی ادرنه قربنده کوپری انشا ایتمکده اولان مصطفی پاشا عطیه‌سنی ویرمزدن اول وفات ایتدیکندن مخلفاتندن ورثه‌سی اون بیك اقچه اعطا ایتمشلردر. بعده مذکور کوپرینك ختامنده بر تاریخ سویلیوب پاشای مشار الیهك حلیلهٔ محترمه‌لری سلطان حضرتلرینه تقدیم ایتمکله تکرار یوز التون احسان ایلمشدر.

کوپری حقنده سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر.

بیلدی مرحوم مصطفی پاشا
کوپریدر فی الحقیقه بو دنیا
یاپدی بر کوپری خرج ایدوب وارن
ایده تا کیم بو معنایه ایما
دخی کوپری تمام اولمادن
ایتدی اکا هجوم سیل فنا
کچدی مرحوم دیدیلر تاریخ
کوپریدن کچدی مصطفی پاشا

شیخ موما الیه زاویه‌سنی آتشی نام بر درویشه فراغت ایدرك کندیسی حج شریفه عزیمت ایدوب کاه مکهٔ مکرمه‌ده وکاه مدینهٔ منوره‌ده آرام ایله امرار اوقات ایلمش وکعبهٔ معظمه‌ده دخی بر مسجد شریف ایله بر ده باغچهٔ لطیف بنا ایدوب شو تاریخی سویلمشدر.

بتوفیق الهی این بنارا
بنا کردم درین بالای دکه
بنام حضرت سلطان سلیمان
زدم مانند زر برسنك سکه
بکفتم بهر او تاریخ بادا
تفرجگاه بی مانند مکه

تاریخ دیکر

قد بنی العبد مسجداً لله

حامداً شاكراً على نعماه
قال وقت التمام تاريخاً
مسجداً خالصاً لوجه الله

۹٤۰

كندوسی ۹٤۱ سنه‌سی عازم دار بقا اولوب اثر خیری اولان مسجد خطیره‌سنه دفن ایدلمشدر. مرتب دیوانی واردر . مخلصی غزالیدر . سنی یتمشی تجاوز ایتمشدر.

اشبو قریه‌ده طریقت شعبانیه‌یه منسوب فخرالدین افندی درگاه شریفیله نقشبندیه‌دن دولکرزاده تکیه‌سی موجوددر .

طولمه باغچه

اسکدارك قارشیسنده و بشکطاش ایله بزم عالم والده سلطان جامع شریفی اره‌سنده کائن شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد برساحل اوزرنده مبنی برسرای همایوندر که اوك طرفی دکیز وارقه طرفی بشکطاشه کیدن جاده وجنوب غربی جبهه‌سی برمیدان ایله محاطدر . اشبو میدان سرای همایون اصطبل عامره والده جامعی اره‌سنده مستطیل الشکل برمحل اولوب درونده برساعت قله‌سی ایله برقره‌غول وسرایك قربنده‌کی قسمده کوزل برباغچه واردر اشبو باغچه ۱۱۲۳ رجب شریفنده سلطان احمد خان اول حضرتلرینك امرهمایونلری اوزره طولدیرلمشدر خلیل پاشانك ایکنجی دفعه‌کی صدارتنده بشکطاش ایله قره‌بالی باغچه‌لری بینی طولدیریلوب حدائق سلطانیه‌دن قیلندی .

بزم عالم والده سلطان حضرتلرینك آثار خیریه‌سندن اولان جامع شریفك قپوسی بالاسنده محکوك بولنان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

مقامن والده سلطان بزم عالم عقبا
ایدنجه معبدینك یاپمش ایدی چار دیوارین
تمام ایتدی انك عبدالمجید خان جمله بنیانن
زهی اکمال قیلدی بو بهین خیر پرانوارین
غریق نور رحمت اوله تاریخم مادری یارب
جهاندن ایتمه بر آن دور اوشاهك مهر دیدارین
اذان وقت تاریخ اولدی زیور صیت اوج اوزره

بو معبد اولدی جامع والده سلطانك آثاری

١٢٧٠

اصطبل عامره قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

صاحبقران عالم شاهنشه یكانه
محمود خان اعظم اسكندر زمانه
سلطان دین ودنیا خاقان بحر و بر
قیلمش اوشاهی مولا مظهر بو نام وشانه
لطفی سحابه غالب حكمی شهاب ثاقب
رأیی سهام صاحب توفیق حق نشانه
طبعنده فیض مكنون تجدید رسم وقانون
ذاتنده وضع بیچون طور مجد دانه
لطفیله كون مملو معموره زار هرسو
ازجمله اولدی دلجو بونو تفنكخانه
اولدی صنوف عسكر حسن نظام یكسر
اولدی فنون دیگر طوب وتفنك ودانه
اقبالی سرمد اولسون عمری مزید اولسون
دائم مؤید اولسون بولسون ظفر جهانه
پرتو بوطرح بالا رسم وبناسی والا
تاریخ تامی اعلا دلجو تفنكخانه

١٢٤٩

كموش صویی خستەخانەسی

اشبو قشله ١٢٧٨ سنەسی پك رعنا برصورتده انشا اولنمش واتمامنه تاریخ آتی سویلنمشدر .

تخت اجلاله جلوسندنبرو اقدام ایله
ملكن اعمار ایتمده شاه جهان عبدالعزیز

ایلیوب انشا كومش صوینده بونو قشله‌یی
نقدجودین عسكره قیلدی روان عبدالعزیز
ملك وملت سایۀ لطفنده كورسون راحتی
پادشاه عالم اولسون هرزمان عبدالعزیز
سویلدی تاریخ معجم بندۀ خاصی ضیا
موقعنده قشله‌یی یاپدیردی خان عبدالعزیز

۱۲۷۸

كموش صویی چشمه‌سی ایچون یازیلان تاریخدر .

شاه دوران حضرت عبدالعزیزك سوبسو
جویبار لطفنك سیرابی اولدی كائنات
ابرجودی ایلدی احیا ریاض دولتی
خضر ایرشدی ملكه اول خاقان اسكندر صفات
نقد لطفن صرف ایدوب یاپدی بوزرین چشمه‌یی
بولدی ضجرتدن كومش صو تشنكانی هب نجات
اول شه دریا دلك حق دائم ایتسون شوكتن
روی ارضه فیض بخش اولدقچه جیحون وفرات
ایلدم تبشیر عطشانه ضیا تاریخنی
اولدی جاری كل كومش صوینده ایچ اب حیات

۱۲۷۸

طوله باغچه مسجدی

اشبو مسجد شریفك بانیسی چاقردده‌در قبری قبرستانك اورته یرنده در سنك مزارنده تاریخ یوقدر . بعده بخار زاده الشیخ مصطفی رضاءالدین افندینك خلیفه‌سی زمانه‌سنك خواجۀ عطاری وقاسم پاشا جامع كبیری جمعه واعظی عطار زاده الشیخ مصطفی افندی مسجدك التنه توحید خانه بنا انشاسیله مشیخت وضع ایلمشدر . ارتحالنه تاریخ آتی سوبلنمشدر .

شیخ مصطفی افندی كه كامل وجود ایدی
بل باغلمشدی راه فنا ایچره خدمته
اخذ ایتمش ایدی شیخ رضادن طریقنی

بومرد يكه تازايدى راه حقيقتده
غيب عالمدن ايلمشيدى قلبه نقشبند
مرأت بى نقوش سوا ايدى وحدته
كمراه عشقه هردم اولور ايدى دسترس
درمانده‌يه وسيله ارار ايدى همته
ترك ايتدى كيتدى بيك ايكيوز بشده عالمى
شيخ مصطفى افندى صفاى جنان ايله‌جنته

۱۲۰۵

زاويهٔ مذكوره‌ده تربهٔ مخصوصه‌ده مخدومى وكريمه‌سيله دفين خاك عطرناك درلر. مرور زمان ايله مشرف خراب اولدقده جنتمكان سلطان محمود خان عدلى حضرتلرى ۱۲٥٤ تاريخنده درگاه مذكورى تجديد واحيا بيورمشلردر. بعده محتاج تعمير اولديغى حالده بوكره سايهٔ هما وايهٔ جناب ملوكانه‌ده بنا وانشا اولنه‌رق خزينهٔ خاصهٔ شاهانه‌دن دخى تفريشاتنه ارادهٔ سنيهٔ جناب خلافتپناهى شرفسنوح بيورلمشدر.

مقابلنده سلطان سليمان خان غازى‌يه رجا ايله بشكطاش قربنده سليمانيه‌جامع شريفنى بنا ايتديرن طريق بكتاشيه‌دن قره عبالى محمد بابا مدفوندركه بزم عالم والده سلطان جامع شريفى بنا قلنديغى زمان اطرافنه بر پارمقلق چويرلمشدر.

اتصالنده‌كى سبيل‌ايله چشمه سپاهيان اغالغندن معزول حاجى محمد امين اغانك اثر خيريدر. سبيل‌ايله چشمه‌نك اتمامنه سويلنان‌تاريخ قدرى نام شاعركدر.

سمى فخر موجودات امين اغاى عاليشان
سپاه اغاسى ايكن ايتدى بر بويله اثر پيدا
تمام اولدقده قدرى تشنكانه ديدى تاريخ
سبيل وچشمه‌دن آب حيات افزا ايچك صحا

۱۱٥٤

مومى‌اليه ۱۱٥٦ ده وفات ايدوب سبيل مذكور داخلنه دفن ايدلمشدر.

مخدوم ثانيلرى حسين اغا دخى رجال دولت عليه‌دن اولوب مكرراً ترسانه امانتى ووزير كتخدالغى مناصب جليله‌لريله كامياب اولمشدر. پدرى خيراتنه منضم اولمق اوزره اتصالنده برمكتب ايله سبيل مذكورده يكپاره مرمردن شادروان بنا ايتمشدر. اليوم مكتب خانه‌يه تبديل ايدلمشدر. وفاتنده پدرى

خیری‌ایله کندی خیری آره‌سنده اولان مقبره‌یه دفن اولنمشدر. وفاتنه [ختام عمل = ١١٨١] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. چشمه اوزرنده بربسملهٔ شریفه والت طرفنده [ومن‌الماء کل شیٔ حی] آیت کریمه‌سی محکوك اولوب الت طرفنده دخی ابیات آتیه واردر.

ضابط جند سپاه طایف بیت اله
عمرهٔ اصحاب جاه یعنی محمد امین
ایتدی برنده اثر نائل اجر ایلیوب
ایلیه سعیین خدا حسن قبوله قرین
شاکر اوقور تشنکان صو کبی تاریخنی
چشمهٔ عین‌الحیات یاپدی محمد امین

١١٥٣

سبیل اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر :

جناب صاحب خیرات امین محمد اغا
کیم اولدر السنه‌ده بذل جودیله مشهور
درونی منبع آب زلال خیر واحسان
بیرونی مصدر بونوال نامحصور
امید اجر رجای قبول ایلیه حقدن
بو آبی ایلدی اجرایه کوشش موفور
خلوص ونیت وصدق درونی عبدالله
برنده بویله برعالی اثر اوله منظور
توسل ایتدی رضای خدای بیچونه
سبیلی یاپدی ایدوب بذل وسعت مقدور
سبیل پاکنك آب حیات
آب حیاتدر قطره‌سی مسرور
عطاشی ایلدی اروا سبیل و چشمهٔ پاکی
انیده ایکی جهانده خدا ایده مسرور
امید صادق اودر خاندان اقبالن
زمان حشره‌دك عون آله ایدر معمور

ادای خـدمت تاریخی بیت واحـد ایله
عجبمی شاکر اولورسه بووجهله مسطور
سـبیل پاکی بوسـوده بنـا ایله‌ین یارب
بحق جاه محمـد امـین اوله مأجـور

١١٥٣

سبیلك دیکر قپوسی اوزرنده ینه بربسملهٔ شریفه ایله (وسقیهم ربهم شراباً طهوراً) آیت کریمه‌سی والت طرفنده دخی ابیات آتیه مسطوردر .

قپو سـا که آچلدی ای سبیل پاك وبیهمتا
عطاشی سنده قیل آب‌روان افزا ایله اروا
براپچم صویك اما حقی واردر اولمیوب منکر
دعای خیر بانی‌سیله اولسون نوش ایدن کویا
کل ای لب تشنکان ایشته سبیل و چشمه‌سار ایشته
هپ ابنای سـبیله عافیتله نوش ایدك صحا

تربه‌نك جاده‌یه ناظر اولان جبهه‌سی اوزرنده جلی خطایله عشرهٔ مبشره اسامیسی مسطوردر .

طوله باغچه ایله قباطاش اره‌سنده ویقوشك باشنده بك سدعنابر صورتده یاپیلمش برچشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

پادشـاه دین ودولت حضرت عبـدالحمید
تخت وبخت وشوکتك سلطان صاحب افسری
سر بسر سیراب آب جوی جودی کائنات
سر بسر طولدردی صیت عدلی ایله کشوری
غالب اولسـون دشمن دین مبینه دائمـا
کورمسون فوز وفلاح آنك عدوی کمتری
حق مظفر ایلیـه دائم لوای شـوکتن
ناصری اه اوله توفیق باری یاوری
ایلیـه اولاد وانسـاب کرامن حشره دك
ذاتی وسن مولا بو دین دولتك شان وفری
هم سلحداری انك یحیی افـندی محترم
سـایهٔ لطفنده اولدی نیجه خیرك مظهری

هب دعای ناسی جلب ایتمکده شاه عالمه
هب وجوه بره صرف ایتمکده طبع انوری
سوق ایدوب از جمله حسبی بومعلا چشمه‌ی
دفتر اعمال خیره ویردی زیب وزیوری
دلکشا برطرح نوزیبا ادادر حق بوکیم
پرطرب ایلر کورنجه رسم وطرزی دللری
بر قفسله مرغ خوش اندامه بکزر کوییا
جانب دریایه آچمش شوقله بال وپری
تشنه‌لر ایچدکجه آبندن حیات مستعان
ایده شاد ارواح سبط حضرت پیغمبری
یاز ادیبا شوقله تاریخ تامن سن دخی
منبع صاف مصفی‌در ایچن کلین بری
١٢٠٣

قباطاش

طولمه باغچه میداننده بدء ایله شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد جاده ویاخود ساحلك قره جهتنده کائن فندقلی‌یه قدر اولان محله‌لردن عبارت بر سمتدر. بوراده شرکت خیریه واپورلرینه مخصوص اولمق اوزره بر اسکله بولندیغی کبی لدوس روزکارلرینه معروض اولدیغی جهتله غایت متین وریختم ایله احاطه اولنمش مستطیل الشکل بر قایق لیمانی ولیمانك ریختمی اوزرنده کوزل برچشمه‌سی وبر باب قره غولخانه‌سی ایله آرابه واپورینه مخصوص بر اسکله‌سی واردر . صوك بهارده بورایه پك چوق بال قباغی کتریلور .

بوراده بولنان ومحل مذکورك سبب تسمیه‌سی اولان طاش رجال دولت علیه‌دن کوسه کتخدا دینلمکله‌شهر تشعارمصطفی نجیب چلبی افندی طرفندن کوزلجه یونتدیریلوب براسکله حالنه افراغ ایدلمشدر . یقین‌وقته قدر اوراده کورلمکده ایدیسه‌ده شیمدیکی حالده اوراده‌انشااولنان برکلبه‌یه تخلك وظیفه‌سنی ایفا ایتمکده‌در .

قباطاش جامع شریفی

جامع مذکورك بانیسی نشانجیلق پایه‌سیله متقاعد اولان رئیسی ارباب عرفان،

خواجهٔ جهان معانی وبیان منشئ بی مدانی ثانئ بدیع همدانی عمر عونی افندی ابن مصطفی اغا عنوانیله مقیددر. تاریخ بناسی ١٠٦٢ در قپوسی اوستنه مبنی مکتب صبیانی‌ایله یانی باشنده بر ده چشمه‌سی واردر. مومی‌الیه جامعنك محرابی اوکنده مدفوندر .

چشمه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر .

[صاحب الخيرات والحسنات وراغب الجنة والدرجات مرحوم ومغفور المحتاج الى رحمة ربه الغفور طوپخانه‌لی الحاج محمد اغا ١١٩٦]

قارشوسنده بولنان مزارلغك دیواری اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر :

هم نام فخر عالم مطبخ امینی یعنی
ارجعی امری ایله ایلدی عزم بقا
ترك ایتدی منزلت وجاه جهان اول ذات
دعوت ایدنجه آنی دار نعیمه مولا
زائر قبری اولان اخواندن مرجودر کیم
فاتحه ایله ایده‌لر روحنه خیر دعا
تاریخ فوتی ایچون احبابی دیدی انك
مأوایی قیلدی منزل حاجی محمد اغا

١٢٠٠

قبا طاش قره‌غولنك اوست طرفنده بولنان جسیم چشمه صدر اعظم حکیم زاده علی پاشا مرحومك ایلك دفعه کی صدارتنده ایکی یوزلی اوله‌رق برطرز دلنشینده بنا وانشا اولنمشدر . مذکور چشمه‌نك صویی طوپخانه صویندن افراز ایدلمشدر . دکزه ناظر جبهه‌سی اوزرنده محکوك اولان تاریخ اوزمان شعراسنك منتخبی بولنان قبا طاشلی السید حسین وهبی افندینکدر .

وزیران جهانك آب روی مسعدت جودی
وکیل سلطنت صدر جمیل سایهٔ مولا
بنان دستی عین نیل ایدوب لولهٔ مقسمدن
عطاشی بحر وبرده مأجودی ایلدی اروا
بواحیا ایلدی ساقئ آب کوثرك نامن
علی پاشا یوزی صوینه کل آب حیات ایچ‌ما

جهانه عدلی ساری آب جودی دهره جاریدر
او صدر اعظمی مولا معمر ایده نوح آسا
حساب اولسه چیقار هر مصرعندن وهنیا تاریخ
قلمله سنك مرمرده قازدك سكه یی حالا
محمد مصطفی روحینه بو آب حیات اقدی
نه دلجو چشمه یاپدی فی سبیل اه علی پاشا

۱۱٤٥

دیکر جبهه سنده محکوك اولان تاریخ شاکر حسین افندینکدر :

شه ستوده سیر خسرو سلیمان فر
جناب حضرت محمود خان ملك آرا
او آب روی سلاطین له ایکی اوچ شهرك
عطاش تشنه لبن ایتدی سوبسو اروا
محط عدهٔ شوکت غلاطه وطوپخانه
مراسیٔ سفن نصر اولان قاسم پاشا
برینی والده سلطان برین او شاه جهان
سبیل وچشمه بناسیله ایتدیلر احیا
انا صو یندن ایدوب اهل دولته تقسیم
قصور یرلرده ده اولدی نیجه چشمه بنا
فقط بو موضع خالی یه اولمیوب همت
براز آز ایدی در پیش ایکن ایکی دریا
اکاده خضر ایریشوب همت علیه ایله
سمی ساقیٔ کوثر کزیدهٔ وزرا
بو همت علوی بو سخای مرتضوی
بو اعتقاد قوی بو نوازش ضعفا
بو نظم دولت و بو عفت ودیانت ایله
او صدر محترمك مثلی کلمدی حقا
وزیرلر آراسنده نیجه مسلم ایسه
بو چشمه ساریده اولدی اودکلو مستثنا

خدا مقام شريفنده ايليوب دائم
نيجه مأثره توفيق ايليه مولا
يازيله طاقنه شايسته واقفا تاريخ
يرنده اولدى بنا چشمهٔ على پاشا

١١٣٥

اشبو چشمه قربنده جزمه‌جى باشى بدرالدين محمود اغا طرفندن فوقانى اوله‌رق بنا اولنمش تكيه مسجدى كائندر. مومى اليه دركاهك قپوسى پيشكاهنده مدفوندر. بر بيوك طاشك اوزرنده رئيس الجر موقيان ديو مفصل ومشروح ترجمهٔ حالى مسطوردر. زاويه ومسجدك اتمامنه [خير عزيز = ٩٠٤] تركيبى تاريخ دوشمشدر. مع التأسف بوكونكى كونده مسجد شريف مذكوردن بر اثر قالمامشدر. عرصه‌سنك بر قسمى جاده‌يه كتمش وقسم ديكرى دخى معدن كمورى دپوسى اتخاذ اولنمشدر.

بازركان مسجدى

قباطاشدن كموش صويى خسته خانه‌سنه چيقان يقوشده‌و آجى چشمه ناميله معروف اولان چشمه‌نك قارشيسنده‌در. بانيسى بازاركان على افندى اولوب اليوم مسجد موجود دكلدر. يالكز بانيسنك تربه‌سى بولنمقده‌در. سنك مزارى تاريخدن عاريدر.

قنطارلى بابا دركاهى

قبا طاشده كموش صوينده واقع اولوب طريقت سعديه‌يه منسوبدر. دركاه ١١٩٥ تاريخ هجريسنده بنا اولنمشدر. بانيسى قنطارجى بابا ناميله معروف بر ذاتدر. موما اليه ١٢٦٠ تاريخنده وفات ايدوب تكيه‌نك باغچه‌سنه دفن دفن ايدلمشدر.

حاجه فاطمه خاتون محله‌سى

قباطاش قربنده كموش صويى خسته خانه‌سى جوارنده دباغ اوطه‌لرى زقاغنده

كائن اشبو محله‌عن اصل باشلی باشنه‌برمحله اولدیغی حالده بالاخره وقوعبولان
برحریق مدهشده اکثر خانه‌لرینك احتراقی حسبیله حین تحریر عتیقه‌ده موقةً
قبا طاشده کائن عمر عونی افندی محله‌سنه الحاق اولنمش وبرخیلی سنه‌لر قیودات
ومعاملات رسمیه او یولده جریان ایتمکده بولنمش ایکن اخیراً نامنه مضاف
مسجد شریفك تعمیر ایدلمسندن وبرخیلی خانه‌لر انشاسیله سایۀ معموریتوایۀ
جناب پادشاهیده شرفیاب اعمار وانتظام اولدیغندن محله‌لرینك سالف‌الذکر
عونی افندی محله‌سندن فك ارتباط وتفریقنه مساعده اولنمسی اهالیٔ محله
وارزوی عمومیءاوزرینه امامتی دخی طرفندن مستقلاً اداره اولنمسی مسجدشریف
مذکور امامی حافظ حسین افندی طرفندن مضبطه‌واستدعا اولندقده اول‌امرده
اوقاف همایون نظارت‌جلیله‌سندن استفسارکیفیت‌اولنمش‌وبالحواله مسجد مذکورك
باشقه‌جه محله‌سی اولدیغی سندات وتمسکات وبونلرك محفوظ ومضبوط بولنان
قیوداتیله رهین مرتبۀ حقیقت واثبات ایدوکی سندات عمومیه ادارۀ بهیه‌سنك
اعلام جوابیسنه عطفاً محکمۀ تفتیش اوقاف همایون مستشارلغی جانب
عالیسندن بیلدیرلمسیله برابر سجل نفوس‌اداره‌سندن‌دخی‌لدی‌الاستفسارصورت
معروضه تأیید وبیان قلنمش اولمسنه وقبا طاش یعنی عونی افندی محله‌سنك ایه
ایکی یوزه قریب خانه‌یی شامل اولمق مناسبتیله بروجه عدل وحقانیت از هرجهت
قابل تقسیم وتفریق بولندیغی بالتحقیق اکلاشلمسنه مبنی خصوص مذکور حقنده
دوائر جلیله بیننده ایکی سنه قدر برمدت دوام وجریان ایدن مخابرات رسمیه
وتدقیقات عمیقه نتیجه‌سنده ذکر اولنان حاجه فاطمه خاتون محله‌سنك یوز خانه
اعتباریله بالتفریق باشلوباشنه مومی‌الیه حافظ حسین افندی طرفندن‌اداره‌اولنمسنه
ومحله‌جه تنسیب قلنه‌جق ارباب حسن حالدن ایکی مختار ایله برابر امامته عائد مهر
رسمیلرك بالحك یدلرینه تسلیم قلنمسنه مجلس اماتجه قرار ویرلمش وتعیین حدود
خریطه‌سی بالتنظیم شهر امانت‌جلیله‌سندن باتذکره داخلیه نظارت جلیله‌سنه‌ترسیل
وتسبیل ایدلمش وسایۀ تسهیلاتوایۀ جناب پادشاهیده ساحه آرای وجود اولان
لایعد ولایحصی اجراآت محاسن غایات ترقیپرورانۀ عصریه‌یه انضمام ایدن‌خصوص
مذکوردن طولایی اهالیٔ محلیه طرفندن ادعیۀ مفروضۀ تاجدار اعظمی باکال
اخلاص آوردۀ زبان شکران وثنا ایدلمش وامام مومالیهك سنه‌لرجه تعقیب کیفیت
واللی سنه‌لك بروقف جلیل وجمیلك شوصورتله ظاهره اخراجنه خدمت‌وحسن
موفقیتندن ناشی کندیسی جداً مظهر تقدیر پیروبرنا اولمشدر. حاجه فاطمه‌خاتون

سابقاً ترسانهٔ عامره امینی حسین افندی مرحومك بخل نجیبه‌سی والماس محمد پاشانك امامی ابراهیم افندی مرحومك حلیلهٔ محترمه‌سیدر مسجدك اتمامنه [باغ قدس ــ ۱۱۱۷] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. فی‌الاصل بنا اخشاب ایکن وفاتندن مقدم طوغله‌یه تبدیل اولنمشدر. بانیهٔ مزبوره‌نك قبری اسکدارده‌در .

مسجد مرور ازمنه ایله خرابه یوز طوتمش و ۱۲۵۵ تاریخنده قپودان دریا بولنان محمد علی پاشا طرفندن تجدیداً تعمیر اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

حق محمد علی پاشانی موفق ایتدی
مسجد فاطمه خاتونی کوزل ایلدی بنا
شاه مغفوره اولان خدمت والاسیچون
قیلدی سلطان جهانبان فریق شورا
دل عاشق کبی یانمشدی بو معبد خانه
قیلدی معمور یکیدن او سخاوت پیرا
من بنی مسجدی عالم اولان عارف اکلر
شکسز اول ذاته ویرر مثلنی جنتده خدا
یازسه صفوت نوله جوهرکبی باریق تاریخ
محترق مسجدی ایتدی علی پاشا احیا

۱۲۵۵

ریختم اوزرنده مرکوز اولان طاشده محکوك تاریخ بروجه آتیدر :

شه‌دیارك نوال سلطنت عبدالمجید خاندر
ایدن فیض جوادی برو بحره هرزمان اجرا
بوصولردن تکنجه فورتنه هنکامی قایقلر
خطرخوفی ایله ناسه کلوردی دهشت عظما
بولیمانی اوجوهر ریز احسان ایدیجك ایجاد
قباطاش اولدی کوهر پارهٔ امنیت دریا
رها بولدقجه تندباددن زورقجه‌لر بونده
اوشاهی روزکارك فتنه‌سندن صاقلسون مولا
سزا ترجیع ایدرسه‌سنك تاریخك قلم زیور

بولیمان رصینی قیلدی خان عبدالمجید انشا

۱۲۶۷

دکزه ناظر اولان جبهه‌سی اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر .

جهانکیر زمان معدلت عبدالمجید خانك
نسیم لطفی بحرینه ویرلدن جنبش اقبال
نظامی ایلدی بحروبری مأوای امنیت
اولور امواج عدلندن جهان دریای امنیت
سریرنده خدا اول شهریاری ایلسون دائم
جهانده قیلدی چوق خیراتله ابقای امنیت
بومنظومه ایله زیور تام اولورسه نوله تاریخم
قباطاش اولدی بولیمان ایله باق جای امنیت

۱۲۶۷

قباطاش واپور اسکله‌سی اوکنده ۱۲۱۳ ده خیرات ایدلمش معطل بر چشمه کائندر .

قباطاش قره غولنه متصل اولان نمازکاه‌ده مرکوز طاشده محکوك عباره بروجه آتیدر :

[جنتمکان فردوس آشیان ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلرینك جزمه‌جی باشیسی محمود بدرالدین اغانك طقوز یوز درت تاریخنده وقف ایتمش اولدیغی اشبو نمازکاه عرصه‌سی بوکره تعمیر اولنمشدر ۱۲۸۹]

قره غولك قارشیسنده الیوم اودون دپوسی اتخاذ ایدیلان محلده مدفون بر ذاتك باشی اوجنه موضوع بر چشمه طاشی اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر .

ایریشه روحنه آثار رحمت
بو آبی اوغلو ایچون ایتدی اجرا
بوله نوش ایدن دلتشنه راحت
دیدنی هاتف مثال ما جنت

۱۰۶۶

علی اسپر

قباطاش قرب وجوارنده اولان اشبو محله‌ده الحاج علی اغا طرفندن بنا

واحيا قيلنمش برمسجد شريف واردر . موما اليه مسجدنده مدفوندر . بو محله‌نك بو نام ايله اشتهارينه سبب مسجدك امامرلندن برى على اسپر ديمكله شهر تشعار اولنمسندن ايلرى كلمشدر .

فندقلى

قباطاشك جنوب غربيسنده برطرفى ساحل وتراموای جاده‌سيله احاطه اولنمش برسمت اولوب شمال غربيده براوجى تقسيمه متصل جنوب غربيسى طوپخانه سمتنه بتيشيك برسمتدر .

فندقلى جامع شريفى

ساحل بحرده وجاده‌يه ناظر اولان اشبو جامع شريف اناطولى قاضيعسكر - لكندن معزول محمد وصولى افندى طرفدن بنا وانشا اولنمشدر . موما اليه مصاحبهٔ حضرت سلطانى حبى عائشه خاتونى تزوج ايتمش اولمغله حبى منلاسى عنوانيله دخى شهرت آلمشدر .

٩٩٨ سنه‌سى ترك عالم فانى ايلمش وايوب سلطانده محل مخصوصنه دفن ايدلمشدر. قربنده مستقل زاويه‌سى واردر. حبى عائشه خاتون دخى يقيننده وبر تربهٔ مخصوصه‌ده مدفونه‌در .

جامعك قربنده اولان مكتب ايله حمام مرحومك وقفيدر ١١٦١ تاريخنده استانبول قاضيسى ايكن جامع مزبورك وقفنك تزييدينه خدمت ايدن چلبى زاده اسماعيل عاصم افنديدر. ١٢٣٨ سنه‌سى وقوعبولان بر حريقده جامعك اطرافى رخنه‌دار اولمش ويكيدن تعمير ايله محفل همايونى دخى توسيع قيلنمشدر . جامع شريفه متصل سبيل اوزرنده محكوك تاريخ شودر .

شهنشاه جهان عبدالحميد خان ابن احمد خان
هميشه مظهر فيض جنان كبريادر بو
انك عصر همايوننده بولمشدر جهان زينت
هر اطوارنده نقد ساز سلفدن دريادر بو

خصوصا قیل نظر خیراتنه دستور ذیشانك
موفق اولدی آثاره اکا حقدن عطادر بو
محلنـده عجب برك کرم صرف همم قیلدی
خلوصیـدر انك باالله توفیق خـدادر بو
بوجمعیتلو رعنا جای بیل کیم یوغیکن الحال
بحمدالله که نقدر شـك رضوان صفـادر بو
آقدی سلسبیل اعنی مآ کوثر ملکه جنتدن
حیات اولسون عبادالله کیم عین الشـفادر بو
بوسمتك ایلیوب وردی حقـا آصف یکتا
شرفله صاچلدی فندقلی مجراسـنه روادربو
زلال آسا ایچك ای تشنکان آب مصفادن
یوسف پاشای برلب صو مدحه سزادر بو
وکیـل مطلق شـاه معظمدر صـداقتله
دعاسی واجب هر عهـدهٔ وکلادر بو
نیجـه خیر ایله نام شریفین یازدی مرمرده
خدای مغفرتسـازه کمال التجـادر بو
دکلدر زینت صوری جهـانه منحصر ملکه
لوجه اه اثردر نوشـهٔ یوم بقـادر بو
ایدوب روح روان آثارکهٔ تحفـهٔ ناچیز
شـفاعت جویی باب حبیب مجتبـادر بو
ادیباسـنده یاز اتمـامنه تاریخ زیباسن
سوز اولمازطرحنه‌اعلا سلسبیل دلکشادر بو

۱۲۰۱

جامعك مقبره‌سنه حسین پاشا زاده روز نامچهٔ اول الحاج محمد بك طرفندن بر دیوار چکلمش واوزرینه موضوع برطاشه ابیات آتیه حك اولنمشدر .

محمد بك افندی ابن الحـاج حسین پاشـا
کوچوب بو دهر دوندن قیلدی عزم عالم بالا
همیشه پیشه اوراد ایله اذکار ایدی اول ذاتن

شب وروز ایلدی تحصیل زاد عالم احیا
کراراً حج ایله تعمیر ایتدی چوق خدمت
شفیع اوله اکا روز جزاده کعبهٔ علیا
اگرچه جانب دولتدن اولمشدی اکا مأمور
بجای آوردهٔ خدمت اولوب سعی ایلدی حقا
تهی دستانه انعام ایتمکی معتاد ایدنمشدی
تصدق ایتمه‌ده اهمال وامساك ایتمدی اصلا
نیجه دفعه اولوب روزنامچهٔ اول ینه اخر
قپاندی دفتر اعمالی ایتدی ذمت ابرا
میر آمد اولمشیکن خواجکان دولت ایچنده
قودی بالین خشت لحده سر قبری ایدوب مأوا
اولوب طی کردهٔ دست اجل روزنامچهٔ عمری
چو نقش صورت عالم ایدر تحویل استدعا
صلاح اوزره مرور ایتمشدی اوقاتی بوعالمده
ایده عقباده باری جایگاهن جنت اعلا
گلوب برداعیٔ اخلاص مشید دیدی تاریخین
محمد بك افندی ایلیه رحمت سکا مولا

بو مزارلقده مدفون صادق افندینك سنك مزاری تاریخی بودر .

حضرت صادق افندی رحمة الله علیه
ایتدی عزم ساحهٔ دار السلام
اول سمی فخر عالم فاضل تقوی پناه
اولمشیدی ایکی دفعه عز ایله مفتی الانام
مهبط انوار اوله قبری الی یوم القیام
لحده اولنجه نهاده یاد دیدم تاریخنی
جنت المأوی اوله صادق افندی‌یه مقام

فندقلی جامعنده مدفون ذوات مشهوره

صدرالدین زاده صادق محمد افندی ــ مدرس فیض‌اه افندی صلبندن ١٠٤٠ جماذی‌الاولنك اون التیسنده تولدایلمشدر . مدرس ، منلا اولوب ١١٠٣ محرمنده استانبول پایه‌سی و٤ ده صدر اناطولی و٥ شوالنده‌صدر روم ایلی اولوب ذی‌القعده‌سنده شیخ‌الاسلام اولدی ١١١٩ ذی‌القعده‌سنده‌شیخوختی اکلاشیلوب انفصال‌ایتمش‌و ١١٢٠ رمضانك‌یدیسنده‌وفات‌ایتمش‌وفندقلی‌جامع‌شریفی اوکنه دفن ایدلمشدر . عالم ، ادیب حسیب اولوب السنهٔ ثلاثه‌ده شاعردر .

صدرالدین زاده عبدالرحمن افندی ــ شیخ الاسلام صادق‌افندینك اوغلیدر . مدرس ومدت مدیده مکتوبیٔ‌فتوا اولدی‌بونك اولادینه [مکتوبی زاده] دینلدی ١١٣٤ ده یکیشهر منلاسی وبعده شام منلاسی و٤٢ ده مکهٔ مکرمه منلاسی ٤٣ ذی‌القعده‌سنك یکرمیسنده استانبول‌قاضیسی اولوب سنه‌سنده عزل اولندی ٥٠ ذی‌الحجه‌سنده قسطمونی‌یه کوندریلوب بعده انا طولی پایه‌سی اولدی ١١٦٠ رجبنك یکرمی بشنده وفات ایله فندقلی جامعنه دفن اولنمشدر . علم وکتابتی جامع برذات ایدی . مخدومی زین‌العابدین محمد افندی کندوسندن یکرمی کون اول وفات ایتمشدر یاننده‌مدفوندر .

فندقلی تکیه‌ومسجدی

اشبو تکیه حضرت سنبل سنان طریقنه منسوب اولوب امرای‌دریادن‌عرب احمد پاشانك زوجهٔ محترمه‌سی سرایلی پری زاد خاتون طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . زوجی ایله برابر مسجد مذکور قربنده واقع تربه‌ده مدفوندرلر . مقابلنده واقع چشمه مشار الیه پاشانکدر . اوزرنده محکوك تاریخك تاریخ مصرعی شودر .

سلسبیل اولدی ایچك چشمهٔ احمد پاشا

٩٨٣

وقفیه‌سنه [حسنات فتاح = ١٠٠٨] ترکیبی تاریخ دوشمشدر ، مذکور تکیه ١٢٣٨ جماذی‌الاخره‌سنده وقوعبولان طوپخانه حریق کبیرنده محترق

اولمش ومؤخراً قپودان دریا خسرو محمد پاشا طرفندن مجدداً بنا وانشا ایدلمشدر .

چشمه‌نك اوزرنده ایکی حدیث شریف واردر .

درون تکیه‌ده مدفون اولان مشایخ

زاویهٔ مذکوره‌یه ابتدا شیخ حسن افندی شیخ اولمشدر . موما الیهك وفاتنده یرینه الشیخ السید جعفر کشفی افندی شیخ اولمش و۱۰۵۳ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب جامعك مقابلنده واقع کوشه‌یه دفن ایدلمشدر. وفاتنه مصراع آتی تاریخ دوشمشدر .

هودیوب جعفر افندی عزم فردوس ایلدی

یرینه شیخ رجب افندی پوست نشین اولوب بودخی ۱۰۵۵ ده وفات ایلدکده یرینه فضل‌اه افندی شیخ اولمشدر ، ۱۰۶۵ ده وفات ایدوب یرینه اعمی حسین افندی زاویه‌دار اولوب ۱۱۱۸ سنه‌سنه قدر ۵۳ سنه مشیختده بولنوب بونکده وفاتنده مصطفی افندی شیخ اولمش و۱۱۴۰ ده بودخی وفات ایتمکله یرینه محمد افندی شیخ اولمشدر بودخی ۱۱۴۹ ده وفات ایدوب یرینه ابراهیم افندی شیخ اولمش بودخی ۱۱۷۸ سنه‌سی وفاتنده السید محمد نبی افندی پوست نشین اولوب ۱۱۸۹ سنه‌سی وفات ایتمکله یرینه شیخ احمد افندی وانك ده وفاتنده حافظ افندی جانشین اولمش و۱۲۳۴ سنه‌سی ارتحال دار بقا ایلدکده یرینه بو تکیه‌نك صوك مشایخندن [یونس افندی] شیخ نصب اولنمش وخیلیجه

شهرت آلمشدر. بونکده وفاتنده شیخ حافظ احمد افندی شیخ اولوب بودخی ۱۳۰۱ ذی الحجه‌سنده جده‌ده ارتحال داربقا ایتمکله یرینه مخدومی شیخ قدرت افندی شیخ اولمش ایسه صغر سنی حسبیله الیوم وکالتی رشادتلو شیخ حافظ محمد شوکت افندی اجرا ایلمکده‌در .

تکیه‌ده مسافرةً بولنوب ۱۲٤٥ سنه‌سی وفات ایدن شیخ عبدالرحمن افندینك سنك مزارنده محکوك اولان تاریخدر .

محو اولوب عشق ایله درکاه وصاله یورودی
سید سالك حق حضرت عبدالرحمن
شاذلی ، قادری ، نقشی وفارعی ایدی هم
قطب یکتا ایدی آداب طریقنده همان
شانه دینسه دخی عارف یاه سزا
واقف سرملامت ایدی اول پیر جهان
جانی ایتدی فدا ذوق جماله کیتدی
روحنی رحمت ایله شاد ایده رب یزدان
کوجدی برعاشق دیدی آغله اوقو تاریخك
هو دیدی ترك فنا ایلدی عبدالرحمن

۱۲٤٥

تکیه‌نك یقیننده کی اولان چشمه ایله اوزرنده اولان مکتبی سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرینك سلحدارلغندن صدارت عظمی ایله چراغ بیوریلان بیقلی علی پاشا بنا ایلمشدر حتی ۱۱٦۹ ده وفات ایتدیکی زمان خیرات مذکوره ناتمام قالدیغندن پادشاه مشارالیه حضرتلرینك قادینلرندن اوچنجی ذوقی قادین حضرتلری طرفندن اکمال ایدیلوب وظائفی دخی نور عثمانی جامع شریفی وقفنه الحاق ایدلمشدر. مرور زمان ایله چشمه‌نك صو یوللری خراب اولمغله امناء ترسانه‌دن حسین افندی نام ذات یکیدن صو کتوروب چشمه‌یی دخی تعمیر واحیا ایلمشدر .

فندقلی جامع شریفی قربنده وجاده اوزرنده بولنان حمامك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

دیدیلر حضرت منلا افندی یاپدی برحمام

نظيرين كورمدى عالمده ارباب نظر آنوك
صونى نوله آقتسه آيينه صاف مشربلر
كه زيرا شمدى اولدر آب رويى صحن دنيانوك
كورنلر اول مقام دلكشا انك ديدى تاريخن
لب درياده سيران ايله حمامنى منلا نوك

حمامك ايلريسنده وجاده اوزرنده معطل برچشمه كائندركه اوزرنده عبارهٔ آتيه محكوكدر .

[صاحب الخيرات والحسنات سابقاً اغا كتخداسى مرحوم ومغفور خربوتلى مصطفى اغانك چشمه‌سى ۱۱۷۵]

قزغانجى باشى

فندقلى قربنده اولان اشبو محله‌ده قزغانجى باشى الحاج على اغا طرفندن بنا وانشا اولنمش جامع شريف كائندر. مومى اليه جامعك يقيننده كائن ابدست المغه مخصوص موصلقلر جوارنده مدفوندر. سنك مزارنده اولان تاريخ ۱۰٦۸ در. بعده متوليلردن الحاج ابراهيم اغا طوغله‌دن بر مناره ايله برمكتب ووظيفه ضميله اول محلى احيا ايدوب واقف ثانى اولمغله وفاتنده جامعك محرابى اوكنه دفن اولنمشدر. ومزارى طاشنه متولئ ثانى ديو تحرير ايدلمشدر. جامعك قارشوسنده كوشه‌ده بولنان كاركير وبيوجك چشمه كوپريلى زاده احمد پاشا طرفندن ۱۱٤٥ ده بنا اولنمشدر .

جامع شريفك ديوارى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بر وجه آتيدر :

شوق ومهتاب عبادتله فتيلى آلدى
طوپجى غازيلرينك شجيعى احمد پاشا
محترق جامعنى ياپدى قزاندى اجرين
خير ايله روحنى قزغانجينك ايتدى احيا
قيلدى بو بيته خدا بانئ ثانى ذاتن
بش وقت ايچره جماعت ايدر البته دعا
ايليوب سعينى مشكور بحق كعبه

سیأتن ایده رحمت ایلیه ربم امحا
یازدی تاریخنی صفوت اوقوسون مؤمنلر
یاپدی اخلاصله بومسجدی احمد پاشا

مشارالیهك چشمه‌سی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

مادر سلطان محمود خان خیر النسا
تاج عصمت درة العفت سلاطین عفاف
جوش ایدوب دریای خیری تشنکان عالمی
ایلدی سیراب وریان چونن بقدر اکتفاف
بوکرمدن حصه‌دار اعلا وادنی سوبسو
اولدی مستغرق یم احساننه خلق بی‌خلاف
قباطاش طوپخانه قاسم پاشا معمور اولدیلر
بویله خیرات عظیم الشانله قیل اعتراف
هر رجال دولته بر چشمه احسان ایلیوب
ایلدی احمد پاشاییده بو خیره مضاف
اویله احمد پاشا کیم خاندان دولتك
بنده‌سیدر اول وزیر ابن وزیر اهل صاف
پادشاه ربع مسکونك نشان عدلنه
اولدی توقیعی زمان عدلی ویردی انکشاف
حضرت سلطان محمود ابن سلطان مصطفی
خلداه عمره سلطانه بالاکتناف
خان ابن خان آل عثمان مالك روی زمین
اعظم خاقان شهنشاه جهان صاحب سیاف
چاکر ادناسیدر کیخسرو و دارا وجم
آستان دولتیدر جمله برجای مطاف
والده سلطان برخیره موفق اولدی کیم
دولت اولده مسبوق اولمدی بی‌اختلاف
درکهکده قیل قبول خیر جلیل الشانی
بحقنا یوم القیام یاربنا مما نخاف

بهجتی عطشانه تاریخ ختامن سویلدم
چشمهٔ احمدپاشا اولدی جاری آب صاف
١١٤٥

جامع شریفه متصل اولان اوفاق برمزارلقده مدفوندر. سنك مزارنده تاریخ آتی یازیلیدر.

آتمه‌دن طوپی بقا ملکنی فتح یالیتنا
آلور البته قبل اجل جیش فنا
اشته حق ایلیه عفویله فریق جنت
کوچدی بر پیر مجاهد ایدی احمد پاشا
دین‌ودولت اوغرنده چالیشوب ازدل‌وجان
آلدی چوق نام صلات‌ایله اول مرد غزا
روحنی رحمت واخلاص ایله تلطیف ایده‌نه
یوم محشرده شفاعت ایده محبوب خدا
یازدی تاریخنی صفوت ایده‌رك حقه نیاز
حلم ایله رحمته نائل اوله احمد پاشا
١١٦٨

جامعك قارشوسنده ابدست آلمغه مخصوص اوفاق بر شادروانی واردر.

سلیمه خاتون

فندقلی دره‌سی داخلنده‌اولان‌اشبو جامع شریف قیلیج علی‌پاشا مرحومك زوجه‌لرندن سلیمه خاتون طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا قیلنمشدر. موماالیها کمیده وفات ایتمش وبرجزیره‌یه دفن ایدلمشدر. جامع مذکوره بوکره تجدیداً تعمیر اولنمشدر. الت طرفنده اوفاق قورنه‌لی برچشمه ایله یقوشك باشنده بیوجك ومعطل وتاریخدن عاری برچشمه دها واردر.

پشمانیه جامع شریفی

فندقلی قربنده بولنان بوجامع شریف بروسه مولویتندن‌معزول‌عبداه‌افندی

طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا قیلنمشدر . موما الیه جامعنك التنده مدفوندر . سنك مزارنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صرف مقدور ایلیوب قیلدی بنا بو جامعی
ایده مقبول قرین انی خدای مستعان
كوش جانینه ایریشنجه خطاب ارجعی
روح پاکی ایلدی عزم بهشت جاودان
قالدیروب دستی دعایه دیدیلر تاریخنی
دار جنت اوله عبداه افندی‌یه مکان

١١٠١

پرتلاش حسن افندی

فندقلی قربنده بولنان اشبو محله‌ده پرتلاش حسن افندی طرفندن بنا و انشا اولنمش بر مسجد شریف كائندر. مومی‌الیه طوپخانه‌ده قلیج علی پاشا جامع شریفی بنا اولنورکن کتابت خدمتنده استخدام اولنمشدر. مسجدنده مدفوندر سنك مزاری تاریخدن عاریدر. بو مسجد الچق دام مسجدی نامیله شهرتشعاردر. مذکور محله‌ده سعداه افندی نامنده برصاحب خیر طرفندن برچشمه خیرات ایدلمشدرکه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر .

مکارم پیشه خیر اندیشه سعداه افندی کیم
موفق ایلمش خیرات و احسانه انی مولا
ایدوب تشمیر ساق همت و سعین ره خیره
جهانده دمبدم آثار نو ایتمکده‌در پیدا
بنا ایدوب بودلجو چشمه ساری فی سبیل‌اه
یکیدن عین خضرك ایلدی نامك ینه احیا
حرارتدن جکرسوزان کوروب فندقلینك خلقن
زلال شفقتندن تشنکانك ایلدی اروا
سراجی سویلدم تبشیر ایدوب عطشانه تاریخن
کل ایچ صو چشمه سارپاك سعداللهدن صحا

١١٣٦

وینه بوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .

[مهد علیا سلطنت دولتلو والده سلطان علیةالشان حضرتلرینك کیلارجی اوستهسی صاحبةالخیرات مرحوم دلداده اوسته روحنه الفاتحه = ١٢١٩

حاجی رجب

فندقلی قربنده بولنان اشبو محلهده حاجی رجب اغا نامنده برذات طرفندن فوقانی اولهرق برمسجد شریف بنا وانشا اولنمشدر خشبی برمنارهسی واردر التی اناث مکتبی در . قربنده وجادهیه ناظر ١١٠١ ده وفات ایدن صوفی بابانك قبری موجوددر . قربنده حاجی بشیر اغا طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه واردر .

چوبجی لیمانی مسجدی

صالی بازاری قربنده و نصرتیه جامعشریفی اوست طرفنده بولنان اشبو مسجد شریف محمود چاوش نامنده برذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مسجد بعد زمان محترق اولمغله ١١٥٣ سنهسی تحویل قلمی کیسهداری عذاری الحاج محمد افندی طرفندن کارکیر اولهرق فوقانی بنا واحیا اولنمش ومنبر دخی وضع ایدلمشدر . مومیالیه مسجدك التنده مدفوندر. وفاتنه [اثر حکمت ١١٦٩] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

جانفدا خاتون ـ نوربانو سلطان حضرتلرینك الك مقبل جاریهسی اولمغله مشارالیها حین احتضارنده مخدوم عالیشانه حسن توصیه ایتمش وکندی وفاتنده حرمسرای همایونه ناظر اولمسنی وصیت ایلمشدر. بناء علیه کتخدا خاتونلق مقامنده شهرت بولمشدر. عصر سلطان محمد خان ثالثده سرای عتیقده انزوا ایدوب مستوفی تقاعدلك معاشی ویریلوب سرایلیلرك تزوجنه مأمور اولدیصکره وظیفهسی بر مثلی تزیید اولندی معززاً ارتحال ایلمشدر مدبره وعاقله ایدی بری آق باباده دیکری کمرك اوکنده ایکی مسجدی و آق باباده حمام وسبیلی واردر. فندقلیده دره ایچی محلهسی زقاغی آغزنده جادهیه ناظر تربهده مدفونهدر.

امیر امام مسجدی

فندقلی قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف سید یحیی افندی نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مومیالیهك مدفنی معلوم دكلدر. مسجدك منارهسی ١٢٩٩ سنهسی حافظ بهرام اغا طرفندن تجدید قلنمشدر. منارهنك الت طرفنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

صاحب الخیرات زهی دارالسعاده اغاسی
حافظ قرآن اکرم جامع لطف وعطا
خیره صرف ایلر همیشه فكر ومال نقدینی
طولدی خیراتیله عالم اول كریمك جابجا
تاریخ جوهرله اعلان ایتدی توفیق بندهسی
قیلدی بنیان بومنارهیی تجدید بهرام اغا

١٢٩٩

مسجدك شادروانی اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

[رحمت حقه ارتحال ایدن بهیجه سلطان علیها الرحمة والغفران حضرتلریله لالهسی مرحوم ومغفور حافظ ریحان اغانك روح شریفلرینه حاصل اولان ثوابی هدیه اولمق اوزره حرم همایون اغالرندن تاج الدین اغا حضرتلری اشبو موصلقلری رضاء الله تعالی بنا وماء جاری اجرا ایتدیروب عباد مسلمین ابدست آلدقجه اخلاص وفاتحه خوان ایله متوفای مشار الیهك ومرحوم حافظ ریحان اغانك روحلرینی شاد وبانیسنی دخی خیردعا ایله یاد وتذكاره همتلری مسترحمدر ١٢٩٩]

مسجدك ارقه طرفنده بولنان ایكی اوطهنك قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

[اشبو ایكی عدد اوطهلرك ایجارندن حاصل اولان اقجهدن جامع شریفده موقوف اجزاء شریفهلردن بهرماه برختم شریف اوقوتمق ولاسیما شادروان وابدستخانه صو یوللرینك تعمیراتنه صرف اولنمق شرطیله مذكور اوطهلری رضاء الله تعالی حرم همایون حصللی اغالرندن تاج الدین اغا انشاسنه موفق اولمشدر ١٣١٠]

قربنده وجاده اوزرنده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر :

[لااله‌الاالله محمدرسول‌الله صاحب الخیرات والحسنات سلحدار شهر یاری فندقلیلی محمد اغا روحیچون الفاتحه ١١٣٨]

سهیل بك جامع شریفی

صالی بازارنده اولان بوجامع شریفك بانیسی امرای دریادن سهیل بك نام ذاتدر .

مذکور جامع جنتمکان سلطان عبدالعزیزخان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده برطرز دلنشین اوزره تعمیر وتوسیع ایدلمش والتنه‌برده چشمه انشا قیلنمشدر . چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

حضرت عبدالعزیز خانك یم لطفنی خدا
ایلمش سیر ابساز کشت امن کائنات
طرز توسیع طریقن بوسهیل بك جامعك
یاپدیروب نوطرز ایله‌اول داور شوکتسمات
قیلدی تحتنده بودلجو چشمه‌یی اجرا ایله
بومحله خلقنی سیراب شهد التفات
صفوت آبن کوروب اولورزلال
رشك شیرین طعمندن اوپر قند نبات
فتحیا احیای عطشانه روان تاریخ تام
کل بووالا چشمهٔ شاهیدن ایچ آب حیات

١٢٩٠

ساحل بحره قریب اولان مکتب ١٣٠٣ سنه‌سی غازی سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك عنایات ومبرات جلیلهٔ شاهانه‌لری سایه‌سنده مجدداً تعمیر ایدلمش واوزرینه ابیات آتیه تسطیر قیلنمشدر .

شهنشاه جهان عبدالحمیدك دور اقبالی
زمان امن وآسایش دم عمران عالمدر

ممالك سايه‌سنده بهره‌دار علم اولدى
گواه صحت گفتار ايسه وجدان عالمدر
باقك مير سهيلك ايتدى احيا دار تعليمين
بولطفك شاكرى پيران ايله صبيان عالمدر
حسن نافع افندى خواجه‌نك‌ده حسن نيتله
كمال غيرتى مستلزم شكران عالمدر
بولندى حين اتمامنده حمدى بر گهر تاريخ
شونافع مكتبى انشا ايدن سلطان عالمدر
١٣٠٣

جهانگير

طوپخانه‌نك شمال غربيسنده كائن برسمت اولوب بك اوغلنه متصل نظارتى دكز جهتنه فوق‌العاده‌در . هواسى لطيف ايسه‌ده طوپخانه جهتندن گلان يوللر فوق‌العاده ديك بولنديغى جهتله مرور وعبور مشكل اولديغندن بك اوغلى ايله اولان مناسبتى دها زياده‌در .

جهانگير جامع شريفى

جامع شريف مذكورك بانيسى قانونى سلطان سليمان حضرتلريدر كه شهزاده‌لرى سلطان جهانگيرك روحى ايچون ٩٦٧ تاريخ هجريسنده بنا وانشا بيورمشلردر . مشار اليه شهزاده حضرتلرى ٩٦٠ سنه‌سى حلب‌الشهباده وفات ايتمش ونعشى درسعادته گتيريلوب برادر اكبرلرى سلطان محمد روحيچون بنا اولنان شهزاده جامع شريفى قربنده برادرلرى تربه‌سنه دفن ايدلمشدر ٭ وفاتنه شومصرع تاريخ دوشمشدر .

فردوس ايده مقام جهانگيرى اول جليل

جامعك محفل همايونى ومكتب صبيانى واردر . طوپخانه حريق كبيرنده يعنى ١٢٣٨ سنه‌سى محترق اولمش واوزمان صدر اعظم بولنان سلحدار على

پاشا طرفندن مجدداً بنا وتوسیع قیلنمش ایسه‌ده مرور زمان ایله ینه مشرف خراب اولمش وشوکتلو غازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك همم شاهانه‌لریله برطرز دلنشینده تجدیداً تعمیر اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

ابو الفتوح سلیمان خان قانونی
ایدوب بو معبدی شهزاده‌سی ایچون انشا
اوشاهزاده‌نك اسم شریفنه نسبت
قونلدی نامی جهانگیر جامعی حتی
جناب شیخ مکرم حسن افندی کیم
یگانه پیر رشادت سمیری ایدی حقا
ویروب بوجایه شرف بیك یگرمی سالنده
مقامن ایتدی تمام اللی درت ییل احیا
طریق فیض اثر خلوتیدن ارشادی
نیجه مریده ویردی نصاف عزوعلا
محل ذکر وعبادت ایکن بوجای لطیف
لچوب سنین ایدوب اول ذات اکمل عزم بقا
زمان زمان دخی بش دفعه محترق اولدی
خدایه شکر بوکره ینه اولندی بنا
باق ایشته سایهٔ عبدالحمید خانیده
عماری اسکیلرندن‌ده اولدی چوق اعلا
صلاة خمسه‌ده هر ذکر حق عقیبنده
ایدلسون اول شه ذیشانه بونده خیر دعا
شیخ شیمدی شوالتنجیدر دیدم تاریخ
بجا یاپیلدی متین اشبو جامع رعنا
۱۳۰۷

جامعك قپوسی اتصالنده کی چشمه اوزرنده [ومن الماء کل شیٔ حی] آیت کریمه‌سی محکوکدر .

وقتیله بوزاویه‌ده شیخ اولان حسن افندی جامع شریف قربنده مدفوندر . مشارالیه ۱۰۷٤ سنه‌سی ارتحال دار بقا ایتمش وشعرای زمانه‌سندن رشدی

اولمسه برا کسکی تاریخ کامل فوتنه
رشدیا اولور ایدی قدمات مولی العارفین

سنی طقسانه قریب ایمش یرینه خلیفه‌سی اولوب کندینک هم آزادکرده‌سی وهمده دامادی بولنان فتحاه افندی شیخ اولمشدر. موما الیه ١١١٥ تاریخنده وفات ایدوب شیخی یانه دفن اولنمشدر .

حسن افندینک سنک مزارنده محکوک اولان عباره بروجه آتیدر .

[قطب العارفین جهانکیری مرحوم الشیخ حسن افندی قدس‌اه روحه ونغعناه بشفاعته الفاتحه ١٠٧٤]

ابدستالمغه مخصوص اولان موصلقلر اوزرنده محکوک ابیات بروجه آتیدر.

زهی خیر جمیل بی ریا شایستهٔ تحسین
کیم اهل صلاحه ایلمش اعطا واهب مطلق
وضوء ساز اولمغه اهل صلاته یایدی دلکش جا
ویروبدر جامع پاك جهانکیره کوزدریق
ایدوبدر ماء موصوله هر لوله‌سین کویا
ضمیری جمله‌یه راجع غرض خیردعا انجق
ایده شاداب کوثر روزمحشر حضرت باری
قیله اصحاب ابرار کرامه روحنی ملحق
اولور باعث انی اذکار خیره شهر یاتاریخ
بو آثار جهانده ایلدی حاجی حسین الحق

١١٢٢

اقرجه مسجدی

جهانکیر قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف قالیونجیلر دفترداری اولان الیاس بك طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر . موماالیهك قبری مسجدنده‌در. یانی باشنده قاسم پاشاده کائن پیاله پاشا جامعی قربنده معبر زاویه‌سنده شیخ ایکن وفات ایدن علی واحدی افندی مدفوندر بوراسی زاویه‌در .

قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

جناب بانئ خیرات دفتردار الیاس بك

یاپوب کیتمشیدی بیت اوسن برمنزل توحید
مؤخرده علی واحدیله مصطفی آسا
بك چوق ذاتلر بودار فیضی ایلمش تسعید
مرور ازمنه هر وجهله ویران ایتمشیکن
بودفعه سقفی ارکانی مناری اولدی نو تأیید
امامی بولنان خواجه فوأدك حسن اقدامی
قلوب اهل ایمانی بویولده ایلدی تشیید
دیدم اسلامه تبشیر ایله تاریخنی عصمت
بواعلا مسجدی ایتدی اهالی سعی ایله تجدید

١٣٠٦

زقاغك ایچنه تصادف ایدن دیواری اوزرنده [کلمهٔ توحید ایله مرحوم ومغفور الشیخ احمد افندی الامام روحنه] عبارهسی محکوکدر .

کتانجی زاده عمر پاشا مسجدی

جهانکیر قربنده اولان اشبو مسجد شریف بغداد والیلکنده بولنان منوغاتلی عمر پاشا طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر . مشار الیه خیراته مائل اولدیغندن امام اعظم حضرتلرینك تربهٔ شریفلرینی تعمیر وامام ابی یوسف حضرتلرینك مرقدلرینه مجدداً برقبهٔ عالیه بنا واحداث وبرچوق وظائف تعیین ایلمشدر . بغدادده جامع قمریه قربنده برده مدرسهسی واردر . دیوان کاتبی اولان طیبی مرحومك تعمیه طریقی اوزره سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر .

ایرشدی کوشمه اوازه شش جهتدن کیم
بودار علمی بنا ایلدی عمر پاشا

١٠٩١

امام اعظم جوارنده اولان سد کبیری تعمیر ایلدکده موما الیه طیبی افندی تاریخ آتیی سویلمشدر .

طیبی بنده سویلدی تاریخ سالنی
سدکزین خیر جدیدی محمدی

١٠٩٢

بهروز قلعه‌سی ایله بغداد قلعه‌سی اره‌سنده اولان بیوك برخانك بناسی ختامنده نظمی زاده‌نك سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر .

شه‌والامکان سلطان سلیمان خان خاقانك
وزیر مشتری رأیی عمر پاشای عالی جاه
اولوب اوچ دفعه برج اولیایه والی‌وحامی
بهشت آبادی قیلدی نیجه خیریله مسرتکاه
امین ایتدی طریق مسلمینی‌ایلیوب کوشش
بنا قیلدی مراد اوزره بوخانی حسبة لله
رباط کهنه‌در بودار دنیا هر قونان کوچر
همان باقی جهانده بویله برخیرات خاطره‌خواه
چیقوب برندهٔ داعی دیدی بنیادینه تاریخ
بنا قیلدی عمر پاشا بوخانی فی سبیل‌الله

١١٠٠

مشار الیه المالی قضاسنده بنا ایتدیکی جامع شریفده مدفوندر . طوبخانه‌ده‌کی جامعنك منبرینی طوبجی باشی عبدالکریم اغا وضع ایلمشدر . جوارنده‌کی حمام بومسجدك وقفیدر . یقوشك باشنده اولان عبارهٔ آتیه محکوکدر .

[زمان سلطان محمود خان غازیده بنایه موفق اولدی سر خلیفهٔ روزنامچهٔ اول احمد افندی تاریخله تعمیره همت اهالیٔ محله ١٢١٨]

جهانکیره قریب وبرخانه‌نك کوشه‌سنده مدفون اولان ذاتك سنك مزارنده محکوك اولان عباره شودر . [قدانتقل المرحوم المغفور محمد چلبی فی شهر شوال سنه الف]

فیروز اغا

جهانکیر ایله بك‌اوغلی وطوبخانه آره‌سنده کائن برمحله اولوب بك اوغلی جهتنه ناظر اولدیغندن دکز جهتی نظارتی مفقوددر .

فیروزاغا مسجدی

طوبخانه قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف سرای همایون اغالرندن فیروز اغا نام ذات طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر. منبرینی صاحبة الخیرات والحسنات امینه خاتون وضع ایلمشدر.

مذکور جامع جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینک زمان سلطنتلرنده تجدید اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر.

جامع آثار نصرت حافظ ارکان دین
خان محمود مظفر ناصر شرع متین
مهبط فیض خدا سرتاج شاهان جهان
مقتدای اهل سنت پیشوای مؤمنین
خطبه‌سن نامیز عرش اوزره یازمش قدسیان
زیب محراب خلافت آیت فتح مبین
اولدی یاور بخت فیروزی بو عالی نك
روح صاحب خیری احیا ایلدی شاه گزین
شیمدی پرتولندی تاب لطف شاهنشاه ایله
یاندیغنه یانمسون بومعبد فرحت رهین
چار مذهبده مسلمدر بنای دلکشی
درت یول اغزنده نه زیبادر شمدی بوجای بهین
تا به حشر ایلسون ملجأ اوشاه عالمك
اهل توحیده هایون سایه‌سن رب المعین
سجدهٔ شکران ایده‌رك یازدم لبیب تاریخنی
یاپدی جامع خان محمود امام المسلمین

١٢٣٩

جامع فوقانیدر

بومحله‌ده برچشمه اوزرنده موضوع بولنان برطاشده محکوك عباره بروجه آتیدر.

[رضوان محمد چاوشك وقفیدر.

بو موصلقلر وراسنده بئر مائی قصاب دکانی اتصالنده محو اولمش بونك اب کشی راهی بونی دخی احیا ایلیوب احمد پاشا اولدی بانئ ثانی هم تاریخ احداث ١٠٥٧] وتاریخ تعمیر ١٢٦٨ در .

آلت طرفنده محکوك اولان ابیات ظریفه بر وجه آتیدر .

یك موقعنده یاپمش بو زیبا چشمه‌یی
کوثر کبی ایچ صویی بانیسنه ایله دعا
لکن مرورِ وقت ایله کهنه‌پذیر اولمش ایدی
تجدیده نقد همتی صرف ایلدی طوپجی پاشا
عرض ایلدم تاریخنی چون دانهٔ کوهر اریب
یاپدی کوزل بو چشمه‌یی احمد پاشای پرسخا

١٢٦٨

قربنده اولان مکتب ابتدائینك قپوسی اوزرنده بولنان طاشده محکوك ابیات بروجه آتیدر .

بنا ایتمش ایدی بو مکتبی فیروز اغا مرحوم
رماد اولمش طوپخانه حریقنده یانوب ایواه
کورن مؤمنلر عرصه قالمه‌سین هیچ ایتمیوب تجویز
قورارلردی کوکلدن سرتسر بنیادینی هرکاه
یکیدن یاپدیلر ایسنك ایله بالاتفاق الحق
محله خلقنه مولا ایدوب توفیقنی همراه
اوقو تاریخن انشا ایتدی صفوت الف الجدله
بو صبیان مکتبین یاپدی اهالی حسبةً لله

قپوسی اتصالنده و بر پرمقلق درونده مشاهیر علمادن یاغلقجی خواجه نام ذات مدفوندر . فیروز اغا حمامی جوارنده محمد امین اغا مکتب ابتدائیسی کائندر . قپوسی اوزرنده جلی خط ایله بر کلمهٔ توحید محکوکدر . مکتبك

باغچەسی اوفاق بر مقبرەدر . بانیسنك سنك مزارنده عبارۂ آتیه محكوكدر .

[صاحب الخيرات مرحوم ومغفور السيد الحاج محمد امين اغا ١١٩٢]

طوپخانه جامع شریفی جوارنده وجهانكيره چیقان طلومبه یقوشی باشنده كائن اوفاق بر چشمه اوزرنده محكوك اولان عباره بر وجه آتیدر . [صاحب الخيرات والحسنات ابه زاده حاجی فاطمه خانم حسبة لله اشبو چشمەیی احیا واجرا ایتمشدر ١٢٨٩] اشبو چشمه اليوم معطلدر .

نصرتیه جامع شریفی

جامع مذكورك اصل بانیسی جنتمكان سلطان سليم خان ثالث حضرتلريدر. فقط ١٢٣٨ سنەسی جماذی‌الاخرینك اون ايكنجی جمعه ايرتسی كونی ساعت اوچده طوپخانه قربندن ظهور ايدن آتش اطرافنه سرايتله فرداسی كونی ساعت يدی بچغه قدر دوام ايتمش وبومدت ظرفنده طوله باغچه یقیننەدك ايلرولەمش و ٤٨ عدد جامع شريف ايله آرابەجيلر قشلەسی وطوپخانه قشلەلرينك ايكيسی وبك‌چوق خانه ودكان محترق اولديغی صيرەده بوجامع شريف ايله طوپجی قشلەسنده اولان مسجد شريف دخی محترق اولمشدر . جامع شريف مذكور جنتمكان سلطان محمود خان عدلی حضرتلری طرفندن اولكندن اعلااليوم موجود اولان رسم بيهمتاسی اوزره بنا اولنمشدر . قپوسی اوزرنده‌محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر.

طوپدن طوپخانەيی آباد قيلدی پادشاه
مصرعيله ايلمشيدم وصف آثار بهين
جامعی قالمشدی انجق آنيده تكميل ايدوب
سجدۂ شكرايتدی مولايه جنود مسلمين
كورمدك مثلن بربالكعبه بو نوجامعك
اشته دنيا اشسته آثار سلاطين كزين
وارسه چرخك بيت معموری بوده ثانيسيدر
بعدازين افلاكه فخر ايتسه نوله روی زمين

ایلدی محرابنه چاك كریبان آسمان
اولدی مانند شفیق اول مطلع نور مبین
منبر اولدی عرش رحمانه معلی نردبان
كلسه شایاندر خطابت ایتمكه روح الامین
اولدی هر بر نجم زركاری برر مهر فلك
زینت كرسیسیدر رشك سپهر چارمین
ایكی سروباغ دین اولدی منارین بلند
سرنكون رشكیدر طوبای فردوس برین
جامع نصرت اوله نامی بو والا معبدك
ایلیه بانیسنی منصور رب العالمین
حشره دك دركاهنی ذاتیله مولا ایلسون
قبلۀ اكمال عالم مقتدای اهل دین
وقتی خیر وغزایه صرفدن دور اولمدی
قشله ده بومعبدندن فرق ایدر اهل یقین
عزت اول بیت خدانك سویلدم تاریخنی
جامع محمود خان اولدی مطاف مؤمنین

١٢٤١

قپوسنك صاغ طرفی دیوارنده

برحدیث شریف اولدیغی كبی

صول طرفی دیوارنده

كذا برحدیث شریف

مسطوردر .

جامعك موقتی اوزرنده محكوك اولان ابیات بدیعه بروجه آتیدر .

بورصد كاه جهانه نجم بخت خسروان
ایستمم شهنامه كزبن دكلهمم افسانه یی

غيرتندن دين اوغرنده ايدر جان فدا
فرويرلدن كورمدى محمود خانك شوكتن
كيم آچار عنقا ايا ننده ما كيانك صحبتن
دين اوغرنده كورن اول شهريارك غيرتن
ارتفاع منزلت كسب ايتدى صادق قوللرى
سايه وش يرلرده قالدى بيلمينلر نعمتن
براوجاغى قالديروب يوز بيك اوجاغى قيلدى شن
دست دشمندن خلاص ايتدى محمد امتن
يولنه ايتمزمى دنيا طوبدن ايثار جان
ماثرى كوردكجه طوپجى قوللرينه رغبتن
شانِنه لايقميدر طوپخانه ياپدردى ديمك
ايلدى احيا اوخاقان آل عثمان دولتن
وارمدن اوچ ماهه منصور اولدى عون حقله
جامع طوپخانه‌نك قويمشدى نام نصرتن
بيلمين وار ايسه صاحب وقتى ايلسون بعدازين
بو موفتخانه ايما ايتدى شان وشهرتن
لطفنك بنده‌سى بتون دنيايه نصف فضله‌سى
جيب احساننده اكمزمى موقت قسمتن
كفچهٔ ميقاتى توبيخ ايتمكه باش صالر
پادشاهان زمان بيلسون عيار سطوتن
آصلوردى بو موقتكاهه ميقات فلك
كورسه ماه روزه ده طوپخانه‌نك جمعيتن
يولويررسه حق تكچر خورشيد برسور اخدن
آنى رمز ايلر يازانلر ارتفاعك حكمتن
ايتسه چوقمى مهر رأيى قافدن قافه كذار
برشهنشاهك كه مولى بسط ايدنجه قدرتك
خيطى تحريك ايده‌مز باد مخالف بعدازين
ربع مسكون چكمز ارتق روز كارك محنتن

بیلمین صائم صانور کونلر قصالدی روزه‌ده
خلقه افطارك فلك چكدرمز اولدی حسرتن
توبه ایتدی دور ناهموارینه کردون دخی
قورقودن ترك ایلدی هرکس مخالف عادتن
باشنه دونسون دونرسه بویله خورشید افسرك
عقلی وار ایسه فلك بیلسون او شاهك قیمتن
لایقیله پادشاهه شرطنجه ظل اللهدر
کون بکون مزداد ایده الله ظل رأفتن
ایکی تاریخ مجوهر عرض ایدر هر کون فلك
بیلسه عزت ساکه اول مهر جهانك همتن
داور دوران یاپدردی موقتخانه‌یی
ملکی احیا ایتمه‌نك اول شاه بولدی سطوتن

١٢٤١

جامعك سبیلی اوزرنده محکوك اولان ابیات ظریفه بر وجه آتیدر .

قیلدی حیاض منته شاه جهان اجرا سبیل
یاپدی ریاض نصرته بر کل کبی رضا سبیل
آب روانی بندینك رسم لطیفی کندینك
شیرین عالم قندینك اولمزمی یا اعلی سبیل
یوقدر جهانده سو بسو بوش بوشنه بر قطره صو
اول خسرو خیرات جویا چشمه یاپدی یا سبیل
ای کاسهٔ خورشید بوش کچمه بو آبی ایله نوش
طوپخانه‌ده قیلدی خوش ماننده دریا سبیل
اولدی او شاهك بنده‌لر سیراب لطفی سر بسر
بر قطره ایچمم باپسه کز اسکندر و دارا سبیل
یوق حد نوال جودینه غایت کمال جودینه
تمزمی زلال جودینه کر اولسه بو دنیا سبیل

جودین کورن انس وملك دریاقیاس ایتمك کرك
امواج لطفندن فلك کندین صانور کویاسبیل
شك ایلمم کیم شاه جم ایتمزدی میله دفع غم
یاپلمش اولسیدی اودم بویله نشاطافزاسبیل
ایکیسنك بر صفوتی بیلکم مرجح لذتی
آب حیاته شرکتی ایتمزمی یا دعوی سبیل
تشبیه اولندی یکسره زر طاسلر طالبلره
ویرمکده نصن کوثره تفسیر ایله معنی سبیل
شیرین زباندر لوله‌سی عزب البیاندر لوله‌سی
کویا لساندر لوله‌سی عطشانه دیر کیم ماسبیل
جامعکه برفردوس اوله امتکلوب صف صف طوله
بولسه جوارنده نوله سیمدن مجرا سبیل
باقمه زلالك لافنه بکزرمی آب صافنه
غایت بودر اوصافنه اصلی سبیل اعلی سبیل
مادام اقسه عالمده ما بولدقجه بوکلشن نما
آب بستانی دائما شاهه ایده مولی سبیل
معبدله عزت اول زمان تاریخین ایتمشدم بیان
یاپدی جوار جامعه محمود خان ماءسبیل

١٢٤٢

طوپخانه جامع شریفی

اشبو جامع شریفك بانیسی قلینج علی پاشادر. طولی عرضندن زیاده‌جه‌ده اوله‌رق بنا اولنمش وفوقانی برمحفل همایونی واوچ قپوسی وصوك جماعت یری وحولیسنده شادروان وموصلقلر وحرم قپولرینك برنده سبیلی واردر. مشار الیهك مکتب، مدرسه وحمامی دخی واردر. کندیسی جامع شریفی اتصالنده‌کی مستقل تربه‌ده مدفوندر.

طوپخانه جهتنه ناظر اولان قپونك اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

اول پادشاهك دولتنده عدلاله
حمدلله بولدی عالم انتظام
عزت رفعتده در هر بنده‌سی
نیجه معمور اولمسون هر برمقام
جهد ایدوب یاپدی بوزیبا جامعی
شیر میدان اول علی پاشا بنام
اهل دللر دیدیلر تاریخنی
اولدی اعلی جامعك بیت الحرام

٩٨٨

قلینج علی پاشا مرحومك تربه‌سی قپوسی اوزرنده محکوك اولان عباره شودر.

[صاحب الخیرات قلینج علی پاشای غازی مرحومك تربهٔ شریفه‌لریدر ٩٩٥]

بوراده مدفون ذوات

[علی پاشا ـ قلینج] طورغود پاشا ادمی اولوب [اولوج] دیرلر ایدی ٩٦١ ده ترسانه قپودانلغی ویرلدی ٩٧٩ جماذی الاخرنده چشمه حربی متعاقب قپودان دریا اولدی ٩٩٥ رجبینك اون بشنجی کونی کندی جامعنده نمازقیلوب اقشامی وفات ایتدی اقدمجه یکرمی کون قدر خسته اولدیسه‌ده ایولشمش ایدی سنی طقسانی متجاوزدر. غازی، مجاهد اولوب قپود انلغی سنه‌سی مجدداً بردونما وجوده کتوروب صوقللی محمد پاشا ایله همتلری باعث ستایشدر.

اولادی ووارثی اولمامغله مالی خیراتی وقفنه ضم اولنمسی فرمان بیورلمشدر. ساده نقودی التمش بیك کیسه اقچه ایدی . زوجه‌سی [سلیمه خاتون] دریا سفرنده ایکن وفات ایلدی . مرحومه‌نکده فندقلیده دره ایچی محله‌سنده بر مسجدی واردر .

اولوج حسن پاشا — عن اصل بوسنه‌لیدر ٨٩٦ ده جزایرك بكلر بكی ایكن جسارت وشجاعتنه مبنی جلب ایله قپودان دریا نصب اولنمشدر .
٩٩٨ ده وفات ایدوب تربه‌یه دفن اولنمشدر .

خلیل ابراهیم پاشا — قسطمونیده طاش كوپریلیدر. مهندسخانه‌خلفاسندن اوله‌رق ١٢٤٨ ده میرآلای اولوب فابریقه ایشلرنده كسب مهارت ایلمسندن طولایی فابریقه‌لر واعمالات ناظری اولوب لوا وفریق اولدی ٧٦ ده طوپخانه مجلس رئیسی ورجبینك اون برنده وزارتله طوپخانه مشیری اولوب ذی‌الحجه‌سنده سرعسكر قائممقاملغی ضمیمه ایدلدی . ومهمات حربیه ناظری اولدی ٨٠ صفرنده طوپخانه مشیرلكندن غیری مسندلرندن عزل اولدی و ٨٢ محرمنده طوپخانه اعمالات نظارتی‌ضمیمهٔ قپودان دریا اولدی ذی‌الحجه‌سنده قپودانلقدن عزل اولنوب ٨٣ محرمنده طوپخانه اعمالات نظارتندن استعفا ایلدی . اوسنه صفرنده‌نافعه وهفته‌سنده تجارت ناظری اولوب ٨٤ محرمنده اعمالات حربیه نظارتی عنوانیله طوپخانه‌یه تعیین و ٨٨ رجبینك اون طقوزنده طربزون والیسی اولوب برهفته مرورنده ٨٩ده مكتب‌صنایع‌ناظری‌وینه‌اوسنه‌ثالثاً‌طوپخانه مشیری اولدی ١٢٩٠ ربیع‌الاولینك یكرمی التنجی كونی متمادیاً دولكرچیقمیان خانه‌سنده دیوار یاپدیركن اوزرینه دیوار ییقیلوب اوآنده وفات ایتدی . قلیچ علی پاشا جامع شریفی باغچه‌سنده مدفوندر . طوپخانهٔ عامره‌نك ترقیاتنه چالشمش‌ومكتب فیضیه وعقاراتی وجوده كتیرمشدر. مستقیم ، صادق، غیور، قوی‌البنیه ایدی حتی طوپخانه‌دن زیتون برونه قدر پیاده كیدر ایدی .

آتش محمد پاشا — متأخرین مشیران بحریه‌دن اولوب سلك مذكورده قطع‌مراتبله جنت مكان سلطان عبدالعزیز خان دورنده ١٢٧٩ ده بحریه‌ناظری اولمش وایكی سنه ترسانهٔ عامره‌یی اداره ایتمشدر. بحریه فریقان كرامندن ویاوران حضرت شهریاریدن عارف پاشا حضرتلرینك پدریدر.

چارشوطرفنه ناظر اولان قپوسی اوزرنده محكوك تاریخ بروجه آتیدر .

میر بحر اعنی علی پاشا قپودان زمان
یاپدی چون بوجامعی اوله اوی دارالسلام

هاتف قدسی كوروب علوی دیدی تاریخنی
اهل ایمانه عبادتكاه اولسون بو مقام

٩٨٨

حرم قپولرینك بریسی اوزرنده [قال الله تبارك و تعالی حافظوا علی الصلوات والصلوة الوسطی وقوموا لله قانتین صدق الله العزیز الجبار] آیت كریمه‌سی محكوكدر.

بیوك قپوسی اوزرنده [هو الله الخالق البارئ المصور له الاسماء الحسنی یسبح له مافی السموات والارض وهو العزیز الحكیم] آیت كریمه‌سی محكوكدر.

اوست طرفنده دخی [والذین هم علی صلاتهم یحافظون اولئك فی جنات مكرمون صدق الوهاب] آیت كریمه‌سی محكوكدر.

جامعك سبیلی مقابلنده واقع چشمه وسبیل سلحدار خاقانی اولوب اوچ توغله چراغ بیوریلان مصطفی پاشانك اثر خیریدر. بناسنه جوری نام شاعرك سویلدیكی تاریخ بروجه آتیدر.

دلكشا عین حیات جانفزا
١٠٤٦
منبع كوثر سبیل آب ناب
١٠٤٦

جامعك قارشوسنده وطوپخانه اسكله‌سی زقاغی كوشه‌سنده بر هیكل معظم دینمكه سزا اولان درت یوزلی چشمه كائندركه سلطان محمود خان اول حضرتلری طرفندن ١١٤٥ تاریخنده مجدداً بنا واحیا بیورلمشدر. بالاسنده نحیفی نام شاعرك اشبو تاریخی مسطوردر.

دیدی بو چشمهٔ زیبایه نحیفی تاریخ
راه حقده حسنات ایلدی سلطان محمود

یازیله محکوك ابیات بروجه آتیدر .

چشمه‌لر بنیاد ایدوب کوشه بکوشه سوبسو
ایلدی طوپخانه‌یی شاداب فیض خرمی
صو یرینه فی سبیل الله ایدوب بذل نقود
ایلدی اجرا بو دلجو چشمه سار محکمی
حبذا سر چشمهٔ صاف ولطیف وخوشکوار
عینیدر آب حیاتك منبع مستحکمی
رسمی رعنا موقعی زیبا بناسی دلکشا
هر کیم باقدقجه دفع ایلر کوکللردن غمی
ممکن اولسه ایلسه‌م برکره رضوانه سؤال
حوض کوثردنمیدر بو آب نابك مقدمی
تشنکانه رحمیا تاریخن اشراب ایلدم
سعی ایدوب سلطان محمود ایتدی اجرا زمزمی

جلی خط ایله محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

شاه فرخنده علم سرور محمود شیم
داور سیف وقلم صاحب بخت مسعود
ایده توفیق خدا اول شه عالیشانك
کوکب کوکبه سن عون ظفرله مرصود
فر واجلالی اولوب مغتنم بخت سعید
عز واقبالی اوله متصف یمن وسعود
نو بهار طرب افزا کبی نقش ازهار
صفحهٔ صاف رخامنده بدیدار شهود
بر ایدر سامعه‌یی زمزمهٔ حمد وثنا
وارد وصادر ایدوب شکر وسپاس ایله سرود

امر واجبدر او سلطان جليل الشانه
ایده‌لر خیر دعا ایتمه‌ده بذل مجهود
دولت وسلطنت وعمرینی افزون ایتسون
مالك الملك حقيقى او خدای معبود
صحت وعافيت احسان ایدوب اول رب کریم
ايليه حفظ وامانن او شهه حرز وجود
بارك الله زهى اقدم خير و حسنات
خير جارئ ابد عين ثواب موعود
قیلدی حق خاصهٔ مابی حیات اشیا
ايتدى مفهومى انك نظم كريمنده ورود
ايليوب همت او شاهنشه ملك اسلام
قیلدی بو چشمهٔ زیبنده بی عین مورود
یالکز جانب طوپخانه دکل چار جهت
اولدی سیراب زلال کرم نا محدود
هر بری چشمه‌لرك اولدی لطافتله روان
رشحهٔ لطفی ویروب آتش عطشانه جهود
جمله‌دن اولدی بو سر چشمه مقامنده بدید
طرز والای ملوکانه سی پیرایه نمود
زاده الله زهى همت سلطان جهان
ايلدى تشنه دلانه کرم و رأفت وجود
شمس ذاتن افق سلطنته دائر ایدوب
ایده تأیید خدا ظل ظلیل ممدود
خیرخواهانی بولوب نشو و نمای جاوید
اوله بدخواهلری سیل عدمده نابود
عزت و رفعت ايله نصرت بی غايت ايله
قدرت و شوكتنى دائم ايده رب ودود
موقعنده ايدوب اجرا بو زلال پاکی
سو بسو اولدی روان نجه عيون بهبود
مشرب صافی کبی هر کسه لطفی جاری
حسن اوصافی کبی صفوت آبی مودود

بولدی بو چشمه ایله رونق وفر طوپخانه
اولدی سکانی نوا سنج تحیات و دود
تا هبوط ایده زمینه قطرات امطار
ایده کلبانك ثنا خیر دعا چرخه صعود
ذاتی حق ایده مظهر دعوات خیره
ذکر خیر وحسناتی اوله موقوف خلود
دیدی بو چشمهٔ زیبایه نجیفی تاریخ
راه حقده حسنات ایلدی سلطان محمود
١١٣٥

بوستان ایچی مسجدی

مسجد مذکورك بانیسی ترسانه کتخدالرندن صفر کتخدادر . موما الیه کوچك پیاله‌پاشا محله‌سنده کائن کندی بنا ایتدیکی مکتبی ساحه‌سنده مدفوندر . مسجدك دیوارنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شیخ طوپجیان حالا عبدالفتاح کریم
دائما اندیشه‌سی احیای اوقاف ایتمه‌در
اشته برخیری بو مسجد کم بنای اولك
خیرواحسان ایتمده قیلدی اکا حق فتح باب
صاحب همت مکارم پیشه عالیجناب
ایلمش ایدی صفر کحیا ایدوب هم صرف تاب
لیك چوق ایام مرور ایتمکله اول مسجد شریف
تولیتله بهره ور اولدقده شیخ کامکار

ایلیوب توسیع دیوار ویردی سقفه ارتفاع
قلب عاشق کبی هپ ارکانی اولمشدی خراب
کندی مالك صرف ایدوب خیره اولدی کامیاب
وضع منبر ایله قیلدی جامع عالی نصاب
یاپدی برکوپری ممر ناسه پیشه مسجده
فی سبیل بو خیره بانیٔ ثانی اولوب
دیدی برمصرع جوهر ایله تاریخ نکاه
نوراولور ظهر صراط اوزره بوده بی ارتیاب
اسمنی مرمرده قازدی تاب ایام حساب
جامع فتحیه حقانور میزان ثواب

١٢١٢

مسجدك قپوسی اتصالنده برچشمه‌سی وقپوسنك ایچ طرفی بالاسنده بر آرمهٔ عثمانی ایله التنده [ماشاالله فتبارك‌الله لاحول ولاقوة الا بالله] یازیلیدر .

قره‌باش تکیه‌سی مسجدی

طوپخانه قربنده بولنان اشبو مسجد شریفك بانیسی دور سلطان سلیمان خان اولده باب‌السعاده اغاسی بولنان قره‌باش مصطفی ابن قور قود بکدر. موماالیه ٩٣٧ ده وفات ایدوب مسجدینه دفن ایدلمشدر . وفاتنه [خانقاه — ٩٣٧] لفظی تاریخ دوشمدر. منبرینی ابتدا عایشه خاتون نامنده برصاحبهٔ خیر وضع ایلمشدر . ١١٩٣ ده میرزازاده عبدالله اغانك حرمی شریفه فاطمه خانم طرفندن تجدید ایله وظیفه دخی تعیین ایدلمشدر . مسجدك حولیسنده برمکتب ابتدائیه‌سی وابدست المغه مخصوص موصلقلری و اکا متصل اطرافی پارمقلقلی اوفاق بر

باغچه درونده ۱۲۵۸ ده وفات ایدن اسیرجی علی‌جان اغا ایله ۱۲۲۰ ده‌وفات ایدن کنج ارسلان بك ومفخرالسالکین عارف بالله قله‌وز الشیخ درویش محمد دده مدفوندر . مسجدك اوك طرفنده‌کی باغچه‌ده مدفون بولنان ذواتك سنك مزارلرنده محکوك تواریخ بروجه آتیدر .

(مجاهد فی‌طریق‌الله الشیخ‌قره‌باش اسکندر ۱۰۷۷) دیکر (مفخرالسالکین الحاج الشیخ حسین خلوتی ۱۲۶۹) دیکر (مفخر الواعظین حسین افندی زاده الحاج الشیخ نور احمد افندی ۱۱۷۸) دیکر (قره باش مصطفی اغا ۹۳۷) دیکر (قدوة‌المشایخ الشیخ حسین افندی ۱۱۸۰) دیکر (مکاشف افندی خلیفه‌سی شیخ عبدالله) دیکر (طریق سنبلیدن مفخرالسالکین الشیخ السیدنبی افندی خلیفه‌سی مرحوم قره باش شیخی السیدالشیخ مصطفی افندی ۱۲۲۲) دیکر (سنبل افندی پیرداشی شیخ محمد خلوتی) دیکر (حاجی‌عبدالله ۱۱۹۹) دیکر (قره باش تکیه‌سی شیخی السید احمد افندی ۱۲۴۷) دیکر (خطاط تیمورجی قولی الحاج یوسف افندی ۱۰۲۰) مرحوم‌قره‌حصارقولندندر طوپخانه اوجاغنده مستخدم تیمورجی اغالرندن برینك عبد مملوکی وازادکرده‌سی اولدیغندن بواسمله شهرت بولمشدر . سلطان محمد خان جامع شریفنك قیم خانه پنجره‌سی خارجنده دیوارده واقع حدیث شریف ایله قاسم پاشاده کوچك پیاله پاشا محله‌سنده واقع مکتب صاحبی صفرکتخدانك قبری پنجره‌لرنده اولان جلی خطلر بونکدر . قلینج علی پاشاجامع شریفنك یازیلری دخی‌موماالیهکدر .

مسجد مذکور جوارنده موجود اولان طولمبه وموصلقلر صویولجی ابرهیم اغانك اثرخیریدر . دیوارده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

جولان ایدوب بومقامه ایلدی نقل مکان

نابود ایکن قیلدی احیا بئر مائی سلیمان

بختنه اولمق تعرض خيراتدر يار واغياره
حق تعالى رحمت ايلسون معمارى آبدن

١٢٩٤

آلت طرفنده دخى عبارهٔ آتيه محكوكدر. (صاحب الخيرات الحاج صويولجى ابراهيم اغانك روحيچون فاتحه — ١١٧٠) قربنده اولان حمامك قپوسى ياننده على عبدالله اغانك قبرى واردر. تاريخ وفاتى ٨٩٩ در يمالى بابا ناميله بنامدر.

دفتردار جامع شريفى

طوبخانه قرب وجوارنده اولان بو جامع شريف دور سلطان سليمان خان اولده دفتردار بولنان بتليسلى ادريس افنديك مخدومى ابو الفضل محمد افندى طرفندن فوقانى اولەرق بنا وانشا قيلنمشدر. موما اليهك قبرى جامعك پيشگاهنده شهراهه ناظردر. سنك مزارى تاريخدن عاريدر. يالكز عالى مصطفى افندى مرحومك وفاتى [فضلى اولدى ٩٧١] تركيبيله بيان ايتمشدر.

فضلى مخلصيله اشعارى اولوب پدرينك [هشت بهشت] تاريخنى ذيل وحسين واعظ تفسيرينى ترجمه واسماء انبيايى جمع واخلاق محسنى يى وذخيرهٔ خوارزم شاهى ترجمه ايلمش وحافظ شيرازى مرحومك ديواننه غزل بغزل نظيره ياپمشدر. ايوب سلطان قربنده مشهور گوشك جوارنده اولان چشمه پدرينك اثر خيريدر.

جامعك قپوسى اوزرنده عبارهٔ آتيه محكوكدر. [بسعاد مولانا السلطان ابن السلطان ابوالمظفر سليمان خان بن سلطان سليم خان] ابدست المغه مخصوص

موصلقلر اوزرنده محکوك اولان عباره بر وجه آتیدر . [صاحب الخیرات والحسنات وراغبة الجنة والدرجات زینب منلا خاتون ١٣١١] جامع شریفه متصل چفته چشمه‌لر اوزرنده محکوك اولان ابیات ظریفه بر وجه آتیدر .

حضرت محمود افندی کم کمال فضلله
ایتدی اجرا ایکی عین ظاهری مثل فرات

تشنگان جهانی سقی ایچون سعی ایلیوب
بو علی بانیسیدر دانشکسهٔ دهرك او ذات

نوش ایدوب بو عین پاك صافدن تاریخ ایچون
دیدی رابط بارك الله چشمهٔ مأحیات

دیگری اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمود خان اسکندرظفر
اولیجق مأالحیات لطفی جاری هریکا

امروفرمان ایلدی نوچشمه‌لر بنیا دینه
طاس گردونی پر ایتدی صیت تحسین ودعا

داعئ دیرینهٔ دولت امین دفتری
قیلدی اولداخی محلنده زهی چشمه‌بنا

دیر زبان لوله‌سن تاریخ اتمامن نجیب
ابپاك ایچ گورمدکسه چشمهٔ فردوس‌ما

١١٢٥

طوپخانۀ عامره

فندقليدن بدأ ايدرك شمال غربی استقامتنده بولنمق اوزره غلطه‌يه قدر ممتد اولان ساحل اوزرنده‌كی محلاتك هيأت عموميه‌سنه «طوپخانه» نامی ويرلمكده در. سبب تسميه ايسه بوساحل اوزرنده طوپخانۀ عامره‌دائرۀ بسالت انتماسی‌ايله فابريقۀ همايونك عرض وجود احتشام ومكمليت ايتمه‌سيدر.

طوپخانۀ عامره، دوائر متعدده‌دن متشكل اولوب عموميت اعتباريله ايكی قسمه منقسم بولنمقده‌در. برنجی قسم، ساحل بحرده بولناندركه فابريقه‌لردن وسائر تفرعاتدن عبارتدر. ايكنجی قسم دخی مشيريت جليله دائره‌سی ايله افرادك وصنايع الايلرينك قغوشلريدر. بوقسم طوپخانه‌جاده‌سيله برنجی‌قسمدن تفريق ايدلمشدر.

طوپخانه‌نك تأسس وانشاسی حقنده‌كی معلومات تاريخيه پك مختلفدر. زماندن زمانه انتقال ايتمك اوزره اكتساب ايتديكی تكملك ادواری بردرجه‌يه قدر اكلاشلمقده ايديسه‌ده ينه معلومات صحيحه‌يه دسترس اولنه مامقده‌در. شوقدر واركه:

نه‌محكم اولدی طوپخانه ايدوب سلطان سليم آباد

مصرعی، بنای عالئ مذكورك [١٢٠٥] تاريخنده وزمان‌سلطان سليم خانيده انشا ايدلديكنی اشراب ايلمكده‌در. فقط بونك‌ده وضع اساسی تاريخی اولوب اولماديغی مشكوكدر. چونكه طوپخانۀ عامره‌نك بر روايته كوره قبل‌الفتح موجود اولديغی وبر روايته نظراً‌ده بعدالفتح انشا واعمار ايدلديكی متواتردر. بناءً‌عليه ابنيۀ عتيقه‌دن بولنديغی كرك طرز معماريسندن وكرك بعض آثارندن بللی اولمقده‌در.

طوپخانۀ عامره، سلاطين عظام‌حضراتنك همت شاهانۀ عمران پروانه لريله توسع ايده‌رك اكتساب مكمليت ايله‌مشدر. صنايع وافواه ناريه‌نك هردرلوسنی اعمال‌ايده‌جك‌دستكاهلرله مملوفابريقه‌لر وجوده كتيرلمش وطوپجيلغه

متعلق هردرلو احتياجات برطرف ايدلمشدر . هله عهدميامن وفد حضرت سلطان عبدالحميدخان ثانيده باجمله نواقص اكمال ايدلمكله بوكون بيوك ، كچوك هرنوع طوپ اصاغه ايديلوب تجهيزاتی تهيه اولنمقدهدر .

طوپخانهنك دكزطرفندن منظرهسی پك شريندر . ايكی طرفی فابريقهلرله محصور ، برطرفی دمير پارمقلقلی ارتفاعی آز بر ديوار واسطهسيله تفريق ايدلمش بولنديغی جاده ايله محدود مربع الشكل واسع برميدان رونمای سطوت اولور . ميدانك وسطنه قريب برمحلنده يوكسهلن ساعت قلهسی ، برستون ظفر وبسالت شكلنده جلب انظار ايدر .

جادهيه قريب بولنوب طرز انشاسنده ظرافت ومكمليت ايله بوميدانك لطافتنی برقاتدها تزييد ايدن كوشك ، عثمانلی ترقيات معماريهسنه برانموذج اكملدر . ميدانده عرض وجود احتشام ايدن طوپ پارلاقلر وطوپ آرابهلريله طوپلر نظر يار واغياره عثمانلی شوكت وسطوتنی كوسترمكدهدر .

فابريقهٔ همايونلر قپولری اوزرلرنده محكوك اولان تواريخ بروجه آتيدر .

معارف اهلنی ايتمكدهدر احسان ايله تلطيف

عنايت پيشه خان عبدالعزيز معدلت معتاد
طوتار آفاقی نور ماهتاب شانی سرعتله
پياپی دوكديروب ششخانه طوپلهكله وبولاد
جهاده همتی شايستهٔ تحسيندر الحق
زلال غيرتی ارواح اسلافی ايدر دلشاد
سزادر طوپجيلر بيك يشا چاغره هميشه عسكر
دعای امتداد عمر و اقبالك ايدوب اوراد
بوالزم دار اعمالاتی طوپدن ايلدی اعمار

١٢٨١

ايدرسعی وفير اعمال انواع مهماته
زماننده اولور آلات حربك جمله نوايجاد
الايلر ايليوب ترتيب تحصيل صنايعچون

دوائريابدى اول سلطان صاحب داد
نفرلر ايليوب كسب مهارت ظل لطفنده
اولورلر آز وقتده فن جنك وحربده استاد
مولابنيه‌نك توسيع وتجديچون اى صفوت
بجادر شوايكى تاريخ اولنسه بابنه انشاد
ايدر دنيايى بويله حكم خان عبدالعزيز آباد

١٢٨١

قوردون قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

خان محمود البشر شاه كروبى سير
داور كردون اثر عاليهمم خورشيد شان
تيغ قهرندن كچوب بر بر پلانن بولديلر
طاغيان وباغيان سرخران ورومیان
ياپدى ازجمله بووالا قشله‌يى كردون مثال
اولديلر دورنده احيا جند كردونه نشان
جنتى دنياده سيرايتسون غزاة مسلمين
داخل اولدقجه سكزدار قپوسندن همان
عينيا بن قلزم طبعمدن استمزاج ايدوب
بوايكى تاريخ كوهر بارمى ايتدم بيان
مشترى طالع عطارد منقبت بهرام جنك
مهر فرمهكوكبهٔ انجم چرخ آشيان
جامع و تكيه قلاع وچشمه‌لر بنياد ايدوب
قيلدى زهاد وجنود تشنكانى شادمان
اشته بودركاه رفعت دستكاهه رشك ايدر
آسماندن سير ايدوب طاق بلندن قدسيان
پراجلالى ويرسون شرق وغربه شعشعه
مهروم‌هله روزوشب دوندكجه چرخ آسمان

مژده گردونه نشانك بتدی عالی قشله‌سی
طـاق والاقشـله یاپدی خان محمودالزمان

١٢٣٩

یساری زاده مطفی عزت

طوپخانه اوجاغی مسجدی

مسجد مذكور طوپخانه صنایع افرادینك اقامه‌سنه مخصوص قشلهٔ همایون داخلنده‌در . بانیسی جنتمكان سلطان سلیمان حضرتلریدر . بوجوارده وقوعبولان برحریقده محترق اولمش وزمان سلطان مصطفی خان ثالثده مجدداً بنا وانشـا اولنمشـدر . مناره‌سی اوتوز سـنه قدر طوپجی باشیلقده بولنان حاجی محمد اغا نامنده برذات طرفندن برطرز دلنشینده یاپیلمش ودور سلیم خان ثالثده اشبو قشله‌لر تجدید وتوسیع قیلنمشدر . مناره‌سنك دیوارنده ابیات آتیه مسطوردر .

بو اوجاغ طوپجیان ایچره محمد كتخدا
خیریله كیتدی ولی نعمتك یادایت دلا
آصف ابراهیم پاشـانك چراغی ایدیلر
بر اثر ایتدیكم عالم آكه تحسین ایتدیلر
آنده اوچلر یدیلر قرقلر برابر ایدیلر
برمنـاره یاپدی كیم الله اكبر دیدیلر

١١٨٣

آرالق مسجدی

چوبجی لیمانی قربنده اولان اشبو مسجد شریف اسـتانبولده كمرك كبیر قربنده كائن یكی جامع شریفك بانیه‌سی والده سـلطانك برادری اولان یوسف اغادر . وقفیه‌سـنك تاریخی ١٠٩٠ در . مذكور مسجد سـد كنارنده واقع

خندق مسجدی

طوپخانه قرب وجوارنده اولان اشبو مسجدك بانیسی خواجه علی قپودان نام ذاتدر . مومیٰ الیهك قبری دخی آنده در . مسجدك اوك طرفنده بولنان چشمه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر .

مهر برج معدلت خورشید اوج سلطنت
ظل حق محمود خان شاهنشه عالم پناه
ایلیوب طوپخانه‌یی احیا نوال همتی
سایه صالدی برج آییده مثال مهروماه
همتیله ملك آثارینه سالك اولوب
صاحب الخیر بانویان عصمت دستگاه
مهر شه قادین دخی لله بوعین دلکشی
قیلدی احیا ایتدی راه حقده اجرا میاه
کلدی برلب تشنه ای وهبی دیدی تاریخنی
اولدی بو عین صفا احیا برای مهرشاه

١١٢٥

خندق محله‌سنده‌کی نمازکاهه متصل چشمه اوزرنده محکوك تاریخ بر وجه آتیدر :

عنایت منبعی سلطان سلیمك صفوت طبعی
عباد درکهن جمله رضاجوی خدا قیلدی
خصوصا کیم علی پاشا اب همت بلال اغا
امورنده امام المسلمینه اقتدا ایتدی
وکیل مسعدت مند خزینه اول عطاپرور
نقود کنج لطفی صوکبی صرف رضا قیلدی
روانه ایلیوب خندق باشندن آب دلجویی

بورعنا چشمه‌یی طوپخانه صوینده بنا قیلدی
آقوب زر نادان کعبه آسا لوله‌ٔ فیض
کموش صوین بو وادیلرده بی قدر و بها قیلدی
اوقویانك اذانیله کهروش وهیبا تاریخ
بلال اغاکل ایچ زمزم دیوب ناسه صلا قیلدی

١٢١١

قربنده بولنان برخراب چشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر :

یاپوب بو چشمهٔ پاکی جهانه
صفالر بخش ایدوبن تشنکانه
عجب ساری محل منبعندن
کتوردی ازینه‌وش هم کامرانه
بونك شاربلری قیلسون دعالر
که شایسته اولوبدر شاکردانه
ایدوب سعی قالپاقچی صاحبی احمد
که حسبی ایلدی بر نشانه
عجایب بر اثر قویدی جهانه
رفیق حور وغلماندر جنانه

ینه بو چشمه‌یه قریب بر خراب چشمه اوزرنده محکوك اولان عباره شودر .

[صاحب الخیرات والحسنات سابقاً طوپجی باشی مرحوم ومغفور المحتاج الی ربه الغفور الحاج محمد اغانك روحنه فی سبیل الله رضاءً لله تعالی الفاتحه ١١٨٨]

چبوقجیلر جاده‌سنده الحاج محمد اغا طرفندن بنا اولنمش برباب مکتب ابتدائی ایله اتصالنده بر بیوجك مقبره واردر . بوراده مدفون حسن دده نام ذاتك سنك مزارنده تاریخ آتی مسطوردر .

ایله حسن اغایه احسان هر آن
مرقدین بیت روضهٔ دار جنان

رحمت دریاسنه اوله غریق
نور ذاتن ایلمه آندن نهان
قصر عزیله دینلدی تاریخی
جنت فردوسده قیل اکا مکان

١١٠٦

اشبو مقبره‌یه متصل سرایلی شکر پاره خانمك چشمه‌سی کائندرکه اوزرنده شو بیت محکوکدر .

ایچمه ایچ آب زلالدن
شفادر یار واغیاره

قادریخانه مسجد شریفی

طوپخانه جوارنده قادریخانه دینمکله شهیر مقام عالینك بانیسی الشیخ اسماعیل الرومی حضرتلری فی الاصل طوسیه جوارنده [بادین] نام قریه‌دندر . امرغوث اعظمله عزم بغداد ایلیوب اولزمان مقام غوث کیلانیده صاحب ارشاد بولنان الشیخ فیض الله افندی حضرتلرینه ملاقی وظاهر وباطن پرصفا اولدقده [پیر ثانی] کنیه‌سیله ارشاده مأمور بیوریله‌رق برچوق شهر وقصبه‌لر کشت وکذار طوسیه،قسطمونیده،ادرنه‌ده، تکفورطاغنده،بروسه‌ده،مصرده‌سیروزده وسائر تمام قرق محلده برر تکیه کشاد ایلدکدن صکره ١٠٢٠ تاریخلرنده درسعادته تشریف وحالا دفین خاك عطرناك اولدقلری مقام مذکوری حاجی پیری نام صاحب الخیر ظرفندن ترك وتبرع اولنه‌رق بنا وانشا ایدوب الك اول بوبلدهٔ طیبه‌ده ارکان طریق قادریه‌یی نشره موفق اولدقلری ایچون [رومی] لقبیله تخلص بیورلمشلردر پیر مشار الیهك ارتحالنه شوتاریخ سویلنمشدر .

دیدیلر تاریخ نقلی پیر صاحب عزته
یوآن اسماعیل رومی کوچدی بزم وحدته

١٠٤١

خانقاه مذکورده سقفی کشاده پرنج شبکه تربهٔ مخصوصه‌ده زیارتکاهدر . تربهٔ مذکورك بالاسنده شو بیت محکوکدر .

بیلور سین روح اهل اللهی کیم صاحب تصرفدر
بو اسماعیل رومی مشهدیدر ایله استمداد

قبرستان دیوارنده طاش اوزرینه حك اولنمش شو بیت موضوعدر .

مداوادر بهربر ذره‌سی بیك درده بی شبهه
زیارت قیل کل اسماعیل رومی مرقدین عاشق

تکیه‌نك درونده‌کی چشمه ایچون وقعه نویس سید محمد افندینك سویلدیکی تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

آب بی‌رنك اولمغیله مظهر سر حیات
اولدی بومجرایه منبع اسم حی لایزال
اولدیغیچون حب ذاتندن تجلی عالمه
طوتدی اقلیم شئونی سراسر نور جمال
رشحهٔ عین عطایای زلال همتی
تشنکان وصلته بحر معاطیٔ نوال
چشماء فیض درعطشانه سرقادری
حشره‌دك سیراب اولور فیض ایله ارباب حال
صوکبی از برلدم بوچشمهٔ دلجوسنه
برمجوهر بیت کلدی طبع خاکم بیمثال
عین زمزم کبی جاری اولدی امر حق ایله
خانقاه قادریده ماء صافیٔ زلال

١١٧٧

بعده پیر مشار الیهك خلیفه‌سی مدینهٔ طاهره اهالیسندن شریف عرب خلیل افندی‌یه ١٠٣٥ تاریخنده خدمت مشیختی تفویض ایلمشدر . وفاتنه جودی افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

زمان فوتنه تاریخ ایچون دیدی جوری
شریف افندی کوچوب جنت حقده قیلدی محل

١٠٦٩

صکره مخدوملری سید فاضل محمد افندی جانشین اولوب ١٠٩٩ تاریخنده وفات ایلمشدر .

بعده شریف عبدالرحمن افندی پوست نشین اولوب حضرت امی سنانزاده جد حسن افندی حضرتلرینه داماد اولمشدر ١١٢٣ تاریخنده وفات ایلمشدر . وفاتنه نحیفی مرحوم تاریخ آتی یی سویلمشدر .

انتقالك نقل ایدوب هاتف دیدی تاریخنی
ایلدی عزم بقا یاهو دیوب روح شریف

١١٢٣

مومی الیهك زوجه سی جد حسن افندینك کریمه سی آسیه خانم که وفاتنه سویلنان تاریخ شودر .

تاریخ سال فوتنی حافظ بورسمه سنده یاز
سورنیدن آسیه بولا صفای جنتی

١١٣١

ایکیسی دخی خانقاه مذکور حظیره سنده مدفوندرلر . بعده مخدوملری الشیخ حسین افندی جانشین پدر اولوب ١١٢٦ تاریخنده ارتحال ایلمشدر .

ناوك آه ایله تاریخین دعا ایدوب دیدم
جنة المأوی اوله یارب حسینك مسکنی

١١٢٦

بعده برادری الشیخ خلیل افندی شیخ اولمشدر ١١٤٥ تاریخنده طریق قادریه مشایخ عظامندن الشیخ علی الواحدی افندی یی وکیل براقه رق حج شریفه

عزيمت ايليوب مدينهٔ منوره‌ده وفات ايلمشدر . وفاتنه سويلنان تاريخ بروجه آتيدر .

اولوب مصرع اول ساده اخر جوهری حافظ
ايكی مصرعلرينی ايلدم تاريخ نوانشا
كوچوب روح شريف باسروری شهر بطحاده
خليل ابن الشريفه حجرهٔ فردوس اوله مأوی

۱۱٤٥

يرينه مخدوملری الشيخ محمد افندی شيخ اولدقدن صكره حج شريف نيتيله وپدرينی زيارت مقصديله جانب حجه عزيمت وبعد الحج عودتده شام شريفده ۱۰۲۱ تاريخنده وفات ايلمشدر . مستقيم زاده‌نك سويلديكی تاريخ بروجه آتيدر .

قيلدی چون شام بهشتی جسدی جای مزار
رضی الله عنه اوقنه تاريخ وفات

۱۰۲۱

بوائناده قطب العارفين اشرف زاده الشيخ عبدالله رومی اولادندن بروسه‌ده زاويهٔ اشرفيه‌ده سجاده پيرای مشيخت اوزره بولنان الشيخ عزالدين افندی درسعادتی تشريف وقادريخانه دركاهنده مسافرةً ساكن ايكن ۱۱۵۳ تاريخنده ارتحال داربقا ايلمش وشاعر شيرين زبان رحمی افندينك سويلديكی تاريخ سنك مزارينه تحرير اولنمشدر .

كوچدی اشرف زاده عزالدين افندی قطب ايكن

۱۱۵۳

مشار اليهك [انيس الجنان] اسمده تفسير شريفيله [مشوق العشاق] نام وعظيه‌سی و[عزی] مخلصيله بعض نطق والهياتی واردر . خانقاه مذكور حظيره‌سنده محل مخصوصنده مدفوندر . حالا بعضاً حالاتی ظهوره كلمكده‌در . مريداننده

تنوری‌زاده‌مصطفی افندی عزیز مشار الیهك کرامات عدیده‌سنی [هدیة‌الفقرا] اسمنده‌کی رساله‌سنده برتفصیل سلك تحریرایلمشدر . طوله‌باغچه‌سبیلنده‌مدفون سپاهیلر اغاسی محمد امین اغادرکاه مذکوره مجدداً برمناره یاپدرمشدر .
بعده مشار الیه شیخ محمد افندینك برادی الشیخ شریف احمد افندی پوست نشین اولمشدر . مشار الیهك متصوفانه مرتب دیوانی‌وبسته لمش نطق والهیاتی واردر . الشیخ شریف افندینك مسند آرای مشیخت اولدیغنه دائر عرب جامع شریفی امام اولی سید احیا افندینك سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر .

جهانك غوثی اسماعیل رومی حضرتی اولکم
کل دستار پیرای شرفدر اهل عرفانه
طریق قادریده رهنمای عالم لاهوت
فضای علم ربانی‌ده هادئ کوی ایقانه
دلی کنجینهٔ پرکوهر اسرار سبحانی
که‌اولور اندن غنای طبع حاصل مستعدانه
شفا خانه اوللدن کورمدی انك کبی عالم
طبیب چاره ساز علت قلب مریدانه
چیقوب شوق ایله برج اولیادن اول‌ولی‌الله
جهانی دورایدوب‌دوندی‌فلکده مهررخشانه
توجه ایلدی باامرحق کشت ایتدی افاقی
قدومیله شرفبخشا اولوب امصار وبلدانه
اناطولی رومایلی‌هرسویه‌اولدمکم‌روان اولدی
مثال ابررحمت فیض باران اولدی یارانه
ایدوب اجرا طریق قادری‌یی جویبار آسا
اقتدی چوق سکندر رومه نهرفیض مردانه
درونه کشف اولندقجه محلنده بنا قلدی
بردرکاه عالی باقادی یابانه عمرانه
تماماً قرق سکز نوخانقاهی یاپدی همتله
که‌انك هربری سرمایهٔ فخر اولدی دورانه

منور هر بری نور ذکر الله ایله جقا کیم
مطاف قدسیان اولمقده دوندی عرش ورحمانه
ویرمش اکا شرف بنیادی اول سلطان اهل الله
اویوزدن چونکه احیا بولدی رفعت سمت طوپخانه
اقامت ایلرکن انده امر ارجعی کلدی
همان الله اکبر سجدهٔ فکر ایتدی یزدانه
کمند جذبهٔ عشق ایله اول قطب جهان اخر
چکلدی سوی حقه سری باقی قالدی اخوانه
مبارك مرقدی حالا زیارتکاه عالمدر
ایرر درمان فیض انده دمادم مستخدانه
اولوالابصاره روحانیتی هردم مشاهددر
دکل مخفی بصیرت اهلنه ارباب امعانه
زماننده کلنجه تا بوآنه جانشین اولدی
مقام حضرت شیخه مشایخدن سکزدانه
که انك هر بری ارشاد ایله رکن رکین اولدی
سرای دینه دولتخانهٔ عرفان وایمانه
شریف احمد افندی مظهر الطاف یزدانی
که اولدر پیشمین شیخ طریقت شمدی الآنه
مشام جانه سرمن عرف دن بوی بخشادر
لبی چوق غنجهٔ رشك آوردر ازهار کلستانه
شرفبخش مقام حضرت شیخ اولدیغك حالا
محب کمتر احیا کوش ایدنجه کلدی میدانه
همان دم الدی نامی خوشنوای خامه سین دسته
بر آز تقسیم ایدوب ارقام تاریخین لوندانه
درونه کلدی بردن برمجوهر مصرع تاریخ
شریف احمد افندی مرشد اولدی شمدی دورانه

١٢٠١

شیخ مشارالیه دخی ١٢١٦ تاریخنده ارتحال ایدوب درگاه مذکور خطیره‌سنده مدفوندر . بعده مخدومی الشیخ محمد سری افندی شیخ اولوب ١٢٢٢ تاریخنده وفات ایدوب تکیه‌ده مدفوندر . یرینه داماذی امین افندی شیخ اولمشدر بودخی ١٢٦١ تاریخنده وفات ایدوب قبرستانده مدفوندر .

١٢٣٨ تاریخنده طوپخانه حریق کبیرنده تکیه دخی محترق اوله‌رق جنتمکان سلطان محمود عدلی حضرتلرینك همم شاهانه‌لریله بنا وانشا اولنمغله شاعر صفوت افندینك تجدیدینه سویلمش اولدیغی تاریخ درگاهك جمله قپوسی درونده صاغ طرفده دیواره مربوط طاشده محرردر .

مظهر عدل ومعین ضعفا خان محمود
دائما ایتمکده‌در جلب قلوب آگاه
کشف ایدوب قیلدی نیجه جامع وتکیه معمور
ملکت ظاهر وباطنده اودر شاهنشاه
قادری خانه‌یی‌ده کل کبی ایتدی بنیاد
دل بلبل کبی ایتمش ایدی احراق تباه
شیخ و درویشنه دوران سزك دینسه سزا
چرخ والایه نظیر اولدی بوعالی درگاه
یازدی صفوت بری معجم ایکی تاریخ گهر
حضرت مرشد رومیدن اولوب همت‌خواه
یاپدی بوخانقهی قطب جهان شه محمود
قادری خانه یاپلدی نه گوزل ایوالله

١٢٣٩

بعده الشیخ شریف احمد افندینك کریمه‌زاده‌سی الشیخ عبدالشکور افندی پوست نشین اولمشدر بونلردخی ١٢٧٧ تاریخنده وفات ایدوب مخدوملری محمد شرف الدین افندی جانشین اولمشدر . مومی‌الیه ایازمه جامعنده خطابتی ومولدخوان شهریاری وقاسم پاشا جامع کبیری جمعه واغظلکی عهده‌سنده ایکن ١٢٩١ سنه‌سی پایهٔ مولویتله امام شهریاری خدمتیله بکام اولدقده خدمت

مشیختی مخدومی الشیخ شریف احمد محی الدین افندی یه توجیه اولنمغله شاعر شیرین کهر نیبل بك افندی تاریخ آتی یی سویلمشدر .

شیخ شرف الدین افندی ولایت رتبتك
علمنه عرفانه تسلیم ایدر پای وکدا
مرشد عالمدر الحق کندیسی بی اشتباه
پیر اسماعیل رومی درکهنده سیما
شمدی مخدوم نجابت سیرتن تلطیف ایچون
کیدیروب تاج خلافت ایلدی خیر دعا
غنچهٔ کلزار وحدتدن قونولمش کل دیو
زینت ارای هویتدن باش اوزره دئما
بازالاشهب بنده‌سی ایمز حضیض انفسه
چون هماوش قاف تسلیمدن اولورلر پرکشا
والد خویشان ایله قیلسون صباح حشره‌دك
پوست ارشادنده دوران واصول اولیا
چیقدی برار سویلدی اجلاسنه تاریخ نبیل
واقف پیران ایده احمد افندی‌یی خدا

١٢٩٢

پدرلری شرف الدین افندی باالاخره مکهٔ مکرمه قاضیسی اولدیغی حالده ١٣٠٢ محرمنده اوراده ارتحال داربقا ایدوب جنة المعلاده مدفوندر .

مروروایام ایله خانقاه مذکور محتاج تعمیر اولدیغندن ولی نعمت عالم سلطان المعظم غازی عبدالحمیدخان ثانی افندیمز حضرتلرینك سایهٔ شاهانه‌لرنده مکملاً تعمیر وتجدیدینه فرمان همایون بیورلمغله اولا مطبخ ایله غایت واسع برطعام خانه بنا وانشا اولنه‌رق کفوی تکیه‌سی شیخی ادیب شهیرشیخ وصفی افندینك سویلدیکی تاریخ رعنا طعامخانه قپوسنه آویخته قیلنمشدر .

حمد ایدوب ای بنده‌کان اولیا
ایلیك سلطانه خیر ایله دعا

يايدى بو دارلطعامى بى بدل
اول شهنشاه كرامت انتما
پير اسماعيل رومينك دخى
روحنى تقديس ايدك صبح ومسا
ذكر حقله نور ايدك هر لقمه‌يى
كوكلكز اولسون دمادم پرصفا
يازدى بر تاريخ وصفى جوهرين
خوان احسان خدايه هوصلا

١٣١١

بكلر بكلى حمدى افنديتك سويلمش اولديغى ديكر تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

كلنجه فكره بر تاريخ رعنا يازدم اى حمدى
طعامخانه يايلدى آچ صلاقيل لقمه‌يه ياهو

١٣١١

خانقاه مذكورك تعمير وتجديدينه دخى مومى اليه شيخ وصفى افنديتك سويلمش اولديغى تاريخ رعنا درگاه شريفك جمله قپوسى اوزرنده محكوكدر .

حضرت عبدالحميدخان كرامت پيشه‌نك
سايه‌سنده اولمده معمور پك چوق خانقاه
درگه والاسنى ازجمله تجديد ايلدى
شيخ اسماعيل رومينك اوشاه دين پناه
سالكانى ايليوب دلسير انواع نعم
ايلدى خوشنود غوث اعظمى بى اشتباه
فيض بخش سلطنت اولسون وجود اقدسى
حلقهٔ توحيده فرويردكجه اذكار آله
شيخ احمد قادرى بى ايله يارب كامران
جلب دعوات ايليور شاهنشهه اول مرد راه
جوهرين تاريخ يازدم وصفيا اتمامنه
آستان قادرى‌يى ايتدى احيا پادشاه

١٣١٢

مالیه کتبه‌سندن احمد بهائی افندینك قادریخانه تجدیدینه نظم ایلدیکی تاریخ سماعخانه قپوسی دیوارینه تعلیق اولنمشدر .

سایهٔ فیض خدا حضرت قطب عالم
سر فراز خلفا شـاه دیانت پیرا
یعنی خاقان جهان حضرت سلطان حمید
ایتدی الطاف وعنایات ایله ملکی احیا
باخصوص ایشته بو درکاه جلیل القدری
پك خراب اولمش ایکن قیلدی مجددا انشا
محرم سر خدا حضرت اسماعیلك
روضـهٔ پاکنی ده یاپدی علی الاعلا
پیر ثانیٔ طریقتـدر اوذات اقدس
قطب رومی دیه یاد ایلرانی هب عرفا
حضرتك روحنی شاد ایلدی سلطان زمان
عمر واقبالنی تزیـد ایده رب یکتا
تا که ذاکرلر ایده حضرت حقی توحید
پایدار ایلیـه تختنده جنـاب مولا
پیر روشن دل ایده باعث انشاسی اولان
شیخ درکاه شریف احمد افندی یی خدا
شوق ایله یازدی بهائی قولی تاریخ گهر
قادریخانه‌یی سلطان حمید ایتدی بنا

١٣١٢

درون درکهده مدفون ذوات مشهوره

قاضی عسکر مصطفی عزت — یساری زاده] یساری محمد اسعد افندینك مخدومیدر . مدرس ، منلا ١٢٤٢ ده مکه پایه‌سی و ٤٥ ده استانبول پایه‌سی

٥٣ ده اناطولی پایه‌سی ٥٥ رجبنده صدر اناطولی و ٥٦ ده روم ایلی پایه‌سی و٥٨ ذی‌القعده‌سنده تقویم خانه ناظری اولوب ٥٩ ده عزل اولندی ١٢٦٢ صفرنده روم ایلی قاضیعسکری اولدی بعدالعزل ١٢٨٩ شعباننك ایکیسنده وفات ایلدی .

مشارالیه هنر ومعرفت اربابندن ومهرهٔ خطاطیندن اولوب موسقیده خواجهٔ زمان حسن خط ثلثده شیخ ثانی وخط تعلیقده عماد ایرانی‌ایدی. یلانی حقنده [یمین ایتسه یساری زاده کرچکدر یلان سویلر] دینمشدر . اون بر قطعه مصحف شریف یازمشدر . اون قدر دلائل ٢٠٠ قدر حلیهٔ شریف ٣٠ قدر انعام ایله چند قطعه مرقع وایا صوفیه جامعنده‌کی کبیر جهاریان کزین اسامیسی وقبه‌سنده نور آیت کریمه‌سی وعتیق علی پاشا نام محلده واقع خرقهٔ سعادت جامع شریفی وحولیسی قپولری خطوطیله بشکطاش سمتنده‌کی یحیی افندی جامعی قبه‌سنده کذلك نور آیت کریمه‌سی ومصرده محمد علی پاشا تربه‌سنده سورهٔ دهر ایله تعلیق تاریخ و بروسه جامع کبیرنده ایکی عدد لوحه استانبولده سرعسکر قپوسی درونده‌کی خط تعلیق ایله باب مذکورك تاریخی مشارالیهکدر . بوبیت زادهٔ طبعیدر .

چشم عبرتله نکاه ایت زاهدا اشیایه سن
معنئ صنع‌الهیده نه سن وارسین نه بن

رفعت پاشا — طشره‌لیدر برخیلی مدت طوپخانه مشیرلرینه یاور اولمش وصکره میرالای ومیرلوا اوله‌رق بر مدت بحر سیاه بوغازی محافظلغنده بولنمش وبعده فریقلك ایله بحر سفید محافظی اولوب یاور حرب فخری دخی اولمش و ١٣٠٥ ده معزولاً وفات ایتمشدر . سنی یتمش بشه واصل اولمش مقدم وغیرتلی ایدی .

علی نامق پاشا — عن اصل آتنه‌لیدر وشیخ مصری حضرتلری خلفاسندن اولوب ١٢٥٣ تاریخ هجریسنده وفات ایلمشدر .

الشیخ علی بابا — مومی الیه طریق قادریه‌نك زنجیری قولندن اولوب ١١٨١ تاریخ هجریسنده وفات ایلمشدر .

عبدالله افندی ـ البصانلی سلیمان پاشا زاده‌در ۱۲۱۰ سنه‌سی وفات ایلمشدر .

محمد شاکرده ـ طرابلس مولویخانه‌سی شیخی مصطفی زاده‌در ۱۲۳۲ سنه‌سی ارتحال ایلمشدر .

اتمکجی باشی مسجدی

قادریخانه درکاه شریفی قارشیسنده‌کی زقاغك ایچریسنده بولنان بومسجد شریف اتمکجی باشی علی اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مسجدك خشبی برمناره‌سی ویانی باشنده اوفاق برمقبره‌سی واردر. قپونك صاغ طرفنده برقیوسی موجوددر .

قره‌باش محله‌سنده برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر:

حضرت سلطان محمود خان عادل کیم اودر
آب روی سلطنت شاهان دهرك مفخری
حوی شیر ایتدی روان معمور
ایلیوب مأمور اکا مردم دانشوری
حاجی بیت شریف احمد اغای پرهم
کمرك شهرستانبولك امین داوری
امتثال امر وفرمان ایلیوب الله ایچون
صدقله ایتدی ادا بو خدمت مشکلتری
چونکه تکمیل ایتدی مأموریتن اخلاص ایله
یاپدی بو نو چشمه صاف ولطافت کستری
بارك الله چشمه سار دلکشا کیم صاحبن
ایلسون باری خدا صبر جزیلك مظهری
کلسه برلب تشنه‌رحمی لوله دیر تاریخ ایچون
منبع دلجوی احمددن آل ایچ ما کوثری

طم طم مسجدی

طوپخانه قرب وجوارنده ویکی چارشو جاده‌سی اوزرنده بولنان اشبو مسجدك بانیسی دریا قپودانلرندن محمد اغا نام ذاتدر . سد کنارنده بنا اولنمش اولدیغندن برطرفی فوقانیدر . مرحومك قبری معلوم دکلدر . بومسجدك بونام ایله اشتهارینه سبب ۱۱۲۳ سنه‌سی وفات ایدن وعلم موسیقیده استاد صاحب بسته بولنان طم طم عبداه افندینك خیلی زمان مسجدده امامت ایتمسی اولمشدر . مسجدك التنده اولان مکتب طوپجی باشیلرندن بالی اغا نام ذاتکدر . مناره‌سی تخته ایکن صاحبة الخیرات فاطمه خانون طرفندن ۱۱۷۳ ده طوغله‌دن بنا ایدلمشدر .

قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

قیلدی بزه ذات معلاقدر بر جامع بنا
بیکه واردقده سنین هجرت فخر انام
اسمی اول ذاتك محمد هم قپودان رتبه‌سی
اولدی اندن بویله بوحال ومحل طم طم بنا
قالدی اما حیف برچوق وقت متروك وخراب
ایتدیلر تعمیرینه اهل محله اهتمام
حسبةً لله حسن همت جیران ایله
بیك ایکیوز طقسان التی اولدی تعمیری تمام

یانی باشنده تاریخدن عاری جسیم برچشمه ایله قپوسی یاننده اوفاق برموصلقلی چشمه‌سی واردر .

مسجده قریب وجاده اوزرنده بولنان برچشمه‌ده محکوك اولان عباره بروجه آتیدر :

[طریقت علیه مشایخ کرامندن [کل بابا] حضرتلرینك تربهٔ شریفی اتصالنده اجی چشمه‌یی اقدمجه ۱۲۸۵ سنه‌سی تاریخنده تربه‌داری بولنان مرحوم پرنجی طاهر افندی نامنه بنا وانشاسنه موفق اولوب ومأخراً دخی مرور زمان

جهتیله چشمهٔ مذکور خراب ومائل تراب اولدیغندن تربه‌دار مومی الیهك
مخدومی پرنجی ابراهیم افندی بذل همت ایدرك مجدداً بنا واحیا ایلدیکی
خیر اتدر .

١٢٨١

چقور جمعه جامع شریفی

فیروز اغا قرب وجوارنده اولان بوجامع شریف اسلاف مشایخ اسلامیه‌دن
محی‌الدین منلا فناری حضرتلری طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر. جدلری اعاظم
علمای عثمانیه‌دن اولوب دولت عثمانیه‌ده اك اول شیخ‌الاسلام اولان شمس‌الدین
محمد بن حمزه‌دن .

مومی الیه ٨٣٤ سنهٔ هجریه‌سنده ارتحال دار بقا ایتمش وبروسه‌ده بنا کرده‌
سی اولان جامع شریفی خطیره‌سنه دفن ایدلمشدر . اتصالنده بر ابتدائی مکتبی
وقارشوسنده برچشمه‌سی واردر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

صاحب الخیرات عمر اغا که حق
ذات پاکن ایتدی ممدوح الصفات
خازن سلطان محمود خان اولوب
خیره مائل حقه قائل در اوذات
شیمدی انشا ایلیوب بوچشمه‌یی
ایتدی سقی مؤمنین ومؤمنات
اذن سلطانیله بر خیر ایتدی کیم
حق ویره اکا جنان عالیات
حق قبول ایدوب بونی خیر ایله
مظهر [والباقیات الصالحات]
دیدیلر اهل سخن تاریخنی
روح افزا چشمهٔ مأ الحیات

١١٣٣

جامعك مقابلنده برشادروانی ویانی باشنده بر اوفاق قورنه‌لی چشمه‌سی واردر .

صورمه کیر

فیروز اغا قرب وجوارنده بولنان بومحله‌ده چشمی حسین افندینك بناوانشا ایلمش اولدیغی جامع شریف کائندر. اتمامنه [شرف استکمال ۱۱۳۲] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

مومی الیه ۱۱۳۵ ده صرۂ همایون امینی اولمش واوسنه حجازده وفات ایتمشدر. خطاط شهیر حافظ عثمان افندینك شاکردیدر. کندی خطیله برمصحف شریف یازوب جامعك دور خوانلرینه وقف ایلمشدر. اوکنده اهالئ محله طرفندن یاپدیرلمش برصو طلومبه‌سی وقارشوسنده ۱۱۳۲ سنه‌سی یعنی عهد سلطان احمدخان ثالثده چشمی حسین افندی طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه واردر. چشمه‌نك یانندهکی اوفاق برمقبره‌ده جامعك بانئ ثانیسی بولنان متولیه بیوك فاطمه خانمك قبری کائندر .

صورمه کیر جامع شریفی قربنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر :

شهنشاه جهان سلطان سلیم خان فلك جاهك
خیر کنجك حالا خزینه‌دار اوستاسی
صداقتله سخاوتله هم عصمت استقامتله
جناب مهد علیانك مشربدر یکتاسی
ایدوب برچشمه اجرا ثواب ایلیوب اهدا
لالا محمود بکك روحی ایچوندر بونك انشاسی
قدیمی بنده‌لردندر بولرشاه جهانبانه
بری عزت ایله دادی بری دولتله لالاسی
مقدم کدخدای والده‌سلطان ایکن ناکهاه
ایدوب رحلت بودنیادن جنان اولدی مأواسی

فراموش ایتمیوب روحن حقوق سابقه‌مبنی
زهی رسم وفاداری‌که حیران ایلدی ناسی
ایچوب صوین آلان ابدست آب ناز پروردن
دعادر روحنه محمود بکك سزدن تمناسی
انیسی حورعین اولسون لالا محمود بکك هردم
زلال وصلن ایچورسون اکا جنتده مولاسی

١٢١١

صورمه‌کیر جامع شریفی قربنده دیکر برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمودخانك اولدی همتی
ایلدی طوپخانه‌یی منظور عین التفات
بنده کانندن سماحت پیشه حاجی مصطفی
حالیا مطبخ امینی ذوالهمم سکر صفات
پادشاه ذوالکرم امریله بنیاد ایلدی
بانیسین بوچشمه‌سارك حق ایده عالی تبار
حسبتة لله سعی ایتدی همان اتمامنه
برو خیره صرف مال ایتدی خلوصیله اوذات
اولدی ریان ماء صافیله همه دلتشنه‌لر
فی سبیل الله زوارن اولدی مانند فرات
طوغریسی حسنا ایرشدی بومحله چشمه‌سی
ویردی رونق خوبتر کیم آبی قند نبات
برا ثر قودی دعاء خیره تذکیر اولمغه
قیله محشرده شفاعت اکه فخر کائنات
دولت دارینه مظهر ایده هرمقصودینی
حق اکا اعطا قیله جنتده قصر عالیات
ذات پاکن حق خطالردن امین ایده‌انك

بوله یارب دنیـوی عقباده اول دائم نجات
برالف قامت کلوب بنیـاد تاریخن دیدی
آب جویی ای امین بوچشمه‌نك قندحیات

۱۱۳۳

قول اوغلی مسجدی

فیروز اغا ایله حمامی آره‌سنده بولنان اشبو مسجد جامه‌شویجی باشی مصطفی بك طرفندن بنا وانشا ایدلمشـدر . [اعظم ــ ۱۰۱۱] لفظی وقفیه قیدینه تاریخ دوشمشدر . وقفـنك اتمامنه معمره‌اسمنده برخاتون سـعی ایتمش وشرفنی احیایه خدمت ایلمشدر . وفاتنده مسـجدك باغچه‌سـنه دفن ایلمشدر . الیوم بومسجد خرابدر یالکز مناره‌سـك نصفی کورلمده‌در . عرصه‌سی اطرافـنه برتیمور پارماقلق چکیلمشدر .

قربنده اولان چشمه والده سلطان کدخداسی طرفندن خیرات ایدلمشدر . اوزرنده اولان تاریخ بیتی بروجه آتیدر .

اولدی برتاریخ لایح وهبیا
کل ایچ عین علیدن کوثری

۱۱۳۵

بوجوارده ۱۳۰۵ ده انشااولنمش برباب عسـکری قره غولخانه‌سی واردر یقیننده بولنـان صو طلومبه‌سـنه متصـل اوفاق برمقبره‌ده ۱۱۴۵ تاریخنده وفات ایدن امام محمد افندی مدفوندر .

راست محمد اغا

طوپخانه قرب وجوارنده اولان بومسـجد ارباب معارفدن سـپاهی زاده

محمد اغا طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر . مومی الیهك قبری دخی انده‌در . سنك مزارنده محکوك اولان تاریخ بر رجه آتیدر.

تاریخدر وفاتنه بومصرع ایت دعا
کلزار جنت ایله مقام محمدی

۱۰٤۰

همشیره‌سی فاطمه خاتون وقفنی تزیید ایتمش ، امام ومؤذننه بر رخانه مشروطه قیلمشدر . مومی الیها دخی بوراده مدفونه‌در . قربنده بولنان حمامك بانیسی دارالسعاده اغالرندن یعقوب اغادر

سرکه‌جی باشی

فیروز اغا قرب وجوارنده اولان بو محله‌ده سرکه‌جی باشی مصطفی اغانك بنا کرده‌سی اولان مسجد شریف کائندر . منبرینی دور سلطان مصطفی خان ثالثده اربه امینی بولنان علی اغا نام ذات وضع ایلمشدر . مسجد مذکور ۱۲٤۷ سنه‌سی مجدداً تعمیر قلنمشدر . درونده مکتب ابتدائیسی ، مسجده متصل اوفاق برمقبره‌ده ۱۲۰۰ ده وفات ایدن الحاج خلیل افندی ایله ۱۱۷۵ ده وفات ایدن حرمی مدفوندرلر . مسجدك مناره‌سی دیوارنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

امام ملت اسلام سلیم خان جهانبانك
حرم بانوی خاص واقبالی مغفور لهاحسنا
ایدنجه عزم جنت روح پاکیچون انك باالخیر
همان بوسرکه‌جینك مسجدی اولدی خوش احیا
خرابه مشرف اولمشدی بومسجد خیلی مدتدر
اولوب تعمیر یکیدن برمناره اولدی هم انشا
الهی روحنی شادان قیل مرحومه حسنانك
قیلندقجه صلاة اولدقجه تسبیح و دعالرتا

زهی خیرات اجرافزا که عارف سویلدم تاریخ
بومعبد اولدی تعمیر ایله احسن جامع والا

١٢١١

قارشوسنده پاشا بابادرگاهی کائندر. قپوسنك صولنده بولنان چشمه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر.

نوش ایدوب آبن عزیزم سویلدی تاریخنی
مأزمزم ایچ امامین عشقنه بوچشمه‌دن

١٢٦٧

یانی باشنده تاریخدن عاری بیوك برچشمه واردر.
تقسیم قربنده قیو زقاغنده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

حضرت سلطان محمود عدالت سیرتك
فیض احسانیله ریان اولدی جمله کائنات
اویله شه کیم پای سرو عدلنه رومال ایدر
نیل مصر قاهره‌یله جدول نهر فرات
دور جودنده جبه‌جی باشی عبداه اغا
یاپدی بونو چشمه‌یی اولدی قرین التفات
آب وتاب دولتن ممدود ایده رب الانام
زیب طاق آسمان اولدقجه نقش ثابتات
شهریا تاریخنی اشراب ایچون دیر لوله‌سی
جانفزادر عین عبداه ایچك ماءالحیات

١١٣٠

غلطه وبك اوغلى وحواليسنك احوال طبعيه‌سى

بك‌اوغلى پايتخت دولت عثمانيه اولان استانبول شهرينك بربيوك محله‌سى اولوب نفس استانبولك قارشيسنده وشمال جهتنده واقع اولمغله آره‌لرنده كاغدخانه خليجى بولنيور . نفس استانبوله ايكى كوپرى ايله مربوطدر .
اكثرخانه‌لرى كاركير ومجدد اولمغله دكيزدن منظره‌سى پك كوزل ايسه‌ده زقاقلرينك برچوغى اليوم طار وطولاشيقلى اولديغندن داخلاً اوقدر كوزل دكلدر. اليوم متصرفلق مركزى بوراده‌در.
مكتب سلطانى نك بولنديغى محلك غلطه سراى دنيلديكنه باقيلير سه اوقتلرده غلطه اسمنك يوقاريلره قدر شمولى اولوب شمدى بك اوغلى دنيلن محله‌نك‌ده اشاغى طرفى غلطه ناميله ياد اولنور ايدى .
غلطه تجارت محلى اولوب على الخصوص اوروپا تجارتى باشليجه بومحله‌ده اجرا اولنور. غلطه ايمپراطور [يوستينيانوس] طرفندن قسطنطينيه‌يه ربط والحاق اولنه‌رق ۱۲۱۶ تاريخ ميلاديسنده [جنويز] لردن برفرقهٔ مهاجرين غلطه‌يى اشغال ايله آيريجه برقصبه صورتنده قويوب قسطنطينيه‌يه قارشى رقابته چاليشيرلردى . جنتمكان سلطان محمد خان ثانى حضرتلرى استانبولدن اول غلطه‌يى فتح ايتمكله جنويزلرك حكمى منقضى اولمش ايسه‌ده ينه غلطه فرنك محله‌سى قالوب اجنبيلر اوراده اسكان وتجارت ايده‌كلمشلردر .
اون اوچنجى قرن ميلاديده [جنويز] لر طرفندن بنا اولنمش يوكسك بر قله‌سى واردركه يانغين قله‌سى ناميله معروفدر. ابنيهٔ سائره‌سنك اك جسيمى اخيراً انشا اولنان عثمانلى بانقه‌سى دائره‌سيدر. اشاغيسنده وقتيله عربلر طرفندن بامعاهده ياپديرلمش واليوم عرب جامعى دينمكله شهير برجامع شريف موجوددر . سائر جوامعنك اك بيوكى يكى جامع اولوب متعدد كليسالرى دخى واردر . غلطه اسمى لسان روميده [سوت كارخانه‌سى] ديمك اولوب اول امرده استانبوله سوت ويرمك اوزره اينك وقيون بسلريبرقاچ قلبه‌دن عبارت بركوى حالنده بولنمش اولمسى محتملدر .
روم ايلى ساحلنه موازاتاً كلن سلسله شيشلى‌دن بدأ ايله شمالدن جنوبه قدر دوام ايله جسرين بيننده خليج درسعادتده منتهى اولور .

بو صرت صاغ طرفدن مکتب حربیه اوکلرندن باشلایه‌رق شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه متوجهاً جریان ایدن وکوچك چفتلکدن کچه‌رك طولمه باغچه‌ده منصب اولان دره ایله ینه فری کوی حذالرندن بدأ ایله شمالدن جنوبه جریان ایدرك قاسم پاشاده خلیجه منصب اولان دره بیننده‌کی قطعه‌دن عبارتدرکه غلطه، طوپخانه، فندقلی، قباطاش، بك اوغلی، تقسیم، طاطاوله، پانغالتی سمتلرینی مشتملدر.

بو سمتلردن غلطه وبك اوغلی جهتلرینه قارشی تعبیر اولنورکه استانبولك قارشیسنده بولندیغندن کنایه اوله‌رق قبل الفتح روملر طرفندن قوللانیلمش اولان [په‌را] لفظنك ترجمه‌سندن عبارتدر. فرنکلرك بو سمته [په‌را] دیملری ینه لفظ مذکوره مأخوذدر.

اشبو صرتك غرب طرفنده ینه بری برینه موازی اولمق اوزره بریسی فری کویندن بدأ ایله شمالدن جنوبه طوغری دیکری فری کوینك غربندن اعتباراً دیکرینه موازی ایکی صرت دها واردرکه بو ایکی صرت برنجی صرتك همان نصفی قدردر. اوچنجی صرتك غربنده شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه ممتد اوق میدانی ایله قاسم پاشانك قولاقسز سمتندن کچه‌رك دیوانخانه قربنده قاسم پاشایه منتهی دردنجی برصرت دها واردر.

بو صرتك جهت شرقیسنده قاسم پاشا بولندیغی کبی جهت جنوبیه‌سنی ترسانهٔ عامره فابقه‌لری اشغال ایدر. قسم غربیسنده خاصکوی بولنمقده‌در. دردنجی صرتك غربنده شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد بشنجی برصرت دها واردرکه بورانك جنوب قسمنده پیری پاشا، خالیجی اوغلی، سودلیجه سمتلری بولندیغی کبی غربنده قره اغاج کائندر.

برنجی ایله ایکنجی، ایکنجی ایله اوچنجی واوچنجی ایله دردنجی صرتلر میاننده اوچ خط اجتماع میاه موجوددرکه بونلر همان بری برینه موازی اولمق اوزره شمالدن جنوبه جاری اولوب اولا طاطاوله‌نك غربنده برنجی ایله ایکنجی برلشور بعده بو ایکیسنك اجتماعندن حاصل اولان دره غلطه سراینك غرب حذاسنده اوچنجی ایله برلشه‌رك جمله‌سی بردره حالنده دیوانخانه‌نك شرقنده خلیجه منصب اولور.

ایکنجی دره‌یه بلبل دره‌سی وپیاله پاشا طرفندن کلان اوچنجی دره‌یه قاسم پاشا دره‌سی دینیلور برنجی دره ایله بلبل دره‌سی بیننده‌کی ایکنجی صاغرینك اوزلرینه

ابنیه‌لر یاپیله‌رق بر سمت حالنه ارجاع اولنمقده‌درکه بونك جنوب قسمنه [ایادیمتری] تعبیر اولنور .

دردنجی صرت ایله بشنجی صرت بری برندن کذلك بردره ایله آیرلمشدرکه بونك صولری خاصکوی ایله پیری پاشا آره‌سنده خلیجه منصبدر .

غلطه و بك اوغلنك بولندیغی صرتك جنوبنده یعنی جسر جدیدك شمال اوجندن باشلایان جاده [قره کوی] ده تشعب ایده‌رك بریسی غربه متوجهاً عزب قپوسنده منتهی اولور .

دیکری شمال شرقی‌یه متوجهاً طوپخانه ، فندقلی ، قباطاش ، بشکطاش جهتلرندن مرور ایده‌رك بوغازك روم ایلی ساحلنی تعقیباً کیدر .

اوچنجی قول ایسه برنجی صرتك خط تقسیم میاه عمومیسنی تعقیباً بك اوغلی ، تقسیم ، پانغالتی ، [فری کوی] دن بالمرور شیشلی‌یه واصل اولور .

بورادن تکرار خط تقسیم میاهی براقیه‌رق زنجیرلی قیو ، مصلق جهتندن بیوکدره چایرینه واصل و بوراده ساحلی تعقیباً کلان یول ایله برلشور .

طولمه باغچه سرای همایوننك جنوب غربی جهتندن باشلایه‌رق طریق آز بر مسافه قطع ایتدکدن صکره ایکی‌یه ایریله‌رق بریسی غربه توجهله کموش صویی و مجیدیه قشلهٔ همایونلری آره‌سندن کچه‌رك تقسیم باغچه‌سی التنده بك اوغلو جادهٔ کبیرینه منتهی اولور .

دیکری شماله توجه ایده‌رك ماچقه سلاحخانه‌سنك جنوبنده بشکطاشدن کلان خط ایله برلشدکدن صکره ینه شماله طوغری چیقه‌رق بعده غربه توجه ایله فری کوینده بیوك جاده ایله برلشیر .

کذا طولمه باغچه‌ده آیریلان دیکر بر طریق کموش صویی قشلهٔ همایوننك جنوبندن و المانیا سفارتخانه‌سنك شمالندن کچه‌رك تقسیمده بیوك جاده‌یه منتهی اولور .

عزب قپوسندن بدأ ایله بك اوغلنه کیدن دیکر بر طریق دها واردرکه شیشخانه قره‌قولندن کچه‌رك التنجی دائرهٔ بلدیه‌یه واصل اولور . بورادن شماله توجه ایله بك اوغلی جاده کبیرینه موازاتاً ایلرولیه‌رك تپه باشی بلدیه باغچه‌سی اوکندن بالمرور انکلتره سفارتخانه‌سی حذاسنده صاغه دونه‌رك غلطه سراینده بیوك جاده ایله برلشیر .

شیشخانه قره‌غولندن بدأ ایله بانق عثمانی اوکندن کچن بر طریق [ویووده] قره‌غولنده بك اوغلی جاده‌سیله التصاق پیدا ایدر .

قره كوى‌دن بدأ ايله شماله كيدن بك اوغلى جادهٔ كبيرى مكتب فنون حربيهٔ شاهانه اوكنه قدر صرتك خط اجتماع مياهنى تعقيب ايتديكندن مذكور جاده‌نك شرق جهتى قسماً بوغازه قدر وقسماً كچوك چفتلكدن كلان دره‌يه طوغرى برطاقم بايرلر تشكيل ايتديكى كبى بوجاده‌نك غرب جهتى قاسم پاشا وآيا ديمترى جهتلرينه طوغرى كذلك سطوح مائله تشكيل ايدر .

غلطه مولويخانه‌سندن بدأ ايدن بك اوغلى جهتى بوندن تقريباً بر عصر مقدم عادتا باغلق وباغچه‌لق اولوب هركس بوحوالى‌يه تبديل هوا ايچون كليرايمش. بوندن ايلريسى ابنيه‌دن عارى اولمغله برابر جسيم اغاجلر ايله مستور ايدى .

بك اوغلندن شماله طوغرى كيدن جاده‌لر

[١] بك اوغلندن بيوكدره‌يه كيدن طريقدركه تقسيمدن بدأ ايله فرى كوينندن كچه‌رك شيشلى‌يه واصل اولور . بورادن صوله كاغدخانه طريقى آيريلور . شيشليدن صاغ طرفه توجه ايدن بيوكدره جاده‌سى زنجيرلى قيودن بالمرور مصلق قره‌غولنه طوغرى قسم محدبى غربه توجه ايدن برقوس تشكيل ايدر . مصلقدن بدأ ايله يول شماله توجه ايده‌رك حميديه كوشكندن بيوكدره چايرينه اينر . بوچايردن يول ايكى‌يه آيريلوب بريسى ساحلى تعقيباً يكى محله‌ده بازار باشى موقعنه قدر امتداد ايدر .

ديكرى بيوكدره چايرندن بدأ ايله شمال غربى‌يه طوغرى بيوكدره صوينك صولنجه چيقارق جنتمكان سلطان محمود خان عدلى حضرتلرينك كمرى التندن مرور ايدر. بورادن يول ينه ايكى‌يه آيريلوب صولده‌كى كمورجى كوينه قدر امتداد ايتديكى كبى صاغده‌كى والده سلطان بندينه قدر دوام ايدر .

[٢] شيشليدن كاغدخانه‌يه طوغرى كيدن يول كاغدخانه كويى قربنده كاغدخانه دره‌سنه اينر وبورادن صاغه وصوله توجه ايدر . صولده‌كى قول كاغدخانه دره‌سنك شمال غربيدن جنوب شرقى‌يه اولان استقامتنده‌وصوينك صولنده بولنوب چاغليانلرك آلت باشنده بركوپرى ايله دره‌يى قطع وبعده صوينك

صاغنجه واستقامتنجه سنت كوپريسنه قدر دوام ايدر . وبورادن شمال شرقی‌يه توجهله طوغری سلحدار اغا كوپريسنی كچه‌رك بهاريه طريقيله ايوبه واصل اولور .

[۳] كاغدخانه كوينه‌دن صاغه آيريلان طريق كاغدخانه دره‌سنك صولنجه يوقاری چيقه‌رق آياز اغا جوارندن مرور ايدر ومصلق قره‌غولنك جنوب غربيسنده بيوكدره جاده‌سنه التحاق ايلر .

مصلق قره‌غولنك شرق طرفنده برشعبه آيريلوب شرقه توجه ايدر وخديو اسبق مرحوم اسماعيل پاشا اراضيسنده بوشعبه ايكی‌يه آيريله‌رق بريسی استينه قوينه وديكری اميركونه مواصلت ايلر . زنجيرلی قيو جوارنده شرق طرفنه برشعبه آيريلوب بوشعبه اول امرده صوله توجه ايدرك بالطه ليمانی دره‌سی طريقيله بالطه ليمانه اينر . وينه صاغه توجه ايدن قسم شرقه طوغری برآز كيتدكدن صكره جنوب شرقی‌يه توجهله ارناؤد كوينه واصل اولور .

زنجيرلی قيودن برشعبه جنوبه توجه ايده‌رك برقسمی سرای همايون اوكندن بالمرور بشكطاشه ايندیكی كبی ديكر قسمی دخی اورته كويه منتهی اولور .

دمير يوللری

قارشی جهتنده برقومپانيانك اداره‌سنده اولمق اوزره ايكی تراموای خطی واردركه بونلردن بريسی عزب قپوسندن بدأ ايله قره‌كوی، طوپخانه، فندقلی، قبا طاش، طولمه‌باغچه ، بشكطاشدن بالمرور اورته كويده نهايت بولور بوخط افقی اولوب آخورلری بشكطاشده‌در .

ايكينجيسی ويووده قره‌غولی، بانق عثمانی، شيشخانه قره‌غولی، التنجی دائره بلديه باغچه‌سی اوكندن كچن جاده‌يی تعقيب ايده‌رك غلطه سراينه وبورادن تقسيم ، پانغالتی، فری كوينه‌دن كچه‌رك شيشلی‌يه واصل اولور بوخط . طاروچفت برخطدركه افقی قسمی غلطه سرايی ايله تقسيم ميانه‌ده‌كی مسافه‌دن عبارتدر . بوخطك‌ده آخورلری شيشليده‌در .

غلطه‌دن بك اوغلنه قدر دیکر برقومپانیه اداره‌سنده و ۱۲۹۰ سنه‌سی انشا اولنمش بر [تونل] واردرکه بوتونل چفت خطلی اولوب اوست باشنده واقع برما کنه ایله ایشلمکده‌در .

غلطه مولویخانه‌سی

اشبو تکیه‌نك بانیسی بوسنه‌ده مدفون اولان وسلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك غلمان خاصه‌لرندن بولنان اسکندر پاشادر. بناسنه [الرسوخ ۸۹۷] لفظی تاریخ واقع اولمشدر.

درکاه بعد زمان خراب اوله‌رق خالی قالمش وبرمدت صکره خلوتی زاویه‌سی اولمش ایسه‌ده قاسم پاشا مولویخانه‌سی بانیسی بولنان سری عبدی دده افندی محل مذکورك مولویخانه اولدیغنی اثبات ایتمکله کندیلرینه توجیه اولنمشدر. وفاتنده یرینه مثنویخوان محمود دده افندی ۹۵۵ ده پوست نشین اولمشدر. مشار الیه جزایرده مدفوندر . محمود دده‌دن صکره اسماعیل دده افندی شیخ اولدی ۱۰٤۱ ده وفات ایدوب درکاهه دفن ایدلمشدر. وفاتنه مصرع آتی تاریخ دوشمشدر .

سوندی جامعك روشن چراغی

بعده آدم دده افندی شیخ اولوب حجازه کیتمش وعودتنده مصرده وفات ایتمشدر. وفاتنه مستقیم زاده بوتاریخی سویلمشدر.

آدم دده رقص ایلیه‌رك ایردی جنانه

انك یرینه عرضی محمد دده افندی شیخ اولمشدر . اوزمان شعراسندن نثاری مرحوم تاریخ آتی‌یی سویلمشدر.

دکلدر دور آدمکدی بودور محمددر

مشار الیه ۱۰۷۵ ده وفات ایدوب درکاهده مستقل بر تربه‌یه دفن ایدلمشدر. وفاتنه مستقیم زاده تاریخ آتی‌یی سویلمشدر.

سلفدن امتیازین فکر ایدرکن دل دیدی تاریخ
تقربده وصال حضرته عرضی بش ارتقدر

یرینه پنداری ناجی احمد دده شیخ اولمشدر. احمد دده شیخ آدم افندیدن انابت و تکمیل دأب طریقت ایلیوب شیخی ایله برابر حج شریفه کیدوب عودتده مصرده آدم دده افندینك رحلتنده استانبوله کلهرك عرضی محمد دده افندی خدمتنده بولنوب ١٠٧١ سنهسی بشکطاش مولویخانهسنه شیخ اولمش و ١٠٧٣ تاریخنده قریم جانبنه سیاحت ایتمکله مشیختی یوسف ددهیه ویرلمشدر بعده ١٠٧٥ سنهسی استانبوله کلوب درویش چلبی یرینه غلطه شیخی اولمش و یدی سنه صکره مشیختی رفع اولنمش ویرینه اولاد مولانادن چلبی درویش افندی شیخ اولمشدر. برسنه صکره اردوی همایون قانیژهسفرینه مأموراً کیدرکن حاجی اوغلی پازاری نام محلده وفات ایتمشدر.

بعده مشیخت غوثی احمد دده افندی یه توجیه اولنمشدر. بو ذات احمد یجان نسلندندر وفاتنده ناظم مرحوم تاریخ آتی یی سویلمشدر.

احمد اوله عازم خلد برین

١١٠٩

یرینه دامادی منظومهٔ معراجیه صاحبی نابی عثمان دده افندی شیخ اولمشدر . موماالیه ١١٤٢سنهسی وفات ایتمش ووفاتنه وهبی افندی مرحوم تاریخ آتی یی سویلمشدر .

شیخ غلطه نابی دوکتدی دمنی
ایتدی متسلی ولد عشاقی
وهبی دیدی تاریخین انك ملهم غیب
عثمان دده کوچدی اوله سری باقی

١١٤٢

دیکر تاریخ معجم

دکشدی باقی ایله دور فانی یی دده عثمان

١١٤٢

یرینه مخدوملری عبدالباقی دده افندی کچمشدر. وفاتنده تاتار رحمی مصطفی افندی بو تاریخی سویلمشدر.

جهاندن کیتدی سری آدی باقی قالدی دنیاده

١١٦٤

دیکر

باقی دده دور ایلیه‌رك کتدی بقایه

١١٦٤

پدری ایله جدی یاننده مدفوندر . یرینه قاسم پاشا زاویه‌سی شیخی ایکن یکی قپو مولویخانه‌سنه نقل اولنان شیخ موسی دده‌نك یرینه شیخ اولان مخدوملری محمد شمس‌الدین دده افندی شیخ اولوب بعده حج شریفه عزیمت و عودتلرنده یولده ارتحال دار بقا ایلدی . ١١٧٤

یرینه برادرلری عیسی دده طریق قضایی ترك ایله شیخ اولمشدر. بونلرك زماننده اشبو تکیه محترق اولمغله ١١٧٩ سنه‌سی سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك همت شاهانه‌لریله یکی شهرلی عثمان افندی بنا امینی نصب اولنه‌رق اوسنه شعباننده عبدالقادر رومی تکیه‌سی ایله برابر تجدید و تکمیل اولنمشدر. عیسی افندی اون سنه قدر مشیختده بولنوب ١١٨٥ سنه‌سی ارتحال ایدوب درکاه مذکوره دفن ایدلمشدر . وفاتنه مستقیم زاده مرحوم تاریخ آتی یی سویله‌مشدر .

ناسه تاریخین ایدر املا مسیحادم قلم
دونه‌دونه واردی روحانیلره عیسی دده

١١٨٥

یرینه انشته‌ی سلیم دده کچمشدر. ١١٩١ سنه‌سنده وفات ایتمش و درکاهه دفن اولنمشدر .

یرینه محمد صادق دده افندی قاسم پاشا درکاهندن نقل اولنوب بر سنه صوکره طاعوندن وفات ایتمشدر. یرینه عبدالقادر چلبی مصر مشیختندن نقل اولنمشدر وفاتنده ١١٩٧ ده بقال زاده شیخ اولمشدر. موما الیه قونیه‌ده بر بقال اوغلی اولوب اسمی علی افندی در.

١٢٠١ سنه‌سنده مشیختی رفع اولنوب یرینه اسکدار مولویخانه‌سنک بانیسی بولنان نعمان بك شیخ اولمشدر. بعده نعمان بك غلطه مشیختنی ترك ایتمکله عبداه دده نامیله بر کیمسه‌یه توجیه اولنوب استانبوله کلیرکن یولده وفات ایتمش و مشیخت ینه بقال زاده‌یه توجیه اولنمشدر. ١٢٠٥ شوالنك طقوزنجی کونی شیخ غالب افندینك فضل وکمالی خلد آشیان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك معلوم همایونلری اولدقده موماالیه مشیخت مذکوره ایله تکریم اولنمشدر او زمان شعراسندن دباغ زاده محمد رشید افندی بو جوهر تاریخی سویله‌مشدر.

اختلف الناس فی مشیخة وجلس الغالب محققاً

١٢٠٥

موما الیه اصحاب کمالدن اولوب بر مرتب دیوانی واردر. وفاتنده تکیه‌یه دفن اولنمشدر. وسط القامه ظریف و صبیح الوجه بر ذات ایدی.

بعده قونیه‌دن الشیخ روحی دده پوست نشین اولمشدر. بو ذات کتبه‌دن اولوب ترك ماسوی و محبت درکاه حضرت مولانه ایله غلطه مشیختنه نائل و مدت وفیره درکاه مذکورده ارشاد وسالکینه واصل اولدیلر. وفاتنده درکاهه دفن اولنمشدر. اشعاری دخی واردر.

بعده بشکطاش مولویخانه‌سی شیخی الشیخ یوسف افندینك اقرباسندن اولوب موما الیهك دامادی بولنان الشیخ محمود امید دده افندی‌یه توجیه اولنمشدر کندیسی شام طرابلس اهالیسندن بولنمقله برابر علم وکمالنه کمال درجه مغرور بر ذات اولوب ١٢٣٢ سنه‌سنده قاین پدری اولان بشکطاش مولویخانه‌سی شیخی یوسف دده افندینك وفاتنده غلطه درکاهنی ترك ایله موما الیهك یرینه شیخ اولمشدر. بونك یرینه‌ده او سنه رجب شریفی اواسطنده قدرة الله افندی مقیم اولمشدر یکی قپو تکیه‌سی آشجی باشیسی اولوب قربنده کائن مزارستانده مدفون

اولان السيد صحيح دده‌نك اوغليدر . مرحوم ايچون حالت افندى مستقل بر تربه بنا ايتدرمشدر .

١٢٨٨ سنه‌سى رجب شريفنك يكرمى ايكنجى جمعه ايرتسى كونى قدرة‌الله افندى عازم كلشنسراى جنان اولمغله مخدومى بولنان عطاء الله دده افندى تكيهٔ مذكوره‌يه شيخ اولمشدر. مولويخانه‌ده اليوم پوست نشين ارشاد بولنان مشاراليه حضرتلريدر مشاراليه اخلاق حميده و سجاياى علويهٔ انسانيه ايله متحلى ارباب فضل و كمالدن اولوب علوم و فنون حاضره‌يه واقفدر . لسان آشنا اولديغى كبى شعر و انشاده دخى مهارت كامله‌سى بولنديغندن وجوديله افتخار اولنور اجلهٔ فضلادندر .

مذكور تكيه ١٢٠٦ سنه‌سنده جنتمكان سلطان سليم خان ثالث حضرتلرى طرفندن تجديد ايديله‌رك سماعخانه مطبخ و حجراتك دخى يرلرى تبديل اولنمشدر . فى‌الاصل سماعخانه شيخلرك اقامتنه مخصوص اولان محلده ايمش . تكيه‌نك تجديدى حقنده سويله‌نيلن تاريخ خارجى قپونك ايچ طرفى بالاسنه نقش ايدلمشدر .

ماه عالمتاب اوج سلطنت
داور دور زمان سلطان سليم
كيم آنك ذات بلنديدر هنوز
مركز پركار چرخ مستقيم
ركن ديندراول اساس معدلت
فكر نو ايجاديدر عرش قديم
منتظردر اهل دل تشريفنه
كلدى دين‌ودولته هم چو سليم
حق بودر بولمشدى اركانى خلل
ايلدى تنظيمنه حى عظيم
حبذا ارواح اهل اللهدن
اولدى تأييد آلهى مستديم
باشلادى تجديد عدل و رأفته

قویدی رأی خاصی بنیاد قدیم
حضرت منلای رومه حرمةً
قیلدی درویشانه احسان عمیم
کوردیکم بو خانقاه اولمش خراب
مستعد احیایه چوق عظم رمیم
لطف ایدوب یاپدی کیم یاپسون آنك
کافی آمالك خداوند علیم
باغ فردوس برین وسن بی قصور
اولدی حقاسقفی زر دیواری سیم
بر نظرده ایتدی اول کان کرم
سنکی جوهر طوپراغی عنبر شمیم
کوستروب کویا کرامت عالمه
قدرت اظهار ایتدی اول شاه کریم
اندن آلدی فیض ارباب سلوك
قالمسون ناقصلرك اطواری نیم
ظاهر وباطنده شاه اولدرکه جان
بر دوام ایتسون انی رب الرحیم
لفظاً ومعناً دیدی تاریخنی
شیخ غالب عبد داعیٔ قدیم
یاپدی بودرکاه پاك وهم جدید
بیك ایکی یوز آلتیده سلطان سلیم

١٢٠٦

مذکور تکیه جنتمکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده دخی مجدداً تعمیر اولنمش وطیش قپوسی اوزرینه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

همت محمود خان بودرکهی
ایلدی آباد شوکتله همان

سايهٔ عدلنده معمور اولمه‌ده
سوبسو هب جلوه‌گاه عاشقان
حق تعالى ايلسون اول داورى
بيت تاريخن لبيب ايتدى بيان
برحسابده‌دوشدى معنا لفظ ايله
بيك ايكى يوز اللى‌ده محمودخان

١٢٥٠

درون تكيه‌ده بولنان چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

فائض العين عنايت منبع الانهار جود
ابروى معدلت شاه جهان عبدالمجيد
عالمى فيض زلال عدلاه احيا ايدر
اوله‌لى ماأالحيات شوكتى هر آن مزيد
مطبخ امينى حسن اغا ياپوب بوچشمه‌يى
ايكيوز سال اقدم ايتمشدى بوجايى مستفيد
صكره راهى بوزيلوب آقمزدى صو بووقته‌دك
خير جارى صاحبن ايلردى درويشان اميد
حمدلله اول شهنشاه جهان بوچشمه‌نك
لطف ايدوب صوين آقتدى اولدى نوفيض بديد
ايلسون حق تاابد سيراب فيض سلطنت
حشره‌دك اولسون اوخاقان واصل عمر مديد
ايكى تاريخ كهر فربولدى زيور صوينى
اوله‌لى بحر رملده ذرهٔ نظم مزيد
باق حسن اغاى زمان ايلدى اجرايله جود
چشمه‌سينه صو آقتدى لطف خان عبدالمجيد

١٢٦٨

سماعخانه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

لفظا ومعنا ایکی مصرعده اوچ تاریخله
اوچلر آسا قطب دورانی ایدر زیورثنا
بیك ایکی یوز یتمش التی سالی ایچنده بهین
قیلدی بودرکاهی شه عبدالمجید اعلی بنا

١٢٧٦

مطبخك اوجاغی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

« یا حضرت آتشبار ولی »
روزوشب کلبانك خیری چکیلور
شاه عالم ایتدی تجـدید بنا
یاراولورلر لطـف مولانا ایله
کاسه خوارشاه اولان بونجه کدا
سعی ایدوب اشجی دده اکمالنه
سویلدی تاریخنی درویش ضیا
سرعشقی عاشقان طاتمق ایچون
مطبخ منلا کشاد اولدی صلا

١٢٦٩

الفقیر درویش محمد عطااه

غـوثی دده نك صـندوقه سی اوزرنده مسـطور اولان تاریخ بروجـه آتیدر .

غوثی دده اول بدرقهٔ راه هدایت
سالکلرینی تکیهٔ غمده قودی بی کیف
روحینی آنك زاویهٔ دارنعیمـه
اعزازایله حق دعوت ایدوب ایلدی هم ضیف

کورنسه نوله برك خزان صورت منکر
آیینهٔ پرجوهر ایدی سینه‌سی چون سیف
کوش ایلیجك رحلتن اول غوث انامك
هاتف دیدی تاریخنی فکر ایلر ایکن طیف
فکر ایتمه که دون قطب جهان سویلدی تاریخ
دوران قودی احمد دده‌سز تکیه‌مزی حیف

١١٠٩

درون تکیه‌ده مدفون ذوات مشهوره

عینی — محمود بدرالدین] علمای حنفیه‌دندر ١١٧٠ تاریخ هجریسنده عنیتابده تولد ایلمشدر . باب عالی خواجه‌سی اولمش ایدی .

عینی‌یه عمری کلدی لمح بصر قدر

مصرعنك ناطق اولدیغی اوزره تاریخ وفاتی ١٢٥٤ در . مولوی ایدی مطبوع دیوانی واردر .

غالب ـ شیخ محمد اسعدده] عثمانلی شاعرلرینك مدار افتخاریدر . [اثر عشق] ترکیبنك کوستردیکی اوزره ١١٧١ ده یکی قپو مولویخانه‌سی جوارنده ساکن کتبه‌دن مصطفی رشید افندینك صلبندن دنیایه کلمشدر . والده‌سی امینه خاتوندر برمدت دیوان همایون قلمنه دوامدن صکره طریقت مذکوره‌یه انتسابله قونیه‌یه عزیمت ایده‌رك اوراده واستانبولده یکی قپو مولویخانه‌سنده چله‌سنی اکمال ایتمش ومرور زمان ایله مشیخت مذکوره‌یه نائل اولمش ایدی. دیوانی مطبوعدر . ضروب امثال صیره‌سنه کچمش اولان

کامل خطا ایدرکه انی جاهل ایلمز

مصرعی مشار الیهکدر . اشهر آثاری اولان [حسن وعشق] منظومه‌سنی

٢٦ یاشنده ایکن یازمشدر . لسانمزده مثنوی طرزنده یازلمش اشعاری اسلافك
اك کوزللرندن معدوددر . برشاعر نادرالوجود اولان مشار الیه‌سرورینك

کچدی غالب دده جاندن یاهو

مصرعندن آکلاشیلان ١٢١٣ ده ارتحال ایلمشدر . غلطه مولویخانه‌سنده
تربه‌ده مدفوندر . صبیح اللقا برذات ملکسمات ایدی . قونیه‌ده مدفون اولان
احمدده نام ذاتك [التحفة البهیة فی طریقة المولویة] نامنده‌کی اثرینی [الصحبة الصافیة] عنوانیله ترجمه وشرح ایتمشدرشومقطع جمله اشعارندندر .

کیم قادر علاج ایلمکه حکم قدردر
تاریخی ایمش غالب زارك اثر عشق

باشی اوجنده موضع اولان لوحه‌ده مسطور ابیات بروجه آتیدر .

چرخ کجر وغلطه دوشدی ینه
قیدی اهل دله آه اول بدخو
جور دردیله خموش اولدی دریغ
غلطه شیخی کبی نادره کو
غالب مطلق اولوردی سوزده
ایتسه مردان سخن آکه غلو
قلدی افلاکه ایدوب روحی عروج
شب معراجده عزم مینو
مثلنی زیر فلکده بوله مز
ایتمسون یوق یره دوران تك وپو
چله لحده چکلدی کیتدی
اربعین ایچره اومرد نیکو
آه سردیله دیدم تاریخن
کچدی غالب دده جاندن یاهو

١٢١٣

اولندی ۱۲۲۲ ده دیوان همایون بکلکجیلکی مسندینه وایکی آی صکره رکاب همایون ریاستنه تعیین قلندی بوسالك اواخرنده کوتاهیه‌یه کوندرلدی ایسه‌ده برسنه صکره ینه برمأموریت مهمه ایله بغداده کوندرلدی عودتنده مکافاةً عهده‌سنه رکاب همایون کتخدالغی ویرلدی برقاچ سنه صکره توقیعیٔ دیوان همایون اولدی نفوذینی سؤ استعمال ایدردی ۱۲۳۸ ده قونیه‌ده وفات ایتدی. یحی افندی درکاهنده مدفوندر جاده‌یه‌ناظر تربه‌ده مقامی‌واردر. سنك مزارنده بنده‌کانندن اولان عزت ملانك شوبیتی کوریلور.

عزت بومصرع تام تاریخ ماتم اولسون
حالت سعید افندی پیرانه همدم اولسون

مشار الیه شیخ غالب افندی مرحومك انابت کرده‌سی اولوب طرق علیه فقراسنه وبالخاصه طریقت مولویه‌یه منسوب بولنانلره پك چوق التفات واکرام ایدرمش تکیهٔ مزبورك قپوسی اتصالنه برسبیل واوزرینه عالی برکتبخانه بنا ایدوب تکیه‌نك حولیسنی دخی مرمر طاش ایله دوشتدیرمشدر. مجاذیبدن اولان برادری دخی تکیهٔ مذکور صفه‌سنده‌مدفوندر. کتبخانه‌ده‌موقوف‌اولان کتابلرك کافه‌سی اوزرنده بیت آتی یازیلیدر.

الهی جمع کتب کرده اهل وحدت را
بده بدست یمینش کتاب حالت را

احمد پاشا — واردا قوسطا] مشار الیه افرنجی‌الاصل‌اولوب‌اهتدا ایتمشدر غیر وخدماتنه مکافاةً قپوجی باشی ومیر میران اولمشدر. بعده ودین محاربه‌سنه مأمور اولدی ۱۲۱۰ ده الدیغی جریحه‌دن وفات ایتمشدر. فن موسیقیده مهارت کامله‌سی وار ایدی پك چوق شرقیلر بسته‌لمشدر.

احمد اغا — ازمیدلیدر. اندرون همایونده بالتفیض ۱۲۱۰ جماذی‌الاخرنده دلبند اغاسی وبعده رکابدار وچوقدار شهریاری وصکره مصاحب دخی اولمشدر ۱۲۱۱ ذی‌الحجه‌سنده شهاب‌الدین تولیتی‌ایله‌اخراج ایدلدی ۱۲۱۸ ذی القعده‌سنك اون بشنده ارتحال ایلمشدر.

غلطه قله‌سی

غلطه قله‌سی ، روما شرق ایمپراطورلرندن [آنسطاس ده‌قوس] طرفندن کمیلرك لیمانه دخول وخروجلرینی تسهیل ایتمك مقصدینه مبنی برنوع فنار قله‌سی اولمق اوزره انشا ایتدیرلمشدر. ابتداسنده اوفق برقله حالنده انشا ایتدیرلمش اولان بوبنایی ۸۵۰ سنهٔ هجریه‌سنده قدیم فنکه‌لیلر کبی هرطرفده تجارتکاهلری بولنان جنویزلر [۱] توسیع ایتدیرمشلردر. مؤخراً جنتمکان سلطان سلیم خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بعض تعدیلات اجرا ایدلمك شرطیله توسیعاً تعمیر اولنمشدر. اوست قسمنك مذکور تاریخده کوریلن حاله افراغ ایدلدیکی ده مرویدر .

غلطه قله‌سی ؛ قرق مترو ارتفاعنده یوکسك ، قبا وارتفاعیله عرضی غیر متناسب بربنادر . مبنی بولندیغی صیرتك ارتفاعی نظر اعتبار آلندیغی تقدیرده زروه‌سی ۱۵۰ متر‌ودر. بوحالده مذکور قله یوز اللی متر‌ولق برمسافه‌دن دکزه حاکمدر . داخلاً مازغال دلیکلرندن باشقه‌هیچ برمنفذی‌اولمایوب تکمیل چوره‌سی ارتفاعنك ثلثندن اعتباراً اوست‌اوسته‌اولمق اوزره‌ایکی صیره پنجره‌لرله محاطدر پنجره‌لرك آلتیسی بیوك اولوب آلت ، اون ایکیسی‌ده کچوك اولوب اوست قاتده‌در .

قله‌بدن دیوارینك اوزرینه آزاچرلاك اولمق اوزره ینه کارکیر اوله‌رق انشا ایدلمش برقات موجود اولوب بیوك برصالون حالنده‌در . بوراده اون درت عدد بیوك پنجره واردر . پنجره‌لرك طول وعرضی داخلاً آز و خارجاً چوق اولدیغندن وکمری نصف دائره شکلنده بولندیغندن انظاره عرض ایتدیکی منظره هم لطیف ؛ هم ده مهیبدر. بوقسمك ارتفاعی درت متر‌ودر. مذکور قسمك اوزرنده آخشاب اوله‌رق انشا ایدلمش ایکی قات دها واردر ، که بونلر ، بری برندن کچوك اولوب مثمن منتظم شکلنده‌در هرسطحده بر پنجره موجوددر.

---

[۱] بونلر من اصل « جنوه‌لی » اولوب بین‌العوام تلفظی تحریف ایدلمش وبوحاله کثیرلمشدر.

ارتفاعلری اوچر مترو بولنـان مذکور قاتلرك قسم فوقانیسـنه بر دیرك رکز ایدلمشدر . بورایه ایام رسمیه ایله جمعه کونلری عثمانلی سنجاغی کشیده ایدلدیکی کبی بعضاً ده ترسانهٔ عامره ایله مخابره ایچون اشـارات لازمه‌یی مشعر بایراقلر آصیلمقده‌در .

قله‌نك بیوك بوش براسطوانه‌یه مشابه اولان داخلنه ، جبههٔ جنوبیسـنده آچلمش طار برقپودن کیریلیر . بوقاپی‌یه خارجدن اون بصاماقلی برمردیون واسطه‌سیله چیقیلیر داخلاً بش عدد آخشاب مردیونی حاویدر . مذکور مردیونلر قله‌نك صاغ جهتنده اولوب بری بری اوزرینه صااللاندیرلمش بولنان صحانلقلره مربوطدر . مردیوه‌نك خط هلزونیسی قله محیطنك یالکز اوچده بری داخلنده چـوره‌نیر . بوجهتله مردیونلرك برندن دیکرینه کچمـك ایچون صحانلقلری طولاشمق ایجاب ایدر . مذکور صحانلقلردن بری اکسـیله‌جك اولورسـه یوقاری قات ایله اشاغیده‌کی ارتباط تمامیله منقطع اولور . بوصورتله مردیونلر بش قاته منقسم اولوب طقسـان آلتی بصاماقـدن مرکبدر . برنجی قاته طاش مردیون واسطه‌سیله چیقیلیر . یانغین موقعنی تعیین واخباره مأمور اولان نوبتجی‌یه تخصیص ایدیلن صالونه وصول ایچون برقاچ اوفق تفك مردیون‌دها واردر . مذکور صاله وصول ایچون هیأت عمومیه‌سی اعتباریله ١٤١ بصاماق یوکسلمك لازمدر .

یانغین نوبتجیسنه مخصوص اولان صالونك اطرافی یوکسکجه بردوشـه‌مه تخته‌سیله محاطدر. صالونك اورته‌سنده قرق بصاماقلی هلزونی برمردیون موجود اولوب اك اوست قاتده نهـایت بولور بوراده عصر قدیم وآیا صـوفیه جامع شریفی یادکارلرندن برساعت واردر . تمامیله بوش طوران بوقاتك وظیفه‌سی ، زواری اطرافی دمیر پارمقلقله محاط بولنان دهلیزه ایصالدن عبارتدر . اورته‌دن یکرمی بر آدیم هلزونی برمردیونله کوکرجینلکه مشابه کوشکه صعود ایدیلیر لکن بورایه چیماغه نوبتجیلرك مساعده‌سی یوقدر، چیقلسه بیله روزکارك شدت وزانی انسانی بی‌حضور ایدرك اینلمکه مجبور براقیر .

استانبولك منظرهٔ عمومیه‌سی بیوك صالونده سیروتماشا ایدلمکده‌در .

اون‌درت پنجره ایله تنویر ایدلمش بولنان بوصالوندن تماشا ایدیلن لوحهٔ حیرتزای طبیعتك برمثلی دنیاده دکل ، بلکه خیالخانهٔ ابداعده بیله کوروله‌مز . ساعتلرجه ، کونلرجه تماشایه معطوف بولنان نظر ، هر آنده بیك درلو لطافت وخارقه قارشیسنده مسحور اولور . احتشام طبیعتك الواح دلفریبانه‌سنی طویه طویه تماشایه مساعد اولان بوصالونك پنجره‌لری ایچنه برر صانداليه قونولمشدرکه بوسایه‌ده انسان راحتسز اولمه‌دن سیرکائنات ایله متلذذ اولور .

اون درت پنجره‌دن هر برینك کندینه مخصوص منظره ولطافتی واردر . مردیونك منتهاسی اوزرنده‌کی پنجره مبدأ اتخاذ ایدیله‌رك صولدن صاغه طوغری حرکت اولنوب اطرف تماشا ایدیله‌جك اولورسه هر پنجره‌نك زیر نظارت وتماشاسنده بولنان الواح بروجه آتیدر .

برنجی پنجره

[شمال غربی]

برنجی پلانی تشکیل ایدن وغلطه‌نك سطح مائل غربیسندن بولنان خانه‌لرك اوزرندن قاسم پاشاقوییله جهه‌سنك ظریف ، نظر ربا تزییناتی ونارین ستونلریله خلیجك راکد صولرینه منعکس دیوانخانه‌نك لطیف بناسی مشاهده اولنور . جنوب شرقی جهتنده صوله طوغری آچیقجه برمنحنی حصوله کتیرن ساحل بوینده‌کی ترسانهٔ عامره‌نك حاووضلریله دستکاه ، فابریقه وتفرعات سائره‌سی عرض چهرهٔ تمدن ایدر . صاغ طرفده ودیوانخانه‌نك اوستنده کائن اولوب مقدما مکتب ایکن الیوم بحریه خسته‌خانه‌سی اتخاذ ایدلمش بولنان موقع ، مربعی الشکل ایکی قاتلی ظریف قله‌لریله جالب انظار تقدیر اولور . بوبنا ، غایت هیبتلی وظریف برطرزده انشا اولنمشدر . آرقه پلانی تشکیل ایدن وماویلکلر ایچنده کورنن جسیم آغاجلرك اوزرنده خلیج صولرینك غائب اولدیغی اراضی کورولورکه مذکور آراضینك ایلك نظرده صاغه طوغری بوکولوب کیتدیکی ظن اولنور . همان

اوراجقده وساحلك قارشی یاقه‌سنده صوله طوغری طالفه‌لانه‌رق تدریجاً تمایل وامتداد ایدن آراضی اوستنده ایوب سلطان مزارلغنك آغاجلریله سرویلری نمایان اولور . بایرك اتكنی سترایدن یشیللكلر آره‌سندن ایوب سلطان جامع شریفك قبه‌سیله چیفته شرفه‌لی مناره‌لری كورولور. دائماعین جهتدن خلیجك بوساحلی تعقیب اولنورسه ایوب واوتاقجیلرك باغچه‌لری ، خانه‌لری مشاهده اولنور . موقعاً بونلره حاكم بولنان « صالح محمود پاشا » جامع شریفی ایوبك وسطنی اظهارایدر . خلیجك اورته‌سنه طوغری ایلرله‌ین برون ، آیوان سرای محله‌سیدر . ایوب ساحلیله برقوی تشكیل ایدن بوبرونك نهایتنده دفتردار اسكله‌سی ومحله‌سی ، یقیننده فس فابریقۀ همایونی منظور اولور . عین استقامتده اولمق اوزره افقی تحدید ایدن صیرتلرك اوزرینه‌عطف اولنان انظار ، عالم علیینه طوغری كمال احتشام وسطوت ایله یوكسه‌لوب سحابۀ اعتلایه بورونیوركبی كورونن رامی قشلۀ همایوننك تشكیل‌ایلدیكی منظرۀ ساحرانه قارشیسنده مبهوت قالیر . بولوحۀ بی مثالی تماشا ، روحه كشایش‌بخش صفا اولور .

﴿ ایكنجی پنجره ﴾

[شمال ، شمال غربی]

برنجی پلانده برقاچ‌سنه اول لهیب خانمانسوزك سیلوب سپوردیكی یانغین خرابه‌سنك بعدالاعمار تشكیل ایتدیكی حال ایله اكلی ومنتظم برصورتده وجوده كتیریلن صوقاق و ایكنجی پلانده ایسه مذكور صوقاغك جسیم سرویلكلرك قویو یشیللكلری آره‌سنده حاصل ایتدیكی لطیف منظره مشاهده اولنور . بوجاده ، بیوك خندق جاده‌سیدركه قله‌نك یانندن بدأ ایدوب شیشخانه قره‌غولی جوارنده نهایت بولور . بیوك سرویلرك سایۀ لطیفنده یكی افراز وكشاد اولنان یوللرك تقسیم ایتدیكی مزارلقلر حال حاضرده متروكدر . قاسم پاشا دره‌سنك تشكیل ایتدیكی اوچنجی پلانده سرویلرك

اوزرندن ترسانه جامع شريفنك بياض قبه‌سيله غايت لطيف وظريف اوله‌رق فنارشكلنده انشا ايدلمش شرفه‌لرله مزين مناره‌لرى تماشـا اولنور . دردنجى پلانده ايسه قاسم پاشاهيأت عموميه‌سيله‌عرض اندام ايدر . تدريجاً آلچه‌له‌رق ترسانه دارالمهماتنه قدر ايلرله‌ين بايرتك تپه‌سنده محتشم سرويلرك‌سايهٔ‌سكون فرماسنه التجا ايتمش كوى مزارلغى موجـوددركه اوراده‌كى تكيه مناره‌سنك سرويلر ايچنـده عرض ايتديكى منظره جداً شايان تماشـادر . برصـورتده‌كه موقعك هيأت آخرت كسترانه‌سى ايچنده برسيناى مغفرتك تجلى‌ايتمكده بولنديغى ظن اولنور . تپه‌نك اورته‌سـنده بولنان سرويلرك صاغ وصـول جهتلرنده اوق ميداننك واسع اووه‌سى كورونور . بورايه جملهٔ مبرات خيريت آيات جناب خلافتپناهيدن اولمق اوزره برصورت مكمله‌ومنتظمه‌ده [حميـديه اطفال خسته خانه‌سى] انشا ايدلمشدركه موقعك لطافت‌وجيادتيله خسته‌خانه‌نك‌ظرافت‌ونفاستى الحق سزاوار تذكاردر . اوق ميداننك خليجه طوغرى اولان سـطح مائلى اوزرنده [خاصـكوى]محله‌سى واردر . آز اوته‌ده ودها مرتفع بر موقعده صاغ طرفى يهودى مزارلغيله مسدود [سودليجه] و [خاليجى اوغلى] محله لرينك خانه‌لرى فرق اولنور . كاغدخانه‌مسيرهٔدلاراسى بوكويك آرقه جهتنه تصادف ايدر . لكن كاغدخانه سيرانكاهى منحط بر واديده بولنديغندن قله‌دن تماشاسى ممكن دكلدر .

اوچنجى پنجره

شمال

برنجى پلانده بك اوغلنك خانه‌لرى آره‌سـندن يوكسه‌لن تونلك اوجاغى ، ايكنجى پلانده ايسه طاطاوله‌يه قارشى اولان يوقوشـك اوزرنده‌كى خانه‌لرك داملرى اوزرندن « سن ديمترى »محله‌سى‌تماشا اولنمقده‌در . سن ديمترى محله‌سنده بونام ايله مسمى بركليسا موجود اولوب موقعنك مرتفع بولنمه‌سى حسبيله

درحال نظر تماشایه مصادف اولور . بونك اوزرندن دخی زمردین بسترهٔ شاعرانه‌یه برونه‌رك قاسم پاشا و اوق میدانی بایرلرینك آره‌سنه صیقیشمش اولان درجگك اورته‌سنده‌کی پیاله پاشا جامع شریفی ایله مناره‌سی نظره اصابت ایدر .

دردنجی پنجره

شمال — شمال شرقی

دردنجی پنجره قارشیسنده تجلی ایدن منظره ، برچوق اماکن جسیمه ایله انظاری جلب ایتدیکندن تماشاسی حیرت فرمادر . برنجی پلانده قله دیبندن باشلایوب صاغه صوله میل ایده‌رك ایلرله‌ین بیوك جاده موجود اولوب جاده‌نك اطرافنی محیط بولنان خانه‌لرك اوزرندن بك اوغلی تکیه‌سنك سال دیده اشجاری منظور اولور . صاغ طرفده (اسوچ) ، برآز دها اوته‌ده (هوللاندا) و آز اشاغیسنده (فرانسه) سفارتخانه‌لری موجوددر . روسیه سفارتخانه‌سی مارالذکر سفارتخانه‌لری ستر ایدرکبی برحالده منظور اولوب مذکور سفارتخانه‌نك آلت طرفنده «چارشی» تسمیه اولنان محله‌نك خانه‌لریله مستور (آوستریا) سفا- رتخانه‌سی کائندر . صاغ طرفده یکی چارشی ایله طوپخانه آرسنده‌کی درجگك مبدأنده بولنان عرصه‌یه مبنی مکتب سلطانی اولانجه لطافت و احتشامیله عرض وجود ایدر . بوشایان تذکار اولان عالی بنانك آلت طرفندن تماميله اوزاقلرده بولنان پانغالتی و شیشلی مشاهده اولنور . غلطه سرایی قدر برمسافه‌ده بولنان (انكلتره) سفارتخانه‌سنك اوزرندن فری کوینك خراب وکچوك خانه‌لری کورنمکده‌در .

بشنجی پنجره

شمال شرقی

یکی چارشی محله‌سنك خانه‌لری ارەسنده [غوتیك] طرز معماریسنده انشا

ایدلمش اولان انکلیز پروتستان کلیساو متعدد قاتلی جسیم بناسیله اطرافده‌کی اماکنه حاکم بولنان برآپارتمان طوپخانه استقامتنده منظور اولوب محل مذکورك وضعیتنی تعیین ایدر . برآز اوزاقده یوکسکجه برصیرتك بوکومی اوزرینه‌مبنی فندقلی محله‌سنك بری برینه متصل خانه‌لری، سالف‌الذکر کلیسانك استقامتنده وفندقلی صیرتنده آلمانیا خسته خانه‌سی وخسته خانه‌نك صاغ جهتنده اولمغله برابر بر آز اوزاقجه بولنان (پروسیا) سفارتخانه‌سی جالب انظار دقت اولور . سفارتخانه‌نك صاغندن وطولمه باغچه ایله بشکطاش صیرتلرینی ستر ایدن فندقلی اولرینك اوزندن اورته‌کویه حاکم تپه‌لره مبنی‌سوسلی صفیه‌لرك آنجق داملریله بر قسملری کورلمکده‌در . آلمانیا خسته خانه‌سنك صولنده‌کی بنالرك آره‌سندن ییلدیز سرای مسعدت احتوای ذی‌احتشامی چهره‌نمای عظمت‌اولور.

بو استقامتده سلاح‌خانه اتخاذ ایدیلن ماجقه قشلهٔ همایونیله بیوك مزارلقلر و مرتفع سرویلر وتقسیمده کائن اولوب متعدد قبه وچان قله‌لرینی حاوی اولان [سنت تریاد] نامنده‌کی روم کلیساسی و طرز انشاسنك ظرافتیله شهرتشعار طوپجی نمونه قشلهٔ همایونی مشاهده اولنور.

التنجی پنجره

شرق ـ شمال شرقی

یکی چارشی ، طوپخانه و فندقلی محله‌لرینك اوزوندن بوغاز ایچنك ماوی صولری مشاهده اولنور . ایلك نظره اصابت ایدن پلان طوپخانه قره‌غولی جامعیدرکه مستطیل الشکل طامی و قورشونله مستور بر صیره قبه‌لریله برده مناره‌سی انظاری جلب ایدر . صاغ طرفده یکی چارشی و طوپخانه بیوك جاده‌سنده کائن طوپخانهٔ عامره مشیریت جلیله‌سنك مقام سامیٔ رسمیسی بولنان دائره ایله ایکیشر شرفه‌لی ایکی جسیم مناره‌یی حاوی طوپخانه جامع شریفی مشهود اولور . بو جامع شریف، فرانسه ایمپراطورلغی زماننده‌کی

مسلك معماری‌یه توفیقاً سلطان محمود خان ثانی حضرتلری طرفندن انشا ایتدیرلمش و بوكا اضافتله [محمودیه] نامی ویرلمشدر . جامعك ارقه جهتنده واسع طوپ فابریقه‌لریله طوپ دوكمخانه‌لری وجبهه‌ده ایسه خنكار كوشكنه قدر دوام ایدن پارمقلق داخلنده طوپارلاقلر و طوپ قونداقلریله مستور واسع بر زمین كورولور . پارماقلغك صاغ طرفی تعقیب اولنورسه كوشكه مائل بر وضعیتده بولنان طوپخانه چشمه‌سی موجوددركه مربعی الشكلدر. صاغ جهتده‌كی طاملرك اوزرندن طوپخانه ساعت قله‌سنك قسم فوقانیسی كورونمكده‌در . ینه صاغ طرفده بر مناره ایله كچوك قبه‌لری حاوی قلنج علی پاشا جامع شریفی موجوددر . صول طرفده ایسه سلطان سلیمان خان اول حضرتلرینك ١٥٣٣ تاریخنده حلبده ودیعهٔ خاك رحمت اولان مخدوم مكرملرینه مخطره اوله‌رق بنا ایتدیردیكی جهانكیر جامع شریفی واردر. بوغاز ایچنك آناطولی ساحلنده بولنان وانی كویندن بداء ایله چنكل كوی و بكلربكنه قدر تماشا اولنان مناظرده، قله‌لیده كائن مكتب اعدادئ حربی و مكتب اعدادئ طبئ شاهانه‌نك صاری و یوكسك بنالریله غایت مصنع و دلفریب بر صورتده انشا ایدلمش بكلربكی ساحلسرای همایونی مشهوداولور . بو نقطه‌نك صاغ جناحی تعقیب اولندقده اسكداره‌قدرامتدادایدن استاوروز ، قوزغنجق اولری معین بر صورتده مشاهده اولنور. بكلربكی جامع شریفی بو ساحل اوزرنده شایان قید و اشعار اماكن عالیه ومقدسه‌دندر .

یدنجی پنجره

شرق — جنوب شرقی

برنجی پلانده غلطه‌نك اشاغی محله‌لرینك خانه‌لری ، ایكنجی پلانده ایسه آنلرك بلریسنده لیمانده لنكرانداز اولان سفینه‌لرایله بوغازك بر قسمی انعطافكاه عیون اولور . قارشی جهتده كورونن آناطولی اقسامی پك شاعرانه‌بك خارقه كوستراه‌نه‌در. صول طرفده یوكسه‌لن بلغورلینك طاتلی میللری اوزرینه مبنی بولنان

اسکدار شهر شهرتشعاری ساحله طوغری تمایل وامتدادایدر. صاغده متعدد کچوك مناره‌لر آراسنده یکی جامعك قبه‌سیله چفته شرفه‌لی مناره‌لری، اوزاقده اسکدار برونی [شمسی پاشا] محیط بولنان یشیللکلر ایچنده خوش منظره‌لی آیازمه جامعی بونك یاننده زمردین آغاجلرك آرقه‌سندن اسکی والده جامع شریفی مناره‌لری، کافه‌سنك اوکنده‌ده بوغازك آب خوشروانی اوزرنده یوزر کبی طوران وظرافت و لطافتیله شهرشهیرمزه باشقه بر جذبهٔ پرستش آفرینانه بخش ایدن قیز قله‌سی مشاهده اولنور. تمامیله صاغده اوچوروم شکلنده‌کی قیالغك برضلعی اوزرنده بولنان خانه‌لرك طاملری اوزرندن قره‌جه‌احمد قبرستانی سرویلری ایله دهااوزاقده باشنده افسرسیمین اولدیغی حالده بروقار غرام انتما ایله ماوی توللره برونه‌رك تبسم نمای لطافت و احتشام اولان کشیش طاغلری زواری ساعتلرجه مستغرق براقیر. هله بونلرك مرمره حوضه‌سنه دوشن سایهٔ روحنواز شاعرانه‌سی اوقدر لطیف، او درجه وجدبخشا درکه انکشت برلب استغراق اولمامق احتمالی یوقدر.

سکزنجی پنجره

جنوب شرقی

برنجی پلانده غلطه‌نك خانه‌لری و آشاغی قسم محله‌لری ایله [سن ما ی دو قفغا] نامنده‌کی روم کلیساسی؛ ایکنجی پلانده دخی بو کلیسانك آلچق طامی اوزرندن ایکی قاتلی ومربعی الشکل اسکی قله، مراکب صغیره وکبیره‌سنك کثرتیله حیرت فرمای انظار اولان بیوك لیمان تماشا اولنور. بونلرك آرقه‌سنده دنیانك هیچ بر طرفنده کورولمك احتمالی اولمایان واحتشام سحارانه‌سی بتون انظار تماشایی وقفه‌کیر حیرت واستغراق براقان بوغاز ایچنك بر قسمی عرض جبههٔ لطافت ایدر. آسیا جهتنده ایسه سلیمیه‌نك چیفته مناره‌لی جامع شریفی ایله بونك همان صاغنده بیوکلکیله شهر تشعار و درت عدد بیوك قله‌سیله سطوت فرمای انظار اولان سلیمیه قشلهٔ همایونی تجلی ایده‌رك منظره‌نك لطافتنی اکمال ایلر. بونلرك ینه صاغ

طرفنده واسع بر میدان ، ترقیات عثمانیه‌نك تمثال ذی انتباهی اولمق اوزره پادشاه عالیجاه افندمز حضرتلرینك سایهٔ عمرانوایهٔ ملوکانه‌لرنده کمال اهتمام و دقت ایله دردست انشا بولنان مکتب طبیهٔ شاهانه ، بر آز اوته‌ده حیدر پاشا خسته‌خانه‌سی و همان یانی باشنده انکلیز مزارلغیله انکلیزلرك قریم محاربه‌سنده نابود اولان عسکرلرینك خاطره‌سی اولمق اوزره انشا ایتدیردیکلری ستون سیرینه طویولمز بر لوحهٔ بی مثال حصوله کتیرر . تمامیله صاغده ایسه قاضی کوینك سویملی منظره‌سی عرض اندام عمران ایدر .

طقوزنجی پنجره

جنوب — جنوب شرقی

غلطه خانه‌لرینك دامانده کبی کورونن بر جامع شریف قبه‌سی نظره اصابت ایدرکه بو جامع [کمانکش قره مصطفی پاشا جامعی] نامیله یاد اولنمقده‌در . صولده وساحل بحرده غلطه رسومات دائره‌سیله جامع مذکورك صاغ طرفنده صحیه دائره‌سی منظور اولور . بو ایکی دائره‌نك رایات ظفرایات عثمانینك تتوجنه خادم برر سنجاق دیرکی واردر . بونلری متعاقب خلیجك بوغاز ایله اولان تلاقیکاهی تماشا اولنور . سرای برونی اوزرنده نظر ربا بر کوشك موجوددرکه الیوم ارزاق عسکریه انباری اتخاذ ایدلمشدر . صاغه طوغری انعطاف ایدن نظر، بری برینی متعاقباً اودون قپوسنی ، قلعه دیوارینه مستند صوندیرمه حالنده بولنان سرای قایقخانه‌لرینی «سپتجیلر» کوشکی نامیله معروف اولان یوکسك بنایی ، روم‌ایلی شمندوفر موقع و فابریقه‌لرینی ، مکتب طبیهٔ شاهانه ایله خسته‌خانه‌یی ، طوب قپو سرای مسعدت احتوای همایونی بغداد کوشکنی ، یالی کوشکی استقامتنده دخی موزه خانه اتخاذ ایدیلن چینیلی کوشکی کورر . سرای برونی ایله مهردار برونی استقامتنه تمدید نظر ایدلدیکی حالده فنار باغچه‌سیله بورایه سبب تسمیه اولان فنار، بارلاق بر صورتده تجلی

ایدر . بر آز اوته‌ده قارتال وقارتال برونه قارشی [قیزیل آطه‌لر] دینلمکله معروف اولان آطه‌لرك صول جناحنه مصادف اولوب اك مشهوری بولنان بیوك آطه، بو لوحهٔ والهانه‌نك اك صوك پلاننی تشکیل ایدن خداوندکار طاغلریله قارشیلاشیر .

اوننجی پنجره

جنوب غربی

قله دیبنده غلطه خانه‌لرینك آره‌سندن جنویز شهری بقیه‌سندن اولوب الیوم اقامتگاهه تبدیل اولنان برقاچ عدد مربع قله‌لر ، آلت طرفنده خلیج درسعادتك مبدأی ، واستانبول ایله قارشی یاقه آره‌سنده کی رابطهٔ مواصلاتی تأمین وتسهیل ایدن جسر جدید برنجی پلانی اکمال ایلر . کوپرونك صول طرفی حذاسنده وبرنجی تپه‌نك زروه‌سنده حسابسز باجه‌لریله ضرب خانهٔ عامره ، طوپ قاپی سرای همایونی باغچه‌لرینك آغاجلری آره‌سنده عرض چهرهٔ مهابت ایدر . بر آز اوته‌ده درت عدد مناره‌سی ومنظرهٔ قدسیت پیماسیله آیاصوفیه جامع نورلامعی ، آرقه جهتنده دخی یالکز برقسمی کورولە بیلن عدلیه دائره‌سنك جسیم بناسی والتی مناره‌لی سلطان احمد جامع شریفی نظره مصادف اولور . خلیجك مبدأ ندن اعتباراً صاغه طوغری امالهٔ نگاه ایدلدکده روم ایلی شمن دفرینك یولجی غاری ، ایلریسنده مرکزی ستونلرله مزین اولان باب عالینك عظیم ومحتشم بناسی، ایران سفارتخانه‌سی، دیون عمومیه مرتفع محلده باب ضبطیه وبر آز دها صاغه تمایل ایدیلرسه نورعثمانیه ، عتیق علی پاشا جامع شریفلریله برچوق قبه‌لرله مجهز بولنان وزیر خانی وبوخانك اوزرندن بیوك برباجه کبی یوکسه‌لن چنبرلی طاش رؤیت اولنور . بروجه معروض تپه‌نك خلیج اوزرنده بولنان قسمنده اوچر شرفه‌لی چفته مناره‌لری وبری بری اوزرینه ییغیلمش کبی کورونن متعدد بیوك وکچوك قبه‌لری ایله هرم شکلنده نمایان اولان یکی جامع شریف موجود

اولوب قاریشیق برصورتده کورونن بالق بازاری ساحلی اشغال ایدر . اشبو تپه‌نك آرقه‌سنده مجلا برآیینه کبی تجلی ایدن مرمره و آنی محیط بولنان بروسه طاغلری لوحه‌نك لطافتنی اکماله خدمت ایله‌مکده‌در .

اون برنجی پنجره

جنوب — جنوب غربی

برنجی پلانده غلطه نك قسماً اخشاب خانه‌لری ، ایکنجی پلانده دخی خلیجك جسر جدید ایله اون قپانی کوپریسی آرسنده بولنوب برتجارت لیمانی وظیفه وخدمتنی ایفا ایدن پارچه‌سی نظره اصابت ایلر . ساحلك استانبول جهتنده ویکی جامعك صاغ طرفنده مصر چارشیسی ، بر سوری کچوك قبه‌لریله منظور اولور . اوست طرفنده یالکز بر یوزی مشاهده اولنه بیلن والده خانی عرض چهرهٔ هیبت ایدرکه بو بنانك منظره‌سی غایت غریبدر . بنانك واسع جبهه‌سی برقاچ صیره پنجره‌سیله جسیم برقلعه منظره‌سی عرض ایتدیکی کبی همان هربرطرفندن یوکسه‌لن اوچاق باجه وصوبه بوریلری قره اورمانی تنظیر ایدرجه‌سنه برحال کسب ایلمشدر . خانك صاغ طرفنده متعدد قبه‌لرله مستور اولان بزاستان ، قالین وسیاه دیوارلریله صوله طوغری ایلرلر . صیرتك اوزونده بزاستاندن بدء ایله صاغدن صوله طوغری نکاه ایدلدکده چیفته مناره‌لی بایزید جامعی ، بریده ودوز برعرصه‌ده مبنی بولنان باب والای سرعسکری وبونلرك آره‌سندن برستون لطافت افزون حالنده تجلی ایدن یانغین قله‌سی و اوحوالیده چارشوی کبیرك هیأت عمومیه‌سیله آلت طرفده تحته قلعه خانه‌لری وبومیانده قورشونی رنکلی وتك مناره‌لی [رستم پاشا] جامعی کورونور .

اون ایکینجی پنجره

جنوب غربی

غلطه خانه‌لرینـك اوزرندن اون قپانی کوپریسی ایله حوالیسی مشـاهد اولنوب بکلك دکرمنك قره‌قره بلوطلر تشکیل ایدن مرتفع باجه‌سی لوحه‌نك لطافتنی ارتدیرر . نظر واسع برپانارومایه تصادف ایدرکه بوراده اسـتانبولك اوچنجی ویدنجی تپه‌لری بری بری اوزرینه مرتسم دوشمش ویاخود یغیلمش کبی منظور اولور . برنجی تپه اوزرنده باب سرعسکرینك اطـفائیه الایلرینه مخصوص اولان دائره‌سی ، یانی باشنده عثمانلی صـنایع نفیسهٔ معماریه‌سـنك انموذج ذی نباهتی بولنان سلیمانیه جامع شریفی ، ایکیسی‌اوچر وایکیسی‌ده‌ایکیشر شرفه ایله مجهز اوله‌رق بانیسنك سلاطین عظامك اونجیسی بولندیغنی اشراب واعلان ایله ین مناره‌لرینی ، عظمت انکیز قبه‌سنی انظـار حیرته عرض ایدر . صـول طرفنده شهزاده جامع شریفنك برمناره‌سی ویقیننده یوکسك برسـد اوزرینه بنا ایدلمش اولان شیخ‌الاسلام دائره‌سی منظوراولور . یدنجی‌تپه‌ده‌ایسه شهزاده جامعی استقامتنده داوود پاشاجامع شریفی مشاهده اولنوب استقامتنده یدی قله‌وآنی متاقباً مرمره‌نك واقع حوضه‌سی انظاری جذب ایدر . لوحه‌نك ایکنجی پلاننده بولنان بوزلاغان کمری منظرهٔ عمومیه‌یه باشـقه‌جه برلطـافت ویرمکده‌در .

اون اوچنجی پنجره

غرب ــ جنوب غربی

غلطه‌نك قسم سـفلاسنده مبنی بولنان خانه‌لرك آره‌سـندن عرب جامع

شریفنك سیوری ومخروطی طامی ومناره‌سی ایله آنك ایلریسنده خلیجك ایشلك برقسمی وقارشی یاقه ساحلی استقامتنده‌کی تپه اوزرنده غبطه فرمای جهان اولان شهر شهیرمزك فاتحی سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك کندی نام ظفر اتسام شاهانه‌لرینه اضافتله تسمیه ایدیلن جامع شریف ومعارفك ترقیسی مقصدینه مبنی فاتح مشارالیه حضرتلری طرفندن انشا ایتدیریلن مدارسك قورشونلی قبه‌لری مشاهده اولنور . صوك پلانده ایسه ماوی سما آلتنده لطامت نمای استغراق اولان زمردین برفسحت ، نظر تماشانك جولانکاهی اولور .

اون دردنجی پنجره

غرب — شمال غربی

برنجی پلانی تشکیل ایدن اسکی سور نشانه‌لری آره‌سندن وغلطه‌نك جهت غربیسنده مبنی بولنان خانه‌لرك اوزرندن خلیجك قسم دیکرلریله قارشی ساحل بوینده فنار وبلاط محله‌لری مشاهده اولنور . فنار استقامتنده‌کی صیرتك اوزرنده سلطان سلیم جامع نورلامعی ، یقیننده دارالشفقه مکتب فیض مکسبی ، اشاغیسنده وصاغ طرفنده فنار مکتب وکلیساسی ، خلیج ساحلنه طوغری [پانزیارفان] ك یکی مکتبی وساحل اوزرنده دخی کاملاً دمیردن اوله‌رق انشا ایدیلن بلغار کلیساسی جالب انظار تماشا اولور . سلطان سلیم وفنار محله‌لرینك آره‌سندن کورولن ادرنه قپوجامعی ، بلوظلره قاریشه‌جق کبی غایت مرتفع بر منظره عرض ایدر . جامع مذکورك مبنی بولندیغی صیرتك صاغه طوغری برمیل ایله اینن قسمنده قلعه دیوارلری ، [تکفور سرایی] نامیله مشهور اولان زمان قدیم سرایلرندن « [هبدومون] Hebdomon ویاخود [بەلیزر] — Bélisère » سرایی خرابه‌لری ، دها آشاغیده ایسه آیوان سرای محله‌سی لوحه‌نك نقصانی اکمال ایدر .

قله‌نك قپوسی بالاسنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

نظام دین ودولت حضرت سلطان محمود خان
قیام ملك وملت كهف عابد سایهٔ یزدان
علو همتیدر اول شهنشاه دل آكاهك
ایدر ساعت بساعت آن بآن دنیای آبادان
بوقله ازقضا یانمشدی یاپدی اسكیدن اعلا
كوروب بغری یانقلر ایلمش شوقله‌یی احسان
بوقله زینت شهرستانبول اولسه شایسته
منار قلهٔ اقبال شوكت دینلسه هم شایان
بوكا رفعت ویرن بورتبه فیض استقامتدر
اولور عبرت شناسان ارتفاع بامنه صیران
جهانی سایهٔ لطفنده قیلسون سر تسر معمور
دل حاسددن اوزكه قالمسون هیچ كلبهٔ ویران
سزا پرتو كهرله زین اولنسه سنك تاریخی
بوقله پك متین اولدی پك اعلا یاپدی محمود خان

١٢٤٨

قمر خاتون محله‌سی

بك اوغلنده كائن اشبو محله‌ده قمر خاتونك اثر خیری اولان مسجد شریف كائندر . مومی الیها مسجدینك محرابی اوكنده مدفونه‌در . قربنده واقع چشمه یكیچری اغالرندن اولوب مؤخراً رتبهٔ صدارتی احراز ایدن كورجی اسماعیل پاشانك یادكاریدر كه الیوم ایینه‌لی چشمه نامیله بنامدر .

صاری لطفی

بك اوغلنده اولان اشبو محله‌نك بانیسی سلطان بایزید خان ولی حضرتلری علماسندن منلا لطف‌اه توقادیدر. مشار الیهك وفاتنه :

ولقدمت شهيداً ــ ٩٠٠

خلاف واقع بود ــ ٩٠٠

تركيبلرى تاريخ دوشمشدر . مولاناى مشار اليهك شرح مطالعه دقايق كثيره‌يى حاوى برحاشيه‌سى ايله سيد شريفك شرح مفتاحنه حاشيه‌سى واقسام علوم رساله‌سى وسائر كتبه وتعليقاتى واردر .

شاه قولى مسجدى

قله قپوسى جوارنده اولان اشبو مسجدك بانيسى جنتمكان سلطان محمد خان ثالث حضرتلرينك ندماسندن محمد چلبيدر . موما اليه شيخ وفاقربنده واقع دفتردار اسبق عاطف افندى مرحومك كتبخانه‌سنك مقابلنده واقع سبيلك اتصالنده بنا ايلديكى مكتبى باغچه‌سنده مدفوندر . پرمق قپوده برده مدرسه‌سى واردركه سنكلى مدرسه ناميله معروفدر . مسجدك منبرينى سراج سليمان اغا نامنده بر ذات وضع ايلمشدر . جامع مذكور محترق اولدقده يكيدن تعمير وتجديد اولنمش وقپوسى بالاسنه تاريخ آتى تسطير قيلنمشدر .

پادشاه نيردين حضرت عبدالعزيز
شمس لطفى قيلدى تنوير عالمى مثل شفق
مشرق ومغرب دمادم اولمه‌ده معمور نو
ظل يزدان سايه صالدى عالمه بومتفق
چونكه تجديده دلالت قيلدى برصاحب همم
والدين ارواحنى شاد ايليه رب الفلق
مولوى‌شيخى عطاالله‌افندى سعى ايدوب
اولدى تجديد چون بوجامع يانمش ايدى ماسبق

ویووده یقوشی باشنده اوفاق برمقبره ایله یانی باشنده برچشمه موجوددر . اوزرنده [وسقیهم ربهم شراباً طهورا] آیت کریمه‌سی محکوکدر . سوقاغك آغزنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخك تاریخ بیتی بودر .

دیدی تاریخنی بوچشمهٔ خیرك جوری
حق قبول ایده زهی عین لطیف آب ثواب

١١٥٩

آصمه‌لی مسجد

قلفاتجی باشی یونس اغا

بك اوغلنده درت یول اغزینی تشکیل ایدن سوقاغك بریدرکه تپه باشنك بر از التنه اینر بوسوقاغه بونامی قزاندیران مسجددن الیوم نشان یوقدر بوراده یالکز برمزار کورولمکده‌در .

غلطه سرایی

اشبوسرایك یری فی الاصل برکلیسا محلی اولوب جنتمکان سلطان بایزید خان ولی حضرتلری بورایه برسرای عالی بنا و انشا بیوردیغی صیره‌ده درونته برده مسجد شریف علاوه ایتمشلردر . زمان سلطان سلیم خان ثانیده مدرسه و ١١٢٧ محرمنده موره فاتحی شهیدعلی پاشانك همتیله تکرار برسرای معلا بنا اولنوب مسجد شریف دخی مکمل صورتده تعمیر اولنمشدر . حتی اوزمان شعراسندن بحری مرحومك سویلدیکی تاریخ نفیس برلوحه‌یه تسطیر ایله حضرت پادشاهه تقدیم قلنمشدر .

حضرت سلطان احمد بن محمدشاه دين
تخت عثمانيده شوكتله اولالر برقرار
پادشاه بحروبر اول سايهٔ رب الانام
سلطنتله شاه عالم قيلدى انى كردكار
شرق وغرب وبروبحره حكمك اجرا ايلوب
مه جبيننده كورندى قدرت حق آشكار
حق تعالى باشنه قويدى سعادت تاجنى
عزو دولتله جهان ايجره اولوبدر تاجدار
امرينه منقاد اولوب جمله سراپا اهل دين
هب مسخردر اكا جمله صغاريله كبار
شرع پاك مصطفايه قلديغيچون احترام
بر نفس آه ايتمكه هيچ قالمامشدى اقتدار
قرق سنه كامل معطل قپانوب قالدى خراب
هدم اولوب هرجانبى قالمشدى انجق برديوار
اربعين ايجره رياضتله نه غربتلر چكوب
تا اينجه وقت معمورينه دك بو انتظار
اربعينى چون تمام اولدى آچيلدى طالعى
كشف اولوب هرمشكلاتى بركامل انسان وار
پادشاه عالمك حق قلبنه الهام ايدوب
اچيلوب معمور اوله ديو بيوردى شهريار
بايزيد خان ولينك اوجاغى احيا اولوب
كشف اولوب ايشده بودمده ايلديكى يادكار
برسببله بوسرايه كلدى خوش قيلدى نقل
صاحب الدوله على پاشا وزير كامكار
برنظرله بويله احيا ايتمكه همت ايدوب
بارك اه كندى اول باب همايونن آچار
پادشاه عالمك چونكيم نظر كاهى اولوب
لطفه مظهر دوشدى كوندن كونه بولدى اعتبار

پس كمال لطف وجودندن ايرشدى همتى
همت عاليلرى تجديدينه ويردى قرار
اول وزير كامكاره امروفرمان ايليوب
كشف اوله بنياد ايچون جمع اوله استاد قنده وار
قالميه اسلام ايچنده كفر وشركدن تراثر
كافرستانى ايچره اولسون دين احمد آشكار
آستان دولت عزتمأبه يوز سوروب
بيك خجالتله دوشوب خاكه اولالر شرمسار
حق تعالى پادشاهك عمرين افزون ايلسون
كيم زمان دولتنده بوله شنلك بيقرار
شرع پاك احمديله ايده هردم عدل وداد
عدل وداديله اوله عالم سراپا پايدار
دمبدم توفيق حق اولسون رفيق وهمدمى
همت صاحبدلان اولسون اكا هم يارغار
ايده لر عدليله معمور اهل اسلام ايللرين
تازه لنسون كلشن عالم مثال نوبهار
حمدلله نيجه خالى يرلرى معمور ايدوب
خوش نظر برله عنايت قيلدى اول صاحب وقار
با خصوص اولمشدى خالى بو سراى غلطه
اول لسان حال ايله ايلردى دائم آه وزار
نيجه ييللر بومه مسكن اولمشيدى بوسراى
عمرين افزون ايلسون دولتله اول پروردكار
قنده عزم ايلر ايسه حق ايليه اوغرين كشاد
قهر ايدوب اعداء دينى ايده جمله خاكسار
دين احمد دولتنده دائما بولسون شرف
سيف قدرتله هميشه ايده اعداسن شكار
انبيا واوليانك همتى همراه اوله

هر طرفدن ایره نصرتله موافق روزکار
دین اعدا کوره‌لر هب دین اسلام شوکتك
فتح و نصرتله همیشه الده اولسون ذوالفقار
پیشرو اوله الهی چاریار باصفا
نیجه یرلر فتحیله کافرلر اولسون تارمار
معجزات احمدیله فتح اولنسون هرطرف
شویله کیم هیچ کفر ایچنده قالمیه دار ودیار
جمله کافرلر فرار ایتسون طولنسون مغربه
تاقیامت حشر اولنجه ایده‌لر آهیله زار
نصرت‌باری ایله جمله جنود مؤمنین
صید ایده دشمنلری سیفی ایله هرقنده وار
امروفرمانیله بونده هب کلوب جمع اولدیلر
قنده وار استادکل اهل مهندس ایشکذار
درعقب بنیادینه هب قیلدیلر جمله شروع
سعی واقدام ایتدیلر اتمامنه لیل ونهار
حمدلله حق میسر قیلدی اتمامك انك
بانیسنك مسکنی یارب اوله دارالقرار
بارك اه بویله برعالی بنا خیر جلیل
قالدی سلطان احمدخانك جهانده یادکار
نه سعادت بویله برخیره دلالت ایلیوب
صدرعالیدن دخی قالسون بوکونه برکذار
اول‌شه عالیجنابه چونکه داماد اولدیلر
التفات شهر یاریله بولوبدر اشتهار
ویردی چون‌حق بوسرای کلشنه‌برزیب وفر
هرکورن دائم انی خیر دعالرله اکار
بوسرای ایچره‌قو احواله ویری خوش‌نظام
اول نظامیله ایدر اهلی دامادم افتخار
هم‌دیه دولت مأبینه قیلوب عالی نظر

التفات ایدوب یاننده اقیدوب بر چشمه سار
خوش مفرح قیلدیلر بورسمه توسیع ایتدیلر
همشه عالم ایچون یاپلدی قصر گلعزار
بوسرایی امر سلطانیله معمور ایلیوب
یولنه وافر مصارف صرف ایدوب ایتدی نثار
اولدی مقبول همایون بوسرای دلکشا
قیلدیلر تحسین اکا لطف ایلیوب اول کامکار
حمدلله بوقصیده یازیلوب اولدی تمام
کیم کورنلر اوقوب اوله سوزمدن حصه دار
یاالهی دائم اولسون آل عثمان دولتی
دولت وعزو سعادتله اوله‌لر برقرار
هب بوله ارکان دولت سایه‌سنده رفعتی
التفاتیله مکرم اوله‌لر لیل ونهار
بوسرای دلکشایه ایکی تاریخ دیه‌لم
بریسی لفظاً بریسی بعض حرفندن چیقار
بحر یا بو مصرعمدن چیقاروب بوتاریخی
واو ایله کاف اولدی تاریخ قافه ایردکده هزار
یوز یکرمی التی تاریخ اولیدر الفله
لفظاً ومعناً ایکی تاریخ اولدی اوقو وار

١١٢٦

سرای مذکورک بیوك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ شعرادن رحیمی نام ذاتکدر .

زهی اقبال دولت محض لطف حضرت باری
که توفیق ایتدی بوکار صوابه شاه دورانی
او سلطان جهانبان سریر آرای شوکت کیم
اصابتدر همیشه ایتدیکی هررای وفرمانی

خراب آباد عالم اولدی آبادان دورنده
یکیدن بولدی استحکام اساسی ملك عثمانی
جناب حضرت خان احمد غازی‌که دادندن
ستم نابود وغم نابود وناپیدا پریشانی
بوده توفیق ربانی دکلمی اول شهنشاهه
کشاده ایلیوب تعمیر ایده بر بویله ایوانی
غلط بینان بیشین صورت حقی ایدوب روپوش
خراب ایتمشلر ایدی حیف کیم بویله دبستانی
هنر تحصیلی بونده کسب علم ومعرفت بونده
سلوك زهد آداب ملوککدر بودرکانی
سزامی آشیان بولوب اول لانهٔ عنقا
روامی اوله دربسته بوایوان سلیمانی
نکاه ایت دیدهٔ عبرتله بوفتح جدید اولدی
خراب ایلر بونك تعمیری زیرا کافرستانی
خدا تاروز محشر ایلیوب معمور واباداں
همیشه داعیان دولت ایله پرایده آنی
شهنشاه جهانی حق معمر ایده دولتله
سرور وذوق وبهجتله صفاده اوله هرآنی
دیدی تاریخ تعمیرین رحیما هاتف غیبی
اچلدی بوسرای میمنت افزای سلطانی

اتصالنده اولان چشمه جنتمکان سلطان احمد خان غازی حضرتلرینك آثارخیریه‌لرندندر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت شهریار دریا دل
قیلدی اجرای صرف همم
اعنی سلطان خان احمد غازی
اول همایون بخت عیسی دم

ایتـدی احیای عالمه همت
کورر ایدی لوازمك اقدم
اول جهانکیر حضرت وقت اولدی
سوق خیر ایله آصف اعظم
هرنه رأی ایتسه عین حکمتدر
بوعلی نام اولان ستوده شیم
سـایهٔ لطف پادشـاهیده
اولسون آسوده جمله عالم
قلب صـفوت نمای سلطانی
اولدی بر بویله خیریله ملهم
یاپدی بوچشمه سار جانبخشی
فی سبیل‌اله ایتدی بذل نعم
صوین بولدی شبهه‌سز غلطه
کرچه دلتشنه ایدی برنیجه دم
دیدی اکـار حـیا تاریخ
آثر جـود آسـمان کرم

١١٢٦

١١٦٧ سنه‌سی اواخرنده انشا اولنان کتبخانك اتمامنه سـویلنان تاریخ شعرادن سید محمد حاکم افندینکدر .

حاکم قد ابدع التاریخ سطراً فاکتبوا
دار کتب قد بنی السلطان محمود الندا

مذکور سرای ١٢٣٥ سـنه‌سی جنتمکان سـلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده مجدداً تعمیر اولندیغی کبی زمان عبدالعزیز خانیده دخی مجدداً تعمیر اولنمش وطیش قپوسی بالاسنه خط تعلیق ایله تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

اچیلدقجه بوبالا قشـلهٔ عدلیه‌نك بابی
ایدرالقش عساکر حضرت عبدالعزیزخانه
بویولده نوبنو آثاری کامل شاهد اولمازمی
ترقئ شکوه وشوکت عبدالعزیز خانه

اغا جامع شریفی

اشبو جامع شریف ۱۰۰۳ تاریخنده ارتحال داربقا ایدن حسین اغا طرفندن بناوانشا اولنمشدر . مومی‌الیه غلطه سرایی اغاسیدر . شیخ‌الحرم رتبه‌سنی احراز ایلمش واوراده وفات ایتمشدر . جامع مذکور ایکی دفعه جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلری طرفندن تجدیداً تعمیر اولنمشدر جامعك ایچ قپوسی اوزنده محکوك تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

چون تمام اولدی دیدم جرأت ایدوب تاریخن
جامع اشراف ومأوی عبیـد الاصـلاح

جاده‌یه ناظر اولان طیش قپوسی اوزرنده محکوك تاریخ شودر .

شاه شاهان زمان حضرت سـلطان محمود
تخت دولتده مؤبد اوله طوردقجه جهان
اول ایتمش ایدی بوجامعی اول شـه تجدید
بقضـا اولوب اطرافده صکره سـوزان
ینـه انشـاسنی امر ایلدی اول ظل آله
یاپدی جنت کبی بومعبـد والایی همان
سویلدم بنـده مجـوهرله رفقیـا تاریخ
یاپیلوب اولدی اغا جامعی مانـندجنان

۱۲۵۵

تقسیم

بك اوغلی جادهٔ کبیرینك منتهاسی واك مرتفع بر نقطه‌سیدر . قبا طاشـك تمامیله غربنه دوشر . شمال طرفنده طوپجی نمونه الایی قشله‌سیله بونك واسـع بر تعلیمخانه‌سی واردر . تقسیم طوپخانه وفیروز اغادن کلان جاده ایله بك اوغلی جادهٔ کبیرینك محل تلاقیسنده کائندر .

بوراده بولنان چشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه اتیدر .

شهنشاه جهان محمود خانك کوثر لطفی
بو مقسمدن ایدر عطشانه ارواء فرحزایی
زهی بو مقسم آب حیات افزا که مخبردر
بو دلجو بیتك هر مصرعی تاریخ غرایی
جهاندار همم سلطان محمود ایتدی نو بنیاد
بو آبی مقسم آب زلال کوثر آسـایی

١١٣٠

تقسیمده یکی یولده قرا کلق مزارلغك اوکنده موجود عثمان پاشا قره‌غولخانه‌سی قپوسی اوزنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

اعمار لطیفك کورحمید خان کریمك
هپ ملك ملوکانه‌سی معموره‌سزادر

تأمين ايچون اسايش خلقی بومحلده
ياپدی قره‌غولخانهٔ نوشكره سزادر
تاريخ كهر بارينی نظم ايلدی مختار
اشبو قره‌غولخانه‌يی كورمدحه سزادر

١٣٠٤

تقسيم مقبره‌سنده مدفون ذوات مشهوره

خليل رفعت پاشا ـ مشيران دولت عثمانيه‌دن اولوب خسرو پاشانك كوله‌لرندندر . وعن اصل چركسدر ١٢٥٢ ده خسرو پاشادن صكره سرعسكر اولمش وبعده عزل اولنوب ١٢٥٥ ده جلوس عبدالمجيد خانيده ثانياً سرعسكر اولمش ومؤخراً مجلس والای احكام عدليه اعضالغنه وبعده رياستنه تعيين بيورلمش و٥٩ ده ثانياً قپودان دريا و ٧٠ ده رابعاً قپودان دريا اولمشدر وطوپخانه مشيرلكنده دخی دفعاتله بولنوب كنديسی غيور وفعال برذات اولمغله كرك ترسانه وكرك طوپخانه‌ده بولنوب برچوق اصلاحات وانشاآته موفق اولمشدر ١٢٧٢ ده ارتحال داربقا ايتمشدر .

احمد پاشا ـ كل] طوپجی امراسندن اولوب ١٢٤٦ ده ميرميرانلقله بحرسياه محافظی اولدی بعده ميرلوا اوله‌رق طوپخانه‌ده استخدام ايدلدی صكره غلطه ضابطه مأموری ١٢٦٠ ده مسن اولمغله منفصل اولدی ١٢٦٨ رمضاننك اون

ایکیسنده وفات ایلدی تقسیمده بر جامعی تجدیدا اعمارایله اورایه دفن ایدلمشدر .

چلبی امام ــ مشاهیر خطاطیندن سید علی بن صالح که چلبی امام نامیله یاد اولنور ایمش مومی الیه ١١٧١ ده وفات ایدوب غلطه مولویخانه‌سی قربنده‌درت یول اغزی تعبیر اولنان محلده صیرمه‌جی چشمه‌سی قربنده مدفوندر .

استرجی زاده ــ اصل اسمی محمد شهری پدرینک اسمی اسماعیلدر . بر خطاط خوشنویس اولوب اوچ مصحف شریف یازمشدر . ١١٣٥ ده وفات ایتمشدر .

حافظ محمد رشدی ــ بر خطاط خوشنویس اولوب ١٢٧٣ تاریخ هجریسنده وفات ایلمشدر .

حافظ بهرام اغا ــ سرای همایون اغالرندن اولوب باش مصاحب وبعده خزینه دار شهریاری اولمش و١٢٩٧ ده نورالدین اغانک وفاتنده دارالسعادة الشریفه اغاسی اولوب ١٣٠٥ اواسطنده ارتحال داربقا ایلمشدر . نشان طاشنده مدفوندر .

حکاک زاده ــ مصطفی حلمی ــ سلطان محمدده والده مکتبنک بعده چنبرلی طاشده‌کی والده سلطان مکتبنک معلم ثانیسی اولوب سلطان محمود خان حضرتلرینک منظور نظر التفاتی اولمغین اوچ قطعه مصحف شریف باامر عالی یازدقدن ماعدا ایکیوز قدر مصحف یادکار براقشدر . رسم عثمانی اوزره برقطعه کلام قدیملری سلطان محمود تربه‌سنده موجوددر . وفاتی ١٢٦٨ مدفنی تقسیم جاده‌سنده بك اوغلو مزارستاننده‌در .

تقسيمده كائن طوپجى قشـلهسى قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه آتيدر :

پادشـاه بحر وبر كهف امان عبـدالعزيز
سايهٔ يزدان شهنشـاه جهان عبدالعزيز

نيجه يرلر يايمغه قيلسـون موفق حق انى
ياشاسون طوردقجه طورسون آسمان عبدالعزيز

همتن آثار خير ابقاسـنه حصر ايلمش
اوله دهر اولدقجه ظل مستعان عبدالعزيز

شـوكت واجلال ايله تختـه جلوسـندنبرو
جسم ملك وملته بخش ايتدى خان عبدالعزيز

اشبو طوپجى قشلهٔ دلجوسنى انشـا ايچون
ايلدى درياى احسـانن روان عبـدالعزيز

سويلهدى نورس قولى تاريخ جوهردرانى
قشله ياپدى جنديه الطاف خان عبدالعزيز

پانغالتى

بك اوغلنده شيشلى يه كيدن جادهنك طولمه باغچهدن كلان يول ايله اتصالندن

بده وشماله طوغری ممتد اولان برسمتدر. بوراده برارمنی قبرستانی ایله برخیرا‌تخانه‌سی وراهبه‌لر اداره‌سنده منتظم برقیز مکتبی واردر .

مکتب حربیه

اشبو مکتب فیض مکسب جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك همم شاهانه‌لریله ۱۲۵۰ ده ماچقه قشله‌سنده تأسس ایتمشدر. بعده ابنیه‌سی برقاتلی اولان طوپخانهٔ عامره خسته خانه‌سی که [الیوم مکتب حربیه] دراورایه نقل ایدلمشدر.

ماچقه قشلهٔ همایوننك دخی مکملاً تعمیر وتجدیدیله مکتب اعدادی اتخاذ قلنمشدر ۱۲۶۰ ده عتیق طوله باغچه سرای همایوننك تفرعاتندن اولان [چینیلی کوشك] نام محله نقل اولنمش و۱۲۶۳ تاریخ هجریسنده بنا وانشا اولنمش اولان مکتب حربیه‌یه نقل ایدلمشدر . ۱۲۶۹ ده دولت علیه ایله روسیه دولتی بیننده وقوعبولان اعلان حربده دول متفقه عساکرینی اقامه ایلمك اقتضا ایتدیکندن ۱۲۷۰ ده ابتدا ماچقه‌ده‌کی مکتب اعدادیه وبرآی صکره مکتب حربیه تخلیه ایدیله‌رك درونه فرانسه دولت فخیمه‌سی پیاده عسکری اقامه ایتدیرلمش واوصره‌ده حربیه شاکردانی باب والای سرعسکریده کائن طاش قشله‌یه واعدادیه طلبه‌سی دخی اسکدارده یکی محله‌ده کائن برمکتبه نقل ولنمشدر .

محاربه‌نك ختامنه طوغری قشـله محترق اولمش ودور عبدالمجيـد خانيده انشاسنه مباشرت اولنمش ايسه‌ده جنتمكان سلطان عبدالعزيز خان حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده اكمال ايدلمشدر . قپوسی بالاسـنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه آتيدر :

مكتب حربيـه يابمش‌دی قضاءً بروقت
يابدی همت ايليوب شـاه زمان عبدالعزيز
ملكی احيـا ايتمه‌ده ويرمكده جنـده اهتمام
هر جهتـله مفخر عثمانيـان عبـدالعزيز
قيلدی هريوزدن مكمل جيشـنك احوالنی
بيلديروب عسكرلكی هم ويردی شان عبدالعزيز
پادشـاهم چوق يشـا كلبانك لطيفـدر
اولدی هر آن عسكره وردزبان عبـدالعزيز
يازدی سرعسكر ايكن جوهرله تاريخن فؤاد
يابدی حرب ايچون جنديـنه خان عبدالعزيز

مكتب مذكور ١٢٥٠ تاريخ هجريسـنده ماچقه‌ده تأسيس اولنمش وحتی اووقتلر تقويم الوقايع ناظری بولنان بلغای صدوردن اسعد افندی تاريخ آتی‌يی سويلمشدر .

اقتضـای علم وعرفان ايله خاقان زمان
عسـكرينه قيلدی تبيين مطلب حربيه‌يی
يك قلمده چيقدی اسـعد اشبو تاريخ متين
يابدی شـه محمود عدلی مكتب حربيـه‌يی

١٢٥٠

مکتبك طعام‌صالونی قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه اتیدر :

حمیدخان کریمك نعمت شیرین لطفندن
ایدر بومکتبی دلسیر واحیا نوطعامخانه
چیقوب بالاسنه بردن دیدم تاریخنی مختار
یاپیلدی طرز اعلاده نه‌بالا نوطعامخانه

١٣٠٥

مکتب حربیه‌نك ابتدای تأسسندن بری صیره‌سیله مقام نظارته کلان ذوات معارفسماتك اسامیسی بروجه اتیدر .

برنجی ناظر — مظهر بك] سیروزلی یوسف پاشا مرحومك مخدومیدر. ١٢٥٠ ده میرالایلق رتبه‌سیله ایلك دفعه اوله‌رق بوذات تعیین اولنمشدر .

ایکنجی ناظر — عزمی بك] ١٢٥٢ جماذی‌الاخرنده میرالایلق رتبه‌سیله تعیین اولنمشدر .

اوچنجی ناظر — سلیم ساطع پاشا] ١٢٥٣ ده تعیین اولنمشدر .

دردنجی ناظر — امین پاشا] ١٢٥٧ ده میرلوالق رتبه‌سی ایله تعیین اولنمشدر .

بشنجی ناظر — رفعت پاشا] ١٢٦٢ ده تعیین اولنمشدر .

التنجی ناظر — عبدالکریم پاشا] ١٢٦٤ ده تعیین اولنمش واوچ ای قدر بوموقعده بولنمشدر .

یدنجی ناظر — مشیر احمد پاشا] ١٢٦٤ تعیین اولنمش و ١٢٦٩ دهانفصال ایلمشدر .

سکزنجی ناظر — کیمیا کردرویش پاشا] ١٢٦٩ دهتعییناولنمش و ١٢٧٦ ده انفصال ایلمشدر .

طقوزنجی ناظر — صفوت پاشا] ١٢٧٧ اواسطنده میرلوالق رتبهسیله تعیین اولنمشدر .

اوتنجی ناظر — غالب پاشا] ١٢٨٠ ده تعیین اولنمشدر .

اونبرنجی ناظر — سلیم پاشا] ١٢٨٧ تاریخلرنده مهندسخانه طلبهسی حربیهیه نقل اولندیغی زمان ایکی مکتبه بردن نظارت ایتمشدر .

اون ایکنجی ناظر — شوکت پاشا] ١٢٨٨ ده فریقلك رتبهسیله تعیین اولنمشدر. مرحوم قبریسلی محمد پاشانك دامادی واوکی اوغلیدر .

اون اوچنجی ناظر — حسین فوزی پاشا] ١٢٨٩ ده تعیین اولنمشدر .

اون دردنجی ناظر — سلیمان پاشا] ١٢٩٠ ده تعیین اولنمشدر .

اون بشنجی ناظر — سعید پاشا] ١٢٩٢ ده مابین همایون مشیرلکی دخی عهدهسنده اولهرق عموم مکاتب عسکریهیه ناظر تعیین اولنمشدر .

اون التنجی ناظر — ادهم پاشا] ١٢٩٤ دن ١٣٠٠ سنه‌سنه قدر مکاتب عسکریه نظارتنده بولنمشدر.

اون یدنجی ناظر — مصطفی زکی پاشا] ١٣٠٠ ده میرلوالقلغه تعیین بیوریلوب الیوم طوپخانه مشیریت جلیله‌سیله موقع مذکوره شرفبخشا مشیر دولتلو زکی پاشادر .

ماچقه‌ده انشا اولنان دارالاسلحه‌یه سویلنان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

شهریار بی معادل عادل شاهنشهان
پادشاه اعظم وافخم مراحم اکتناه
حضرت عبدالعزیز خان کیم خدای مستعان
آستانن ایلمش شاهان دنیایه پناه
جوهر سیفنده طاهر آیت نصر عزیز
وارمیدر عالمده منصور اولدیغنده اشتباه
اولا هریرده والا قشله‌لر بنیاد ایدوب
ایلدی ملکنده تأسیس مبانیٔ رفاه
طوپدن طوپخانه‌یی هرسویدن ترسانه‌یی
قیلدی احیا اول شهنشاه خلافت دستگاه
یاپدیغی آلات حرب ایله طوناتدی لشکری
اول شه صاحبقران خاقان گردون بارگاه
بویله بر گنجینهٔ سطوت نمانك مثلنی
طرح وایجاده موفق اولمدی بر پادشاه
سویلدی محمود قولی بربیت ایله تاریخنی

ایلیوب بنیان عال‌العالنه عطف نکاه
باعث آسایش کون ومکان کهف‌الامان
مطلع شمس خلافت مظهر فیض‌اله
عکس تیغن کوستروب آیینهٔ مریخده
قدرت شاهانه‌سن تصویر ایلر مهروماه
دولت عثمانیان بولدی شکوه وشوکتی
اولدیغی کوندنبرو پیرایه بخش تختکاه
همت مخصوصه‌سیله عسکره کلدی نظام
پیك فوز ونصرته آچدی بویوزدن شاهراه
یوغیکن امثالی ایجاد ایلدی طوپ وتفنك
شهسوار عرصهٔ شوکت شه انجم سپاه
ایشته بو بنیادی اول آثاره تخصیص ایلدی
مرغ نصرت بولدی عصرنده‌مزین لانکاه
دانهٔ انجم آتلدقجه تفنك چرخدن
عمر واجلال همایونن فزون ایتسون اله
یاپدی بودارالسلاحی جنده خان عبدالعزیز

١٢٩١

قیلدی دارالاسلحه انشا معلاپادشاه

١٢٩١

یازیجی جامع شریفی

غلطه‌ده شاه قولی جامع شریفی قربنده بولنان بوجامع شریف مؤیدزاده‌لردن محمد افندی نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیه قضاتدندر. جامعك مقابلنده‌کی مزارستان ایچنده واقع کارکیر قبه‌ده مدفون اولان میت‌زاده‌در . مؤید زاده دیدکلری غلطدر . حتی روایته نظراً بومیت زاده‌نك پدری سلطان محمدخان ثالثله ١٠٠٤ سنه‌سی اکری سفرینه کیدرکن زوجه‌سی حامله ایمش عودتده وفات ایتمش اولمغله بامر عالی قبری اچیلوب چوجغی حیاتده اوله‌رق بولدیغندن بونام ایله اشتهار ایتمشدر .

بعض تاریخلر یازیجی محمد افندینك جامعده مدخلی اولمدیغنی ویالکز جوارنده برمکتب ایله برحمام بنا ایتدیکندن نامنه اسناد اولندیغنی کوستریبور. قاسم پاشاده چوروکلکده مدفوندر.

قاراکلق مسجدی

غلطه قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد الحاج ممی چلبی نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیه جهانکیر جامع شریفی قربنده کائن اقارجه مسجدینك بانیسی اولان الیاس افندینك برادریدر. کندیسی محراب اوکنده مدفوندر. یقیننده بولنان مکتب ١٢٥٣ ده وفات ایدن عینی حسن افندینکدر .

مناستر مسجدی

اشبو مسجد فی الاصل کلیسا اولوب بعده مسجده تحویل اولنمشدر . واقفی شیخ الاسلام ملا کورانی شمس الدین احمد افندی حضرتلریدر . بومسجد عرب جامع شریفی جوارنده اولوب الیوم مسجددن اثر قالمامشدر .

بوزاجی زقاغی مسجدی

اشبو مسجد مقری زاده الحاج حسین ابن مصطفی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر مومی الیه ۱۱۲۱ تاریخنده وفات ایدوب مکتبك قارشوسنده‌کی مقبره‌ده برپار مقلق داخلنده مدفوندر . کوشه‌ده بولنان مکتب ایله چشمه ۱۱۶۶ ده وفات ایدن مطبخ امینی اسبق حسین اغانك اثر خیریدرکه کندیسی دخی مکتبنده مدفوندر .

یرالتی جامع شریفی — قورشونلی مخزن

اشبو جامع شریف هجرت نبویه‌نك یوزنجی سنه‌سنده‌که استانبولك غلطه جهتی فتح اولندیغی زمان فرائض خمسه‌یی ادا ایچون بنا اولنمش وعسکر اسلام یدی سنه قدر بوراده قالدقدن صکره شامه عودت ایتمشلر ایدی . اثنای عودتده بعض اشیالرینی جامعك داخلنه قویه‌رق قپوسنی دخی کوزلجه سد ایله قورشون آقتمش اولدقلرندن بونام ایله اشتهارینه سبب اولمشدر .

جامع مذکور دور محمود خان اولده تعمیر وتزیین ایدلدیکی صیره‌ده منبر ومحفل همایون دخی بنا وغلطه قله‌لرندن بریده مناره مقامنده مدت مدیده استعمال اولنمشدر . بعده وقوعبولان برزلزله‌ده قله منهدم اولمغله یرینه مجدداً برمناره بنا وانشا اولنمشدر . جامعك واقفی اوچ دفعه موقع صدارتی احراز ایدن و ۱۱۷۰ سنه‌سنده مدللیده وفات ایدن مصطفی پاشادر. طاق درکاهنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر :

شهنشاه جهان سلطان محمود خان غازی کیم
جهانی پرتو آثار خیری ایتمه‌ده تنویر
ایدنجه همت شاهانه‌سین اجرا بوموقعده
بودلجو جامع اصحابی قیلدی بی بدل تاریخ
موفق اولمدی برپادشاه معدلت پیرا

اکرچه خیره سـاق اهتمامی قیلدیلر تشمیر
بودخی قوت بخت شهنشـاه جهـاندر کیم
اوله عصرنده بویله خیره نائل اجره عالمکیر
خدا قیلسون همیشه ذات پاکن مظهر توفیق
سکندر کبی سرتاسر جهانی ایلسون تسخیر
دیدم بومصرع غرا ایله عبـدی اکا تاریخ
بوز یبا جامعی سـلطان محمود ایلدی تعمیر

١١٦٦

مصرع آتی دخی جامع شریفك اتمامنه تاریخ دوشمشدر .

پاك وز یبا جامع سـلطان محمود الخصـال

١١٦٦

جامعك درت قپوسی اولوب ایکیسی دریا طرفـنـه و دیکر ایکیسی دخی قره طرفنه آچیلورکه بونلردن نردبان ایله اینیلور . بونلردن بشقه محفل همایون دخی مخصوص برقپو واردر . حولیسنده ابدست المغه مخصوص موصـلقلری وقپوسی خارجنـده برعالی چشـمه‌سی واردر . درون جامعده اوچ قبر موجود اولوب بریسی مستقل تربه شکلنده وایکیسی دخی اخر محلده برپارمقلق ایله طرح اولنمشدر . دکز جهتنه ناظر اولان قپـوسی اوازرنده جلی خط ایله آتیده ترجمهٔ حاللری مختصراً بیان اولنه‌جق ذواتك اسامیسی محکوکدر .

عمر و بن العاص

(ابو عبداه بن وائل بن هاشم بن سعید بن سهم بن عمر و بن هصیص بن کعب بن لوئی القرشی السهمی) صحـابه‌دن اولوب قبل الاسـلام کفار قریش طرفـدن حبشده‌کی مهاجرین اسلامی تسلیم ایتمسنی تکلیف ایچون نجاشینك یانـنه کوندرلمش

ونجاشی بو تکلیفی تعییب ایتدیکندن عمر وبن العاص حبشده ایکن اسلامه کلوب اورادن مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایتمش وبر روایتده سکزنجی سال هجریده وفتح مکه‌دن التی آی مقدم اسلامه کلمشدر. خالدبن ولید وعثمان بن طلحة العبدری ایله برلکده مدینهٔ منوره‌یه کیدرك کچمش حرکاتی عفو بیورلمق رجاسیله اهتدا ایتمشدر. متعاقباً جانب نبویدن برسریه ایله غزایه اعزام بیوریله‌رق ذات السلاسل موقعنه وارنجه استمداد ایتمکله ابو عبیده بن الجراحك تحت قیادتنده وحضرت ابو بکر وعمر رضی‌اه عنهما دخی داخل اولمق اوزره قدمای مهاجریندن مرکب بر سریه امداده اعزام بیورلمشیدی. بعده عمانه عامل اولوب ارتحال جناب نبویه‌دك اوراده قالمش وجناب صدیقك زماننده شام فتوحاتنه مأمور اولوب خلافت جناب فاروقیده فلسطین والیلکنه نصب وبعده خطهٔ مصریه‌نك فتحنه مأمور بیورلمش ایدی. مصری فتح ایتمکله اورانك والیلکنه تعیین اولندقدن صکره عزل اولنمغله فلسطینه چکیلوب آره صره مدینه‌یه کیدردی. حضرت عثمانك شهادتندن صکره شامده حضرت معاویه‌نك یاننه کیتمش وصفین محاربه‌سنده بولنمشدر. جانب مرتضویدن مصر والیسی بولنان محمد ابن ابی بکر اخراجله مصری تحت اداره‌سنه آلمغه حضرت معاویه طرفندن مأمور اولوب اخر عمرینه‌دك بو والیلکده قالمشدر. وفاتنده اوغلی عبداه خلفی اولمش ایسه‌ده متعاقباً حضرت معاویه عزل ایدوب کندی برادری عتبه بن ابی سفیانی نصب ایتمشدی. عمرو بن العاص قیصه بویلی جسور دهاتدن عد اولنه‌جق درجه‌ده ذکی شاعر ایدی.

سفیان بن عیینه

ابو محمد سفیان بن عیینة الهلالی — قدمای علما وائمهٔ حدیثدن زاهدومتورع بر ذات اولوب ١٠٧ تاریخ هجریسنده کوفه‌ده طوغمش وپدری طرفندن مکهٔ مکرمه‌یه نقل اولنمش ایدی. یتمش دفعه ایفای حج شریف ایتمشدر. زهری وابو اسحق سبیعی وعمروبن دینار وسائر مشاهیر علمادن روایت ایدوب

کندیسندن دخی بر چوق ذوات وازان جمله امام شافعی حضرتلری روایت ایتمشلردر . حضرت ([*] امام اعظم ابو حنیفه) ایله دخی ملاقات ایتمشدر.

کمانکش مصطفی پاشا

غلطه‌ده قورشونلی مخزن جامع شریفی جوارنده بولنان اشبو جامع شریف فی‌الاصل کلیسا اولوب کمانکش مصطفی پاشانك همتیله جامعه تحویل اولنمشدر . مشارالیه ۱۰۵۳ سنه‌سی وفات ایدوب استانبولده دیوان یولنده مستقل تربه‌سنده مدفوندر . وفاتنه (مصطفی پاشایه جنت اولا) مصراعی تاریخ دوشمشدر. جامعه متصل مدرسه‌سی وقپوسی اوکنده کوزل بر چشمه‌سی واردر .

یقیننده (قویا لامبروس) قومپانیه اجنته‌سی اتخاذ اولنمش اولان محلك قپوسی اوزرنده محکوك اولان بیت بر وجه آتیدر .

یا حضرت پیر مظهر ولی قدس سره
مجلس عرفانه برشب موم اولان اهل هنر
محو ایدر کندویی اما صوب مقصوده ایرر

۱۲٦۹

سلطان بایزید

غلطه‌ده کائن بو محله‌ده خلد آشیان سلطان بایزید خان ولی حضرتلری طرفندن بنا وانشا اولنمش بر مسجد شریف کائندر . مسجدك منبرینی دارالسعاده اغاسی وشیخ‌الحرم حاجی بشیر اغا وضع ایلمشدر . بو جوارده وقوع بولان بر حریقده مسجد محترق اولمش ومؤخراً اهالئ حمیتمندان طرفندن تجدیداً تعمیر اولنمشدر . قپوسی اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر .

[*] اصل اسمی نعمان پدرینك اسمی ثابتدر .

بایزید جامعنی محو ایتمش ایدی شدت نار
نیجه اصحاب حمیت سعی ایله قیلدی اعمار

١٢٩٢

قپومی اتصالنده‌کی چشمه اوزرنده اتیده‌کی بیت محکوکدر .

کچمه ایچ آب زلالدن شفادر یار واغیاره
چشمه‌نك بانیسی سرایلی شکر پاره

غلطه‌ده شیشلی ترامواینك طوردیغی یرده بولنان بر چشمه اوزرنده‌کی تاریخ شودر :

حضرت عثمان خان اول شاه ظل‌اه کیم
یاپدیروب بو چشمه‌یی قیلدی بو یولده چون سبیل
رحمت حقیله پر نور اوله دائم مرقدی
عدن اعلاسنده کوثر ویره اکا اول جلیل

١٠٣١

غلطه یکی جامعی

والده جامعی دینمکله شهیر بو جامع شریفك بانیسی سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك قادینلرندن و سلطان مصطفای ثالث و سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك والده‌لری بولنان کلنوش امة‌الله سلطان حضرتلریدر . مشار الیها اسکدارده مدفونه‌در. جامعك یرنده بدایتده بر کلیسا موجود اولوب بر حریقده محترق اولمش و ١١٠٩ ده اشبو جامع بنا اولنمشدر . جامعك اتمامنه مصرع آتی تاریخ دوشمشدر.

معبد والده سلطان اوله دارالحسنات

١١٠٩

جامعك محفل همايونى وحوليسنده ابدست المغه مخصوص موصلقلرى واردر
مقابلنده‌كى مدرسه مشار اليهانك كدخداسى اولوب بعده رتبهٔ وزارتى
احراز ايدن واسكداردده مدفون اولان محمد پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر .

جامعك طيش قپوسى اوزرنده محكوك اولان ابيات بروجه آتيدر:

آب روى مملكت فخر سراى سلطنت
ملجأ دولت پناه حامئ شرع مبين
والده سلطان عاليشان و الا رتبه كيم
ايلمشدر فيض احسانى جهانى كامين
ايليوب بوجامع زيبنده اسلوبى بنا
دولت دارينى احراز ايلدى حق اليقين
بومحل دير كهن بنيان پراوساخ ايكن

نشانجى مسجدى

مسجد مذ كورك بانيسى ٨٨٢ تاريخ هجريسنده مسند صدارتى احراز ايدن نشانجى محمد پاشادر . مشار اليهك قبرى استانبولده يكى نشانجى ديمكله معروف جامع شريفى درونندهدر . قربنده برده مكتبى واردر. منبرينى مواليدن شكرى افندى نامنده برذات وضع ايلمشدر . اشبو مسجد فوقانى اولهرق بنا وانشا قيلنمشدر . اليوم مسجدك نشانى يوقدر .

سلطان بايزيد خان ولى مسجدى

قله قپوسى جوارنده اولان اشبو مسجد شريف خداوندكار مشا اليه حضرتلرى طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . منبرينى ١١٢٩ سنه‌سى دار السعادة الشريفه اغالغنى احراز ايدن الحاج بشير اغا وضع ايلمشدر .

میت اسکله‌سی مسجدی

مسجد مذکور چوبجی موسی چلبی نامنده برذات طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا وانشا قیلنمشدر. فی الاصل نمازگاه اولمغله ترسانه امینلرینک بریسی باذن شرعی مالك اولوب بنا ایلمشدر. بومسجد الیوم موجود اولمیوب ترسانهٔ عامره‌نك حین توسیعنده داخله آلنمشدر.

یاغ قپانی جامع شریفی

جامع مذکور فوقانی اوله‌رق صدراعظم قره مصطفی پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مشارالیهك استانبولده برمدرسه‌سی ومناره‌سز مسجدی واردر.

بکتاش افندی مسجدی

اشبو مسجد صندقجیلر باشنده واقع حمام مقابلنده فوقانی اوله‌رق بنا وانشا اولنمشدر. بانیسی ایوانسرای خارجنده خدیجه سلطان جامع شریفی قارشیسنده مستقل برتربه‌ده مدفون اولان وجنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك امامی واستاذی بولنان حاجی بکتاش افندی نام ذاتدر.

شهسوار بك مسجدی

غلطه‌ده‌یکی محله‌ده کائن اولان مسجد مذکورك بانیسی نعم الجیشدندر. فوقانی اوله‌رق بنا وانشا قیلنمشدر. مومی الیهك امور مهمهٔ دریاده پك چوق خدمتی سبق ایتمشدر. قبری معلوم دکلدر.

برکت زاده مسجدی

غلطه‌ده قله دیبنده کائن بو مسجد شریف اثنای فتحده دزدارلق منصبیله چراغ بیورلمش اولان الحاج علی بن حسن نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر. مومی الیهك سنك مزاری تاریخدن عاریدر.

عزب قپوسی چشمه‌سی

سلطان احمد چشمه‌سی ایله عین زمانده انشا ایدلمش اولان بو چشمه، چشمه طرز معماریسنك هرایکیسنی ده جامعدر. شوقدرکه بولندیغی موقعك طار ومناسبتسز بولنمسی شکل خارجیسنجه معمارینی بعض تعدیلاته مجبور قیلمشدر.

چشمه اساساً شکل مربعیده انشا ایدلمش برهیکل نفیس اولوب آرقه طرفنه تصادف ایدن قسمنده التی سقفلی برسبیل بولنور. جملهٔ تزییناتندن اولان التی (استالا قتیت) ستون ظریفك مذهب پارمقلغی یپراق وکل شکلنی ارائه ایدر،

سبیلك ایکی مقابلنده سلطان احمد چشمه‌سنه مشابه ایکی چشمه واردر. بوچشمه‌نك مرمرلری سلطان احمدکی کبی عرب طرز معماریسی ایله نقش ایدلمشدر. نقوشك بوقدر نظر فریبنه، بوقدر کثرتنه دیگر برچشمه‌ده تصادف اولنه‌ماز.

سقفی برقاچ دفعه تعمیر وتجدید ایدلمش وهردفعه‌کی تعمیرنده کرك شکلی وکرك مزیناتی تعدیل وتغییر ایدلمشدر.

اوزرنده محکوك اولان ابیات ظریفه بروجه آتیدر:

حضرت والده سلطان یعنی
مادر حضرت سلطان محمود
مطلع شمس خلافتکه آنك

فرعیدر سـایهٔ خلاق ودود
عمل صـالحه در سعی مـدام
لازم ایسـه اگر اتیان شهود
نیجـه کز یاندی یاقلدی غلطه
کوستروب تاب عطش آتش ودود
کیمسه صـوسمدی الا کرمی
قومدی تشـنه‌لب تاب آلود
حاجی اعمی دنیلن سمته ایدوب
چشـمه اچمغله علاج بهبود
اول برخیره موفق که اولور
اجری جنتده‌کی حوض مورود
حوض همت کرمنـدن مملو
فیض رأفت اثرندن مشـهود
هم انك همشـه دور انك اوله
عمر حضریله زمانی ممدود
اوندی تاریخه سزا ای وهبی
چشـمهٔ والدهٔ خان محمود

١١٤٥

والده سلطان عالیشـان همت مشربك
عین جودندن کل ای لب تشنه شیروشکر ایچ
دوادراولسه اسکندرده خضر دیردی کوستروب
اشته مأ عین الحیاتی بولدم ای اسکندر ایچ
طفل کودك لوله سن ویرمزدی ثدی دایه‌یه
دیسه‌لرایسـتر صو ایچ ایسترسه شیر مادر ایچ
سوبسـوکو یا لبیبان لوله ایله چشـمه‌لر
چاغلیوب سرت بنقروشان کبی دیرلر عنبر ایچ
صاحب الخیرك دعاسن صو کبی ازبرله‌ده

اشته صو اشته سبیل ایستر وضوء ایت ایستر ایچ
وهیبا تاریخن اشراب ایت عطاش امته
کل سبیل والده سلطاندن آب کوثر ایچ

یانی باشنده کی جبهه ده محکوك اولان ابیات بر وجه آتیدر .

منبع آب زلال مرحمت
لجۀ پر جوش احسان وسخا
دوحۀ پر برك وبار سلطنت
شمس عصمت مادر ظل خدا
والده سلطان که ایتمش عالمه
دست جودین مقسم آب عطا
ذکر وفکری باقیات صالحات
کاری خیرات حسابدر دائما
فی سبیل اله نیجه آثار ایدوب
ایلدی کسب رضای کبریا
اشته از جمله بو دلجو چشمه کیم
تشنه لبدر خضر واسکندرا کا
جاری حافظلر کبی هر لوله سی
سورۀ کوثر اوقور صبح ومسا
ماحصل بو آب جانبخشا ایله
اولدی شادان روح پاك مصطفا
باری بر ممتاز تاریخ ایلیوب
والده سلطانك ایچ خیرینه ما

اتصالنده کی مکتبك اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

اثر والدۀ سلطاندر بو
بی بدل مکتب دلکش بنیان

کوییا کلشن رحمتدر کیم
یاوری سیللر ایچنده صبیان

یلکنجی خانی مسجدی

اشبو مسجد خانك درونده وفوقانی اوله‌رق کمانکش صدراعظم مصطفی پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . خان بومسجدك وقفیدر .

اشبو خان قربنده وساحل بحرده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمود آب روی سلطنت
منبع عین عدالت خیرو صاحب حسنات
صویرینه بذل اموال فراون ایلیوب
یولنده اولدی سیراب عنایت کائنات
حصه‌مند خیر ایدنجه هپ رجال دولتك
اولدی آواز جود ورأفتیله شش جهات
آصف دوران علی پاشای ذیشانك دخی
کتخدای اکرمن قیلدی سزای التفات
کتخدای صدراعظم حضرت یحیی اغا
مائل آمال اوله اول ذات ممدوح الصفات
بومعلا چشمه‌یه طرح افکن بنیاد اولوب
خیر جاری یه موفق اولدی حقا کیم او ذات
دیدی شاکر بنده‌سی تاریخ اتمامن انك
لطف یحیی چشمهٔ نومنبع آب حیات

١١٣٥

چشمه معطل اولوب یانی باشنده احتیاجه کافی برصو طلومبه‌سی واردر .

کورکجیلر مسجدی

یلکنجی خانی قربنده بولنان بومسجد کورکجی اصنافندن علی اغا نامنده بر صاحب خیر طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . اشبو مسجدك الیوم نشانی یوقدر .

اوقجی مسجدی

غلطه‌ده پنجشنبه بازارنده وبك‌اوغلو ترامواى جاده‌سی اوزرنده واقع اشبو مسجد اوقجی باشی موسی اغا نام‌ذات طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . مومی‌الیهك قبری دخی انده‌در .

غلطه‌ده عرب جامع شریفی قربنده کائن کییك سوقاغنده بولنان بر چشمه اوزرنده محکوك تاریخ بر وجه آتیدر .

آصف سلطان سلیم خان گزین
بر محمد نام محمود جهان
فی سبیل‌اله خیر ایلدی
چشمهٔ آب حیات جاودان
سحری دل تشنه‌در تاریخنه
چشمه‌دن ایچمك کرك آب روان

٩٧٦

ارقه طرفنده برباب مکتب ابتدائی واردو .

یولجی زاده مسجدی

غلطه‌ده چشمه میدانی نام محل قربنده کائن اشبو مسجد الحاج عمر افندی

نامنده بر صاحب خیر طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیهك قبری دخی اندهدر .

امك یمز مسجدی

غلطهده صغوق چشمه نام محلده واقع اولان بو مسجد حسام الدین افندی نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیهك قبری دخی اندهدر .

الاجه مسجد

غلطهده چشمه میدانی نام محلده وجاده اوزرنده واقع اشبو مسجد شیخ الاسلام زنبیللی علی افندی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مشارالیهك وفاتنه [وفات عالم ربانی] ترکیبی تاریخ دوشمدر . کندیسی زیرك باشندهکی مکتبی قربنه مدفوندر . منبرینی قاسم پاشا جامع شریفنك جمعه واعظی وبومسجدك امامی اولان شیخ حسین افندی وضع ایلمشدر .

حاجی اعور مسجدی

غلطهده چشمه میدانی نام محلده واقع بومسجد بریکچشم طرفندن بناوانشا اولنمش اولدیغندن بونام ایله شهرت بولمشدر . مومی الیهك اسمی وقبری معلوم دکلدر . منبرینی رجال دولت علیهدن محمد طاهر اغا نام ذات وضع ایلمشدر . اشبو مسجد الیوم موجود اولمیوب عرصهسی ترسانهٔ عامرهداخلنده قالمشدر .

اسکی یاغ قپانی جامعی

غلطهده یلکنجی خانی قرب وجوارنده واقع بوجامع شریف ۹۴۲ سنهسی

وفات ایدن وترسانه‌اردنده جانفزا زاویه‌سی دینمکله معروف محلده مستقل برصفه‌ده مدفون اولان ابراهیم پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مشار الیهك سلانیکده ایاصوفیه جامعی ایله قواله‌ده وهزارغرادده جامعلری وسائر خیر اتی واردر. جامع فوقانی اولوب صوك جماعت یرنده اوفاق برصو خزینه‌سی واردرکه‌اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر [صاحب‌الخیرات والحسنات مصطفی علمدار اغا ۱۲۳۶] جامعك اوك طرفنده وساحل بحرده اوزری اورتولی واون‌عدد موصلغی‌حاوی برصو خزینه‌سی واردر .

عرب جامع شریفی

غلطه‌ده وعزب قپوسنه از بر مسافه‌ده بولنان بو بنای عالی ایچون بعضیلری بیزانسك اسکی کلیساسی دینمکده ایسه‌لرده معلومات صحیحهٔ تاریخیه‌یه کوره جنویزلر طرفندن قتولیك کلیساسی اولمق اوزره انشا ایدلدیکی شبهه‌سزدر . فقط نه نام ایله مشهور اولدیغی بیلنه‌مامکده‌در . هجرت نبویه‌نك طقسان یدنجی ومیلادك اون برنجی عصرنده سلاطین دولت‌امویه‌دن (مسلمة بن عبدالملك) حضرتلری طرفندن جامع شریفه تحویل ایدلمشدر . تاریخ مذکورده مشارالیه حضرتلری کلیبولی معبرندن بالعبور سلانیك وادرنه حوالیسنی فتح وضبط بیوردقدن‌صکره استانبولی محاصره ایتمشلردی . برادرلری سلیمان حضرتلری دخی بحراً دونمـا ایله کلمکله استانبولك فتحی قوهٔ قریبه‌یه کلمشکن بلغارلرك معاونتی وقحط وغلانك رونما اولمسی حسبیله مصالحه‌یه قرار ویرلمشدر. ایشته بو صره‌ده اولجه غلطه‌نك فتحی میسر اولدیغندن بنـای مذکور درعقب کلیسـادن جامع شریفه تحویل ایدلمش وبو صورتله سطوت اسلامیان اثبات واعلا اولنمشدر . بنـای مذکور خارجاً مستطیل‌الشکل اوله‌رق عادی طاشـدن انشا ایدلمش واوزری بشـیك اورتوسی بر سقف ایله اورتولمشدر . دیوارلری ایبوینك طرز معماریسـنده یاپیلمش ستونلرله مزین ومجهز اولوب مذکور سـتونلرك آره‌سـندن پنجره‌لر آچیلمشدر . سوقاقدن حولی‌یه مدخل بولنان قپونك جهت شرقیسنده منشور

مربعی شکلنده واوزری اهرام بر چاتی ایله مستور بر قله موجوددرکه الیوم مناره وظیفه‌سنی ایفا ایتمکده‌در . حولیسنده بر چوق بیوك آغاجلر واردر . بومیانده مثمن الزاویه شکلنده بولنان بر کوشکك التنده‌کی واسع حوضلی شادروان انظار تماشایی جلب ایدر .

جامع شریف مذکورك ترتیبات وتزیینات داخلیه‌سی پك ساده اولوب تفرعاتی وحتی دهلیزلری ودیرکلری کاملاً اخشابدر .

جنتمکان سلطان محمود خان اولك والده‌لری صالحه سلطان عزب قپوسی داخلنده سبیل وچشمه وفوقنده مکتب مثللو بعض آثار خیریه بنا بیوردقلری صیره‌ده بوجامع شریفی دخی تجدید وتوسیع ایلیوب خدمه معاشلرینه ضم ایله مولد شریف واجزاء شریف قرائتی ایچون وقف تعیین بیورمشلردر .

شادروانی اطرافنده بوتاریخ یازیلیدر .

دیدیلر هر بری تحسین ایدوب تاریخ اتمامن
بو احسن جامعی توسیع قیلدی والده سلطان

١١٤٧

جامع مذکور ١٢٢٢ جماذی الاولنك سکزنجی کونی وقوع بولان بر حریقده محترق اولمغله تکرار تجدید اولنمشدر ١٢٨٥ سنه‌سی جنتمکان سلطان محمود خان عدلی طاب ثراه حضرتلرینك کریمهٔ عفت وسیمه‌لری مرحومه ومغفوره عادله سلطان حضرتلری طرفندن برمکمل صهریج انشا اولندیغی کبی برده شادروانی تجدید قیلنمش وابیات آتیه اوزرینه تسطیر قیلنمشدر .

هر مصرع تاریخ اتمامن ایدر اعلان
صهریج متین قیلدی بنا عادله سلطان
دولتده محمد علی پاشا یکانه
ضربخانه وطوبخانه ومابین مشیری
چون منصبی احرازایله بولدی شرف وشان

دولتده محمد علی پاشای یکانه
چوق منصبی احرازایله بولدی شرف وشان
ضربخانه وطوپخانه و مابین مشیری
سرعسکر وصدر اولدی نیجه کره قپودان
صهر ایلدی ذاتنی هم شاهنشه عالم
بولدی نیجه اقبال ونیجه رفعت عنوان
برآصف ممدوح ودلیر ایدی نه چاره
آخر آنیده قیلدی هبا شیوهٔ دوران
اول داور ذیشانی اجل غائب ایدنجه
خاطرلرینی قیلدی الم سحری پریشان
روحی ایچون اجر وحسنات ایتمکه تحصیل
اولدی حرم محترمی واسطه جویان
یاپدیردی بو صهرنج ایله بو شادروانی
شاد اولدی عرب جامعی سمتندهکی سکان
صو زحمتی چکمکده ایدی ایردی رفاهه
بالجمله اهالئ محله ایله عطشان
حقا که کوزل خیر عظیم اولدی یرنده
شامل اثر لطفی بنی آدمه هرآن
حق یولنه بو آب روان ایشته رواندر
آلسون صو توضی‌ایدوب آندن اهل‌ایمان
کوردکجه جهان خلقی تنعم بو اثردن
البته خدا اجر جزیلن ایدر احسان
مرحوم اولوب مغفرت ورحمة واصل
سرچشمهٔ کوثردن اوله روحیده زیان
هم زوجهٔ ذیشانی او سلطان مکرم
چوق خیره موفق اوله طوردقجه بوا کوان
هم دختر سعد اختری اقبال وشرفله

عالمده بوله عافيت و عمر فراوان
بوبيت ايله عطشانى سنيح ايله كه تبشير
هر مصرع تاريخ اتمامن ايدر اعلان
بولدى صوينى شادروان اولدى باق انشا
صهريج متين قيلدى بنا عادله سلطان

١٢٨٥

جامع مذكور اتصالندهكى تربهده مصاحبهٔ پادشاهى اولوب ١٠٠٥ شوالنده ارتحال داربقا ايدن وجامع شريفى مكمل صورتده تعمير ايليان راضيه عائشه خاتون ايله قيزى مدفونهدر . مشاراليهانك مخدومى مصطفى پاشادر . بوسايهده بكلر بكى اولمشدر . عصرى كبارينك محل مراجعتى ذى نفوذ برخاتوندر .

جامع شريفه متصل يانه ايكى عدد جسيم چشمه واردر . بريسى اوزرنده محكوك اولان ابيات بروجه آتيدر .

على پاشا وزير محترم عطشانه سقفيله
معطلكن ايدوب احيا بوعينى حسبتهاه
اول آثار كزينه تشنهدلدن ديدى تاريخ
بوبيتالله جارى اولدى زمزم فىسبيلاه

١١٠٦

غلطه محكمهسى بوجامع شريفك مقابلندهدر .

غلطهده يشيل ديرك حمامى قربندهكى سبيلك اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه اتيدر :

بنا ایتمش ایدی اول بوسبیل صاف ودلجویی
ایده رحمتله لونجه مصطفی پاشایی هردم سیر
خراب اولمش ایدی اللی درتده سوبسو آباد
شه جنتمکان سلطان محمودخان واجب التوقیر
ینه تجدیدی ایجاب ایلمشدی یایدی مالندن
موفق ایلیوب براهل خیره شیوهٔ تقدیر
عطاش کربلانك قیلدی روح پاکنی شادان
سزا اول ذاتی ایتسهم جنت وکوثر ایله تبشیر
یازوب تاریخن اسمن صورمه صفوت عافیت اولسون
کلوب ایچ بوسبیلی پرهمم جو ایلدی تعمیر

١٢٤٣

غلطه ده رژی اداره خانه سی قربنده واقع برخراب چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

ایچن بوچشمه دن برقطره عین شفا بولسون
الهی دولتی محمود خانك جاودان اولسون

١٢٤٧

عزب قپوسی جامع شریفی

جسر عتیق قرب وجوارنده اولان بوجامع شریف سلطان سلیم خان ثانی

طاب ثراه حضرتلرینك داماد مكرملری واسمیخان سلطان حضرتلرینك زوج محترملری بولنان محمد پاشا طرفندن فوقانی اولەرق بنا وانشا قلنمشدر . جامع مزبورك محفل همایونی ولوازمات سائرەسی تكمیلدر ختامنه [جنة القران ــ ٩٨٥] تركیبی تاریخ دوشمشدر. منارەسی برشرفەلی وطاشدن معمول اولوب برزقاق آشوری برمحلەدر . ١٢٢٢ سنەسی وقوع بولان برحریقده رخنه دار اولمش ومؤخراً پك رعنا برصورتده تعمیر وتجدید اولنمشدر .

مشار الیهك تربەسی ابی ایوب انصاری رضی الله عنه الباری حضرتلری جامع شریفی قربنده واقعدر . یقیننده‌كی یازیلی مدرسه ایله روم ایلنده واناطولیده وحرمین محترمینده اوقاف كثیرەلری واردر.

قپوسی اوكنده ابدست آلمغه مخصوص اولان موصلقلر اوزرنده عبارهٔ آتیه محكوكدر .

[مابین همایون جناب ملوكانه موزیقهٔ شاهانه طبیبی سعادتلو عارف پاشا حضرتلرینك والدەلری مرحومه شریفه عایشه صدیقه خانمك خیراتیدر . ١٣١٥]

كوپریلر

استانبول ایادیٔ اسلامیه‌یه كچدیكی زمان خلیج درسعادت ساحلینی آرەسنده مواردات ومواصلات دائمه‌یی تأمین وتسهیل ایده‌جك وسائطك لزومی تحقق ایتمشدی . بو مجبوریت سائقەسیله خلیجك قسم سفلاسنده اولمق اوزره بلاط ایله خاص كوی آرەسنده بركوپری انشا ایدلمشدی كه بو كوپری قازیقلر وكزی

وقازيقلر اوزرينه تخته فرشى صورتيله وجوده كتيرلمشدى . كوپرى محلنك بوراسى انتخاب اولنمسى استانبولك مهم وغلبه‌لك‌واروشلرى بولنان آيوانسراى وپيرى پاشانك اوزمانلر كسب ايتديكى ممتازيتدن ايلرى كلمشدر.

فقط غلطه‌نك كوندن كونه تبين ايدن اهميتى وباخصوص كسب ايتديكى عمران استانبول ايله بوموقع اره‌سنده برابطه بولنمه‌سنى اقتضا ايتديرمشدى . سلطان محمود خان عدلى حضرتلرى ١٢٥٣ سنهٔ هجريسنده عزب قپوسى ايله اون‌قپانى آره‌سنده سابح بركوپرى انشا ايتديرمشلردركه بوكونكى كونده [جسرعتيق] ناميله نامدار اولان كوپرى‌مذكور كوپريدر. بونى متعاقب ١٢٦٠ سنه‌هجريسنده سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرينك عهد سلطنتلرنده والده سلطان طاب ثراه حضرتلرى دخى ايكنجى بركوپرينك‌وجودينه لزوم كورملريله‌اليوم [جسرجديد] دنيلن سابح كوپرى‌يى قره كوى ايله بالق بازارى آره‌سنده انشا ايتديرمشلردر.

زمان وحال ايله متناسب اولمق وايكى‌ساحل آره‌سنده اك طوغرى برواسطهٔ عبور بولنمق اوزره انشا ايديلن [جسرين] آيوانسراى كوپريسنك‌اهميتنى‌اسقاط ايتديكندن مذكور كوپرى قريم محاربه‌سنى زماننده بيقديرلمشدر . مذكورايكى كوپرينك مؤخراً تعمير وتعديللرينه لزوم كورولمش واوصيره‌ده كوپرى سابح دمير دوبه‌لر اوزرينه انشا ايديله‌رك اليوم منظورمز اولان حاله افراغ ايدلمشدر .

جسر جديد ، مرور ، عبورك اك كثرتلى برمحلنه وضع اولنمشدركه تنها قالديغى همان يوق كبيدر . جسر عتيق ايسه جسر جديده نسبتله دها كنيش اوله‌رق انشا ايدلمشدر . موقعى اقتضاسى جهتيله عابرينى اوقدر چوق دكلدر . كوپريلرك متعدد اسملرى اولوب جسر جديد [بيوك كوپرى ، والده كوپريسى ، قره كوى كوپريسى ، يكى جامع كوپريسى] وجسرعتيق‌ايسه [عزب قپوكوپريسى اون قپانى كوپريسى ، قاسم پاشا كوپريسى] ناملريله‌ده ياد اولنه كلمكده‌در.

كوپريلر عموميت اوزره اوچ قسمدن مركب اوله‌رق انشا ايدلمشدر . اقسامدن ساحلده بولنانلرى غايت محكم ومتين اوله‌رق زنجيرلر ودميرلر ايله قره‌يه

وقعر بحره مربوطدر . اورطه‌ده قلان قسم ایسه متحرك اولوب كمیلرك حین مرورنده آچیلیر وسائر زمانلرده قپالی بولنور . بوقسم اكثریا كیجه‌لین ویاخود صباحك دورهٔ انفلاقنده آچیقدر . سائر زمانلر قپالی اولوب لزوم قطعی كورلمدكجه ایكی ساحل آره‌سنده‌كی رابطهٔ مواصلات قطع ایدلمز.

كوپریلرك طولی تخمیناً ٤٥٠ متره‌در . قالین مرتك ولاطه‌لر ایله وجوده كتیرلمشدر.

رسوم مقطعه

	پاره
انسان ایچون	١٠
بینك آتی ایچون	٤٠
یوك بارکیری	٦٠
سدیه	٨٠
ارابه	١٠٠

پاره‌دن عبارتدر .

جسر عتیقك ایكی طرفنده فضله اوله‌رق هیچ برشی یوق ایسه‌ده جسر جدیدك بیوك لیمانه متوجه بولنان قسمنده فضله اوله‌رق اسكله‌لر موجوددر . مذكور اسكله‌لر ینه دوبه اوزرینه انشا ایدلمش اولوب عادتا كوپرینك برپارچه‌سی كبیدر. بواسكله ینه زنجیر ودمیرلرله هم كوپری‌یه، هم‌ده قعر بحره مربوطدر.

كو پريدن اسكله‌لره اوچ درت باصامق مرديونله اينيلير بر كوچك اسكله‌ايله
كچيلمكده‌در . اوزرلرنده غازينولر، پروكار دكانلرى ، مناو، شكرجى، كتابجى
وسائره كبى اصناف دكانلرى بولنان اسكله‌لر، ايكى قسمدن عبارت اولوب برنجى
قسمى استانبول طرفنده، ايكنجى قسمى دخى غلطه جهتنده‌در . برنجى قسم
بوغاز ايچنه ايشله‌ين شركت خيريه واپورلرينك ، ايكنجى قسم ايسه اسكداره
ايشله‌ين ينه شركت خيريه واپورلريله قاضى كوى، حيدر پاشا و اطه‌لر خطنه امد
وشد ايدن ادارۀ مخصوصه واپورلرينك يناشمه‌لرينه مخصوصدر .

ايكنجى قسم اسكله اوزرنده حيدر پاشا شمندوفر قومپانيه‌سنك بيلت توزيعى
مأمورينه مخصوص برباراقه واردر.

جسر جديدك غلطه جهتنده وادارۀ مخصوصه اسكله‌سنك متناظرنده‌اوزرنده
برغازينو بولنان كچوك براسكله دها واردركه اورايه‌ده خليج درسعادت‌واپورلرى
يناشمقده‌در . بوواپورلر خليج درسعادت اسكله‌لرى آره‌سنده ايشله‌مكده‌در .

كوپرى اوزرنده‌كى منظره پك‌فوق‌العاده‌در. كوپرينك اورطه‌سنده‌طوروب
اطرافه نكهبان تماشا اولان برراصد،تعريف وتوصيفنه امكان بولنه‌ميان الواح
لطيفه وحيرت بخشا قارشيسنده مستغرق اولور .

غلطه‌وبك‌اوغلنده كائن معابد

آيه ديمترى	روم	طاطاوله‌ده
آيه آپوستول	«	فرى كوينده

آيه يانى	«	غلطه‌ده
مريم انا	«	بك اوغلنده
آيه نيقوله	«	غلطه‌ده مومخانه زقاغنده
خرستوس	«	قوله قپوسنده سلطان بايزيد محله‌سنده
آيه‌يانى	«	سلطان بايزيد محله‌سنده
آيه‌قسطنطينى	«	قمرخاتون محله‌سنده
آيه تريادى	«	كاتب مصطفى چلبى محله‌سنده
مريم انا	«	ملكت قتوليك بك اوغلنده ساقز اغاجنده

سرپلو ساوريج نام ديكر جرجيس	ارمنى	غلطه‌ده سلطان‌بايزيد محله‌سنده
اوسكپران	«	بك‌اوغلنده حسين اغامحله‌سنده
آرتين	«	كاتب مصطفى چلبى‌محله‌سنده
مزارلق	«	پانغالتيده
مريم انا	«	قتوليك اغاجامعنده
حضرت‌عيسى	«	بركت‌زاده كمر التنده
اوچ حوران	«	بك‌اوغلنده قمرخاتون
سرپ وارطان	«	فرى كوينده
سرپ آغوب خسته‌خانه‌سى	«	بك اوغلنده پانغلتيده

غلطه سناغوس	يهودى	غلطه‌ده ذوالفقارزقاغنده
بلغار قتوليكى	بلغارقتوليكى	غلطه‌ده‌سلطان‌بايزيرمحله‌سنده

قاسم پاشا

اون قپانى ايله‌عزب قپوسى بيننى‌وصل ايدر (١٢٥٣) تاريخنده انشا اولنان جسر عتيقـك ايچ طرفى يعنى شمال غربى جهتى خليجك الك درين وواسـع بر حوضى اولوب بو وسعتى قاسم پاشـا جهتى سـاحلنك مقعر اولمسنى ايجاب ايدر .

اشبو ساحل مقعر اوزرنده ترسـانهٔ عامره‌يه منسوب حوضـلر ونظارت دائره‌سى ومتعدد فابريقه‌لر تشكيل ايتديكى كبى حوضلر ايله بحريه نظارتى اره‌سنده‌كى ميدان عمومى اولوب بوراده قاسم پاشا واپور اسكله‌سي واردر .

ترسانهٔ عامره‌نك احوال تاریخیه‌سی و ٤٥٠ سنه‌لك ترقیات

اساس مصون‌الاندراس سطوت استیناسی بونجه عصرلردن بری جهانکیرانه بر صورتده مؤسس اولان دولت معظمهٔ عثمانیه‌نك دوز تأسس ایله برو شناور دریای بسالت اولان مجاهدین عثمانیه‌نك مبادئ تشبثات بحریه‌لری پیش نظر دقته النداقده شهزادهٔ عالی نژاد غازی سلیمان پاشانك قوماندانسی التنده‌کی شجعان عثمانیانك صالار ایله آسیادن اوروپایه وقوع بولان صولت بهادرانه‌لرینك ٧٥٧ سنهٔ هجریه‌سنده وقوعه کلمش واوچ سنه صکره شرق ایمپراطورلرینك اوروپا ساحلنده استانبولدن صکره یکانه موقع بحریلری اولان کلیبولی دست حرمت پیوست اسلامیانه کچمسیله لوای فوز احتوای عثمانینك اوروپا دول بحریه‌سی طرفندن طانیلمش اولدیغی اکلاشیلور . بعض مورخلر عهد سلطان عثمان خان غازیده مرمره‌ده بحراً بعض حرکات حربیه اجرا ایدلدیکنی یازه‌رق سلطان اورخان غازی دورینك سردار نامداری اولان سلیمان پاشانك آسیادن اوروپایه کچمسی وقعهٔ مهمهٔ تاریخیه‌سی تشبثات بحریه‌مزك مبدئی اولمق اوزره قبولدن غفلت ایلمشدرکه تاریخ بوفکرك بطلاننی اثبات ایدییور .

معلومدرکه : بروسه شهری ٧٢٦ سنه‌سنده شهزاده اورخان غازینك تحت

قومانداسنده بولنان عثمانلی قهرمانلری طرفندن ضبط ایدلمش وینه اوسنه یعنی عثمان غازینک سفردن عودتنی متعاقب سلطان عثمان حضرتلری عازم دار جنان اولمشدر. اذمید وهرکه ایله حوالیسنک ۷۳۱ وکملیک ومیخالیج وکرماستی شهرلرینک فتحی ده ۷۳۶ سنه سنده وقوعه کلمشدرکه بوزمانده قره‌سی ولایتنده مشهور عجلان بك حکومت ایدردی. ۷۳۷ سنه‌سنده آنك وفاتی وقوع بوله‌رق بیوك اوغلی مقامنه کچمشدرکه مؤخراً مملکت مذکوره دخی ضبط اولنوب شهزاده سلیمان پاشا والی نصب اولنمش ایدی ایشته مرمره‌نك آسیا ساحلنده واقع اولان اشبو مواقع بحر-یه‌نك فتحندن اول عثمانلیلرك حرکات بحریه اجرا ایتمش اولدقلرینه احتمال ویریله‌مز. تاریخلرده تصادف اولنان برقاچ کوچوك وقعهٔ بحریه‌نك ایسه فتحندن اول قره‌سی ولایتنده تمکن ایتمش اولان امرای سلجوقیه جانبندن اجرا ایدلدیکنه اشتباه یوقدر عثمانلیلره دکزده جولان فکری سواحل بحرده واقع شهرلرده توطن ایتدکدن وده‌ها طوغریسی شهزاده سلیمان پاشانك قره‌سی ولایتنه والی تعین اولندقدن صکره کلمش اولدیغی برحقیقت محضهٔ تاریخیه‌در.

۸۵۷ سنه‌سنده استانبولك فتحنده دکزه چیقاریلان دونما برعصرلق مساعیٔ متمادیه‌نك ثمره‌سی ایدی فتح قسطنطنیه دن اول دخی عثمانلی دونماسنك مجتمعاً حرکات حربیه اجراسنده بولندقلرینه دائر صحایف تاریخده برقیده تصادف اولنه‌ماز. مرمره‌ده بولنان اطه‌لرده اجرا اولنان اقینلری عثمانلی دونماسی سفرلری میاننده تعداد ایتمك خطیأت تاریخیه‌دندر.

الحاصل ابوالفتح سلطان محمدخان حضرتلری بعدالفتح دونمای همایونی خلیجه آلدقده شمدیکی دائرهٔ بحریه‌نك یرینه برمسجد شریف بنا ایتدیروب سفن شا-هانه‌نك بومدتدن اعتباراً شمدی موجود اولان ترسانه ساحلنه باغلنمسنی تنسیب بیورمشلردر.

دونمانك بوساحله باغلانمسی و امر تعمیر وتجدیدلرینك بوراده اجرا قیلنمسی بوجهتك معموریتنی مستلزم اولمش وقاسم پاشا وجواری هپ بوندن صکره تأسس ایتمشدر. دور سلطان سلیمان قانونیده کلن قپودان پاشالر حضرت فاتحك بنا ایتدیکی مسجدك اطرافنه دائراً مادار بردیوانخانهٔ کبیر بنا ایتدیردکلری کبی

شمدیکی ترسانه ساحلی اوزرنده کوز آلتلری ومخزنلر ومؤسسات سائره وجوده کتورمشلردی . علی الخصوص بیوك پیاله‌پاشا قپودانلغی زماننده بحریه باروتخانه‌سی وجوارینه کندی نامیله یاداولنان جامع کبیری بنا ایلمش‌ایدی .

بعض مورخلر ترسانهٔ عامره‌نك تاریخ‌تأسیسنی سلطان سلیمان قانونی دورندن اعتبار ایتمشلر ایسه‌ده بو صورت مقارن‌حقیقت دکلدر .

دیوانخانه‌جامعنك جناب فاتح دورنده بنا اولنمسی وبحرسیاه سواحلنك‌فتحندن عودت همایونلرنده سواحل مذکوره انشاآت دستکاهلرنده مشاهده بیوردقلری کمیلر اندازه‌سنده و ۳۷۰ طونه جسامتنده یالی کوشکی ساحلنده انشاایتدیردکلری تکنه دریایه تنزیل اولنوکن یانغله یوندن صکره کمی انشاسی ایچون شمدیکی مطبعهٔ بحریه پیشکاهنده‌کی زندان اوکی نام محلك انتخاب قلنمسی دورقانونی‌یه‌کلنجه‌یه‌قدر ٦٩ سنه ظرفنده بو ساحلده پك‌چوق کمیلرك انشا ایدلمسی کبی حقایق تاریخیه دلائل باهره‌سیله ترسانهٔ عامره‌نك تاریخ تأسیسی دیوانخانه جامع شریفنك تاریخ بناسندن اعتبار اولنمق لازمدر ،

الیوم ترسانه‌نك ایکی نهایتنی تحدید ایدن دیوانخانه ایله‌قوش قونمز مسجدینك ابوالفتح سلطان محمدخان دورنده نه‌فکر علوی‌یه استناداً بنا قیلندیغنی نظر امعانه آلمقدن غفلت ایدن مورخلرغرائبدندرکه بوساحلك دورعالیٔ‌قانونیده‌کسب معموریت ایتدیکی ایامی ترسانه ایچون مبدأ تاریخ اتخاذ ایتمك ایسته‌یورلر .واقعا شمدیکی ترسانه‌نك داخل وخارجنده نظره چارپان ابنیهٔ‌قدیمه مزار طاشلری اوزرلرنده‌کی تاریخلر هپ دور قانونیدن صکره‌در . فقط مورخلرك بوتاریخلری محل‌مذکورك او دورده ترسانه اتخاذ اولندیغنه دلیل اوله‌مز . یالکز فاتح‌مسجدینك اطرافنه عهدقانونی ده بر بنای جسیم ایله بردیوانخانه یاپلمش وقاسم‌پاشامحلاتی ایله مسجدی ایسه ۹۳۰ ده تأسیس قیلنمشدر . باروتخانه ، قپودانه‌مخصوص مخزنلر ، شاه‌قولی‌قپوسی وسائر مؤسساتده دورقانونی‌ده وجوده کلمشدر . قدیم زندانك قبل‌الفتح کذران ایلیان ازمنهٔ‌قدیمه آثارندن اولدیغی درونده‌کی معبدك (سنت‌پاولو)دیو یاد اولنمسندن مستبان اولیور .

اوراده‌کی مسجد شریف ایله حمام ایسه سلطان بایزید ثانی دورنده‌علاوه

قیلنمش ایدی . ترسانه ارقه‌سنده‌کی خاص باغچه قره‌غولیده قبل الفتح موجود ایدی .

بوکونکی کون ترسانهٔ عامره درونده بولنان ابنیهٔ قدیمه‌دن میدانده‌کی فوقانی جامع شریف وارقه‌سنده‌کی چشمه دور سلطان احمد خان ثالثده ۱۱۱۸ سنه‌سنده بنا والتنه قپودانلره مخصوص اوطه‌لر انشا ایدلمشدر .

خاصکوی قپوسی اتصالنده‌کی ترسانه سرایی وجواری بو دورده تعمیر وتجدید اولنمش وحوض قپوسی جوارنده‌کی ارزاق انبارلری ۱۱۰۶ سنه‌سنده بنا قیلنمشدر . پارمق قپو جوارنده‌کی مخزنلر عهد سلطان محمود اولده یعنی ۱۱۵۸ سنه‌سنده بنا ایدلمش وقاسم پاشا قشلهٔ همایونی دور سلطان مصطفی خان ثالثده جزایرلی غازی حسن پاشانك قپودانلغی ایامنده وجوده کتیریلوب دولاب ایله دور اولنان کبیر ماچونه دخی بو ایامده رکز اولنمشدر .

موقع مذکورده مقدما قالیونلر رسن بند اولدقلرندن الآن قالیونلر دره‌سی دیه یاد اولنور . بوراده متعدد کوچوك ماچونه‌لر موجود اولوب او زمان سفن همایون محل مزبورده دونادیلور ایدی . قپودان مشارالیه ۱۱۹۲ سنه‌سنده زندان ارقه‌سنده سیوری قوز مسجدی جوارنده بر عالی قوناق وبر حمام بنا ایتمش ایسه‌ده ۱۲۳۷ سنه‌سنده‌کی حریق کبیرده محترق اولمشدرکه بو حریق اثناسنده برده فرقتین یانمش ایدی .

شمدی بحریه خسته‌خانه‌سی بولنان موقعده برعالی قوناق بنا وجوارینه بر چشمه ودها بر طاقم آثار خیریه انشا ایلمش ایدیکه محل مذکورك الیوم پاشا قپوسی نامیله یاد اولنمسی کندیسنه نسبت اولنمسندن ایلری کلمشدر .

عزب قپوسنه ناظر اولان قپونك اوزرنده محكوك تاريخ بروجه آتيدر .

حضرت عبدالمجيد خان ايلدی ترسانه‌ده
بو اوچنجی حوض انشادينه ابذال همم
بحرو بر اعمارينی تأييد ايدرسه وارپری
حوضله بو چارسو بنيانی اولدی ملتزم
بيت نظمه ويره‌لی بحر رمل زيور شرف
معجم ايله ايكی تاريخی قلم قيلدی رقم
ايتدی انشا ايكی جانبده كوزل نوچارشو

١٢٧٤

بودر حوضه بهين فر ويردی شاهيم كرم

١٢٧٤

كتبه عبدالفتاح
سرسكه‌زن خزينهٔ
خاصه

ترسانه حوضنك توسيعنه تاريخدر

ولی نعمت دريا نوال عبدالعزيز خاندر
پناه ملك وملت پادشاه پادشاه اجداد

او شاهنشاه اعظم سو بسو آثار لطفیله
دوناندی بر و بحری ایتدی فلك ملكنی آباد
دونمـای همایونك بتون پولاددن یاپدی
یكیدن دولتنده ایلدی ترسانه لر ایجاد
خصوصا ایشته بو حوض جسیمی بذل همتله
نظیری یوغیكن آچوردی اول شاه كرم معتاد
اولور كاهی ایكیكه برلشنجه بحری برایلر
درونده انكچون درت سفینه قابل الاعداد
سریر شوكتنده اول شهنشاه جهانبانك
عداد عمری اولسون موجهٔ عمان كبی مزداد
یناشسون ساحل توفیقه دائم فلك اجلالی
محیط عدلی موج انكیز اوله یارب الی الآباد
جلال انشاسنه انشاد اولندی جوهرین تاریخ
شه قلزم همم بر حوض واسع ایلدی بنیاد

١٢٩١

ترسانهٔ عامره‌نك اوق میدانی جهتنه ناظر اولان قپوسنك قارشوسنده كائن چشمه اوزرنده محكوك تاریخ بروجه اتیدر .

سلطان بر وبحره سزاوار تاج وتخت
خان احمد اولك اولدی اقبال سرمدی
اول شهریار صاف طبیعت كه ایلدی

نصبی	سنه‌مددتی	
٩٢٦	١٤	چبلاق مصطفی پاشا
٩٤٠	١	كمانكش احمد بك
٩٤١	٩	خیرالدین پاشا
٩٥٠	٧	طویل محمد پاشا
٩٥٧	٤	سنان پاشا
٩٦١	١٤	پیاله پاشا
٩٧٥	٤	شهید علی پاشا
٩٧٩	١٦	قلیچ علی پاشا مؤذن زاده دیمكله مشهوردر .
٩٩٥	٤	ابراهیم پاشا
٩٩٦	٢	اولوج حسن پاشا بوسنوی
٩٩٨	٥	جغاله‌زاده سنان پاشا دفعتین سنه ٩
١٠٠٣	٣	خلیل پاشا افرنجی الاصل

نصبی	سنه		
١٠٠٦	٤	جغاله‌زاده‌سنان پاشا بوسنوی	[ثانیاً]
١٠١٠	٤	مصطفی پاشا	
١٠١٤	١	درویش محمد پاشا	
١٠١٥	١	جعفر پاشا	
١٠١٦	١	حافظ احمد پاشا	
١٠١٧	٢	خلیل پاشا فلبه‌وی	درت دفعه کون آی سنه ٢ ٥ ٠
١٠١٩	٣	محمد پاشا	
١٠٢٣	٤	خلیل پاشا	[ثانیاً]
١٠٢٦	٠	چلبی علی پاشا	دفعتین کون آی سنه ١٠ ١ ٢
١٠٢٦	١	داؤد پاشا	
١٠٢٧	٢	چلبی علی پاشا بوسنوی	[ثانیاً]
١٠٢٩	١	خلیل پاشا	[ثالثاً]

نصبی	سنه		
١٠٣٠	٠	دفتردار مصطفی پاشا نیکده‌لی	آی ٦
١٠٣٠	١,٥	خلیل پاشا	[رابعاً]
١٠٣٢	٢	رجب پاشا	
١٠٣٥	٦	حسن پاشا	
١٠٤١	٠	مصطفی پاشا چتالجه‌لی	١٠
١٠٤١	١	جعفر پاشا جان بولاد زاده	
١٠٤٢	٣	دلی‌حسین پاشا	اوچ دفعه کون آی سنه ٢٣ ٤ ٥
١٠٤٥	٢	مصطفی پاشا	
١٠٤٧	٢	سلحدار مصطفی پاشا ارنبود	
١٠٤٩	٢	دلی حسین پاشا [ثانیاً]	
١٠٥١	١	سیاوش پاشا	
١٠٥٢	١	اوزون پیاله پاشا خرواتی	

نصبی	سنه		کون	آی	سنه
١٠٥٣	١	ابو بکر پاشا			
١٠٥٤	١	یوسف پاشا			
١٠٥٥	٢	موسی پاشا			
١٠٥٧	١	فضلی پاشا			
١٠٥٨	٠	عمار زاده محمد پاشا	٢٠	٨	
١٠٥٩	٠	بیقلی مصطفی پاشا	٢١	٢	
١٠٥٩	١	حیدر اغا زاده محمدپاشا بوزاوقلی			
١٠٦٠	٢	حسام بك زاده علی پاشا دفعتین	٢٦	١٠	٣
١٠٦٢	٠	درویش محمد پاشا	٢٠	٧	٠
١٠٦٣	٠	چاوش زاده محمد پاشا دفعتین	١٠	١	٤
١٠٦٤	٠	مراد پاشا	١٥	٦	
١٠٦٥	٠	سورنازن مصطفی پاشا	١٥	١١	

نصبي سنه			
١٠٦٦	٠	خاليجي زاده داماد مصطفى پاشا	آى ٢
١٠٦٦	٠	كنعان پاشا	آى ١
١٠٦٦	٠	سيد احمد پاشا چركس	آى ٥
١٠٦٧	١	طوپال محمد پاشا	
١٠٦٨	٠	چاوش زاده محمد پاشا [ثانياً]	آى ٧
١٠٦٨	٠	دلى حسين پاشا [ثالثا]	كون ٢٣ سنه ٤
١٠٦٩	٠	على پاشا [دفعتين]	آى ١٠ سنه ٤
١٠٧٠	١,٥	حسام بك زاده على پاشا [ثالثا]	
١٠٧٢	٠	عبدالقادر پاشا	كون ٢٣
١٠٧٢	٠	قره مصطفى پاشا ابن على پاشا	٢٣
١٠٧٦	٦	قبلان مصطفى پاشا مرزيفونى	دفعتين كون ٩ آى ٢ سنه ٧
١٠٨٢	٤,٥	على پاشا [ثانياً]	

نصبی	سنه		
١٠٨٧	١,٥	سیدی پاشا زاده محمد پاشا	
١٠٨٨	١,٥	قره ابراهیم پاشا	
١٠٩٠	١	قپلان مصطفی پاشا [ثانیاً]	
١٠٩١	٣,٥	سلحدار مصطفی پاشا	
١٠٩٥	٢	مصاحب مصطفی پاشا	
١٠٩٧	١	مصرلی مصفی پاشا	دفعتین آی سنه ٦ ٣
١٠٩٩	٢	قلایلی احمد پاشا [قالیون انشاسنه بوذات شروع ایتمشدر]	
١١٠١	١,٥	مصرلی زاده مصطفی پاشا قیصریه‌لی [ثانیاً]	
١١٠٣	٢,٥	یوسف پاشا	
١١٠٦	١	عموجه زاده حسین پاشا	
١١٠٧	٦,٢٥	مزه مورته حسین پاشا	
١١١٣	١,٥	عبدالفتاح پاشا	

نصبی	سنه		
١١١٤	١	اشجی محمد پاشا	دفعتین کون آی سنه ١٤ ٧ ١
١١١٥	٠	عثمان پاشا	١٢ ١٠ ٠
١١١٦	١,٢٥	بالطه‌جی محمد پاشا	
١١١٦	٠	عبدالرحمن پاشا زعفران بولیلی	کون ٢٢
١١١٦	٠	ولی پاشا	کون ١٠
١١١٨	٣	چولیلی کتخداسی ابراهیم پاشا	دفعتین کون آی سنه ٢ ٢ ٥
١١٢١	٢,٢٥	محمد پاشا	
١١٢٣	٠	الحاج احمد پاشا	کون آی ١٩ ٧
١١٢٤	٠	اورصه یوجه ابراهیم پاشا	آی سنه ١٥ ٨
١١٢٥	٠	سلیمان پاشا پهلوان زاده	آی سنه ١٥ ٧
١١٢٥	٠	آشجی محمد پاشا ابازه‌وی [ثانیا]	آی سنه ١٩ ١
١١٢٥	١	خواجه سلیمان پاشا	دفعتین کون آی سنه ٠ ٥ ٢

نصبی	سنه		
١١٢٦	٢	جانم خواجه محمد پاشا اوچ دفعه	کون ١٧ آی ٤ سنه ٧
١١٢٩	٣	کتخدا ابراهیم پاشا [ثانیا]	
١١٣١	١,٥	خواجه سلیمان پاشا	
١١٣٢	٠	اتلجی مصطفی پاشا	آی ٤
١١٤٣	٠	عبدی پاشا	دفعتین آی ١١
١١٤٣	٠	داماد احمد پاشا	آی ١٠
١١٤٣	٠	جانم محمد پاشا ثانیا	آی ٦
١١٤٤	٠	محمد شاهین پاشا	آی ٣
١١٤٤	٠	عبدی پاشا ثانیا	آی ٣
١١٤٤	٠	مرابط سلیمان پاشا	آی ٥
١١٤٤	١	سلحدار ابوبکر پاشا	
١١٤٥	٤	جانم محمد پاشا ثالثا	

نصبی	سنه		
١١٤٩	٠	لاز علی پاشا	آی ٦
١١٤٩	٤	سلیمان پاشا	
١١٥٣	١,٦	صاری مصطفی پاشا	
١١٥٥	١	شهسوار زاده مصطفی پاشا	
١١٥٦	٣	طوپال عثمان پاشا زاده احمد پاشا	
١١٥٩	٠	صوغان یمز محمود پاشا	آی ٦
١١٥٩	٧	طوراق محمد پاشا	
١١٦٦	٢	ملك محمد پاشا	دفعتین آی ٥ سنه ٢
١١٦٨	٦	قره باغلی سلیمان پاشا	
١١٧٢	٠	عبدالکریم پاشا	آی ٤
١١٧٤	٠	میراخور مصطفی پاشا	آی ١
١١٧٤	١	حسن پاشا	

نصبي سنه

١١٧٥	١	كتخدا احمد پاشا		
١١٧٦	١	سنك مصطفى پاشا		اخسخه‌وى
١١٧٧	٠	ملك محمد پاشا [ثانيا]	آى ٦	
١١٧٧	٠	اغا محمد پاشا	آى ٢	
١١٧٨	٢	اغاحسين حسنى پاشا		
١١٨٠	٠	طوسون پاشا	آى ٤	
١١٨٠	٢	سليمان پاشازاده محمد پاشا		
١١٨٢	١,٧٥	اغريبوز ابراهيم پاشا		
١١٨٣		حسام‌الدين پاشا	آى ١١	
١١٨٤	٠	جعفر پاشا	آى ٦	
١١٨٤	١٨	جزايرلى غازى حسين پاشا		
١٢٠٤	٤	كريدلى حسين پاشا		

نصبی	سنه		
١٢٠٦	١٢	کوچك حسين پاشا	
١٢١٨	١	محمدقدری پاشا	
١٢١٩	٠	بوستانجی باشی حافظ اسماعيل پاشا	آی ٦
١٢٢٠	٠	بوستانجی باشی حاجی محمد پاشا	آی ٧
١٢٢١	٠	حاجی صالح پاشا	آی ٣
١٢٢١	١،٥	سيد علی پاشا زعفران بوليلی	
١٢٢٣	٠	سيدعبدالله رامز پاشا	آی ٧
١٢٢٤	٠	چرخه‌جی علی پاشا	٥
١٢٢٥	٠	حافظ علی پاشا	٤
١٢٢٥	٠	قره محمد پاشا	٥
١٢٢٦	٦	محمد خسرو پاشا كورجی	دفعتين آی ٦ سنه ١٠
١٢٣٢	١،٥	احمد پاشا ايچ ايللی	

نصبی	سنه		
١٢٣٣	١,٧٥	حسن پاشا	
١٢٣٤	٢,٣	دلی عبدالله پاشا	
١٢٣٧	.	نصوح زاده علی پاشا	آی ٨
١٢٣٧	.	طوپجی باشی قره محمد پاشا ٥	
١٢٣٨	٤,٥	محمد خسرو پاشا [ثانیاً]	
١٢٤٢	٢	عزت محمد پاشا	دارنده‌لی
١٢٤٤	٤,٥	پاپوشجی احمد پاشا	ریزه‌لی
١٢٤٨	٠,٥	خلیل رفعت پاشا	درت دفعه کون آی سنه ٢٤ ٨ ٤
١٢٤٩	٣	چنکل اوغلی طاهر پاشا	دفعتین کون آی سنه ٦ ١ ٥
١٢٥٣	٣،٥	احمد فوزی پاشا	
١٢٥٥	١,٣	سعید پاشا	
١٢٥٧	٢	چنکل اوغلی طاهر پاشا [ثانیاً]	

نصبی	سنه مدتی		
١٢٥٩	٢	خلیل رفعت پاشا	[ثانیا]
١٢٦٤	١	داماد محمد علی پاشا	آلتی دفعه کون آی سنه ١١ ٧ ١٢
١٢٦٦	٢,٥	سلیمان پاشا	
١٢٦٧	١	داماد محمد علی پاشا	[ثالثاً]
١٢٦٨	١	طوپجی باشی‌زاده محمد پاشا	
١٢٧٠	٠,٣	حسن رضا پاشا	درت دفعه کون آی ٧ ٧
١٢٧٠	٠,٥	قبریسلی محمد پاشا	دفعتین آی ٩
١٢٧٠	١,٥	خلیل رفعت پاشا	[رابعاً]
١٢٧٤	٠,٧٥	قبریسلی محمد پاشا	[ثانیا]
١٢٧٥	٤	داماد محمدعلی پاشا	[خامساً]
١٢٧٩	٢	آتش محمد پاشا	
١٢٨١	٠,٥	حاجی وسیم پاشا	

سنه	نصبی		
۱۲۸۲	۱	خلیل پاشا	
۱۲۷۳	۲	داماد محمدعلی پاشا	[سادساً]

دونمای‌همایونك انجق امورمالیه‌سی دخی بحریه نظارتی

عنوانیله خزینهٔ خاصه نظـارتنه الحاقاً حقی پاشـایه

توجیه بیورلدی سنه ۸۳

۱۲۸٤	۳	محمود ندیم پاشا	
۱۲۸۸	۰	فرید پاشا	آی ۳
۱۲۸۸	۰	مصطفی پاشا	۲
۱۲۸۸	۰	ساح پاشا	کون ۳
۱۲۸۸	۰,۵	ابراهیم پاشا	
۱۲۸۹	۰,۳	احمد اسعد پاشا	دفعتین کون آی ۵ ۷
۱۲۸۹	۰	مصطفی پاشا ثانیاً	۲٦ ٥

نصبی سنه			کون	آی
١٢٨٩	.	محمد نامق پاشا	٠	٣
١٢٨٩	.	حسین پاشا	٢٢	٠
١٢٨٩	.	حسن رضا پاشا [ثانیا]		٤
١٢٩٠	٩٢	احمد پاشا قیصریه‌لی		
١٢٩١	.	احمد اسعد پاشا [ثانیاً]	٣	
١٢٩٢	.	رؤف پاشا		٥
١٢٩٢	.	حسن رضا پاشا [ثالثاً]	١٤	
١٢٩٢	.	محمد نامق پاشا [ثالثاً]	٢٠	١
١٢٩٢	.	حسن رضا پاشا [رابعاً]	٢٣	١
١٢٩٢	.	درویش پاشا	٩	٣
١٢٩٣	.	عبدالکریم نادر پاشا	١٦	٠

نصبی سنه‌مدتی

١٢٩٣ ٠ احمد پاشا قیصریه‌لی—[ثانیاً] قپودان دریا عنوانی ویرلدی ای ٩

١٢٩٣ ١ رؤف پاشا—[ثانیاً] قپودانلق عنوانی بحریه نظارتنه تحویل اولندی آی ٥

فریقاندن سعید پاشا — رتبهٔ سامیهٔ وزارت ومشیری ایله مابین همایون مشیرلکی علاوةً عهده‌سنه توجیه بیورلدی . ١٢٩٥

سعید پاشادن صکره کلان ناظرلر

حاجی وسیم پاشا

حاجی واسم پاشا

حالا نظارت مشارالیهایه شرف‌بخشاقوماندان ویاور اکرم مشیر دولتلو حسن پاشا حضرتلری

مقدمهٔ خیر نام زرهلی قرونك نزولنه تاریخدر

منت جناب حقه که بوملك ودولتی
قبول ایلمش بر اویله شهنشاه اکرمه
فخرالملوك حضرت عبدالعزیز خان
ایلر ملوك سجده اوخاقان اعظمه
فضل وکرمده کورمدی دوران نظیرینی
عقل وهنرده کلمدی برمثلی عالمه
تزییدایتدی شوکت اسلامی غیرتی
بذل ایتدی نقد همتن اول الزمه
اویله سفاین ایلدی انشا که هربری

البرزکوه وقاف ایله‌ایلر مقاومه
یمتوردر اون التی سفینه ایله بش دوبه
دهشت ویرر طورشلری باقدقجه آدمه
چونکم علو همت واقدامی ایتدی
ترسانه سنده زرهلیلر ایجاد ایلمه
برفابریقه یاپلدیکه اعمال آهنه
بکزر شراره لرله ایچی سقف طارمه
یوقدراشی اوفابریقه‌نك بردیارده
تسلیم ایدر عموم بوقول مسلمه
انده یاپلدی اشته بوکشتی ٔ آهنین
صالدی کمال صولت ایله آت کبی یمه
اول رتبه‌در رصانتی کیم قلعهٔ سپهر
صدچاك اولور ایدر آنکله تصادمه
بیك بویله آهنین کمیلر یاپدیروب اوشه
غبطه ویره جمیع ملوك مفخمه
باق سایه سنده اولدی موفق ضیا قولی
بربیت دلنشینده شو تاریخ معجمه
ترسانه‌ده یاپلدی بواهن کمی بوییل
اولدی جلی مقدمهٔ خیر عالمه

١٢٨٩

ارطغرل نامنده‌کی قالیونك نزولنه تاریخدر .

یم همم پادشه ذیشانك
ایلدی خلقی جلوسی ممنون
بحروبرده کوریلان آثاری
بیلدیررشوکت‌وشانن‌هرکون
قشله‌لر ایلدی یرانشا

اولدی عسکرلرله هپ مشحون
یکیدن نیجه کمی یاپدیردی
ویره نوع عمری خدای بیچون
درمکنون کبی تاریخ جلال
ایندی ارطغرل ادنده قالیون

١٢٨٠

شاعیر شهیر نورس افندینك ترسانهٔ عامرهده انشا اولنان حوضه سویلنمش اولدیغی تاریخ بروجه آتیدر .

طوتسه جهانی نوله شوکت عبدالعزیز
مهر جهانکیردر طلعت عبدالعزیز
ملکه شهنشاهدر خسرو جم جاهدر
نصرمن اللهدر رایت عبدالعزیز
همتی مشکوردر قدرتی موفوردر
دولت منصوردر دولت عبدالعزیز
ایلدی ترسانه‌سن منبع فوز وظفر
حوضنی توسیع ایله حضرت عبدالعزیز
سویلدی نورس قولی جوهر تاریخنی
بانئ حوض الجهاد همت عبدلعزیز

قاسم پاشا جامع شریفی

اشبو جامع شریف جنتمکان سلطان سلیمان خان غازی حضرتلرینك وزیرلرندن کوزلجه قاسم پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر معماری معمارسناندر جامع

مذکور سلطان احمد خان ثالثك اواخر سلطنتلرنده محترق اولمش بعده متولیسی بولنان رئیس الاطباء سلطانی نوح افندینك مخدوم عالیلری وصدراسبق علی پاشا مرحومك برادری فیض الله بك طرفندن تجدید ایدلمشدر . طاق درکاهنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

غزات دینه سرعسکر سکندرسیر جنك آرا
سمی قاسم اول پاشای صاحب خیرعالی جا
زماننده قپودان ایدی کیم حق ایلیوب توفیق
یاپوب بوجامع والایی قیلدی نامنی احیـا
طقوز یوزقرق ایدی هم جامعك بنیادینه تاریخ
که اولدی بی مثل برمعبد انس وملك حقا
سنه بیك یوز اوتوز درده کلنجه محترق اولدی
قلوب ناسه آتش دوشدی یاندی کویا دنیا
عمادالدین زمان ناظر اولمشدر هم اوقافـه
که عبدالله افندی اول خدیو فاضل ودانا
اشارت قیلدی چون ترفیع وتوسیعیله تجدیدین
یاپلدی همتیـله بی بدل برجامـع رعنا
بوداعی خادم وقف وامور تولیت فیضی
تفکر ایلر ایکن خـوب بر تاریخ مسـتثنا
دیدی تحسین برله ناکهان تاریخنی هاتف
عـبادتگاه پاك وجامـع زیبـای بی همـتا

١١٣٥

مشار الیه کلیبولیده مدفوندر . مذکور جامع جنتمکان سلطان عبدالعزیزخان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده محترق اولمش ومجدداً تعمیر وانشا اولنه رق برده مناره علاوه ایدلمشدرکه الیوم درسعادتده بولنان سلاطین عظام حضراتنك جوامع شریفه لرندن باشقه ایکی مناره لی اوله رق انجق بوجامع شریف واردر .

جامع شریفك قربنده اولان مكتب كریمه‌لری نفیسه خانمكدر . كندوسی دخی انده مدفونه‌در . ١١٤٩ تاریخنده وفات ایدن قپودان دریا لاز علی پاشا دخی بومكتبك صفه‌سنه دفن اولنمشدر. قربنده اولان چشمه فیضی بك افندینكدر شادروانك اوزرنده محكوك اولان ابیات ظریفه بروجه آتیدر .

قیلدی باش یوقلمه جی عثمان افندینك هنوز
مادر مرحومه‌سی عقباجه یوزیبك رایحه
كندو مالیله یاپلدی بوشادروان پك زهی
اوله اول مرحومه یارب كوثر ایچره سابحه
مادری یاتدقجه الله تجلی وار ایلیوب
هرطرفده نائل ایتسون نیجه خیره صالحه
بولدم ای توفیق بوخیره ایكی تاریخ بهین
اخری معجمله اولدی بكا حقدن سانحه
كل بو شادروانه یاهو الده ابدستك اوقو
روح اسما خانمه كوندر هنوز سن فاتحه

١٢٨٧

تاریخدن عاری دیكر برشادروانی دهااوردر . جامع شریفك قپوسی اوزرنده [ادخلوا الجنة بما كنتم تعملون] آیت كریمه‌سی ایله دیكر قپوسی اوزرنده [نبئ عبادی انی انا الغفور الرحیم] ایت كریمه سی محكوكدر .

سبیلك درت جبهه‌سی اوزرنده محكوك اولان ایات كریمه بروجه اتیدر .

عالیهم ثیاب سندس خضر واستبرق

وحلوا اساور من فضة

وسقیهم ربهم شراباً طهورا

ان هذ كان لكم جزاءً وكان سعیكم مشكورا .

ایت کریمه‌نك الت طرفنده دخی [انت ربی ، انت حسبی ، انت لی نعم الوکیل]
[قل لناری ابردی یارب فی حقی کما] [قلت وقلنا یانار کونی انت فی حق الخلیل]
[انت شافی انت کافی فی مهمات الامور] دعالری یازیلیدر .

جامعك قربنده برزقاق ایچنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

اب روی وزرا منبع احسان وعطا
علی پاشا که فزوندر همی عنقادن
شانه خلعت بالای فخار اولمغیچون
تا ازل اولمش اکا عزت لقبی بالادن
دولته اولدیغی ایامده باش دفتردار
چوق اثر ایتدی که بیرون رقم احصادن
بحر پرجوش کرمدر او وزیران وزیر
اشته بوچشمه‌ده برقطره‌در اول دریادن
وهبیا خامهٔ اخلاصله یاز تاریخن
آقدی بو مأشفا عین علی پاشادن

١١٣٣

جامعك یقیننده اولان دیکر برچشمه اوزرنده [صاحب الخیرات قپودان دریا جزایرلی غازی حسن پاشا] عباره‌سی محکوکدر اشبو چشمه‌ده سقا کدیکی یوقدر .

جامعك دره جهتنه ناظر قپوسی یاننده معطل برچشمه ایله برطلومبه وانکده صاغنده ینه معطل برچشمه موجوددرکه اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر .

بارك الله چشمهٔ زمزم مثیل
فی سبیل الله اولمشدر سبیل
صویه محتاج ایدی چوقدن بومحل

بولدی صوین شیمدی امانی عدیل
کل شی حی سرین آشکار
ایلدی بو مأ ایله حی جلیل
روح پاکی واقفك شاد اولدی چون
ویره صاحب خیره حق اجر جزیل

کپکچیلرده جسیم خزینه‌لی برچشمه اوزرنده [صاحب الخیرات قپودان دریا جزایرلی غازی حسن پاشا] عباره‌سی محکوکدر. والت طرفنه‌دخی بوچشمه‌ده سقا چالشمیاجقدر عباره‌سی علاوه ایدلمشدر .

ترسانهٔ عامره‌یه قریب انبارك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جهانه سایهٔ روزی رسان سلطان محمودك
وجود لازم الموجود اولدی نعمت باری
اولورمی کیمسه تخم افشان بو ارض شوره زار اوزره
اکرانهار جودی اولمسیدی سوبسو جاری
فلك دور ایتسه مکیال قمرله دانهٔ تخمن
اولورمی کشتزار لطف شاهك عشرو معشاری
اوسلطانك اوکتسون خدمتیله آسیاب چرخ
ایدنجه خوان شاهه نان مهرین خاص خنکاری
یقلمشدق اوخاقان طوتمسه دست کرامتله
مراد الله ایمش بوعالمك تکرار اعماری
شعیر ایتسه فلك شعرایی شایاندر بوانباری
اصطبل خاصنه تعیین اولوب کسب ایلر انواری
بوانبار جسیمی قیلدی انشا کیم حبوباتی
حساب اولنمه قابلدر دکل تعداد آثاری
مثال سنبله تاریخ عزت دانه دار اولدی
مجدد قیلدی خان محمود انشا حنطه انباری

ترسانهٔ عامرهنك بوجهته ناظر اولان قپوسی اوزرندهكی تاریخ بروجه آتیدر .

مهری هر روز ایتدی سركردان بابشه سلیم
اتتساب دركه دولتمآب شه سلیم
اولدیلر انواع احسان فراوانن كوروب
جمله عالم بندهٔ بی ارتیاب شه سلیم
بومعلا بابی طرف حوضه بنیاد ایلدی
كوردی مستحسن آنی رای صواب شه سلیم
بویله در كوزلركن احسان نیجه مدخول اولور
دیده دوزان عطاسی بیحتاب شهسلیم
یازدی بوتاریخ جوهر داری احیا كلكتر
كیربولیله حوضه دریایدی جناب شهسلیم

١٢١٧

زنجیرلی قپو جوارنده وتاب خانه میداننده بولنان برخراب چشمه اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

سحاب جود ترسانه امینی احمد اغاكیم
همیشه رشحه پاش خاطر دلتشنكان اولسون
قاسم پاشایه اجرا ایتدی بر اب حیات افزا
زلال خضر شمدن صكره ایسترسه نهان اولسون
بوعین دلنشینی بومحله یاپدی مالندن
دعای خیری خلقه لولهوش وردزبان اولسون
عطاش ناسی شادان ایتدی دنیاده خدا وندا
اوداخی آب كوثر برله فردا شادمان اولسون
دیدیلر ایلیوب عطشانه سالم سال تاریخن
بودلجو چشمهدن مأز لال ایچ نوش جان اولسون

١١٤٠

سروری مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی شهزاده سلطان مصطفی خان حضرتلرینك خـواجه‌لری بولنان مصلح‌الدین خواجه شعباندر. مشار الیه ٩٦٩ تاریخنده ارتحال‌دار بقا ایلمش ومسجدینك محرابی اوكنده شاهراهه‌دفن اولنمشدر. وفاتنه سـویلنان تاریخلر بروجه آتیدر.

میرود بهشت = ٩٦٩
کیتدی جهان سروری = ٩٦٩

مسجدك منبرینی وزیر كدخـداسی اوزون بك دیمكله معروف ابراهیم بك ترسانه امینی ایكن وضع ایتمشدر. مسـجده متصل حجره‌سـنده كتابلرینك جمله‌سی موجوددر.

مسجدك مقبره‌سنده امرای دریادن اولوب ١٠٧٢ ده وفات ایدن مرادپاشا مدفوندر. مقابلنده وكوشه‌ده بولنان چشـمه ١١٤٥ تاریخنده یكیچری اغاسی عبدالباقی اغا طرفندن خیرات ایدلمشدر. مولانای مشار الیهك طبیعت شعریه‌سی دخی وار ایدی آتیده‌كی اشعار آثارندن برنمونه‌در.

یاد ایدرمیسك كوكل كوینده مهمان اولدیغك
ایشكنده اوشـهك بیچاره دربان اولدیغك
كه بشر دیدم سـكا كاهی ملك كاهی پری

کوردکجه کاه پیدا کاه پنهـان اولدیغـنك
دیدیلر تأثیر ایدر اسماء مسماده ولی
آی سروری کورمدم عالمده خندان اولدیغنك

حاجی احمد جامع شریفی

دره ایچی محله‌سنده بولنان اشبو جامع شریفك بانیسی جنتمکان سلطان سلیمان خان خضرتلرینك حصیرجی باشـیسی حاجی احمد ابن عبدالصمد نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . موماالیه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر مکتبی دخی واردر . خیراتندن برده چشمه‌سی اولوب اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر .

چشمه کیم بولدی کمالیله محلنده وقوع
مسجده ویروب صفا صوغوق صویی آبی لطیف
حق بودر کیم ایکی عالمده انی یاد ایتدیروب
صاحبنی عاقبت خالی قومز خیر شریف
قندیٔ داعی دیدی اتمامنك تاریخنی
حاجی احمد چشمه‌سین جاری ایده دائم لطیف

٩٥٥

مسجدك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

خطیب منبر دولت امام مسجـد همت
وزیرداد خصلت راغب خیرات لایحصی
شهنشاه جهانك آصف ذی قـدر والاسی
سـمی مفخر عالم معـدلت فرما

یاپوب معمار لطفی عالمی دست عنایتله
کوننده طعن ایدر قصر مشـه خانهٔ دنیا
بومعبد خاطر عاشق کبی سنك حوادثله
خراب اولمشکن اول صدرمعظم ایلدی احیا
جدار وسقفی دوشمشکن فضای خاك پستی یه
انك لطفیله اولدی رشك طاق کنبد خضرا
تأدب ایت ای دهر جود آصف دوره
ایدردی چرخ مهر وماهی قندیل اولمغه اهدا
درونده کروه اهل وحدت سجده ایتدکجه
اوصدر دادکارك قدرنی اعلا ایده مولا
بریسی قدسیاندن محفل لاهوتده خیری
دیدی تاریخ تعمیرین عبادتخانهٔ والا

۱۱۷۲

مسجدك قارشوسنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

خاقان اسکندر حشم محمود خان جم خدم
کیم عدل ودادی دمبدم دنیایی آباد ایلدی
اول تاجدارك همسری بانوی خورشید اختری
بوچشمهٔ جان پروری اذنیله بنیاد ایلدی
اغزی صولانور آدمك نامی آکیلور زمزمك
سبطین فخر عالمك روحن بوصوشاد ایلدی
مشکور ایده سعین خدا تاریخنی یاز وهبیا
بوچشمه‌یی وصلت قادین ایجاد وآباد ایلدی

۱۱۳۵

قره‌امام مسجدی

مسجد مذکورك بانیسی صحاف محی‌الدین نامنده برذاتدر . موماالیه ۱۰۲٤ تاریخ هجریسنده وفات ایتمش ومسجدینك محرابی اوکنه‌دفن ایدلمشدر. مسجدك منبرینی قپودان پاشالردن قایمق مصطفی پاشا وضع ایلمشدر مسجدك اوکنده بولنان چشمه اوزرنده‌کی تاریخ بروجه آتیدر .

جناب بزم عالم مادر عبدالمجید خاندر
جهانی خیرله ممنون احسان ایتمکه اوفق
خراب اولمشدی بوچشمه‌یاپوپ‌ایتدی‌صوین‌اجرا
عطاشی قیلدی فیض ماجرای لطفنه ملحق
خدایا والده سلطانه شاه جهانبانی
زلال عمر واقبال ایله شاد ایتسون‌جناب‌حق
دیدی تاریخ تامن چاکر دیرینه‌سی زیور
آقتدی بزم عالم نام سلطان مأعین الحق

۱۲۵۷

مسجدك مناره‌سی الیوم معطلدر .

ساقز اغا مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی صحاف مصلح‌الدین نامنده بر ذاتدر . مومی‌الیهك مدفنی معلوم دکلدر . قپوسی اوکنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

مادرن سلطان محمودك خدای بی نیاز
حمدلله خیره سعی ایله قیلمش سرفراز
جمله اتباعی ایله خیراته ساعی حق بودر
باخصوص باش اغاسی صالح اغای دلنواز
مصلح‌الدین ایچره بنیاد ایلدی بوجامعی
تا قیلالر آنده مؤمنلر دعا ایدوب نیاز
تا تملدن قیلدی نو انشا بو والا معبدی
کعبهٔ علیایه تشبیه ایتسه‌لر واردر جواز
صو کتوردی بومملامکتب ایجادایتدی‌هم
آب کوثردن او جنتدن بو اولمز امتیاز
مؤمنین ومؤمنات ایتدکجه بش‌وقتی ادا
حق ویره بو جامعك بانیسنه عمر دراز
دلده تسبیح ایتدی عینی سبحهٔ تاریخنی
هر زمان جامع صالح اغاده قیل نماز

١٢٢٩

جامع شریفك قربنده اولان چشمه اوزرنده‌کی تاریخ بروجه آتیدر .

والده باش اغاسی صالح اغای ذوالعطا
نیتی خیره آنك خیراته سعي دائما
لطفی جاریدر انك هر بر محلده صو کبی
آب اجرا ایلیوب بو چشمه‌یی قیلدی بنا
بو محل تشنه‌ده عطشانی ریان ایلدی
ایچ حسن ایله حسینك عشقنه کل تازه ما
قطره‌قطره بنده‌سی شکری دیدی تاریخنی
مأ زمزم قیلدی اجرا نوبنو صالح اغا

١٢٢٩

پیاله پاشا جامع شریفی

اشبو جامع شریفك بانیسی قپودان پاشالردن وزیر پیاله پاشا ابن عبدالرحمن در. مشارالیه جامعك محرابی اوكنده مستقل بر تربه‌ده مدفوندر . وفاتنه علوی مرحوم تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

هركس صفا سورركن بزم جهانده علوی
چكمش اجل طولیسین ناكه پیاله پاشا

جامع شریفك درونده واقع جلی خطلر خطاط بنام قره حصاری احمد افندی شاگردانندن چركس حسن افندینكدر . محفل همایونی ولوازمات سائره‌سی موجوددر . التی قبه ایكی دیرك اوزره بنا اولنمش برمصنع جامع شریفدر .

قپویه متصل بر سبیل وتربه مزارستاننده چارشویه ناظر بر فوقانی مكتب واردر . جامعك اتمامنه [خیرالعمل — ٩٨١] تركیبی تاریخ واقع اولمشدر .

ساقزده وكلید بحرده برر جامع شریفی اولدیغی كبی استانبولده اوزون چارشو باشنده مرجان چارشوسی قربنده واقع سبیل وفوقنده برباب مكتب دخی مشارالیهك اثر خیریدر .

جامعده موجود مصحفلردن بری شیخ محمود ابن مراد خطیله‌در. وبین‌السطور معنالری یازلمشدر .

درون تربه‌ده یدی قیزیله درت اوغلی مدفوندرلر باشی اوجنه موضوع برلوحه‌ده مسطور اولان ابیات بروجه آتیدر .

بو جامع صاحب الخیری پیاله نام پاشادر
نشاط بزم فیض انی زیارت ایله بیدادر

ایدوب خدمت سرای خاص سلطانیده نیجه سال
طقوز یوز اللی درت ایچره چراغ اولدی اولوب خوشحال
سربوابیان اولدی سکز سال ایلیوب خدمت
کلیبولی لواسیله قپودان اولدی با رفعت
جزایر رتبه‌سن ویردی اکا سلطان سلیمان خان
اولوب اوچ سال دین ودولته خدمتله والاشان
ایدوب فتح جزیره انابولی قپودانن هم
کتوردی آق دکز طار اولدی دشمن باشنه اول دم
صوین بولدردی شهزاده سلیمك اولدی دامادی
که کوهر خان سلطان عقد اولندی لطف ایدوب هادی
دهان پاك اسلامه ساقز فتحی اولوب قسمت
وزارت پایه‌سیله یتمش اوچده ایلدی عودت
ایکی ییل صکره خاصلرله ثالث وزیر اولمشدر
که دینورانلره قبه نشین اول صدری بولمشدر
قپودانلقله اون درت سال دینه ایلدی خدمت
ولکن ایردی امر ارجعی عدنه اولوب دعوت
دیدم تاریخ باکن اولدی چون ذی القعده ده مرحوم
طولوب پیمانه بوشالدی پیاله رحم ایده قیوم
عبادت اهلنه جامع نظافت اهلنه حمام
دخی بونلر کبی خیراتی وار مقبول ایده مولام
ولیدر شبهه‌سز شاهد بودر که نامی یکساندر
حساب اولنسه لفظ اولیا ایله نمایاندر
رفیق تربه‌سیدر اوغلی سائر اقرباسیله
معیتله سزاوار ایده حق خیر جزاسیله
خدایا غازیان ارواحی ایله روحنی شاد ایت
کلستان بهشتی انلرك ذاتیله آباد ایت

شفيع اولوب اكا نوح نجی‌اه عقباده
وزيران شه پيغمبران وارسونلر امداده

١٢٣١

جامعنك توليتی الآن اولادنده‌در .

جامعك قپوسی اوزرنده [سلام عليكم طبتم فادخلوها خالدين] آيت كريمه‌سی محكوكدر . ابدست آلمغه مخصوص اولان موصلقلر معطلدر . احتياجه كافی اوچ عدد صو طلومبه‌سی واردر . حوليسنده سال فراوان ديده پك چوق اشجار موجوددر . جامعك قربنده معبر تكيه‌سی ديمكله معروف زاويه محمد چلبی افندی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . ابتدا بوزاويه‌يه شيخ اولان بوستان افنديدر . وفاتنه سويلنان تاريخ بروجه آتيدر .

كلشن جنتده يارب بو قولك ايتسون مكان
هم شفيع المذنبينه ايلسون دائم پناه
هاتف قدسی ديدی تاريخ سال رحلتن
عدنی مسكن ايليه بوستان افنديه آله

١٠٦٥

قولاقسز مسجدی

جاده اوزرنده بولنان اشبو مسجد شريف احمد رئيس نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی‌اليه زنجيرلی قيو نام محلده مدفوندر . منبرينی ١٠٩٢ تاريخنده وفات ايدن كمركجی حسين پاشا وضع ايلمشدر . قپوسی اوزرنده محكوك اولان تعمير تاريخی بروجه آتيدر .

جناب آصف كرم سمی مفخر عالم
قولاقسز جامعين حقا كه يابدی مصطفی پاشا

مسجدك قارشوسنده بر شادروانی واردر . جامعه قریب وجاده اوزرنده غزاتدن محمد سلیم دده‌نك تربه‌سی كائندركه اوزرنده ابیات آتیه محكوكدر .

بورایه حضرت فاتحله برابر كلمش
بو سكونكاهده خوابیده اولان مرد خدا
دین ایچون جنك ایدیبورکن شورادەدوشدی شهید
جنتیله قیله اكرام جناب مولا
نام والاسی محمد بو سلیم اللقبك
اهل اسلامه چیقارمز آنی دلدن اصلا
نا بدید اولمش ایكن تربه‌سی بر خیلی زمان
قیلدی احیا یكیدن حضرت عثمان پاشا
پایدار ایلسون اول صاحب خیراه
قلبنی ایلیه مسرور انك صبح ومسا

قورت چلبی مسجدی

مسجد شریف مذكورك بانیسی امرای دریادن قورد قپوداندر . مومی‌الیهك وفاتنه [عظیم — ١٠٢٠] لفظی تاریخ واقع اولمشدر . مسجدنده مدفوندر . سنك مزارنده [مرد دریای شجاعت قورد قپودان] دیو توصیف اولنمشدر . اتصالنده بولنان چشمه‌نك دیواری بو مسجدك محرابی اولمشدر . مذكور چشمه‌نك تاریخی بودر .

عباداه مسجدى

اشبو مسجد شريف سيد على رئيس طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومیالیه مسجدی قربنده اولان میدانده مدفوندر . طاق درکاهنده اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جمع اولوب اعلى وادنى ايتديلر خير دعا
حق مبارك ايلسون اكا بو اعلا مسجدى
هاتف قدس ديدى اتمامنك تاريخنى
همت سيد على ياپدردى زيبا مسجدى

٩٩٧

بو مسجدك بو اسمله اشتهارينه سبب بودركه بناسنه وضع اساس اولنهجنى كون جنتمكان خداوندكار ثالث حضرتلرى اوق ميداننده اولان قصر عاليده اطرافى تماشا بيوررلر ايكن طوپلانان خلقى كوروب سبب جمعيتى سؤال ضمننده شو محلده براز عباداه جمع اولمش نه ايچوندر خبر النسون ديو امر وفرمان بيورمشلردر ايشته نطق همايون عباداه لفظى ايله باشلامش اولديغندن بو اسمله شهرت بولمشدر .

قربنده دار السعاده اغالرندن الحاج نذير اغا بر چشمه بنا ايلمشدركه اوزرندهكى تاريخ عربى بروجه آتيدر . [اربع عشر ومائة والف ـ ١١١٤]

سنان پاشا جامع شریفی

جامع شریف مذکورك بانیسی بش دفعه رتبهٔ صدارتی احراز ایدن سنان پاشادر . مشارالیه ۱۰۰۵ ربیع الاولی اواخرنده وفات ایدوب استانبولده دیوان یولنده واقع دارالحدیثی اتصالنده تربهٔ مخصوصه سنده مدفوندر مذکور جامعك طاق درکاهنده اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صاحب الخیر اولان سنان پاشا
ناصرالدین خالص النیت
قیلدی بوجامع شریفی بنا
که اوله جمع جامع امت
آخرتده شفیعی اوله رسول
بونده ایدن اقامت سنت
هاتف غیب دیدی تاریخ
بیت هادی وقبلهٔ حاجت

۹۸۷

جامعك شادروانی وقربنده قولاقسز چارشوسنده واقع چفته حمام وسائر اثاری واردر . حولیسنده واقع مکتب قپودان پاشالردن ۹۹۸ ده وفات ایدن اولوج چلبی حسن پاشانك اثر خیریدر . ومقابلنده واقع مزارستانده امرای دریادن ۱۱۲۲ ده وفات ایدن عبداه پاشا مدفوندر .

پشیمانیه مسجدی

مسجد مذکور مومجی زاده یورغانجی محمد چلبی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومیالیه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر .

یحیی کتخدا جامعی

جامع مذکورك بانیسی صدراسبق محمد پاشای طویلك کتخداسی یحیی کتخدانام ذاتدرکه مسجدنده مدفوندر . جامعك حوایسنده تکیه وفوقانی بر باب مکتبی وشادروانی واردر .

١٢٧٧ سنه ‌سی ظهوره کلان بر حریقده جامع یانمش ومؤخراً اهالیٔ محله طرفندن مجدداً بنا وانشا اولنمشدر . جامع مذکور ١٣١١ سنه‌سی تکرار تعمیر وتجدید اولنمشدر . تکیه ١٣١٧ سنه‌سی مختار احمد افندی شیخی سید افندی طرفندن مجدداً انشا اولنمشدر . جامعك قارشوسنده‌کی مکتب ١٣١٥ سنه‌سی محترق اولمش ومکتب مدیری ضیا بك افندینك درت قیوده‌کی خانه‌سنه نقل ایدلمشدر .

تخته قاضی مسجدی

مسجد مذکورك بانیسی ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلری ایله برابر کلنلردن قاضی محمد افندیدرکه کندیسی دخی ٨٧٣ ده وفات ایدوب مسجدی

جوارینه دفن ایدلمشدر . مسجدك منبرینی عباجی یوسف اغا نامنده بر ذات وضع ایلمشدر . مذكور مسجد ١٣١٠ سنه‌سی وقوعه كلان حركت ارضدن منهدم اولمش و ١٣١٣ سنه‌سی بحریه ناظری دولتلو حسن پاشا حضرتلری طرفندن مجدداً تعمیر وانشا ایدلمشدر .

ایهم مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی شمس الدین احمد افندی ابن یوسف یكانیدر . مومی الیهك قبری دخی بوراده‌در . وفاتنه [الشیخ — ٩٤١] لفظی تاریخ دوشمشدر .

منبرینی قمر خاتون ٩٨٨ ده وضع ایلمشدر . مسجدك وقفی اولان حمام كلخاننده [سفر دده] نامنده بر ذات مدفوندر كه الیوم زیارتكاه آنامدر . ١١٧٣ سنه‌سنده راغب پاشا طرفندن و ١٣١٣ تاریخنده‌ده قولتوقجی محمد افندی طرفندن تعمیر ایدلمشدر . مسجدك قارشوسنده [وصلت قادین] طرفندن ١١٣٥ ده خیرات ایدلمش بر چشمه واردر .

توز قوپران مسجدی

مسجد مذكورك بانیسی كماندكشان كله‌شهر تشعار الحاج بایزید اغادر . مسجدك حولیسنده مدفون اولان ذات مومی الیهك عتقاسندندر .

قپودان مسجدی

مسجد مذکور شعبان قپودان نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومیٰالیه مسجدینك قربنده مدفون اولوب سنك مزارنده محکوك اولان تاریخ بروجه اتیدر .

دیدی تاریخنی احباب انك
کیتدی هیٔ وای شعبان قپودان

١٠٥٣

چاتمه مسجدی

اشبو مسجد شریفك بانیسی قوجه قاسم پاشادر . وقفی جامع کبیرینه مربوطدر .

سیوری قوز مسجدی

اشبو مسجد فوقانی اولەرق سیوری قوز محمد افندی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر .

قربنده جزايرلى غازى حسن پاشانك بر حمامى واردر . حمامك اتمامنه [اهل السنة — ١١٩٢] تركيبى تاريخ دوشمشدر . اليوم بو حمامك يالكز عرصه‌سى موجوددر . مسجدك اوكنده قفسجى بكر اغا طرفندن ١١٧٧ ده خيرات ايدلمش بر چشمه واردر .

حاجى خسرو مسجدى

مسجد مذكور حاجى خسرو بك نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مسجدك منبرينى كريمه‌سنك اوغلنك قيزى فاطمه خاتون وضع ايلمشدر . حاجى خسرو بكك قبرى درون جامعده وفاطمه خاتون ايسه قونيه‌ده مدفوندرلر . مسجد مذكور ١٣١٤ سنه‌سى اهالئ محله طرفندن پك رعنا بر صورتده تعمير وترميم اولنمشدر .

يكى چشمه مسجدى

مسجد مذكور قاضى محمد افندى طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومى اليهك وفاتنه [بخش يزدان — ٩٧٤] تركيبى تاريخ دوشمشدر . مسجدنده مدفوندر .

حاجی وسیم پاشانك حلیلهٔ محترمه‌سی خدیجه خانم افندی طرفندن ۱۲۷۹ تاریخ هجریسنده مجدداً تعمیر وترمیم اولندیغی کبی مسجدك اتصالنه‌ده ذکور واناثه مخصوص یکی چشمه مکتب ابتدائیه‌سی بنا وانشا ایتدیرلمشدر . مسجدك بولندیغی زقاغك باشنده اوزون پیاله پاشانك ۱۰۴۸ ده خیرات ایدلمش بر چشمه‌سی واردر .

امین بك جامعی

جامع مذکور باش حسن افندی نامنده بر ذات طرفندن بنا واحیا ایدلمشدر . مومی الیه ۱۰۰۳ ده باش دفتردار اولمش بعده مصر بکلکی ایله متقاعد اوله‌رق مصرده اقامت وبر مدت صکره اوراده ارتحال ایلمشدر . جامع شریفی ۹۸۴ ده بنا واشبو خیراتنه دخی بر باب مکتب ضم ایلمشدر . اشبو مکتب ۱۲۸۶ تاریخندنبرو قره‌غولدر . قپوسی یانندهکی چشمه اوزرنده [صاحب الخیرات والحسنات قبله‌لی زاده محمد بك افندی ۱۱۴۵] عباره‌سی محکوکدر .

بدرالدین مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی امرای دریادن چکدیرمه‌بکی ایکن وفات ایدن وروم ایلی حصارنده قیالر مزارستاننده مدفون بولنان بدرالدین محمود بن مصطفی نام

ذاتدر . مسجدك اتمامنه [جنات عشاق — ٩١٥] تركيبی تاريخ دوشمشدر . امير بخاری بوذاتك خليفه‌سی اولوب اق شمس الدين رفقاسندن ايدی. مناره‌سی ١٢٩٥ سنه‌سی تجديداً انشا اولنمشدر . يقيننده ١١٤٥ ده خيرات ايدلمش حاجی محمد اغا چشمه‌سی كائندر .

قرا كلق مسجد

اشبو مسجد شريف قوجه قاسم پاشا عتقاسندن حاجی فرهاد اغا طرفندن ١٠٧٩ تاريخنده بنا وانشا اولنمشدر . مومی‌اليه مسجدينك قربنده مدفوندر . منبرينی ميرزا زاده سيد محمد افندی وضع ايلمشدركه مشاراليه ١١٤٣ ربيع الاولنده مسند جليل مشيختی احراز ايلمشدر . تاريخ وفاتی اسم ساميلری واقع اولمق غرائبدندر . [شيخ محمد افندی — ١١٤٧] .

قارشوسنده بولنان چشمه ينه فرهاد اغانك خيراتيدر . مذكور چشمه اهالئ محله‌دن احمد افندی نامنده بر ذات طرفندن ١٢٨٧ تاريخنده تعمير اولنمشدر .

دزدار مسجدی

اشبو مسجد شريف دزدار احمد بك طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی‌اليهك قبری معلوم دكلدر .

التونجی مسجدی

مسجد مذکور التونجی الحاج شعبان اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیهك قبری معلوم دکلدر . مسجد متعدد دفعه‌لر تعمیر اولنمش ومنبر دخی علاوه ایدلمشدر . طرز انشائیه‌سی پك شریندر .

قپو اوستی مسجدی

ترسانۀ عامره قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف ترسانه امینی اولوب طولمه باغچه‌ده سبیلی داخلنده مدفون اولان محمد امین اغانك حلیله‌سی رابعه خاتون طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . ترسانه‌نك قاسم پاشا ایچنه اچیلان ودیوانخانه طرفنده اولان قپو اوزرنده‌در .

دیوانخانه مسجدی

اشبو مسجد خلد آشیان ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلری طرفندن بنا وانشا اولنمشدر .

فى‌الاصل ديوانخانه باشقه بر محله ايدى ومسجدك اطرافى دخى ابنيه‌دن خالى ايدى جنتمكان سلطان سليمان خان‌غازى زماننده حالا ترسانهٔ عامره اولان محل ترتيب اولنوب قپودان پاشا اولنلره دخى بر ديوانخانه محلى لازم اولديغندن بو جامع شريفك اوچ طرفنى احاطه ايله بر سراى عالى وبر ديوانخانهٔ كبير بنا بيورمشلردر .

جامعك محفل همايونى وديوانخانه‌پيشگاهنده استانبوله ناظر عالى برچشمه‌سى واردر . مذكور چشمه سلطان احمد خان اولك اثر خيريدر .

منبرينى خيرالدين پاشا وضع ايلمشدر . مجموع وظائفى ترسانهٔ عامره اجاراتندن تعيين اولنمشدر .

چورليلى على پاشا جامع شريفى

ترسانهٔ عامره درونده اولان‌اشبوجامع شريفك‌بانيسى سلطان مصطفى خان ثانى حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده رتبهٔ صدارتى احراز ايدن چورليلى على پاشادر . ساحل درياده قاليونلر ارقه‌سنده‌در . جامع فوقانى اولوب محفل همايونى دخى واردر . مشاراليه ديوان يولنده واقع جامع شريفنك مزارستاننده مدفوندر .

جامع شريفك محرابنك درون طاقنده كعبهٔ مكرمه‌نك ديواريندن بر قطعه حجر مكرم تبركا زيارت ايچون وضع اولنوب اوزرينه ثابت مرحومك بو بيتى قلم زرين ايله يازلمشدر .

بو سنك لعل قيمت ركن پاك كعبه‌در تحقيق
تبرك وجهى اوزره زيب محراب ايلدى پاشا

جامعك قپوسی بالاسنده اولان عربی تاریخ کامی محمد افندینکدر .

قد قیـل فی تاریخ اتمامه
اسس هذا المعبد الجامع

١١١٩

ترکی تاریخ ثابت مرحومکدر .

قپوسین بکلسون اجر استیان تاریخ وش ثابت
یاپلدی اهـل عشـقه جامع پاك علی پاشـا

١١١٩

مقابلنده بولنان چشمه پیاله بیوك حسن پاشا طرفندن خیرات ایدلمشدر . توفیق افندی مرحوم بو تاریخی سویلمشدر .

کلنجه آبی عطشـانه دیدی تاریخنی توفیق
بو عینی قیلدی اجرا فی سبیل‌الله حسن پاشا

١١٩٠

جامع مذکور جنتمکان سلطان محمود خان غازی حضرتلرینك امر همایونلریله مکملاً تعمیر وتجدید اولنمشدر .

زندان مسجدی

ترسانهٔ عامره داخلنده اولان مسجد مذکورك بانیسی سـلطان بایزید خان ولیدر . وزندان داخلنده‌کی حمام دخی اسلافدن دارالسعاده اغالرینك برینك اثر خیریدر .

بحریه مطبعه‌سی قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ
نفیس بروجه آتیدر .

[زینت افزای مقام معلای خلافت اسلامیه واریکه پیرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه السلطان ابن السلطان الغازی عبدالحمید خان حضرتلرینك طرف اشرفلرندن اشبو بحریه مطبعه‌سی بیك اوچیوز اون ایکی سنهٔ هجریه‌سی شوالنده بنا وانشا اولنمشدر .

حسام‌الدین عشاقی تکیه‌سی مسجدی

بانیسی حسام‌الدین شیخ حسن افندیدر . کندیسی عن اصل بخارالی اولوب بعدالتحصیل سیاحت صورتیله ارزنجانه وصول واوراده سید احمد سمرقندی حضرتلرینه موصول اولوب اخذ نسبت واستخلاف ایلمشدر . سید احمد حضرتلری دخی پیر محمد ارزنجانی خلفاسندندر . بعده بلدهٔ عشاقه هجرت وتوطن ایتمکله بلدهٔ مذکوره‌یه انتساب ایله مشتهر اولمشلردر . وطریق عشاقیه‌یی دخی کبرویه‌دن ونور بخشیه‌دن اخذ ایلمشدر . بعده عشاقدن کلوب طریق خلوتیه‌دن مستخلف اولمشدر . حج شریفدن عودتنده قونیه‌یه وصوللرنده وفات ایتمکله نعش شریفلری استانبوله نقل اولنه‌رق خانه‌لرینه دفن اولنمشدر .

بیوك مخدوملری علمادن مصطفی افندی ١٠٣٣ ده استانبول قاضیسی اولوب بعده تقاعد اوله‌رق پدر عالیلری مقامنده انزوا ایلمشدر وپدرندن منتقل خانهٔ مزبوری اولادیت اوزره مشروط قیلوب وبعض مسقفات دخی وقف وتعیین ایلمکله تربه‌دار وظیفه‌سی وضع وینه اولاده شرط ایلمشدر .

وفاتنه [كلمةالتقوى — ١٠٣٧] تركيبی تاريخ دوشمشــدر پدرلری نزدنده مدفوندر .

بعده نسلندن عبالی شيخ حسـامالدين تربه‌دار اولوب ذكوردن اولادی اولمديغندن اوچ عدد كريمه‌سنك برينی شيخ عبداه حسامی نام كيمسـه‌يه تزويج ايله دائره‌سنی اكا فراغ ايلمشــدر وفاتنده يرينه اوغلی شيخ احمد افنـدی شيخ اولمشدر . پيرداشلرندن اول اثناده ترسانه امينی بولنان يوسـف افندی مذكور خانه‌يی اساسندن هدم ايتـديروب مجدداً بر مسجد وبر شيخ منزلی وخشبی بر مناره ايله امام ومؤذن وظيفه‌لرينی تعيين ايده‌رك واقف ثانی اولمشدر. شيخ احمد افندی دخی وفات ايتدكده تربه داخلنه دفن اولنمشــدر . وفاتنه آتيده‌كی مصراعلر تاريخ دوشمشدر .

ابد احمد افندی تكيهٔ فردوسی قيلدی جای

١١٦٨

رسولك ايليه قدوس انی همحال عشاقی

١١٦٨

مومیاليه يوسف افندی دور سـلطان محمود خان اولده دفتردار وكتخدا بك اولوب وفاتنده اسـكدارده قره‌جه احمد قربنه دفن ايدلمشـدر . وفاتنه سويلنان تاريخ بروجه آتيدر .

قلم يازدی چو يعقوب بلا ديده اودم تاريخ
گچوب يوسف افندی مصر فردوسه عزيز اولدی

١١٦٢

شيخ احمد افنديك وفاتندن صكره يرينه اوغلی شيخ اولمش وبر مدت صكره غائب اولمشدر .

ادرنه مشایخندن یازیجی شیخ محمد عشاقی که اکری قپو خارجنده واقع تکیه‌سی اتصالنده تربهٔ مخصوصه‌سنده مدفون اولان جمال‌الدین عشاقی خلفاسندندر . استانبوله کلمش ایدی تکیهٔ مزبوره‌یه پوست نشین اولدقدن صکره رحلت ایتدکده قربنده تدارك ایتدیکی عرصه‌یه دفن تربت اولمشدر . وفاتنه مستقیم زاده سلیمان افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

دعای بی‌نهایت ایلیوب زوار اوقور تاریخ
یازیجی شیخ محمد دیدی یاهو کچدی مأوایه

١١٩٢

وانك محلولندن اکری قپو خارجنده واقع صواقلر تکیه‌سی شیخی شیخ زاده سید محمد افندی‌یه توجیه اولنمش ووفاتنده صواقلر تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر. بعده بونك اوغلی جمال‌الدین افندی ینه ایکی تکیه‌یه شیخ اولمشدر .

عبدالرحیم افندینك مخدومی عبد الباقی افندیدن عشاقی زاده سلسله‌سی یورومشدر .

عبدالباقی افندینك وفاتنده مخدومی حسیب افندی حسام‌الدین اولادندن حمزه افندی اولوب کنج ایکن وفات ایتمشدر . انك مخدومی مدرس ابراهیم افندی ١٠٨٨ شوالنده وفات ایتمشدر . حسام‌الدین اولادندن قضاتدن محمد افندی اولوب ١١٥٥ ده وفات ایدوب اوق میدانیه دفن اولنمشدر .

بونك دامادی اسماعیل پاشادر بونك مخدومی سعید افندیدرکه ١١٩٦ ده وفات ایتمشدر . انك مخدومی ابراهیم مسعود افندیدرکه ١١٨٣ ذی‌الحجه‌سنده وفات ایتمشدر . بر عشاقی زاده دخی صدوردن عبداه افندیدرکه مخدومی صدرالدین محمد افندیدر ١١٣٨ ده حلب و ١١٤٨ ده شام منلاسی اولمش و او سنه شامده وفات ایتمشدر . عشاقی زاده‌لردن یحیی توفیق افندی مدرس اولوب برادری صدرالدین صدری افندی‌در ملازمین علمیه‌دن ایکن ١١٥٨ ده وفات ایتمشدر . شعرادندر . احفادندن بریده مدرس درونی علی افندیدرکه ١٢٠٠ ده وفات ایتمش وجوار حضرت خالده دفن ایدلمشدر . صدوردن

عبداه افندی مخدوملرندن لالهجی عبداه افندی قضـاتدن اولوب انك مخدومی بغداد منلاسی عثمان افندیدرکه ١٢٢٢ ذی‌الحجه‌سنده وفات ایتمشدر . احفا- دندن بریده عبدالخالق افندی اولوب ١٢١١ ده غلطه منلاسی اولمشـدر . احفادندن بریده سـعید افندی اولوب بر دیکری بهاءالدین محمد افنـدی‌درکه ١٢٥٤ ده یکیشهر فنار منلاسی اولمش واورادە وفات ایلمشدر .

درکاه مذکور مشرف خراب ومائل انهـدام اولمق اوزره ایکن ١٣١٠ سـنه‌سی اوقاف همایون نظارت جلیـله‌سی معرفتیله مجدداً ومکملاً انشـا وتفریش اولنمش ودرکاه شریف فیض بی دریغـك قپوسی بالاسـنده اولان تاریخ رعنا بحریه مکتوبی قلمی خلفاسـندن عزتلو عثمان جمعی بك طرفـدن انشاد اولنمشدر .

کعبةالعشـاق باشـد این مقام
هرکه ناقص آمد اینجاشد تمام

قاسم پاشا مولویخانه‌سی مسجدی

قصبهٔ مذکوره‌نك وسطنده واقع اولوب بانیسی عبدی دده دینمکله معروف الشـیخ عبداه دده افندیدر . مومی‌الیه غلطه مولویخانه‌سی شـیخی ایدی . مؤخراً مشـیخت مذکوره شارح مثنویٔ شریف اسماعیـل دده افنـدی‌یه توجیه اولندقده قاسم پاشـاده‌کی مالك اولدیغی بوسـتانی ایچنه همت احباب ایله بو درکاهی بنا ایلمش اوقاف و وارداتی یولنه قویمشـدر . ١٠٤١ ده وفات ایلدکده کرسی وراسـنده دفن اولندی مجاهد بر عزیز ایدی . یرینه ابراهیم دده افندی شیخ اولوب ١٠٤٨ سـنه‌سی بو دخی ترك دنیای فانی ایلدکلرنده قاسم دده افندی زاویه نشین اولمش و ١٠٥١ تاریخنده عازم دارالجنان اولدقده

يرينه عبدی دده زاده خليل دده پوست نشين اولمشدر . مومى اليه ١٠٨٨ سنه‌سنده ارتحال دار بقا ايدوب پدری نزدينه دفن ايدلمشدر . يرينه مخدومى الشيخ سيد محمد دده افندی شيخ اولوب ١١٣٠ سالنده ترك عالم فانى ايلدكده پدری يانده دفن ايدلمشدر . يرينه اوغلى سيد خليل سالك دده افندی شيخ اولوب بو دخى ١١٣٥ ده وفات ايده‌رك پدرلری يانه دفن ايدلمشدر . بعده مرحوم عبدی دده‌نك اولادی قالمامغله محلولندن موسى دده افندی‌يه توجيه اولنوب اون سنه قدر مقام مشيختده بولنوب بعده يكى قپو مولويخانه‌سنه نقل ايتمش و ١١٥٧ سنه‌سى يكى قپوده شيخ ايكن وفات ايتمشدر . اوغلى محمد شمس الدين افندی پدری يكى قپويه نقلنده يرينه شيخ اولوب بعده حج شريفه عزيمت ايتمش و ١١٧٤ تاريخنده طريق حجده وفات ايلمشدر . يرينه نايزن باشى عرب زاده على دده شيخ اولمش بو دخى ١١٨١ ده عالم بقايه رحلت ايلدكده دركاه مزبوره دفن ايدلمشدر . يرينه مدللى حكيم درويش على دده افندی شيخ اولوب طقوز سنه قدر مقام مشيختده بولنوب ١١٩٠ سنه‌سى عازم دارالقرار اولدقده دركاهه دفن ايدلمشدر . يرينه محمد صادق دده افندی ابن شيخ سليم دده جا نشين اولوب پدری سليم دده غلطه مولويخانه‌سنده شيخ ايكن ١١٩١ سنه‌سند. وفات ايتمكله بونلر غلطه مولويخانه‌سنه شيخ وبرادری موسى دده قاسم پاشا مولويخانه‌سنه شيخ اولدی ١١٩٧ سنه‌سى مشيختى رفع اولنوب ادرنه مولويخانه‌سى شيخى سماحت عمر دده شيخ اولدی ١٢٠١ ربيع الاولنك يكرمى دردنجى كونى شيخ عمر دده دخى رفع اولنه‌رق تكرار موسى دده‌يه توجيه اولنمش و ١٢٠٢ سنه‌سى تكرار رفع اولنه‌رق ارزنجان شيخى اولان اولاد مولانادن الشيخ السيد محمد دده افندی شيخ اولمشدر .

مومى اليه ١٢١٠ سنه‌سى برادر عاليقدرلری السيد مصطفى افنديله برلكده حج شريفه كيدوب ادای فريضه ايلدكدن صكره مصطفى افندی مدينهٔ منوره‌ده ومحمد دده افندی دخى شام شريفده عازم دارالقرار اولمشلردر . بعده يرينه عمر دده مولانا زاده محمد دده‌يه خلف اولمش وتكرار ادرنه

شیخی اولوب وفاتنه قدر بلدهٔ مذکورهده مقیم اولمشدر . بعده یرینه ملا دده شیخ اولمشدر . وموسی دده افندی قاسم پاشاده بر اوده ساکن ایکن برقاچ سنه مرورنده ارتحال دار بقا ایلمشدر . بعده شیخ محمد افندینك مخدوملری السید الشیخ علی افندی حضرتلری ۱۲۱۱ سنهسی پدرلری یرینه شیخ اولمشلردر . بو دخی ۱۲۴۳ محرمنده ارتحال دار بقا ایتمکله مخدوملری شمس الدین افندی یرینه مشیخته سزا کورلدی .

مومی الیه ۱۲۶۵ تاریخنده عازم دار جنان اولمغله یرینه اوغلی علی رضا افندی کچمشدر .

مومی الیه اول زمان هنوز سکز یاشلرنده برصبی بولندیغندن انشتهسی ودرکاه مذکور سر طباخی عبدالقادر دده وکالتنده بولنمشدر . بالآخره سن رشده بالغ اولدیغندن بالذات سجاده نشین اولمشدر .

درکاهك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر

شهنشاه زمان قطب جهان سلطان محمودك
قدوم شوکتیدر فر ویرن اورنك خاقانه
خصوصا روح مولانای رومی یه ایدوب تکریم
یاپلدی سایهسنده بویله نیجه مولوخانه
نوله عالم اولورسه سکه پوش انقیادی هپ
ویرر نطق همایونی عجب تأثیر فرمانه
صفادن آسمان ایلر سماعی روزوشب البت

دعای پادشاهی اولمده عادت درویشانه
گذار ایتمشدی برگون بوطرفدن اول شه‌دوران
قدومیله مشرف اولمشدی قرب ترسانه
قپودان یم اجلالنی بو امر ایچون تعیین
ایدنجه سوبسو دوندی بودرکه قصر رضوانه
اوخاقان ولایت منقبت محض کرامتله
ویرر زینت نظام ملکه شان آل عثمانه
اوللدن ظهور پرور اولشهك انوار احسانی
دونر هپ مولویلر طالعی شمس درخشانه
اوشاهك دور عهدنده فلك تنوره پوش اولسون
اولوب شوق وطرب آیین مردم اهل عرفانه
اولور اهل ولایت نعمتخوانی اول شهنشاهك
ویرر صیت قدوم وثنای لفظی زیب اکوانه
تموج ایلدی دریای عذب جودی اولشاهك
گورنجه اولدیغك بو درگهك هرپانی ویرانه
ایکی دستم دعایه قالدیروب زیور دیدم تاریخ
یاپلدی قطب عالم سایه‌سنده مولویخانه

١٢٥٠

درگهده مدفون ذوات مشهوره

نظیف افندی — شیخ علی افندینك كوچك برادرلری وارزنجان مولویخانه‌سی شیخی اولوب ١٢٤٣ سنه‌سی جماذی‌الاولاسی اواسطنده رحلت ایتمش وبرادر عالیقدرلری یانه دفن ایدلمشدر .

شیخ علی افندی ۱۱۸۱ ، شیخ نظیف افندی ۱۲۴۳ ، شیخ سماح الدین ۱۲۰۳ ،

مرحوم ومغفور المحتاج الی رحمت الغفور الحاج عبدالقادر دده ۱۳۰۶ ،

ترسانهٔ عامره عمله باش یوقلمه‌جیسی طریقت علیهٔ مولویه‌دن مرحوم ومغفور السید اسماعیل حقی افندی ۱۲۷۵ ،

حاجی شعبان اغا جامع شریفنك امامی طریقت علیهٔ مولویه‌دن مرحوم باباعلی اوغلی حافظ محمد امین دده ۱۲۷۹ ،

نایزن ساعتجی مصطفی دده ۱۲۷۳ ، حسن دده ۱۲۷۶ ،

قاسم پاشاده بولنان تکایا وزوایا

مولویخانه	درکاهی	مولوی
بیوك پیاله پاشا	«	قادری
کوچك پیاله پاشا	«	قادری
ابوالرضا	«	بدوی
عشاقی حسام‌الدین	«	عشاقی
چورکلك	«	رفاعی
عرب زاده	«	بدوی
دوغرامه‌جی	«	قادری
جکرم دده	«	سعدی

هاشمی عثمان افندی	«	قادری
یحیی کتخدا	«	«
ترابی بابا	«	«
معروفی	«	رفاعی

خاصکویده بادملکده بکتاشی طریقتنه منسوب منیر بابا درکاهی موجوددر .

خاصکویده بولنان معابد

سرپ استپانوس عبدالسلام محله‌سنده ارمنی

حاوره خانه‌لر

سنبوره	سناغوسی	شرنجز	محله‌سنده
مایور	«	قلایجی بغچه	«
ازغز	«	قزل مناره	«
آمون	«	میرزامنی	«
پارمق قپو	«	الامانس	«
مالم	«	یکی محله	«
قوردده	«	چیقصالن	«

قاسم پاشا ایله اوق میدانده مدفون ذوات مشهوره

علی پاشا — طروبزونلیدر . ترسانه امراسندن اولوب ١١٤٩ ده

میر میرانلق ایله قپودان دریا اولمشدر . او سنه ایچنده ارتحال ایلدی قاسم پاشاده بنا ایتمش اولدیغی مکتبنده مدفوندر .

علی رحیقی — مشهور کمانکش اولوب [توز قوپران ثانی] نامیله اشتهار ایتمشدر . ۱۱۲۹ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب اوق میدانته دفن ایدلمشدر .

عبدی پاشا — ترسانه‌دن بالتفیض قالیونلر قپودانی ایکن ۱۱۴۳ ربیع ـ الاولنك اون بشنده قپودان دریا اولدی ذی‌القعده‌ده عزل ایدلدی ۱۱۴٤ صفرنده ثانیاً قپودان اولوب جماذی‌الآخرینك اون طقوزنده عزل ایدلدی ۱۱٤٦ ده وفات ایدوب قاسم پاشاده غربا مزارلغنه دفن اولندی .

عثمان شریف پاشا — طوپال ـ ازمیر کویلولرندن حاجی شریف اغانك صلبندن ۱۲۱۹ ده تولد ایتمشدر . بحریه‌یه بالدخول ریاله اولمش وبعده مصره کیدوب ۱۲۵۸ تاریخلرنده عودتله برآرالق ازمید قائممقامی اولمش وسنه‌لرجه اوراده قالمشدر . بعده قره‌سی متصرفی و ٦٥ ده بیغا و ۷۱ ده روم ایلی پایه‌سیله قبریس متصرفی و ۷۳ محرمنده بلغراد محافظی و ۷۷ ده وزارتله بوسنه والیسی و ۸۵ ده طونه والیسی اولوب یولدن ینه بوسنه والیلکیله دوندرلمش و ۸٦ ده عزل اولنه‌رق درسعادته کتیرلمش و ۹۱ سنه‌سنده وفات ایدوب ترسانه اردینه دفن ایدلمشدر . حسن اداره‌یه مالك وامور سیاسیه‌یه آکاه بر ذات ایدی مخدومی رؤف پاشادر .

نصوح پاشا — دور سلطان احمد خان اولده مسند صدارت عظمایه کچن وزرادن اولوب کوملجنه‌لیدر . سرای همایونده بالطه‌جیلر زمره‌سنه داخل اولوب چاوشلقله طشره‌یه چیقمش وبر خیلی وقت زیله ویووده‌سی بولندقدن صکره قپوجیلر کتخداسی و ۱۰۰۸ تاریخنده رتبهٔ وزارتله حلب والیسی اولمش وبغداده مسلط اولان طویل اوغلنه قارشی سوق اولنان عسکرك سردارلغی دخی عهده‌سنه احاله وبعده دیار بکر والیلکنه نقل اولنمش واورالرده بولندیغی مدتجه پك چوق اموال وثروت قزانمش ایدی ۱۰۲۰ تاریخنده مهر صدارته دسترس اولمغله برابر عایشه سلطانك تزوجیله مصاهرت شهریاری شرفنه دخی

نائل اولمش وایرانله مصالحه واناطولی وکر دستانجه آسایشی اعاده ایتمك اوزره بر سنه قدر دیار بکرده قالدقدن صکره درسعادته عودت ایتمشدر .

داماد ابراهیم پاشا — قانونی سلطان سلیمان حضرتلرینك دور سلطنتلری صدر اعظملرندن اولوب ٩٢٩ تاریخندن ٩٤٢ تاریخنه قدر ١٧ سنه صدارت ایتمشدر . عن اصل جنوه‌لی اولوب کنج ایکن غزاة اسلامیه‌دن بری طرفندن اسیر ایدیله‌رك سرای همایونه اتحاف اولنمغله خدمت پادشاهیده بولنه‌رق کندیسی غایت فطین وحسن اخلاق صاحبی اولدیغندن زیاده‌سیله نظر توجهلرینی قزانوب خاص اوطه باشیلق خدمتنه تعیین وبعده ایچ شاهینجیلر اغالغی‌ده کندیسنه علاوه اولنمشیدی . ٩٢٩ ده پیری پاشانك عزلیله ابراهیم پاشا وزارت رتبه‌سیله صدر اعظم اولمش وروم ایلی ایالتی دخی مأموریتنه ضم اولنمشیدی .

بودین ، ویانه وعراق سفرلرنده دخی سلطان سلیمان حضرتلرینك معیتلرنده بولنه‌رق پك چوق خدمتلری کورلمشدر . ٩٣٥ ده مسند صدارته ضمیمهٔ سرعسکرلك دخی ویریله‌رك کندیسنك کافهٔ امور دولتده دستور مکرم اولدیغنی مشعر فرمان همایون صدور ایتمشدر . بو درجه التفات پادشاهی‌یه نائلیتی وهر مأمور اولدیغی ایشده نفوذ پادشاهی سایه‌سنده موفقیت حاصل اولمشدی . ٩٤٢ سنه‌سی وفات ایتمکله غلطه‌ده جانفرا تکیه‌سی خطیره‌سنه دفن اولنمشدر . غایت عاقل ومدبر وسخاوت وکرمی چوق بر وزیر ایدی . استانبولده امثالی نادر وتماشایه شایان بر قوناغی وار ایدی .

٩٣٠ تاریخنده صدر اعظم ایکن همشیرهٔ پادشاهی خدیجه سلطان نامزد وتزویج بیوریلوب سور همایون فوق‌العاده مکمل ومطنطن اولوب حتی سلطان سلیمان حضرتلری دخی دوکون محلی اولان آت میدانی تشریف بیوره‌رق مزین تخت قورولمشیدی . قومقپوده بر جامع شریف بنا ایتمشلردر . سلحداری حاجی حسن اغا تخلبند مسجدی بانیسیدر .

ابراهیم افندی — جراح پاشا شیخی اولوب عن اصل بولیلیدر . اوائلنده شهرتی کذب ایله ایدی. صکره ایشتبلی امیر افندیدن انابت ایله اصلاح حال

ایتمشدر . استانبولده اکمال تحصیل ایله قاسم پاشاده پیاله پاشا جامعی واعظی اولمشدر . سلطان عثمان خان ثانی حضرتلریله خوتین سفرینه کیدوب کلدی . ١٠٤١ شوالنده وفات ایدوب قاسم پاشایه دفن اولنمشدر .

سنی یتمشی متجاوز ایدی قوهٔ حافظه‌سی مکمل اولوب قاضی زاده محمد افندیله مناقشه ایتمشیدی .

فقهادن اولوب تعبیر نامه‌سی وجنازه مسائلنی جامع رساله‌سی وانقره‌لی اسماعیل دده‌نك حجة‌السماعنی رد ایچون رساله‌سی واردر . کندیسنه یوز مسئله صورلسه هر برینك جوابنی ویردکدن صکره بو جوابلردن هر برینك قنغی کتابك قنغی فصل وبابنده بولندیغنی بیان ایتمك عادتی ایدی .

سروری مصطفی افندی — کلیبولیلی خواجه شعبانك اوغلیدر . مدرس اوله‌رق استانبول قاضیسی باب نائبی اولدی . امیر بخاری دامادی محمود چلبیدن انابت ایتدی . ٩٤٤ ده قاسم پاشانك مدرسه‌سی ختامنده مدرس اولدی . ٩٥٤ ده مدرسلکدن استعفا ایلدیسه‌ده قاسم پاشانك استدعاسیله البسهٔ درویشانه ایله مثنوی اوقوتدی . ٩٩٥ ده با خط همایون شهزاده مصطفی‌یه معلم اولدی . ٩٦٠ ده انزوا ایتدی . ٩٦٢ ده وفات ایدوب قاسم پاشاده بنا وانشا ایتمش اولدیغی مسجدینه دفن ایدلدی . فاضل ایدی السنهٔ ثلاثه‌ده شاعردر . تألیفاتی تفسیر قاضی بیضاوی‌یه حواشیٔ کبری وصغری ، نصف بخاری‌یه قدر شرح ، تلویح وهدایه اوائلنه قدر حاشیه ، مراح ومصباح وایساغوجی وامثاله شرحلری ، فارسیدن یوز جزء مثنوی ، شرح کلستان ، شرح بستان ، شرح دیوان حافظ ، شرح سبستان خیال ، شرح معمیان جامی ، رسالهٔ معمی ، نجومده بر کتاب ، روض الریاضین ترجمهٔ موجز علم ، بحرالمعارف نام کتابلردر . شو بیت جملهٔ اشعارندندر .

دیدیلر تأثیر ایدر اسمی مسمایه ولی
ای سروری کورمدم عالمده خندان اولدی غم

راغب پاشا — ترسانه‌دن یتیشوب ضابط و ١٢٥٦ ده ریاله بعده لیمان

رئيسی وپطرونه وقپودان اولمش و ٦١ رمضاننده مجلس بحريه تشكلنده اعضا اولوب صكره فريقلق ايله مجلس بحريه رئيسی اولدی . بعده عزل ايدلمش و ١٢٨٠ تاريخنده ارتحال دار بقا ايدوب ترسانه ارقەسنده غربا مزارلغنه دفن اولنمشدر . غزوات بحريەده بولنمش شجيع وغيور بر ذات ايدی .

اوزون پياله پاشا — سلطان ابراهيم خان زماننده [١٠٥٢ دن ١٠٥٣] تاريخنه قدر قپودان پاشالق ايتمشدر . اوندن اول ترسانه كتخداسی اولوب قريم وآزاق جهتلرينی قزاقلرك يد ضبطندن قورتارمق ايچون دونما ايله قره دكيزه كوندريلەرك ابراز غيرت وشجاعت ايتمكله موفق اولمشيدی .
وفاتنده قاسم پاشاده‌كی باغچەسنه دفن ايدلمشدر . قاسم پاشا چشمەسنی بنا ايلمشدر . كار كذار وغيور بر ذات ايدی .

پياله پاشا — مشاهير بحريوندن وغزاتدن بر ذات اولوب قانونی سلطان سليمان خان دورنده ١٤ سنه قپودان پاشالقده بولنمش ودونما ايله آق دكيزه متعدد سفرلر ايدوب ساقز جزيرەسنی وحران ، تلمسان وسائر جزاير ممالكنی ، جربه اطەسنی ، ميورقه اطەسنی وديكر بر چوق اطەلری يعنی بيوك كوچك جمعاً [٦٧] اطه ضبط ايلمشدر . اسپانيا ، جنوه ، ناپولی ، سيجليا ، مالطه وسائر خرستيان حكومتلرينك وعلی‌الخصوص او وقت قوت ومكنتتك اوج بالاسنه واصل اولان اسپانيالی ايكنجی فليپك دونمالرينی مغلوب وپريشان و [دون آلواره] ايله ديكر بر چوق مشهور قپودان وقوماندانلری اسير ايدەرك ودشمندن بر چوق سفائن وغنائم آلەرق ايتاليا سواحلنی دخی سوپوردكدن صكره بيوك بر مظفريتله درسعادته عودت ايدوب سلطان سليمان خان طرفندن فوق‌العاده بر صورتده مظهر اعزاز اولمشدی . بعده مالطەنك ضبطنه كيدوب طورغود پاشا ايله برابر جزيرۀ مذكورەنك فتحنه چاليشمش ودشمنه پك چوق تلفات ويرديرمش ايسەده حسب القدر موفق اولەميوب طورغود پاشا شهيد اولدقدن صكره درسعادته عودت ايلمشيدی . خرواتی‌الاصل اولوب شهزاده سليم خانك كريمەسی كوهر سلطانی تزوجله صهريت شرفنه نائل اولمشيدی . سلطان سليم خان ثانينك جلوسنده مجلس خاص وكلايه مأمور

اولوب بعده دونما ایله قبریسك فتحنه کوندرلمشیدی ، ٩٨٥ تاریخنده وفات ایدوب قاسم پاشاده بنا کرده‌سی اولان جامع شریفك جوارنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌سنه دفن اولنمشدر . مذکور جامعك یاننده مدرسه ، مکتب ، تکیه‌سی اولدیغی کبی ینه قاسم پاشاده [کوچك پیاله] نامیله دیکر بر جامع شریفی وساقزده بیوك بر جامعی وسائر جهتلرده دها بعض آثار خیریه‌سی واردر .

صالح پاشا — بحریه عساکرندن اولوب میرلوا اولمش وواپورلر مدیری اولوب ١٢٦٤ تاریخنده بحریه مجلسنه اعضا اولمشدر . بعده بحریه رئیسی اولوب معزول ومتقاعد اولدی . ١٢٩٣ ده فجأةً وفات ایدوب ترسانه ارقه‌سنده طوپجز دره‌یه دفن اولنمشدر .

عبدالرحمن پاشا — امرای بحریه‌دن اولوب ١١١٦ شعبانك یکرمی یدیسنده قپودان دریا اولدی و ١١١٧ رمضانك یکرمی سکزنده عزل وبرآز صکره ارتحال داربقا ایدوب پیاله پاشا جامعنه دفن ایدلمشدر .

صو یولجی زاده مصطفی افندی — مشاهیر خطاطین‌دن اولوب ١١١٩ تاریخ هجریسنده وفات ایتمش وقولاقسز دنیلان محلده واقع جامع شریف مقابلنده مدفوندر .

طوقان پاشا — ترسانه‌ده بالتفیض اجلالیه واون بر رمضانده پاشا کمیسی سواریسی وصکره ریاله وپطرونه اولوب بعده ١٢٦٨ رجبنده بصره و ٦٩ ده جانیك و ٧١ ده لازستان متصرفی اولوب ٧٣ ده انفصال و ١٢٧٨ ده ارتحال داربقا ایتدکده قاسم پاشایه دفن اولنمشدر .

ابراهیم ادهم پاشا — ترسانه‌دن یتیشوب ریاله و ١٢٥٦ ده پطرونه اولوب بعده پاشالقله لیمان رئیسی اولدی ١٢٦٢ محرمنك اون ایکیسنده وفات ایدوب قاسم پاشا مزارلغنه دفن ایدلمشدر .

ابراهیم کمالی — مشاهیر خطاطیندن اولوب حسن خطی حافظ عثماندن تمشق ایتمشدی . رضوان زاده سرایی قربنده قره کتخدا بك مکتب صبیاننده معلم اولوب مصحف شریف استنساخ وتعلیمیله مشغول اولوردی ١١٤٣ ده وفات ایدوب قاسم پاشایه دفن اولنمشدر .

احمد اغا — توز قوپران] مشهور تیراندازدر . یکیچری اوله‌رق وفاتنده اوق میدانده دفن ایدلمشدر . مزاری طاشنده

صاحب المنزل فی المیدان
الذی اسمه توز قوپران

دیو محکوکدر . بو ذات نامنه مسجدی واردر . بو میدانه حاجی بایزید نامنده مشهور بر کمانکش بر مسجد شریف بنا وانشا ایلمشدر . کندیسی حجازده وفات ایلمشدر .

اوق میداننده طاش رکز ایدن ذوات مشهوره

احمد بك — کمانکش اندرون همایوندن بالتفیض سلحدار شهریاری اولوب ٩٤٠ تاریخنده قپودان دریا اولدی . ٩٤١ ده عزل ایدیله‌رك بعده فوت اولمشدر . ماهر کمانکش اولوب اوق میداننده منزلی واردر . ایکی قیونی پرماغنه طاقوب یوزولنجه‌یه قدر بکلر ایدی .

بختیار ، منلا خسرو ، قولی حسام ، توز قوپران بایزید ، شجاع ورئیس الخطاطین شیخ حمداه وسلحدار احمد اغا نام ذواتك آیری آیری مرکوز طاشلری واردر .

ع

ادریس علی افندی — ترحاله‌لیدر استانبوله کلوب بیرامی طریقنه کیردی عمیسی رستم پاشانك ترزی باشیسی اولمغله بو صورتله [ادریس] نامنی آلدی التمش سنه شیخلك ایدوب ١٠٢٤ ده فوت اولدی اوق میداننده مدفوندر . صاحب جذبه ایدی سلطان سلیم چارشوسی سمتنده خانه‌سی اولوب [حاجی

علی بك] دیرلر ایدی . مکرراً حج ایله یمنه کیتمشیدی . اوائلنده تجارتله بوسنه وروم ایلی وطونه‌یه سفر ایلدی .

ادهم پاشا — بحریه‌دن بالتفیض میرالای وشورای بحریه‌یه اعضا اولمشیدی. سنی یوزی متجاوز اوله‌رق ۱۳۰۹ جماذی‌الاخره‌سنك ایلك کونی ارتحال دار بقا ایدوب ترسانه اردینه دفن ایدلمشدر .

اشرف محمد پاشا — ترسانه‌دن بالتفیض میرالای ولوا اولدقدن صکره مدت مدیده‌مکتب‌بحریه‌مدیری اولمش و ۱۲۹۵ سنه‌سی ارتحال‌دار بقا ایدوب‌اوق میداننه دفن اولنمشدر . فطین ولسان آشنا ایدی .

اوق میدانی

اشبو میدان شمالدن جنوبه طوغری پیاله پاشادن کچن قاسم پاشا دره‌سیله ینه شمالدن جنوبه طوغری جاری وخاصکویده منصب اولان ایکی دره‌نك اراسنده کائن بر صرتك اوستیدر . بو قسم تکیه‌دن کچن نصف‌النهار خطنه نظراً جزئیجه غربه منحرف اولوب بورادن قاسم پاشادن کلان بر یول کچر .

بو موقع فرحفزاده بولنان جامع شریفك ایلك بانیسی جنتمکان ابوالفتح سلطان محمد خان غازی حضرتلریدر . بعده سلطان بایزید خان ولی حضرتلری مستقل وقف تعیین ایله تکیه و مطبخ بنا ایلمشدر . دها صکره‌لری ملوك و وزرا وسائر بعض اصحاب خیرات وقفنه ضم ایله طعامنی تکثیر ومحلنی توسیع ایلمشلردر .

۱۱۸٤ سنه‌سی قاضیعسکر محضرلرندن الحاج ابو بکر اغا بر مناره بنا وعلاوه ایلمشدر .

١٢٣٤ سنه‌سی جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلری مذکور تکیه ایله جامع شریفی تجدید بیوردیغی اثناده مناره‌سنی دخی رسم جدید اوزره بنا ایتدیرمشلر ایسه‌ده او سنه جماذی‌الاولنك یدنجی پنجشنبه کونی ایکندی نمازندن صکره لدوس طرفندن هبوب ایدن شدتلی روزکار مناره‌نك نصفندن زیاده‌سنی ییقدیغندن بتکرار بنا اولنمشدر .

جامع شریفك منبری سلطان احمد خان ثالث حضرتلری طرفندن بنا بیورلمشدر . خداوندکار مشارالیه حضرتلری نمچه سفرینه عزیمت بیوردیغی اثناده محل مذکور مشتا تعیین قلنمش اولمغله ادای صلاة جمعه ایچون منبر انشا قلنمش ایسه‌ده مؤخراً ایوبده قیشلانمشدر .

وایلك بهارده موره فاتحی علی پاشا اردوی همایون ایله کیدوب ١١٢٨ سنه‌سی شعبان شریفنك اون بشنجی کونی وارداین قربنده شهید اولمش ونعشی بلغراده نقل اولنه‌رق سلطان سلیمان خان طاب ثراه حضرتلرینك جامع شریفی خطیره‌سنه دفن اولنمشدر . وفاتنه مصرع آتی تاریخ دوشمشدر.

شهیداً عزم عقبا ایلدی داماد علی پاشا

منبرك ایلك بانیسی ١٠٣٥ تاریخنده وفات ایدن وایوبده مدفون بولنان کورجی محمد پاشادر منبرك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

بو مقامی یاپدی چون کورجی محمد پاشا
کوردیلر انی یرنده خیلی تحسین ایتدیلر
بر نمازکاه اولدی حقا شمدی اوق میدانه
بو فضای بی نظیره نجم خیری صاچدیلر
اولمامشدی بوارایه بوندن اول هیچ نظر
بو بنایی کوردیلر جاندن دعالر ایتدیلر
بو مقامی کوریجك هاتف دیدی تاریخنی
های محلنده عجب محراب ومنبر یاپدیلر

١٠٣٤

تکیه‌نك اطرافنده کمانکشلرك مرکوز طاشلری واردر . جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلریله سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك نشان طاشلری او حوالی‌یه آیروجه بر لطافت ویرمکده‌در . حتی ۱۲۳۳ سنه‌سی جماذی‌الاخرینك بشنجی صالی کونی حضرت پادشاه کمانی قبضه‌یه الدقلری اثناده برعالی ضیافت ترتیب اولنمش واوکون بالجمله کمانکشلره علی مراتبهم طرف پادشاهیدن بوغچه‌لر وعطیه‌لر احسان قلنمشدر .

سلطان محمود خان حضرتلرینك نشان طاشلری اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

شهنشاه معارف پیشه خان محمود جمجاه
سریر آرای شوکت شهریار معدلتجا
کوروب بو منزلی پاکیزه‌ده نیجه تیرانداز
مهارت عرض ایدوب وضع نشان ایتمش وقتچرا
هزاران بارکاه اول خدیو کشور آرایه
انی بر قبضه‌ده اون بچق کز کچدی یایلایه
خمیده ایلیوب قدین کمان آسا قولی حلمی
اوقو تاریخنی یازدی بو میدا نکاه معنایه
دیدی مصراع اول برله ثانیدن ایکی تاریخ
هزاران شرمله عرض ایتدی درکاه معلایه
بو دمده بوزدی مژده منزل جراحی محمودخان

۱۲٤٥

بو طاشه یقین مرکوز اولان دیکر بر طاش اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

هنر میداننه طاش دیکدی کی هوشنك جمپایه
مقدم منزل جراحی بوزمش طاش دیکمشدی
کچوب اون بر بچق کز حضرت شاهنشه‌دوران

ایکنجی دفعه اون بش کز دخی سبق ایلیوب اول شاه
یکونی واردی بیك یوز یتمش ایکی بچغه الآن
سزا پرتو نشانکاهنده تاریخ اولسه جوهردار
ینه بو منزله اون بش کز اوق الدیردی محمود خان

١٢٤٨

دیکر بر طاش اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

قهرمان داد فرما حضرت محمود خان
قیلدی عدلیله جهانی مظهر امن وامان
سلطنت میدانینك بر پهلوانیکم اوشه
زور اقبالینه قارشو طوره من یوز بیك سپاه
تیر قهری سینهٔ اعدایی آماج ایتدیکن
کوریجك بهرام خوفندن ایدر کوری پناه
اول شهنشاهك کورن شهنامهٔ اوصافنی
ایتمز البت رستمك دستانه عطف نکاه
قبضهٔ تسخیره آلسه نوله دنیایی اوشه
قویدی هپ شصت نظامه دولتی بی اشتباه
رشك ایدنجه طالعینه برج قوس ایچره کونش
منزل تیرین کوروب سهم السعاده قیلدی آه
اولدیغیچون ماه برج شوکت اول شاه جهان
منزل ایچون تیرینه یلدز هواسی اچدی راه
باصدیغی ایاق یرنده دستنه آلوب کمان
بك کوزل تیر آتدی اولشاه کرامت اکتناه
تیر شاهنشه یدی بوچق کز ایدوب سبقتی
پهلوان میر علینك منزلن قیلدی تباه
حرمتینه قبضه‌دار قاب قوسینك مدام
تیر اقبالن هوادار ظفر قیلسون آله

تام وجوهر ایکی مصرعدن کلنجه نو حساب
روز اوج تاریخه بیت نظم اولدی جلوه کاه
قوت شـوکت ایله آلوب کمانن قبضـه یه

١٢٥١

آتدی تیرین بیك ایکیوز یکرمی بر کز پادشاه

١٢٥١

یساری زاده مصطفی عزت

دیکر بر طاش اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

کمالات جهانك مرکزی سـلطان محمود خان
قلمده سـیفده هردرلو فنده شاه بیهمتا
آیاق آچدی یکیـدن وادیٔ همتده شـاهانه
بیـوردی بلکه ملك ودولتی تجـدید سرتاپا
اوق آتدی منزله بیك ایکیوز اون بش بچق خطوه
رسا اولمش دکلدی کیمسه‌لر بومرکزه اصلا
الندە خاکی یایی وار ایدی قوس قزح مانند
هوا کون طویسیدی آتدیغی اوق تتر ایدی کویا
ایرشسون منزل مقصوده یارب آتدیغی هر اوق
نشانکاه خدنك حکمی اولسـون سرتاسر دنیا
لسانم کرچه قاصر سـویلدم پرتو ایکی تاریخ
ستون اوزره یازلسه کوسترر هرمصرعن بالا
بویردن آتدی اوق سلطان کون اسلافی هپ کچدی

١٢٤٧

هنر میداننه شاه جهان طاش دیکدی زیب افزا

١٢٤٧

نمازكاهه قريب بر طاش اوزرنده عبارهٔ آتيه محكوكدر .

[صاحب المنزل حمداه بن الشيخ رئيس الخطاطين وشيخ الراميان — ٩١١] .

١١٣٢ سنه‌سى جنتمكان سلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك اوق ميداننده تفنك ايله اوردقلرى نشان تاريخيدر .

شهنشاه معظم پادشاه داد كستر كيم
نظام ملكنده همعناندر شرعه قانونى
جناب حضرت خان احمد ثالث كه ايدر رأيى
خجل تدبيرده ارسطويى شوكتده فريدونى
نه شاه شوكت آيينكيم دكلدر اولمغه لايق
درنده بر غلام چركس مصرك قالادونى
خلافت رتبه‌سن دعوايه شكسز شرم ايدرلردى
شكوهن كورسه عباسيه‌نك هارون هونى
عجيب بر طورى جامع شاه كاملدر كه سويلنمز
صلابتده سكندر فهم وحكمتده فلاطونى
زمان دولتنده اولميوب بر فرد رنجيده
سرور امن ايله خلقك پر اولدى قلب محزونى
كمال اربابنى جور فلكدن قيلدى آسوده
فراغت ايتديروب دور كچندن چرخ وارونى
خطالردن ايدوب محفوظ حق ذاتن اوله دائم
خدانك مظهر تأييد عون ذات بيچونى
سعادتله كلوب بو جايكاه نزهت افزايه
اولنجه فيض بخش ميمنت ذات همايونى
هر ايشده چونكه مبناى امورى حسن نيتدر
تهى بركاره ميل ايتمز دل الهام مشحونى
عدودن انتقام المق ميسرمى ديو دلدن

تفأل ایده‌رك تدمیر جنك دشمن دونی
تفنك ایله نشان آلدی بر دینار افرنجی یه
سکسان بش ادیم یردن اوردی برده التونی
وقوع حضرت سلطان دینه مژده‌در بوفال
بونك آثارینی کلسونده سیر ایت وقت مرهونی
بودر امیدیمز حقدن که دائم دشمن دینك
دونه بوزرده اولان صورته حال دیکر کونی
بو حال مشکله تعلیمله اولمز کرامتدر
قیل ادراك اقتدا معنیٔ شاه کردونی
ماحصل قیلدی سلطان کرامت پیشه‌سن ابراز
ولایتدن جنابنده اولان اسرار مکنونی
اکر انصاف اولنسه بریسی اولمز بوکه همسنك
شمار ایتسك کمالات شهانه‌ربع مسکونی
بو حالندن اولان تحسین برله راشد وش
دیدی تاریخن اوردی برده سلطان احمد التونی

١١٣٢

خاصکوی

اوق میدانی دینلن صرتك شرق یماجلرینك جنوب قسمنده کائن بر قریه‌در . اشبو قریه‌نك شمال وشرق جهتلری یماج وقریه‌لرله محاط اولدیغی کبی شمال غربی جهتی پیری پاشا نام محله ایله جنوب شرقی جهتی ترسانهٔ عامره فابریقه‌لری دیواریله وجنوب غربی جهتی ایسه خلیج درسعادت ایله محدوددر . وخاصکوی نامیله خلیج درسعادت واپورلرینك اوغرادیغی بر اسکله‌در . بر جامع شریف ایله مسجدی وبر حمامی وبر ایازمه‌سی واردر .

پیری پاشا مسجدی

اشبو مسجد فوقانی اوله‌رق پیری محمد پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مشارالیه حضرت ابا بکر رضی‌الله‌عنه نسلندندر . بو اراضینك قصبه‌حالنه‌قونلمسنه سبب اولمشدر .

سلوریده ینه کندی اثر خیری اولان جامعنده مدفوندر . قربنده اولان حمام دخی مشارالیهکدر . منبرینی رجال دولت علیه‌دن سرچاوشان اسبق خطیب زاده دانش احمد افندی وضع ایلمشدرکه اواخر سلطان مصطفی خان ثالثده اردوی همایونده سپاهیان اغاسی اولمش و ١١٩٢ سنه‌سی وفات ایتمشدر .

بوراده موجود اولان بر آیازمه روم طائفه‌سنك زیارتکاهیدر . جنتمکان سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك خیراتندن بر چشمه و اردر .

خندان اغا مسجدی

مسجد مذکور جنتمکان سلطان محمد خان حضرتلری اتباعندن خندان اغا نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی‌الیهك قبری معلوم دکلدر . مسجد ترسانه سرایی اتصالنده وساحل بحرده فوقانی اوله‌رق بنا اولنمشدر . عصر سلطان احمد خانیده قبه‌لی زاده محمد بك ترسانه امینی ایکن سور همایون اثناسنده تجدید ایدوب وظیفهٔ منبرینی دخی اصل وقفندن تعیین ایتدیرمشدر .

سرای مزبوره سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری اوائل سلطنتلرنده نقل بیورمش واواخر سلطنتنه طوغری کلیا هدم اولنوب ترسانه‌یه ادخال

ایدلمشدر . فقط جامعه قریب محلی ترسانه امینلرینه مخصوص اوله‌رق مستقل بر ساحلخانه بنا وارقه طرفی دخی بنش محلی اوله‌رق ابقا اولنمشدر .
مذکور ساحلخانه ١٢٤٢ سنه‌سی اوائلنده تجدید اولندیغی صیره‌ده مسجد دخی تجدیداً تعمیر ایله محفل همایون دخی احداث ایدلمشدر .

ترشیجی جامع شریفی

اشبو محله‌ده بولنان جامع شریف ترشیجی زاده حسین اغا نام ذات طرفندن بنا و انشا اولنمشدر . مومی‌الیه جامعنك محرابی اوکنده مدفوندر .

کچه‌جی مسجدی

بر طرفی فوقانی اولان اشبو مسجدك بانیسی کچه‌جی محمد اغا نام ذاتدر . مومی‌الیهك قبری معلوم دکلدر . منبرینی اوتجی خلیل اغا نامنده بر ذات وضع ایلمشدر . بعده سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك باش قادینی بولنان امة الله قادین مسجد مذکوری مجدداً بنا ایتدیکی اثناده التنه برده مکتب علاوه ایلمشدر .

کرمیدجی مسجدی

مسجد مذکور کرمیدجی احمد اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی‌الیه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر . منبری اسداه اغا نام قپوجی

ایله زوجه‌سی عینی خاتون طرفلرندن وضع اولنمشدر . طاق درکاهنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صرف ایدوب مال ومنالنی ایکی صاحب خیر
حشره‌دك اولمغیچون هر بریسی خیریله یاد
قیلدی بو مسجدی جامع اثر خاص ایتدی
امر وفرمان شهنشاهی ایله حسب المعتاد
بریسی عفتله رابعهٔ دور فلك
عینی خاتونکه انی خیر ایچون ایتدی ایجاد
بری بوابدر پادشه عالم کیم
شیر دلدر اسداه دینلدی آکه آد
چون تمام اولدی دیدی هاتف انك تاریخن
جامع خاص اولوب اولدی بو جای عباد

١٠٠٠

حاجی شعبان

اشبو محله‌ده حاجی شعبان اغا نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمش بر مسجد شریف کائندر . کندیسی دخی مسجدی جوارنده مدفوندر .

عبدالسلام مسجدی

مسجد مذکور دفتردار عبدالسلام افندی نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی‌الیه کوچك چکمجه‌ده بولنان مدرسه وعمارتی

جوارنده تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر . منبرینی اشجی حسین اغا نامنده بر ذات وضع ایلمشدر .

خمبره‌جیان قیشله‌سی جامعی

جامع شریف مذکور جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری طرفندن خمبره‌جیلره مخصوص اولمق اوزره بنا وانشا بیورلمشدر . وقفی جوار حضرت ابی ایوب انصاریده والده‌لری مهر شاه سلطان حضرتلرینك تربه وعمارتلری وقفنه ملحقدر . بدایتده بر مناره‌لی اوله‌رق یاپیلمش ایسه‌ده بعده بر مناره دها علاوه اولنوب الیوم بو شریفه‌لی ایکی مناره‌سی واردر .

١٢١٨ سنه‌سنده ختامه رسیده اولمشدر . جوانب اربعه‌سی قیشله اوطه‌لری ایله محاط ایدی یقیننده مهندسخانه ، تیمورخانه ، حمام ، قالخانه ودوکمخانه بنا وانشا اولنمشدر .

دور حضرت محمود خان عدلیده اوچ قطعه کارکیر مهمات انبارلری بنا وانشا ایدلدیکی کبی ١٢٤٢ سنه‌سنده دخی موجود نفراتك موسم صیفده تعلیملرینه مخصوص اولمق اوزره قرق اغاجده برده تعلیمخانه ترتیب ایدلمشدر .

جوارنده جنتمکان سلطان سلیم خان حضرتلرینك والده‌لری طرفندن بنا واحیا ایدلمش بر چشمه کائندر اوزرنده‌کی تاریخك تاریخ بیتی بروجه آتیدر .

کلدی اوجلر دعوت عطشانه اسعد سویلدی
مادر سلطان سلیمن چشمه‌سندن زمزم ایچ

١٢٠٨

سودليجه ايله خاليجى اوغلى بيننده‌كى جاده اوزرنده بولنان چشمه‌اوزرنده محكوك تاريخ بروجه آتيدر .

لطف يزدان والده سلطان افنديكم آنك
حسبةلله اولان بو چشمه‌سى عين بهيج
بر ايچم صو يوغيكن بو عرصهٔ محروقه‌ده
عين احسانى آقتدى عالمه مأ مريج

مهندسخانه

مهندسخانهٔ برئ همايونك بانئ عاليسى ، سلطان سليم خان ثالث حضرتلريدر .

بويله بر عسكرى مكتبى كشاد ايتمسيله ملكمزده ايلك اوكجه عسكرلك فنلرينك نشرينه ودها بر خيلى آثار نافعه تأسيسنه پك كوزل موفق اولمشدر . ذاتاً حكمداران عظام عثمانيه دائما مكتبلر آچمغه ومتفنن ضباط يتشديرمكه اقدام وهمت بيورمشلردر .

ازجمله عطا تاريخنك بيانه كوره سلطان احمد خان ثالث حضرتلرى هجرتك ١١٤٠ تاريخلرنده قوهٔ حاضره‌سنك بر طرز مرغوبده تنسيق واصلاحنى وعسكرلكه دائر فنون مهمه‌نك نشر وتعميمنى آرزو والتزام بيورمشلردى . اول زمانلر بويله شيلرده وقوفى اولان وپارس اهاليسندن اولوب اهتدا ايتمش بولنان ابراهيم افنديك صدر اعظم ابراهيم پاشانك اخطارى اوزرينه يازديغى بر لايحه قرين قبول اولدى .

بو ابراهيم افندى تاريخلرك بيانه كوره [ابراهيم متفرقه] ناميله معروفدر . دولت عليه‌ده ابتدا مطبعه‌نك احداثنه سعى وغيرت ايدن بو ذاتدر . ارتحالى درسعادتده وقوع بولمغله [آينه‌لى قواق] نام محلك ارقه‌سنده كبار اولياء اللهدن [ادريس مختفى] حضرتلرينك قبر پرنورلرى ياننده

مدفوندر . [هیئت قدیمه وجدیده‌یه] دائر بر مجموعه‌سی الیوم مکتب کتابخانه‌سنده موجوددر .

اوزمانلر اسکدار جهتی بوستانجی اوجاغی افرادینه شمدیکی نظامیه قره‌غولی نفراتی مقامنده استخدام اولنور ایدی . لایحهٔ مذکوره‌یی مفسر اولان فکر منیر پادشاهیدن اقتباساً ایشته بو بوستانجی اوجاغی افرادندن ۳۰۰ قدر عسکری طلبه‌سی ترتیب وتشکیل اولنوب حیدر پاشا صحراسنده اصول جدیده اوزره ایاق وسلاح تعلیملری ایتدیرلمکه ابتدار اولنمشدر .

[سلطان محمود خان اول] حضرتلری دخی اوقور یازار وتربیه‌لی ضابط یتشدیرمکه تشبث وحصر همت بیوردی . ۱۱۴۷ تاریخلرنده اسکدارده طوپطاشنده خمبره‌خانه وهندسه خانه نامیله مکتب احداث اولندی [خاصکیلر] ایله بوغاز ایچی بوستانجی اوجاغی افرادندن مناسبلری بالانتخاب مکتب مزبوره شاکرد قید ایدلدی . امام حضرت شهریاری ابن خلدون مترجمی پیری زاده محمد سعید افندی دلالتیله ۱۱۴۹ ده اختراع اولنان بعض هندسه آلاتی بین‌المهندسین تجربه اولنه‌رق نفعی تحقق ایتدیکندن مکتب مزبورده استعماله قرار ویریله‌رك ، یکیشهر مفتیسنك اوغلی ریاضیوندن محمد سعید افندی هندسه معلمی تعیین اولندی .

بر خیلی ایام مرور ایلدکدن صکره یعنی ۱۱۷۳ تاریخلرنده [سلطان مصطفی خان ثالث] حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده صدر اعظملری بولنان مشهور محمد راغب پاشا شو مکتب آچمق فکرینی تعقیب ایدوب مذکور شاکرداندن برحیات اولنلرینی وارتحال ایدنلرك اولاد واحفادینی تدریجاً طوپلاتدیره‌رق کاغدخانه‌ده سودلیجه قربنده قره اغاج طرفنده واسع بر خانه‌یی مکتب اتخاذ ایله طلبه‌یی اقعاد ایتدیروب علوم هندسه وسائره تحصیلنه باشلاتدی . ایشته بو مهندس طلبه‌نك اخلاف وخلفلری [سلطان سلیم خان ثالث] حضرتلرینك زمان ملوکانه‌لرینه قدر قالمش ایدی عصرینك هر بر دقایق امورینه واقف اولان پادشاه مشارالیه حضرتلری ایام سلطنتلرنده قوهٔ بریه وبحریه‌لرینك تنظیمنه فوق‌العاده حصر همت بیوردی .

اسوچ وفرانسه دولتلرندن جلب اولنان مهندس وسائر ضابطلر معرفتیله

هجرتك ١٢٠٥ تاريخنده طوپخانهٔ عامره‌جه ترتيبات وتنسيقاته ابتدار اولندى . وجوارنده‌كى دكان وخانه‌لر اتك طولوسى التون صرفيله صاتون النه‌رق طوپخانه‌يه متعلق دوائر انشا اولندى .

١٢٠٧ تاريخ هجريسنده خليجى اوغلنده‌كى خمبره‌خانه انشا اولندى . بو قشله‌نك سوديجه طرفى لغمجى يعنى استحكام افرادينه وخاصكوى جهتى خمبره‌جى نفراتنه مخصوص اولمق اوزره ايكى‌يه آيرلدى . بو ايكى صنف عسكر ايچون آيرى آيرى نظامنامه‌لر وضع اولنوب تيمار وزعامت كبى وظيفه‌لر باغلاندى بو قشله‌ده‌كى جامع شريفى دخى شهريار مشاراليه حضرتلرينك والدهٔ مغفوره‌لرى مهر شاه سلطان حضرتلرى ١٢١٨ تاريخنده بنا ايلمشدر .

ذاتاً جلوس شهرياريلرينى متعاقب ايوبده بهاريه صيفيهٔ همايوننده اندرون همايون اغالرينك اك مستعد وكنجلرندن وبالاده بيان اولنوب پراكنده بر صورتده قالمش اولان مهندسلرك مناسبلرندن شاكرد قيد ايديله‌رك ومتفنن خواجه‌لر تعيين ايليه‌رك [مهندسخانهٔ سلطانى] نام جليليله بر مكتب كشاد بيورمشدى . مكتب مذكور طلبه‌سنه بر ايكى سنه قدر بعض مقدمات علوم دينيه ايله لسان تركينك طوغريجه اوقودوب يازديرلمسنه مدار اوله‌جق درجه‌ده علوم عربيه وفارسيه تحصيل ايتديرلدى . وبر آز مدت صكره يعنى ١٢٠٨ تاريخلرينه طوغرى شاكردانك استعدادى علوم رياضيه وحكميه تحصيلنه كافى بر درجه‌يه ايصال ايدلدى .

فنون عسكريه‌نك بحق تحصيلى نظرياتك عملياته تطبيقيله اوله‌بيله‌جكى نزد حكمت وفد ملوكانه‌لرنده مجزوم اولديغى ومكتب مذكوردن عموم اولاد اهالينك استفاده‌سى يولنه كيدلمسى دخى شيمهٔ رأفت مشيمهٔ جناب ملوكانه ايجابات عاليه‌سندن اوله‌جغى جهتله او صيره‌ده هنوز انشا اولنمش اولان خمبره‌جى قشله‌سنه مكتب مذكورك نقليله خمبره‌جى اوجاغنه مربوط اوله‌رق مجدداً ومستقلاً بر مكتب انشاسى نزد همايونلرنده تصويب بيورلمشدر .

بو قشله‌يه محاذى اولان خاصكوى جهتى اولوقتلر بيوت واماكندن خالى وخمبره‌جيلره نظرياتك عملياته تطبيقنه كافى و آنلره متعلق ابنيه انشاسنه مساعد بر موقع واسع ايدى .

خاصکویده کائن خمبره‌جی قشله‌سنه محاذی اولان اراضیٔ خالیه‌یه تیمورخانه وقالخانه وسائره یاپیلدیغی صیره‌ده شمدیکی [مهندسخانهٔ فنون بریهٔ همایون] هجرتك ١٢١٠ سنه‌سنده انشا اولندی .

مکتبك وضع اساسنه حضور معالی موفور همایونده مباشرت وسودلیجه درکاه شریفی شیخی حصیری زاده حاجی مصطفی عزی افندی طرفندن دعوات موفقیت جناب خلافتپناهی یاد وتلاوت اولندیغی جملهٔ روایاتدندر .

مکتبك قپوسی بالاسنه حك اولنان تاریخ نفیس اولوقتلر غلطه مولویخانه‌سی شیخی بولنان فخرالادبا غالب افندی مرحومکدر . مذکور تاریخ سلاست وبلاغت لازمه‌یی جامع اولوب حقیقةً نوادر آثاردن اولمغله بروجه زیر تزبیر اولندی .

جناب خان سلیم معدلتکار
که اولدر مرکز پرکار دنیا
ایدوب تقدیم اضلاع مصالح
جهانی قیلدی معمور الزوایا
لچوب تدقیق اقلیدیس رأیی
حکمده اولدی افلاطوندن اعلا
مهمات امور جنکی یکسر
ارسطو کبی تدبیر ایتدی حقا
ایدوب ازجمله احیا فن حربی
مهندسخانه بنیاد ایتدی حالا
قیلوب تأسیس اشکال مهمات
بناسی اولدی قسطاس تماشا
بو مصرع کلدی برتاریخ غالب
مهندسخانهٔ نورسم والا

١٢١٠

مکتبك تأسیس سنه‌سی وضع اولنان نظامده شاکردانك موجودی سکسان نفر ایدی خمبره‌جی افرادینك‌ده ایکوز کیشی ایدی مؤخراً شاکردانك عددینی تقلیل وتنزیل ایده‌رك آندن محلول اوله‌جق زعامت وتیمارلرك بشیوز نفره ابلاغ اولنه‌جق اولان خمبره‌جی افرادینه تخصیصنه لزوم کورلدی . وخارجدن آرزو ایدنلرك مهندسخانه‌یه دوام ایتملرینه مساعده اولنه‌رق طلبه‌نك تکثرینه همت ایدلدی .

ایشته بو ماده‌لری حاوی باارادهٔ سنیه قلمه آلنان اساسلی بر قانوننامهٔ همایون [سلطان سلیم خان ثالث] حضرتلرینه عرض اولندقده قانوننامهٔ مذکوری توضعاً استحسان بیوروب بالاسنه ید مؤید حضرت شهریاریلریله [اشبو قانوننامهٔ همایونم حرف بحرف اجرا والی ماشاءاه دستورالعمل طوتیلوب خلافنه حرکتدن مجانبت اولنه] عبارهٔ حکمت آمیزیله خطهمایون شرفتسطیر بیورلمشدر . مذکور قانوننامه یازمه اوله‌رق هیئت اصلیه‌سیله یوز ایکی سنه‌دنبرو مهندسخانه کتبخانه‌سنده کمال دقت واعتنا ایله محفظه پیرای احترام اولمقده‌در .

۱۳۰۲ سنه‌سی تأسیس اولنان ملکیه مهندس صنفلری ایچون بش قغوش ودرت درسخانه وبر باب تنفسخانه وضابطاندائره‌سی انشا ایدلمش و ۱۳۰۷ ده کذا کوریلان لزوم اوزرینه اوچ قغوش و اوچ درسخانه وبر جامع شریف دخی یاپلمشدر .

الیوم مقداری‌تزیید اولنان طوبجی‌صنفلری ایچون بر قاچ قغوش‌ودرسخانه دها علاوه ایدلمشدر .

ایشته بو انشاآتك جمله‌سنك وضع اساسلرینه مختار افندینك مخدومی شیخ الیفی افندی دعوت اولنه‌رق دعوات موفقیت آیات حضرت خلافتپناهی ایفا قلنمشدر .

۱۳۱۰ سنه‌سی حزیرانینك ۲۸ نجی صالی کونی وقوع بولان تزلزلات ارضیهٔ متدفعه‌ده سلطان سلیم خان حضرتلرینك احیا کرده‌لری اولان ابنیهٔ قدیمه‌نك بر قسم مهمی رخنه‌دار اولمش‌ایسه‌ده سایهٔ قدرتوایهٔ حضرتشهریاریده مجدداً انشا وتعمیر اولنمشدر .

١٣٠٧ سنه‌سی انشا آتنه مقام والای سرعسکری مکتوبجیسی عطوفتلو مختار بك افندی حضرتلرینك سویلدکاری تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

ایلمشدی خان سلیم ثالث رحمت نشین
ساحهٔ پیرانیده انشا مهندسخانه‌یی
صکره فردوس آشیان عبدالمجید خان ایلدی
شکلی دلجوده اساس آرا مهندسخانه‌یی
خسرو روشن نظر عبدالحمید خان کریم
احتیاجه کورمدی اوفا مهندسخانه‌یی
ایلدی توسیع ایچون تدویر پرکار کرم
سابقندن یاپدی پك بالا مهندسخانه‌یی
بنده‌سی مختار تنظیم ایلدی تاریخنی
قیلدی دادار زمان احیا مهندسخانه‌یی

١٣٠٧

قره اغاج

بهاریه قارشیسنده کائن بر موقعدرکه غرب طرفی خلیج درسعادت وشرق طرفی بایرلرله مستور طار وجنوبدن شماله متوجه بر مسیره‌دن عبارتدر .

قره اغاج جامع شریفی

سودلیجه قرب وجوارنده اولان اشبو جامع شریف دارالسعاده اغاسی بولنان عثمان اغا طرفندن بنا واحیا اولنمشدر . مومی الیهك قبری معلوم دکلدر.

مرور ایام ایله مشرف خراب اولوب جامعدن اثر قالمامغله دارالسعاده اغاسی قوجه اغا دینمکله معروف حاجی بشیر اغا طرفندن مجدداً بنا ومحفل همایون دخی علاوه‌سیله احیا ایدلمشدر . وقتیله بوراده برسرای عالی دخی موجود ایدی بعده بوستانجی باشی خلیل اغا انك یرینه بوستانجیلره مخصوص اولمق اوزره بر قیشله یاپدیرمشدر .

قربنده عالی بنالر وحمام دخی یاپلمشدر .

سودلیجه

پیری پاشا ایله قره اغاجه‌قدر اولان ساحلك شمال شرقیسنده‌کی محلات ایکی‌یه آیرلمشدرکه بونك جنوبده‌کی قسمنه خالیجی اوغلی وشمالده‌کی قسمنه سودلیجه تعبیر اولنور . بناءً علیه سودلیجه ، ایوب سلطانك قارشیسنده خالیجی اوغلی کبی برتپه‌نك یماجنه مبنی برقریه‌در .

سودلیجه جامع شریفی

اشبو جامع شریفك بانیسی دارالسعادة‌الشریفه اغالرندن محمود اغا نام ذاتدر . مومی‌الیه ٩٥٧ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب جامعی قپوسی پیشگاهنده واقع مقبره‌ده مدفوندر .

قیسونی زاده مسجدی

سودلیجه‌ده واقع اشبو مسجد شریف ٩٧٨ تاریخنده معلول زاده شیخ‌الا-

سلام السيد محمد افندی مصر مولویتندن عودتی اثناده قیسونی زاده محمدافندی‌یی برابر استانبوله کتورمشدر . مومی‌الیه برطبیب حاذق اولدیغی جهتله رئیس الاطبا اولمش و ۱۰۲۰ تاریخ‌هجریسنده وفات ایدوب مسجدی جوارینه دفن ایدلمشدر. وفاتنه [دعوت میمنت — ۱۰۲۰] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

حصیری زاده درکاه شریفی

درکاه شریف مذکورك بانی ومؤسس وواقفی طریقت علیهٔ سعدیه‌دن حصیری زاده شیخ الحاج مصطفی عزی افندی حضرتلری اولوب مشارالیه مظنهٔ کرامدن حصیری خواجه دیمکله معروف شیخ خلیل الد منهورینك مخدومی وبهاریه نام محلده کائن طاشلی برون تکیه‌سی شیخی ایکن ۱۱۹۷ تاریخنده ارتحال دار بقا ایدوب مذکور درکاهده مدفون اولان اعزهٔ کرامدن شیخ سلیمان صدقی افندی حضرتلرینك داماد وخلیفهٔ محترمه‌لریدر . قائن پدرلرینك وفاتنده سودلیجه‌یه نقل ایله بر خانه استیجار ایدوب بر آز زمان اقامت وبعده مذکور خانه‌یی واتصالنده بولنان جعفر آباد تکیه‌سی تعبیر اولنان تفرج محلنی مقاطعهٔ زمین ایله اشترا وتملك ایدرك ۱۱۹۹ تاریخنده برزاویه بنا وبر سنه صکره یعنی ۱۲۰۱ ده وقفیه عقدیله مشیخت وضع ایلمش مؤخراً برادری سرای همایون حصیرجی باشیسی الحاج امین اغا طرفندن توسیعاً تعمیر اولنمشدر . بعد زمان محتاج تعمیر اولمغله ۱۲۳۱ تاریخنده جنتمکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلری تجدیداً بنا واحیا بیوروب سکز سنه اقامت ایله ۱۲۳۹ ده ارتحال دار بقا ایدوب درکاه شریف مذکوره زاویه‌سی اتصالنده واقع تربهٔ شریفه‌سنده دفین خاك عطرناك اولمشلردر . مدت مشیختی مشیخت وضعندن اعتباراً ۳۸ سنه ایسه‌ده زاویه بناسندن اعتباراً ۴۰ سنه‌در . وفاتنه سویلنان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

بوستان سعد یانده نیجه نخل بی بری
آب فیضیله رسیده قیلدی بروجه مرام
مظهر سرهو الله اولدیغیچون شبهه‌سز

ذاتنه حال اولمشدی ذکر وفکری حق مدام
بادهٔ ناب حقیقت ایله مست اولمشدی
بزم سرلی مع اللهدن چکوب بر طولی جام
نقد وقتك صرف ایله راه طریق سعدیده
اولدی عصرنده مشایخ خلقنه یعنی امام
قرق سنه بودرکهٔ والاده اولدی پوست نشین
تربیت بولدی دم فیضیله نیجه ناتمام
چون ایدنجه کلشن لاهوتی سیر ایتمك مرام
سرتسر باغ فنادن قیلدی ترك بوی کام
ارجعی امری ایروب تاکه صماخ جاننه
قیلدی خلوتکاه عقبایه هماندم او لخرام
همتی حاضر اوله دیرسك اکر ای سالکان
ایله استمداد روحانیتندن صبح وشام
بو زیارتکاهه کل سنده خلوص قلب ایله
بو سببدن اوله سك نائل زیل مرام
باعث عفوك اوله [حیرت] بو تاریخ بهین
مصطفی عزی افندی قیلدی لاهوتی مقام

١٢٣٩

فرش سجاده ایدنجه خلده تاریخنك دیدم
بو ریاسزدر حصیرجی زاده یه مأوی مقر

١٢٣٩

بعده مقامنه مخدوم عالیلری شیخ سلون افندی دیمکله معروف شیخ سلیمان صدقی افندی شیخ اولوب ١٣ سنه قدر خدمت مشیختده بولنه رق ١٢٥٢ تاریخنده تکراراً حضرت سلطان محمود خان درکاه مذکوری توسیعاً وتجدیداً بر خانقاه عالی طرزینه افراغ ایله بنا واحیا بیورمش ودرونه بر محفل همایون دخی علاوه

ایلمشدر . رسم کشادده بالذات تشریف همایونلری وقوعبولمش ودرکاه شریفك قدرینی اعلا ایله شیخ مومی الیهی تلطیف واحیا بیورمشلردر .

درکاهك قپوسی بالاسی بر طغرای غرای همایون ایله تزیین اولنمش وابیات آتیه شیخ مومی الیه طرفندن انشاد ایله الت طرفنه تسطیر قیلنمشدر .

ناظم دنیا و دین شاهنشه حیدر شیم
شمس برج سلطنت ظل خدا محمود خان
سر تسر پیران اهل اللهی توقیر ایلدی
سایهٔ شوکت پناهنده طریقت بولدی شان
غوث اعظم شیخ سعدالدین جباوینك دخی
درکهین یاپدردی درویشانك ایتدی شادمان
همت شاه جهان ایله بو درکاه جدید
اولدی بر نوطرح زیبا کلستان عارفان
ذکر ایدوب اصحاب وجد و حال عشق شوقله
روز شب ایلر دعای دولتك ورد زبان
مظهر ایتدی عز واقباله قدوم شوکتی
شمدی اولدی درکه سعدی سعادت اشیان
ایلسون الله تختنده او شاه عالمی
شوکت واقبال وعمر ونصرت ایله کامران
یوز سوروب خاك دربالاسنه صدقی دیدم
دلکشا بر بیت ایکی تاریخ پر کوهر همان
یاپدی سعدی خانقاهك قیلدی اهل اللهی شاد
دادکر والا همم قطب الوقت محمود خان

١٢٥٢

١٢٥٣ سنه سی ٤٣ یاشنده اولدیغی حالده دار اخرته انتقال ایله بدر عالیلرینه رفیق قبر اولمشدر . وفاتنه شاعر شهیر صفوت افندینك سویلمش اولدیغی تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

حيف حصيری زاده افندی پرهمم
کنج ایکن ایتدی خانقه عدنی جلوه‌گاه
اولمشیدی پیر تکیهٔ سعدی سودلیجه
اون درت سنه او عارف اصحاب انتباه
محو ایتدی شوق وعشق ومحبت وجودینی
حال اهلی بر عزیز اولمشدی رحمت ایده اله
خیر ایله روح انورینی ذکر ایدنلرك
حق روینی سفید ایده محشرده مثل ماه
اشك فراق ایله اوقو تاریخ صفوتی
شیخ ایدی کوچدی صدقی سلیمان افندی آه

١٢٥٣

قطرهٔ رحمت اولوب تاریخك هر نقطه‌سی
شیخ سلیمانك مقامن ایلیه مولی جنان

١٢٥٣

بعده بیوك مخدومی شیخ حسن رضا افندی ایله کوچك مخدومی شیخ احمد مختار افندی‌یه مشترکاً توجیه اولنمش شیخ حسن رضا افندی سجاده نشین اولمش و ١٢٥٩ تاریخنه‌قدر مشیخت مذکوره‌ده بولنه‌رق بعده منجذب اولمغله درکاهك اداره‌سی مختل اولدیغندن شیخ الاسلام مکی زاده افندی مرحومك امریله عزل اولنوب خدمت مشیخت بالفعل برادری شیخ احمد مختار افندی‌یه احاله وتفویض اولنمشدر . سالف الذکر شیخ حسن رضا افندی اسکدارده منزویاً اقامت ایتمکده ایکن ١٣٠٢ تاریخنده ارتحال دار بقا ایده‌رك نعش مبارکی درکاه شریفه نقل ایله تربهٔ شریفه‌ده بیوك پدرلری یاننده دفن اولنمشدر . سنك مزارنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .

الشیخ حسن رضا افندی بن الشیخ سلیمان صدقی افندی رحمه‌اه

مومی الیهك وفاتندن صکره مشیخت جهتی بالارادهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهی تماماً برادری شیخ احمد مختار افندی‌یه توجیه ایله الیوم مقام مشیختده صاحب

ارشاد اولوب انجق ١٢٨٩ سنه‌سی حج شریفه عزیمتی اثناسنده مخدوم عالیلری شیخ محمد الیف افندی‌یی مقامنه اقعاد ایتمش و بعدالعوده دخی ایفا ایده‌رك الیوم بالنیابه خدمت مشیختی اداره ایتمکده‌درلر .

١٣٠٦ سنه‌سی درگاه شریف مذکورك مشرف خراب اولدیغنی محاط علم عالیٔ جناب شهریاری اولمغله لطفاً وعنایتاً مبالغ وفیره احسان بیوره‌رق مجدداً بناوجد امجدلرینك شواثرلرینی احیایه ارادهٔ سنیهٔ جناب گیتی ستانیلری ارزان بیورلمغله غایت متین وبرطرز دلنشین اوزره صورت مکمله‌ده بنا وانشا بیورلمشدر. تاریخ انشاسنی مبین اولان تاریخ نفیس شیخ احمد مختار افندی طرفندن انشاد ایله طغرای غرای همایونله برابر سماعخانه قپوسنی تزیین ایتمکده‌در .

شاهنشه دورانك احسانی ایله دنیا
معمور منوردر عدلیله پس وبالا
هیچ کورمدی امثالك شمس وقمرك عینی
سلطان حمید الحق خاقان جهان آرا
چون جد امجدی محمود خان کرمکارك
آثارینی دشمشکن قیلدی یکیدن احیا
یارب بو شهنشاهی منصور مظفر قیل
مسئولنی هر دمده بیور اعطا
سر افسر شاهان ایت ملکنده سلیمان ایت
تختنده حکمران ایت اولدقجه جهان ابقا
بر نبدهٔ ناچیزی اخلاص ایله داعیسی
صدق ایله قپوسنده بر چاکر مستثنا
یعنی که سید پاشا هم ناظر طوبخانه
طوبخانه مشیرینه اولمشدی وکیل جا
عرض ایلدی سلطانه بیك شرم حجاب ایله
بودرکه سعدینك تعمیرینی استدعا
لطف ایلدی خنکارم اسعاف رجا قیلدی

امر ايتدی تجديدك او شاه كرمفرما
سلطان جباوينك منسوبی ايدی ذاتاً
بو بندەسنه تفويض اولمش ايدی بو نو انشا
اخلاص درون ايله پيرينه ايدوب حرمت
بذل ايلدی مجهودك قيلدی هم والا
اولسون خدماتنده مقبول شهنشاهی
تحصيل رضاسنده كوندن كونه كار افزا
احسان شهنشاهی شكرنده دلم عاجز
خامەم ايلر بر مصرع تاريخ ايديم انشا
بانی دوم [مختار] سلطان حميد اولدی
نو تكيهٔ سعديه عشاقه مطاف آسا

١٣٠٦

مشاراليه سيدمحمد توفيق پاشا دخی واقع اولان خدمات كثيرهٔ فداكارانەسنه مبنی وفاتنده تربهٔ شريفه درونته دفن ايدلمشدر . دركاهده بربيوك صهرنج ايله بر بيوك صو خزينەسی وسائر آثار مهمەسی واردر .
دركاه شريفك اوكنده واقع مقبرەده اكابر قدمای مشايخ مولويەدن مؤلف جزيرةالمثنوی شيخ يوسف سينه چاك دده افندی حضرتلری ايله جوارنده برادرلری شهيد حيرتی دده افندی مدفوندرلر .

كتابهٔ قبرلری

مؤلف جزيرة المثنوی شيخ يوسف سينه چاك مولوی

٩٥٣

دادر شيخ سينه چاك مولوی محمد حيرتی دده افندی

٩٤١

تربهٔ شریف مذکورده مدفون اولان ذوات کرام

حصیرجی زاده مصطفی عزی افندینك بیوك مخدوملری شیخ نورالدین افندی ودیکر مخدومی شیخ سعدالدین افندیله کریمه‌سی محسنه خانم وحفیدی شیخ ابراهیم عطاأه افندی وجمال الدین قدس سره العالی حضرتلرینك بر مخدوملریله برده خلیفه‌سی مدفوندر .

سودلیجه‌ده مدفون ذوات مشهوره

جمال الدین اسحق افندی — جمال خلیفه] قرامانلیدر . صنایع نفیسه‌دن حسن خطه مالك اولمغله فاتح سلطان محمد خانه کافیه یازدیروب انعام ایلدیلر . بعده منلا کستللی بر کتاب بهاسنی استکثار ایله بوده عالم اولوبده بویله اولمیه‌یم دیه شیخ حبیب افندی خدمتنه کیردی اجازت آلوب پیری پاشا بوکا بر تکیه یاپوب مشیختنی اعطا ایلمشدر . خلقه تفسیر ووعظ ایدر ایدی ، ۹۳۳ تاریخنده وفات ایدوب سودلیجه‌ده درکاه شریف اتصالنده کائن محمود اغا جامع شریفی قارشوسنده تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر وفاتنه [مات زبدة الاولیا — ۹۳۳] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

واعظ ملا عربك رقص حقنده‌کی مکتوبنه جواب یازوب حالنی بیان ایلدی قصاید عربیه‌سی واردر . تألیفاتی حاشیهٔ تفسیر قاضی ؛ توابع صرف ، سورهٔ مجادله‌دن اشاغی تفسیر ، شرح حدیث اربعین‌در .

حیرتی محمد چلبی — واردار یکیجه‌لیدر . یوسف سینه چاکك برادری اولوب کلشنی ددکانندن ایدی کوزلری اعما اوله‌رق ۹٤۱ ده وفات ایلدی سود-لیجه‌ده حصیری زاده درکاه شریفنده مدفوندر . صاحب دیوان برشاعر آتش زباندر . وفاتنه [الشیخ — ۹٤۱] لفظی تاریخ دوشمشدر .

داماد زاده — فيض‌اه افندی] سلطان عثمان خان ثالث دورنده مسند مشيخت اسلاميه‌يه واصل اولمش اولان علمادندر . داماد زاده ابوالخير افنديك اوغليدر ، ١١٦٨ ده بر و ١١٧٠ ده ثانيا شيخ الاسلام اولوب ١١٧٥ ده ارتحال دار بقا ايتمش وسودليجه ارقه‌سنده بنا كرده‌سی اولان زاويه حوليسنه دفن ايدلمشدر . فن طب وعلم موسيقی‌يه دخی آشنا ايدی .

حسين هدائی افندی — اخی زاده] محمد افندی مخدوميدر ٩٨٠ جمادی‌الاولنده مدرس ١٠١٣ شعبانده بروسه قاضيسی اولوب ١٠١٤ جمادی‌الاولنده عزل اولندی اوسنه شوالنده استانبول قاضيسی اولوب ١٠١٥ ده عزل ايدلدی ١٠١٧ جمادی‌الاخرنده ثانياً استانبول قاضيسی ١٠٢٠ ده اناطولی قاضی‌عسكری اولدی ١٠٢١ شعبانده عزل ايله ١٠٢٣ رمضاننده ثالثاً استانبول قاضيسی ١٠٢٤ ربيع‌الاولنده بعدالعزل يكرمنجی كونی غلطه قاضيسی اولدی ١٠٢٥ جمذی‌الاولنده ثانياً صدر اناطولی اولوب ذی‌الحجه‌سنده عزل ايدلدی ١٠٣٢ صفرنده صدر روم ايلی اولوب ذالحجه‌سنده عزل ايدلدی ١٠٣٥ شوالنده ثانياً روم ايلی قاضيعسكری اولوب ١٠٣٧ ده عزل ايدلدی ١٠٤١ محرمنده صدر روم ايلی اولدی سنهٔ مذكوره رجبنك يكرمی برنده شيخ الاسلام اولوب ١٠٤٣ رجبی اوائلنده بغتةً عزل ايله حجه كوندرلدی يولده وفات ايتدی نعشی سودليجه‌يه دفن ايدلدی عالم ، شاعر ، قوهٔ حافظه‌سی مكمل بديع‌البيان ايدی . بلاطه‌ده بر كليسايی جامع ياپديكه شهدا مسجدی ناميله بنامدر .

سيد توفيق پاشا — ارضروم واليسی فيض‌اه پاشانك اوكی اوغليدر . مكتب حربيه‌دن يتيشوب طوپخانه‌ده اعمالات ميرالايی وصكره لوالقله مديری وفابريقلقله ناظری اولوب ١٢٩٠ جمادی‌الاخرنده طوپخانه ناظری و ١٢٩٢ رجبنده عزل ايله تكرار اعمالات ناظری وطقوز كون مرورنده طوپخانه ناظری اولوب ١٢٩٣ جمادی‌الاولنده ينه اعمالات ناظری اولدی علی صائب پاشا سرعسكرلكنده طوپخانه مشير قائمقاملغی ايله سنه‌لرجه قالمش بعده اعمالاتدن دخی عزل ايله خانه‌سنده قاله‌رق ١٣١١ رجبنك يكرمی طقوزنده ارتحال دار بقا ايدوب سودليجه‌ده تكيه‌يه دفن اولنمشدر . فابريقه‌لر ايشنده مقدم وادارەيه مقتدر صاحب ثروت وخيراته ساعی ايدی بعض تكيه ومكتب تعمير ايلدی .

قره‌حصاری شمس‌الدین احمد افندی — خطاطین مشهوره‌دندر . مشارالیه جمال خلوتینك خلیفه‌لرندندر . وخطاط مشهور اسداه کرمانینك شاکردیدر . وفاتنه اخی زاده حسین افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

کچدی حیفا قره حصاریٔ پیر

۹۶۳

حسن چلبی — چرکسی الاصلدر . شمس‌الدین احمد افندینك ازاد کرده‌سی وشاکردیدر . حتی سلیمانیه جامع شریفنك یازیلرینی یازوب قپوسی اوستنه کتبه وضع ایتدیکی اثناده تبرکاً استاذینی ذکر ایتمك ایچون پدری مقامنه قویوب حسن ابن احمد دیو یازمشدر . ۱۰۰۲ تاریخنده وفات ایدوب استاذی نزدینه دفن ایدلمشدر .

یوسف سینه چاك — یکیجه‌لیدر . طریق مولویه‌دن اولوب کزیده مثنوی مؤلفیدر وابراهیم کلشنی خلفاسندندر . یازیجی زاده‌نك محمدیه‌سنه دخی نظیره اوله‌رق ۱۱۶۹۴ بیت سویلمشدر ۹۵۳ تاریخنده وفات ایدوب جامعك قپوسی پیشکاهنده‌کی مقبره‌یه دفن ایدلمشدر . وفاتنه [انسان شیرینکار] ترکیبی تاریخ دوشمشدر . تربه‌سی رجال دولت علیه‌دن حالت افندی طرفندن تعمیر ایله اطرافنه پارمقلق چویرلمشدر .

طورناجی باشی یتیم بابا علی افندی — مومی‌الیه معمارسنانك شاکردی اولمغله سلیمانیه جامع شریفنه بنا امینی تعیین قلنمشدر . جمال خلوتی خلفاسندن اولوب ۹۶۰ سنه‌سی وفات ایتمش وسودلیجه جامع شریفی قپوسی پیشکاهنده‌کی مقبره‌یه دفن ایدلمشدر .

عون‌اه افندی — پدرینك اسمی عبدالفتاح اولوب وفاتنده محمود اغا جامعی قپوسی پیشکاهنده‌کی مقبره‌یه دفن ایدلمشدر .

بالی زاده مصطفی افندی — مشارالیه ۱۰۶۷ صفرنده شیخ‌الاسلام اولوب سنهٔ مزبوره شعباننده عزل وغلطه ملاسی اولان مخدوملری ایله برابر اریه‌لغی اولان قلبه‌یه اعزام وبر سنه صکره یانبولی‌یه تحویل مأموریت وبرمدت صکره

عزل اولنمش وسودليجه‌ده كندى ساحلخانه‌لرنده اقامت ايتمكده ايكن ١٠٧٣ ربيع‌الاولينك اون ايكنجى كونى وفات ايتمكله ساحلخانهٔ مزبور ارقه‌سنده شاهراهه ناظر بر صفه‌يه دفن ايدلمشدر . لكن مرور زمان ايله اطرافنه بيوت عديده بنا وانشا اولنمش اولديغندن قبرى ديوار ارقه‌سنده قالمشدر .

كاغدخانه

شمال غربيدن جنوب شرقى‌يه طوغرى همان برى برينه موازى اوله‌رق جارى اولان كاغد خانه صويى ايله على بك صويى آره‌سنده استرانجه طاغلرينك بر شعبه‌سى واردركه بو شعبه سلحدار اغاده مذكور ايكى صويك اجتماع ايتديكى محلده ختام بولور . بو شعبه‌نك منتهاى جنوبنده بريسى كاغد خانه دره‌سنك صاغنده وديكرى على بك دره‌سنك صاغنده اولمق اوزره ايكى قريه واردركه بريسنه كاغد خانه ديكرينه على بك كويى تعبير اولنور . بونلردن كاغد خانه كويى بيكك على بك كويى ارنبود كوينده آقندى برونك تماميله غربنده بولنور .

كاغد خانه كوينده‌ن مرورى توهم اولنان نصف‌النهار خطى قاسم پاشاده‌كائن بحريه نظارت جليله‌سنك بولنديغى ديوانخانه‌دن دخى كچر .

كاغد خانه دره‌سى جندره بوغازنده آياز اغا صوينى آلدقدن صكره برمقدار پويراز استقامتنده جريان ايتدكدن صكره تبديل استقامتله يلديز ، قره يل استقامتنده جريان ايدر . بعده صوله طوغرى بوكيله‌رك بتكرار برنجى استقامتى آلوركه ايشته بو نقطه‌دن سلحدار اغايه قدر ايلك بهارده تماشايه شايان الواح شاعرانه تشكيل ايدر . اشبو قسمك كاغد خانه كوينده‌ن قصر همايونه قدر اولان پارچه‌سنه ايچرى كاغدخانه وقصر همايوندن بحره قدر طيشارى كاغدخانه تعبير اولنوركه قسم اخيرك چاير ومشجره‌لرى باخصوص جناحينده‌كى ديك بايرلر حقيقةً ايلك بهاره مخصوص بر فردوس موقتدر .

فقط موسم صيفده طاغلرده‌كى چمنستان خار بر سنكستانه تحول ايدر .

طاغلردن منعكس حرارت كاغد خانه واديسنى طولديره‌رق تحمل فرسا بر حاله كتيرر . لكن بونى متعاقب كلان موسم خريف بو واديده تكرار اعادهٔ لطافت ايده‌رك نباتات ميته‌يى احيا ايدر .

على بك كويى سلحدار اغانك شمالنده وچوبان چشمه‌سى مسيره‌سنك جنوبنده كائن بر قريه اولوب كاغدخانه كبى يوغورديله مشهوردر . فقط كاغدخانه جهتنه وقتيله تاريخلره قيداولنمق درجه‌سنده ايديلان اهتمام بو جهتى نظراهميتدن اسقاط ايده‌رك خلقى كاغد خانه جهتنه سوق ايلمش وعلى بك جهتلرينى هيچ كورمامش پك چوق كاغدخانه سيرجيلرى كورولمكده بولنمشدر .

بو وادى ايلك بهاره مخصوص چاير لطافتنى حائز ايسه‌ده فقط كاغدخانه كبى پويراز طرفندن مجرا بوله‌مديغندن كاغدخانه جهتلرندن كچن روزكار بووادينك اوستندن آتلايه‌رق بورالره ايراث طراوت ايده‌ماز .

موسم شتاده كاغد خانه واديسندن عبور ايدن پويراز روزكارلرينك تأثير شديدى شايان قيد وتذكاردر . بو وادى ايله بوغاز ايجى برى برينه موازى اولديغندن اشبو ايكى جهتدن كلان شمال روزكارلرى موسم صيفده استانبولك حرارتنى خيليجه تعديل ايدر . والا شمال روزكارلرى كسيلوبده لدوس روزكارلرينك حكمران اولديغى ايام صيفيه‌ده استانبول شهر دلاراسى بلاد حاره‌دن نمونه نما اولوب بلاد معتدله‌دن اولديغنى اثبات ايچون باخصوص او موسملرده بر چوق شاهد عادل اقامه‌سى لازم كلير .

كاغد خانه سمتنه كيتمك ايچون اوچ طريق واردر . بونلردن بريسى بحرى، ديكر ايكيسى برى‌در .

طريق بحرى — ايوب وقره اغاج اوكندن كچه‌رك سلحدار اغا وبورادن كاغد خانه قصر همايونه قدر امتداد ايدركه بو طريقده اهالى خصوصى وعمومى قايق وصندالار ايله پراكنده كيدرلرسه‌ده عودت برآنده اولديغندن پك جنبشلى وذوقلى اولور .

طريق بريلردن برنجيسى — كاغد خانه، سلحدار اغا وبهاريه‌دن كچه‌رك ايوبه وبورادن جهات مختلفه‌يه كيدر .

ايكنجيسى — كاغد خانه كوينك قارشوسنده منتظماً ياپيلان شوسه‌دركه

شیشلی یه قدر کلەرك بعده بریسی بشکطاش سمتنه ودیکری تراموای خطنی تعقیباً
بك اوغلو وغلطه یەقدر کلور . بو طریق بك اوغلو وبشکطاش اهالیسنك کاغدخانه
یولیدرکه دیکر بری طریقه نسبتاً دهاغلبەلقدر . چونکه قارشو اهالیسی باخصوص
اجانب سیری ایلك بهاره حصر ایتمیوب صوك بهارده دخی هوالری مساعد بولدقجه
بو طریق اوزرنده سیران ایدرلر .

بوراده بولنان جامع شریف ١١٣٥ سنەسی سلطان احمد خان ثالث
حضرتلرینك وزیر اعظمی وداماد اکرمی بولنان ابراهیم پاشا طرفندن بنا وانشا
اولنمشدر . بنای سعد آباد دخی وزیر مشارالیهك اقدامیله تنظیم اولنمشدر .

١٢٠٦ سنەسی جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك همم شاهانەلریله
محل مذکور کلیاً تجدید اولنمشدر .

١٢٢٤ سنەسی سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك امر همایونلری اوزرینه
چاغلیانلر وقصرلر وسرای وجامع شریف ومناره رسم جدید اوزره تجدید وتزیین
اولنوب مستقل خطیب ومؤذنلر دخی تعیین اولنەرق جامعه برده کرسی وضع
اولنمشدر .

کاغدخانه سلطان سلیمان خان زماننده دخی مسیره کاهدن اولدیغنی پچوی
تاریخنده مسطوردر .

کاغدخانه مسجدی

مسجد مذکور شهزاده جامع شریفنك صاحبی اولان شهزاده سلطان محمدك
دایەسی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . وظیفەسی خاصکی سلطان وقفندن ویریلور .
محفل همایونی ومکتبی ومنبر شریفەلی منارەسی واردر . بانیەسنك قبری مسجد
مذکور مقبرەسنك صاغ طرفندەدر . طاق درکاهنده محکوك اولان تاریخ
بروجه آتیدر .

دایهٔ سلطان محمددر بو مسجد صاحبی
حق تعالی ایلیه ارزانی رحمتلر اکا
جنت فردوسده اوله رسوله همنشین
هرکه مسجد صاحبینی فاتحه برله اکا

٩٥١

یکپاره طاشدن بر شادروان حوضی واردر .

قریهٔ مذکوره‌نك بر حمامی وقربنده اولان صحراده نهر اوزرنده بولنان طاش تکنه‌لر دخی خیراتدر .

علی بك قریه‌سی مسجدی

اشبو قریه‌ده بولنان مسجد شریف خواجه هبةالله خاتون طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . مومی الیهانك قبری معلوم دکلدر . منبرینی جنتمکان سلطان احمد خان ثالث حضرتلری وضع ایلمش ووقفنی پدرلری محمد خان رابع حضرتلرینك والده‌لرینك اثر خیری اولان یکی جامع شریف وقفندن تعیین ایلمشلردر .

تکیه مسجدی

سعد آباد قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف صدر اعظم قره مصطفی پاشا طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . مناره‌سی یوقدر . سیره کیدن

بعض كيمسه‌لر بو كويدن كيرا ايله باقر آلوب خارجه كتورمامك اوزره استعمال ايدرلر .

۱۳۱۰ تاريخنده كاغد خانه‌ده انشا اولنان چشمه اوزرنده محكوك تاريخ بروجه آتيدر .

پادشاه كشور آرا حضرت سلطان حميد
كيم زلال لطفنك سيرابيدر هپ كائنات
شاد زبان ايتمك اوزره تشنكان عالمى
ياپدى اشبو چشمه‌يى اول خان ممدوح الصفات
عرض ايدر فيضى قولى انشاسنه تاريخ تام
ياپدى لطف پادشاهى چشمهٔ ماء الحيات

۱۳۱۰

كوچك كوى

چريجى وولى افنديدن كچن صويك مرمره‌يه دوكلديكى نقطه‌دن بر نصف النهار چيزر وعلى بك كويى ايله سلحدار اغا آره‌سنده بر شرق وغرب خطى رسم ايدرسك خطين مذكورينك تلاقى نقطه‌سنده كوچك كوى نام قريه‌يى بولورز .

بو قريه اطرافى طاغلر ايله صيقشمش بر چايرلغك جنوبنده اولوب موقعى پك كوزلدر . قربنده كائن [كچه صويى] ايله شهرت آلمشدر .

شعراى اسلافدن فنى مرحومك ترجمهٔ حالى

شاعر مزبور فنى مخلصيله مشهور استانبولى محمد دده افنديدركه سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك وزراى عالى مقدارلرندن كپريلى محمد پاشا زاده فاضل احمد پاشا مرحومه بر قصيده تقديم ايتمكله كمال مرتبه مقبول مشيرانه‌لرى

اولەرق مقابلەسندە جزبە كتابتی بروجە تأیید توجیە واحسان اولندقدن صكرە پادشاه مشارالیە حضرتلرینە دخی بعض قصائد وتاریخ مثللو شیلر عرض ایتمكلە هنری معلوم شاهانەلری اولدیغندن زمرۀ مصاحبانە الحاق اولنمشدر . فن موسیقیدە دخی بهرەسی واردر . ١١٢٠ سنەسی سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرندە عازم دار آخرت اولمش وروم ایلی حصاری مزارستاننە دفن ایدلمشدر . كندیسی مولویدر . بو قطعە دخی اشعارندن بر نمونەدر .

رخسار یارە صانمە اونو خط ضرر ویرر
شهباز حسننە یكیدن بال وپر ویرر
اثبات ونفی ایچندە لیك سر نقطەدر
واردر دین دهانكی جاندن خبر ویرر

مرتب دیوانی واردو .

برنجی جلد بتدی

بوغاز ایچی ، روم ایلی حصارندن بر نظر

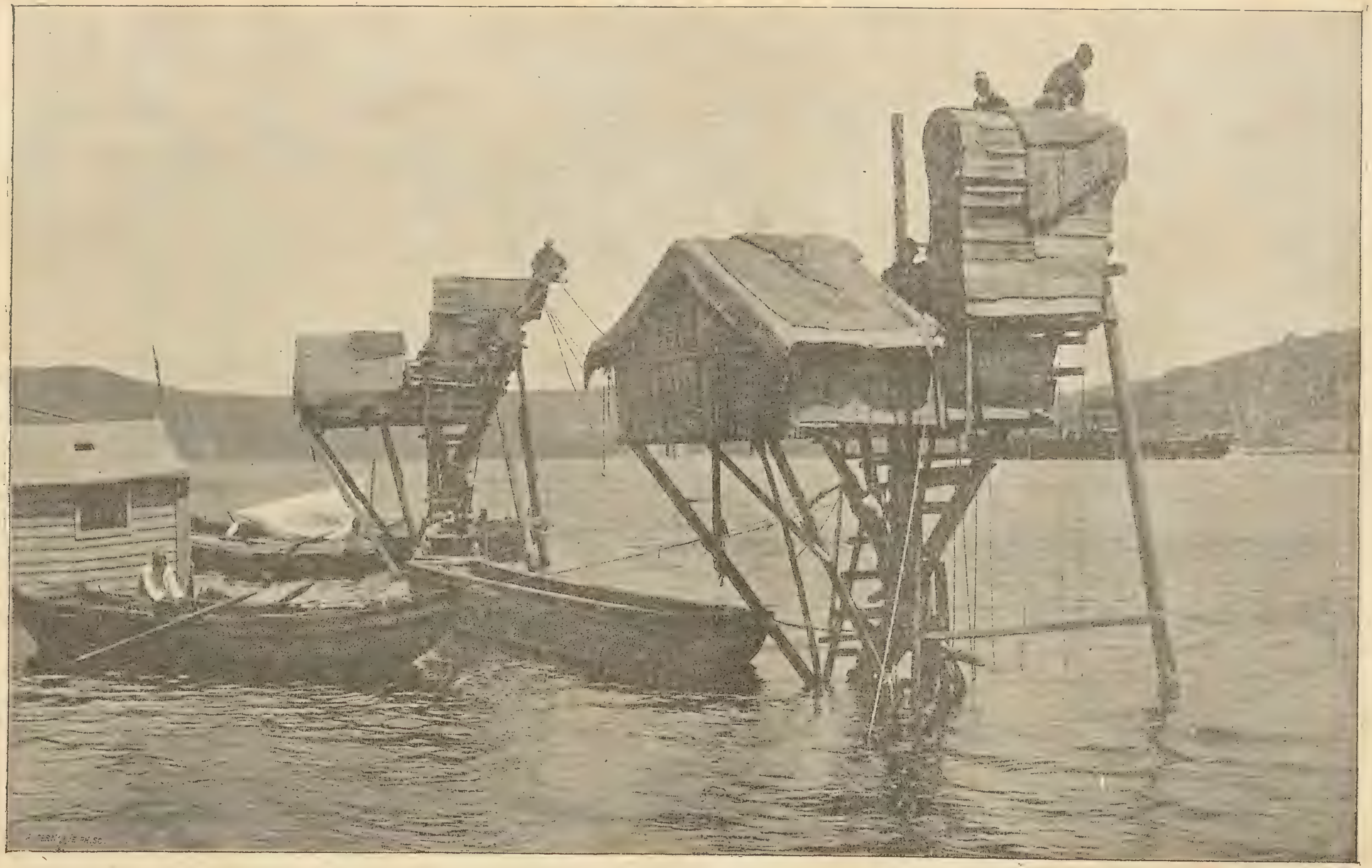

بالق دالیانلری

کاغد خانه

حیدر پاشا

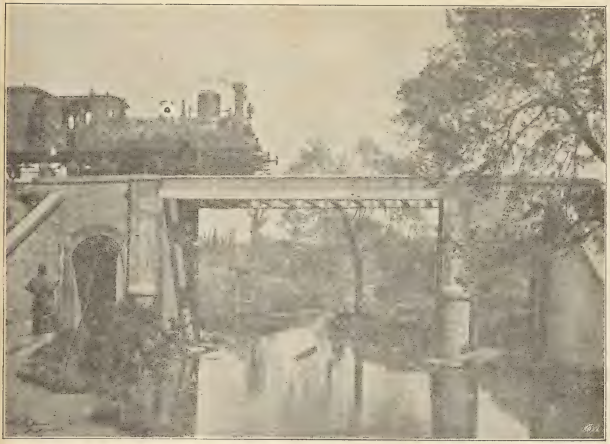

قاضی کویندە قوربغەلی درە

خلیج درسعادت

اسکدار اسکلەسی

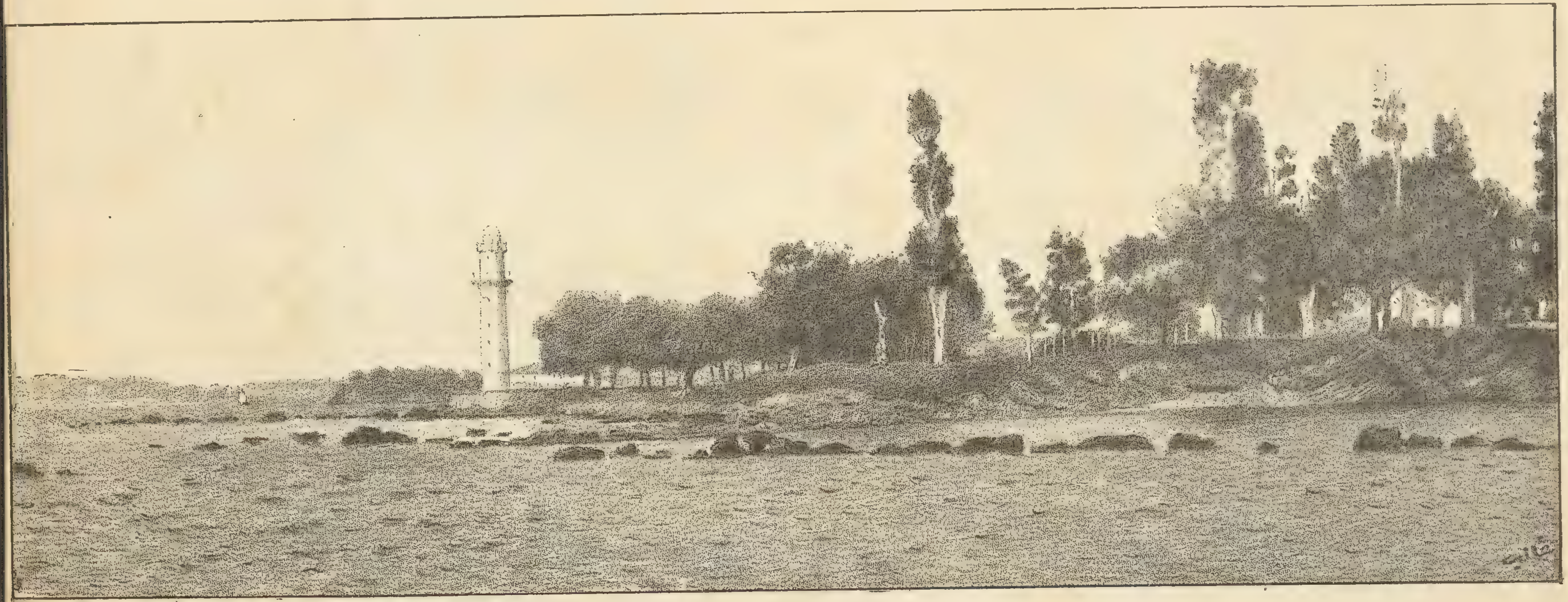

فنار باغچه‌سی

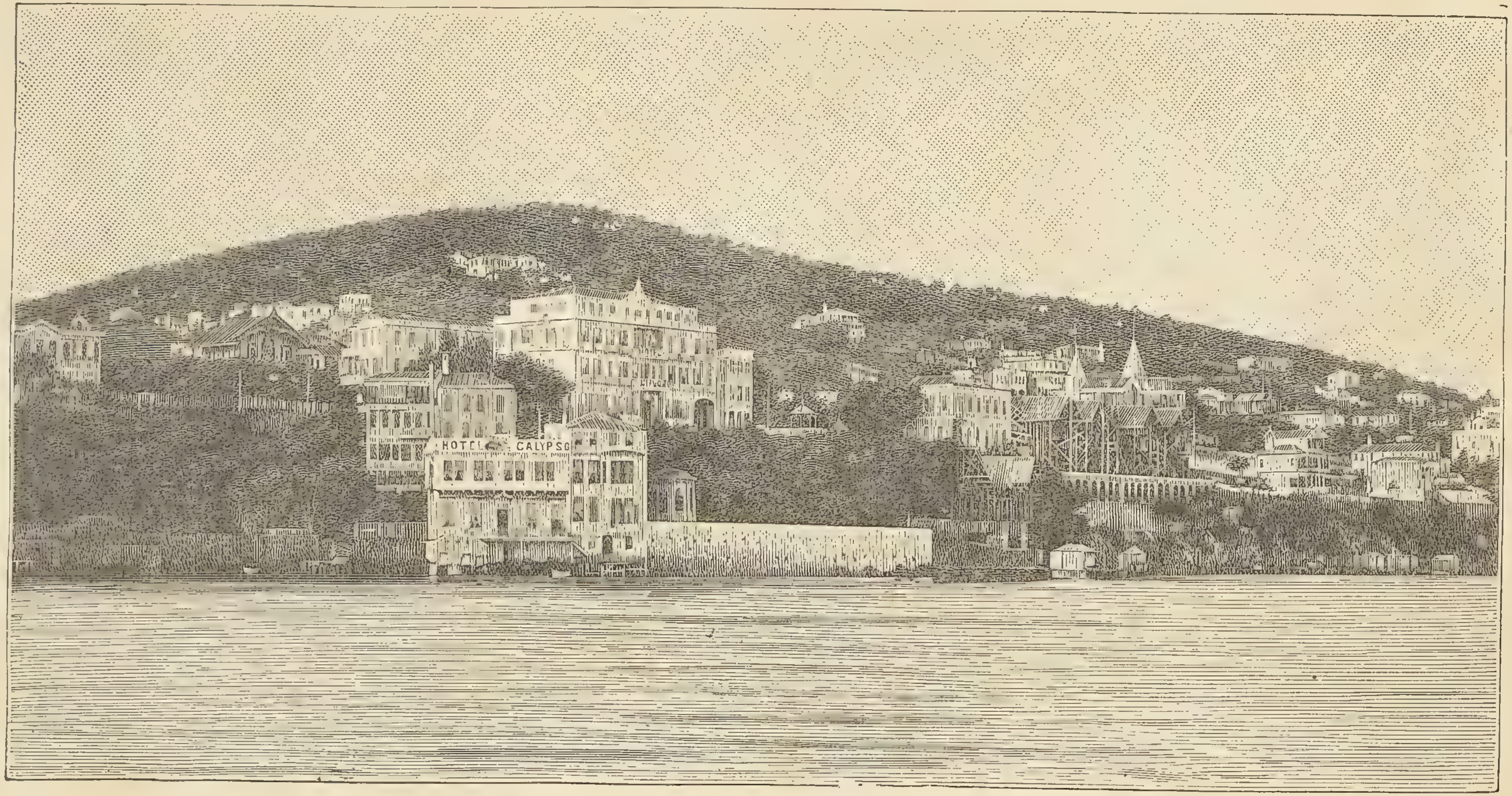

بیوك آطه

هکبه‌لی آطه — بحریه مکتبی

Prof. Dr. Franz Taeschner
Westf.
straße 6

DR
719
.R33

MAY 30 1973

COLUMBIA LIBRARIES OFFSITE
CU55381359
DR719 .R33 Mirat-i Istanbul /